HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

MEDICINĂ

PRO ȘI CONTRA

PROCESUL ASPIRINEI

„Cardiologii descoperă un medicament miraculos : aspirina". O informație quasi oficială este dată și comentată de Pierre Neveu, în revista „Paris Match" din 16 martie a.c., O echipă de medici, specialiști în „angiologie" de la universitatea Goethe din Frankfurt pe Main a constatat că aspirina are o acțiune (este vorba de acțiunea anticoagulantă) mai eficace decît drogurile folosite pînă acum în prevenirea riscurilor de recidivă a infarcturilor. Se fac verificări în opt clinici din R.F.G. și Austria. În Statele Unite s-a și început să fie tratați preventiv cu aspirină cei „amenințați" de infarct miocardic.

Am ales aici strict informația. În articol se subliniază că lucrările statistice de verificare nu sînt încă încheiate. Ultimul cuvînt nu s-a spus. Aceasta ne-a permis să facem o mică „anchetă" printre specialiștii noștri, cerîndu-le părerea.

UN REPUTAT CARDIOLOG, cu mare experiență, nu se arată deloc surprins de informație. Ne povestește : „Am avut trei bolnavi, oameni relativ tineri — 42 de ani, 46 și 53 de ani. Ateroscleroză coronariană, diagnosticată ca atare, cu fișe la noi. În evoluția lor se demonstra că se pot îndrepta spre un infarct miocardic. Se demonstra aceasta prin electrocardiograma evolutivă și prin toate datele clinice — dureri mai frecvente ca de obicei etc. Le-am prescris internarea, dar au refuzat cu obstinație. În această situație, pe lîngă tratamentul vasodilatator coronarian obișnuit, le-am prescris și o doză de 8—10 tablete pe zi de aspirină. Și bineînțeles, repaus la domiciliu, regim alimentar adecvat... Verificați ulterior la o săptămînă, la două și la o lună, s-a notat o ameliorare netă clinică — dispariția durerilor, ca și a stării anxioase datorată durerilor. Și — element obiectiv — electrocardiograma a regresat. A revenit la ceea ce era înainte de episodul evolutiv. De ce am recurs și la aspirină ? Ea era întrebuințată înainte cu mulți ani în clinicile de boli de inimă atît în tratamentul infarctului cît și în așa zisele stări care demonstrau clar iminența de infarct. Dar înseamnă oare aceasta o probă concludentă ? Nu".

— Mulți cititori ne-au întrebat dacă pot lua aspirina — două tablete — preventiv...

— Indicațiile în cardiologie ale aspirinei în așa zisa protecție a infarctului miocardic la bolnavii cu ateroscleroză coronariană nu se face decît la acei bolnavi cunoscuți, fișați ca atare și la cei la care medicii de specialitate consideră că evoluția bolii indică iminența infarctului. Nu cred că este cazul să se mai insiste că nu orice cetățean, indiferent de vîrstă — poate face o asemenea „profilaxie" fără a avea indicația expresă a medicului specialist. În foarte multe suferințe (pot fi afecțiuni ignorate de bolnavi) aspirina este contraindicată. Chiar o cantitate infimă, doar o tabletă, poate provoca hemoragii care pot fi dramatice.

UN DISTINS INTERNIST, MEDIC PRIMAR : „Pentru a se putea da un răspuns clar — pro sau contra — trebuie să te referi la un număr foarte mare de cazuri, urmărite de același ochi, sau la statistici mari, pe cel puțin cinci ani, pentru a avea și proba timpului. Iar acestea, bineînțeles, fiind cazuri bine selecționate, bazate pe o corectă anamneză. Fiecare bolnav trebuie foarte bine examinat clinic, nu numai paraclinic și îndelung interogat (el și cei apropiați lui) dacă a suferit vreodată de stomac, gastrită, duodenită, colită, ulcer ș.a.m.d. Dacă atunci cînd se taie, îi curge mult sînge, dacă îi curge sînge din nas, din gingii ș.a.m.d. E foarte important ca acest „interogator" să fie bine condus. Chiar dacă aspirina are o acțiune benefică, trebuie să se vadă dacă nu cumva acelui căruia vrei să i-o dai nu-i potențează sau nu-i scoate la iveală anumite tare,.. E nevoie deci să ne îngrădim de toate precauțiunile pentru a nu avea pe conștiință nici un bolnav. Căci nu știu dacă inconvenientele declanșării unei hemoragii digestive sînt plătite prin avantajele pe care le-ar aduce aspirina, ca anticoagulant, în vederea reducerii recidivelor sau a timpului de vindecare..."

UN GASTROENTEROLOG : „Este știut faptul că aspirina modifică coagulabilitatea sîngelui și că este un medicament care produce hemoragii gastrice într-un procent foarte mare la oamenii sănătoși și cu mult mai mare la bolnavii cu ulcere — redeschide ulcere vechi, face ulcere noi...

La întrebarea dacă aspirina e mai eficace decît heparina, de pildă, s-ar putea răspunde numai pe baza unei cazuistici foarte bogate în primul rînd, urmărindu-se poate miile de reumatici care făceau tratamente cu aspirină... E de văzut dacă aceștia făceau sau fac într-un procent mai redus sau deloc infarct miocardiic, în comparație cu ceilalți care nu folosesc aspirină. În al doilea rînd, e o problemă care trebuie urmărită pe cale biochimică, de laborator".

O MARE PERSONALITATE A MEDICINEI ROMÂNEȘTI ne spune : „Infarctul miocardic acut constă în necroza unei porțiuni din mușchiul cardiac, datorită întreruperii totale sau scăderii importante a fluxului sanguin. În majoritatea cazurilor (peste 95 la sută) infarctul apare pe un teren de ateroscleroză coronariană, care favorizează procesul de obstruare prin formarea de trombi (cheaguri sanguine). Numeroși factori contribuie la obstruarea brutală a coronarelor : creșterea lipidelor din sînge, creșterea concentrației sanguine a catecolaminelor (adrenalina și noradrenalina), diminuarea timpului de coagulare, accentuarea adezivității trombocitelor etc. Acest ultim fenomen se întîlnește frecvent în ateroscleroză, indiferent de localizarea ei. Pe de altă parte, momentul declanșării infarctului miocardic acut nu poate fi prevăzut. Deci nu se poate concepe utilizarea aspirinei în mod preventiv în infarct. Cu atît mai mult cu cît administrarea ei în mod regulat nu este lipsită de efecte adverse. Administrarea aspirinei în infarctul instalat ar putea avea oarecare efect în fazele foarte incipiente, cu condiția realizării unei concentrații sanguine ridicate. Acest deziderat este greu de realizat practic, în timp util, după administrarea orală a substanței, cale folosită aproape exclusiv în prezent.

Pentru precizarea eficacității reale sînt necesare studii experimentale și clinice riguroase. Trebuie amintit că terapia fibrinolitică, vizînd lezarea trombului, țeși teoretic este foarte atrăgătoare și părea la un moment dat încurajatoare, nu a găsit mulți susținători, după acumularea unei suficiente experiențe clinice".

ȚIȚEI DIN KEROGEN

Kerogenul (benzile întunecate) poate fi transformat la temperaturi înalte în țiței, constituind o sursă promițătoare de energie, cu condiția să se găsească un mijloc de exploatare care să nu împieteze asupra mediului înconjurător.

UN COMBUSTIBIL INSOLIT!

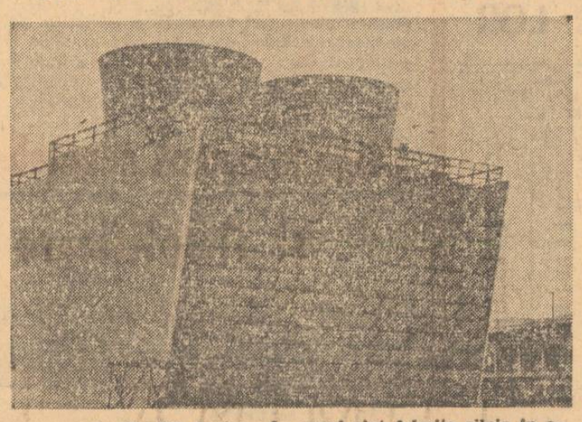

Aproximativ 720 de tone de gunoi sînt folosite zilnic în această uzină de convertire termică din Tennessee. Printr-un procedeu original, gunoiul devine combustibil înlocuind carburanții clasici pentru necesitățile unui cartier din oraș cu 27 de clădiri.

ENERGIE

APĂ TERMALĂ FOLOSITĂ DE MAI MULTE ORI

1 500 000 m² de sere încălzite cu ape termale. Cartiere de locuit, bazine piscicole și crescătorii de animale cu caloriferele racordate la „cazanul" natural de la 2 000 m adîncime !

Apartamentele dintr-un modern cartier al orașului Szeged-R.P.Ungară — au o „încălzire centrală" bazată pe o idee pe cît de veche pe atît de interesantă astăzi. În locul clasicului cazan, un puț din care, la un debit orar de 90 de metri cubi, vine — de la 2 000 de metri adîncime — apă caldă. Încă din epoca romană, izvoarele de apă termală au fost folosite în R.P.Ungară, dar începutul unei exploatări sistematice a energiei geotermice e considerat anul 1962, odată cu forarea unui puț în acest cartier. Temperatura apelor nu depășește decît rar 100°C. Aici e de 90°C. Și ceea ce părea pînă acum o necesitate a acestei țări, ale cărei resurse în combustibili fosili clasici nu sînt deloc bogate, astăzi suscită un deosebit interes, specialiști din alte țări venind să viziteze instalațiile. Într-un articol apărut în ziarul „Le Monde", semnat de Yvonne Rebeyrol este consemnată această „caldă" problemă. Și este fără îndoială impresionantă posibilitatea de economisire a unor cantități mari de combustibili fosili, de pildă în încălzirea serelor. Suprafața acestora în 1973, folosind apele termale, a crescut la...un milion cincisute de mii de metri pătrați ! De adăugat la aceasta și faptul că apa termală este folosită în R.P.Ungară, de mai multe ori. Cum ? Iată două exemple. La cooperativa Lipot, serele unde se cultivă plante mai sensibile sînt alimentate direct din apa extrasă din adîncuri; apoi apa mai puțin caldă este îndreptată spre serele unde se cultivă plante mai puțin pretențioase, mai rezistente, iar după aceasta, apa trece în piscine sau în lacuri amenajate pentru piscicultură. La cooperativa Buzakalasz, apa termală are 80°C și încălzește pe lîngă serele cu trufandale și flori și o crescătorie de porci: 8 600 de porci pe an. Iar purceii crescuți aici ajung să cîntărească 100 kilograme în opt luni în loc de a atinge această greutate în zece sau unsprezece luni cum se întîmplă în crescătoriile de porci neîncălzite.

XERORADIOGRAFIA

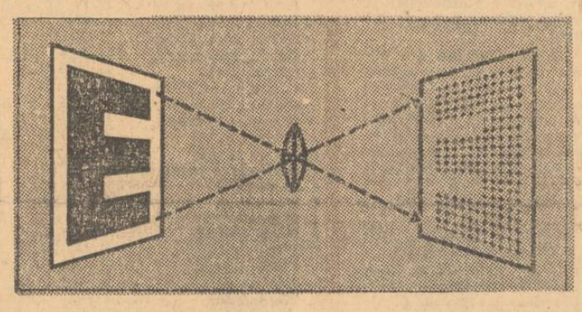

O fractură gravă. Operație urgentă. Dar, bineînțeles e nevoie în prealabil de o radiografie. Repede. Cît de repede ? Într-un minut și jumătate se poate obține pe hîrtie o imagine radiologică, de calitate, cu un bun contrast. Sistemul folosit : xeroradiografia. Iată așadar o aplicație recentă a unui mijloc de copiere grafică binecunoscut : xerox. Fizicianul american C.F. Carlson inventase acest proces de înregistrare a imaginii în 1937. Unsprezece ani aveau să treacă pînă la înregistrarea pentru prima oară a unor imagini radiografice — electronic — pe o placă de selenium încărcată. Xerox Corporation of America, în colaborare cu corpul medical aveau să întreprindă ample cercetări pentru a reuși să dezvolte această tehnică. Prima mașină semiautomată era livrabilă abia în 1971, dar avea să suporte o serie de îmbunătățiri pînă a deveni ceea ce astăzi se numește Rank Xerox — system 125, cuprinzînd două unități de lucru.

La microfon ... norii!

Avem impresia că norii, atunci cînd nu au loc descărcări electrice, se plimbă tăcuți pe cer. Eroare, spun R. B Harvey și E. A. Lewis, cercetători la Departamentul aeronaval al S.U.A. Norii sînt foarte zgomotoși, iar dacă știi să-i asculți... poți afla lucruri interesante. De pildă, poți afla dacă va fi furtună, ceea ce începe să fie o informație utilă. În revista engleză „New Scientist" se realizează experiența și tehnica folosită pentru supravegherea și detectarea din vreme a furtunilor... surprinzînd zgomotele radio emise de nori la o frecvență de pildă de peste 30 MHz, cînd par atît de tăcuți.

Harvey și Lewis au folosit antenele, dirijate de la Cape Kennedy, ca să obțină o „imagine" a zgomotelor radio în nori de furtună la 250 și 925 MHz. Antenele de explorare cuplate cu benzi de largă frecvență dau imagini ale distribuției radio, cum sînt cele de televiziune. Sînt imagini care pot fi comparate cu fotografiile obișnuite făcute în același timp, așa cum se relatează în „Journal Geophysical Research".

Este deosebit de semnificativ faptul că pe cer senin nu au apărut zgomote. O observație de care trebuie să se țină seama : „centrul" norilor studiați nu coincide cu centrul geometric.

ACIZI GRAȘI ÎN METEORIȚI

În cursul unor analize efectuate asupra unor eșantioane decupate din meteoriții Murray și Murchinson cu un bogat conținut de carbon, oamenii de știință de la „Ames Research Center" din Mountain View, California, au reușit să identifice 17 acizi grași diferiți, ce e drept într-o foarte slabă concentrație. Ținînd seama că eșantioanele proveneau din interiorul meteoriților, fiind decupate și analizate în condiții de laborator — de izolare perfectă — se exclude absolut posibilitatea apariției acestora ca urmare a unei „contaminări" terestre, în timpul cercetărilor.

Rezultatele analizelor au scos în evidență că moleculele acizilor grași găsiți în cei doi meteoriți — deci de incontestabilă origine extraterestră — sînt identice cu cele care joacă un rol fundamental în structura și metabolismul organismelor vii. O primă concluzie a oamenilor de știință de la Centrul de cercetări californian este că descoperirea constituie încă o dovadă că dezvoltarea vieții ar putea să fi fost declanșată de evoluția unor combinații chimice anorganice. De notat că o serie de acizi grași și aminoacizi — aceste „pietre fundamentale" ale vieții — au putut fi create relativ ușor, în condiții nebiogene, în laborator, prin combinații de metan, hidrogen, amoniac și aburi de apă. Or, în prezent se știe că toate aceste gaze au constituit componente importante ale atmosferei terestre de acum 4—5 miliarde de ani. Iar faptul că acizi grași s-au putut produce și în cu totul alte condiții, în adîncurile spațiului interplanetar, ar fi o altă dovadă că aceste componente moleculare ale vieții sînt mult mai răspîndite în univers decît s-a crezut pînă în prezent.

Universitatea celor „cu părul alb"

Profesorul Pierre Vellas din orașul Toulouse (Franța) a deschis o universitate pentru „vîrsta a treia", pentru cei în jurul vîrstei de 60 de ani. Această „facultate" este frecventată în prezent de cîteva mii de „studenți" dintre care 800 cu frecvență regulată. Rezultatele remarcabile înregistrate cu prilejul acestei experiențe, au provocat un deosebit interes determinînd în multe locuri apariția unor institute asemănătoare, cu aceleași rezultate.

Experiența a demonstrat (după ce la început a fost primită cu multă rezervă) succesul inițiativei. Participanții la cursuri, care în cele mai multe cazuri nu aveau cu ce să-și completeze timpul liber, au găsit în aceste activități izvorul unor satisfacții deosebite, activități care le permit completarea organizată a unor cunoștințe, o participare largă la dezbaterea unor probleme sociale, științifice și culturale.

25 DE ȚĂRI LA TELEFON

Numele : Pleumeur Bodou a treia, prescurtat : P.B.III. Greutatea : 400 tone. Particularități : reflectorul măsoară 30 de metri în diametru ; antena funcționează în aer liber fără cupolă de protecție și poate suporta fără pericol vînturi bătînd cu viteze de 105 km/oră. Cînd vînturile se anunță mai puternice, P.B.III e pusă în „poziție de supraviețuire", adică îndreptată spre zenit, situație cînd rezistă la rafale de 200 km/oră.

De fapt care este rolul acestei antene al cărui nume este împrumutat de la locul de funcționare ? Să asigure legăturile telefonice cu America de Sud, Africa de Sud, Africa și Orientul Mijlociu, permițîndu-se astfel să se exploateze la maximum posibilitățile oferite de rețeaua de sateliți geostaționari Intelstat IV. În acest an, la Pleumeur — Bodou „răspund" 25 de țări, prin 500 de circuite telefonice permanente. Să adăugăm că 1 300 de informații sînt codate, decodate și redate cu ajutorul unui computer, iar situația echipamentelor este vizualizată și supravegheată de la un pupitru cu ecran de televiziune.

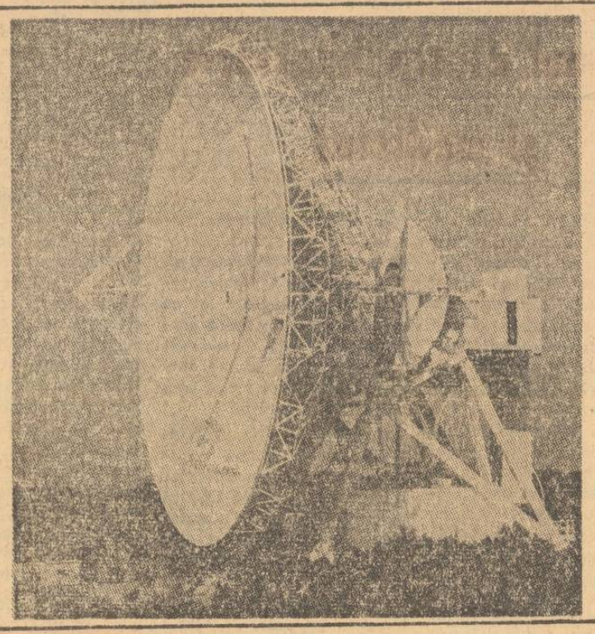

Contra incendiilor... „apa ușoară"!

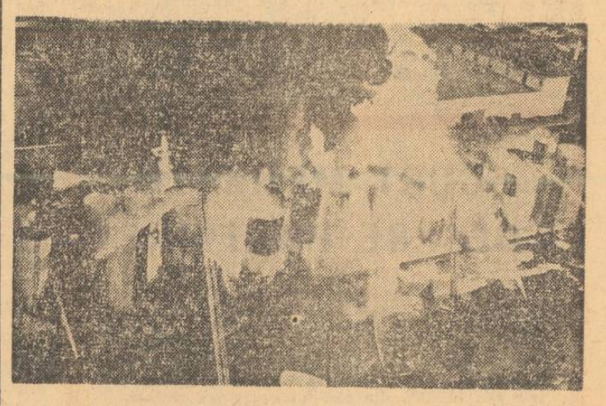

Marile incendii de hidrocarburi — care nu pot fi stăpînite prin mijloacele tradiționale (apă și produse proteinice) decît după multe ore de luptă cu flăcările, se sting de cinci ori mai repede cu... apă ușoară. Așa se numește agentul extinctor prezentat de Societatea 3M („Light Water" AFFF, adică Agent cu formație de film flotant). O experiență a fost făcută la Budapesta : o suprafață de 8 000 m² acoperită de zeci de mii de litri de gaz și benzină a fost incendiată. Flăcările s-au ridicat la mai multe zeci de metri. În patru minute, 4 500 de litri de apă ușoară au potolit 85% din acest imens rug, lăsîndu-se restul de 15%, la cererea autorităților, să fie combătute cu mijloacele clasice, pentru comparație. Or, spumele proteinice folosite s-au dovedit ineficiente și ca atare... Apa ușoară se prezintă ca o spumă avînd particularitatea că în soluție de 6% formează o peliculă de apă (densitatea 1) peste produsele petroliere care au o densitate inferioară (0,7—0,8) datorită slabei tensiuni superficiale. Această particularitate i-a conferit și numele de „apă ușoară".

ANTROPOLOGIE

CINE SÎNTEM?

Trebuie să știm „Ce este și ce poate deveni omul, ca să știm ce-și poate cere și ce-i putem cere". Cîte ceva despre foloasele pe care poate să le aducă antropologia.

Dezbatere la care participă prof. dr. doc. VICTOR SĂHLEANU, dr. DARDU NICOLĂESCU-PLOPȘOR, dr. THEODOR ENĂCHESCU.

Cine sîntem noi ? Cum erau strămoșii noștri, atît ca tip fizic dar mai ales ca tip comportamental ? Cum au evoluat în spațiu și timp populațiile de pe acest teritoriu ? Ce prefaceri au intervenit ? Care sînt virtuțile, aptitudinile românilor caracteristice într-o zonă sau alta a țării ? Dar ale poporului în ansamblu ? Sînt aici cîteva dintre întrebările la care răspunde Atlasul antropologic al României, aflat actualmente într-o fază finală de lucru. Cei ce se vor fi ostenit să arunce măcar o privire în imensul material acumulat — ce însumează și corelează izvoare și date din toate ramurile și domeniile specializate de cercetare a Omului — vor fi înțeles importanța acestei cunoașteri pentru cultură, pentru știință, vor fi înțeles și cît de bogat în aplicații pentru o serie de domenii economice este acest sistem esențial de referință.

Se vor întreba poate mulți ce m-a îndemnat să scriu cu atîta vreme înainte despre această premieră a culturii românești ? Voi răspunde că dintr-o oarecare teamă pentru chiar edificiul antropologiei, creat anume de prof. Fr. Rainer (de la a cărui naștere se împlinesc în acest an 100 de ani), edificiu căruia i se caută azi — ciudat — o altă folosință. Și iarăși, din uimirea că foloasele mari ce se pot trage din cercetările antropologice se irosesc din necunoaștere. E o părere larg împărtășită că aceasta este o știință cu fața spre trecut. Limitînd-o îndeobște la antropometrie, cei mai generoși văd în ea un agreabil și original exercițiu al minții.

„Paradoxal, îmi spunea cu tristă ironie **prof. dr. doc. VICTOR SĂHLEANU,** directorul Centrului de antropologie, **dar mai degrabă filozofii decît medicii cunosc și înțeleg aria de cercetare și rolul antropologiei. Unul dintre marii gînditori ai lumii spunea că trebuie să știm ce este și ce poate deveni omul pentru ca să știm ce-și poate cere și ce-i putem cere".**

„Suportul biologic al omului, ca individ și colectivitate — îmi spunea dr. DARDU NICOLAESCU-PLOPȘOR — nu rămîne în afara procesului istoric uriaș, global. Acesta se reflectă în biologia omului, dar nu prin transformări radicale care să conducă în viitor spre o nouă specie umană, cum postulează unii biologi. Transformările, răsturnătoare ca și mutațiile biologice prin conținutul lor, sînt în primul rînd de natură psihosocială. Iar evoluția, în condițiile celei de a doua jumătăți a secolului al XX-lea, conduce spre o nouă personalitate umană care poate fi prospectată, programată și construită armonios numai pe fundalul personalității istorice a fiecărui popor, pe care trebuie să o cunoaștem și să o dezvoltăm".

Spațiul tipografic nu ne îngăduie să deschidem multe file ale acestei științe de sinteză. Vorbind de evantaiul larg de aplicații, e bine poate să aducem cîteva exemple care măcar să sugereze la ce servește cunoașterea populației, analizată cum spunea dr. Dardu Plopșor ca „un adevărat experiment cronic natural rezultat al dezvoltării istorice succesive a generațiilor componente.

„Am să vă spun o poveste adevărată". Cel care-mi povestește e dr. Dardu Plopșor. **„Este una dintre cele două-trei întîmplări auzite de la un mare antropolog mexican, Davalos Hurtados, și care m-au impresionat ca nivel de înțelegere a problemei. Într-o anumită provincie din Mexic a fost creată o fabrică de ceasuri. S-a constatat însă că nu dădea randament. Mereu sub plan. Reveniri multe. Toate încercările făcute n-au ajuns la o soluție. Din punct de vedere al tehnicii și tehnologiei, fabrica era dintre cele mai moderne, mai bine utilate, mai bine pusă la punct... Chemați în final cîțiva antropologi, aceștia au arătat că ceea ce nu „se potrivește" sînt caracteristicile comportamentale ale muncitorilor din acea provincie. Este creată o fabrică la fel într-o altă provincie, apoi alta. Prevederile de sarcini în producție sînt depășite. Oamenii nu se dădeau pur și simplu plecați din fabrică nici după orele de schimb. Și nu numai la început. Se dovedea practic — și economia a avut de cîștigat — că se realizase aici acea perfectă sinteză om-mașină". E un exemplu. Un aspect dintr-o multitudine de aspecte ale acestei cunoașteri. Să iau un exemplu de la noi, în aparență minor dar cu mari consecințe : navetismul. Și-a pus oare cineva problema să coreleze accidentele de muncă, rebuturile cu această problemă ?! Am văzut cum într-o întreprindere industrială, muncitorii sînt grupați în secții și ateliere de lucru de obicei după locul lor de origină. Grupul de navetiști care vine mai de departe, intră la lucru de la început cu o mare doză de oboseală în raport cu muncitorii localnici. Remediul ? E simplu. E suficient să nu-i grupezi pe toți acești navetiști la același loc de muncă !"**

„Aș porni și din alt „punct", de cunoaștere — intervine prof. Săhleanu — **al variabilității individuale. Oamenii nu sînt egali. Din cauze genetice, după caracteristici morfologice, după aptitudini s.a.m.d. se deosebesc unii de alții. Și nu e oare o întrebare care merită atenție și... răspuns, cum de se întîmplă că lucrînd în același mediu industrial, minuind aceleași substanțe, stînd în aceleași condiții unii se îmbolnăvesc iar alții pur și simplu înfloresc ? Antropologia poate răspunde iar rezultatul e un multiplu cîștig pentru om și pentru economie".**

Iar dacă-l întrebi pe dr. **THEODOR ENĂCHESCU** ce sarcini specifice are antropologia în producție, va spune : **„deosebit de importante în asigurarea desfășurării optime a producției, în asigurarea dezvoltării producției în perspectiva mai îndepărtată în timp a activității industriale a societății umane. Trei sînt după părerea noastră, domeniile de activitate care trebuie luate în considerare : industria ușoară, industria constructoare de mașini și omul, factor uman care pune în mișcare industria și căruia trebuie să i se asigure ciclul reproductiv — ca și industriei — de astă dacă ca problemă de natură biologică, de „antropotehnie", cum începe să se spună din ce în ce mai frecvent astăzi. În general, în industrie, în procesul de fabricație tip de masă de astăzi, se trece de la individ, adică de la omul concret al meseriașului tradițional, la omul „normat", omul fictiv. În aceasta constă revoluția introdusă în tehnica producerii de îmbrăcăminte și mobilier. Ea se bizuie pe crearea unui sistem complex de măsurători corelate între ele".**

Nu am spicuit aici decît cîteva aspecte, meritînd desigur fiecare o discuție în sine. Nu am urmărit însă aici decît să atragem atenția asupra unei „surse de energie" atît de profitabile și care... paradoxal se ignoră.

Catinca MUSCAN

CIVILIZAȚIA HRANEI

de prof. dr. docent Iulian MINCU

directorul clinicii de nutriție și boli metabolice a Institutului medico-farmaceutic din București

Problema interrelației dintre alimentație și sănătate este una dintre cele mai vechi preocupări din istoria medicinii umane. Este adevărat că prin termenul de „Diaita", Hipocrat înțelegea, în urmă cu 2 500 de ani, modul de viață al omului în totalitatea sa (aer, temperatură, exercițiu fizic, odihnă etc.), alimentația rămînind însă și atunci factorul cel mai important în menținerea sănătății. Restrîngerea cuvîntului „dietă" la cel de regim alimentar apare în sec. I al erei noastre. Sensul în care „dieta" este sinonimă cu restricția sau interdicția alimentară nu aparține școlii hipocratice, ci pare să corespundă unei concepții mai vechi ale cărei origini au rădăcini în practica medicală a egiptenilor. De la Herodot cunoaștem concepția egiptenilor potrivit căreia „hrana este sursa tuturor relelor". Această concepție străbate întreaga medicină veche după Hipocrat și găsim adesea, unele reminiscențe în epoca contemporană. Pînă la sfîrșitul sec. XVIII, orice idee despre alimentație n-are nici un fundament științific.

Progresul deosebit al chimiei, fizicii, fiziologiei, biofizicii, biochimiei etc. care are loc în sec. XIX și XX este urmat de dezvoltarea cunoștințelor noastre despre alimente. Se determină astfel compoziția acestora în principii nutritive (proteine, lipide, glucide, vitamine, săruri, apă). Se ajunge treptat să se înțeleagă interrelația dintre diversele principii alimentare și păstrarea sănătății omului. Interrelația trebuie să existe nu numai între clasele mari de principii nutritive (proteine, lipide, glucide, vitamine, săruri) ci chiar în cadrul aceleiași clase. Astfel, folosirea proteinelor de către organism, în primul rînd ca elemente plastice, de reconstrucție a proteinelor tisulare, depinde nu numai de conținutul în glucide al dietei și de proporția de calorii proteice față de cele neproteice ci și de raportul dintre aminoacizii constituenți ai proteinelor.

Prețioasele proteine

Legătura principală dintre organism și mediu este efectuată în primul rînd prin aportul permanent și echilibrat al acestor substanțe nutritive. Deficiențele de vitamine stau la originea unora dintre avitaminozele grave prezente frecvent în trecut, prezente în unele țări și în epoca contemporană : avitaminoza B^1 mai frecvent cunoscută în regiunile consumatoare de orez, avitaminoza D ce se găsește la originea rahitismului, avitaminoza PP existentă la originea pelagrei s.a.

Lipsa unor minerale din alimentație se însoțește de asemenea de diverse boli : lipsa fluorului se găsește la originea cariei dentare ; lipsa iodului duce la gușa endemică ; lipsa fierului (observată frecvent, în regiunea tropicală și ecuatorială, regiuni infestate de ankilostoma duodenalis) **se însoțește de anemie : lipsa zincului din alimentație se caracterizează printr-un sindrom complex** (nanism, anemie feriprivă, hepatomegalie, hipogonadism).

Dar **nici unul dintre sindromele de deficiență nutritivă umană nu este așa de dăunător ca denutriția proteică.** Proteinele sînt substanțe complexe care conțin carbon, oxigen, azot, hidrogen, sulf etc. și care se găsesc în toate formele de viață. Numele de proteine, este datorit faptului că ele ocupă primul loc în desfășurarea fenomenelor vitale (proteias = primar = prim). Proteinele sînt multiple — peste două cvatrilioane — cu numeroase roluri în organism. Ele sînt compuse din aminoacizi. Numărul de aminoacizi existenți în natură nu este mai mare de 30 iar cei mai frecvenți întîlniți în materia vie se ridică la 24. Aceștia se găsesc la originea tuturor proteinelor.

Valoarea nutritivă a unei proteine depinde de conținutul său în aminoacizi. Aminoacizii esențiali nu pot fi sintetizați în organismul uman și trebuie aduși din afară, odată cu alimentele. Valoarea biologică a unei proteine este în raport de conținutul său în aminoacizi esențiali și de raportul existent între aceștia. **Proteinele animale** (carne, lapte, ouă, brînză etc.) **au valoarea biologică cea mai mare datorită faptului că au în constituția lor toți aminoacizii în proporții optime pentru organism.**

Lipsa de proteine din alimentație, și mai ales a proteinelor cu valoare biologică mare duce la stări de denutriție cronică, la modificări ale constituției umane și uneori, la boli ca hepatozele, hepatitele, ciroza hepatică, pelagra etc. Engels considera că la originea dezvoltării inteligenței umane a stat și alimentația sa bogată în proteine de origine animală.

Problema grăsimilor, gradul participării lor la compoziția dietei, raportul dintre diferitele forme de grăsimi care trebuie să intre în alimentație, au preocupat nutriționiștii din ultimele decenii datorită interrelației observate între acestea și creșterea morbidității prin ateroscleroză. Se ajunge la concluzia că **un mijloc de a preveni ateroscleroza este consumul de acizi grași polinesaturați proveniți în special din grăsimile vegetale.** Studii făcute pe zeci de mii de oameni, în diverse țări din lume par să confirme rolul acizilor grași polinesaturați (uleiul de floarea soarelui, de arahide, de porumb etc.) în scăderea colesterolului și prevenirea aterosclerozei. Alte cercetări vin însă să arate că indiferent de tipul lor chimic, atunci cînd procentul de grăsimi depășește caloric cantitatea admisă de alimentația rațională devin nocive. La fel de nociv devine chiar acidul gras nesaturat atunci cînd depășește o anumită proporție, în raport cu acidul gras saturat.

Cercetări nutriționale și mai recente subliniază rolul zahărului consumat exagerat precum și al produselor alimentare rafinate și suprarafinate, al produselor alimentare concentrate, în apariția și declanșarea unor maladii cronice degenerative.

Preferințe și tradiții...

Industria alimentară a epocii contemporane favorizează prin preparatele alimentare rafinate și suprarafinate dezechilibre nutritive grave, care se pot găsi la originea diverselor boli, de la cariile dentare pînă la bolile degenerative cronice ca ateroscleroza, diabetul zaharat, hiperuricemiile, dislipemiile etc. Otrăvirea cronică și chiar, în unele situații, producerea cancerului, apărute ca o consecință a folosirii necontrolate a aditivilor în alimentația industrială, sînt de asemenea factori nocivi demni de semnalat.

Dacă studiem istoria alimentației umane, este ușor de înțeles că o schimbare bruscă este dăunătoare.

Omul civilizat și-a pierdut de mult capacitatea de a recunoaște absența specifică a unui element nutritiv. Alimentele rafinate și suprarafinate, alimentele prefabricate, produsele alimentare concentrate etc., toate, datorită tehnologiei alimentare moderne, pot duce la dezechilibre nutriționale pe care omul contemporan nu le mai poate sesiza. Preferințele sale alimentare — dulce, sărat, picant, **gras etc.** — nu sînt legate de o nevoie nutrițională anumită ci de plăcerea de a mînca alimentul respectiv.

Trebuie reamintit aici că omul mănîncă în raport cu un ecran senzorial (în care tradiția, educația, obiceiurile etc. joacă un rol important) pe de o parte superior și superficial (vederea, mirosul, gustul), pe de altă parte digestiv și profund — reflexul de saturare. Primele ne fac să ne alegem alimentele și se găsesc la originea valorii simbolice a alimentului. De fapt, înainte de a consuma alimentul, omul consumă simbolul lui.

Simbolul alimentar, și prin el alimentația propriu-zisă, este strîns legat de tradiția și obiceiurile deprinse în familie, de anumite interdicții religioase etc. Se creează astfel preferințe alimentare greu de învins deși sînt dăunătoare unei alimentații raționale.

ALIMENTELE ȘI CONȚINUTUL LOR

Alimente (100 g)	Proteine gr %	Lipide gr %	Glucide gr %	Calorii
Lapte vacă	3,5	3,6	4,8	67
Iaurt gras	3,2	3.2	3	55
Iaurt slab	3,1	0,1	3,9	30
Brînză telemea oaie	17	20	1	270
Brînză slabă vacă	17	1,2	4	97
Carne vacă slabă	21	3.5	—	118
Carne vacă grasă	18.3	16,3	—	226
Carne miel	18	20	—	260
Carne găină slabă	20	5	—	128
Carne porc slabă	20.04	6,3	—	143
Carne porc grasă	15	35	—	388
Pește (crap)	18,9	2,8	—	104
Un ou găină	7	6	—	85
Ardei gras verde	1,1	—	4,6	25
Conopidă	2,8	—	3,9	30
Urzici	7,9	0.7	7,1	68
Cireșe	1	0.4	17,8	80
Pepene verde	0,1	—	5,8	29
Pîine albă	10,3	2	54	282
Pîine neagră	8.4	1,2	48.5	245
Unt	8	80	2,5	806
Untdelemn	—	99.9.	—	929

Drumul dintre bucătărie și medicină

Tratamentul dietetic al bolilor s-a dezvoltat paralel cu cunoștințele despre alimente, biochimia lor, rolul lor în fiziologie, în metabolismul intermediar, paralel cu dezvoltarea întregii medicini. Sub un anumit aspect, istoria dezvoltării dieteticii este de fapt istoria dezvoltării științelor biologice, a cunoștințelor despre noi și mediul care ne înconjoară. I-au trebuit mulți ani dieteticii să traverseze drumul dintre bucătărie și medicină, dintre empirism și știință, dar odată ajunsă aici și-a dovedit pe deplin importanța, reușind să ocupe locul principal în prevenirea și terapia a numeroase boli acute sau cronice.

Cîteva exemple vor fi suficiente pentru a demonstra acest lucru :

1. REGIMUL ÎN DIABETUL ZAHARAT, boală cu extindere în masă întîlnită la 2,1 la sută din populația țării noastre, are rolul principal în menținerea nu numai a stării de echilibru a bolii ci și în prevenirea unor complicații grave cum ar fi coma diabetică și bolile degenerative vasculare (angiopatia diabetică).

Principalele cerințe cerute de un astfel de regim sînt : alimentele să fie cîntărite și calculate din punct de vedere caloric ; regimul să fie astfel alcătuit încît să corespundă necesarului caloric al organismului (în raport de virstă, sex, stare fiziologică, muncă) ; repartizarea caloriilor în cursul unei zile să corespundă principiilor alimentației raționale.

Cantitatea de glucide va fi cît mai apropiată de cea a individului normal (200-250-300 g pe zi). La copil, este obligatoriu ca glucidele administrate să fie similare cu ale copilului normal de același sex și virstă. Singura deosebire este că se vor da cu cîntarul și se vor exclude glucidele concentrate (zaharuri, produse zaharoase, făinoasele suprarafinate, strugurii, bananele, stafidele etc.). Proteinele vor fi administrate la copilul diabetic tot cu cîntarul și anume 2-3 g proteine pe kg corp dintre care 2/3 proteine de origine animală. La adult se indică 1,5 g proteine pe kg corp.

2. REGIMUL ÎN OBEZITATE este în ultima analiză — indiferent de multiplele și controversatele discuții în legătură cu cauzele metabolice care o generează — o problemă de bilanț caloric. Un bilanț negativ de calorii va duce obligatoriu la slăbirea în greutate. Și, legat de aceasta, nu poate fi considerată decît șarlatanie, ideea emisă de unii : „mănîncă gras și vei slăbi".

Rămînînd la bilanțul de energie negativ trebuie să precizăm că acesta înseamnă : o cantitate mică de calorii în alimentație variabilă cu tipul de obezitate ; principiile nutritive scăzute sînt glucidele și grăsimile ; obținerea de energie prin oxidarea rezervelor proprii de grăsimi.

Sîntem împotriva unui regim de „zero calorii" preconizat de unii autori.

3. REGIMURILE DIETETICE ÎN DISLIPEMII SAU HIPERLIPOPROTEINEMII (fracțiunile grase crescute în sînge) sînt un exemplu de intervenție biochimică dirijată în raport cu tipul de dislipemie. O greșeală de regim este urmată de agravarea bolii. Astăzi, avem la dispoziție posibilitățile unui diagnostic clinic corect și posibilitatea de intervenție printr-un regim diferențiat.

Astfel, în tipul I de dislipemie, caracterizat prin creșterea în circulația sanguină a chilomicronilor, regimul trebuie să fie sărac în grăsimi și hipocaloric. În tipul IV, deși sînt crescute grăsimile, regimul indicat este cel sărac în glucide și hipocaloric.

4. UN EXEMPLU, DEOSEBIT DE DATA ACEASTA, de intervenție biochimică directă este regimul prin care putem influența tulburarea de absorbție a grăsimilor din intestin, acea malabsorbție care recunoaște la origine o multitudine de boli din care menționăm insuficiența gastro-intestinală, insuficiența pancreatică, maladia Wipple etc.

Se știe că această resorbție intestinală de grăsimi este alterată numai pentru acizii grași cu lanț lung (18—20 atomi de carbon) și nu și pentru grăsimile în care acizii grași cu un lanț de atomi de carbon mai scurt (8—10 atomi de carbon). De cînd avem la dispoziție astfel de grăsimi reușim o nutriție suficientă a unor astfel de bolnavi.

Dieta înseamnă adaptabilitate și simplificare

Cu toate progresele făcute în ultimul timp în domeniul nutriției, alimentației raționale, a dieteticii, nu trebuie uitat că actul alimentar este un act psiho-social. Omul nu mănîncă numai fiindcă are nevoie de hrană pentru a trăi. El nu este și nu va fi niciodată satisfăcut de un amestec oarecare de alimente. Fiecare om, fiecare familie, fiecare societate, am putea spune fiecare epocă istorică, are sau a avut tipul său de alimentație. Între om și alimentația sa, a familiei sale, a poporului său, există o relație dinamică care este uneori mult mai profundă decît ar dori omul să fie.

Alimentul constituie pentru om nu numai substratul vieții ci și un simbol în care sînt cuprinse obiceiurile și educația lui. De aceea ar fi greșit să considerăm comportamentul alimentar al omului ca un simplu rezultat al reacțiilor sale fiziologice (contracții gastrice datorită hipoglicemiei de foame etc.). Oricare ar fi acțiunea hipoglicemiei ea poate să nu declanșeze apetitul dacă starea psihică nu o permite. Ritmurile alimentare zilnice nu sînt declanșate direct de nevoile organice pentru că organismul nu utilizează imediat și direct ceea ce mănîncă. Alimentația ritmică servește la întreținerea unei rezerve hepatodipoase, la determinarea nivelului masei active, produce modificări circulatorii, hormonale și nervoase. **De aceea ritmul de alimentație are un rol deosebit în eficiența alimentației raționale și dietetice.**

Actul alimentar nu poate fi privit deci la om numai prin prizma satisfacerii unor nevoi nutritive. **În spatele cuvîntului „a mînca" este omul care mănîncă.** Și omul trebuie privit ca o ființă care pe lîngă cunoștințele logice, obiective, prezintă și o conformație spirituală legată de afectivitatea și educația sa. Se poate spune, avînd în vedere tocmai aceste lucruri, că „pîinea înseamnă mai mult decît gustul pîinii". **Înseamnă în plus senzația de mulțumire, de afecțiune, de emoție a omului care, uneori fără să vrea, vede în aceasta un act sacru cu rădăcini adînci în trecutul său și al neamului din care face parte.** Este un fapt de care noi **nutriționiștii** trebuie să ținem seama totdeauna atunci cînd vrem să schimbăm alimentația unui individ, a unei familii sau a unei întregi populații...

De aceea, răspîndirea cunoștințelor corecte, nutriționale în masa largă a populației nu este suficientă pentru a schimba unele obiceiuri alimentare. **Faptul că se știe că sarmalele reîncălzite dăunează sănătății ca și rîntașurile sau ceapa prăjită, nu este suficient să convingă omul să nu le mai mănînce. Deși se știe că fumatul poate provoca cancer pulmonar, numărul fumătorilor nu numai că nu a scăzut ci a crescut într-un ritm îngrijorător. De aceea, orice intervenție dietetică recomandată de medic este greu suportată cînd contravine unor obiceiuri alimentare.** Nici cultura, nici știința nu pot înlătura dintr-o dată aceste obiceiuri alimentare înrădăcinate profund în subconștientul omului.

Aceasta nu înseamnă că noi trebuie să dezarmăm. **Schimbările nutriționale pot fi acceptate treptat de către om, dacă vom reuși să-l convingem că trebuie să le accepte. Adaptabilitatea omului este foarte mare.** Se cunoaște că o anumită alimentație dezvoltă anumite enzime în procesul de digestie, asimilare, metabolism intermediar, dezavantajînd alte enzime. O schimbare treptată a obiceiurilor alimentare poate schimba aceste sisteme enzimatice, activînd pe cele dezavantajate anterior.

În fond, măsurile dietetice nu urmăresc decît, ca printr-o tehnologie alimentară adecvată și un control competent al alimentației, să compenseze unele deficiențe metabolice moștenite sau dobîndite. Astăzi, considerăm formele de regim dietetic care îndeplinesc aceste cerințe drept intervenții biochimice, în procesul de metabolism.

Pentru a obține rezultatele dorite, trebuie să ținem seama de faptul că :

- **Fiecare dietă trebuie modelată după obiceiul alimentar al bolnavului, după preferințele lui, făcînd-o astfel acceptabilă de către acesta.** Deși omul este omnivor, alimentația, așa cum am văzut, este variabilă în raport cu foarte mulți factori.
- **În prescrierea unei diete trebuie avut în vedere întregul comportament al bolnavului, știindu-se că un regim dietetic prelungit poate avea implicații în însăși personalitatea acestuia.** Omul trebuie văzut în totalitatea sa : în familie, în societate, în procesul de muncă, situația lui economico-socială. Numai astfel putem fi convinși că va respecta regimul.
- **Urbanizarea duce la o dependență tot mai mare a omului de alimentele preparate sau semipreparate industrial. În alcătuirea regimului dietetic, trebuie ținut seama de aceste lucruri, recomandîndu-se evitarea a numai ce este considerat dăunător bolii sau individului respectiv.**

Simplificarea corectă a alimentației trebuie să constituie una din preocupările atît ale medicului cît și ale noastre, ale tuturor. Aceasta nu înseamnă însă „întoarcerea la natură" sub forma simplistă în care este înțeleasă de unii. Simplificare nu înseamnă, de exemplu, a nu consuma alimentele așazise „conservate" atunci cînd acest mijloc controlat astăzi științific nu dăunează cu nimic alimentului ci dimpotrivă, este singurul mijloc (în cadrul unei urbanizări din ce în ce mai dezvoltate) de a pune la îndemîna tuturor alimentul natural. **„Simplificare" înseamnă excluderea tehnologiei alimentare creată de rafinamentul gustativ dezvoltat al „civilizației", înseamnă a folosi o alimentație cît mai echilibrată nutritiv și pregătită culinar cît mai simplu.**

UNORA LE PLACE ZAHĂRUL

S-a stabilit că din punct de vedere nutrițional consumul de zahăr zilnic pentru un om sănătos trebuie să fie într-un anumit raport cu caloriile totale consumate.

La un consum de 1 500, 2 000, 2 500, 3 000, 3 500 calorii cantitatea totală de zaharoase pe care le poate mînca zilnic un adult (inclusiv cea din cafea, ceai, produse răcoritoare, citronade, lichior etc.) este respectiv de 35 g, 46 g, 58 g, 70 g, și 75 g. Pentru copii cantitatea de zahăr și produse zaharoase admisă este variabilă cu vîrsta : 25 g ÎNTRE 1—3 ANI ; 30 g ÎNTRE 4—6 ANI ; 40 g ÎNTRE 7—9 ANI ; 50 g ÎNTRE 10—12 ANI ; 60 g ÎNTRE 13—15 ANI (băieți) ; 70 g la cei ÎNTRE 13—20 ANI (la fete 13—20 ani cîte 60 g).

CE TREBUIE SĂ ȘTIM DESPRE CALORII

- **CALORIILE SE STABILESC după sex, virstă, muncă, greutate ideală, stare fiziologică etc.**
- **CANTITATEA CALORICĂ ADMINISTRATĂ unui om în repaos la pat este de 25 calorii pe kg. /corp greutate ideală.**
- **ÎN FUNCȚIE DE NATURA MUNCII PROFESATE :**

— 30 calorii pe kg corp greutate ideală — pentru muncă de birou

— 35—40 calorii pe kg corp greutate ideală — pentru muncă medie

— 40—45 calorii pe kg corp greutate ideală — pentru muncă grea

— 50—60 calorii pe kg corp greutate ideală — pentru muncă foarte grea

SCURT MEMENTO DESPRE PROTEINE

Principiile alimentare (proteine, grăsimi, glucide) în alimentația rațională a omului sănătos sînt :

PROTEINE : 13—18% din cantitatea calorică globală sau 1—1,5 g pe kg/corp greutate ideală la adult.

La copil se administrează 1,5—3 g/kg corp greutate sau 20—25% din cantitatea calorică globală.

Jumătate din aceste proteine trebuie să fie proteine de origină animală.

GRĂSIMI : 25—30% din cantitatea calorică totală. În munca grea și foarte grea se admite pînă la 35% din cantitatea calorică totală. Aceasta corespunde la 1,5—2,5g kg/corp greutate ideală. Circa 1/3 pînă la 50% din aceste grăsimi sînt grăsimi nesaturate (grăsimi de origine vegetală), restul sînt grăsimi saturate (grăsimi de origine animală).

GLUCIDELE : se dau într-o proporție de 50—60% din cantitatea calorică globală sau între 4—7 g pe kg. corp. Se preferă glucidele provenite din fructe, legume, cereale, rădăcinoase etc. celor fabricate industrial (zahăr, produse zaharoase).

Sărurile minerale și vitaminele sînt aduse în mod obișnuit cu celelalte alimente.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

PE TEME

• DE SĂNĂTATE

MIHAI NOURAȘ — Tg. Ocna — jud. Bacău. Regretăm, dar noi nu primim probe pentru examene de laborator, analizele se fac numai de către laboratoarele din policlinici și spitale, la recomandarea medicului care dă consultații.

Pentru internare la clinica de boli interne din Iași este necesară recomandarea (bilet de internare) de la medicul specialist de boli interne din policlinica de care aparțineți.

NISTOR NEAGU — comuna Dragoș Vodă, jud. Ialomița. În litiaza biliară (piatra la ficat) dau rezultate bune (anghirol soluție și boldocolin soluție) de asemenea regimul alimentar fără grăsimi animale, carne conservată fără băuturi alcoolice — alimente permise : legumele — fructele — făinoasele — carne slabă de vită, pasăre. În caz de criză supozitoare „Lizadon" 1—3 pe zi.

MARIN NICOLAESCU — comuna Riul Alb — jud. Dimbovița. Aveți o surditate bilaterală de percepție — cauze ? Afecțiuni anterioare ale urechilor și virsta.

Tratamentul cu „Sansurdal" injecții intramusculare profunde la 3 zile o fiolă ; Se fac serii de 12 fiole 3—4 serii cu pauză de 4—5 săptămîni între fiecare serie.

MIRCEA NASTAZIU — Slatina — jud. Olt. Vă adresați medicului dermatolog de la Policlinica din Slatina. Adresele cerute : Policlinica specială nr. 2 str. Negustori nr. 1 sau Policlinica cu plată nr. 4 Bd. Republicii nr. 123 — București.

VIORICA NICULESCU București. — Probabil sînt tulburări climatice. Încercați injecții Estrotest — 1 fiolă intramuscular profund la 45 zile interval ; Napoton — 2 drageuri pe zi. Consultați medicul endocrinolog.

ANA GHEORGHE — Sibiu. „Candidoza" de care suferiți mai poate fi tratată și cu „Stamicin" conform instrucțiunilor — (4 drageuri pe zi). Tratamentul local cu ioduri de K și Na. Este indicat să vă vadă medicul oftalmolog.

M. COMĂNESCU — Rîmnicu-Sărat. Pentru stabilirea diagnosticului de arterită la membrele inferioare — vă adresați medicului cardiolog — pentru investigații clinice (oscilometrie) și tratament. „Tolazolin" — comprimate 3 pe zi — Vitamina PP 1-2 comprimate pe zi. Regim fără cefea, cacao, fără tutun.

P. I. Ploiești — Blefaroconjunctivita o mai puteți trata și cu Oftalmic cu Kanamicină, după instrucțiuni. Purtați ochelari fumurii. Evitați frecatul pleoapelor cu mîna. Reexaminare la medicul oculist.

Dr. G. ALESSEANU

• JURIDICE

NICOLAE SUCIU — București. Din scrisoarea dv. rezultă că veți putea cere reabilitarea în cursul acestui an. Codul penal prevede că, în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, pînă la 10 ani, instanța judecătorească poate dispune reabilitarea după trecerea unui termen de 3 ani de la data cînd a luat sfîrșit executarea pedepsei principale sau de la data cînd aceasta s-a prescris, iar în cazul grațierii, de la data actului de grațiere — la care se adaugă jumătate din durata pedepsei pronunțate. Condițiile în care se poate admite cererea de reabilitare sînt prevăzute de art. 137 cod penal.

NASTASIA VÎLCEANU — satul Cremenea, comuna Timna, jud. Mehedinți. Soția care a împlinit virsta de 55 ani are drept la pensie de urmaș pe tot timpul vieții, dacă soțul era pensionar sau dacă, la data decesului, soțul îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii. Legea prevede că pensia se acordă dacă durata căsătoriei a fost de minimum 5 ani, în cazul în care la data căsătoriei soțul era pensionar pentru limita de virstă. Dacă decesul susținătorului este consecință a unui accident sau boli profesionale, pensia de urmaș se acordă indiferent de durata căsătoriei.

N. ANGHEL

• DE ÎNVĂȚĂMÎNT

GHEORGHE GHIARFAȘ — Brăila. Pentru a fi subinginer trebuie urmate cursurile unei secții speciale. Este un lucru foarte limpede. Dat fiind acest lucru, nu puteți fi admis în anul II bazindu-vă pe studii făcute într-o altă formă de învățămînt. Soluția unică este aceea a prezentării la concursul din vară.

E. RUSU — Petroșani. Într-adevăr, în București există un liceu de artă coregrafică (nu colegrafică), pe strada Locotenent Lemnea 9. Luați legătura cu liceul și veți putea ști cum să procedați cu fiica dv. care, după cum spuneți, este foarte talentată. Cît despre spectacolul dat de fiica dv. cînd va reuși la liceu, spectacol ce l-ați promis redacției, lăsați-l pentru mai tîrziu, să crească și să învețe fiica dv.

PAULA UNGUREANU — Săveni (județul Botoșani). Dacă aveți mare pasiune pentru agricultură nu vă împiedică nimeni să concurați la intrarea la Agronomie. Condițiile le îndepliniți. Vă dorim succes. Cea mai apropiată facultate cu specificul pe care vi l-ați ales este la Iași.

MARIUS CHIRIȚESCU — com. Ion Roată (jud. Ilfov) Nu vă vom dezamăgi neräspunzindu-vă dar răspunsul nostru nu este pe măsura dorințelor dv. Dacă vă place meseria pe care o aveți de ce doriți alta ? Pentru a ajunge să stăpîniți mașinile de calcul trebuie să urmați studii speciale, fie liceale, fie superioare. Întrebarea care se pune este dacă dv. puteți să le urmați, adică dacă îndepliniți condițiile cerute la concursurile de admitere.

Calificări sumare se fac chiar și la I.I.R.U.C. — întreprindere despre care ne scrieți și nu numai acolo. Dar aceasta nu înseamnă decît puțin.

C. ȘERBAN

• HORTICOLE

VASILE BĂLĂNESCU — Ploiești și IOAN ONIGA — Poiana Țapului, jud. Prahova. Boala observată de dv. la merii din grădină se numește rapăn (frunzele prezintă pete brune, iar fructele, pete cafenii întărite).

Avînd în vedere că boala se transmite prin germenii aflați în frunzele căzute, este bine ca să se adune și să se ardă toate frunzele căzute. Pentru combaterea bolii, sînt necesare stropiri de iarnă, de primăvară și de vară. Stropirile de iarnă se fac cu zeamă sulfocalcică în concentrația de 20 la sută sau cu zeamă bordeleză în concentrație de 3 la sută. Stropirile de primăvară se fac la desfacerea mugurilor, în faza de buton roșu, la scuturarea petalelor și cînd fructele sînt de mărimea alunei. La aceste stropiri se folosește una din următoarele substanțe: zeamă bordeleză (în concentrație de 1 la sută la primul stropit și de 0,75 la sută la celelalte stropiri), Zineb 0,4 la sută, Dithane 0,2 la sută. Stropirile de vară se fac cu Captan 0,3 la sută sau cu Zineb 0,3 la sută.

Cu două săptămîni înainte de recoltare este bine să se facă o stropire cu Captan 0,25 la sută pentru evitarea infecțiilor tîrzii pe fructe care se manifestă în timpul păstrării lor.

VASILE MĂCELARU — București. Pămîntul de frunze poate fi folosit oricînd pentru prepararea amestecului de pămînt necesar plantelor de apartament (împreună cu pămînt de țelină, mraniță și nisip).

Acest pămînt se obține din descompunerea (putrezirea), timp de doi ani, a frunzelor de arbori (fag, tei, arțar, carpen) care au fost strînse în grămezi și care se udă și se întorc din cînd în cînd.

Trebuie reținut că pămîntul rezultat din putrezirea frunzelor de stejar, nu este bun pentru plantele cultivate la ghivece. Pămîntul de frunze poate fi înlocuit cu pămînt de pădure (nu este bun însă pămîntul din păduri de salcîm, stejar, anin, salcie).

Iată cîteva plante de apartament la care este indicat ca în cadrul amestecului să intre și pămînt de frunze : Agave, Aloe, Asparagus, Begonia, Cactuși, Cineraria, Ciclamen, Ficus, Filodendron, Fuchsia, Pelargonium, Primula.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, jud. Neamț

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

FAȚĂ-N FAȚĂ:

O FIICĂ... UN TATĂ... (II)

de Mihai STOIAN

CURIER SĂPTĂMÎNAL

„Stimate curier,

Sînt un frecvent cititor al „Magazinului". La toate m-aș fi așteptat, numai ca eu însumi să devin „subiect" al curierului n-am crezut. Voi încerca să lămuresc, pe cît mă pricep, unele relații dintre părinți și copiii așa-ziși „părăsiți", dar care nu-s deloc părăsiți (oprindu-mă și asupra obligațiilor acestora din urmă; adică unde se termină drepturile și unde încep îndatoririle sau unde se întrepătrund ele). Personal sînt indignat de faptul că acest copil al meu a devenit un instrument pentru a fi lovit eu. Nu e pentru prima oară: procese, anonime, insinuări, culminînd acum cu scrisoarea adresată dv. În loc ca fetița să se fi procupat de teze (exact în perioada respectivă)... iată!

Eșecul căsniciei de acum aproape două decenii continuă să fie plătit de mine destul de scump (și la propriu, și la figurat), și această nu numai din vina mea. Completul de judecată a hotărît la timpul său și nu cred că-i corect acum să se transforme un copil în procuror, să lanseze un rechizitoriu, și aceasta pe bază de presupuneri sau de simple „informații" șoptite de alții la ureche, ba mai mult chiar, să dea și verdicte: acesta-i om, acesta nu-i om! Și pentru că m-ați întrebat dv. (prin scrisoare — M. St) cum mă eu locătarile cu fiica mea, răspund: pe două căi, 1) material; 2) spiritual.

1) Cu toate că am acum o altă familie întemeiată pe respect reciproc, și cu doi copii (băieți), nu-l uit niciodată pe al treilea copil (fetița L). Și dacă nu totdeauna acestia doi au chiar tot ce-și doresc (de strictă necesitate), n-a existat lună ca fata să nu primească mandatul poștal. Să fie clar: acești bani n-au constituit niciodată, pentru mine, un surplus. Au fost și sînt bani munciți obținuți pentru o muncă de teren (ajung uneori acasă la 15 zile o dată și chiar, deseori, la o lună). În fond, nu regret absolut deloc suma trimisă, pentru că mi-am zis mereu și mereu că-i investesc într-un capital de preț: copilăria fiicei mele. Sigur, n-am făcut numai eu totul, însă i-am ușurat și înlesnit existența, nu?

2) Legăturile sufletești am încercat să le materializez prin discuții (cînd vine la bunicii ei, într-o comună învecinată), prin vizite făcute la școala generală din... și apoi scrisori, cînd a plecat acolo unde învață acum. Cum s-au soldat aceste încercări? Plicurile trimise fetei cu cele mai bune intenții părintești îmi sînt returnate mie cu cele mai strivitoare cuvinte: „nu le pot primi" (corespondentul îmi oferă proba: o frumoasă felicitare pe care scrie „De ziua numelui îți transmite spre aducere aminte sărutări părintești, urîndu-ți succes la învățătură, și-n viață tot ce dorești, Tăticu" refuzată, plicul restituit cu un bilețel însoțitor și cuvintele „Mulțumesc pentru felicitare, dar nu o pot primi"). De ce? mă întreb. De ce banii îi poate primi? De ce nicicînd nu mi-a fost refuzat un mandat? Dimpotrivă! Alte exemple lămuritoare: în satul în care sînt stabilit, fetița avea un unchi. Vara, în vacanță, venea și stătea la el. Trecea împreună cu ei prin fața casei mele, mă întîlneam cu ea și nu răspundea cînd era întrebată a cui este (asta a făcut-o de cîteva ori, față de mine personal). Celor care-i pomeneau de tatăl ei (de mine) spunea că-l renegă, pur și simplu. Și acum e rîndul meu să întreb: cum înțelege un copil legăturile cu tatăl său? Oare așa procedează un copil adevărat cu un părinte adevărat? Dar pe fetiță o iert, căci nu-i ea de vină. Ar trebui totuși să se întrebe: de unde-i sosesc acești bani prin mandat, mulți, puțini, și cum se cîștigă banii aceștia? Într-un fel nu se poate spune că eu, „renegatul", omul... neom, muncesc puțin și pentru dînsa, pentru fiica mea? Și nu de azi, de ieri, de aproape două decenii. Oare expeditorului să nu i se fi cuvenit niciodată un simplu „mulțumesc" sau măcar o purtare corespunzătoare? Și pentru un salut, pe stradă, se mulțumește celui care te salută cu mai multă căldură... Am adunat în schimb multă amărăciune în acești ani și mă doare cînd un copil care-mi poartă numele nu-mi răspunde ca de la copil la părinte. Și fiindcă tot ați devenit intermediarul nostru, îmi permit să-i adresez, prin dv., o invitație pe care am tot aminat-o, handicapat fiind de permanentele refuzuri anterioare: în vacanța de primăvară eu și familia mea, adică și împreună cu cei doi frați ai ei, o așteptăm acasă la noi, convinși fiind că s-ar simți bine. Dacă tot ceea ce v-a scris, fie și gresit față de mine, e din sufletul și mintea ei, va veni!"

Stimate corespondent, vă dau dreptate! Deși, ca să fiu sincer, s-ar putea ca și dv., luat de ale vieții valuri, să fi neglijat legăturile (nu cele de bani), ori să fi crezut că așa, cu o vizită, cu o felicitare, se poate umple golul care (așa bănuiesc eu) există totuși în sufletul fetei dv. „Înverșunarea" ei față de dv., doresc să cred, ascunde cu totul altceva: sînt, la această vîrstă, gesturi provocatoare care pretind, în fond, atenția celuilalt, a dv. deci (ca să nu spun chiar dragostea). Fără doar și poate, pînă la un punct, fata a căzut „victimă" unui procedeu absolut condamnabil, acela de a implica un copil în „disputele" trecute ale unor foști soți. Să-ți iei revanșa prin... copii, cu riscul de a pricinui nefericirea acestuia, nu-i tocmai o treabă curată. Dar la tinerețe, tipul acesta de frondă (cînd zice public că vă renegă, și nu întîmplător... față de dv.), ca și respingerea felicitării (dar atenție! a scris „Mulțumesc pentru fericire" — adică se simte și o undă de satisfacție c-a primit-o) etc. ține, probabil, și de specificul vîrstei, și de ceea ce, bănuim, a „moștenit" ca informații privitor la dv. (c-ați fost nemulțumit că nu-i băiat, că nici n-ați privit-o, c-ați „evadat", c-ați „trădat" numaidecît, recăsătorîndu-vă etc). Imaginați-vă și dv. ce rupturi brutale se pot produce înlăuntrul unui copil, cînd culegi, de la odioșii „binevoitori", asemenea descriere a propriului tău tată. Pînă și scrisoarea fetei, adresată curierului, cu n-o interpretez ca un atac la persoana dv. (cel mult să fi fost amestecat și un astfel de simțămînt confuz), cît ca pe o *imensă necesitate de clarificare*, a sa față cu sine, a dv. față cu ea și a ei față cu dv. Propunerea cu vizita în vacanță este excelentă! Să nădăjduim împreună (numai și numai *în interesul fetei*, căci ceilalți, adulții, și dv., și fosta dv. soție din urmă cu două decenii, v-ați refăcut onorabil viața, căminul) așadar să nădăjduim că nu va mai interveni nimeni în hotărîrea pe care fata, la cei 18 ani ai ei, o poate lua. Firește, fără pripeală și anulîndu-și „reflexul" de respingere, instalat treptat, pe parcursul copilăriei. Așteptăm vești bune.

POST-SCRIPTUM. Rog pe *Maria Broser* — com. Budacul de Jos, jud. Bistrița-Năsăud, să-mi descrie în amănunt situația ei.

O NOAPTE „OFIȚER DE SERVICIU" LA EVENIMENTE

„Evenimentele" în sine nu au nimic ieșit din comun: ceea ce e de presupus că se inventariază într-o noapte la un sediu de miliție, oramișe, iar acești oameni, în uniforme albastre, îndeplinesc rolul unor paznici ai lumii de vise... Există și „duhuri negre" care umblă pe la ușile caselor, școală, în faptul nopții, un bloc întreg, blocul 10 de pe strada Zidurilor între Vii, trăiesc acolo itebiști, în zorii zilei sînt așteptați la depouri, doi inși au dat buzna în somnul lor, sînt studenți de la Timișoara — zic — și o caută pe o oarecare Mony, aflată la familia „Tanța și Costel". Par doi copii cuminți, sfioși și încurcați în vorbe, se aud și voci în apărarea lor: „Ce-aveți, dom'le, cu ei?", „De ce să zicem, dom'le, c-ar vrea să fure?". Legitimația de student? A uitat-o acasă... Buletinul de populație? L-ar fi pierdut într-un restaurant... Apare dintr-un buzunar un petic de hîrtie și lumea credulă rămîne mută: bilet de eliberare din penitenciar, opt luni condamnare, furt, pe numele Țăranu Corneliu Gheorghe. „Eu sînt", — recunoaște „studentul", motivele pentru care orbecăia la ușa familiei Melicioiu, din blocul 10, urmînd să fie detaliate la sediul de miliție. Noi, echipa de intervenții, plecăm mai departe, nu mult mai departe, pe o altă stradă aflată în perimetrul Gării de Est. Un fiu în toată puterea, 31 de ani, unul din cei 14 copii ai bătrînei Florica Ionescu, alt „soi" decît frații lui, duhnește a băutură, a spart uși și geamuri, așa face mereu, e ora unu noaptea, a sculat-o pe bătrînă din somn și-i cere să-i pună masa, „dumneata, n-ai salariu?" — întreb, răspunde fără să se jeneze: „Eu, cînd iau salariul, îl beau cu toți și a doua zi nu mai am nici un ban... Și ce dacă am spart ușa? E ușa mamei mele". A continua dialogul ar fi o deșertăciune, vorbim limbi diferite, e un zdrahon de de bărbat și-mi străruie în minte imaginea bătrînei, așa cum ne-a întîmpinat, timorată, plîngîndu-și dezamăgirile. Ne înfoarcem la sediul central. Miliția Capitalei, Toma Caragiu își plimbă clienele prin Piața Universității, tăcusem pînă atunci, fiecare pe contul gîndurilor lui, și ne trezim rîzînd laolaltă, mare actor T.C.! Nu-i prea vesel să fii „ofiter de serviciu" la Evenimente, pauzele sînt scurte, mașina ne așteaptă cu motorul ambalat, un bătrîn a murit subit în strada Bibescu Vodă, avea țigara în mînă, mirosea a fum cînd o tinără a strigat în mijlocul curții „Ardeee!" și fără să aștepte răspunsul a spart cu pumnul geamul de sus, strecurîndu-se înăuntru... Sotia bătrînului e buimăcită și surdă, putea să ardă de vie, pentru ea soțul de-o viață nu este mort, reclamă medicului legist și ofițerilor de miliție că fata a intrat prin geam ca să le fure buletiile. „Tie, ce ți-a venit să te bagi?" o mustră mătușa, fata ripostează tăios: „Dumneata, pe ce lume trăiești? Ieșea fum, cum, adică, să nu mă bag?!"... Pe Calea Văcărești 95, se află Bufetul Orsova, adie vîntul, perdeaua fluturâ prin geamul spart, iar martora Elena Buncea, de 17 ani, ne povestește: „Veneam cu soțul meu de la tata socru de la serviciu, mi-era sete și cînd să intrăm la bufet, îl vedem ieșind de-abuzilea pe geam, atunci soțul meu ce-mi zice: „Vezi, Lilișor, așa se sparge un magazin în București". Alături de bufet, era un centru de piine, toomai se descărca o mașină, soțul meu a alergat la cei doi băieți de la mașină, ei s-au așezat la usa blocului unde se ascunsese hoțul, iar soțul meu a dat telefon la miliție, și numai ce apare, după colț, un individ într-o scurtă de fiș: „Voi, ce vă băgați?" Soțul meu s-a înfipt în el: „Mai bine să-ți vezi tu de treabă!". Mie mi s-au înmuiat picioarele, ce să vă spun, că sînt și gravidă". Hoțul își plînge acum „soarta" la circa de miliție, iar noi plecăm mai departe, un alt caz nu s-a semnalat prin stația radio a mașinii: o femeie, cu paltonul peste cămașa de noapte, doar cu cioranți în picioare, a fost bătută și alungată, în faptul nopții, de soțul și soacra ei... E frig, să nu dai nici un cîine afară, femeia tremură ca o vargă mai mult de frică, de-o parte soțul, de alta soacra: „Iți reamintesc, dumitale, că te-am întreținut, că te-am băgat și în școala de stenodactilografe". „Ai venit în casa mea cu o plasă și cu cîteva rochii", și unul și altul își susțin spusele cu „documente" păstrate cu grijă, pentru caz de nevoie, un ciob de la un geam de birou, un șcaun rupt: „Recunoaște, că dumneata mi-ai distrus aceste lucruri", soacra agită hîrburile prin aer, din ce în ce mai surprinsă că nu ne-a stîrnit oprobiul, soțul premeditează lovitura de grație „Acte false, pușcăria o să te mănînce! Vă rog, cititi!", și ne pune în față o rețetă de medicamente unde figura numele de fată al soției, biata femeie ia în serios amenințarea, a mai auzit-o, firește, se simte datoare să se disculpe: „Atunci, nu apucasem să-mi schimb buletinul de populație pe noul nume și de aceea..." Unul din ofițeri intervine: „Ar fi bine să renunțați la asemenea „argumente", n-au nici o valoare și, oricum, nu fac nimănui cinste", soțul și soacra pălesc, punerea în scenă nu reușise, a fost chiar un fiasco dacă stau bine să mă gîndesc, fiindcă s-a încheiat cu un proces verbal în contul celor doi, unde nu-i conștiință există, din fericire, lege, se va afla adevărul și la locul de muncă al soțului, inginer, poate opinia celor din jur îi va fi de folos... Un ofițer de serviciu iese din schimb la ora opt, eu m-am retras pe la cinci, mai puțin rezistentă decît „colegii" mei, de la Evenimente, că să faci munca asta e nevoie de o anume robustețe...

Cornelia SIMIONESCU

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Un număr interesant

În seria numerelor cu două cifre există unul care are anumite proprietăți interesante. Astfel, dacă se scade cifra 6 din el, și ceea ce rezultă se împarte cu 5, se va obține un alt număr, alcătuit tot din două cifre, număr care va fi identic cu cel ce ni-l va da adunarea cu 5 a primului număr și apoi, împărțirea rezultatului cu 6. **Știți care este numărul inițial?**

Din lumea scriitorilor

Foarte mulți scriitori, cunoscuți pe plan mondial, au elaborat diverse lucrări de valoare în perioada tinereții.

În cele ce urmează, vă vom prezenta titlurile unor creații literare, precum și vîrstele respective pe care le-au avut autorii lor, în perioadele elaborărilor. Dv. vi se cere să precizați cine au fost autorii, și anii între care au trăit.

nr. crt.	Titlul creației literare	Vrsta autorului
1.	Corabia beată	17 ani
2.	Moartea căprioarei	17 ani
3.	Norul în pantaloni	18 ani
4.	Povestiri din Spania și Italia	19 ani
5.	Odele	19 ani
6.	Cîntece noi	20 ani
7.	Epigonii	20 ani
8.	Frunze de chiparos	21 ani
9.	Hoții	22 ani
10.	Poeme saturnine	22 ani
11.	Fîntîna din Baccisaraĭ	23 ani
12.	Nunta Zamfirei	23 ani
13.	O noapte furtunoasă	26 ani
14.	Casa Buddenbrook	26 ani
15.	Adio arme	31 ani

Menționăm că materialul ne-a fost trimis de tînăra noastră cititoare LUMINIȚA CIUMBER, din Pitești.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cuvinte din geografie cu 3 „a"

Se observă că fiecare din denumirile geografice solicitate, conține cîte trei litere „A". Foarte probabil că mai există și altele dar, la întrebările puse, corespund numai aceste denumiri.

1	P	A	R	A	N	A
2	S	A	M	A	R	A
3	S	A	H	A	R	A
4	B	A	H	A	M	A
5	M	A	M	A	I	A
6	C	A	N	A	D	A

7	B	A	N	A	N	A
8	H	A	V	A	N	A
9	M	A	L	A	Y	A
10	M	A	L	A	G	A
11	P	A	N	A	M	A
12	C	A	R	A	R	A

Din monumentele Capitalei

1. Statuia Aviatorilor are o înălțime de peste 20 metri.

2. Ideea înființării monumentului aparține medicului Lt. col. aviator Victor Anastasescu și ea a fost formulată în anul 1923.

3. Macheta monumentului s-a executat în cadrul unui concurs, de către sculptorița Lidia Kotzebuc și s-a acceptat la 21.02.27.

4. Monumentul s-a dezvelit la 20.07.35, cu ocazia zilei aviației.

Poșta cititorilor

După sortarea răspunsurilor corecte primite pentru întrebările din rubrica noastră publicată în nr. 854 al revistei, din 16. 02. 74, rezultatul este următorul: **Fl. Zilei**, economist, Turnu Măgurele; **Ioan Pop-Coman**, Oradea; **Ana Munteanu**, Timișoara; **Maria I. Sîrbu**, Cluj; **Stefania Dimian**, București; **Vlăduț Marian**, Sibiu.

Coltoiu Ion, învățător pensionar, com. Punghina, jud. Mehedinți. Remarca dv. este justă. Însă de obicei nu indicăm toate soluțiile posibile în primul rînd pentru a face economie de spațiu, iar apoi, pentru a da prilejul pasionaților să aibă și ei satisfacția unor eventuale rezolvări proprii.

I. Solomon, Constanța. Sîntem și noi de acord că nu este necesar să mai reveniți asupra problemei ridicate pentru că, totuși, răspunsul a fost corect. Totul depinde de modul în care este considerată problema și se pare că dv. nu prea ați calculat cum trebuie.

Prof. Marin Ștefan, Simleul Silvaniei, jud. Sălaj. Da, aveți dreptate.

Ștefan Gavril, elev, Liceul pedagogic, Botoșani. Firește, nu avem nimic împotrivă să primim materiale interesante din partea cititorilor, însă ne temem să nu aibă cititorii ceva împotrivă, dat fiind că apariția acestor materiale poate să fie foarte tardivă, ținînd seama că în portofoliu avem adunate pînă acum cîteva sute de scrisori, iar în multe dintre ele sînt și cîte 3–4 propuneri.

AM RETINUT în vederea publicării materialul primit din partea cititorului **ing. Gheorghiu Gheorghe** din București.

Ing. Liviu MACOVEANU

Prognoză meteorologică pe luna aprilie 1974

prezentată de Dumitru BACINSCHI

director adjunct științific al Institutului de meteorologie și hidrologie

Din punct de vedere meteorologic, luna martie se înscrie ca o lună de tranziție între iarnă și primăvară și în consecință, se caracterizează prin aspecte deosebite de timp și prin treceri brusce de la un aspect la altul. Și în luna martie de anul acesta s-au produs schimbări accentuate în evoluția vremii.

Aș menționa trecerea de la aspectul mai de iarnă din intervalul 5–9 martie, cînd nu au lipsit precipitațiile sub formă de lapoviță și ninsoare care, pe alocuri, în sudul țării și în zona de munte, a fost viscolită, la aspectul de primăvară înaintată sau, am putea spune, de început de vară din intervalul 15–23 martie, cînd s-au atins temperaturi și de 31°.

În ceea ce privește prognoza noastră pe această lună, putem aprecia că ea a fost mulțumitoare, deoarece a ilustrat bine schimbările de timp chiar dacă în unele intervale, temperaturile înregistrate au depășit pe cele prognozate.

Pentru luna aprilie, lună de plină primăvară, se apreciază că regimul termic va fi mai călduros, iar precipitațiile ce se vor înregistra vor atinge în general, valorile normale, semnalîndu-se însă și zone în care regimul pluviometric va fi deficitar. Ploile ce vor cădea vor avea mai ales caracter de averse și vor fi mai frecvente în ultima decadă a lunii.

Cîteva intervale caracteristice:

1–6 APRILIE: Cer variabil. Vor cădea ploi slabe locale. Temperaturile minime vor fi cuprinse între 0° și 10°, iar cele maxime între 12 și 22°.

7–12 APRILIE: Vremea în general frumoasă și călduroasă, cu cer variabil, mai mult senin noaptea și dimineața. Averse izolate de ploaie sînt posibile în zona muntoasă. Temperaturile minime vor fi cuprinse între 2° și 12° izolat mai coborîte, iar cele maxime între 15° și 25°.

13–17 APRILIE: Vreme călduroasă. Cerul va alterna între înseninări și înnourări de scurtă durată. Averse locale, însoțite de descărcări electrice. Vîntul va sufla slab pînă la potrivit. Temperaturile minime vor fi cuprinse între 4 și 14°, iar cele maxime între 18 și 28°.

18–23 APRILIE: Vreme în general instabilă, cu cerul temporar noros. Vor cădea ploi care vor avea și caracter de averse în cea mai mare parte a țării. Pe alocuri, ele vor fi însoțite de descărcări electrice. Vîntul va sufla potrivit, cu intensificări de scurtă durată, mai ales în sudul și estul țării. Temperaturile minime vor fi cuprinse între 3° și 13°, iar cele maxime între 12° și 22°, mai ridicate la începutul intervalului.

24–30 APRILIE: Cerul va fi variabil, mai mult noros. Temporar, va ploua. Vînt potrivit cu intensificări pînă la tare, de scurtă durată. Temperaturile minime vor fi cuprinse între 2° și 12°, iar cele maxime între 12° și 22°.

Coltul auto

Sfaturi în... doi timpi

● **Ilustrînd regulile privind depășirea** (vezi capitolul respectiv), socotim util să oferim conducătorilor mai puțin inițiați două **sfaturi** de conducere privind executarea manevrei de depășire:

— în momentul în care vă angajați în depășire (și după ce v-ați luat măsurile obișnuite — o privire în oglinda retrovizoare, avertizarea sonoră sau luminoasă a celui pe care îl depășiți) nu uitați să aruncați și o privire asupra roții din față a celui pe care-l depășiți! Veți evita astfel o situație dificilă în cazul în care acesta încearcă, tocmai atunci, din cine știe ce motiv, o manevră spre partea prin care îl depășiți.

— o depășire corectă (și sigură) se execută cu rezervă de putere. Adică în momentul în care vă angajați în depășire este bine să treceți într-o treaptă de viteză inferioară, de pildă din viteza a IV-a în a III-a. Și nu este recomandabil să executați manevre de revenire în viteza superioară, înainte de încheierea manevrei de depășire, cînd mîinile trebuie să țină ferm volanul.

O normă de circulație ilustrată

● **Depășirea. Art. 32, al. 4** (obligațiile celui ce urmează a fi depășit). Lit. b: **„să se angajeze cît mai aproape de marginea din dreapta a drumului".** Este cunoscută, din păcate, îndărătnicia cu care unii conducători de autovehicule se ațin spre mijlocul arterei de circulație. Fapta lor

este gravă și constituie contravenție, care se pedepsește potrivit art. 41, lit. din Decretul 328/1966 și 127 lit. g din Regulamentul de aplicare a acestuia suspendarea dreptului de conduce autovehicule timp limitat (1–2 luni) și amendă de la 100 la 500 Recidiva, produsă în interval de 6 luni de la restituire atrage anularea permisului de conducere!

Ce nu prevăd normele legale

● **Purtarea obligatorie a unui corp reflectorizant** către pietonii care circulă pe partea carosabilă, în localități. Statisticile testă creșterea numărului victimelor-pietoni și cliști, îndeosebi pe porțiunile neiluminate de șosea, de regulă, în afara localităților, unde se circulă și cu viteză mai mare, în condițiile unei slabe vizibilități datorată unor „ochi de pisică" sau a altor materiale reflectorizante sub formă de cusături (nasturi, catarame, centuri, jartiere, brelocuri, embleme, insigne etc.) este practicată în multe țări și reglementată, dovedindu-și utilitatea, îndeosebi în protejarea copiilor. Materialele fiind foarte ieftine, nu lipsește decît să le realizăm și... o normă de purtare obligatorie.

Curiozități

● **„Cine poartă mini jup sau șort** trăiește mai mult, — concluzionează Comisia europeană pentru siguranța circulației după recenta conferință de la Haga — întrucît conducătorii auto reduc viteza și devin mai ...prudenți, de îndată ce zăresc picioare frumoase!"

● **Ultimatumul unui cititor** al ziarului „Le Figaro" cuprins într-o scrisoare trimisă pe adresa redacției sună așa: „Dacă mai publicați o singură dată reclamele industriei de automobile, voi renunța la abonamentul meu. Cine ajută ca omenirea să fie invadată de un număr și mai mare de automobile este un dușman al umanității, care nu trebuie ajutat". Cotidianul francez a publicat scrisoarea fără comentarii.

Poșta

Alexandru Cătărig — Cluj: Deși este dificil să punem un diagnostic la o distanță de... 600 km, credem că defecțiunea trebuie căutată la bujii. Dintr-un motiv oarecare (contactele la distribuție, fișe sau... chiar bujia) una nu funcționează. Încercați s-o depistați și... succes. Reveniți.

Un grup de conducători auto din cartierul Titan — București (pentru care semnează **Ion Lepădatu** ș.a.): Vă răspundem la cea de-a doua întrebare, întrucît la prima am răspuns cu alt prilej. Așadar, cum ne orientăm noaptea, pe ceață, pe timp nefavorabil? Dacă nu sîntem dotați cu faruri de ceață, iar lumina fazei mici este insuficientă, vom... renunța și la aceasta; lăsînd aprinse doar luminile de poziție vom urmări reflectarea lor laterală pe bornele de marcaj a soselei, pe arbori și pe acostament. Evident, se va circula și cu viteză redusă. În fine, dacă parbrizul murdar sau ud reduce vizibilitatea, vom cobori geamul lateral și, scoțînd capul afară, vom urmări traseul autovehiculului. Nu uitați să folosiți semnalele sonore, ori de cîte ori considerați util și îndeosebi ca avertizare în curbe și intersecții. În fine, evitați pe cît posibil, depășirile și... nu vă opriți.

I. BUTNARU

URMARE DIN PAG. 1

1000 de kilometri pe crestele Carpaților

rezervate unor antrenamente neîntrerupte în Bucegi și Piatra Craiului. Cățărare, marșuri prin zăpada mare, cu greutate în spate. S-au făcut oregătiri și pentru două premiere alpine: pitoane speciale, ușoare. Pentru bivuacul din perete a fost confecționat un cort de dormit afară, agățați în perete. Au fost procurați saci de dormit cu puf de pinguin. Încălțăminte specială, pentru a rezista la umezeală și ger, la mers pe jos și cățărare...

Chiar de la plecare, din Borșa, a început să ningă abundent. Surprinzător chiar. Ninge cum n-a nins toată iarna în munții noștri. Se înaintează greu în Munții Rodnei. Schiurile se afundă pînă la genunchi. Se ating însă cele mai importante cote: Pietrosul și Ineul Rodnei. La Pietrosul Rodnei, la stația meteorologică, alpiniștii sînt asaltați cu întrebări. Sînt primii oameni care ajung în această iarnă acolo. La fel s-a întîmplat la stația meteorologică Lăcăuț.

Înaintare grea în continuare. Pericol de avalanșe pe vîrfurile Pietrosul, Inău și porțiunile de acces pînă la aceste puncte. Alpiniștii trec cu bine în Munții Călimani.

11 FEBRUARIE. Au atins vîrful Pietrosul Călimanilor. Ascensiunea decurge normal. Sau cel puțin așa cred alpiniștii. Trecînd Ceahlăul, coboară în Cheile Bicazului. Se verifică alimentele. Suficiente pentru premiera alpină care se întrezărea. Alpiniștii transportă cu ei, cîte 15 kg. fiecare, plus schiurile (7 kg).

15 FEBRUARIE. Premieră alpină. Cățărătorii escaladează pentru prima dată, iarna, „Sentinela de la Gîtul Iadului", traseu de gradul 6. Stînca este acoperită de gheață. Uneori gheața este ascunsă sub zăpadă. Pernițele de mușchi, acoperite de gheață, înșeală piciorul. Sentinela din Gîtul Iadului este cucerită. Coborîrea în șa, pe o pantă rapidă se face cu multă prudență. Această premieră a necesitat vaste cunoștințe tehnice în ascensiunile de iarnă. Dificultățile deosebite n-au făcut, totuși, să crească durata escaladei.

21 FEBRUARIE. De la Lacu Roșu spre Hășmașul Mare, zăpadă multă greu de spart. Alpiniștii găsesc urmele unui urs, o pornesc după ele și fac economie de timp. Urmează lacul Sfînta Ana, Munții Vrancei.

22 FEBRUARIE. Ciucașul este escaladat de o echipă de fete: Rodica Marcu și Lidia Kelt, două speranțe ale alpinismului brașovean.

25 FEBRUARIE. O echipă de începători, Sever Comșa, Nicolae Angi și Nicolae Voiculeț termină traversarea Munților Baiului.

26 FEBRUARIE. Mircea Opriș și Liviu Ciucășel, înregistrează o premieră absolută: Colțul Bălăceni din Valea Simbăta. Traseu de gradul șase. Condiții deosebit de grele. Gheață. Traseu virgin. Nici măcar vara nu s-a încumetat nimeni să-l escaladeze. Escaladarea durează două zile. Acest pinten a atras atenția mai de mult. Al. Floricioiu a deslușit pe el linia unui traseu...

Dimineața, alpiniștii pornesc în prima lungime, de coardă. Au în total, 10 lungimi. Noaptea îi surprinde la jumătatea peretelui. Pe un prag de piatră. Ancorează bine cortul. Noapte senină și deosebit de geroasă. Cortul este de construcție specială. Se agață, deasupra alpiniștilor. Greutatea nu se lasă oe el. Alpiniștii stau prinși în fringhii. Reușesc să se odihnească. Dimineața, pornesc din nou încă cinci lungimi de coardă. Coborîrea se face în rapel, pe cealaltă parte a vîrfului.

27 FEBRUARIE. Nicolae Bulmez, Constantin Condrea, Petru Bordea, Florin Băncilă, pornesc din Sinaia în cel mai dificil traseu: întreg lanțul Carpaților Meridionali. Creasta lor matematică. Cine traversează Meridionalii, iarna, poate să spună că a trecut piatra de încercare a rezistenței, poate să spună că a realizat cea mai mare performanță alpină. La plecare, Gh. Comșa, care ar fi trebuit să facă parte din echipă, dar n-a putut să plece dă alpiniștilor o sticlă cu sirop de brad, făcut de el, special pentru acest traseu.

În Piatra Craiului, iarna, traseul este deosebit de dificil. Stratul de zăpadă și gheață ascunde linia coastei cu cornișă.

Coborîrea din Piatra Craiului trebuia să se desfășoare conform programului. Alpiniștii erau așteptați de Al. Floricioiu la cabana Plaiul Foii. Trebuiau să sosească înainte de a se înnopta. Pe vîrful „La om" se desprinde însă o „scîndură" de zăpadă și sînt nevoiți s-o ocolească, ca să ajungă la punctul de întîlnire noaptea cu o întîrziere de cîteva ore.

4 MARTIE. Alpiniștii sînt la Podragu. La cabană, doar cabanierul singur. În Făgăraș, zăpada nu-i prea mare, dar este înghețată, pînă la Bilea. Cînd au plecat de la Bilea s-a instaurat vremea rea. Ninge. 30–40 cm. Zăpadă numai bună pentru pornirea avalanșelor. La Lacul Avrig sînt luați de o avalanșă. O avalanșă nu prea mare, dar alpiniștii scapă. Se aleg doar cu spaima.

— Ne-a plimbat puțin — zice Sulmez.

Alpiniști cu experiență, care știu să iasă dintr-o avalanșă. Totuși, lui Bordea i se rupe cadrul de la rucsac și un băț de la schiuri. Va duce destul de greu rucsacul.

Cea mai grea porțiune: Podragu-Negoiul. Zona cea mai accidentată. Au de atins și cel mai înalt vîrf, Negoiul. Trec cu greu „Portița Pașilor" sau „La trei pași de moarte". Creasta Șerbota este la fel de periculoasă. Făgărașul este traversat numai cu colțari la bocanci.

La Bilea, alpiniștii sînt așteptați de Alexandru Floricioiu. Îi sfătuiește pentru ascensiunea cea mai grea. Între Negoiul și Surul (coborîrea din creastă la lacul Avrig), poteca de vară traversează un versant care iarna prezintă pericol de avalanșă. Cei care trec pe aici sînt tentați să apuce pe acest versant, unde se poate oricînd porni o avalanșă. Alpiniștii sînt sfătuiți să aleagă porțiunea stîncoasă de deasupra lacului, care este ferită de avalanșe.

Pe porțiunea Bilea-Negoiul, vîntul e așa de puternic încît Condrea este gata-gata să fie dat jos de pe creastă. L-au prins colegii săi. Sînt nevoiți apoi să se lege în corzi. E și cazul. Vîntul are peste 120 km/oră. Înainte de Simbăta, alpiniștii înnoptează în cort. În loc să doarmă, au ținut, în interior, cu spatele rezistența vîntului năpraznic. E destul de neplăcut să stai o noapte întreagă sprijinit de pereții cortului...

Urmează munții dintre Olt și Jiu, vîrfurile Căpățîna, Paringul Mare. Alimentele s-au împuținat. Și concentratele de supe, și salamul uscat și dulciurile.

13 MARTIE. Urmează Retezatul, cu vîrfurile Peleaga și Bucura. Curmătura Bucurei încearcă o avalanșă dar, este evitată la timp.

Condrea, conducătorul grupului, este de părere să raționalizeze hrana. „Azi mîncăm numai cașcaval și salam..." Dar nu rezistă chiar cel care raționalizează hrana.

16 MARTIE. Vîrful Godeanu. Se instalează cortul pentru înnoptare. Alpiniștii nu apucă să se culce, cînd aud zgomot lîngă cort. Dimineața se lămurește misterul. Urme de lupi. Ultima întîmplare (înainte de a cobori) prin Valea Cernei, la Herculane. Îi așteptă aici Alexandru Floricioiu, omul care i-a urmărit ca o umbră, să zicem așa, tot traseul, s-a întîlnit cu ei în diferite puncte.

1000 de km. Traseu de mare rezistență, rezervat alpiniștilor cu experiență. Traseul Meridionalilor este traseu pentru titlul de Maestru al Sportului. Chiar acolo unde vremea era deosebit de rea, alpiniștii au continuat să înainteze.

1000 de km în șase săptămîni: în condițiile iernii, în condițiile muntelui nespitalier. Alpiniștii își programaseră două luni pentru acest traseu.

Petre Mihai BĂCANU

REBUS • REBUS •

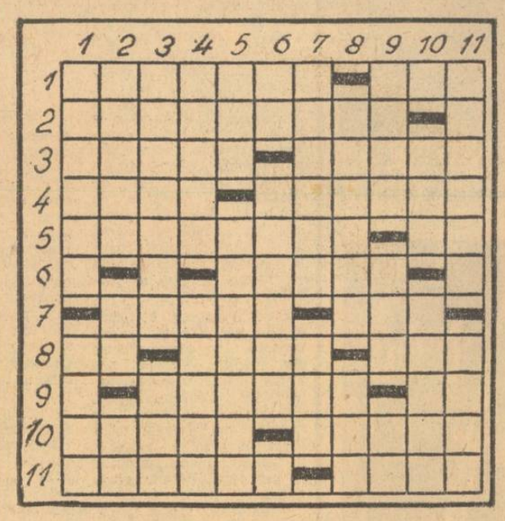

Circulație

ORIZONTAL: 1) Cameleonul străzilor modernizate — Sub 7 m lățime, interzice depășirea; 2) Pietoni. 3) Nu-i poți tăgădui viteza. — „Face" curent în timpul mersului; 4) Are viteza unei motociclete. — Automobil; 5) Neglijențe — Unsoare; 6) Ocrotește cauciucul; 7) Scena „Marelui Premiu" — Măsuri agrare; 8) Florian Neacșu — „Circulație" (pl.) — Vehicul de 2 cai putere; 9) Dirijează circulația (pl.) — Roți fără cauciucuri! 10) Pun în valoare suspensia (nu sînt prea dosite) — Nu permite să pătrundă praful; 11) Date de o parte — De bază la metamorfoza fierului cald.

VERTICAL: 1) „Lumea" pietonilor — Viteză; 2) Opisul erorilor — Pene! — Curele! 3) Se cîștigă la viteze superioare — Un voiaj neterminat! 4) Mai bine ca oriunde — A frîna; 5) Cu dioptrii de distanță și apropiere — Vehicul extraterestru; 6) Roți fără capace! — Protejează capul; 7) Bune la drum — Apare la somn; 8) Consum exagerat — În drumeție! 9) Conifere — Asigură suspensia — Poștal: 10) Împreună cu lumina măsoară cele mai mari distanțe — Cu circulația „în lanțuri"; 11) A porni — Stop!

I. NECULA

Cuvinte rare: IR. ARILĂU.

Dezlegarea jocului apărut în numărul trecut

AMBALAJE

ORIZONTAL: Nițică — **Dogar** — **Economie** — **Ala** — **Săraci** — **Sărit** — **Ara** — **H** — **Garafa** — **T** — **Creanga** — **I** — **Idioți** — **Agriș** — **Oac** — **Ida** — **Ac** — **E** — **Aria** — **Obez** — **Mr** — **Sn** — **Osman** — **Bot** — **Aiurea** — **Nouța** — **Ceti** — **Băutor** — **Cătănie** — **Aere.**

JOCURI DISTRACTIVE

FRESCA

(Soluția jocului apărut în numărul trecut)

Iată cum arată fresca reconstituită. Piesa în plus este cea care poartă nr. 5.

FEDERALE

de Valeriu MIRONESCU

Am asistat zilele trecute la o ședință a biroului F.R.F. programată pentru analizarea situației echipelor reprezentative. De la acea ședință am plecat ceva mai optimist decît atunci cînd intrasem pe ușă, asta fiindcă văzusem între timp la conducerea federației capacitatea de a desprinde realitățile și răspunderile, precum și decizia sa de a pune la punct repede unele treburi într-adevăr urgente. Deci, organul conducător al F.R.F. între sesiunile comitetului federației a acționat, ca să zic așa, normal — în pofida faptului că alegerile bat la poartă — și ar fi tot atît de normal să nu mai înregistrăm vreo interferență în competența sa cu privire la rezolvarea sarcinilor apropiatului turneu sudamerican. Președintele F.R.F. e deacum om vechi în fotbal, de șapte ani de zile membru în conducerea federației, deține prin urmare experiența rezolvării sarcinilor presante la nivelul lotului reprezentativ, deduc de-aici că nu e cazul să se mai întreprindă noi tentative de redescoperire a Americii în fotbal din partea altor navigatori, apăruți de curînd la marginea oceanului.

La ședința amintită, s-au cîntărit avantajele și dezavantajele unui eventual al doilea meci România—Brazilia, după cum rezulta dintr-o recentă propunere braziliană. Această propunere avea în vedere faptul că lotul brazilian cuprinde efectivele a două formații, exprimîndu-se dorința ca românii să joace două partide, una la Rio, alta la Sao Paolo, în fond, împotriva unor reprezentative locale în componență diferită. Invitația pentru un dublu meci contra campioanei mondiale era — de ce să n-o spunem? — măgulitoare și tentantă, totuși, biroul F.R.F. a rezistat ispitei. E drept, actualii antrenori ai echipei naționale opiniaseră favorabil, dar, alți specialiști consultați s-au arătat, cred, mai realiști. Aceștia au apreciat că trei jocuri în opt zile — pe partea cealaltă a globului, contra brazilienilor și argentinienilor — constituie o încărcătură prea mare pentru echipa noastră, mai ales dacă ținem seama de stadiul în care ea se află. După părerea mea, ei au intuit foarte bine și faptul că dublul meci, presupunînd din partea fotbaliștilor brazilieni luptă pentru afirmare și titularizare în formația campioană a lumii, ar face jocul prea tăios, modificînd astfel în bună măsură caracterul amical al întrecerii.

Prin urmare, s-a respins formula „după mine, potopul" și s-au păstrat coordonatele vechi, oricum dificile — un singur meci în compania brazilienilor, apoi, celălalt, în care echipa noastră va fi opusă puternicei reprezentative a Argentinei.

Lotul român va avea 25 de membri. După cum se constată, există posibilitatea să plece în turneu mai mulți jucători. Și mai puține doici. Decizia în această direcție nu aparține nici cititorilor, nici mie, firește. Totuși, nimic nu ne împiedică s-o discutăm între noi. Care e necesarul de „nejucători"? Întîi, un antrenor (după mine, fasoanele cu secunzii nu au alte urmări decît împărțirea răspunderii și muncă mai puțină, iar aceasta oriunde, inclusiv la echipele din divizia A), un medic și un maseur (acesta, indispensabil precum antrenorul). La cei trei se adaugă un conducător de lot, om nu numai șef pur și simplu, ci apt pentru tratative, inclusiv în ceea ce numim „relații publice". Ca să vorbim pe față, i se cere acestuia să știe bine măcar o limbă de circulație internațională, lucru pe care-l uităm adesea. Or, dacă meciurile le joacă pe teren jucătorii, în schimb, o sumedenie de condiții ce favorizează sau defavorizează întrecerea sportivă, se stabilesc în afara terenului. Citeodată, tocmai aici facem „economie". Experiența proprie, de participant la unele competiții importante peste hotare, îmi șoptește că numărul doicilor pentru sportivi trebuie redus la maximum, dar să nu ne scumpim la tărîțe cînd vine vorba de oameni capabili să asigure pentru sportivii noștri condiții corecte, deci favorabile, de întrecere.

Dacă din 25 scădem 4 rezultă că lotul va putea avea pînă la 21 de jucători. Cifră cuprinzătoare, chiar și pentru aceia care asemenea lui Birtalan în 1970 vor pleca acum și nu vor juca, poate, nici un singur minut. Prin aceasta nu vreau să înțeleagă cititorii că sînt adeptul loturilor largi și al schimbărilor dese de la un meci la altul, Dimpotrivă, subscriu la majoritatea părerilor exprimate de revista „Fotbal" în articolul „O acută nevoie de stabilitate" însă, totodată, propun pregătirea elementelor tinere și talentate în cadrul lotului, lîngă titulari și cei cîțiva „rezerviști" ai acestora.

Merg chiar mai departe de ideea de fond din articolul revistei „Fotbal" și spun, cum am propus de altfel conducerii F.R.F., ca să se alcătuiască de către această conducere o listă restrînsă de 14—15 jucători, listă cu care să lucreze obligator antrenorul atît în apropiatul turneu cît și la toamnă. Cu satisfacție, am constatat că în biroul F.R.F. s-a pus piciorul în prag părerii vinturate de unii precum că „antrenorul face echipa". Aceasta nu a fost realitatea nici atunci cînd echipa națională începuse să progreseze, iar regresele echipei s-au datorat tocmai „libertăților" pe care și le luase antrenorul (și care i se dăduseră la un moment dat). Istoria fotbalului cunoaște cazuri extrem de rare cînd „antrenorii au făcut echipa". Asemenea realizări au durat relativ puțin timp și aproape că nu s-au mai repetat, fie că a fost vorba de Herrera însuși sau de Ramsey la nivel reprezentativ. În schimb, „conducerea clubului a făcut echipa" în cam toate cazurile bune din trecutul fotbalului nostru. Și în mult discutatul „caz Ajax" unde Michels, Covaci, în prezent altul, au primit un lot valoros de 15—16 jucători ca să-l antreneze, nu „să facă echipa". Menirea antrenorului — ne-o spune limpede numele — e să antreneze ceea ce îi dă un club sau altul. Asta-i meseria lui, nici n-are putere să facă mai mult. Sigur, la nivel reprezentativ rolul antrenorului sporește dar principial nu cred că se mută granițele competențelor.

În concluziile biroului F.R.F. s-a spus cu privire la rolul antrenorului că e bun acela care se dovedește capabil, sub toate aspectele, să adune valorile fotbalistice și să le asambleze într-o formație reprezentativă. Critica a fost severă, ea vizînd slaba răspundere a conducerii tehnice și a colegiului central de antrenori. A căzut bălță și argumentul „crizei de timp" știindu-se că răspunderile au fost atribuite nu în ianuarie 1974, ci în ianuarie... 1973! Și uite așa, ne pregătim pentru plenara Comitetului Federației din 2 aprilie, într-o marți.

P.S.: Președintele colegiului central de arbitri mă informează că A. Bentu a fost suspendat timp de o lună fiindcă peste trei luni iese la pensie.

După finalul întîlnirii Foreman — Norton

• Învingătorul a avut un „accident" cu puțin înaintea începerii meciului • Clay, prezent la această întîlnire, a făcut din nou declarații... în stilul său • Ce se întîmplă în culisele unui asemenea meci

de Paul OCHIALBI

Cînd bătrînul Archie Moore, cu ani în urmă regele „neîncoronat" al semigreilor de peste ocean, a afirmat, nu de mult, că uriașul campion al lumii al „greilor", George Foreman, este un „puncheur" de talia unui Jack Dempsey sau Joe Louis, mulți specialiști ai „nobilei arte" au arătat că dl. San Diego (cum este poreclit Archie Moore) se cam laudă erijîndu-se în a face unele afirmații neîntemeiate. N-a trecut prea multă vreme și iată că Foreman ne-a demonstrat încă o dată că posedă în pumni acea dinamită care în clipa cînd explodează face ravagii. Sinceri să fim n-am sperat ca Foreman să-l lichideze de o asemenea manieră pe ex-marinarul Ken Norton, și el boxer gen-demolator, care se bucura de o faimă de „contreur" printre victimele sale numărîndu-se și palavragiul Clay, rănit la maxilar în prima confruntare.

Marți noaptea, însă la ringul unei cochete arene din Caracas. Foreman, medaliatul cu aur la Ciudad de Mexico, a îndeplinit o simplă formalitate în fața lui Norton, care pur și simplu a făcut „figurație" fiind zdruncinat serios de cîteva ori de-a lungul a 5 minute. Doar 8000 de spectatori au fost prezenți la acest meci pentru titlul mondial, alte 5500 de locuri rămînînd goale. Cauzele? Spectatorii venezueleni nu s-au grăbit să cumpere biletele excesiv de scumpe. Mai interesante decît meciul (Norton a fost de două ori la podea și în ultima instanță a fost salvat de arbitrul partidei) au fost cele întîmplate înaintea primei lovituri de gong. Cu numai 10 ore înaintea întîlnirii în cadrul unei conferințe pentru stabilirea oficialilor, organizatorii și reprezentanții forurilor internaționale s-au luat la ceartă și nu s-au înțeles asupra numirii arbitrilor. Nepoliticos managerul lui Foreman, Dick Sadler, a părăsit sala de ședințe fiind penalizat pentru gestul său necugetat să plătească o amendă de 2000 de dolari. După ce au fost desemnați cei trei judecători de naționalitate locală și un arbitru american, Paul Rondeau, reporterii marilor agenții internaționale de presă au avut alt subiect gras de... atacat. Coborînd scările hotelului pentru a ajunge în stradă unde urma să ofere gratuit cîteva bilete de intrare unor amici, Foreman a avut un început de paralizie la piciorul drept și șchiopăta. Transportat urgent la spital i s-a făcut o radiografie. Medicii au constatat că îl supără nervii și l-au tratat imediat la genunchiul drept de unde pornea durerea. Cu trei ore înaintea partidei s-a comunicat că Foreman este „OK" pentru meci. Înainte de a urca în ring lui Foreman i s-a administrat o injecție de novocaină, care avea un efect de 15 minute. Campionului nu i-au trebuit însă decît 5 minute pentru a-l lichida pe Norton. Și de data aceasta Foreman a confirmat că este un demolator de primul rang.

La 25 de ani (102,500 kg), Foreman și-a înscris a 40-a victorie în palmares, fără a cunoaște înfrîngerea. În ultimele trei întîlniri susținute, Foreman a boxat în total în 5 reprize: Joe Frazier (ko 2), King Roman (ko 1) și Ken Norton (ko 2). Un amănunt foarte interesant. Imediat după pronunțarea deciziei, s-a urcat în ring Cassius Clay care a declarat la microfon: **„Eu sînt adevăratul campion al lumii, Foreman este un boxer mediocru. La 30 septembrie se va termina cu domnia lui".** Foreman nu a răspuns acestei provocări. Declarația sa a fost aceasta: **„Astă seară am cîștigat eu. Nu știu ce se va întîmpla mîine. Eu mă antrenez. Desigur va veni și ziua cînd voi pierde. Dar pînă atunci mai este mult timp".** Bombardierul din Detroit, fenomenalul Jos Louis, care a fost și el prezent la bordul ringului din Caracas, a arătat că Foreman este un remarcabil campion de talia regretatului Rocky Marciano.

La ora aceasta apele sînt limpezi în ceea ce privește viitorul meci pentru mult comentatul titlu de campion al lumii al „greilor". În clasamentul celor mai redutabili grei mondiali în acest moment primul loc este deținut de George Foreman urmat de salangerul său Cassius Clay, campionul detronat cu ani în urmă la masa verde. Întîlnirea celor doi corifei va avea loc în toamna acestui an. Își va păstra titlul Foreman? Categoric da. Clay nu mai are armele necesare pentru a-l contra pe acest uriaș care lovește năpraznic cu viteza unui reactor. În orice caz „șocul" lor pasionează, pe oricine care apreciază cît de frumos poate fi un meci de box în care stilul pur tehnic al lui Clay va înfrunta avalanșa de lovituri a unui Foreman dezlănțuit.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

BEJAN FLORIAN, Uricani: „Ca orice iubitor de sport, am urmărit cu viu interes meciul Franța—România, și în special evoluția echipei noastre care, așa după cum știm cu toții, se află la începutul unui nou drum. Dar am fost surprins și cred că nu numai eu de felul cum se prezintă ea acum. Este o idee foarte bună aceea de a întineri lotul național, dar să ținem seama în același timp că nu ne putem prezenta la unele meciuri internaționale — chiar dacă sînt ele amicale — cu o echipă în care sînt foarte mulți tineri sau jucători cu puține apariții în națională și doar doi, trei „veterani" (Răducanu, Dinu, Dumitrache). Am observat că la actuala echipă nu mai există o coeziune sufletească. Dacă în 1970 România s-a numărat printre cele 16 finaliste ale campionatului mondial din Mexic, aceasta cred că s-a datorat în primul rînd antrenorului Angelo Niculescu și apoi jucătorilor. Însă dacă nu ar fi fost această sincronizare antrenor-jucător, cred că nu se putea merge în Mexic. Angelo Niculescu a fost criticat că a încercat să temporizeze jocul cu pase scurte la mijlocul terenului prin Radu Nunweiller. Actualul antrenor Valentin Stănescu a încercat să schimbe ideea de joc a echipei, și anume mijlocul terenului să fie o „rampă" de lansare a atacurilor, să avem două extreme rapide, care să joace în viteză și să centreze. Acest lucru în meciul cu Franța nu s-a văzut. Adică am jucat cu Troi, dar acesta a fost destul de șters, iar pe partea stîngă cu Kun, care la echipă joacă atacant central. Marea greșeală pe care a făcut-o V. Stănescu cred că a fost la a doua înlocuire. După ce îl înlocuise pe Troi cu Sandu Mircea (aveam deci în acel moment trei atacanți centrali de meserie în teren), în loc să-l introducă pe Marcu pe partea stîngă, fiindcă rămăsesem practic fără extreme, îl introduce pe Hajnal (care joacă extremă retrasă la club). Or, noi, în acel moment, aveam nevoie să atacăm, nu să întărîm zona de mijloc. Cred că trebuia să încercăm să profităm de viteza lui Marcu. De asemenea, atît cît a jucat Troi, nu prea s-au văzut centrări în careu. Deci s-ar impune ca o necesitate chemarea din nou la lot a lui Lucescu, care cred că mai poate face față la națională.

O altă slăbiciune a echipei noastre au fost fundașii de margine. Vom spune că au fost debutanți și au avut trac. Dar Covaci a avut doi debutanți și, culmea, tot fundași de margine, dar au corespuns. Atît Anghelini cît și Cristache nu pot face față la cerințele impuse de fotbalul modern.

Și aici s-ar impune chemarea la lot a lui Deleanu, care știm cu toții că are calități foarte bune de fundaș. În concluzie, ar fi cazul să fie chemați la lot Lucescu și Deleanu, pentru ca în partidele viitoare echipa României să lupte de la egal la egal cu partenerii săi".

★

E. IONESCU-SIMA, Calea Șerban Vodă, 266 — București: „Cele cîteva rînduri ce vi le trimit sînt în legătură cu neincluderea în lotul național de fotbal, în meciul de la Paris, a talentatului nostru fotbalist Dobrin și despre actualul mod de alcătuire al lotului național. Explicațiile ce s-au dat în presă sau la TV au fost vagi și neconcludente.

În caz că acest mare talent al fotbalului nostru este din nou... „persecutat" și dat pe tușă, așa cum s-a întîmplat la Guadalajara, rog să considerați rîndurile mele ca un protest personal. În acest caz, cred că este foarte necesar ca tov. V. Stănescu, actualul antrenor al naționalului, și tovarășii de la Federația de fotbal, care iau astfel de hotăriri, să fie convinși prin ajutorul presei că un lot național fără Dobrin este de neconceput..."

★

TEUȘE GH., Craiova Valea Roșie, bloc C5, ap. 20: „Prin intermediul micului ecran am avut ocazia să urmăresc evoluția tricolorilor noștri la Paris cu selecționata similară a Franței. Din jocul echipei noastre a reieșit: lipsa condiției fizice; imprecizia șuturilor la poartă; nesusținerea coechipierului care se află în atac cu balonul — aceeași tactică: canalizarea tuturor mingilor prin lordănescu (în lipsa fundașului Sătmăreanu); primirea de goluri din poziție fixă.

Deși la conducerea selecționatei a trecut alt antrenor, tactica și ideea de joc au rămas aceleași. Tov. Valentin Stănescu, la preluarea conducerii afirma: „Toată echipa va juca fie ofensiv, fie defensiv, în raport de situația din teren". Or, acest lucru nu l-am observat.

În apărare, echipa s-a comportat destul de bine, dar în atac au avut cîteva sclipiri doar: Kun, Balaci, Iordănescu și Dinu, care din cauză că nu aveau cui să paseze, au irosit acțiuni bune care poate s-ar fi putut solda cu goluri.

Ce propun? Înființarea unei echipe formată dintr-un lot de 22-26 jucători cu media de virstă 18—22 ani, care să constituie a 19-a echipă a diviziei A, care să susțină meciuri de campionat miercurea cu celelalte componente ale diviziei, atît echipa I cît și tineret rezerve. Se realizează în acest fel rodarea jucătorilor, o concepție de joc adecvată condițiilor actuale ale fotbalului modern, iar antrenorul reprezentativei are ocazia să-i aibă în permanență sub supraveghere. În acest fel se poate pregăti o selecționată bună, puternică. În acest lot pot fi cuprinși și jucători de la celelalte echipe, în funcție de necesități. Bineînțeles ca echipa să fie subvenționată de către Federație.

Vor putea fi depistate talente și menirea celor doi antrenori federali este tocmai de a aduce la o formă bună diverși jucători depistați."

★

Primul meci din acest an al Tricolorilor a pus praf de scărpinat în așternutul microbiștilor. O neașteptat de mare cantitate de cuvinte se revarsă în aceste zile către rubrica noastră. Bărbați, femei, bătrîni, tineri și chiar copii simt că au ceva de spus despre noua noastră echipă națională, că se află în posesia unor observații esențiale asupra jocului și componenței, că dispun de soluții unice pentru viitoarele îndreptări — iar eu nu am dreptul să refuz pe nimeni. Toți cei care se simt în stare să pună pe hîrtie un gînd cu privire la soarta acestei echipe care ne va reprezenta numele în următorii ani vor fi găzduiți în acest colț cu bucurie și grijă, astfel încît antrenorii și responsabilii federației să cunoască pînă în detaliu starea de spirit a spectatorului simplu, a celui care plătește, suferă sau se bucură.

Nu vom comenta aici toate scrisorile publicate astăzi și nu ne vom grăbi să tragem acum o concluzie, rezervîndu-ne acest drept pentru mai tîrziu. Cîteva precizări va trebui, totuși, să facem.

Mai întîi despre Dobrin: după convocarea de la Snagov, înainte de plecarea spre Paris, prințul cel blond al Pitештiului a cerut antrenorilor să-l scoată din lot din următorul motiv (reprodus textual): „față de cerințele actuale care se pun în fața unui jucător de națională, eu simt că nu corespund". Drept pentru care el a plecat acasă. De asemenea, se pare că nici Dumitru nu mai dorește să joace în echipa națională. Întrebîndu-l de ce, el mi-a mărturisit motivul, dar nu m-a autorizat să-l fac public.

În ceea ce privește ideea cititorului Teușe din Craiova, aceasta îmi aduce aminte de formula echipei Viitorul (de acum zece ani), formulă care nu s-a dovedit viabilă. Fotbalul nu se poate crește în seră, în condiții speciale și cu aer condiționat — acesta este adevărul.

Așteptăm și alte opinii.

MOZAIC

Locuitorii orașului Watford din Anglia au fost martorii unei originale întîlniri de fotbal, disputată pe o stradă principală a orașului de către două echipe de... eleve.

Marele as al automobilismului, Jackie Stewart, retras din activitatea competițională, nu renunță totuși la sport. Unul dintre sporturile pe care le practică cu mare plăcere este schiul. Iată-l fotografiat într-o stațiune de iarnă din Austria.

VIAȚA STADIONULUI

DI STEFANO? CRUYFF?

de Eftimie IONESCU

Alfredo Di Stefano, internaționalul care a făcut faima atîtor sezoane ale lui Real Madrid, a avut mereu prețuirea antrenorilor lui, a coechipierilor și adversarilor, a publicului, a ziariștilor. Pentru că a rămas mereu la o atitudine demnă și corectă. Nu numai în joc, acolo unde deplina sportivitate l-a condus chiar și în partidele care au stat pe muchie de cuțit pentru clubul din Madrid și atacantul său argentinian. A rămas așa și ca antrenor. Poate știți, dacă nu o să vă reamintim, că după cîteva încercări lipsite de succes, pe la Boca Juniors din patria lui, pe la echipa de juniori a Realului, Di Stefano și-a găsit la Valencia momentul marii exprimări ca antrenor, cîștigînd cu formația lui titlul de campioană. Acolo e și acum Di Stefano, trimis însă în umbră de cursa lui C.F. Barcelona, cursă la volanul căreia se află alt nume celebru al fotbalului, Cruyff.

Cruyff trece și el drept o fire echilibrată și deferentă în afara luptei din stadion. Nici el n-a ajuns eroul vreunui întîmplări condamnabile. Cruyff s-a menținut de regulă în limitele fair-playului, înțeles astfel și în lupta pentru balon și în înprejurările din afara acesteia.

Tocmai de aceea e urmărită cu un plus de mirare, alături de normalul interes, polemica ce s-a ivit, recent între cei doi. Declanșarea a venit, foarte, foarte surprinzător din partea lui Di Stefano. Iritat, probabil peste măsură, de ditirambele adresate lui Cruyff, și ca unul care a simțit direct efectul venirii olandezului în unsprezecele care conduce acum, categoric, campionatul, Di Stefano declară într-un interviu apărut în „Diario Nouvo" din Madrid că e putin cam devreme a se face din Cruyff succesorul său. „Cruyff e un bun jucător, spune Di Stefano, ăsta e un lucru pe care nimeni nu poate să-l conteste. El are admirabile perspective dar, repet, nu e încă momentul să fie comparat cu mine". Cuvintele acestea au primit, rapid, interpretarea unei sentințe a autorului certificînd că el ar fi fost, indiscutabil, fotbalistul cel mai bun al perioadei sale, opinie pe care au împărtășit-o foarte mulți, la vremea aceea, și chiar și mai tîrziu. Unul dintre ei e Pele care îl consideră pe Di Stefano cel mai complet jucător, excluzîndu-se, deci, din locul de onoare al unui presupus clasament mondial. Și Matthews se menține de multă vreme pe aceeași poziție declarînd că, dacă se vor puncta toate capitolele la care un jucător trebuie să excelеze, suma cea mai mare o totalizează Di Stefano. „Impricinatul" n-a rostit însă niciodată vreun cuvînt despre acest subiect și ieșirea lui din mutenie provoacă, așa cum spuneam, o mare mirare.

Cruyff a replicat voalat dar lăsînd foarte bine să se înțeleagă că nu a scăpat nota de antipatie din cuvintele lui Di Stefano. „Sigur că e greu să se spună ce valoare am, sînt doar un jucător la jumătatea activității de performanță, socotesc eu. Dar nu mi-a venit ușor să constat, de ce manieră e făcută respingerea comparației tocmai de către unul dintre termenii ei"... spune olandezul. Și, ca în orice împrejurare, foarte mulți au trecut repede și de partea lui. Unul e, cum era de așteptat, chiar antrenorul lui Cruyff de la C.F. Barcelona, cel care l-a și lansat la Ajax, Rinus Michels. El consideră că, în condițiile în care joacă Cruyff, trebuie apreciat chiar mai mult decît Di Stefano. Neesekens, fostul coechipier de la Ajax, are absolut același punct de vedere. „Ca unul care am jucat lîngă Cruyff pot să spun că are driblingul lui Garrincha, simțul de orientare al lui Charlton și forța de a găsi și realiza golul ale lui Müller"...

Grupul celor ce se mențin în zona neutralității, elimină, din capul locului, chiar posibilitatea unei comparații. „Sînt doi jucători cu caracteristici diametral opuse, crede reputatul antrenor iugoslav Miljan Miljanici. Di Stefano a întruchipat pe conducătorul de joc de pe întregul teren, pe cel care a acționat în toate zonele, într-o constanță de ritm uimitoare dar nu foarte ridicată. Cruyff e atacantul ruperilor de ritm al aparițiilor fulgerătoare, e înaintașul de ultimă oră, e cu totul altceva"...

Dar spiritele s-au încălzit și vom avea ocazia să mai auzim despre acest duel al unor spadasini neîntîlniți în asemenea posturi. Di Stefano? Cruyff? Cine va primi verdictul majorității opiniilor? Cuvintele lui Miljanici, așa de adevărate, vorbesc însă despre imposibilitatea de a-i opune, fie și în această teoretică dispută dezlănțuită acum în coloanele multor ziare din țările europene. Și unul și altul au mari calități, alături de scăderi, fiecare a strălucit sau strălucește în anii apogeului carierei dar fiecare reprezintă un tip de jucător ce nu se pretează comparației.

RUGBI

• **ÎN SFÎRȘIT,** semne înnoitoare la secția de rugbi a clubului Dinamo. Deocamdată un nou antrenor: cunoscutul internațional Tuțuianu Ion. O serie de alte măsuri urmează. De vină să fie numai... primăvara?

• **DIN IAȘI** vești nu prea îmbucurătoare. S-a anunțat că echipa Școli sportive „Unirea" (divizia B) se retrage din campionat. De ce? Iată o întrebare care ar trebui să primească un răspuns de la forurile locale de specialitate.

• **ANTRENORII** de categoria I au un nou coleg: Vizitiu Nicolae. Fostul antrenor al echipei naționale de juniori se ocupă acum de elevii Clubului „Școlarul". Și rezultatele nu se lasă așteptate. Echipa se află pe locul I în campionatul de juniori.

M. NICULESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

CONCURSUL „PRONOSPORT" DIN 31 MARTIE 1974

1. RAPID — STEAUA. De regulă un meci Rapid—Steaua este deschis oricărui rezultat. De astă dată însă, ținînd seama de valoarea actuală a acestor două echipe, înclinăm să credem că victoria va fi de partea steliștilor

2. SPORTUL STUDENȚESC — DINAMO. Și în acest caz ne putem aștepta la orice. Noi credem, însă, că șansele de victorie sînt de partea dinamoviștilor.

3. A.S.A. TG. MUREȘ — F.C. ARGEȘ. Este destul de greu de rezistat la Tg. Mureș. Totuși, piteștenii pot obține un rezultat de egalitate dacă apărarea lor va funcționa bine.

4. POLITEHNICA TIMIȘOARA — POLITEHNICA IAȘI. Mulți spun că echipele își vor împărți punctele. Noi nu credem într-o asemenea alternativă acordînd gazdelor serioase șanse de victorie.

5. UNIVERSITATEA CRAIOVA — UNIVERSITATEA CLUJ. Antecedentele ne obligă să mergem pe mîna echipei craiovene. Pierderea unui punct ar însemna o mare surpriză.

6. PETROLUL — C.S.M. REȘIȚA. Meciul este destul de greu pentru localnici, în mare suferință de puncte. Pot cîștiga dar pot termina și la egalitate.

7. STEAGUL ROȘU — F.C. CONSTANȚA. Cu o apărare bună, și cu un atac care a marcat două goluri craiovenilor, Steagul roșu se anunță favorită și în acest meci.

8. JIUL — U.T.A. Echipa arădeană, dezinvoltă în meciurile din deplasare, poate încurca socotelile Jiului. Acceptînd posibilitatea unui rezultat de egalitate trebuie, totuși, să mizăm în primul rînd pe Jiul.

9. C.F.R. CLUJ — S. C. BACĂU. Se întîlnesc două echipe de la periferia clasamentului, avide în egală măsură de punctele puse în joc. Avantajul terenului indică favorită echipa locală dar nu trebuie să neglijăm faptul că băcăoanii vor face totul pentru un rezultat egal.

10. FIORENTINA — MILAN. După eșecul de mari proporții suferit duminica trecută este riscant a mai miza ceva pe Milan. Deci, numai Fiorentina.

11. INTER — BOLOGNA. Învingătoare la scor cu o etapă în urmă, Inter se recomandă ca mare favorită și în meciul de mîine.

12. JUVENTUS — TORINO. Aflată în urmărirea liderului, Juventus nu va lăsa să-i scape victoria în meciul cu Torino. Dar cum este vorba de un derbi local nu trebuie să neglijăm nici șansa lui Torino de a obține o egalitate sau chiar victoria.

13. ROMA — LAZIO. Liderul are o misiune oarecum grea dar noi credem că va ieși bine și din această încercare, adică se va reîntoarce acasă cu minimum un punct.

S-AU PUS ÎN VÎNZARE BILETE PENTRU LITORAL ÎN STAȚIUNILE:

Condiții excelente de cazare în hoteluri camere nominalizate — servicii ireproșabile. Piscina cu apă de mare, încălzită.

În perioada 14 mai — 30 iunie a.c. și 1 sept. — 15 oct. a.c. se acordă mari reduceri de prețuri

Informații suplimentare și înscrieri la filialele de turism din cal. Victoriei 100 și b-dul Republicii 68 — telefon 15.74.11 și 14.08.00.

NOU!

La filialele de turism din b-dul Republicii 4, se pot obține locuri, achitîndu-se anticipat 30% din valoarea biletului, iar diferența depunîndu-se cu 30 zile înainte de data plecării.

(5 809)

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108 Tiparul: Combinatului Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamente la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. 40 240

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

FRUMOASA ASCENSIUNE A ÎNTRECERII

Am încheiat un trimestru, am început un altul nou, al doilea al acestui an încărcat în evenimente și semnificații deosebite. La granița imaginară dintre aceste două perioade ale anului am trăit momentul istoric al alegerii celui dintîi Președinte al Republicii noastre socialiste, act de mare însemnătate politică, ale cărui ecouri în țară și străinătate au continuat și în această săptămînă, atestînd cu tărie atașamentul cald al poporului nostru față de politica partidului și față de secretarul său general, precum și prestigiul și respectul de care se bucură în lume România și Președintele său, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Este primăvară, o primăvară neobișnuită, în care fiecare se străduiește să muncească mai bine, să contribuie în măsură cît mai mare la ceea ce dorim să dăruim patriei cu prilejul celei de-a XXX-a aniversări a Eliberării și al celui de-al XI-lea Congres al partidului. La recenta Plenară a Comitetului Central al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la marea sărbătoare de la 23 August, spunea: „Oamenii muncii, întregul popor trebuie să pornească cu hotărîre la fapte, pentru a întîmpina această măreață sărbătoare națională cu succese cît mai mari în toate domeniile de activitate. Putem vorbi, desigur, mult despre însemnătatea acestui eveniment. Pînă la urmă, ceea ce este hotărîtor este ca această sărbătoare să o întîmpinăm cu înfăptuirea în bune condițiuni a sarcinilor planului pe acest an. Aceasta va crea condiții pentru aplicarea, începînd cu vara acestui an, a măsurilor de ridicare a nivelului de trai al întregului nostru popor. Avem toate condițiunile pentru aceasta. În acest spirit trebuie să acționăm, astfel să desfășurăm întreaga noastră activitate".

În zilele solemne și sărbătorești, cînd secretarul general al partidului primea suprema învestitură de Președinte al Republicii, nu uita acest element fundamental în societatea noastră: munca. Munca de fiecare zi, creatoare de bunuri materiale și spirituale, munca datorită căreia, la capătul a trei decenii de la eliberare, patria noastră a parcurs un drum uriaș spre progres și civilizație, raportat la timpul istoriceste scurt care a trecut de atunci. Munca, datorită

CONTINUARE ÎN PAG. ②

UIMITOARELE VALENȚE ALE CHIMIEI

Rezultatele cercetărilor efectuate de specialiști români de la Centrul de chimie fizică — în care au fost aduse fapte noi, elucidate unele procese — au fost însușite și continuate în marile laboratoare de chemosorbție din lume, considerate prioritare pe plan mondial și importante pentru industrie. Ele au fost distinse cu premiul „Gh. Spacu" al Academiei Republicii Socialiste România.

(Pagina a 5-a)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVIII Nr. 861 — Sîmbătă 6 aprilie 1974 — 8 pagini 1,50 LEI

• Ultima latură a „triunghiului rulmenților românești" • Într-un an echivalentul producției din 1971 a fabricilor din Birlad și Brașov • 2500 teleormăneni devin „bijutieri în oțel"

RULMENȚI DE ALEXANDRIA

Sfîrșitul lunii martie a consemnat un eveniment remarcabil pentru cetățenii județului Teleorman, dar și pentru întreaga industrie românească: **a început să producă prima mare întreprindere constructoare de mașini din județ și totodată cea mai modernă fabrică de rulmenți din țară**; triunghiul rulmenților românești, ale cărui virfuri mai trec prin Birlad și Brașov a fost astfel încheiat.

Rulmentul, această adevărată bijuterie din oțel constituie un simbol des folosit al industrializării. El este indispensabil oriunde apar noi creații ale tehnicii inginerești în materie de mașini, motoare, utilaje. Construcția noii fabrici, **cu o capacitate finală de 30 milioane rulmenți pe an — echivalentul producției din anul 1971 a fabricilor din Brașov și Birlad la un loc** — corespunde deci unei necesități firești, legată de impetuoasa dezvoltare a industriei noastre grele. Întreprinderea teleormăneană este destinată fabricării unor produse de dimensiuni medii cu profil radial, axial, cu bile și cu role conice. Utilajele moderne de fabricație românească și din import (la dotarea fabricii a colaborat firma japoneză „Koyo Seiko"), tehnologia avansată care a fost adoptată creează premise pentru realizarea unor rulmenți de o calitate competitivă cu cele mai valoroase produse similare de pe piața mondială.

Într-un oraș lipsit de tradiție industrială cum e Alexandria formarea viitoarelor cadre de constructori de mașini a constituit o problemă serioasă. Din vreme, 1 200 tineri teleormăneni au urmat cursuri ale școlilor profesionale de profil din diferite centre cu tradiție. Alții s-au calificat la locul de muncă în fabricile de rulmenți existente, sau la cursuri postliceale. Un număr de specialiști au fost trimiși pentru perfecționare în străinătate. La ora intrării în producție **noua fabrică dispune astfel de un detașament tînăr de 2 500 muncitori, băieți și fete, în marea lor majoritate din localitățile județului.**

Prin eforturile constructorilor de la Grupul de șantiere Tr. Măgurele al Trustului de construcții industriale București, **marea fabrică din Alexandria a fost parțial terminată** (la o primă capacitate de 13 milioane rulmenți anual) **în numai 2 ani și 9 luni.** Potrivit angajamentului luat de constructori într-o telegramă adresată conducerii de partid și de stat, tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, **durata de execuție pentru obținerea întregii capacități a noii fabrici va fi scurtată cu 6 luni față de termen.** (PAUL MARIAN).

„VASUL AMIRAL" AL FLOTEI ROMÂNEȘTI

De la sud de Osaka, în largul apelor Pacificului, a pornit în prima sa călătorie de probă „amiralul" flotei românești, petrolierul „Dacia", de 85 250 tdw. „Dacia" este **cea mai mare navă care intră în dotarea NAVROM. Înălțimea sa este aproximativ egală cu cea a Palatului Telefoanelor de pe Calea Victoriei, lungimea de peste 700 de „picioare" (unitate de măsură în marină), adică peste 230 metri, iar pentru a-i străbate puntea de-a-latul ar trebui să faci mai mult de 120 de pași. Punerea în mișcare a marelui petrolier necesită o putere egală cu aceea a unei herghelii de 22 000 de cai. Numai încărcătura pe care o poate lua nava, este echivalentă cu aceea a 70 de trenuri.**

Echipajul a sosit în Japonia în vederea preluării navei. Sînt marinari de cursă lungă, care vor volaja cite 6—7 luni pe an. „Dacia" este amenajată special pentru a le oferi ospitalitate și a-i face să resimtă mai puțin inconvenientele singurătății lor în mijlocul apelor. Fiecare membru al echipajului va avea o cabină personală. Marinarii vor avea la dispoziție pentru a-și petrece timpul liber în mod agreabil și a face mișcare, atît de necesară pe... insula lor plutitoare, **un complex sportiv, cu posibilități de practicare a ping-pongului, tenisului, gimnasticii, volelului.** Și pentru că a înota în ocean e riscant, există pe navă și un bazin unde se poate plonja fără grijă. A fost amenajată și o sală unde vor avea loc reuniuni, proiecții de filme, festivități. La bord va funcționa și un veritabil oficiu poștal, care va asigura comunicații multiple: radio, telegrafice ș.a.

Chiar în această lună echipajul își va conduce „amiralul" acasă, la Constanța. În vremea aceasta, pe marele șantier de la Aioi, se desfășoară lucrările de construcție a altor petroliere similare, de 85 250 tdw și anume „Muntenia", „Banat" și „Crișana", primul dintre ele urmînd să plece spre România peste cîteva luni. (CORNELIA PREDA).

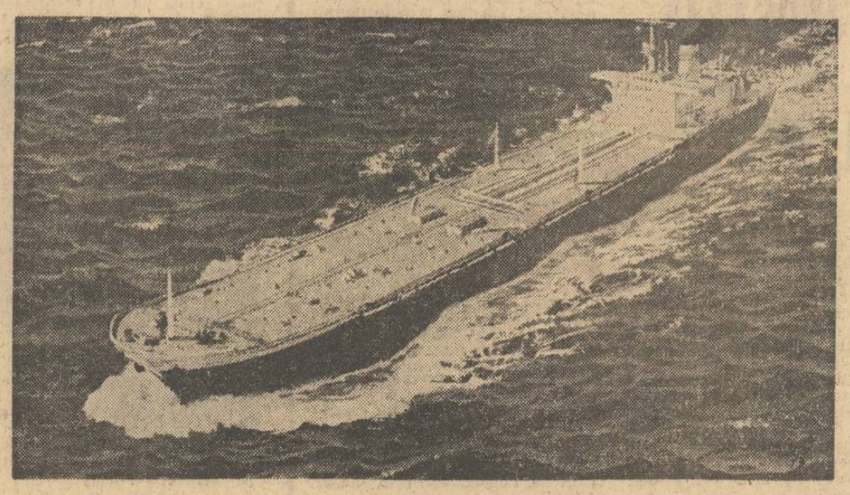

Petrolierul „Dacia" care va sosi în curînd în portul Constanța. Cliseul îl înfățișează... după peisajul marin realizat de cunoscutul pictor Știubei

CINCI TINERI, ÎN IPOSTAZĂ DE VIITORI PĂRINȚI

DESPRE...

...IMIXTIUNI

Reporterul: Ai pretinde copilului tău să-ți spună totul?

Cristina Cătuneanu, 19 ani: Un copil, într-adevăr, e mai dispus să facă prietenului confidențe, întrucît prietenul îl ascultă, îi dă sfaturi, nu e parte interesată, angajată. Părintele, în schimb, reacționează și cam știi cum reacționează: prea cunoști dinainte ce va spune părintele, prea obișnuim noi oamenii — începînd de la o anumită virstă — să debităm copiilor formule prefabricate.

Marius Mihalescu, 18 ani: Pînă la 13-14 ani, i-aș putea pretinde să-mi spună totul; mai tirziu, greu să mai afli... Ca părinte, însă, ai intuițiile tale, îți dai seama după tonul vocii, după mișcarea feței că ceva nu e în regulă, Maică-mii, de pildă, nu-i scapă nimic.

Adrian Popescu, 18 ani: Aș căuta să aflu tot ce are pe suflet, nu din simplă curiozitate, ci ca să pot să-l ajut. M-aș supăra foarte tare descoperind că-mi ascunde ceva.

Cristina Tăutu, 19 ani: N-am pretenția să dezgolesc un om, să-mi spună adică totul, să nu mai păstreze nimic pentru sine...

Silvia Toma, 18 ani: Nădăjduiesc că încrederea reciprocă pe care o vom stabili îl va face în mod spontan să-mi împărtășească gîndurile. N-aș vrea să-l tulbur, prin imixtiuni sau indiscreții brutale.

...RIPOSTE

Reporterul: Cum ai reacționa dacă ai fi contrazis? Admițînd că ai avea sau n-ai avea dreptate.

Cristina C.: Aș fi foarte încîntată! Înseamnă că mi-am atins scopul. Ce-și poate dori mai mult un părinte decît să-și formeze un copil cu gîndire proprie? Mai ales dacă ar fi băiat m-ar încînta: băieții au o gîndire continuă, dar mult mai îngustă, dobîndesc mult mai repede „principii" și idei pline de naftalină.

Marius M.: Dacă punctul meu de vedere ar avea o valoare capitală, l-aș împiedica pînă în pînzele albe să facă un anumit lucru. Cînd ar avea dreptate, i-aș da cîștig de cauză. Nu trebuie să jeneze pe nimeni — zic eu — că mai are și altcineva dreptate.

Adrian P.: Ar ține cred de mine să nu risc să fiu contrazis: nefiind sigur pe ceea ce susțin, n-aș angaja o discuție contradictorie.

Cristina T.: Au fost situații în care mama a renunțat la punctul ei de vedere. În cadrul relațiilor noastre, se uită — în sensul bun al cuvîntului — cine e mamă și cine e fiică, fiindcă nu există orgolii mărunte.

Silvia T.: Tinerii de seama mea prea și-au făcut un obicei din a-și contrazice părinții, uitînd că părinții au asupra lor ascendentul unei experiențe de o viață. Dacă aș sesiza asemenea tendințe și la copilul meu, nu le-aș trece, firește, cu vederea.

...SPIRIT REALIST

Reporterul: Dacă ar fi mai puțin deștept și mai puțin frumos al face o tragedie?

Cristina C.: Copiilor mei trebuie să le placă soarele, să știe să se bucure, să umble... I-aș convinge că toate celulele lor funcționează normal, că respiră, că au ochi, nas, că sînt niște reali posesori de bunuri; nu i-aș certa niciodată dacă ar strica o mașină dar le-aș cere să o repare, i-aș învăța să le placă să facă ceva, să lasă ceva din mîna lor...

Marius M.: L-aș îndruma spre un drum mai ușor de străbătut, potrivit cu puterile lui. Să-i impun ce-mi place mie, ce doresc eu, mi se pare absurd!

Adrian P.: Prea adeș, acel îndemn „învață, ca să intri la facultate" are rezonanța de „învață, ca să te căpătuiești". N-aș face niciodată greșeala să-i propun copilului meu un obiectiv pentru care n-are chemare sau

Cornelia SIMIONESCU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Clipe de răgaz — Victor SECAREANU — Săcele — jud. Brașov

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

INIȚIATIVĂ ȘI NECESITATE SOCIALĂ

Observăm, în diverse sectoare, necesitatea inițiativei. Simțim că anumite situații nu pot fi depășite decît printr-o abordare frontală, prin inițiativă. Ne e clar că nimic nu se poate realiza, într-o societate a dreptății și echilibrului valorilor, dacă se va sta cu mîinile încrucișate, dacă nu vor sări dintre noi, un pas înainte, oameni de curaj, să repet cuvîntul, de inițiativă.

Desigur, inițiativele nu se reduc la un domeniu sau la altul. Ele privesc, pînă la urmă, întregul curs al vieții dintr-o obște. Pentru că sînt imposibil de conceput mari inițiative pur economice; aceste inițiative, dacă sînt cu adevărat mari, vor trece de îndată din domeniul economic în domeniul social și vor avea, hotărît lucru, urmări chiar și în viața psihologică a membrilor obștii. O inițiativă reală nu este un simplu pion, mutat cu o pătrățică mai în față, ci o mișcare lăuntrică, menită și capabilă să împrospăteze, să îmbunătățească o anumită structură a cîmpului de șah pe care se petrece. E un fel de șah-tură. Adică o acțiune cel puțin dublă, asupra a cel puțin încă un domeniu decît cel în care se manifestă direct. Societatea noastră este astfel construită încît o simplă apăsare pe una din pîrghiile ei le sesizează și le sensibilizează în mod instantaneu pe toate celelalte. E și firesc ca lucrurile să se petreacă astfel, din moment ce noi sîntem o obște care refuză din capul locului individualismul și care propune un ideal de frăție și comunicare între oameni. Tocmai de aceea pe scriitori, de exemplu, îi interesează ce face medicul, ce gîndește muncitorul, cum se simte țăranul. Nu ne-am propus doar să facem un om mai bun, ci să creăm o lume mai bună. Dar inițiativele trebuie să le aibă fiecare. Desigur, am în vedere inițiativele serioase, cu importanță publică, inițiativele inspirate de o necesitate a mai multora, nu inițiativele de dragul inițiativelor. Glumind, cineva poate avea inițiativa să ne taie cîte o ureche. Cineva poate considera că oamenii sînt niște fricoși fără personalitate din moment ce nu acceptă inițiativa de a se așeza sub roțile unui tren, considerînd că trenul îi poate călca. Inițiativă este și să începi săparea unui tunel, cu o cazma împrumutată, spre centrul pămîntului, dar nu e o inițiativă demnă de interesul nostru. Eu însă aici, nu despre aceste inițiative vreau să vorbesc ci despre celelalte, inițiativele cu acoperire în necesitatea tuturor, inițiative menite să facă mai bună viața oamenilor, să ușureze eforturile, să le întrețină focul gîndirii și să ajute la durata omului. Problema e elementară. Toată lumea o să fie de acord cu ideea că inițiativele sînt necesare, trebuie să vedem însă cine dintre noi e în măsură să aibă o inițiativă. Asta e mai greu decît să fii de acord, asta înseamnă risc asumat și muncă investită, uneori fără siguranța a ceea ce va ieși din ea. Dar inițiativele nu pot fi obiectul unor tranzacții, în sensul că eu am o inițiativă și te deleg pe dumneata s-o ai. Inițiativele sînt fapte de conștiință, teribile și uneori dureroase fapte de conștiință. S-au văzut oameni cu inițiativă care au pătimit din această cauză.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

PICTORII PREISTORICI AI CULTURII CUCUTENI

de prof. univ. dr. docent Vladimir DUMITRESCU

MAI EXISTĂ ENIGME?

Descoperirile de la Drăgușeni, jud. Botoșani.

(În pagina a 7-a)

Vas pictat în trei culori aparținînd culturii Cucuteni, faza A.

BĂTĂLIA CREIERULUI

Mii de oameni de știință din lumea întreagă folosind microscopia electronică, mașinile cibernetice etc. încearcă să smulgă secretele celui mai tulburător mister al vieții: creierul.

În pagina a 5-a, cîteva dintre cercetările românești în acest domeniu.

Misterul omului cu două peruci și o sută de identități

(Pagina a 7-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

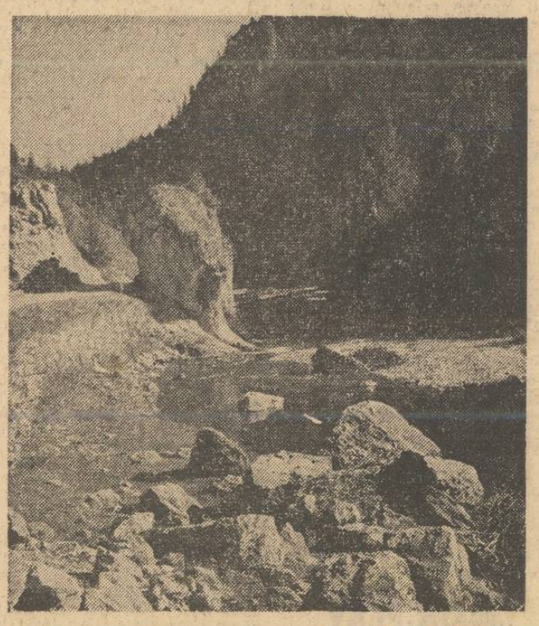

„Valea Arieșului" — Martin IULIU — Timișoara

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

FRUMOASA ASCENSIUNE A ÎNTRECERII

URMARE DIN PAG 1

cărcia, într-un viitor nu prea îndepărtat, vom atinge nivelul de dezvoltare al unor țări cu vechi tradiții industriale. Munca, în sfîrșit, datorită căreia, nu față de anii antebelici, ci chiar față de 1950, am produs, cu un an în urmă, de 16 ori mai multă fontă, de 14 ori mai mult oțel, dar și de 14 ori mai mult unt. Iar din lista produselor noastre curente, cu care ne-am obișnuit, foarte multe nu puteau fi găsite în nici un capitol al industriei noastre dinaintea războiului sau de imediat după eliberare.

Nu vom stărui acum asupra unor asemenea bilanțuri; apropiata aniversare ne va prilejui suficiente posibilități s-o facem pentru a înțelege întreaga amploare a dezvoltării țării, a efortului depus de poporul nostru condus de partid. Ceea ce dorim să subliniem este că, în acest continuu proces al muncii, al realizărilor, anul acesta deține o importantă pondere pentru atingerea și depășirea obiectivelor stabilite de Congresul al X-lea al partidului și Conferința Națională, că marile evenimente, care urmează să se desfășoare, au un puternic caracter stimulator pentru întreaga noastră națiune. De altfel, cu prilejul decernării distincțiilor întreprinderilor fruntașe în anul trecut, colectivele acestora au ținut să sublinieze că, și în primul trimestru al acestui an, au obținut rezultate dintre cele mai valoroase, depășindu-și angajamentele asumate în întrecerea socialistă. Este o atitudine exemplară, dovadă a unei înalte conștiințe patriotice, dar trebuie subliniat faptul că ceea ce astăzi este un exemplu, capătă curînd caracter de generalizare determinînd noi confruntări cu timpul de pe poziții și mai avansate. Caracterul puternicei emulații care a cuprins întreaga țară constă tocmai în această continuă autodepășire, în această dorință de a face mereu mai mult și mai bine.

Chiar și în acele locuri unde condițiile sînt, pentru moment, nu dintre cele mai favorabile. Ne gîndim la agricultură, la pămîntul care, în această primăvară, nu are suficientă apă. Marele efort al tuturor celor ce lucrează ogoarele de a preîntîmpina efectele secetei de pînă acum, se încadrează în rîndul unor fapte de minunat eroism cotidian. Lor li se adaugă puternica înzestrare tehnică a agriculturii noastre de azi, măsurile ferme luate de partid și de stat pentru a asigura o recoltă corespunzătoare. În rîndul acestora, sistemele de irigații care au intrat sau urmează să intre în funcțiune, altele a căror construcție a început sau va începe curînd, constituie numai una din dovezile grijii conducerii de partid și de stat pentru destinele agriculturii.

Totul în jurul nostru vorbește de efervescența creatoare, proprie unui popor liber și demn, care-și făurește viitorul pe care singur și l-a dorit și la temelia căruia se află actul revoluționar de acum trei decenii. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, conturînd în mod strălucit perspectivele noastre ale tuturor, „vom păși în deceniul următor al noii istorii a țării cu hotărîrea fermă de a asigura dezvoltarea economico-socială tot mai accelerată a României socialiste, crearea unei baze materiale superioare, necesare ajungerii din urmă a țărilor avansate din punct de vedere economic, edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, creării condițiilor pentru trecerea treptată spre comunism".

De la caz la caz

Numărătoare

de Al. CORNESCU

Nu de mult, televiziunea a consacrat o emisiune satirei. Nu vă speriați, nu era vorba de o emisiune satirică ci de una în care s-a vorbit despre satiră. Ceea ce este, desigur, mai lesne, deoarece, după cum se știe, satira este minunată, sublimă chiar, dar, dacă nu s-ar putea spune că lipsește cu desăvîrșire, în orice caz existența ei se observă cu destulă dificultate. Pînă și în susnumita emisiune, dacă n-ar fi cuprins un scurt film plin de vervă, semnat de un excelent operator (Mircea Gherghinescu) și de un nu mai puțin bun regizor (Andrei Brădeanu), am fi asistat doar la o doctă dar tristă tentativă de a face teorie despre satiră: „satira este atunci cînd...". Asta nu înseamnă, desigur, că din cînd în cînd, mai ales duminicile, televiziunea nu ne rezervă și cîte un moment satiric mai izbutit!

Cu satira ne întîlnim, uneori, și la radio, unde o emisiune specializată se difuzează săptămînal deși nu-și merită chiar totdeauna și în întregime numele. Cu excepția minutelor, de fiecare dată prea puține, susținute cu un haz ce-i este propriu, de poștașul emisiunii, Valentin Silvestru.

În teatru, comedia satirică de actualitate este o raritate și, cînd în sfîrșit, există, se reprezintă cu casa închisă mai multe stagiuni la rînd. „Presul" sau „Hotelul astenicilor" constituie două din ultimele exemple deja verificate, cărora li s-a adăugat recent „Viața este ca un vagon ?", admirabilă comedie satirică aparținînd unui dramaturg de mare talie, care s-a afirmat pînă acum mai ales în genul grav, Paul Everac.

Avem și un teatru care poartă cuvîntul „satiră" chiar în titulatura sa — e vorba de teatrul „C. Tănase" —, dar și aici accentul de obicei cade mai mult pe umorul gratuit, pe vechi glumițe recondiționate, pe muzică mai bună sau mai puțin bună, pe fast, pe lux și pe frumusețea fetelor din corpul de ansamblu. Cît privește satira, din cînd în cînd se mai scoate de la naftalină cîte un cuplet de pe timpuri de la „Cărăbuș", parcă vrînd să ni se aducă aminte că genul a fost, într-o vreme, înfloritor. De curînd, un spectacol al acestui teatru încearcă totuși, să deschidă satirei o pîrtie nouă. Sub titlul — împrumutat dintr-o replică din „O noapte furtunoasă" — „Pardon... Scuzați... Bonsoar !", un autor (Mihai Maximilian — descendent în linie dreaptă al unei familii de oameni de teatru întemeiată de unul din marii noștri actori de comedie, V. Maximilian) și un regizor (N. Dinescu) încearcă să reînnoade tradiția satirică a revistei. Și mai încearcă să-i dea o tentă originală printr-o interpretare mai modernă, mai de calitate, urmare firească a folosirii unor tineri actori care (în special Gelu Colceag) știu să valorifice cu subțirime intențiile satirice ale textului. Dar și acest pom lăudat mai are încă destule ramuri fără rod, chiar dacă sînt, în schimb, împodobite cu paiete și mătăsuri strălucitoare. Oricum, însă, e un început promițător. Numai de-ar continua..

...Dar dacă am văzut comediile lui Baranga sau Băieșu, dacă ne-am amuzat copios cu întîmplările povestite de Frențiu (D. Furdui) al lui Paul Everac și, în altă seară, am fost la revistă, mai departe ce facem cu satira sau cu comedia satirică: luăm numărătoarea de la început ca inegalabilul Pristanda ?...

URMARE DIN PAG. 1

N-a fost bine. Și nu e bine ori de cîte ori lucrul acesta se petrece. Sigur, inițiativa nu ține loc de muncă, din contră este o prelungire a muncii, o revelație a ei. Inițiativa este capacitatea fibrei umane de a nu adormi pe drumul progresului și de a se regenera în contact cu munca și cu împrejurările aspre ale vieții.

Mulți oameni de inițiativă din România de azi își văd împlinite inițiativele. Alții, din păcate, și aceștia destui, văd cum inițiativele lor sînt acoperite de invidie, de răutate ori de interese străine de interesul general. Cunosc medici străluciți, Vasile Boici e unul dintre ei, cărora ostilitatea unor „colegi" le-a sădit cîte două infarcturi în piept. Cine plătește prematura oboseală a lui Vasile Boici ? Ce e bătaia aceea de joc cu care și azi mai e primită tulburătoarea sa experiență ? Cum poate fi calificată încurajarea, de către instituții românești, în mod semiindirect, a producerii în străinătate a unui medicament, cînd aici în România acel medicament ar putea fi produs de doctorița Tina Covaliu, adevărata sa autoare ? Și asta se petrece în domeniul celui mai acut umanism care e medicina ! Acolo unde sînt în joc, nu trepte ierarhice, nu simple posturi, ci postul de om viu, funcția de viață trăită !

Trebuie încurajate inițiativele la fiecare nivel, așa cum inițiativa este modul de a fi al României în lumea de azi. Avem o politică de Stat și o gîndire de Partid, care cer tuturor inițiative temeinice, serioase, utile social. Este, într-adevăr, de domeniul absurdului, este o contrariere fără nicio justificare a realității, să nu prelu̦ăm cu toată energia, inițiativele pozitive. Ar fi poate chiar cazul să cerem mai mult decît preluarea inițiativelor, în diverse domenii de activitate, de către cei puși să le conducă. Ar fi cazul ca ei să meargă în întîmpinarea acelor inițiative. Să aibă deci inițiativa de a descoperi inițiative. Să nu uităm tristul mod în care a fost primită Ana Aslan de către unii colegi ai domniei sale. Să nu uităm că această celebritate a lumii, căreia i s-au adresat și i se adresează oameni de pretutindeni, nu a putut să-și desfășoare activitatea decît gratie intervenției directe a bărbatului de care se leagă toate inițiativele mari ale țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a spulberat toate potrivnicile la care Ana Aslan a fost supusă și a dat cadrul social de desfășurare unei activități științifice de a cărei radicalitate nu se mai îndoiește azi niciun om cinstit.

Avem nevoie de inițiative, pentru a fi noi înșine.

LUMEA CA LUME

SĂ VEZI UN CAIS ÎNFLORIT

Să vezi un cais înflorit și să nu știi care va fi soarta lui, pentru că nu știi mișcările climei...

Să vezi un cais înflorit, luminînd cerul cu ceea ce trage el din pămînt și să nu știi dacă înflorirea aceasta se va transforma în fruct sau nu...

Să vezi un cais înflorit și să ai treizeci de ani, cum am eu acum, cînd vă scriu, și să nu-ți pese de caișii înfloriți, ci să te doară de soarta gînditorilor înnoitori ai timpului tău, care înfloresc și sînt scuturați, prea mulți dintre ei, de zdrunciniturile birocrației.

Să vezi un cais înflorit și să te gîndești ce bătrîn părea el astă toamnă și ce tînăr îți pare acum.

Nu e de invidiat soarta caișilor: acești savanți cu obraze obosite, din ale căror semințe izbucnesc, citeodată, în clipe de cosmică și strangulatoare emoție, flori ale pămîntului către cer.

Pămîntul se exprimă prin caișii înfloriți. E o forță în el care nu-l lasă în nici o primăvară să-și piardă sămînța zadarnic. Pămîntul se agață de cer cu caișii lui înfloriți.

Caișii înfloriți seamănă uluitor cu savanții, din ale căror minți izbucnesc marile idei înnoitoare, ce se duc înspre roade, în furtunoase primăveri, cum e aceasta în care pămîntul dă lumină cerului cu caișii lui înfloriți.

URSUL DIN PĂDURE

În prima etapă ei s-au gîndit la pădure.

În a doua etapă ei s-au gîndit că în pădure se află diverse animale, printre care n-ar fi exclus să se afle și un urs.

În a treia etapă ei au început să se certe care dintre ei se gîndise primul la ursul din pădure.

În a patra etapă ei s-au despărțit.

În a cincea etapă fiecare s-a dus în alt tîrg și a vîndut pielea ursului din pădure.

În a șasea etapă cumpărătorii pielii ursului din pădure i-au dat în judecată deoarece înstrăinaseră același urs.

În a șaptea etapă au fost chemați în fața instanței meseriașii care urmau să croiască frumoase cizme din pielea ursului din pădure.

În a opta etapă ei s-au întîlnit și s-au omorît unul pe altul, în lupta pentru întîietatea proprietății asupra pielii ursului din pădure.

În a noua etapă copiii lor au constatat că, în locul unde presupuseseră părinții lor, care vînduseră pielea ursului din pădure, că ar fi pădure, nu era pădure ci teren arabil.

În a zecea etapă copiii lor au început să se certe că de ce mă taică-tău l-a ucis pe taică-meu pentru pielea ursului din pădure care nu există nici ea, nici ursul.

În a unsprezecea etapă nepoții lor s-au gîndit la pădure.

În a douăsprezecea etapă nepoții lor s-au gîndit că în pădure se află diverse animale și n-ar fi exclus ca printre ele să se afle și un urs.

Și au urmat celelalte etape, exact cum mai fuseseră.

Adrian PĂUNESCU

Strict autentic!

● DUPĂ REVEDERE

Mihalache Tonciu, om în toată firea, hotărește să-și revadă mama, pe care nu o mai întîlnise din copilărie, fiind crescut de tatăl lui. Drept care îi ia urma găsind-o undeva, într-o comună din jurul Capitalei; remărîtată de mult, cu Andrei Meilă, brancardier la „Salvare" și avînd patru copii.

Așa de mare e bucuria revederii între mamă și fiu, încît fiul se mută în casa noii familii a mamei. Lucrurile au mers bine o vreme pînă ce tatălui vitreg, om bătrîn și cu scaun la cap, i se pare că soția e mai atentă cu fiul reîntîlnit decît cu el și cu ceilalți copii. Părerea degenerează în scandal — în fine, ce mai încoace și încolo, bătrînul își părăsește familia. După cîteva săptămîni, însă, brancardierul își așteaptă soția în fața clădirii unde muncește ea, dornic de împăcare. Numai că pe femeie o conduce la serviciu fiul ei cel mare, Mihalache! Orbit de furie, A.M. scoate din buzunarul halatului său de brancardier un cuțitaș, se precipită și... Femeia încearcă să se apere, dar leșină, fiul îi sare în apărare și încasează el, în locul mamei, loviturile.

Ajuns în fața instanței, bătrînul își regretă profund fapta absurdă. Pentru tentativă de crimă judecătorii îl condamnă la 7 ani închisoare.

● ZIDUL VECHI

Pe o stradă din Tîrgoviște s-au demolat case vechi pentru a face loc edificiilor noi, moderne, impuse de dezvoltarea orașului și prevăzute în schița de sistematizare. Lucrătorii au demolat ce au demolat și s-au oprit în fața unui zid. Apoi l-au ocolit — nu se știe de ce — și zidul a rămas solitar în marginea trotuarului. A stat el ce-a stat și, pînă la urmă a căzut... Exact în momentul cînd fetița Andreea Vasilescu, în vîrstă de 9 ani, trecea pe acolo. Accidentul putea să-i fie fatal fetiței. Și totuși, fetița a scăpat ca prin minune cu viață. De ce? Pentru că în căderea zidului, ea s-a lungit instinctiv lîngă bordura trotuarului. Sprijinindu-se în cădere pe muchia bordurii, zidul nu a putut-o strivi. (AL. MIHAI).

● ÎNTRE MEDICI

Într-o zi de simbătă, așteptîndu-și trenul, medicii de spital și circumscripție din Ileanda, județul Sălaj, discutau despre greutățile navetei la Cluj, practicate cu insistență zilnică de cîțiva ani. N-au apucat ei să spună prea multe că a venit trenul de ora 12 și au plecat toți cu el, lăsînd spitalul și circumscripția fără medici. Exact la acel sfîrșit de săptămînă, pe Iosif Buturuza din Podișu, sat aparținător comunei Ileanda, l-a bătut o familie vecină, provocîndu-i o fractură de maxilar și de coastă și comoție cerebrală. La Ileanda nimeni nu a fost în stare să-i acorde primul ajutor. Într-un tîrziu, de la 14 km depărtare de comună, de la Letca, a venit medicul Ioan Turcu. Între timp, pentru mai multă siguranță, sătenii îl chemaseră și pe medicul Lucian Cocerîiu din Gîlgău pe Someș, situat la 10 km de Ileanda. După multe insistențe a venit și el dar a refuzat să ia rănitul cu mașina Salvării, motivîndu-și supărarea că a fost chemat și medicul din Letca. Noroc că rănitul a fost salvat, pînă la urmă, de medicul Ioan Turcu. (MAGDA TURAC).

● EXPOZIȚIA AMINTIRILOR

În curtea unui bloc de pe strada Tudor Arghezi din Capitală există de mult o expoziție cu un farmec deosebit. Inginerul Th. Opatschi, cel care a organizat-o, n-a intenționat să facă în jurul ei nici o vîlvă, n-a dorit să atragă nici un vizitator. Locuind de mult timp în București, el i-a iubit străzile, casele, a dorit orașul mereu mai frumos. Bucureștii făceau parte din însăși viața lui. Și iată că, într-o dimineață de primăvară, în 1944, orașul a fost zguduit de bombe. S-au năruit clădiri vechi, adevărate monumente de artă, au zburat frontoane și stîlpi de casă, încărcați de ani și ornamente. S-a transformat în ruine venerabila clădire a Teatrului Național.

Tîrziu, după ce dezastrul s-a îndepărat ingînerului i-a încolțit ideea de a aduna fragmente din casele distruse. Cu răbdare și muncă, a adunat mici statuete desprinse din ansamblurile arhitectonice, a adunat capete de coloană în diverse stiluri, a adunat flori din piatră care împodobiseră fațadele. Pe toate le-a așezat acasă, în fața ferestrei sale. Și ele stau aici de ani în aceeași nemișcare, mărturie a vechiului București, într-un București în plină înnoire, completîndu-se mereu cu noi relicve provenite din casele vechi care lasă azi locul altora moderne. (CONST. SÎRBU).

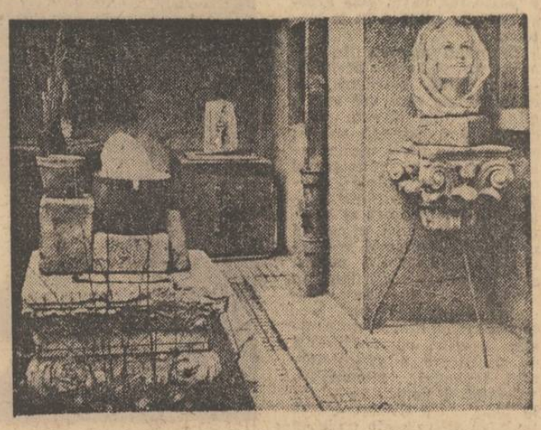

● FAPTA VECINULUI

Constantin Aioanei se întoarce noaptea acasă împreună cu soția sa, pe ulițele satului Cășăria — Dobrenî din județul Neamț. Cei doi mai au de străbătut doar cîteva zeci de metri cînd un miros suspect de cîrpă arsă și țipete disperate venind dinspre casa lui Ioan Ciurcu le atrage atenția. Se reped într-acolo. Îl strigă pe gospodar, pe soția acestuia. Nici o mișcare. Încearcă ușa. Zăvorîtă. Iar prin gaura cheii, prin crăpăturile ferestrelor se preling dîre de fum. Țipetele dinăuntru slăbesc. Cei doi înțeleg toată grozăvia situației. Plecați cu diferite treburi, soții Ciurcu au făcut imprudența să-și încuie în casă copiii! Iar incendiul izbucnit pe neașteptate le punea acum în pericol viețile. Atunci, Constantin Aioanei izbește cu toată puterea în ușă și o scoate din țîțîni. Din cameră năvălește un nor de fum înecăcios și limbi de flăcări. Bîjbîind, călăuzit mai mult de gemetele înăbușite, omul dă de corpul unui copil. Îl scoate afară și îl dă în grija soției. Se întoarce în casă. Revine cu un alt copil. Și din nou cu un al treilea. Apoi, împreună cu alți vecini veniți în grabă, începe să stingă incendiul. Și deodată își amintește: Ciurcu nu are numai trei copii. El are patru! Unde să fie al patrulea? Sfidînd pericolul, pătrunde din nou în casă. După minute nesfîrșite de așteptare, sătenii îl văd revenind în brațe cu un copil mai mult mort decît viu: mezinul, în vîrstă de numai un an și jumătate.

Cînd au revenit acasă, soții Ciurcu i-au găsit pe cei patru copii jucîndu-se liniștiți în casa vecinului salvator, iar incendiul localizat. (C. AZOIȚII)

● PE SCURT

● **A ATERIZAT OZN-UL?** În urma cercetărilor efectuate în zona Vălenilor de Munte, localitate unde peste 300 de martori oculari au observat cîteva OZN-uri în zilele de 2 și 8 februarie, a ieșit în evidență faptul că aceste apariții nu au fost singulare. Profesorul Călin Turcu din Vălenii de Munte ne informează că probele de pămînt luate de la locul unde s-a presupus că a aterizat OZN-ul nu sînt radioactive. Dar urmele lăsate sînt așa de curioase încît nimeni nu poate să se pronunțe de ce natură sînt. Se presupune că vehiculul ar fi avut niște cupe de excavare, fără să lase trenul de aterizare. (P.M.B.).

Rubrică alcătuită de Graziela VÂNTU

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

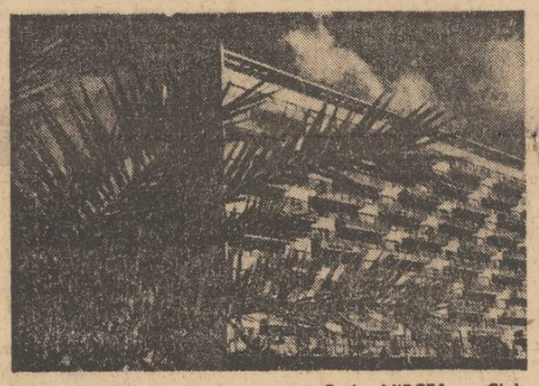

Poem naturii — Radu MIRCEA — Cluj

„Apus de soare" — St. ARICEȘTEANU — București

URMARE DIN PAG 1

CINCI TINERI ÎN IPOSTAZĂ DE VIITORI PĂRINȚI, DESPRE...

forța necesară. Înseamnă să fac din el un submediocru, dacă nu un ratat pe viață.

Cristina T.: Eu văd altfel deșteptăciunea sau frumusețea unui om, întrucît am depășit faza cînd evaluam aceste calități prin linia trăsăturilor exterioare sau prin certificate de absolvire. Ceea ce mă va preocupa va fi natura psihică a copilului meu: doresc să fie puternic, tenace, să aibă o încredere nelimitată în viață.

Silvia T.: Nu vreau genii, ci cei mai normali copii de pe lume. Deștept sau prost e ușor să fii, greu de realizat rămîne echilibrul, conștiința echilibrului.

...ANTURAJ

Reporterul: **Te-ar preocupa cercul lui de prieteni?**

Cristina C.: Dacă o să fiu tînără, și cred că o să fiu foarte tînără cînd o să am copii, mă va amuza să fac parte din anturajul lor. Poate le-aș da și idei cum să-și completeze cercul de prieteni. În orice caz, nu le-aș cere să-l descompleteze, fiindcă nu se poate trăi sub clopot, și nu-i leal să-ți clasezi sau să-ți clasifici prietenii... Unde s-ar ajunge dacă lumea s-ar împărți în tabere distincte, de o parte „răii", de cealaltă „bunii"?! Consider că este un act de lașitate să-l ignori pe cel care are nevoie de influența ta numai fiindcă există riscul să te „contagiezi" de la el.

Marius M.: De la anturaj, o spun și chiar din propria mea experiență, pot pleca multe rele. Trebuie să fii cu ochii în patru, ca nu cumva copilul tău să intre în relații cu anumiți indivizi dubioși, sau numai cu copii care-l pot îndemna la rele.

Adrian P.: Dacă se va dovedi „slab de înger" voi avea grijă să văd cu cine este prieten...

Cristina T.: N-aș vrea să implantez în capul copilului meu ideea că există „oi negre" și „oi albe", că el este o oaie neprihănită...

Silvia T.: Cînd va fi mic, îl voi lăsa să se joace cu toți copiii: un băiețel răutăcios, de pildă, îl va învăța cum să se descurce singur. La adolescență, problema se complică, intervin influențe care pot afecta personalitatea copilului, îi pot devia sensul existenței.

...FAIR-PLAY

Reporterul: **Greșind, la un moment dat, crezi c-ar fi pedagogic să-ți recunoști greșeala?**

Cristina C.: Nu. Nu cred că mi-ar fi de folos. Dacă mă voi înșela, voi încerca să-mi repar greșeala, dar nu cred că voi face vreodată o mărturisire. Nu cred că mi-ar folosi la ceva.

Marius M.: Nu cred că ar fi pedagogic. Dacă am greșit, am greșit, și nu văd de ce aș face pe copilul meu să creadă că sînt infailibil.

Adrian P.: Nu cred că ar fi pedagogic. Dacă am greșit, am greșit, și nu văd de ce aș face pe copilul meu să creadă că sînt infailibil.

Silvia T.: Nu cred că ar fi pedagogic. Dacă am greșit, am greșit, și nu văd de ce aș face pe copilul meu să creadă că sînt infailibil.

...RATEURI

Reporterul: **Cum ai privi adevărul unui eșec?**

Cristina C.: M-aș considera prima vinovată, mai vinovată decît copilul meu, întrucît fiecare eșec are o explicație în timp... Nu l-aș împovăra însă cu drama mea personală, ci i-aș potența optimismul, încrederea în sine, ajutîndu-l s-o ia de la capăt. Se spune, uzual: „Săracu' Popescu, i-a rămas copilul repetent". În același timp, copilul lui Popescu este gratulat cu cele mai aspre calificative; nimeni nu-și pune problema că la cei 13 ani, să zicem, copilul consumă poate o dramă cu mult mai acută decît părintele — posesor al unei experiențe de viață.

Marius M.: Cred că ar fi fost mai bine să puneți această întrebare părinților mei. Anul trecut, am rămas corigent la matematici, dar părinții nu au făcut o tragedie... Au lăsat întreaga răspundere a situației pe seama mea, ca și cînd pe ei nu i-ar fi interesat. M-am simțit, dintr-o dată, singur, realizînd că totul numai de mine depinde. Cred că mi-au aplicat cea mai bună metodă.

Adrian P.: Cînd eșecul n-a putut fi evitat, morala „nu-i bine ce-ai făcut" devine inutilă. Ceea ce m-ar preocupa ar fi să-l conving pe copilul meu că se poate merge mai departe, că a fost un accident, că drumurile îi sînt în continuare deschise.

Cristina T.: Dacă nu este vorba de o boală sau de o altă fatalitate, cred că totul în viață este posibil de rezolvat. Cuvîntul „eșec" nu intră în vocabularul meu.

Silvia T.: În fața unei greșeli morale aș fi foarte aspră. În eventualitatea că n-ar intra la facultate, să zicem, n-aș fi deloc afectată. Poate copilul meu nu are aplicații pentru un studiu superior și atunci aș căuta să-l îndrum imediat spre o profesie care să-l satisfacă și care să-i anuleze starea depresionară. Din păcate, aici fac părinții probleme, „drame", demoralizîndu-și și depersonalizîndu-și copiii.

...CREDIT

Reporterul: **I-ai acorda, pînă la proba contrarie, întreaga ta încredere?**

Cristina C.: Dacă un copil ajunge să-ți relateze din teamă anumite întîmplări, numai fiindcă acele întîmplări pot fi aduse pe alte căi, înseamnă că ai făcut totul ca să-l înstrăinezi de tine.

Marius M.: O încredere deplină cred eu că e riscantă. La adolescență, într-adevăr, nu te mai temi că poate fi influențat în rău, dar nici atunci nu trebuie să-l scoți de sub controlul tău de părinte. Controlul acesta se cere făcut și el cu grijă, cu tact: copilul să aibă impresia că-i acorzi toată încrederea.

Adrian P.: Aș căuta să previn situația de „probă contrarie", supraveghindu-l și interesîndu-mă tot timpul de ceea ce se întîmplă cu el.

Cristina T.: Acord întreaga mea încredere tuturor oamenilor. Așa îl voi educa și pe copilul meu.

Silvia T.: Mie, părinții, mi-au acordat foarte multă încredere, dar nu totală... N-a existat niciodată povestea cu „barza" și nici „crima" unei prietenii cu un băiat. Eu le spun de fiecare dată cînd mă duc la o întîlnire iar ei, dacă nu sînt de acord, mi-o spun, la rîndul lor, direct... Chiar dacă atunci mă supăr, mai tîrziu trebuie să recunosc că au avut dreptate.

...REPRESALII

Reporterul: **Ai recurge, în caz de nevoie, și la admonestări mai severe?**

Cristina C.: Aș încerca să-l pun în situații foarte apropiate de cea în care mă aflu eu: nu vrea să mănînce? Nici eu nu vreau să mă plimb cu el, duminica... Oricum, nu sînt de acord cu bătaia, cea mai urîtă treabă, fiindcă nu-s de acord că alții au dreptul să lovească. Bătăușii, în general, sînt cei bătuți în copilărie.

Marius M.: Nu poți să-i ceri unui copil de trei ani să priceapă totul. O palmă, două, așa mai merge, dar nu bătăi cum se obișnuiesc prin unele familii...

Adrian P.: Atunci cînd am „încasat-o", bineînțeles că m-a cuprins revolta... Acum, fiind și eu matur, i-am înțeles rațiunea.

Cristina T.: Cred că de mic l-aș educa pe copilul meu să înțeleagă de vorbă bună, aducîndu-i argumente convingătoare.

Silvia T.: Fără putință asprime nu se poate face educația unui copil. În orice caz, n-aș cultiva metoda „recompenselor": „Dacă ești cuminte, mămica îți aduce o prăjitură...". Cuminția dobîndită prin „plată" poate forma o trăsătură urîtă de caracter.

...ALTER EGO

Reporterul: **Imaginîndu-ți că ești propriul tău părinte, cum te-ai purta cu tine însuți?**

Cristina C.: M-aș lăsa să gîndesc de sine stătător...

Marius M.: Aș căuta să văd, cît mai exact, ce am de gînd să fac, unde vreau să ajung; să mă ajut să văd șansele și rezultatele intențiilor mele prezente.

Adrian P.: Eu nu prea am simțul măsurii, mai ales dacă e vorba de distracții. Simțul acesta aș încerca să mi-l formez: nu zic să nu mă distrez, dar și munca să fie muncă.

Cristina T.: De vreo doi ani încoace, am început să mă și consider propriul meu părinte, în sensul că mă fac răspunzătoare de tot ce se întîmplă și se va întîmpla cu mine.

Silvia T.: M-aș purta așa cum se poartă părinții mei: la fel de natural ca și ei, la fel de devotat și de ferm.

Cornelia SIMIONESCU

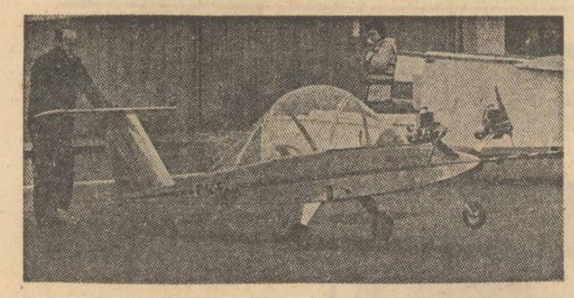

MC 10 — Cricri, iată denumirea mini-avionului construit de inginerul aeronautic francez Louis Colomban. Noul aparat de zbor este foarte uşor, are 63 de kilograme şi lungimea de 3,90 metri. Mini-avionul consumă 6 litri de benzină la 100 kilometri de zbor, putînd atinge altitudinea de 4 000 metri şi o viteză de 180 kilometri pe oră.

■ ÎN APROPIEREA oraşului Sydney (Australia) a fost amenajat un parc special pentru... fluturi. Este vorba de un parc cu o suprafaţă de 14 hectare, unde s-au creat condiţiile necesare pentru perpetuarea unor specii valoroase de fluturi.

■ **LIONS CLUB din Verona care a donat Comunei o statuie a Julietei, a cerut Ministerului Industriei şi Comerţului aprobarea pentru brevetare a dreptului de reproducere pe ilustrate şi pliante a acestei opere. Iată răspunsul biroului de brevete: „Ca urmare a cererii, avînd în vedere că statuia aparţine Julietei dei Capuleti, vă rugăm a ne trimite şi consimţămîntul moştenitorilor...“**

■ MATTHEW ARSVOLT, student din S.U.A., în vîrstă de 19 ani, a înghiţit consecutiv 226 de peştişori roşii vii. „Performanţa“ corespunde, se spune, cu un nou record mondial...

■ TONY CALISTRO, în vîrstă de 18 ani, a cîntat neîntrerupt la baterie timp de 218 ore, întrecînd recordul mondial. Din cauza oboselii excesive a fost necesar să fie din cînd în cînd stropit cu apă rece, ceea ce nu l-a împiedicat să continuă să bată la baterie.

■ **SUSAN ROSENKOWITZ din oraşul Capetown (Africa de Sud) în vîrstă de 25 de ani, a născut şase gemeni (trei băieţi şi trei fete). Starea sănătăţii mamei şi a copiilor este foarte bună.**

■ COPIII nu devin miopi din cauza unor lecturi bogate. Dimpotrivă, miopia este un semn al unei inteligenţe superioare. Iată concluzia emisă de dr. Steinbach de la Universitatea din Bonn, care a întreprins o anchetă în rîndul a 1 000 de elevi şi s-a convins că miopii au o inteligenţă superioară celorlalţi.

■ **O FIRMĂ din Anglia a fabricat cel mai mare balon cu aer cald din lume. Balonul poate încărca în nacela sa 23 pasageri, are înălţimea de 43 metri şi diametrul de 30 metri, capacitatea sa este de 10 620 metri cubi, iar greutatea pe care o poate ridica atinge aproximativ 2 tone.**

■ RECENT, la o licitaţie care a avut loc în S.U.A., s-a vîndut un exemplar din ediţia princeps a „Manifestului Comunist“ publicat în 1848. Cartea a fost achiziţionată, printr-o întîmplare de o tînără actriţă cehoslovacă, Marcela Kozikova, aflată la studii în S.U.A. Un exemplar asemănător se află la Moscova.

■ **Posesorul unui autoturism din Italia a avut o ingenioasă idee de a-şi apăra maşina de eventualele furturi. Neavînd posibilitatea s-o gareze, el a scris pe husă: „Cine se atinge, moare“.**

• DE PRETUTINDENI •

■ PROFESORUL James Buchner de la Universitatea din San Francisco a declarat că, pe baza unor date recente, numărul focilor este în mare scădere. În ultimii trei ani numărul lor a scăzut cu 37,5 la sută şi dacă acest ritm se va menţine, atunci în viitorii 18 ani acest simpatic animal va dispare.

■ **MEDICII şi farmacologii din Poznan (Polonia) sînt preocupaţi cu studierea calităţilor usturoiului — cel mai vechi mijloc al medicinii populare. După cum s-a dovedit, usturoiul merită pe deplin atenţia ce i se acordă — el distruge 638 de specii de bacterii.**

■ TUNELUL ce trece pe sub Mont Blanc şi uneşte Franţa cu Italia se bucură de mare popularitate nu numai în rîndurile automobiliştilor, ci şi al rîndunelelor. Rîndunelele, plecînd din Franţa spre sud, preferă să nu mai înfrunte vînturile alpine reci, ci aleg drumul cel mai scurt şi mai sigur — prin tunel.

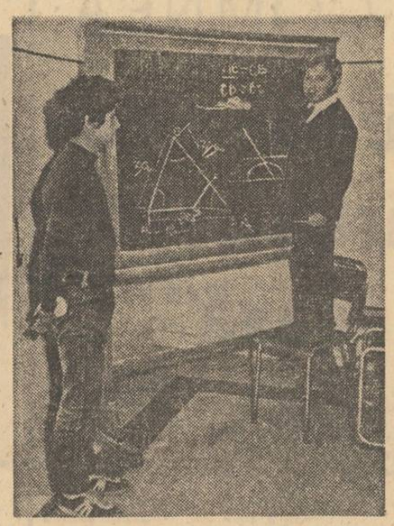

Domenico Semeraro din Salerno, Italia, este cunoscut în oraşul său datorită faptului că este cel mai mic profesor. Cu toate că are 1,30 m înălţime, el nu suferă de complexe de inferioritate, exercitîndu-şi profesiunea cu multă pasiune. Are 25 de ani şi şi-a terminat cu succes studiile fiind apreciat ca unul dintre profesorii buni de matematică. În cursul predării, cînd Domenico este nevoit să scrie la tablă, se urcă pe un scaun (aşa cum se vede în imaginea alăturată).

■ **O FELICITARE originală a putut fi citită pe unul din panourile de afişaj din oraşul Frankfurt din R. F. Germania. Doi prieteni ai tinerei Ingrid Weiter care împlinea 23 de ani, au afişat pe un panou din centrul oraşului o uriaşă felicitare care a putut fi citită de sute de mii de trecători. Panoul avea o mărime de 3,50 m×2,80 m.**

■ SAVANŢII unui institut de cercetări din Anglia au propus să se „lumineze“ fundul mărilor cu unde sonore. Reflectîndu-se, undele sonore se întorc la suprafaţă şi se transformă într-o informare luminoasă. Astfel, se poate obţine o fotografie originală în care se observă fundul oceanelor cu toate amănuntele lui.

■ **ÎN UNELE MAGAZINE de confecţii din R.F.G. s-au pus în vînzare rochii de nuntă împreună cu modelele lor miniaturale îmbrăcate pe păpuşi. În acest mod miresele pot păstra mult timp o amintire din ziua de nuntă.**

■ O MĂNUŞĂ pierdută a salvat viaţa a doi schiori! Faptul s-a petrecut în masivul Matterhorn din Elveţia, unde din cauza unei avalanşe, sportivii au căzut într-o fisură a munţilor, adîncă de 300 de metri. Miraculoasa lor salvare s-a datorat pilotului unui elicopter care a observat o mănuşă pierdută de unul din cei doi accidentaţi.

■ **ÎN GRUZIA a fost obţinut un nou soi de porumb care are 16 ştiuleţi în loc de unul. Pentru obţinerea acestui soi au fost necesari 12 ani de cercetări ştiinţifice. În cursul experienţelor s-a stabilit că, după iradiere, sămînţa obişnuită de porumb dă coceni cu cîţiva ştiuleţi dar de dimensiuni mici. Selecţionarea repetată şi încrucişarea diferitelor soiuri a permis crearea unor noi tipuri de porumb, care vor fi cultivate pe scară largă în sudul U.R.S.S. Această lucrare a geneticienilor gruzini a fost considerată ca un succes deosebit, pentru care ei au primit brevet de inventatori.**

■ **AUTOMOBILIŞTII din** Roma bat recordul la indisciplină. Încă din ianuarie şi-au asigurat primatul amenzilor: 283 371, cu mult peste amenzile suferite de milanezi în aceeaşi perioadă... care au rămas de căruţă pe locul doi. Dintre contravenţii 106 532 privesc infracţiuni ale legii circulaţiei; 92 715 parcarea interzisă.

Presa din întreaga lume a publicat pe larg cazul micului Vegard Slettemoen, în vîrstă de 5 ani, din Norvegia. Căzînd, din nebăgare de seamă, în apele fluviului Lillestoen, în apropiere de Oslo, băieţelul a rămas timp de 40 de minute în adîncuri şi totuşi a putut fi readus la viaţă. Miraculoasa lui salvare este explicată de specialişti datorită faptului că apa foarte rece a acţionat ca un congelator. Publicăm mai sus fotografia micului erou.

■ UN INGINER american a inventat o metodă de a da pietrelor preţioase culori deosebite. Tratate cu izotopi diamantele capătă culoarea albastră, safirele devin verzi, topazele roşii...

remember • remember • remember

BAMBERG (I)

Un cavaler de piatră, purtînd coroană pe creştet, învestmîntat în ţinuta evului mediu timpuriu şi călărind un cal zvelt cu friu de argint, este emblema Bambergului. Acest „Bamberger Reiter“ care, sprijinit de un pilastru al catedralei oraşului, străluie de peste şapte secole în interiorul ei, e opera unui anonim al vremii... poate arhitectul Domului, poate un meşter itinerant, el însuşi cavaler şi artist, coborît din Renania sfinţilor, din Normandia ori venit de dincolo de Dunăre. Chipul, necunoscut şi el, e al unuia dintre împăraţii din preajma anului 1 000 — posibil chiar Henric al II-lea care împreună cu soţia sa Cunigunda, odihneşte sanctificat alături de statuie, sub mormîntul sculptat de Tilman Riemenschneider... sau poate nu e al nimănui.., artistul va fi întruchipat o himeră a propriilor sale credinţe şi stări de spirit, urmărind viaţa şi tinereţea unui imperiu ce abandonînd utopiile ottoniene (Renovatio imperii Romanorum) *punea temeliile evului mediu germanic. S-a spus despre „Cavaler“ că ar reprezenta imaginea idilică a acelui ev mediu. Privindu-l îndelung într-o dimineaţă de aprilie n-am avut sentimentul idilei. Tînărul teuton abia ieşit din adolescenţă are o expresie de serenitate şi devoţiune gravă, fără convulsii şi umbre, principe transalpin al acelei epoci paradoxale cînd împăraţii germanici aveau vocaţie de călugări pioşi, în timp ce pontifii Romei scufundaseră scaunul Sfîntului Petru într-un abis de vicii şi nulitate. Într-un secol cînd Henric al II-lea şi Cunigunda se converteau la o viaţă de castitate monahală absolută, pe tronul papal urca un copil degenerat, în vîrstă de doisprezece ani care sub numele de Benedict al IX-lea s-a acoperit de ruşine pînă cînd, plictisit şi cinic, şi-a vîndut titlul primului venit. Aceste adevăruri fundamentale vibrează în piatra* Cavalerului de la Bamberg... *dar silueta lui, străină în fond, de orice idilă, îmi evocă şi misterele iniţiatice ale plafoanelor înstelate... artiştii catedralelor visînd să includă în structurile lor tectonice, principiul esenţei, pe care Nicolaus de Cusa avea să-l numească mai tîrziu „arta transmutaţiilor geometrice“... căutînd mereu orizontul iniţierii ascunse între care deopotrivă maestrul şi cavalerul vremii trebuia să parcurgă spaţiul de taină al celor trei trepte... şi apoi figura lui imperceptibil extatică, de efeb botticellian, mărturisind pasiunea vechilor maeştri pentru mesajele suprapuse, răspunde parcă viziunilor cintate de stilnoviştii toscani, obsesiei acelui cor gentil care trece de la Guinicelli la Dante şi se reclamă în mai mare măsură de universul gîndirii scolastice decît de poezia galantată a trubadurilor... căci există şi în artele plastice — în sculptură înainte de toate — un dolce stil nuovo şi acest* Bamberger Reiter, *e una din capodoperele lui.*

★ ★ ★

Domul e uriaş, foarte singular în arhitectura lui de un gotic romanic, înălţînd pe o colină patru turnuri severe care-i includ întreaga armonie, savantă şi gravă şi sprijină cerul oraşului striat de nouri lungi, albi, ascuţiţi ca în pinzele lui Veronese. La mormîntul perechii imperiale Tilman Riemenschneider a lucrat paisprezece ani cu delicata lui obstinaţie de cenobit. El continua să trăiască în evul mediu chiar după 1 500, în timp ce marele său contemporan, Veit Stoss, autor al tulburătorului Retablu din acelaşi Dom, obsedat de o morfologie turmentată, anticipa orizontul expresionismului. El cunoştea tainele surisurilor anxioase, ale somnului cu ochii deschişi, ale abandonării şi gesturilor stranii. El care avea să moară sărac şi posomorît la Nürnberg. Plimbîndu-mă în jurul zidurilor şi stăruind mai cu seamă în faţa splendidului cor răsăritean de un romanic echilibrat, abia atins de primele influenţe gotice, mă gîndesc la morţii iluştri care-şi dorm somnul în acest perimetru magnific... piramidă orchestrată după legile într-o care din copilărie mi-am aplecat fruntea... împăraţi, episcopi, principi care au murit ori au fost ucişi... Otto von Bamberg care a creştinat Pomerania... Filip de Suabia întors din cruciade după ce-şi văzuse părintele, Frederic Barbarossa, înecat într-un riu nu departe de Tars şi-l îngropase în Catedrala din Antiohia, a fost ucis la Bamberg de sabia unui Wittelsbach căruia îi refuzase mîna fiicei sale... aici se află şi unicul mormînt papal din întregul spaţiu germanic... Clement al II-lea fusese episcop la Bamberg şi după ce a tronat un singur an pe scaunul pontifical şi-a regăsit patria într-o criptă cernită, pe la 1047... şi Gunther şi Ekbert şi Berthold... lăncile lor lungi aveau steaguri metalice albe purtînd insemnele Sfîntului Constantin iar pe scuturile triunghiulare păsărea galbenă îşi desfăcea aripile către Levant... moartea i-a aflat pe toţi ziua sub un cer alburiu ca şi azi... cetatea dintre coline era străbătută de sunetele aceloraşi clopote cînd procesiunile însoţeau călătorii porniţi pe ultimul drum... şi o Europă adolescentă îşi scruta viitorul după hotarul aprehensiv al anului 1 000... tinereţea aceea doarme azi mumificată în muzee somptuoase... şi Bambergul e un asemenea muzeu... cobor pe străzile lui înguste care duc spre Regnitz, riul ramificat pe sub poduri vechi cu statui, pietre înnegrite şi inscripţii... cobor împovărat şi eu de mileniul oraşului, de stemele lui, de uitarea ce dizolvă nume, destine, fizionomii, lăsînd să-i scape numai simbolurile — singurele prin care condiţia noastră se perpetuează egală cu ea însăşi, mai presus de istorie şi de meandrele ei... pe chei am un sentiment straniu... mi se pare că şi apele riului poartă zalele cavalerilor morţi şi că în curgerea lor e o mişcare iluzorie, un spectacol mimat de dragul muzicii ce se degajă de pretutindeni... căci imaginea de ansamblu a oraşului e aceea a unei imense orchestre...

a. e. baconsky

O tragedie în deşert

• Un temerar proiect: raidul automobilistic prin Africa • Ultima ştire despre membrii expediţiei prin Sahara data de şase luni • Rătăciţi în deşert, datorită unei furtuni de nisip, patru oameni nu mai ajung niciodată la destinaţie • Regăsiţi, după aproape 180 de zile, fără viaţă

DUPĂ APROAPE ŞASE LUNI DE CĂUTĂRI, au fost găsiţi, în plin deşert Sahara, cei patru membri ai expediţiei italiene despre care, de la 26 septembrie, anul trecut, nu se mai ştia nimic. Din păcate — aşa cum era de aşteptat, de altfel — ei au căzut victimele neîndurătorului pustiu: într-un punct aflat între localităţile Tamanrasset (la 2 000 kilometri sud de Alger) şi Agad (Niger, la 800 kilometri nord-est de Niamey), trupurile neînsufleţite ale celor patru au fost descoperite.

PLECAŢI DIN MILANO, într-un raid automobilistic prin Africa, membrii expediţiei, trei bărbaţi şi o femeie, — Roberto Vitrani, 27 ani, Mario Armanni, 31 ani, Tullio Galimberti, 41 ani şi Liliana Morani, 29 ani — au parcurs, la bordul unui autovehicul e-

chipat special pentru asemenea călătorii, un traseu ce trece pe teritoriul Tunisiei, apoi pe cel al Algeriei, pătrunzînd în plin deşert, în scopul continuării călătoriei în Niger. Cei patru au fost văzuţi, în viaţă, pentru ultima dată, în localitatea algeriană Tamanrasset, de unde au pornit spre Agad (Niger), unde trebuiau să ajungă, în mod normal, în cîteva zile. Au trecut, însă, mult mai multe zile decît erau necesare pentru a străbate distanţa dintre cele două aşezări şi expediţia nu şi-a făcut apariţia. Şi-a făcut loc îngrijorarea. Au început căutările care, mult timp, au fost infructuoase.

LA 19 MARTIE, ambasada Italiei de la Alger a fost înştiinţată de autorităţi că o patrulă de grăniceri algerieni a descoperit o camionetă, la 70 kilometri est de localitatea In Guezzam — post de frontieră între Algeria şi Niger. Înăuntru, căzut pe volan, se afla cadavrul unei femei, iar la anumite distanţe de maşină au fost descoperite în nisip, corpurile neînsufleţite a trei bărbaţi. În jurul vehiculului, mai multe fragmente de prelată, arse, dovedeau că, în speranţa că vor putea fi observaţi, cei patru au dat foc la prelata maşinii.

CERCETĂRILE ÎNTREPRINSE au dus la concluzia că expediţia s-a rătăcit în timpul unei furtuni de nisip. Refăcîndu-se traseul, s-a dovedit că cei patru au parcurs circa 105 kilometri pe şoseaua dintre cele două localităţi amintite, pînă la locul unde aceasta se ramifică, după care s-au îndreptat în direcţia ce ducea la punctul final al acestei etape a călătoriei, trecînd prin localitatea In Azaoua. Dar, furtuna de nisip ce bîntuia în această zonă i-a împiedicat să urmeze traseul stabilit, astfel că, din eroare, membrii expediţiei s-au îndreptat spre altă direcţie. Cînd şi-au dat seama de adevărata situaţie, au încercat să reintre pe traseul potrivit, abătîndu-se într-o parte şi alta, apoi îndreptîndu-se spre sud-sud-vest. Această hotărîre, a fost fatală, după opinia celor ce au efectuat cercetările. Mai întîi pentru că au pătruns într-o zonă în care orientarea se face foarte greu, chiar de cei mai experimentaţi călători prin deşert, apoi pentru că distanţa parcursă a dus la epuizarea cantităţii de carburanţi ce se afla în rezervoarele vehiculului. Blocaţi între nisipuri, neexistînd nici o cale de a ieşi din această situaţie cu mijloace proprii, neputînd fi descoperiţi datorită depărtării de orice cale de circulaţie, cei patru s-au aflat în postura de prizonieri ai Saharei. Astfel, timpul de supravieţuire era limitat de cantitatea de hrană şi apă ce o aveau la dispoziţie. Cînd acestea s-au epuizat, sfîrşitul a fost inevitabil.

PLECAŢI ÎNTR-O TEMERARĂ CĂLĂTORIE, cu dorinţa de a învinge obstacolele impuse de condiţiile speciale ale traseului, cei patru italieni au căzut victimele Saharei. O tragedie în deşert...

ION STOICA

GIOCONDA CU ŞI FĂRĂ SURÎS

Ce se întîmplă la Tokio în preajma deschiderii expoziţiei cu... un singur exponat

CĂLĂTORUL STRĂIN care soseşte în aceste zile la Tokio rămîne oarecum surprins. Îl izbeşte abundenţa reproducerilor după celebrul tablou Mona Lisa. La televizor, în vitrinele magazinelor, ca reclamă la numeroase produse, pe panourile de afişaj. Dar, în timp ce în multe imagini Gioconda zîmbeşte cu acel surîs enigmatic care i-a adus atîta faimă, în altele ea apare serioasă, chiar puţin încruntată! I-a dispărut zîmbetul! Ba, mai mult, poartă agăţat de mîna stîngă un paner cu... fel de fel de produse.

ÎNTREBĂRILE NEDUMERITE îşi găsesc curînd răspunsul. Multiplicarea chipului Giocondei se explică prin apropierea datei cînd se va deschide în capitala japoneză expoziţia în care va figura ca unic exponat marea creaţie a lui Leonardo da Vinci. În urma unui acord survenit între guvernele Franţei şi Japoniei, Mona Lisa îşi va părăsi temporar locuinţa de la muzeul Louvre pentru a se înfăţişa, întîia oară în viaţa ei seculară, în Ţara Soarelui Răsare. Vizita ei este socotită ca unul din evenimentele cele mai importante ale anului, care a stîrnit un adevărat curent Mona Lisa (în japoneză „Monariza boomu“). A doua zi după ce a fost hotărîtă călătoria ei, ziarele din Tokio au publicat o manşetă pe toată întinderea paginei întîi: „Vine Gioconda!“.

CÎT PRIVEŞTE strania dispariţie a surîsului de pe unele reproduceri, aceasta se datoreşte — după cum indică explicaţiile aşezate dedesubtul imaginilor — pentru că, fiind şi gospodină, Mona Lisa nu are motive să zîmbească atunci cînd la cunoştinţă de procesul inflaţionist din Japonia... Portretul lui Leonardo — devenit atît de popular în rîndurile japonezilor — a fost preluat de sindicate în campania lor pentru satisfacerea unor revendicări cu caracter economic. Sub stindardul Mona Lisei încruntate, participă la demonstraţii, în cadrul campaniei de primăvară, nu mai puţin de opt milioane de muncitori!

ŢINÎND SEAMA de interesul uriaş stîrnit de sosirea tabloului — se apreciază că între 19 aprilie şi 10 mai el va fi privit de cel puţin două milioane persoane — în jurul neobişnuitei musafire s-a ţesut o vastă campanie publicitară. Cu chipul ei au apărut nenumărate produse — de la calendare şi pînă la jucării de copii, haine şi insigne. Probabil însă că recordul de imaginaţie l-a bătut Suzuki Matsumi, un tehnician din departamentul de cercetări şi dezvoltare al companiei Fuji-Xeros. Acesta a explicat cu lux de amănunte cum — folosind caracteristicile faciale şi unele structuri fizice ale Mona Lisei — a reuşit să reconstituie ...glasul ei, cu ajutorul unei maşini de calcul electronic! El a declarat, cu modestie, că a procedat în acelaşi fel ca şi atunci cînd a reconstituit vocea lui... Beethoven. Întrucît, evident, nu s-a găsit nimeni să conteste autenticitatea glasului, acesta a fost însuşit şi de compania de telefoane. Rezultatul? Formînd un număr de telefon, poţi asculta o voce feminină, senzuală, care, într-o italiană melodioasă, povesteşte că se numeşte Elisabeta, că s-a născut la Florenţa şi că speră că mulţi japonezi vor veni să o vadă cînd va sosi la Tokio.

PROBLEME DEOSEBITE ridică vizita „Monarizei“ pentru poliţia japoneză. S-ar putea ca valoarea ridicată a capodoperei (dacă poate fi făcută vreo preţuire!) să tenteze niscaiva hoţi. Asigurat pentru 200 milioane de franci, tabloul este însoţit în permanenţă de o escortă de opt inspectori francezi şi japonezi. În incinta Muzeului naţional din Tokio a fost amenajată o încăpere specială, cu aer condiţionat şi o instalaţie ocrotitoare dintr-o sticlă incasabilă capabilă să reziste şi la o rafală de gloanţe...

UNA DIN CELE MAI NEAŞTEPTATE CONSECINŢE ale lui „Monariza boomu“ este apariţia unui chip viu al Mona Lisei! Tamura Yukie, o tînără de 21 ani, s-a supus unei... operaţii estetice pentru a putea arăta cît mai asemănător cu chipul care o vrăjeşte. După intervenţia chirurgicală şi-a schimbat şi pieptănătura şi, după cum arată corespondentul din Tokio al săptămînalului londonez „Sunday Times“, ea este foarte mulţumită de noua ei înfăţişare. cu atît mai mult, cu cît a fost invitată şi la televiziune... Cum spunea un ziarist, „Japonia trăieşte acum după ora Mona Lisei“. A Giocondei cu şi fără surîs...

U. VĂLUREANU

Afişele reprezentînd-o pe Mona Lisa fără surîs şi cu panerul pe braţ

Întîmplări adevărate

KILOMETRII PRIETENIEI

Un atlet nevăzător, acompaniat de doi atleţi-ghizi, a parcurs 42 kilometri în 3 ore 26 minute şi 35 secunde la maratonul de la Boston.

Maratonul este fără îndoială proba cea mai dură în atletism. Atleţii care participă la astfel de întreceri au de făcut unor grele încercări şi probe de rezistenţă fizică şi morală. O alergare susţinută, care pretinde în prezent celor mai buni maratonişti parcurgerea celor peste 42 kilometri în jurul a două ore şi 10—20 minute, este cu adevărat o probă de foc şi este firesc să ne minunăm şi să admirăm fără rezerve calităţile acestor alergători.

Ce poate determina în aceste condiţii, ca o revistă sportivă din Elveţia („Spiridon“) să se ocupe de un maratonist a cărui ultimă performanţă realizată în celebrul maraton de la Boston este de 3 ore şi 25 minute, adică mai mult cu o oră decît timpii realizaţi de primii sosiţi? Pentru ce această atenţie deosebită? Pentru simplul motiv că atletul Harry Cordello este nevăzător. Iată cîteva fragmente din reportajul publicat în respectiva revistă în care Cordello îşi povesteşte cursa:

„M-am pregătit cu multă atenţie pentru maratonul de la Boston. Intenţia mea era să stabilesc un record pentru mine şi anume: să parcurg distanţa în 3 ore 15 minute. Cu zece zile înaintea întrecerii, prietenul meu înscris şi el la această alergare, şi care se oferise să-şi sacrifice propriile şanse pentru a mă ajuta, m-a anunţat că s-a îmbolnăvit. Biletul meu de avion spre Boston fusese cumpărat din timp şi oricum n-am vrut să renunţ, gîndindu-mă că o să-mi găsesc un alt partener. Maratonul de la Boston se dispută întotdeauna într-o luni. Or, duminică dimineaţa mă aflam într-un hotel din Boston, fără să-mi fi găsit încă un tovarăş de cursă. Am intrat în vorbă cu unii, cu alţii, pînă la sfîrşit doi atleţi, Al. Corwin şi George Bono s-au oferit să-mi fie „ghizi“

...Primele dificultăţi au început să se manifeste pe la kilometrul 25. Nu pentru mine ci pentru Bono care se plîngea de dureri la un picior. Al Corwin care se găsea undeva, în apropiere, a luat locul lui Bono. După cîţiva kilometri a revenit lîngă noi, dar apoi durerile au recidivat şi am rămas numai cu Al. Corwin. Ne apropiam de kilometrul 29 unde se găsesc faimoasele coline Heast-Break-Hill (partea cea mai dură a probei). Pînă atunci parcursesem 28 de kilometri conform graficului stabilit (4' şi 20" pentru fiecare kilometru) şi aveam posibilitatea să-mi realizez dorinţa de-a încheia în 3 ore şi 15 minute. Din nefericire, Al Corwin n-a fost în stare pe aceste porţiuni să mă urmeze şi am fost siliţi pe lungi porţiuni în loc să alergăm, pur şi simplu să mergem.

...Am încheiat cursa în 3 ore 26 minute şi 35 secunde. Desigur Corwin putea să termine într-un timp superior, dar a ţinut să-şi respecte înţelegerea. Îi mulţumesc din nou şi pe această cale.

...Nu sînt singurul atlet nevăzător care a terminat maratonul de la Boston. Sînt însă singurul care am reuşit să alerg sub 3 ore şi 30 minute. Sînt convins că pot să obţin mult doritul timp de 3 ore şi 15 minute şi chiar mai puţin. Iată ce-mi doresc pentru viitorul concurs cu sprijinul altor atleţi prieteni cum au fost de data aceasta George Bono şi Al. Corwin...“

JACHETA... CU MISTER

Deşi ploua mărunt, femeile continuau să stea în faţa casei bătrînului pîreclit „Uscătivul“. Se petrecuse un fapt neobişnuit în satul acela pierdut printre dealuri, sat cu oameni săraci dar cinstiţi. Cineva, un străin, intrase în casa bătrînului şi-i furase toţi banii ciştigaţi pe recolta de struguri. Acum, în casă, carabinierii se plimbau de colo colo neputincioşi, iar bătrînul fuma o ţigară după alta; ştia că hoţul nu mai poate fi prins, avusese destul timp să se facă nevăzut. Printre cei strînşi în jurul casei se afla şi Maria Rita cu Picu, căţelul de care nu se despărţea niciodată. Picu îi făcuse multe necazuri fetiţei încă de la început cînd se pripăşise nu se ştie de unde în ograda lor. Alegîndu-şi singur cuibul cloştii, neurnindu-se cu nici un chip de acolo, deşi cloşca îl ciupise şi protestase războindu-se cu el, Picu se ţinea numai de năzdrăvănii, culegînd de peste tot cizme vechi, păpuşi, lucruri de îmbrăcăminte pe care le aducea din sat ca să-şi înfrumuseţeze „casa“. Cînd dispărea ceva era sigur că obiectul putea fi găsit în coşul căţelului. A doua zi Maria Rita nu-şi văzu căţelul la uşă. Îl strigă, dar Picu nu apăru. Căutîndu-l în hambar îl văzu ghemuit peste o jachetă veche. Era o achiziţie nouă, la care nu voia să renunţe. Cu greu, trăgînd cînd de-o mînecă cînd de urechile lui, îi smulse jacheta murdară de noroiul prin care fusese nevoit Picu s-o tîrîie. În hîrjoana lor, din buzunarul jachetei căzură două rotocoale strînse cu elastic... banii „Uscătivului“. Ar fi fost bine să se poată afla pe unde umblase Picu în dimineaţa aceea... dar Picu, al doilea hoţ, n-avea intenţia să-şi dezvăluie secretele.

(Din „Domenica del Corriere“)

Tentativă de răpire eşuată

La Torino, într-o seară, la sfîrşitul lui ianuarie 1974 — o tînără a fost victima unei agresiuni, din care a reuşit să se salveze. Laura Pippione în vîrstă de 23 de ani, studentă, se întorcea acasă către orele 21. Se urcase în micuţa ei maşină, cînd s-a apropiat un Fiat-500, avînd trei bărbaţi la bord. Unul din ei a coborît, s-a apropiat de fată, şi, a ameninţat-o cu moartea. Apoi, a constrîns-o să treacă pe scaunul de lîngă volan, el urcîndu-se să conducă. Tînăra s-a revoltat, căutînd să se apere, dar nu a reuşit. Lipsită de conducere, maşina în plin mers a parcurs cîţiva zeci de metri, lovindu-se în final de un alt automobil parcat în drum.

În acel moment, agresorul a văzut planul său destrămîndu-se. Cu o uimitoare viteză a sărit în maşina complicilor, care a pornit în... zbor, pierzîndu-şi urma.

Totuşi, datorită unei fotografii care căzuse din buzunarul unuia din răufăcători în timpul luptei în automobilul fetei, poliţia a putut să-l descopere şi să-l aresteze. Este vorba de un tînăr de 19 ani Leonardo Cuciniello, care locuieşte la cîţiva kilometri depărtare de Torino. Cu acest prilej s-a descoperit şi numele complicilor.

SPIRALE

Julien Ospitalierul

de Eugen BARBU

Emil Burmaru, egal cu el însuși, nu produce nimic nou, în acest ultim volum intitulat *Julien Ospitalierul*. Un expresionism programatic început la noi de Fundoianu și încheiat de Tonegaru ; reluat cu frenezie de Petre Stoica, Dimov și susținut de poetul mai sus numit, împreună cu alți emuli și caracterizat în special printr-un imagism aleatoriu, printr-o coloristică tașistă, îmbinare misterioasă de stări crepusculare în care lucrurile familiale fac să se nască o complicitate ambiguă între realitate și irealitate, iată ueltele de lucru ale lui Burmaru, într-o statistică sumară. Rezultatul este un lirism tandru, selenar, o stare de egală delectație, de pace interioară, în care evenimentele sînt formate din brusce fulgerări de nuanțe mai violente pentru crearea contrastului, prin imperecherea regnurilor antinomice, cu bune efecte, rămase în memoria lectorului.

Volumul este conceput ca o aventură lirică a personajului Julien Ospitalierul ; el face amoruri pentru obiecte din universul domestic, e melancolic, joacă popice, dansează într-o încăpere, păzit de gratii mătăsoase, e fericit și crud, face în sfîrșit, confidențe. Julien Ospitalierul are 30 de ani, duce o viață retrasă, la țară, se odihnește într-un pat baroc, *în care au dormit struguri și boi diafani*, într-o casă invadată de melci care fac să putrezească fotoliile și umblă pe oglinzi, și în care, vara, levănțica este cultivată cu o mare frenezie în așteptarea unei diligențe poștale ce sosește abia la cinci săptămîni. Personajul se plimbă cu o bilă de fildeș, gălbuie, în mînă, îmbrăcat în subțiri *lenjerii de fintîni*, și, cînd vine toamna, triburi întregi de iepuri de angora, îi rontăie cărțile ca pe niște tufe adînci de mărar. Feerica casă a poetului este invadată de furnici portocalii, dar personajul bea ceaiuri multicolore în cești de teracotă albastră, în care noaptea dorm melcii, cești la ciocnirea cărora se aud melodii naive și triste. Pentru ruperea monotoniei se iese într-o verandă cuceritor de frumoasă și se contemplă micile străduțe pe care personaje feminine sînt *ferfeniților de rochii*. Amorurile lui Julien Ospitalierul sînt porțelanurile, blindele șifoniere de furnir, bilele de fildeș care sînt sărutate cu o fragedă tandrețe, canari ciripind ca apa de ploaie și vechile stropitori, suave burghie culcate pe mătăsuri, ploile acrișoare de-afară, casetele de fildeș încheiate cu balamale din piele de căprioară, ferestrele mari parfumate cu lavandă și un motan siamez. Secrete pasiuni senioriale. Dar iată și mai precis acest univers încărcat de lucruri în care cîntă în neștire un gramofon, și emit din cahle, valuri de căldură, godinele ; aici se *prăjesc pe tăvi de alamă piersicile, alene îmbolnăvite cu piper*, din simburii cărora bijutierii montează insolite inele. Evenimentele mari ale zilei sînt zdrobirea boabelor de cafea în imense rîșnițe. O lene regală plutește în jur, Julien Ospitalierul zăcînd pe canapele moi ca pe ciuperci, lăfăirea avînd loc pe aur matlasat, în contemplarea vagilor plafoane *populate cu serafi cu vergi*. Odăile sînt încărcate *de crini în filetci proaspete, mari cît botul de miel, care în loc de gură au un izvor* Și-n *„sobă arde un crin cu coada lungă / turnînd pios cenușa prin grătar /Serafi uituci cu cepe dulci în mînă ! În uși de lapte uluiți apar."* O adîncă voluptate gastronomică îl face pe Julien Ospitalierul *să taie piersicile cu toporul, pe moi bucuci de unt cu carnea roz*. Îngeri cu *pantofii cu glanț* ai lui Dimov apar și ei pe după *fragede căpițe de pătrunjel* celest și *crini bufanți*. Niște *prepelicari îi cîntă poetului la clavecin* ca să-i treacă de urît. O nebunie gongorică face ca toate încăperile să se topească într-o lumină aurie de ceai, în care, lin *pocnesc săruturi*. Apar și *motani cu limba parfumată* care *adorm cherchelițî în cimbrișor* ; se face un voiaj în jurul propriului domeniu, pentru *vizitarea din gentilețe a unor cișmele dulci. Prin atmosferă trec dirijabile fragede*, în glastrele de flori, în cel mai curat stil suprarealist *se-ngroapă patefoane stricate*. Singura povară a lui *Julien Ospitalierul* este că *poartă în spate un fluture*. Îngerii îi aruncă în cale căldări *cu dulceață de trandafiri*. Într-o fericită onirie, Julien își amintește de detectivul Arthur *care împușca îndrăgostiți portocala de la o mie de yarzi*. Era vremea cînd se *copiau jurnale intime ascunse în samovare blonde*, cînd *îngeri se topeau pe podea de plăcere* și cînd, *cu bătăi delicate de cord, era regretat prietenul dispărut din prea multă decență*. Se petrec și năzdrăvănii : apar *corijențe, îngeri, fluturi, acari, croitori*, care *scot un trandafir albastru din supă*, prin locuința lui Julien se *zaharisesc crini, dulapurile sînt toropite de căldură* și cad sub eroziune, o beție celestă se face cu *damigene în care stau falnice cetăți de visinată*. În jur, *îngerii doxologesc, motanii sorb și ei rom pe catifele* ; personajul liric poartă *cravată aurie de fin*, la manșetă avînd *un buton de rouă, țiplă și corai*. Ocupația lui Julien este aceea de a *umple cu amurguri vechi bidoane*. Și cînd vine seara, pînă și portocalele inspiră frică intrînd în cadrajul umbrelor înserării, se pun *costume făcute din fulgi de gală*, cu care se dispare în oglinzi.

Volumul sfîrșește într-o proză urmuziană din care aflăm că *locuința lui Julien Ospitalierul e rece, curată și scrobită ca un guler de cămașe ; podelele sînt parfumate cu lavandă*, cînd plouă mult, *cărămizile devin umede, făinoase și-ți vine să le mănînci*. Poetul își propune să sape o fîntînă în odaie, ca să poată bea apă oricînd. Ieșirea din casă constituind o aventură, din pricina *mirosului fetid de melci fermentați și a putrezirii voluptuoase în rouă a prunelor*. Gura fîntînii plantată în odaie ar emite un *parfum lacom, ametitor*, creînd starea de vis atît de necesară lui Julien Ospitalierul. Fîntîna este săpată, dar iată că *ridicînd un pahar de cristal cu mîna înmănușată, poetul își dă seama că apa răcoroasă și lucie se alterează* într-o însesizabilă, pentru alții, nuanță. Refuzul apei de a fi băută în pocale îl silește pe poet să coboare singur în fîntînă. Înecul este, de fapt, evadarea în Ether. Cruzimile lui Julien Ospitalierul sînt acelea de a *mînji păianjenii, de a sfredeli melci cu burghiul, de a flagela fluturi, de a ademeni aromele în flacoane de sticle, șlefuite și reci, silindu-le să renunțe pe veci la vagabondajul lor virginal*.

În totalitate, o imensă delicatețe străbate această poezie, grațioasă ca o horbotă, fragilă, ce trebuie păzită de brutalități și capcane logice.

— Am impresia că nu sînteți dintre oamenii care fac cu prea mare ușurință mărturisiri.

— Depinde.

— De cine, sau de ce ?

— În primul rînd de starea de moment în care mă aflu. În al doilea rînd de cine anume și ce îmi cere să mărturisesc.

— Să considerăm că unul dintre prietenii buni, drepți și obiectivi, spectatorul dumneavoastră, devenit pentru cîteva minute cititor, ar dori să afle cîte ceva din gîndurile Danei Comnea, pe care pînă acum nu le știe. Ce i-ați spune ?

— Cred că foarte puțin.

— Ce-ar fi să-i spuneți spectatorului ce gîndiți despre el, ce reprezintă el pentru dumneavoastră ?

— Spectatorul ? În orice caz, pentru mine, stimulentul major judecătorul absolut, nevoia de desăvîrșire...

— O întrebare legată de „nevoia de desăvîrșire" : direcția preferințelor e spre proză sau poezie ?

— Întotdeauna poezia a fost și va rămîne, pentru mine, regina literaturii. Momentul în care i-am spus poeziei regină a coincis cu descoperirea operei marelui nostru Eminescu.

— Pentru că ați amintit de Eminescu...

— ...Doream să mai spun ceva.

— Să notez ?

— Bineînțeles. Face parte din mărturisirile pe care le-am început. Mă „chinuie" de multă vreme ideea de a ieși pe scenă cu un spectacol Eminescu.

— Un recital ?

— Mai mult decît un recital. Un spectacol. Eminescu, așa cum l-am „citit" eu.

— Eminescu, scena... asta poate să însemne că nu regretați alegerea pe care ați făcut-o.

— Nici o clipă n-am regretat. Deși consider că rareori am reușit să fac, în sensul cel mai profund, teatru.

— Cum definiți teatrul ? Munca pe care o face un actor ?

— Mi se pare că este una dintre cele mai interesante meserii. Ea îl ajută pe actor (actorul adevărat = actorul mare) să se apropie de condiția lui cea mai adevărată, de esența propriei lui existențe, de esența propriului sens. De aceea nu întîmplător mulți dintre actori își mențin tinerețea interioară. Chiar dacă încet, încet apar și... riduriile.

— Eu cred că și asta este o problemă a existenței omului : să-și cîștige frumos și cu demnitate ridurile. Numai așa bătrînețea trebuie să fie considerată o izbîndă a omului. De acord ?

— Din toată inima și gîndul. În acest sens noi, actorii, avem o șansă fantastică : retrăim existențele multor oameni. Și asta ne ajută să ne descoperim mai bine și pe noi înșine. Totul e să avem puterea de luciditate să ne despărțim la timp de personaje, altfel ne ucidem propria personalitate și ajungem să ne pierdem, în esență, propria identitate de structură.

— Nu o dată mi s-a părut că teatrul poate fi un tratament, un excelent mijloc terapeutic.

— Fără îndoială. De altfel, vă mărturisesc, pentru că a venit vorba, că m-am gîndit la asta de foarte multe ori. În primul rînd legat de actor. El este atît de complex solicitat psiho-fizic (atunci cînd se dăruie) încît este nevoit (dacă vreți, ajutat) să-și uite propriile-i stări de tristețe și chiar căderile sufletești. În acest sens, teatrul are efecte terapeutice aproape miraculoase.

— Dana Comnea a beneficiat vreodată de acest efect ?

— Da. Pe mine teatrul m-a ajutat foarte mult. Am învins momente de deprimare, pentru că pe scenă a trebuit, de pildă, să rîd. Noi actorii nu avem voie să uităm că într-o seară (și nu știm în care) în sală poate să se afle un singur spectator (și e de ajuns) care a venit la teatru să se „vindece" mai repede de o stare. Grecii discutau despre terapeutica morală. Noi trebuie să ducem puțin mai departe teatrul.

— Mai rămînem la relația actori-spectatori ?

— Încă puțin. Spectatorul este pus, cînd vine la teatru, într-o anume condiție afectivă. El se pregătește cu plăcere. Se îmbracă mai frumos. Știe să scoată din ființa lui un zîmbet cu care intră în sală. Își curăță gîndul și sufletul de problemele mici, trecătoare. Vine special. Ei bine, sentimentul pe care ți-l dau aceste „lucruri" (pe care tu actorul le știi) te ajută și pe tine. Iată un adevăr pe care spectatorul poate nici nu l-a bănuit. Iar pentru el, consider serile de teatrul momente de „luptă cu inerția".

— În cazul acesta o seară de teatru urmărită de acasă, în halat și papuci, exclude ce spuneați.

— Firește. Participarea spectatorului este mai puțin complexă. Mai sună telefonul, te mai întreabă cineva ceva, mai sorbi dintr-o cafea și o țigară... Lipsește sala, scena și asta exclude în mare măsură adevărata, omenească emoție. Iar spectatorul de teatru TV. primește totul pe un anumit fond de pasivitate. În timp ce spectatorul de sală face totul altfel pentru a primi un act artistic.

— De ce ați afirmat mai înainte că rareori ați reușit să faceți, cu adevărat, meseria de actor ?

— Pentru că sînt convinsă că așa a fost. Iar motivele pentru care n-am făcut sînt multe, dar esențiale numai două : a). n-am ales eu rolurile pe care aș fi dorit să le joc ; b). n-am știut (din păcate) să refuz ceea ce nu mi se potrivea. Și mai adaug că acum, cînd vorbim, am credința că am ajuns la un punct de „criză". Și simt o nevoie acută să fac ceva, să-mi găsesc un mijloc de exprimare totală.

— Totuși Dana Comnea e un nume legat de niște victorii...

— Mă rog, e drept că am făcut niște lucruri bune, dar sporadic. Apoi am intercalat între ele mari pauze.

— Personal, nu cred că e vorba de o „criză".

— Așa simt eu. Dar mai simt că am capacitatea, poate mai mare ca oricînd, să recreez pe scenă viața.

— Iertați-mă dar consider că această convingere reprezintă primul semn de ieșire din „criză". Așa că... să fie într-un ceas bun.

— Vă mulțumesc. Să trecem peste asta... Acum, în încheiere îmi dau seama că, de fapt n-am făcut prea multe mărturisiri. Probabil și pentru că înțeleg că adevăratul actor se mărturisește pe scenă. Noi începem să fim cu adevărat noi numai dincolo de cuvinte.

— Considerați că rămîneți datoare ?

— Da. Și cred că asta este cea mai mare mărturisire.

Vasile POPESCU

ACTORII SE MĂRTURISESC

DANA COMNEA: „Adevăratul actor se mărturisește pe scenă"

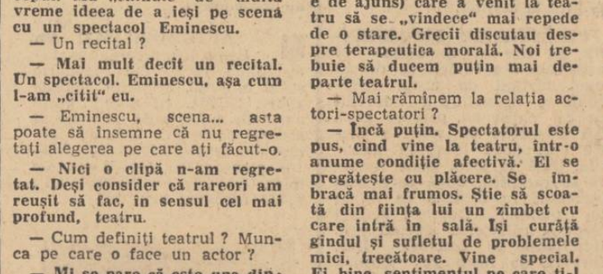

Marie Hélène Breillat (în imagine împreună cu Pierre Clementi) se anunță una dintre speranțele ecranului francez după rolul interpretat în „Ironia soartei" regizat de Edouard Molinaro.

Constanța BUZEA

APRILIE

În aplecare, tîmplă lîngă tîmplă,
Ochii albaștri, ochii mei ca mierea.
Aprilie ne dăruie vederea,
Ceea ce am uitat, din nou se-ntîmplă.

Frazele, visul, sufletele numa
Ca de potop salvate simt că sunt.
Se face zi de mugure mărunt
Adăpostit în mintea mea de-acuma.

Nici nu mă tem, nici bucuria nu stă
Mai mult decît stătuse la-nceput.
Vine mereu o pasăre și gustă
Rănind vîrleană timpul meu trecut,

Și-n mare taină, puiul de lăcustă
Ciocnește la vioara lui de lut.

IUBIRE

Cum nu poți fi uitată, vii și stărui
Însingurînd colinele sub cerul
Ce-l încăpură numai pe oierul
Cu turma lui ; liniștii lui ne dărui.

Ne-ndemni să spunem vorbe vechi de vrajă,
Și să deschidem brazde negre-n soare,
Mutînd tristețea într-o sărbătoare,
Și ne arăți misterioasa coajă

A pomilor din care ies la vreme
Lăstarii, dar și fluturii-nsetați,
Ne lași un timp să stăm îmbrățișați,
Fie că rîdem, fie că ne temem.

Prin tine ochii noștri-s inspirați,
Și gîndurile noastre sunt poeme.

ECOURI • ECOURI

Scenă din filmul „Voiajul" care ne va da prilejul să revedem pe același generic pe Sofia Loren și Richard Burton. Filmul, regizat de Vittorio de Sica, s-a bucurat de o bună primire din partea cronicarilor de specialitate.

ULTIMA CREAȚIE a cunoscutului compozitor Francis Lopez, spectacolul muzical „Cei trei mușchetari", face săli pline la Châtelet Theatre din Paris. Între timp, Lopez prepară versiunea sa la „West Side Story", avîndu-i ca protagoniști pe Sylvie Vartan și Johnny Hallyday. Un alt nume mare al operetei, Tino Rossi, a imprimat un disc cu muzica filmului „Papillon".

YUL BRYNER într-un rol cu totul deosebit de ceea ce a realizat pînă acum : un robot programat să distreze pe cei aflați în vacanță în anul 2000 într-un vechi „vest sălbatec" recompus electronic. Titlul filmului : „Mondwest", regizor : Michael Crichton.

SUB TITLUL „O tovărășie dăunătoare", scenaristul Robert Benton, întrunind și calitatea de regizor, încearcă o nouă demitizare a povestirilor din vestul sălbatec. Interpreți : Jeff Bridges și Barry Brown.

ANDRZEJ WAJDA, Janusz Morgensten și Andrzej Zulawschi, alături de alți regizori polonezi pregătesc un film, în opt episoade de cîte o oră, consacrate lui Frederic Chopin.

DUPĂ ZECE ANI de absență Claudette Colbert (68 ani) a decis să revină pe scena unui teatru din Broadway. Ea va deține rolul principal într-o comedie intitulată „O comunitate formată din două persoane".

O FRUMOASĂ și emoționantă poveste de dragoste, un adevărat imn închinat iubirii, iată primele aprecieri la adresa noului film („Așa sîntem") în care apar Barbra Streisand și Robert Redford.

SEAN CONNERY și Charlotte Rampling sînt eroii unui nou film științifico-fantastic a cărui acțiune este plasată în anul 2293 și intitulat „Zordoz".

PE LÎNGĂ calitatea de organizator de întîlniri de box pe care și-a asumat-o în ultima vreme, Alain Delon nu uită și de platourile de filmare. Acum el turnează împreună cu Mireille Darc și Claude Brasseur în regia lui George Lautner în filmul „Vîrfuri de gheață".

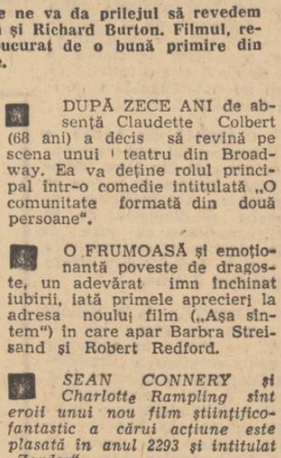

Jean-Louis Trintignant într-un nou film în regia lui Jacques Deray, „Un om e mort". Parteneri : Ann Maigret, Michel Constantin și Roy Scheider.

ACADEMIA de arte din S.U.A. a acordat lui Groucho Marx (78 de ani) ultimul supraviețuitor al fraților Marx, un premiu special (un Oscar al vedetelor) pentru activitatea sa.

CÎNTĂREȚUL de muzică ușoară Massimo Ranieri este din ce în ce mai mult solicitat de producători. După ce a fost pe rînd partenerul lui Lucia Bose, Tina Aumont, Ottavia Piccolo, Florinda Bolkan, Ana Magnani etc., în prezent turnează în „Cumnata" alături de Dayle Haddon, Christian De Sica, Ștefania Casini și Laura Betti.

MUZICĂ PENTRU TOȚI

Convorbire cu Liviu BRAICA, *directorul Filarmonicii din Ploiești* despre educația muzicală

Instituțiile culturale din Ploiești au o situație aparte față de cele din alte județe. Apropierea de București le impune să-și amplifice și să-și diversifice eforturile pentru a „scoate" spectatorii din sfera de atracție a Capitalei și a-i face să urmărească programele locale.

— Filarmonica ploieșteană, ne-a declarat **Liviu Braica,** directorul ei, **și-a alcătuit astfel programul artistic încît să răspundă cerințelor tuturor genurilor de spectatori, pornind de la cei mai mici. Ne-am propus să facem din filarmonică o adevărată școală a muzicii, împletind programul ei cu cel al educației artistice din instituțele de învățămînt, folosind chiar forțe didactice.**

Pentru preșcolari, de exemplu, am creat ciclul de basme și legende muzicale, cu actori — povestitori și cu piese adecvate înțelegerii lor. Elevilor din clasele a V-a, a VI-a și a VII-a le oferim ciclul „Teme și genuri corale și orchestrale", celor din clasele a VIII-a și a IX-a, ciclul „Arta și expresia muzicală" iar pentru cei din ultimele clase liceale, „Popasuri în istoria muzicii". La programele educative un concurs deosebit îl dă și profesoara de muzică Fiorela Seran.

— Cum organizați aceste „popasuri muzicale ?" Am văzut că pentru prezentarea lor programați și cadre universitare.

— Fiecare popas înseamnă un oraș muzical. Pînă acum spectatorii noștri au făcut cunoștință cu Veneția, Roma, Viena, Paris, cu vechiul Petersburg. În viitor sînt înscrise în itinerar și orașe românești cum sînt Iași, București, Ploiești. Concertele cuprind lucrările cele mai semnificative ale compozitorilor care au trăit și creat în respectivele orașe.

— Concertele simfonice populare le includeți în acest mare capitol educativ ?

— Nu, ele sînt separate și cuprind nu numai lucrări simfonice de largă accesibilitate, ci le combinăm cu muzică vocală, cu arii din opere și operete. O bună conlucrare am stabilit-o cu Opera Română din București. Facem, prin urmare, tot ce este posibil pentru a deschide drumul spectatorilor neavizați spre arta muzicală, folosind atît sediul Filarmonicii cît și sala Palatului Culturii, scenele din orașele Buzău și Cîmpina, unde avem organizate și stagiuni permanente iar în viitorul apropiat și scena orașului Tîrgoviște. Urmărim, după cum vedeți o continuă lărgire a bazei educaționale.

— Aceasta înseamnă că v-ați creat un numeros auditoriu...

— Avem circa 2 800 abonați numai din rîndul elevilor. Vă închipuiți la cît s-ar putea ridica numărul general al spectatorilor, numai ținînd seamă de acest singur element.

— Credem că nu vă socotiți mulțumit numai cu ce-ați realizat pînă acum și că aveți în plan și alte lucruri. De pildă, ce stă în vederile dv în momentul de față ca proiect principal ?

— Întemeierea unei manifestări muzicale pe care o dorim tradițională : „Zilele muzicale prahovene", manifestare în care să prezentăm tot ce este mai valoros în creația românească și care să atragă muzicieni din întreaga țară. Și asta, chiar din luna aprilie a acestui an.

Const. SÎRBU

Clepsidra

ISTORIE ȘI ARTĂ

de Constantin VIȘAN

Într-o bibliotecă înțesată cu vechi cărți românești, cu cronici și colecții de documente pe care ai satisfacția s-o descoperi acasă la graficianul Gheorghe Adoc și tematica lucrărilor aflate în atelierul său din Strada Cosmonauților, există o relație foarte directă. Artistul mărturisește un interes adînc pentru istoria națională. Cercetarea trecutului îl ferește de simplism și schematism, îl ajută să redescopere în contemporani trăsături ale înaintașilor.

...Pentru mine istoria este un prilej permanent de meditație asupra condiției noastre ca națiune în contextul lumii, motiv de emoționante regăsiri cu spiritul și mesajul părinților și strămoșilor. A picta, a grava, a sculpta subiecte inspirate din istoria poporului, mi se pare a avea posibilitatea de a recepta acele semnale care ne fac să prețuim vatra din care provenim, de a urmări destinul individual sau colectiv al unor îndrăznețe suflete mari, care pierind pentru binele, chiar întrezărit al fraților celor mulți și împilați, au lăsat o speranță pentru urmași.

— Grafica dv. mai veche, prezentă în numeroasele expoziții din țară și de peste hotare, ca și noile lucrări pe care le observ în atelier, trădează o preferință deosebită pentru figurile revoluționarilor ardeleni.

— Mă preocupă de multă vreme o evocare într-un ciclu amplu a răscoalei iobagilor transilvăneni... Pentru a-mi face mie sensibilă această dramatică desfășurare, în afară de sursele cunoscute, am făcut în timp, o documentare pe care am socotit-o necesară. Am pornit la drum cu hîrtia și creionul descoperind lucruri neașteptate. Am făcut mai multe călătorii în Munții Apuseni, pe traseul răscoalei. Într-un asemenea traseu la Arad, pe creasta Fericetului, am găsit un urmaș al lui Horia în a șasea generație, cu numele Dumitru Nicola, de 76 ani, care conserva uimitor de bine trăsăturile marelui înaintaș. La Alba Iulia am aflat un Antologhion tipărit la București în 1766 și în care popa Nicolae Rat, pe prima foaie și-a notat un vis, foarte interesant pentru ideația ce conține. La filiala arhivelor din Arad am avut surpriza și emoția găsirii unui Urbariu al comunei Socodor din 1771, comuna mea natală. Acest Urbariu are o parte introductivă în care sînt expuse obligațiile iobagilor către domnii de pămînt. După mai bine de două secole am regăsit aceleași nume de familie care sună și astăzi la fel în comuna Socodor : Cioban, Crișan, Petrișor, Berar, Sfărăilă, Adoc, Cîmpan ș.a.m.d. Paginile adunate de mine sînt o sursă primă pentru o configurare a spiritului epocii și a datelor sale concret-materiale.

— Această machetă de monument, înfățișîndu-l pe Mihai Viteazul, constituie pentru mine o surpriză. Nu vă știam și sculptor

— E o preocupare mai veche. Neîntreținută public dar practicată totuși în tăcerea atelierului.

— Ce lucrați în prezent ?

— Un medalion Dimitrie Cantemir, la cererea Societății Numismatice... Definitivez, de asemenea, un ciclu de stampe care să înfățișeze imaginea de azi a meleagurilor mele natale, România în anul celei de a XXX-a aniversări a eliberării.

Marie Hélène Breillat (în imagine împreună cu Pierre Clementi) se anunță una dintre speranțele ecranului francez după rolul interpretat în „Ironia soartei" regizat de Edouard Molinaro.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ, 7 APRILIE

PROGRAMUL I: 8.30 Gimnastica pentru toți ; 8.40 Cravatele roșii ; 9.35 Comoara din 13 case ; 10.00 Viața satului ; 11.15 Mîinile ; 11.40 Beethoven și „Concertul de solisti" ; 12.30 De strajă patriei ; 13.00 Cupletul ziei ; 13.10 Ilustrate de primăvară ; 13.18 Desene animate ; 13.25 Moment folcloric ; 13.33 „Gînduri vesele" ; 13.40 Vedete pe micul ecran ; 13.50 Înțeleptul și împăratul. Ecranizare după Mihail Sadoveanu ; 14.03 Divertisment muzical ; 14.08 Cei vrăji a mai făcut nevastă-mea ; 14.50 Spectacolul lumii : Capri ; 15.10 Voci tinere ; 15.20 Drumuri în istorie ; 15.40 Vocei masculin : Cehoslovacia — România ; Fotbal : R.D.G. — Belgia ; 16.40 Filmul serial „Eneida" ; 17.40 Cîntare patriei ; 19.00 Lumea copiilor ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Avanpremieră ; 20.05 De ce nu are dreptate Ovidiu ? 20.30 Filmul „Un serif la... New York" ; 22.00 Telejurnal ; 22.15 Duminica sportivă. **PROGRAMUL II :** 10.00 Concertul orchestrei Filarmonicii de stat „George Enescu" ; 20.00 Serialul pentru copii : „George" ; 20.25 Mai aveți o întrebare ? 21.00 Formații și ansambluri bucureștene ; 21.15 Columbo.

LUNI 8 APRILIE

PROGRAMUL I : 16.30 Emisiune în limba maghiară ; 19.00 Serialul „Copiii de pe strada noastră" ; 19.20 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Marea problemă a ... problemelor mărunte ; 20.40 Noi aventuri cu Fred, Barney, Pebbles și Bam-Bam ; 21.30 Revista literar-artistică TV ; 22.15 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 17.30 Telex ; 17.35 Album coral ; 17.45 Filmul „Pasărea liberă" ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Serialul „Comoara din 13 case" ; 20.30 Viața economică a Capitalei ; 20.50 Soliști de muzică populară din diferite zone ale țării ; 21.10 Societatea post-industrială ; 21.35 Concertul Orchestrei Filarmonice cehe.

MARȚI, 9 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telescoală ; 11.00 Vîrstele peliculei ; 16.00 Fotbal : Steaua București — O.F.K. Beograd ; 18.45 Lecții TV. Năzdrăvanii în Cosmos ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Teleobiectiv ; 20.25 Telecinemateca : „Tom Jones" ; 22.15 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 20.00 Avanpremieră ; 20.05 Muzica românească în contemporaneitate ; 20.40 Din lirica universală ; 21.00 Telex ; 21.05 Spectacol de varietăți ; 21.50 Universitatea TV.

JOI, 11 APRILIE

PROGRAMUL I : 16.00 Amintiri despre Eminescu ; 16.10 Cea dintîi carte a unei națiî ; 18.05 Teleglob : Astăzi în Țara Piramidelor ; 19.00 Serialul „George" ; 19.25 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Seară pentru tineret ; 21.30 Floarea din grădină ; 22.15 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 20.00 Concertul Orchestrei simfonice a radioteleviziunii române. Dirijor Antonio de Almeida ; 21.00 Pebbles și Bam-Bam au crescut... ; 21.45 Muzică distractivă ; 22.00 Cărți și idei.

VINERI, 12 APRILIE

PROGRAMUL I : 16.00 „Bălcescu" de Camil Petrescu ; 16.30 Pagini din istoria patriei 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 România Anul XXX — Revistă social-politică TV ; 20.35 Filmul „În stepa azurie" ; 22.15 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 17.30 Telex ; 17.35 Filmul „Joe limonadă" ; 19.10 Cantonete ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 O viață pentru o idee : Carol Davila ; 20.30 Violonistul Heinz Schunk (R. D. Germană) interpretează lucrări de Eugene Isaye, Bela Bartok ; 21.00 Bucureștiul azi ; 21.15 Seară de balet. Dansează Orosz Adel și Rona Viktor ; 21.45 Biblioteca pentru toți.

SÎMBĂTĂ, 13 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 De la Alfa la Omega ; 9.30 Serialul „Eneida" ; 10.15 Bucureștiul necunoscut ; 10.30 Telecinemateca : 16.00 Campionatele internaționale de gimnastică ale României — exerciții liber alese : 17.30 Telex ; 17.35 Caleidoscop cultural-artistic ; 17.55 Din țările socialiste ; 18.05 Anul mondial al populației ; 18.35 Jazz la Sibiu ; 19.00 Serialul de desene animate „Aventurile lui Guliver" ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul săptămînii „Pentru ale noastre dragi culori" ; 20.05 Teleenciclopedia ; 20.45 Columbo ; 22.20 Telejurnal ; 22.30 Carusel : O seară cu Marina Voica Angela Similea, Corina Chiriac, Olimpia Panciu, Mariana Ștefănescu, Mihai Constantinescu, Mircea Florian.

În vîrstă de 70 de ani, Jean Gabin s-a decis să se retragă din viața artistică. În ultimul film pe care îl va turna, el va avea pentru prima oară, ca parteneră pe Sofia Loren. Primele secvențe ale acestui nou film regizat de André Cayatte, au și fost turnate.

Fotografia alăturată vă prezintă pe cei doi actori fotografiați în orașul francez Lyon cu prilejul vizitei pe care Sofia Loren a făcut-o celebrului său partener.

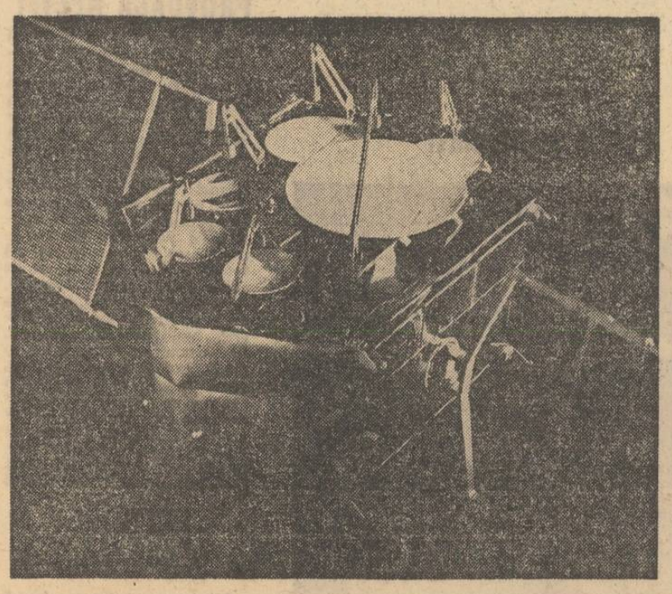

Va fi lansat în 1976!

In imagine, macheta satelitului orbital de încercare (O.T.S.-orbital test satellite) care va înlesni comunicațiile europene.

DIN VIITOR

Imaginea e feerică. E meritul fotografului. Dar cum ar fi putut prezenta altfel o „problemă de viitor"?! Chimia cărbunelui deschide într-adevăr noi perspective. Aici, e reprezentată prima mare instalație de gazeificarea cărbunelui, și care a fost terminată în S.U.A. în 1971. Calculele arată că prin acest proces, către anul 2 000, se va putea obține aproape un sfert din cantitatea de gaz folosită în Statele Unite anul trecut.

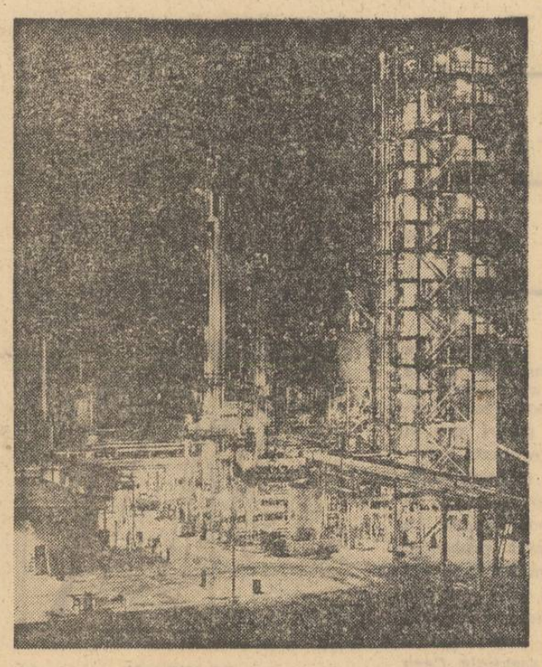

Antarctica — o platformă de gheață pe apă?

Ipoteza pare absurdă și totuși nu e complet lipsită de sens. Sînt rezultate obținute prin sondaje radio care au determinat o echipă a Institutului Scott de cercetări polare, de la Cambridge, să avanseze o asemenea ipoteză incredibilă. Tehnica folosită permite să se exploreze foarte repede suprafețe vaste de teren, cunoscîndu-se grosimea calotei glaciare și relieful continentului. Or, cercetătorii au avut surpriza să descopere că semnalele radio păreau să se reflecte pe o suprafață netedă. Numai existența apei putea să ofere o atare „oglindă". De aici, au presupus existența unor adevărate lacuri subglaciare.

Dacă prin ipoteza formulată se explică observația făcută, se comentează în revista „Science et Avenir", nu puține sînt întrebările ce încep să apară. De pildă, cum se explică faptul că această apă nu a înghețat și ea, fiind desigur la o temperatură sub zero grade? De unde vine? Unde se duce? ș.a.m.d. Un alt fapt surprinzător este că distribuția acestor lacuri-subglaciare pare să fie concentrată mai ales pe direcții verticale domurilor de gheață. Explicația?

Extrem de interesant — deși extrem de dificil — ar fi să se foreze în acele locuri doi, trei kilometri în gheață. Cercetătorii de la Institutul Scott mai oferă încă o imensă tentație la cunoaștere biologilor și ecologilor. Ei cred că în această apă s-ar fi putut perpetua o viață microacvatică de la finele terțiarului, adică de acum 6 milioane de ani aproximativ, cînd s-a format calota.

La 200 km./oră azi...

...la peste 300 km/oră în viitor, aceasta este viteza trenului de pasageri al companiei de căi ferate britanice așa numit APT-E (inițialele de la „tren de pasageri avansat"). Noutatea pe care o prezintă nu este, bineînțeles, viteza atinsă, ci performanțele tehnice care-i permit o anumită și precisă înclinare, atunci cînd trenul „ia curbele" în vi-

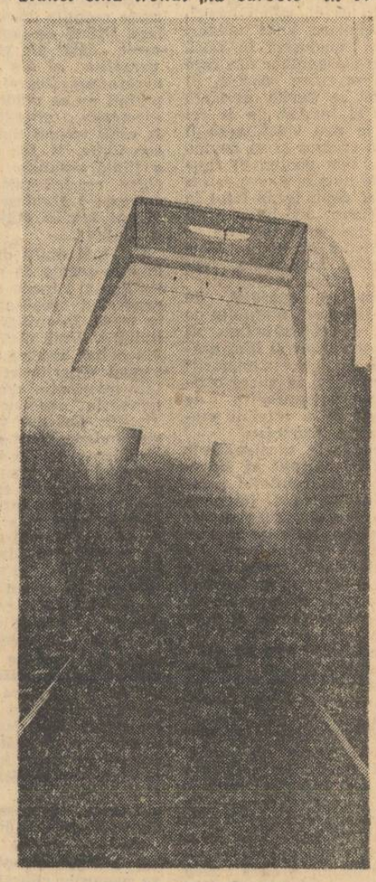

teză. Eliminîndu-se presiunea dintre roți și șina exterioară, se obține pentru pasageri o senzație de „mers lin, continuu, fără bruscări". Așadar, prin înclinarea operată electrohidraulic și printr-o bună suspensie aeriană, pasagerii nu mai au senzația de inconfort cînd trenul „atacă curbele". Trenul este pus în mișcare de o turbină cu gaze, iar pe locomotivă și vagoane sînt instalate echipamente de măsurare a performanțelor.

Măturător electric

Inginerii sovietici au creat un complex de mașini automate pentru făcut curățenie. Ele sînt de forma unor dulăpioare din care apar niște țevi. Printr-una din ele curge apă caldă iar a doua este legată de o pompă. La unul din capetele țevii este montată o perie. O simplă apăsare pe buton și începe să curgă apa caldă care curăță podeaua în numai cîteva minute. O altă apăsare și toată murdăria este absorbită prin perie, în numai cîteva minute. Locul a rămas curat.

Cu ajutorul instalației se poate face curățenie „uscată" sau „umedă". După terminarea lucrului, mașinile se curăță automat.

În prezent, se lucrează la realizarea unei variante portabile a instalației care să fie folosită pentru clădirile mici. Ulterior, țevile de la pompele cu vid vor putea fi prelungite în locuințe și locatarii le vor putea utiliza în locul aspiratoarelor.

AGRICULTURĂ

O PLANTĂ PRODIGIOASĂ: SOIA

Cum se explică marele succes al acestei plante?

Pentru a se putea răspunde mulțumitor la întrebarea: poate fi astîmpărată foamea de proteine a omenirii, a unei populații în continuă creștere? — e nevoie, firesc, să se răspundă în prealabil la o sumă de întrebări privind agricultura și zootehnia. Creșterea animalelor a devenit o adevărată știință. Există în unele țări producători specializați în alimente produse „industrial" pentru animalele de reproducere și tăiere. Aceste alimente conțin numeroase ingrediente. Trebuie să furnizeze săruri minerale, vitamine, compuși energetici, lipide, glucide și proteinele necesare creșterii animalelor. Și se acordă o asemenea importanță astăzi acestei

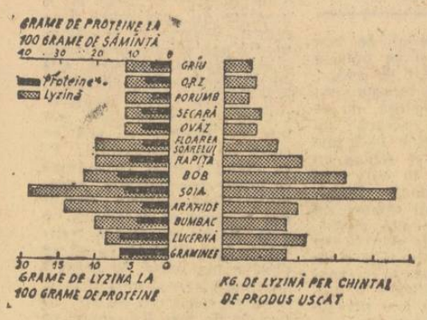

probleme, încît producătorii de care aminteam, se folosesc de calculatoare electronice pentru a putea calcula, în fiecare săptămînă, compoziția amestecului ce trebuie oferit în funcție și de prețurile de pe piață ale materiilor prime și de imperativele compoziției nutriționale impuse de specialiștii crescătorilor. Și iată că cei care urmăresc toate aceste lucruri înțeleg fără dificultate succesul atît de mare pe care îl are cultura soiei, încît s-a afirmat că viitorul dominației soiei în culturi abia începe!

În discuțiile despre necesitatea de proteine, s-a arătat cît este de important să se țină seama nu numai de cantitatea, ci și de calitatea proteinelor. Compoziția în acizi aminați a proteinelor variază. Proteinele vegetale, de pildă, conțin mult mai puțină lyzină și metionină — acizi aminați esențiali — decît proteinele vegetale. Organismele superioare nu sînt capabile să le sintetizeze ele, ci trebuie să li se ofere în hrană. Ideal ar fi, cum remarca un specialist, să poți da animalelor de fermă proteine a căror compoziție în acizi aminați — cel puțin a celor esențiali — să fie egală cu compoziția proteinelor animale. Randamentul crescătorilor depinde în mare măsură de această problemă: ratia alimentară gîndită astfel ca să conțină tot ce trebuie din punct de vedere al calității nutriționale... dar să fie ieftină. Cu metiomina lucrurile nu sînt prea complicate. Ea poate fi fabricată în laboratoare și adăugată în alimentele tradiționale. Dar nu se știe să se fabrice lyzină artificială la prețuri competitive. De aceea se caută lyzina naturală a proteinelor vegetale, alegîndu-se speciile de plantă care o au, mai mult decît altele. De aici marele succes al soiei. Jean-Louis Lavallard, vorbind despre soia în cotidianul „Le Monde", a dat și o serie de grafice. Reproducem unul dintre ele pentru exemplificare. Trebuie să adăugăm că dacă în multe zone ale Europei clima nu se pretează culturii de soia, în țara noastră și solul și clima sînt favorabile.

Noroiul ca... îngrășămînt

S-au pus la punct o serie de metode pentru epurarea apelor. Dar cu noroiul? Cu tot acel mil care rezultă după ce apele au fost filtrate, „spălate"... ce se întîmplă? Trebuie și el folosit, evident. De pildă, ca îngrășămînt, eliminîndu-l astfel într-un mod biologic și deci nepoluant. Dar pentru a se pune în aplicare o asemenea bună idee, trebuiau învinse dificultăți serioase. Noroiurile rezultate din epurarea apelor conțin microbi, cum sînt salmonelele, iar acești microbi riscă să contamineze solul și culturile. Problema principală era deci aseptizarea acestor noroiuri. Lîngă München a fost creată o asemenea instalație — prima de acest fel din Europa. Aici noroiul este iradiat cu raze gamma. Sursa radioactivă folosită este cobalt 60 sau cesiu 137. Se folosesc de asemenea și deșeurile de la reactorii atomici. Iradierea se face în interiorul unui puț de vreo zece metri adîncime, în pămînt, închis cu un capac de beton de zece tone. Nu există nici un pericol de iradiere în afară, iar în ce privește noroiul astfel tratat, el nu este radioactiv.

În imagine, puțul de iradiere cu capsula care conține sursa radioactivă. Debitul zilnic al acestei stații de „sterilizare" atinge aproximativ 30³ m. Se speră însă să se mărească de patru ori capacitatea.

MEDICINĂ

Creierul, acest uimitor și încă necunoscut sistem instruibil

Tot secretul vieții se află în acest univers informațional, în această masă de 1 300 de grame: creierul. Știți oare că prin simplul gest de a sări pe un trotuar, ca să evitați să vă calce o mașină, în acea clipă 100 000 de neuroni au fost... mobilizați?

Bătălia cea mai importantă a științei de astăzi se desfășoară „la porțile" unui univers încă plin de mistere: creierul uman. **Cît se știe astăzi despre ceea ce reprezintă de fapt cele aproximativ 1 300 de grame de materie gelatinoasă, cenușie și roz, unde s-a înscris trecutul, clipa de față și viitorul omului? Imens, față de ceea ce se știa încă acum 50 de ani chiar.** (În ultimele două decenii, remarca cineva, cercetările au făcut un salt de două secole). **Foarte puțin în comparație cu ceea ce a rămas de cunoscut.** Ce ne-a adus și ce poate să ne aducă această cunoaștere? Desigur, în primul rînd posibilitatea de a se interveni cu succes în cazul unor accidente cerebrale, de a putea frîna sau vindeca chiar boli rebele, cu evoluții ciudate și pe care medicina nu avea cum să le „surprindă" decît „...cînd era prea tîrziu. **Urmărind asemenea probleme, ca un exemplu între altele, în laboratorul de microscopie electronică de la Institutul „Victor Babeș", dr. Coriolan Cotuțiu și colegii săi cercetează organizarea sinapselor din creier. „Nu se bănuia pînă acum o asemenea complexitate în zona frontală", ne spunea. „Vedeți, se întîmplă aici ca în oricare aparat electronic. Există o sumedenie de circuite și relee. Prelungirea celulelor nervoase reprezintă, ca să aveți o imagine, circuitele,** iar sinapsele — releele care transmit informația de la un circuit la altul în sensuri foarte precise. Informația „se filtrează" într-un timp fantastic de scurt și întreg creierul este informat și poate comanda răspunsuri, dar cu o rapiditate cu mult mai mare decît în oricare aparat electronic." Să amintim că o serie de rezultate obținute în colaborare cu dr. C. Bălăceanu-Stolnici și cu ciberneticienii s-au înscris ca priorități, unele pe plan național, altele pe plan mondial?

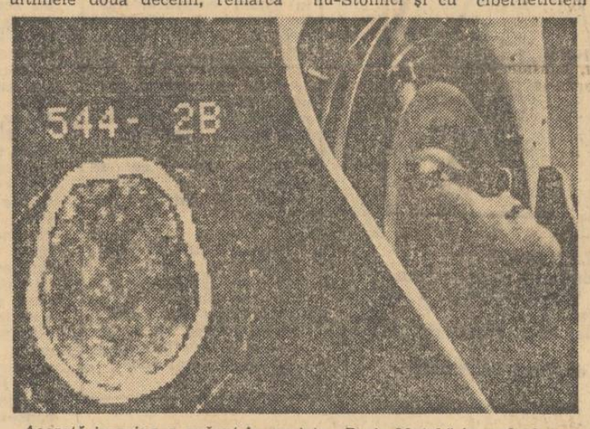

Această imagine a apărut în revista „Paris Match" în cadrul unor ample relatări despre eforturile științei în a smulge unul cîte unul secretele creierului.

Ce ne „explică" o asemenea cunoaștere? Răspunsul ni l-a dat într-o discuție despre „inteligență", **dr. C. Bălăceanu-Stolnici: „nu e suficient să ai un creier, trebuie și să-l „populezi" cu ceva. Creierul funcționează cu informațiile care-i vin. Operativitatea lui depinde de acel așa numit „software" (sau cum îl numea acad. Moisil „utilajul intelectual"). S-a constatat, că 20% este informație înscrisă genetic și 80% se obține din contactul permanent cu societatea".**

Cumva, empiric, se știa că omul își dezvoltă inteligența învățînd, citind, lucrînd... Cercetarea științifică furnizează acum dovezi ale acestei necesități de „exercițiu cerebral" continuu pe care omul îl face, în primul rînd în contact cu viața, în societate cu multiplele probleme care i se pun și la care trebuie să „răspundă". Grație miliardelor de celule nervoase care cresc și se multiplică (în timp ce neuronii nu se reproduc), creierul dobîndește cunoștințe și le poate înmagazina în memoria sa. „Creierul — spunea prof. univ. Edmond Nicolau — **este cel mai complex sistem informațional ce există pe suprafața planetei noastre, exceptînd însăși societatea umană.** Cercetări tot mai amănunțite ne permit azi să cunoaștem fenomenele intime ce au loc în extrem de micul neuron care, într-un diametru de cîteva zeci de mimi de milimetru, adăpostește o uriașă putere de prelucrare a informației. Studii de mare finețe au pus în evidență fenomene ionice care se produc în și prin membrana neuronului, în milionimi de secundă. Dispunem de scheme logice ale neuronului (Mc Cullock și Pitts, Bălăceanu și Nicolau etc.) ca și de hărți ale citoarhitectonicii cerebrale".

Să urmărim pentru cîteva clipe ce se întîmplă în creier cînd traversăm o stradă, cînd scriem pe hîrtie cuvîntul de care avem nevoie pentru a ne exprima ideea. Cum anume cei peste 10 miliarde de neuroni pot să primească în același timp informații contradictorii, să le trieze și să „scoată" răspunsul necesar. **S-a calculat, ca să citățm un exemplu, că neuronii creierului unui mare pianist primesc și prelucrează 120 de semnale deodată atunci cînd atacă nota justă pe clapele pianului. Fiecare neuron emite substanțe energetice care excită sau inhibă influxul nervos care circulă în creier. Durata „traiectului" influxului nervos între doi neuroni: mai puțin de o milionime de secundă. Iar cînd pe stradă, ca să evitați să vă calce o mașină, săriți repede pe trotuar, atunci, în acea clipă, 100 000 de neuroni sînt mobilizați!**

Cum lucrează oare atît de repede creierul? S-a făcut comparația cu o mașină cibernetică. **„Și nu cu un calculator electronic,** ne atrăgea atenția dr. C. Bălăceanu, **ceea ce e cu totul altceva. Calculatoarele au, prin natura lor precizie. Creierul e neprecis. "El a sacrificat precizia pentru o eficiență mult mai mare".** Iată de aici un imens cîmp de explorare. Și va trebui, ca să înțelegem, să ne referim (ca să citățm tot o cercetare românească) la „Bazele cibernetice ale activității nervoase" (autori prof. dr. Ed. Nicolau și dr. C. Bălăceanu), lucrare distinsă cu Marele Premiu Internațional al Înaltelor Sinteze, pentru a fi contribuit la un net progres al cunoștințelor neurologice, psihologice și cibernetice. Dar nu am făcut decît să punctăm cîteva rezultate dintr-un ansamblu impresionant de cercetări făcute în lumea întreagă asupra acestui uimitor „sistem instruibil".

CHIMIE — FIZICĂ

Adsorbția gazelor pe metale

Ce se întîmplă cînd un fluid (gaz sau lichid) staționează un timp pe suprafața unui metal? O întrebare care a generat un domeniu de cercetare de extrem interes pentru industrie. La Centrul de chimie-fizică din București s-au înscris priorități în adsorbția gazelor pe metale.

Ce se întîmplă la interfață — sau dacă vreți, pe acel „palier" de întîlnire între un fluid și solid? Ce reacții sînt către ce duc ele, ce fenomene apar, atunci cînd un fluid (fie că este vorba de un gaz sau de un lichid) își petrece un oarecare timp pe suprafața unui solid? Întrebarea a generat un întreg domeniu de cercetare al chimiei fizice și s-a dovedit a fi de foarte mare interes pentru industrie și nu numai pentru ea, dar chiar și pentru medicină, biologie ș.a. Această staționare a gazului sau lichidului pe suprafața solidului este fenomenul pe care-l numim adsorbție.

„Cunoașterea fenomenelor de adsorbție a fluidelor și îndeosebi a gazelor pe suprafețe solide — ne explica acad. ILIE MURGULESCU, directorul Centrului de chimie fizică al Ministerului Educației și Învățămîntului — **facilitează înțelegerea și stăpînirea unor procese complicate printre care locul cel mai important îl deține cataliza eterogenă și coroziunea uscată. Se știe că în aceste fenomene, adsorbția reactantului pe solid reprezintă prima etapă. Dată fiind importanța tot mai mare care revine atît catalizei eterogene cît și coroziunii uscate în numeroase procese industriale, studiul adsorbției gazelor pe suprafețe solide și în primul rînd pe metale a format și continuă să formeze obiectul a numeroase cercetări".**

Este firesc să ne întrebăm: ce s-a făcut la noi în țară? Ce rezultate s-au obținut? Care este valoarea lor?

Cercetarea sistematică a adsorbției gazelor pe suprafețe metalice curate a fost începută la Centrul de chimie fizică în 1960. O muncă dificilă de pionierat pentru a acumula acel necesar și generos potențial de cunoaștere care, în permanență îmbogățit nu avea să întîrzie să-și arate roadele. Atît pe plan teoretic cît și, evident, pe plan practic. Se înscriu priorități. Urmărirea adsorbției azotului pe cupru prin variația potențialului suprafeței, cît și influența schimbărilor rapide de temperatură în sistemul oxigen-cupru sînt **primele studii de acest gen în literatura de specialitate.** Au fost aduse fapte noi, elucidate unele procese... Astfel că un întreg grup de lucrări referitoare la „Adsorbția gazelor pe metale" — autori dr. Mihail I. Vass și dr. Niculae Ionescu — a fost recent — în cadrul sesiunii extraordinare a Academiei R.S. România — distins cu unul dintre premiile „Gheorghe Spacu". De altfel, rezultatele obținute — dat fiind importanța lor științifică — au fost citate, însușite sau continuate și de alte laboratoare, de pildă în U.R.S.S., S.U.A., R.F.G., Olanda...

„Laboratorul de chemosorbție — îmi explică dr. MIHAIL VASS, conducătorul acestui laborator — **își îndreaptă atenția spre trei mari direcții. Două dintre ele cu o țintă directă spre producție, iar una pe planul cunoașterii".**

Să ne oprim o clipă asupra acesteia.

„Dintre problemele mari pe care le-am urmărit în ultima vreme, este și stabilirea rolului anizotropiei cristaline în interacțiunile de tipul adsorbției". Dr Vass îmi vorbește de problemele care se pun aici, de observațiile la scară atomică a interacțiilor gazelor cu diferite fețe cristaline ale metalelor, pentru că altfel nu ai cum ști care anume din fețele cristaline sînt active și care este rolul pe care ele îl joacă practic în adsorbție. Și ce se urmărește să se lămurească... La ce servește această cunoaștere? Cercetătorii sînt întotdeauna reținuți în fața unei astfel de întrebări. Și totuși... în viitor...? Ei bine, da, în viitor se vor putea astfel obține catalizatori cu acțiuni specifice, care să ducă la o creștere a randamentului în produs, la o creștere a eficienței catalizatorilor... S-ar putea, de exemplu, ca multe dispozitive semiconductoare să fie construite chiar din aceste monocristale... Dar cine mai ignoră oare că progresele industriei în viitor sînt pregătite, concepute de pe acum în laboratoarele cercetării.

„A doua direcție care ne interesează, îmi spune dr. Vass, **are un scop practic: studiul adsorbției și reactiilor catalitice pe aliaje ale metalelor. Sînt catalizatori cu metale foarte scumpe — platină, iridiu etc. Noi urmărim ca aliind asemenea metale cu metale mai puțin nobile, să reușim să scădem proporția de metal foarte scump (prin folosirea aliajelor) dar să putem păstra proprietățile catalitice pe care le au și le oferă obișnuit metalele scumpe. Dar aceasta este numai una dintre problemele pe care ni le-am propus — și la care avem în fază de laborator unele rezultate — urmărind un consum redus de metale foarte scumpe".**

A treia direcție: utilizarea proprietăților adsorbtive ale straturilor subțiri metalice în scopul detecției unor specii chimic active. Este cunoscut faptul că detectarea unor astfel de specii active necesită în mod obișnuit aparatura foarte complicată și foarte costisitoare. Eforturile noastre sînt îndreptate spre construcția unui dispozitiv simplu care să poată fi utilizat la detecția speciilor anatomice în unele cazuri în care concentrația lor este foarte scăzută

Cotinca MUSCAN

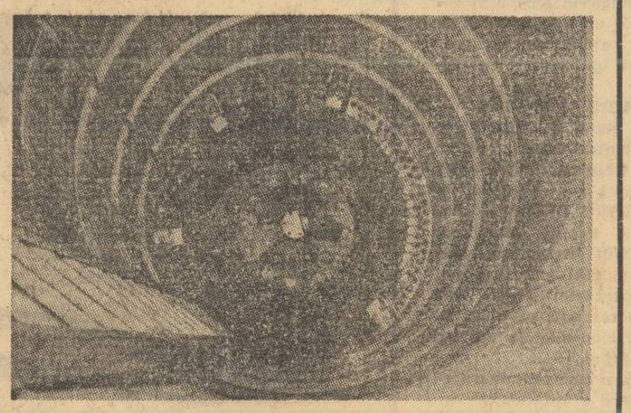

Calculatorul electronic avertizează!

„Planctonul din Oceanul Atlantic piere!" Încă din '71, țările riverane au instituit una dintre cele mai vaste acțiuni de supraveghere ecologică. Neliniștea biologilor e justificată. Ei se întreabă dacă și cît se mai poate „repara" după „dezastrele" făcute. În urma analizării cu ajutorul calculatorului electronic a datelor strînse din mii de probe luate din Ocean, concluziile sînt alarmante. Planctonul s-a împuținat. În multe locuri a pierit cu totul. S-a detectat de asemenea și o întîrziere în procesul înfloririi, primăvara. Iar de aici... perspectiva epuizării bancurilor de pește de la Marea Nordului și Islanda la Newfoundland și Capul Cod.

De zece ori mai mult

Înmagazinarea energiei, mai ales a celei electrice a pus probleme cercetării. În imagine, o celulă de depozitare litium-sulf, proiectată să furnizeze o energie de zece ori mai mare decît o baterie, este supusă unui test de laborator.

FIȘE DE EDUCAȚIE

MUGURII PERSONALITĂȚII

Se obișnuiește ca din cele mai îndepărtate timpuri copiii să fie numiți „primăvara" țării, cuvinte rostite cu dragoste și afecțiune de mii și mii de glasuri pentru generații trecute și prezente. De ce?

Pentru că ei, copiii noștri, sînt asemenea unor muguri care se transformă în flori, podoabe ale pomilor din care toamna se culeg roadele. Și ei, la fel ca florile, așteaptă căldură și lumină de la cei cărora le dau viață, care îi ajută să crească și să devină oameni. Dar pentru ei drumul este lung și anevoios iar rodul lor depinde de felul în care fiecare „grădinar" va ști să-i cultive ansamblul de caracteristici privind: temperamentul, inteligența, caracterul, comportamentul.

Copilul trebuie ajutat de mic să înțeleagă noțiunile de justețe, de corectitudine, să se dezvolte sigur și fără prejudecăți iar din „mugurii" inteligenței lui să apară o ființă umană insuflețită de dragostea de a împlini scopuri nobile, frumoase.

Pentru toate acestea, este necesar ca părinții să intervină în viața copilului printr-o educație voită, intenționată, o educație care să vizeze deplina înflorire a personalității copilului, care să-i dea încredere în posibilitățile sale, să-i dezvolte simțul autocontrolului, al adevărului, să-i dezvolte voința și perseverența.

Multe familii știu să aplice această educație fiindcă își cunosc bine copilul, cu toată „zestrea" lui biologică, mintală și afectivă. Cunoscînd această „zestre" părinții știu să-și fixeze un scop, potrivit căruia să acționeze pentru a-i dezvolta posibilitățile de care dispune. În mod firesc, acești părinți știu să aleagă și mijloacele cele mai potrivite pentru realizarea scopului propus fără să forțeze „nota" și să dăuneze personalității propriului lor copil. Astfel de părinți reușesc să orienteze destinul copilului și să-l integreze într-un climat de cerințe unde personalitatea lui poate să aibă un climat potrivit de dezvoltare, iar el, ca individ, să se simtă bine. Ei știu să-i dezvolte copilului sentimentul răspunderii, știu să-l pună să-și facă ucenicia muncii independente, adică să poarte răspunderea față de propria sa menire și de propria sa datorie.

Tutelarea excesivă în toate treburile sale îl demobilizează pe copil, îl face să crească un individ slab, infirm sufletește, fără energie, fără voință și deci, fără personalitate. Din păcate, mai sînt și părinți care încearcă să formeze la copil o personalitate cu care să domine pe alții, promovînd ideea potrivit căreia „al meu este cel mai tare" sau „cel mai inteligent" fără să admită ceea ce școala dorește să-i îndrepte și să corecteze.

Unii folosesc solicitudinea zgomotoasă a „trecerii cu vederea" în cazul cînd copilul a uitat „o dată" să-și pregătească tema sau să respecte regulile disciplinei școlare. Uitînd de fapt să adune acele „dăți" ale temelor nepregătite și ale conduitei necorespunzătoare. Acești părinți nu se gîndesc că prin asemenea atitudini cultivă la copil tocmai lipsa de personalitate, îl fac să devină o ființă ascunsă, egoistă și chiar recalcitrantă. Iată cum cei care-i dăruiesc dragostea îi pot lua în schimb **personalitatea!**

Cei mai mulți dintre copii își dau seama de reacția părinților și încep să sufere cunoscînd realitatea trăită în clasă, în mijlocul colectivității. Unii mai slabi devin palizi, absenți și timorați tocmai datorită acestei oscilații interioare creată de intervenția nepotrivită a părinților. Cei mai tari se simt mai independenți și mai puțin dispuși să se supună reacției docile impusă de părinți. Acestia își croiesc personalitatea sub influența factorilor găsiți în școală, lîngă colegi și profesori. Pentru ei sentimentul de dreptate devine tonic și stimulator. Dar cîți din ei pot să îndrepte într-un fel, comportarea greșită a părinților?

Iată de ce li se cere și părinților, un plus de cunoștințe pedagogice, o mare responsabilitate pentru a ajuta școlarul de astăzi să-și cunoască și să-și dezvolte adevăratele posibilități, pentru a-i asigura calea justă a dezvoltării personalității, care să corespundă condițiilor existente impuse de viața de azi și de cea de mîine.

Trebuie înțeles că în lumea noastră complexă în care scopurile educației nu mai sînt aceleași ca într-un trecut nu prea îndepărtat, ideea fondată pe principiul „vedetismului" nu mai poate fi admisă. Ea nu mai corespunde necesității timpurilor pe care le trăim, cînd fiecare copil este pregătit în școală cu toate „instrumentele" necesare cunoașterii, realizării aspirațiilor către o lume nouă, complexă.

Iată cîteva considerații cu ajutorul cărora am încercat să pledez pentru îndatoririle părinților și ale pedagogilor de a ajuta copiii să-și valorifice calitățile intelectuale și afective fără egoism și orgoliu, să devină oameni echilibrați, optimiști, calmi, generoși, sociali, umani. Sînt calități fără de care nu putem concepe personalitatea.

Prof. Victoria PIEPTAN

MODA ÎN PLIN SOARE

Moda 1974 a fost comentată în fel și chip. S-au spus cuvinte de laudă. S-au auzit exclamații de surpriză și uneori de... dezamăgire. S-au emis păreri pro și contra. Moda, cu o accentuată inspirație dintr-un trecut nu prea îndepărtat, s-a impus totuși ca stil, ca linie. Cît de mult o vom vedea pe stradă? Asta este o altă problemă. În orice caz, nu vom putea — cel puțin pînă în toamnă, cînd cine știe pe unde se va plimba inspirația creatorilor — să nu ținem seama de caracteristicile ei esențiale. Ceea ce încercăm și noi, în modelele de față și în altele viitoare, ce vor fi publicate la această rubrică.

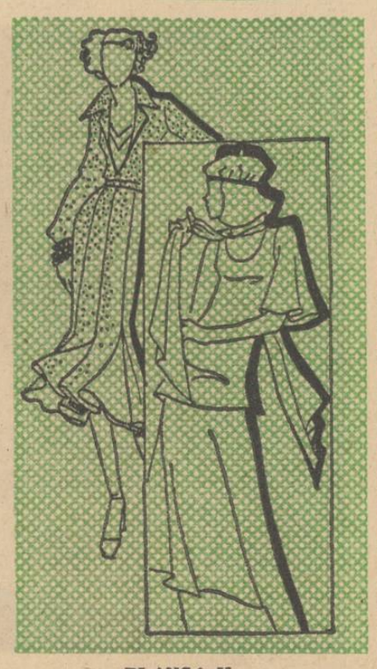

PLANȘA II

1. Rochie cu corsaj decoltat adînc, cu guler, revere și plastron. Amploarea fustei este strînsă de cusături pînă în porțiunea inferioară unde se desface ca un volan.

2. Rochie compusă dintr-o cazacă cu decolteu oval, mîneci scurte cloș și eșarfă. Fusta este cloș.

PLANȘA I

1. Rochie decoltată discret pe lîngă gît, cu fustă plisată de la talie.

2. Un ansamblu format dintr-o rochie uni cu corsajul chemisier, fustă gen școlăriță în cute și vestă cu guler mare și revere încheiată în trei nasturi.

3. Rochie chemisier, al cărei corsaj, cu guler și revere este încheiat în trei nasturi. Fusta este amplă, în cute libere pornind de la șolduri.

PLANȘA III

1. Ținută compusă dintr-un pantalon larg, o vestă tricotată și o bluză chemisier.

2. Rochie chemisier, vaporoasă, cu fustă cloș.

Desene de Tanți PFENNINGS

O PREZENTARE ORIGINALĂ

Într-una din primele zile ale lunii aprilie, Uniunea cooperativelor meșteșugărești confecții, încălțăminte, prestări neindustriale din București ne-a invitat la o paradă a modei de primăvară — vară. În sala Rondă a Hotelului Intercontinental am admirat o plăcută prezentare de ansamblu pentru ceea ce se anunță nou, modern, în lunile însorite: îmbrăcăminte, pantofi, poșete, pălării și chiar pieptănături.

LENTILE ELEGANTE

Față de lentilele de ochelari, clasice din sticlă, cele din material plastic au avantajul varietății de forme și culori. În schimb, se pot zgîria mai ușor și reflectă prea puternic soarele. Dar s-a descoperit leacul și pentru aceste mici dezavantaje. Opticianul Hans-Joachim Baethke din Berlinul occidental a descoperit un procedeu prin care se aplică pe ambele părți ale lentilelor din plastic o peliculă antireflectantă și rezistentă la zgîrieturi. Mulțumită acestui procedeu, lentilele de acest fel cîștigă în competiția cu cele din sticlă.

Semne de întrebare

● Lipsa din mercerii a fermoarelor de toate dimensiunile continuă să preocupe femeile dornice să se îmbrace la modă în această primăvară. Trebuie să inventăm ceva care să le înlocuiască?

● Vizionînd diverse parade ale modei, diverse expoziții de mobilă, concursuri de machiaj etc. ne întrebăm pe cînd o expoziție a articolelor casnice, cu noutăți, cu perspective, cu promisiuni, dar mai ales cu realități? Că ar avea vizitatorii multe păreri de formulat...

● Propunem conducerilor unor magazine bucureștene și din țară să extindă metoda sondajelor în rîndul cumpărătorilor, invitîndu-i să răspundă practic, la întrebarea: „Ce confecție, ce articol etc. v-ați alege?" Nu credeți că ar fi o bună, modernă și eficientă metodă de a cunoaște preferințele clienților?

● Cine știe de ce se găsesc foile de plăcintă în cantități mai mici ca altădată?

● N-ar fi timpul să mai aflăm ceva noutăți — dacă sînt, firește — din industria alimentară? În magazine nu prea se văd, dar nu cumva se pregătește vreo prezentare de produse în acest sens?

Aperidicop

FLORI ȘI PĂLĂRII

Pălăriile acestei primăveri sînt romantice și... înflorite. Albe, gri, portocalii sau de culoarea ciocolatei, cu boruri mari, împodobite cu flori și voalete, pălăriile promit discreție, asigură eleganță și pretind rochii adecvate unei după-amieze însorite sau unei seri speciale.

TINEREȚE SPIRITUALĂ

O concluzie îmbucurătoare: oamenii cu o activitate care le solicită capacitățile spirituale pînă la o vîrstă înaintată își păstrează tinerețea mai multă vreme. Este concluzia unui studiu al psihologilor vest-germani publicat în revista „Münchener Medizinische Wochenschrift". Deci, după spusele psihologilor, un permanent, un constant exercițiu spiritual te face nu numai să te simți tînăr și la... 70 de ani dar, surprinzător, ajută chiar la creșterea continuă a mobilității cerebrale și fizice.

ȘI CĂRȚILE PROVOACĂ APETIT

Se remarcă o accentuată predilecție pentru cărțile de bucate. În 1973, editorii francezi au publicat mai mult decît o carte de bucătărie pe săptămînă iar în S.U.A. apare zilnic cîte o carte de acest fel. Un fenomen? S-ar părea. Atunci care sînt cauzele? Unii cred că numărul mare de cumpărători (femei în special) a volumelor gastronomice s-ar datora faptului că femeile visează mai mult chiar decît prepară meniuri. Alții invocă lăcomia, plăcerea de a mînca fel de fel de lucruri bune, preparate în casă. În sfîrșit, se spune: „E o modă, pur și simplu..." Deși, spun specialiștii, dacă în Franța se cumpără foarte multe cărți de bucate și multe femei au pasiunea colecțiilor dedicate artei culinare, asta nu înseamnă că francezii mănîncă mai bine!

FOTOLIUL SERPENTINĂ

Fotoliul acesta în formă de serpentină este cîștigătorul premiului întîi într-o recentă expoziție de mobilă modernă din Londra. În ciuda formei lui sinuoase, fotoliul proiectat de un student al Politehnicii, se construiește ușor folosind în principal material sintetic.

SECRETE ȘI REȚETE CULINARE

Cine a inventat macaroanele?

Tudor Pîrlog din Buzău ne întreabă:

1) E adevărat că în China și nu în Italia au fost inventate macaroanele?

E adevărat. Se pare că încă cu patru secole înaintea erei noastre chinezii cunoșteau pastele uscate, pe care le preparau din făină de orez.

Probabil că procedeul de fabricare a fost introdus în Italia de cunoscutul călător Marco Polo.

E sigur însă că în sec. XIV pastele italienești se bucurau de multă trecere printre iubitorii de rafinamente culinare. Ele au devenit repede specialitatea națională a bucătăriei italiene. Sute de ani pastele făinoase s-au făcut numai în casă, gospodinele schimbînd doar făina de orez cu cea de grîu. De abia la începutul secolului XIX fabricarea lor trece de la stadiul artizanal la cel industrial.

2) E adevărat că azi americanii sînt cei mai mari consumatori de paste făinoase?

E adevărat. Cu timpul tehnica a progresat, mașinile s-au perfecționat, rețetele au trecut granițele și pastele făinoase au cucerit mai întîi Europa și apoi Statele Unite ale Americii.

3) Spaghetele să fie miezul scos din macaroane?

Nu, e o glumă care circulă de mult. Procedeul de fabricare e foarte simplu. Pasta e împinsă într-o formă cilindrică al cărei diametru e ușor superior celui a unei macaroane.

Cilindrul este prevăzut cu un ax central susținut de trei aripioare. Pasta trecînd printre aripioare, se taie în trei tronsoane longitudinale. De îndată ce aripioarele sînt depășite, peretii cilindrului se strîmtează: cele trei tronsoane forțate să se strîngă una lîngă cealaltă, se sudează pentru a forma un tub de macaroană.

Kapușniac

Căldura primăverii pune în pericol proviziile de varză acră ale gospodinelor. „Aș vrea să fac ciorba preferată din anii copilăriei noastre, căruia bunica îi zicea kapușniac — ne scrie Dana Vicol din Iași — din păcate nu mai are cine să mă învețe rețeta".

O transcriem mai jos. Fiindcă oferă posibilitatea de a valorifica la timp varza, cartofii, afumătura, rămase din proviziile pentru iarnă, sperăm să fie de folos și altor cititoare.

1 kg de varză acră, 2 cepe, 2 linguri de făină, 1—2 linguri de grăsime de porc sau 1 dl de ulei, o țelină mică, un morcov, un fir de praz, un ciolan afumat (250—300 g de slănină sau costită afumată), sare, piper.

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Se spală ciolanul, se taie varza fidelută și se pun la fiert în trei litri de apă.

După o oră se topește ceapa în untură încinsă, nu se rumenește, se presară cu făină, se mai tine 1—2 minute pe foc, se stinge cu apă, se toarnă în oala cu varză. Se adaugă țelina, morcovul, prazul tăiate ca pentru orice altă ciorbă. Dacă se folosește slănină sau costită, se taie în felii și se pune la fiert odată cu zarzavatul. Se mai fierbe o oră. Se piperează, se mai acrește la nevoie cu zeamă de varză.

Separat se prepară un piureu de cartofi bine legat. Fiecare porție de ciorbă se servește cu o porție de piureu pus direct în farfuria cu ciorbă. **Pentru piureu: 1 kg de cartofi, 30 g unt, circa 1/4 l lapte.**

Această ciorbă foarte consistentă, poate servi la un prînz ca fel unic.

Telemea

„Telemea sau brînză proaspătă de vaci?" — se întreabă Petre Grigore din Buzău. Prima îi place și ar dori „să și-o prepare singur: a doua i-a fost recomandată de medic dar „uneori e acră, alteori amară". De ce să nu încerce să și-o facă și pe aceasta singur. E chiar mai simplu decît telemeaua. Noi îi oferim rețeta pentru prima.

Tot secretul telemelei stă în coagularea cazeinei din lapte printr-un ferment extras din sucul gastric al rumegătoarelor tinere, așa numitul cheag. Țăranii folosesc cheag de miel (o linguriță la 5 l lapte). În comerț se găsește la magazinele de chimicale cheag special pentru prepararea brînzei.

Cum se procedează. Laptele călduț, ca pentru cozonaci, se amestecă cu puțin cheag pînă începe să se închege. Odată prins se toarnă într-un sac de tifon curat, se pune sub teasc între două funduri de lemn cu o greutate nu prea mare deasupra). Separat se pregătește, din apă și sare grunjoasă, o saramură concentrată, atît cît să țină un ou deasupra. Oul trebuie să fie proaspăt. Un ou e proaspăt dacă, pus într-un borcan cu apă, se culcă pe fundul vasului. El se ridică treptat pe măsură ce crește concentrația saramurii. Cînd plutește deasupra e semn că saramura e gata. Sarea se adaugă treptat în apă călduță ca să se dizolve mai ușor. În această saramură se cufundă brînza, după ce s-a scurs de zer. Se ține 24 de ore. Se scoate, se taie în bucăți. Bucățile se așează una lîngă alta într-o putină sau într-un borcan. Peste brînză nu se mai toarnă nimic căci ea mai lasă atîta zeamă cît e necesar s-o cuprindă. Borcanul legat la gură se păstrează la loc răcoros și aerisit.

Olimpia ȘTEFANESCU

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

PE TEME

● DE SĂNĂTATE

MARIAN GEORGESCU — Drobeta Tr. Severin. Lombosciatica. Tratament local. Revulsin sau Saliform. Intern: Alindor drageuri 3—4 pe zi. Injecții vitamina B 1 fortisim. Tratament fizioterapic (diadinamice — raze infraroșii, control radiografic al coloanei vertebrale lombare). — Adresați-vă medicului specialist.

LAURA COVACI — Iași; ION ELENA — Constanța. Vă adresați Spitalului de Traumatologie și chirurgie plastică str. Arhitect Mincu nr. 7, București — Clinica de chirurgie plastică.

AUREL NICHIFOR — Suceava. Tratamentul prescris în angina pectorală îl continuați. Vă va folosi și Agozol drageuri 3 pe zi. Miofilin sau Oxiflavil comprimate — 3 pe zi. Regim alimentar fără grăsimi animale, fără băuturi alcoolice, cafea, tutun. Control medical periodic la medicul cardiolog.

ALEXANDRU OPREA — Constanța. Vertijele de care suferiți pot fi datorită și unor leziuni ale urechii interne. Adresați-vă și specialistului O.R.L.

S. H. — Arad. În tusea rebelă vă mai recomand „Tusomag" 10 picături de 3 ori pe zi în puțină apă sau „Tusan" 2—3 comprimate pe zi. Suprimați fumatul.

ION STOICESCU — Găești — jud. Dîmbovița. Gastrita hiperacidă o tratați cu „Gastrosedol": o linguriță în puțină apă după mesele principale. Regim fără sare, condimente, cafea, alcool.

În cardiopatia ischemică continuați cu Miofilin sau Oxiflavil — Extraveral. Folosiți și Agozol drageuri, 3 pe zi în timpul meselor. Pentru ametelile Emetiral — drageuri 3 pe zi. Faceți o radioscopie gastro-intestinală. Control medical de specialitate.

GETA B. — Jimbolia: Pentru intervenția chirurgicală reparatorie la nivelul obrazului, vă adresați Spitalului de traumatologie, Clinica de chirurgie plastică din București, str. Arhitect Mincu nr. 7.

P. IOAN — Simeria: Pentru precizare, arătați-vă medicului chirurg. Vă puteți căsători fără grijă și veți avea și urmași.

EC. MITRU — Motru-Gorj: Gingivita și Paradontoza de care suferiți se tratează cu succes numai de către medicul stomatolog specialist din policlinică la care vă veți adresa de urgență, pentru a nu pierde dantura.

P. C. București: Suferiți de otita supurată cronică. Este absolut necesar să vi se aplice un tratament de specialitate la Policlinica sectorului 7, serviciul O.R.L. Continuați dezinfecția nasului cu Fedrocaină și inhalații cu Inhalant în apă fierbinte seara, înainte de culcare.

B. B. — Gorj: Este numai o stare de astenie și nimic organic care să vă îngrijoreze. Vă lipsește calmul necesar în acțiunile pe care le întreprindeți. Vă grăbiți și de aceea rezultatele sînt minime. Fiți calm și cu încredere în dv. și veți reuși să reveniți la normal. Vă va folosi Folcisteina în injecții intramusculare profunde, din care veți face o fiolă la două zile, în serii de cîte 15 injecții. Vă recomand să faceți trei serii cu o pauză de șase zile după fiecare serie. De asemenea, să luați siropul Tonic cîte o linguriță înaintea meselor de prînz și seara.

ȘTEFĂNESCU — Focșani: Creșterea părului în locuri neobișnuite arată un dezechilibru în secreția glandelor endocrine. În vederea unui tratament specific este necesar să vă adresați medicului endocrinolog și dermatolog, din policlinică.

Dr. G. ALESSEANU

● JURIDICE

PETRU NEGOIȚĂ — București. Hotărîrea de divorț la care vă referiți a rămas fără efect. Căsătoria este desfăcută din ziua în care s-a înscris divorțul, respectiv din ziua în care s-a făcut mențiunea despre hotărîrea definitivă de divorț pe marginea actului de căsătorie, la comitetul executiv al consiliului popular unde a fost înregistrată căsătoria. Această mențiune se face la cererea persoanei îndreptățită să solicite înscrierea divorțului, în termen de 2 luni de la rămînerea definitivă a hotărîrii de divorț. Dispozițiile legale prevăd că are dreptul să ceară înscrierea divorțului soțul în favoarea căruia s-a pronunțat sentința de divorț sau oricare dintre soți, atunci cînd căsătoria s-a desfăcut din vina ambilor soți. Cererea împreună cu copia legalizată de pe hotărîrea de divorț rămasă definitivă se prezintă serviciului de stare civilă de la locul unde s-a încheiat căsătoria. În cazul în care nu s-a cerut, în termen de 2 luni, de la rămînerea definitivă a hotărîrii de divorț, să se facă mențiunea despre desfacerea căsătoriei, hotărîrea de divorț rămîne fără efect. Într-o asemenea situație se poate introduce nouă acțiune de divorț, soțul reclamant putîndu-se sprijini — pe lîngă faptele noi, pe care trebuie să-și întemeieze această ultimă acțiune — și pe faptele care au fost constatate prin hotărîrea de divorț rămasă fără efect.

FLOREA JUMUGA, Tr. Severin și NICOLAE PETRESCU, Brașov. Codul muncii prevede că, în cazul anulării desfacerii contractului de muncă, unitatea este obligată să reîncadreze în funcția avută pe acela căruia i s-a desfăcut, în mod nejustificat, contractul de muncă și să-i plătească pe timpul cît a fost lipsit de salariu, din această cauză, o despăgubire calculată pe baza salariului mediu realizat în ultimele trei luni, anterioare desfacerii contractului de muncă. Dacă dumneavoastră ați fi fost încadrați în muncă, dar ați avut o salarizare inferioară față de veniturile dinainte de desfacerea contractului de muncă, atunci urmează să primiți numai diferența dintre salariul mediu obținut anterior desfacerii contractului de muncă și cîștigul realizat după această imprejurare.

N. ANGHEL

● DE ÎNVĂȚĂMÎNT

NICOLAE CREANGĂ — Bacău. În privința schimburilor de duminică în funcția de pedagog pe care o aveți, vă puteți organiza programul în acord cu cei-lalți doi colegi pedagogi. Că sînt 8 ore, că sînt mai multe, fiecăruia îi vine rîndul la trei săptămîni să facă o duminică de servici și să beneficieze de recuperarea cuvenită. În ceea ce privește problema calității, nu cunoaștem în ce împrejurare ați ajuns pedagog după 27 de ani la catedră, ca învățător. Evident, tot în învățămînt sînteți, dar în altă specialitate decît cea anterioară și cu alte obligații.

NICOLETA RUSU — com. Bîrcea, jud. Galați. Unde vreți să dați pînă la urmă fetița? La școala de muzică sau de coregrafie? În București sînt două școli de muzică (str. Principatele Unite 63 și Lt. Lemnea 30) și cea de coregrafie tot pe str. Lt. Lemnea. Alegeți ce doriți și ce se potrivește aptitudinilor fetiței.

ION GEORGESCU — Videle (Teleorman): Nu vă putem da un răspuns sigur spre ce școală postliceală să optați pînă nu apare noua rețea stabilită de minister. Idem **NICOLAE GUREA, comuna Ovidiu (Constanța), OLGA COSTEA — Piatra Neamț.**

CARMEN MATEI (Botoșani), VASILE IGNĂTESCU, com. Pîrhăuți (Suceava). În anul școlar viitor va fi altfel reglementată problema urmării cursurilor liceale. Trebuie să mai așteptați puțin pînă se stabilesc definitiv lucrurile, întrucît trecerea la generalizarea primei trepte a liceului ridică o seamă de probleme de organizare.

Idem, **DOROTEIA MARCU (Timișoara), ANNEMARIE KRAEMER (Timișoara).**

C. ȘERBAN

● HORTICOLE

IOAN HAGIANU — Suceava, SEVER ARGINTARU — comuna Padeșu, jud. Gorj, IOAN BÎRZAN — Comănești, jud. Bacău, RUDOLF SCHULLER — Piolești, ALEXANDRU DUGHIR — Tg. Neamț și EMANOIL MEREALBE — Moinești, jud. Bacău. Boala care se manifestă prin pete cenușii-verzui pe tomate, se numește mana tomatelor. Aceste pete se măresc cu timpul, acoperind tot fructul. Pe timp umed, boala se răspîndește foarte repede, putînd cuprinde toate fructele, mai ales dacă plantele nu sînt arăcite.

Pentru combatere, plantele se stropesc cu Zineb 0,3 la sută sau cu Captan 0,25 la sută. Stropirile trebuie începute la apariția primelor semne de boală și repetate la intervale de 7—10 zile.

Este important ca la producerea răsadurilor să se folosească semințe din culturi sănătoase. Dacă nu se cunoaște proveniența, semințele se dezinfectează cufundîndu-le timp de 10 minute, în apă încălzită la 48—50 grade. Nu neglijați și următorul amănunt: tomatele nu trebuie cultivate după cartofi, sau în apropierea unei culturi de cartofi.

ILARIE POPOVICI — Baia Mare, M. NEAGU — Constanța, MIHAI RUSU — Botoșani, VIRGINIA VOINEA — Corabia și GRIGORE CUREA — Zalău. — Pentru înmulțirea lămîiului se practică altoirea în ochi (din luna mai pînă toamna). Cele mai bune rezultate se obțin atunci cînd altoirea are loc primăvara.

Iată și momente de transplantare a lămîiului:

— Lămîi tineri, o dată la 2 ani;

— lămîi pe rod, odată la 3—4 ani;

— lămîii în vîrstă de peste 10—12 ani nu se transplantează.

Este bine ca transplantarea să se facă primăvara (începutul lunii aprilie).

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, jud. Neamț

PÎNĂ LA 15 MAI SE DESFĂȘOARĂ

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

COOP

Magazinele cooperativelor de consum sînt bine aprovizionate cu un sortiment bogat de țesături, tricotaje și confecții de sezon (pardesie, impermeabile, sacouri), încălțăminte ușoară pentru adulți și copii, articole de galanterie și marochinerie.

VIZITAȚI MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM!

(5809)

CURIER SĂPTĂMÎNAL

FRATE, FRATE, DAR UNDE-I OMENIA ?

de Mihai STOIAN

„Stimați tovarăși,

Ați scris despre Constantin Cotorogea, fiul bătrînului Cotorogea B. Gheorghe din com. Balta-Mehedinți, care nu i-a mai scris tatălui său din anul... 1961. Apoi ați publicat adresa „fiului rătăcitor", arătînd că lucrează la fabrica de săpun „Stela" (sper că, între timp, bătrînul din com. Balta a primit nu numai scrisoare de la băiat, ci și vreo vizită, cum se cuvine). Eu îl cunosc pe C-tin Cotorogea încă din anul 1958, de cînd muncește la „Stela" (pe șos. Colentina nr. 54, sect 2), la secția Glicerină ; este priceput la lucru, n-are copii, este căsătorit, locuiește într-o garsonieră pe șos. Pantelimon. Noi la fabrică, am discutat în activul sindical, sprijinit de organizația de partid să luăm măsuri ca rugămintea bătrînului de a reintra normal în legătură cu fiul său să se împlinească. Am scris și direct bătrînului Cotorogea vești despre fiul său Costel (Constantin).

Dar acum mi-aș îngădui să vă relatez un caz oarecum asemănător din familia mea. Sîntem o familie numeroasă în care, de asemenea, există un fiu care și-a... uitat părinții. Situația e ceva mai complicată, așa s-ar părea... Noi sîntem, în capitală și în județul Ilfov, o sumedenie de fii, de fiice, de nepoți, de gineri și nurori, toți „copii" ai nu prea bătrînilor noștri Tudor și Stana Paraschiv din com. Axintele, jud. Ilfov, oameni harnici și de multă omenie, care au crescut mai mulți copii, dintre care trăiesc șase, avînd casele și rosturile lor, cu familiile respective, de care bătrînii se bucură din tot sufletul, mai ales cînd văd că neamul lor se perpetuează, că generația tînără de tot, nepotii, terminînd cu bine școlile, se apucă de muncă plini de sîrg sau intră ca studenți, cînd cinstea și omenia domneste în familiile copiilor lor. Doar un greu necaz apasă acești doi oameni bătrîni și pe care noi toți nu-l putem înlătura : unul din acești copii, probabil influențat, nu vrea să-și mai vadă părinții, nu vrea să le mai vorbească. Am încercat pe toate căile să-l convingem că sînt părinții lui, că are obligații morale față de ei, însă nici cu noi nu mai vrea să stea de vorbă (de mai bine de 4 ani) pentru motivul că... bătrînii avînd un loc de casă în București, au admis să-și construiască și fratele lui o căsuță pe acest loc pe care celălalt își construise deja o casă. I-a chemat pe părinți în judecată, de nenumărate ori, a provocat scandal pentru îndepărtarea fratelui său de pe acest loc, și, bineînțeles, nici unul dintre noi nu i-a dat dreptate, motiv pentru care el nu mai dorește să vadă pe nimeni dintre rudele sale. Dar vă rog să credeți că, dacă noi, celelalte rude ale sale, sîntem dispuși să așteptăm „revenirea" lui, a acestui om care ni-e rudă, părinții noștri sînt adînc, adînc mîhniți și durerea despărțirii lor de fiu îi doare tare mult. Mama-i bolnavă și bătrînă, femeie care și-a închinat viața creșterii copiilor, este și distinsă cu „Medalia maternității" clasa I-a. Dar acum zilnic plînge, și oftează mereu de dorul fiului ei care nu mai vrea s-o primească, numai ca să-l vadă, să-i vorbească, poate să-l mîngîie, cum făcea ea odinioară... Amîndoi bătrînii sînt oricînd dispuși să ierte orice necaz au îndurat. Și totuși, bărbatul acesta de 42 de ani, care nu mai e un adolescent, nu acceptă nici o ...împăcare.

GHEORGHE GRECU

Șoseaua Mihai Bravu nr. 85—93, Bloc C. 16, Scara A, Etaj 7, Ap. 39, Sector 3, București."

Stimate tovarășe Grecu, mai întîi o precizare : n-am primit nici o veste în legătură cu revederea — prilejuită, sperăm, de noi — dintre bătrînul Cotorogea și fiul său Costel. Mai așteptăm... Cît privește cazul adus în discuție de dumneavoastră, nu sînt prea multe lucruri de spus, fiindcă greșeala „omului de 42 de ani" apare atît de evidentă din cele descrise, încît... Din păcate, asemenea cazuri mai există, da, mai există oameni care sînt gata să anuleze (cum poți oare „anula") sentimentele filiale, din pricina cine știe cărei ....neînțelegeri de ordin material. Să fim bine înțeleși : nu vreau să fiu prea idealist, să susțin că asemenea întîmplări au, întotdeauna, exclusiv un fond meschin, mărunt, căci așa-zisele „conflicte locative" (fie și între rude, între frați chiar) implică o mie și una de alte „detalii" pe care n-avem cum le cunoaște, nici cum le epuiza într-un... dialog public. Totuși, cînd o societate întreagă se luptă (cu succes) să înlăture definitiv vechile mentalități rămase, ca zăpul de cafea la fundul ceștii, în conștiința unora, poziția „intransigentă" (culmea) a vinovatului (eventual) nu poate stîrni decît dezaprobarea noastră. În fond, dacă-i așa cum povestiți, un frate vine, oarecum împotriva voinței (sau dorinței) altui frate, în curtea acestuia (însă proprietatea fiind a părinților *comuni*), ca să-și ridice și el o casă pentru ai săi. Hai să presupunem că nu-i tocmai comod să ai vecini în curte (dar...frate !), că ai alte planuri (să-ți construiești garaj, ori casă pentru fată, cînd va fi mare etc), și, dintr-odată, planurile ți se prăbușesc din ...vina părinților care, deh ! părinți, nu pot să aibă grijă doar de unul din copiii lor (cel gata instalat în curtea cu pricina). Și-atunci, pentru că părinții aceștia și-au permis să „greșească" față de acel fiu al lor, cărora îi dăduseră terenul, inițial, ca să-și facă locuință, acești părinți cum pot fi... puși la punct (într-o mentalitate schioadă ca a omului despre care vorbim) ? Pedepsindu-i ! Cum poate un fiu de 42 de ani să-și pedepsească părinții bătrîni ? (dar nu vulgar, prin insulte sau mai știu eu cum, ci subtil, ca unul care, mă rog, are casă în capitală) ? Relativ simplu : nemaiacceptînd să-i vadă, să le vorbească și să i se vorbească, rupînd toate legăturile cu ceilalți frați și cu surorile, cu neamurile... El a mizat, pe ce credeți ? Tocmai pe *iubirea* părinților săi față de sine ! Aici, într-asta, părinții, în imensa lor iubire față de copii, erau vulnerabili. Aici, în punctul strict vulnerabil al sensibilității bătrînilor, a înfipt săgeată teribilul bucureștean cu casă pe pămîntul părintesc...

POST-SCRIPTUM. Am primit de la tov. *ing. Aurică Brebenel,* director al Întreprinderii pentru difuzarea materialelor sportive (I.D.M.S.) București, str. Batiștei nr. 11, următoarele informații în legătură cu importul de autoturisme pentru invalizii motori „Trabant Hycomat" : costul unui autoturism — 35 250 lei ; Ministerul Comerțului Interior s-a preocupat, în mod special, și a obținut confirmarea livrării, pînă la sfîrșitul acestui an, a unui substanțial număr de asemenea vehicole ; pentru a se înscrie, în vederea obținerii unui „Trabant Hycomat", cel în cauză trebuie să aibă avizul Ministerului Muncii (Direcția Generală de Asigurări Sociale, Pensii, Asistență Socială, Contabilitate și Control Financiar) privind gradul de invaliditate și de necesitate, după care — pentru înscrierea propriu-zisă — se va adresa Ministerului Comerțului Interior (str. Doamnei nr. 12, București, sector 4), de unde cererile aprobate vor ajunge la I.D.M.S. *Din păcate, n-am primit încă nici o comunicare în legătură cu propunerea majorității invalizilor motori, dornici să cumpere asemenea autoturisme de a nu fi necesară în cazul lor, vechimea de 6 luni, a banilor, la C.E.C. Așteptăm în continuare și rezolvarea, la fel de promptă și binevoitoare, a acestui ultim aspect deloc neimportant...*

Pictorii preistorici ai culturii Cucuteni

de prof. univ. dr. docent Vladimir DUMITRESCU

Fără îndoială că în domeniile de cercetare ale istoriei străvechi în general, și în acela al patriei noastre în special, sînt încă destule probleme nelămurite — enigme, dacă doriți să le spunem așa ; ba chiar și unele enigme care, după toate probabilitățile, nu vor fi dezlegate niciodată, deoarece vor lipsi întotdeauna datele-cheie pentru rezolvarea lor. **Una dintre acestea poate fi aceea privitoare la neamul căruia îi aparțineau populațiile care au locuit spațiul carpato-dunărean acum mai bine de cinci milenii, în epoca pietrei șlefuite, respectiv în epoca neo-eneolitică.**

Prin cercetările arheologice sistematice, cunoaștem astăzi multiple aspecte ale culturii lor materiale, pe baza cărora încercăm reconstituirea științifică a suprastructurii lor sociale și a aspectelor vieții lor spirituale ; iar studiul scheletelor din acea vreme permite chiar reconstituirea înfățișării acelor oameni ; **dar „enigmele" privind neamul căruia îi aparțineau și limba pe care o vorbeau, nu vor putea fi ușor rezolvate.** În privința rasei din care făceau parte aceste populații, specialiștii se împart în două tabere, cei mai numeroși susținînd că populațiile neo-eneolitice din spațiul carpato-dunărean, aparțin marelui grup al pre-indoeuropenilor, iar ceilalți cred, dimpotrivă, că ei făceau parte dintre semințiile de limbă indo-europeană. **Chiar dacă în această privință s-ar ajunge vreodată la un consens unanim, tot nu vom ști cum suna limba pe care o vorbeau și nici cum își spuneau lor înșiși, sau cum le spuneau vecinii, pentru că nu se va putea descoperi niciînd în această privință vreo mărturie contemporană sau de puțin posterioară, deoarece nici ei, nici vecinii lor nu cunoșteau scrierea.** Iar dacă se va admite totuși că acești îndepărtați strămoși preistorici erau indoeuropeni, n-am ști mai mult decît că limba lor era unul dintre vechile idiome indoeuropene. **În schimb, începînd cu perioada de trecere spre epoca metalelor și cu epoca bronzului, este astăzi sigur că populațiile care locuiau spațiul carpato-dunărean erau indoeuropeni : strămoșii proto-tracilor, la rîndul lor strămoșii direcți ai geto-dacilor.**

Dacă ne vom referi însă la unele „enigme" mai minore, am putea spune că fiecare an aduce lămurirea în linii mari a unora dintre aceste probleme, sau conturarea, uneori chiar pînă la neașteptate detalii, a unora dintre aspectele despre care am amintit mai sus. Și pentru a rămîne în cadrul epocii pietrei șlefuite, ne vom referi la **cultura ceramicii pictate de tip Cucuteni, identificată în cea mai mare parte a Moldovei dar și în sud-estul Transilvaniei. Destul de curînd se vor împlini o sută de ani de la descoperirea primelor resturi caracteristice ale acestei culturi (în special a olăriei pictate în două și trei culori) : totuși, de la primele săpături arheologice sistematice întreprinse pe teritoriul românesc au trecut numai vreo 70 de ani, iar de la acelea întreprinse în Moldova de cercetători români se vor împlini în 1976 cincizeci de ani.** Aceeași cultură s-a răspîndit și mai spre est și nord-est, pînă în apropiere de Nipru, unde e cunoscută sub numele de cultura Tripolie.

S-au cercetat sistematic multe așezări și s-au adunat multime de date privind problemele culturii Cucuteni, dar alte nenumărate așezări străvechi ale oamenilor care au creat această cultură sînt încă necercetate, deși au fost identificate ; iar ritmul tot mai viu al construcțiilor industriale și intensificarea mecanizării agriculturii le amenință cu distrugerea, unele fiind, din păcate, încă de pe acum pierdute pentru știință.

Printre așezările temeinic cercetate în ultimul timp, un loc de frunte îl ocupă aceea de pe teritoriul comunei Drăgușeni, din județul Botoșani, descoperită de prof. Aristotel Crișmaru din acea localitate și unde, începînd din anul 1970, Institutul de arheologie din București al Academiei de științe sociale și politice, în colaborare cu Muzeul de Istorie din Botoșani, întreprinde în fiecare vară săpături sistematice. Importanța acestor cercetări stă nu numai în obținerea unui număr impunător de vase pictate, de statuete și de unelte de silex, de piatră șlefuită, de os etc., ci și în faptul că ele ne aduc noi precizări în privința unora dintre aspectele vieții oamenilor care au creat această cultură.

Iată, de exemplu, știm acum că, încă din faza destul de veche din care datează așezarea de la Drăgușeni, triburile cucuteniene aveau obiceiul, înainte de a-și construi o locuință, să sape o mică groapă pe locul acela, în care depuneau cîteva vase, drept ofrandă închinată presupuselor forțe ocrotitoare, un fel de „groapă de fundație" a casei, care prilejuia o anumită ceremonie, însoțită fără îndoială de un osp&t, cam așa cum se obișnuiește și astăzi cînd se pune o piatră de temelie... Iar descoperirea într-o groapă din apropierea altei locuințe pe lîngă diferite alte obiecte — vase sparte, unelte, ca și oase de animale — a cîtorva tăvi mari de lut ars, confirmă practica acestor ospețe colective, care aveau loc cu prilejul diferitelor momente importante din viața familiilor și chiar a comunității.

Exemplul citat ne arată cum fiecare cercetare metodică, contribuie la ridicarea vălului multimilenar care acoperă încă unele aspecte ale vieții strămoșilor noștri îndepărtați, deoarece explicația de mai sus reprezintă cu adevărat o certitudine și nu o simplă ipoteză ; în felul acesta se dezleagă unele enigme, chiar dacă acestea ar putea fi considerate minore. În schimb, alte descoperiri de pe teritoriul aceleași comune, Drăgușeni rămîn încă, într-o anumită măsură, o enigmă, pentru explicarea căreia trebuie să ne mulțumim cu ipoteze. **Într-adevăr, pe un dîmb situat la mai bine de un kilometru de așezarea amintită, au fost descoperite cîteva zeci de gropi mari, săpate în lut pînă la peste 2 m adîncime, umplute deavalma nu numai cu oale sparte, obiecte de tot felul** (unele întregi !), **dar și cu multe bucăți de plăci de lut ars pentru cuptoare de ars oale. S-a presupus că acestea ar fi fost gropi de asemenea cuptoare de olărie, dar pereții lor nu sînt arși și deci explicația aceasta nu poate fi acceptată.** S-a mai spus că în aceste gropi — care inițial slujiseră pentru scoaterea lutului necesar tocmai confecționării oalelor — se aruncau „rebuturile" de la unele cuptoare de ars oale, dar deoarece aceste „rebuturi" nu sînt decît rareori calcinate și deformate, iar în schimb multe vase s-au putut întregi perfect și, totodată alături de resturile ceramice, se aflau unelte și alte obiecte, arată că nici această ipoteză nu este multumitoare.

Toate descoperirile de la Drăgușeni — și în primul rînd olăria pictată cu măiestrie negalată (deși tot aici s-a descoperit și cea mai mare și mai frumoasă statuetă de lut ars de pe tot întinsul arieî de răspîndire a acestei culturi) constituie de altfel încă o dovadă a nivelului ridicat al culturii materiale a triburilor culturii Cucuteni de acum mai bine de cinci mii de ani, care au creat cea mai desăvîrșită olărie preistorică din toată Europa. Acest fapt ne impune să nu cruțăm nici un efort pentru a scoate la lumină și a salva cît mai multe dintre aceste resturi, indiferent cîte enigme vor fi dezlegate și cîte altele își vor merita mai departe acest nume.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Triumful zecimalelor

În multe operații de cîntărire, nu prea se ține seama de zecimile de gram. Există însă și numeroase alte ocazii, în care cîntările nu se efectuează doar pînă la zecimile de gram ci pînă la zecimi sau sutimi de miligram, milionimi de miligram etc. Firește că operațiile de cîntărire de mare precizie au dus la descoperiri interesante. Din acest punct de vedere, în domeniul chimiei, există chiar un exemplu elocvent, cunoscut sub denumirea de „triumful zecimalei a treia".

Știți la ce se referă și ce s-a descoperit cu ajutorul cîntărirlor foarte precise ?

Versuri

Din caierul timpului, istoria ne-a făcut cunoscute multe figuri de poeți revoluționari. La un astfel de poet ne referim și în cele ce urmează, materialul fiind propus de cititorul nostru **P. Avramescu,** din București. Este vorba despre un poet român născut în secolul trecut. Vizitînd ocazional una din peșterile cunoscute din țară, cele văzute l-au impresionat puternic, fapt care l-a determinat să compună următoarele versuri scrise în cea de a doua jumătate a veacului al 19-lea: „Peșteră posomorîtă, / Mare, umedă, tăcută... / Ai fi bună-n București / Să servești de pușcărie / Hoților care sfîșie / Pieptul țării românești".

Se pun întrebările: **Cine a fost autorul versurilor, în ce perioadă a trăit și la ce peșteră s-a referit?**

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Din lumea scriitorilor

În ordinea din tabela publicată în rubrica noastră din numărul anterior al revistei, numele autorilor și perioadele în care au trăit, sînt următoarele :

1. *Jean Nicolas Arthur Rimbaud (1854—1891).*
2. *Nicolae Labiș (1939—1956) ;*
3. *Vladimir Vladimirovici Maiakovski (1893—1930) ;*
4. *Alfred de Musset (1810—1857) ;*
5. *Victor Hugo (1802—1885) ;*
6. *Johann Wolfgang Goethe (1749—1832) ;*
7. *Mihail Eminescu (1850—1889) ;*
8. *Alexandru Petöfi (1823—1849) ;*
9. *Friedrich Schiller (1759—1805) ;*
10. *Paul Verlaine (1844—1896) ;*
11. *Alexandr Sergheevici Puşkin (1799—1837) ;*
12. *George Coşbuc (1866—1918) ;*
13. *Ion Luca Caragiale (1852—1912) ;*
14. *Thomas Mann (1875—1955) ;*
15. *Ernest Hemingway (1898—1961).*

Un număr interesant

Numărul căutat este 61. Într-adevăr, scăzînd 6 din 61 rezultă 55. Împărțind pe 55 cu 5, se obține 11. Dar, tot 11 va rezulta, dacă adunăm pe 61 cu 5, ceea ce face 66, și împărțind apoi pe 66 la 6.

Bineînțeles că rezultatul se poate obține ușor pe cale algebrică, astfel :

Se notează numărul căutat cu x iar numărul comun, obținut de pe urma operațiilor descrise, cu y. Se pot scrie următoarele ecuații : (x—6) / 5=y și (x+5) / 6=y. Întrucît y este comun ambelor ecuații, înseamnă că o putem egala pe prima cu a doua, adică : (x—6)/5=(x+5)/6

Înmulțind mezii cu extremii, avem : 6(x—6)=5(x+5). Rezolvînd înmulțirea, căpătăm : 6x—36=5x+25, sau 6x—36—5x—25=0. Adunînd termenii 6x cu —5x și pe —36 cu —25, vom avea : 6x—5x=x iar —36+(—25)= —61. Deci în ultimă instanță, x—61=0 sau, x=61.

Poșta cititorilor

La întrebările din rubrica noastră publicată în nr. 855 al revistei, apărută la 23. 02. 1974, au fost sortate răspunsurile bune primite de la următorii cititori : **Nicolae Marius,** elev, Lic. „I. L. Caragiale", Ploiești ; **Sperlea Ovidiu,** elev, Lic. „Johannes Honterus", Brașov ; **Roxana Danielescu,** elevă, Ploiești ; **Marian Vlăduț,** Sibiu ; prof. **Emilia și Gheorghe Brașoveanu-Urlați,** București ; **Nicolae Huțul,** pensionar, București ; **Carmen Save,** studentă A.S.E., București.

Kolea Kureliuk, Mariței Mică, jud. Suceava. Mulțumim pentru urări. Cît privește cuvîntul „Cidul", el reprezintă o adaptare în limba română a lui „Le Cid", din limba franceză. Fiind deci o adaptare, ar fi mai normal să se pronunțe cum se scrie, decît să se folosească hibridul „Sidul" care este pe jumătate franțuzesc și jumătate românesc.

G. Constantinescu, pensionară, București. Pentru iubitorii astronomiei, începători, recomandăm lucrarea „Astronomie elementară" de prof. univ. G. Petrescu, publicată de Editura Științifică, în anul 1962. Lucrarea este foarte documentată. O veți găsi la vreuna din bibliotecile publice, fiind epuizată din librării, mai de mult.

AM REȚINUT în vederea publicării materialele primite din partea cititorilor : **Viorel Todea,** com. Arieșeni, jud. Alba; **Luminița-Roxana Ciumber,** Pitești, jud. Argeș și **Mareș Gheorghe,** Slatina.

ERATĂ. În rubrica noastră din nr. 860 al revistei, apărut la 30.03.'74 s-au strecurat unele erori de tipar. Astfel, la materialul intitulat „Din lumea scriitorilor", se va citi „Poeme saturniene", în loc de „saturinene", iar la materialul „Din monumentele Capitalei", este vorba de sculptorița Lidia Kotzebue și nu de „Kotzebuc".

Ing. Liviu MACOVEANU

UMOR STRĂIN

Fără cuvinte

— Uită-te la ea ! Suferă de grandomanie...

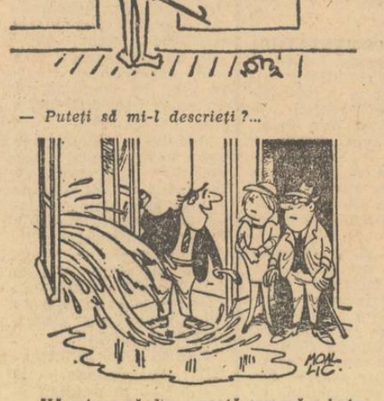

— Puteți să mi-l descrieți ?...

— Vă asigur că din această cameră a hotelului aveți cea mai frumoasă priveliște a mării ..

REBUS • REBUS • REBUS

PASTEL DE PRIMĂVARĂ

Creangă — Cu dresuri și clovni : 10) Electrod pozitiv — A supraviețuit potopului — Primele babe ! 11) A scris pamfletul „1907. din primăvară pînă în toamnă".

Ion MIJA

Cuvinte rare : ONI, GAS.

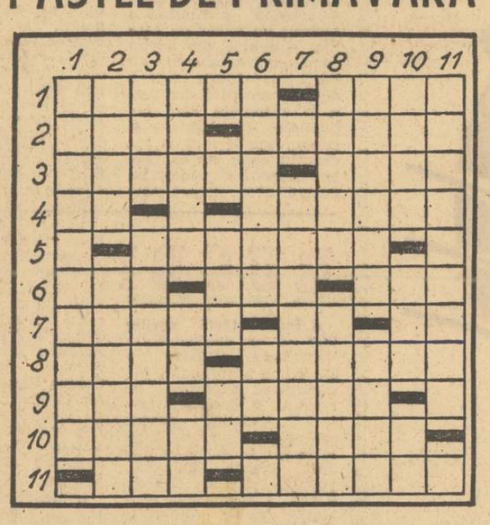

ORIZONTAL : 1) Celebru poet indian, autorul poeziei „Primele iasomii" — Tutore vegetal ; 2) Nu face casă bună cu primăvara — Infinitivul cultivatorilor ; 3) Vestitoare a primăverii — Apanajul tinereții ; 4) Firicel de floare albastră — Regretat poet chilian, autorul poeziei „Primăvara în nord" ; 5) Autoarea poeziei „E primăvară iar" ; 6) Mănîncă lemn — Localitate în Suedia — Primăveri (fig.) ; 7) Răpitor — Pene întoarse ! — Primul discurs al celui mai tînăr cetățean ; 8) La motocicletă — „Floare" la ureche ; 9) Banan fără coroană ! — Se răsădesc primăvara ; 10) Nenorociri — Este interzisă vînarea lui primăvara ; 11) Din nou — Rasă de mioare (masc.).

VERTICAL : 1) Autorul cunoscutei poezii „Rapsodii de primăvară" ; 2) A pictat tabloul „Ghiocei" — Crescuți în pădure ; 3) Localitate în S.U.A. — Braț încărcat cu flori (fig.) ; 4) Crește în urma coasei — Tudor Șoimaru — În cird ! ; 5) Nume de fată — 3 și 4 aprilie ! 6) Autorul poeziei „Albastrul mai" (poet sovietic) — Cap de cocor ! ; 7) A scris poezia „Floare albastră" ; 8) Ca pelinul (pl.) — Aprilie ; 9) Dezlegarea jocului apărut în numărul trecut

CIRCULAȚIE

ORIZONTAL : Semafor — Pod — Trecători — E — Radar — Dinam — Ataș — Mașina — Delăsări — IR — A — I — Aripa — A — Pista — Arl — Fn — Teme — Car — U — Volane — RO — Gropi — Etans — Aliate — Ilau.

Colțul auto

Sfaturi în doi... timpi

● **Azi, două sfaturi de conducere,** de fapt, două mici... trucuri cu care protejăm suspensia autovehiculului la trecerea unor obstacole. Astfel :

— Un șanț, o groapă, o denivelare „se pășește", adică se trece pe rînd, cu cîte o roată. Pentru aceasta, vom „ataca" obstacolul oblic, iar nu perpendicular. Și, evident, cu viteză cît mai redusă, dar suficientă ca să trecem, din inerție ;

— În cazul în care observăm spectacolul „în ultimul moment" și cînd circulăm cu viteză, vom „sări", executînd următoarea manevră : vom frîna energic cu o clipă înainte ca roțile din față să atingă obstacolul, după care tot atît de brusc vom elibera complet frîna. La frînare, suspensia se va contracta prin tasare, iar apoi se va deschide puternic, ceea ce va „sălta" automobilul peste obstacol. Nu uitați, însă, că această manevră se execută numai pe șosea uscată și pe cît posibil mai... rar. Este mai bine, totuși, să vă salvați suspensia circulînd prudent, anticipativ.

O normă de circulație, ilustrată

● **Prioritate de trecere** (art. 34). Nu vom insista asupra regulei, în general cunoscută, ci asupra unor abateri mai frecvente. (Amintim că neacordarea priorității ocupă unul din locurile fruntașe în ierarhia cauzelor accidentelor de circulație). Așa cum se vede în imaginea noastră unii conducători auto „uită" (dacă au știut vreodată !) că prioritatea de dreapta este regulă generală, care are, însă, unele... excepții. Printre ele, **pierderea priorității la intersecțiile semnalizate cu indicatoarele „cedează trecerea", „oprire la intersecție"** ca în cazul de față. Nerespectarea prevederilor Regulamentului de aplicare a Decretului nr. 328/1966, constituie contravenție și se sancționează potrivit art. 127 lit. g. **cu amendă de la 100 la 500 lei.** Totodată, potrivit art. 41 al Decretului nr. 328/1966, lit. e, **exercitarea dreptului de a conduce autovehicule se suspendă pe două luni** (o lună pentru conducătorii autovehiculelor aparținînd organizațiilor socialiste).

Ce nu prevăd normele legale

● **Interdicția de a transforma autoturismul** într-o adevărată baracă de bîlci, prin acele penibile perdelițe, abțibilduri, ciini, vaci, tigri și alte „bibelouri" așezate la geamul din spate sau atîrnate la oglinda retrovizoare interioară, nu este prevăzută deși nu este vorba de o simplă agresiune la adresa bunului gust, ci de o reală primejdie datorită reducerii vizibilității și a distragerii atenției. Putem da dovadă de înțelepciune însă și fără un text special de lege.

Auto-haz

● **Cunoscutul publicist** Patrice Pottier publică în „Tribune de Geneve" cu prilejul recentului „Salon — auto '74", cîteva anecdote, însemnări și aforisme hazlii, din care spicuim :

— Dacă o mașină este parcată într-un loc nepermis se poate presupune că a fost lăsată acolo de medicul sosit în grabă la căpătîiul unui bolnav sau de... soția medicului, venită la un coafor din apropiere.

— Bărbații au două feluri de a aprecia o tamponare. Dacă li s-a întîmplat lor, atunci precis este din vina... celuilalt. Dacă s-a întîmplat în timp ce la volan se afla soția, atunci a fost pentru că... „femeile nu știu să conducă" !

— O femeie sosește într-o stație-service cu mașina făcută... „armonică".

— Așa-i că puteți să-i faceți ceva ? — întrebă ea.

— Dezolat, doamnă — răspunde garagistul — dar noi aici spălăm, reparăm, dar... nu îngropăm !

I. BUTNARU

LOCURI LA ODIHNĂ PE LITORAL !

OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM din întreaga țară au pus în vînzare bilete la odihnă pentru stațiunile de pe litoral, în serii de 12 zile, cu începere de la data de 14 mai a.c.

De la această dată pînă la 30 iunie, tarifele sînt reduse față de perioada următoare.

Posesorii biletelor la odihnă obținute prin oficiile județene de turism beneficiază de reducere cu 50% la tariful de transport pe C.F.R.

Procurarea acestora se face la sediile tuturor oficiilor județene de turism din țară și la filialele Întreprinderii de turism hoteluri și restaurante din București.

PUBLITURISM (5864)

Misterul omului cu două peruci și o sută de identități

— ...Cezar Pastia ?

— Mda... De fapt... mă numesc altfel... Cine sînteți ?

— Reporteri.

— Ei, presa. Se poate ?... Poftiți ! De cînd doream să dau piept cu presa...

— Și noi cu dumneavoastră...

Așa l-am cunoscut pe cel care, de fapt, se numește Tudor Drăgan Crăciun, dar care mai este și... Andrei Modreanu, Rodrigue, Cezar, și încă multe alte nume, care mai de care mai exotice. Nici măcar purtătorul lor nu le mai știe pe toate.

— M-a reclamat cineva ?

— Întreabă Tudor Drăgan. Știu eu că sînt reclamat. Am trecut prin multe. Sînt un persecutat.

— Unde lucrați ?

— Aaa. Asta era... Asta era. Vă spun din capul locului că eu cîștig mult. E drept că nu am un serviciu stabil, dar, știți, așa sînt artiștii...

— Sînteți membru al vreunei uniuni artistice ?

— Nu chiar. Mă ocup de restaurări de icoane... Sînt cel mai căutat pictor restaurator.

— Ați absolvit o școală de pictură ?

— Nu. Dar am dovezi, acte... că sînt artist.

Tudor Drăgan scoate un dosar prăfuit și, după ce triază în fața noastră teancuri de scrisori, ne dă să citim „actele". Ne rugă să umblăm cu atenție cu ele, să nu se rupă.

Spicuim : într-un act eliberat de „Electroaparataj" la 13.III.1961 se adeverește că Tudor Drăgan a funcționat aici între 1955—1956, ca... vopsitor ! Adeverința îi servea pentru stabilirea... vechimii în muncă. Cooperativa „Arta aplicată" certifică la 21.III.1962 că omul nostru avea funcția de... pictor, în vederea înscrierii la... Școala populară de artă ! În 1963, C.A.P.-Pantelimon, certifica, la rîndul ei, că T. Drăgan este... membru cooperator ! („Știți, nu aveau posturi de pictor"...).

— Deci n-ați urmat o facultate...

— N-am putut. Știți, în perioada respectivă am fost la... închisoare.

— Din ce an nu mai aveți serviciu ?

— Din '63... Cu mine este un caz mare...

— Asta am auzit și noi. Poate ne dați amănunte.

— Nu știu ce are miliția cu mine. Nimeni nu s-a plîns că aș fi făcut ceva rău. Dar cum vreau să mă însor, cum apare un milițian și îi bagă în cap logodnicei că aș fi un escroc, o lichea, un indivíd periculos. Am eu figură de escroc ? Să știți că am ajuns la disperare. Am vrut să mă sinucid.

— Ce spui, domnule ? !

— Da. Eram aici, cu o logodnică. Am stat nemîncat o săptămînă. Am dat drumul și la gaze. Dar... mi-am zis : de ce să mă omor tocmai eu ? Voinic sînt, talentat sînt, mînă bună am. Am succes la femei. Am dat drumul la geam și am plecat să mă aerisesc. Pe Lipscani am găsit, ce credeți ? Două picioruse frumoase. Dar nici de logodnica aceasta n-am avut parte.

— Iar a apărut un milițian ?

— Iar, dom'le !... Și întotdeauna am avut grijă de logodnice. Miliția zice că umblam după banii lor. Eu le dădeam... Uitați, și acum (și întorcîndu-se către camera vecină, strigă : Mariana ! Vino aici !... Apoi către noi : Fata asta este un copil...).

La chemarea „stăpînului", apare o tînără. Facem cunoștință.

— Maria Strat...

— Sînteți logodnica dinsului ?

— De aproape 10 luni locuim împreună.

— Unde lucrați ?

— Am lucrat doi ani la Oficiul poștal 10. Am demisionat, ca să mă pot pregăti pentru facultate.

— Din ce trăiți ?

— Mă ține Cezar.

— E un om bun...

— E bun, respectuos, săritor la dureri le celor din jur. Numai vecinii și miliția au ce au cu el. Dar el este calm. E un om muncitor, de la care poți învăța multe. În ce mă privește, vă pot spune că este un om minunat și trebuie să fie ajutat.

Ceea ce și facem !

Cînd am sunat la ușa lui Tudor Drăgan știam despre el destul de multe. Client al tuturor circumscripțiilor de miliție din Capitală, Tudor Drăgan, la 43 de ani are un trecut... bogat. Logodnic de profesie, și-a exersat capacitatea de seducție contractînd și... sante căsătorii legitime (cu două inginere, o juristă, o doctoriță, o economistă, o actriță și o arhitectă). Logodnice ? Cîteva sute. (Lista completă nu o putem da din... lipsă de spațiu). Omul voinic din fața noastră, ca să treacă cu bine prin toate peripețiile sale sentimentale era dotat cu cele necesare machiajului (doar era pictor !) : două peruci și un număr nesfîrșit de nume.

Modus operandi : tot arsenalul unui seducător de profesie culmina cu promisiuni de căsătorie și cu... stoarcerea unor sume de bani, pentru „materialele necesare execuțării unor picturi, comandate", în urma cărora va cîștiga o sumă fabuloasă și va restitui totul. Bineînțeles, victimele sale mai au și acum datorii de zeci de mii de lei.

Am deslușit și resursele proprii ale „pictorului" : afaceri cu icoane vechi, cumpărate pe lucru de nimic și revîndute, prin Consignația, cu mii de lei. (Cum ? „Mi-am aranjat relațiile. Cine are bani... Știți, icoanele acestea sînt căutate de străini. Mie nu-mi plac lucrurile noi îmi plac vechiturile... Sînt specialist în pictură bizantină"...).

— Și totuși, cam multe încurcături... Nu prea vă aveți bine cu legile ?

— Da. Dar ce pericol social prezint eu ?

Chiar așa, este Tudor Drăgan Crăciun, un parazit, un individ periculos ? Judecați și dumneavoastră !

Igor BUTNARU
Petre Mihai BĂCANU

ŞAH

EPILOG LA „MECIUL SECOLULUI"

...sau preludiu la un nou „război al nervilor"?

UN INCIDENT NEOBIŞNUIT a survenit anul trecut la un turneu internațional feminin. Un jucător destul de cunoscut pe arena internațională — să-l numim X — care urmărea pe un șah de buzunar partidele disputate de soția sa, participantă la concurs, a fost acuzat că-i comunică „jumătății sale" ce mutări să facă! Antrenorul altei concurente a pretins că X îi indică soției ce să joace cu ajutorul unui cod. După plecarea soțului d-na X, care pînă atunci jucase excelent, a avut o comportare slabă, pierzînd de cîteva ori în șir. Să fi fost de vină starea de nervi în care o aduseseră învinuirile unui antrenor intrigant? Să fi fost o simplă coincidență ieșirea din formă? Sau să fi existat un sîmbure de adevăr în acuzațiile aduse? Nefiind de față — cele de mai sus mi-au fost povestite de cineva care a jucat acolo — e greu de spus care-i adevărul. În orice caz, pentru a fi obiectivi, trebuie arătat că d-na X, în două turnee ulterioare, a avut o comportare excelentă, fără ca soțul ei să fie de față rundă după rundă...

AM AMINTIT DE ACEST INCIDENT, căruia nu i s-a făcut publicitate, întrucît la ședința din 19 martie, de la Amsterdam, a unui comitet special al federației internaționale (F.I.D.E.) a fost discutată și propunerea lui Bobby Fischer, actualul campion mondial, de a se interzice spectatorilor să stea în sala de joc cu șahuri de buzunar! Sugestia a stîrnit controverse. S-a replicat că e o propunere naivă, că spectatorii sînt departe de masa de joc la care-și vor disputa întîietatea cei mai buni șahiști ai lumii și că, de altfel, e îndoielnic că cineva ar putea să-i sufle, bunăoară lui Fischer, o mutare pe care campionul lumii să nu o vadă. La care s-a spus că, analizele pe șah de buzunar stîrnesc în rîndurile spectatorilor discuții mai mult sau mai puțin zgomotoase, chiar dacă nu e vorba numai de pericolul sufletului...

DAR ACEASTA NU A FOST SINGURA CHESTIUNE CONTROVERSATĂ dezbătută la reuniunea de la Amsterdam, prezidată de dr. Euwe, președintele F.I.D.E., fost campion mondial. Comitetul a adoptat hotărîrea — ce va fi prezentată spre ratificare viitorului congres al F.I.D.E. — de a fixa pentru cel mai tîrziu 1 iunie 1975 deschiderea meciului pentru titlul mondial dintre Fischer și cel ce va deveni chalangerul său oficial și că, dacă nu se va prezenta, fără un motiv bine justificat (o îmbolnăvire serioasă), campionul va fi deposedat de titlu. Evident, măsura urmărește evitarea unor situații de felul celor intervenite înainte de „meciul secolului" de la Reykjavik. Președintele federației americane, Kramer, a declarat că înainte de adoptarea unei astfel de hotăriri ar fi trebuit să fie ascultate și părerile campionului și ale chalangerului său. De altfel, fusese prezentată o propunere ca detaliile meciului pentru titlu să fie discutate direct de F.I.D.E. cu cei doi jucători interesați. La care s-a replicat însă că membrii F.I.D.E. sînt federațiile naționale și nu persoane individuale.

DISCUȚII VII au prilejuit propunerile privind condițiile confruntării pentru cununa cu lauri. Inițial, congresul F.I.D.E. din 1971 decisese ca acest meci să fie cîștigat de cel ce va învinge primul în șase partide, întîlnirea neputînd dura mai mult de 30 de partide (remizele urmînd să nu fie luate în calcul). Fischer a propus ca decizia să survină după zece partide cîștigate de unul din jucători, dar ca la 9—9 titlul să rămînă campionului. În același timp, el a cerut ca durata meciului să nu fie limitată. Comitetul a ajuns la un compromis: a hotărît ca disputa să fie încheiată după șase partide cîștigate de un competitor, dar durata în timp să nu mai fie limitată.

NU S-A AJUNS LA O SOLUȚIE privind alte propuneri prezentate de campionul mondial: dacă jucătorii să fie asociați la eventualele beneficii ale organizatorilor, care să fie statutul ziariștilor și fotoreporterilor etc. În schimb, s-a căzut de acord asupra locului unde se va juca: prima parte (15 partide) în S.U.A., a doua parte în U.R.S.S. (ținînd seama că adversarul campionului va fi un jucător sovietic, unul din următorii: Spaski, Karpov, Korcinoi sau Petrosian. Dacă nu cumva se va ajunge la o înțelegere ca întregul meci să fie disputat într-o altă țară.

UNII COMENTATORI, mai pesimiști, sînt de părere că rezultatele discuțiilor de la Amsterdam nu-l vor satisface pe Fischer și că este de așteptat un nou „război al nervilor". În cercuri ale F.I.D.E. se consideră chiar că nu este exclus ca în 1975 să se ajungă ca alături de Fischer să existe și un „campion al F.I.D.E."... Alți comentatori mai optimiști opiniază că fermitatea federației internaționale, dorința ei de a se arăta intransigentă în aplicarea unui regulament fixat dinainte, ar putea avea un efect salutar asupra disciplinei campionului lumii.

N-AVEM TALENTE SAU TALENT?

de Valeriu MIRONESCU

S-au parcurs 22 de etape — au mai rămas 12 etape. Timpul și etapele se scurg în favoarea craiovenilor. Nu-i vorba aici de o desfășurare sub semnul fatalității. Pățania de pomină întîmplată chiar la încheierea campionatului trecut și, probabil, conștiința faptului că orice pas greșit îi poate împinge acum la o relativă repetare a situației, determină echipa craioveană să lupte cu o tenacitate vrednică de admirat. Ispita remizelor în meciurile studențești a căzut în favoarea unei formule strict realiste, dar și corecte din punct de vedere sportiv — frate, frate, dar titlu-i pe bani. Mă aflam duminică pe stadionul „23 August" și auzeam cîțiva spectatori dîndu-și cu părerea, după golul egalizator al lui Deselnicu — să vezi, oltenii vor cîștiga în ultimele clipe! Și, într-adevăr, a venit golul victoriei, aproape de fluierul final, așa după cum s-au mai petrecut lucrurile de cîteva ori în acest campionat, cu echipa craioveană.

Tin să remarc în mod special un fapt de importanță nu numai pentru echipa din Craiova. În ambele meciuri — cu Politehnica Iași și „U" Cluj — în care victoria au smuls-o oltenii la limită, punctele decisive fuseseră înscrise prin excelente realizări personale de către același jucător. Drept e că acesta nu figurează nici în „echipa etapei", nici în „echipa campionatului (de la o etapă la alta)", însă, după mine, Marcu ne dă răspunsul la întrebarea dacă în fotbalul nostru mai apar sau nu talente de anvergură internațională. Susțin, nu la modul general vorbind, ci prin exemple concrete, că fotbalul nostru n-a încetat să producă tineri jucători foarte înzestrați. Ei nu apar — firește, pe toate drumurile — în nici un domeniu, talentele nu se înghesuie la ușile specialiștilor — totuși, numericește puteau și pot asigura primenirea treptată a loturilor reprezentative. Cu riscul de a mă afla în divergență netă de opinii cu o parte dintre antrenori afirm că văicăreala despre lipsa din fotbal a jucătorilor de mare valoare e mai mult decît un pretext neloial, e un fel de gogoriță pentru a deruta pe „nespecialiști".

Las de o parte un șir lung de cauze care frînează sau chiar stopează definitiv creșterea jucătorilor tineri, pentru a mă opri la greșeala de a nu-i promova la timpul cuvenit, optim, pe aceștia. Selecția elitei, în care se include și promovarea, n-a fost niciodată punctul forte în fotbalul nostru, nici la echipa reprezentativă. Aduc aminte amatorilor de fotbal cît de chinuitor s-a produs la vremea respectivă promovarea adolescenților Dinu și Dumitrache, cîte opoziții diverse a întîmpinat această acțiune atît la echipa de club cît și la echipa națională. Apoi, odată reușită operațiunea — una dintre cele mai fructuoase din întreaga suită de selecții la nivel de divizie A și de echipă reprezentativă — totul a intrat în normal, nici „autocritică" nici însușire a elementelor de experiență! Să mi se spună acum, prin ce erau mai promițători adolescenții de atunci decît Marcu de azi? Totuși, își închipuie cineva că Marcu se va transforma într-un jucător european ținîndu-l dincolo de linia de margine a terenului? În deceniul al șaptelea, noi am avut o singură extremă veritabilă de talie excepțională — Pircălab. Acum, pe partea stîngă a apărut Marcu, fără contracandidat pentru, probabil, alți ani la rînd. Să-l lăsăm oare să-și tocească talentul, să nu mai fie „Marcu"?

Cu ani în urmă, un junior se evidențiia ca fundaș stînga — plasament, acroșaj, viteză, în plus, dovedea un grad de tehnicitate cu totul neobișnuit pentru acel post. Un fundaș rar, bun pentru un deceniu. Echipa de club l-a folosit altfel, insensibilă la repetate cereri: zic, și-a adus singură pagube, l-a păgubit pe tînărul jucător, rămîn la părerea că ne-a păgubit și la nivel reprezentativ. Vînturat de pe un post pe altul, adus și scos din lot de cîteva ori, în ultimii doi ani, Hajnal și-a irosit calitățile. Cine își mai poate permite astăzi să susțină, în mod cinstit, firește, că lui Hajnal nu i-a trecut timpul? Un adolescent, plăpînd evoluase fulgerător de la juniori pînă la diviza A. Era ceea ce se cheamă „o speranță" după care se scurgeau ochii cluburilor fruntașe (se mai scurg și astăzi). În ianuarie 1973 a fost chemat la lot și trimis într-un turneu unde a jucat pare-se 20 de minute. Apoi, tăcere. Cine mai poate susține că evoluția lui Bölöni n-a fost definitiv stopată la nivelul de astăzi? Oricum, o eventuală creștere nu va mai fi în nici un caz pe măsura celei presupuse printr-o selecție și promovare executate oportun. Despre Multescu se scrie și se scrie de două campionate. Prin joc, dovedește o valoare constant înaltă. Măcar are norocul să joace la echipa lui de club! Alții n-au nici această șansă. După calități — spunea și repeta Traian Ionescu, același specialist din cazurile Dinu și Dumitrache — tînărul Moldovan trebuia să devină titular în formație la... 18 ani! Azi are aproape 24! Nu cumva, înregistrăm aici pierderea unui mare jucător, fiindcă n-a jucat, fiindcă selecția promovarea, n-au funcționat cum trebuie? Fără joc, fără jocuri numeroase la treapta cuvenită, nimeni nu se va afirma ca jucător, nici Marcu la echipa națională. O demonstrație la îndemîna fiecărui cititor, la îndemîna celui mai obișnuit dintre amatorii de fotbal ne-au făcut-o Beldeanu și Dudu Georgescu. Ei au revenit ambii la suprafața fotbalului printr-o pură întîmplare. Dacă Reșița nu obținea transferarea, dacă jucătorii nu jucau în echipa Reșiței în divizia A, nici azi nu s-ar fi știut de ei, toată lumea îi uitase; sub un maldăr de motive fusese îngropat talentul lor atît de ferm apreciat încă de la vîrsta junioratului. „În concluzie": talente sînt, facem însă figuri de nababi, lăsăm diamantele să ne scape printre degete.

* * *

Paguba e cu atît mai mare atunci cînd pietrele prețioase (nu diamante brute, ci gata șlefuite) încetează să sclipească în formația reprezentativă. Cum, necum, am impresia că mi s-a tras o păcăleală înainte de 1 aprilie. Turneul sudamerican văd că este acum altfel conceput decît scriam rîndul trecut, după o ședință a biroului federal. Adică, nu altfel, ci așa precum era conceput și mai înainte, cu aceeași distribuție în rolurile principale. În asemenea condiții, imi fac datoria să reamintesc rezultatele „în depășare" ale formației în multiplele ei forme și idei de joc: 0—2 (Kiev), 0—2 (Leipzig), 0—1 (Paris) și 4—1 Tirana.

* * *

Comitetul F.R.F. s-a întrunit, marți. Relatarea despre discuții, planul de măsuri și soarta cluburilor o tergiversez pînă la numărul viitor.

Așa cum arătam în reportajul nostru trecut, înaintea meciului cu Norton de la Caracas, campionul lumii Foreman, suferind de dureri la piciorul drept, a fost consultat de medici. Iată-l ieșind de la spital.

8, 9, 10... OUT!

• După turneul de la Galați • J. Dempsey internat la spital • Un film despre Clay • Eder Jofre părăsește ringul • Răspuns la o scrisoare • Norton despre Foreman.

de Paul OCHIALBI

• CA ȘI ÎN ANII TRECUȚI, recenta ediție a „Criteriului Tineretului" competiție organizată de ziarul „Munca" în colaborare cu federația de specialitate, a cunoscut săptămîna trecută la Galați un frumos succes. Dintre tinerii selecționabili vizați să ne reprezinte la campioanatele europene (Kiev 1—10 iunie) o excelentă impresie a lăsat „semiușorul" craiovean Florian Ghiță, un element înzestrat, cu înclinații către un box tehnic în exclusivitate. C. Hajnal, dacă va pune mai mult accentul pe apărare va putea deveni un pugilist complet. În nota obișnuită au evoluat alți selecționabili: greul C. Dafinoiu, Damian Cimpoiești și Paul Dragu. Niță Robu, revelația turneului din Iugoslavia, a fost uneori inegal și n-a mai impresionat ca altă dată. În afara selecționabililor, care s-au bucurat de o pregătire superioară față de ceilalți participanți, s-au remarcat cu această ocazie prea puține elemente. Dacă ar trebui să alegem ne-am îndrepta privirile doar spre „semimusca" Mihai Donciu (Ceahlăul Piatra Neamț). Salutăm reintrarea în națională de tineret a valorosului semigreu dinamovist Mircea Simon, care din motive de sănătate nu a putut figura în echipa care a întreprins turneul în Iugoslavia. Se pune întrebarea dacă la campionatele europene de tineret de la Kiev vom putea prezenta o garnitură completă sau vom deplasa 6 sau 7 boxeri, deoarece la unele categorii sîntem încă deficitari (mijlocie mică, mijlocie și pană).

• CELEBRUL Jack Dempsey, fost campion al lumii la „grea", în vîrstă de 79 de ani a fost internat într-un spital din New York. Medicii n-au dezvăluit secretul bolii lui Dempsey.

• SCENARISTUL Bob Schulberg și regizorul Elia Kazan vor ecraniza viața celebrului Clay fost campion al lumii. Clay urmează să-l aleagă pe actorul care va juca rolul principal. Se pare că el intenționează să-i desemneze pe Anthony Quinn, care în tinerețe, a practicat boxul susținînd cîteva meciuri la amatori. Titlul filmului va fi „Învins însă întotdeauna campion".

• CAMPIONUL MONDIAL la categoria „pană", brazilianul Eder Jofre, în vîrstă de 37 de ani este extrem de afectat de decesul tatălui său Aristide Jofre. Brazilianul a declarat că tatăl său era în același timp și antrenorul său și că neavîndu-l în colț nu-și va mai continua activitatea competițională. Jofre va abandona boxul după meciul care-l va susține în compania lui Marcano (Venezuela).

• RĂSPUNS cititorului **Costel Neacșu** elev, **București: „Am scris la timpul potrivit despre moartea tragică a fostului campion național Ion Covaci. Un amplu reportaj a publicat pe marginea acestei tragedii revista „Pentru Patrie". La Brăila, în memoria curajosului campion se va inițiia o competiție rezervată tinerilor pugiliști".**

• KEN NORTON, învinsul prin KO a lui Foreman a declarat: **„George este unul dintre cei mai dinamici boxeri ai erei moderne El îl va scoate din luptă și pe Clay la 30 septembrie. Peste 100 000 de spectatori vor vedea în acea zi la Kinshasa pe acest uriaș al ringului cum îl va lichida și pe Clay. Cînd Foreman te lovește la figură parcă te anestezează un... doctor".**

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

DAN SCRABA, str. Mașina de pîine, nr. 41, București: „Bineînțeles că orice înfrîngere provoacă amărăciuni, mai ales cînd adversarul nu impresionează el însuși prin valoare deosebită. Meciul nostru cu Franța nu a fost, fără îndoială, un „punct de cotitură". Dar el a fost un moment necesar pentru a înțelege optica antrenorilor echipei naționale După penibila înfrîngere de la Leipzig, în care „spiritul ofensiv" atît de des întîlnit în interviurile antrenorului Valentin Stănescu, dar numai acolo, a rămas un deziderat, a urmat acel 9-0 cu Finlanda, acel 9-0 care, fie vorba între noi, a fost cam mult „umflat". „Spiritul ofensiv" a cam dispărut simbătă pe „Parc de Princes", cînd întîlneam o echipă de bine-de-rău mai apropiată ca valoare. Stau acum și mă întreb de ce l-am criticat oare atît pe Angelo Niculescu? Cu alte cuvinte, antrenorul s-a schimbat, dar năravul a rămas același. Cum poate exista „spirit ofensiv" cînd majoritatea jucătorilor noștri, internaționali chiar, se încurcă la orice fază purtată mai „în viteză"?. De ani de zile are ochi de văzut și urechi de auzit că așa-zisul „fotbal spectacol" pe care-l practicăm noi e de pe vremea cînd bunicii noștri făceau bunicelor serenade, la lumina lămpilor cu gaz de pe străzile Bucureștiului. Ar fi momentul ca cei în drept să înțeleagă că fotbalul 1974 nu mai e un simplu joc de adolescență, că fotbalul 1974 înseamnă 10% spectacol și 90% sudoare, plus muncă. Ar fi momentul ca cei în drept să înțeleagă odată pentru totdeauna și în folosul fotbalului românesc că nu poate exista o națională puternică fără cluburi puternice. De unde nu e foc, nu iese fum...

„Momentul mexican" a fost o excepție. Și cum excepțiile nu devin niciodată reguli, s-ar putea ca superba aventură de pe înaltele platouri mexicane să ajungă pentru noi toți o amintire frumoasă. Pentru noi toți o amintire frumoasă, iar pentru opinia publică fotbalistică internațională un simplu accident.

Angelo Niculescu a greșit și el, într-o anumită perioadă. Avea însă în urmă „aventura mexicană" și cele trei meciuri cu Ungaria. Dar domnia-sa antrenorul Valentin Stănescu ce are în urmă?"

★ ★ ★

Ing. STĂNESCU VALENTIN, str. Lenin 6, Ploiești: „Deși nu sînt adeptul amestecului în problemele specialiștilor în fotbal totuși de această dată nu am mai rezistat întrucît am observat din nou o eroare care se repetă deseori. Este vorba de meciul Franța-România în care am avut o dovadă a rigidității antrenorilor și lipsa de orientare la fața locului în condițiile de joc efectiv în ceea ce privește componența formației. S-a văzut că jucătorii români, orientîndu-se foarte bine, au angajat de foarte multe ori decisiv virfurile noastre, în special pe Dumitrache, dar acesta de fiecare dată era surprins în poziție de ofsaid, ori era ajuns cu ușurință de fundașii adverși. Oare un specialist nu poate observa că la un astfel de joc al apărării adverse era mult mai indicată folosirea unor jucători cu viteză mare pe spații lungi? Cred că era mult mai indicată folosirea lui Kun pe centru, fiind foarte abil și avînd viteză mare, iar pe extremă să fi fost folosit Marcu, care știm cu toții ce viteză are. De altfel, acestea sînt meciurile în care trebuie folosit Marcu, nu acasă, cînd apărările adverse sînt aglomerate și nu îi oferă spații lungi de acțiune, în care el să-și valorifice calitățile. Sînt convins că Marcu, cu viteza sa, ar fi ajuns mingea pe care n-a ajuns-o Iordănescu (care a jucat bine) atunci cînd a ieșit portarul la 20 metri.

Tin să menționez că totdeauna l-am admirat pe Dumitrache pentru detenta și driblingurile sale derutante foarte oportune pe spații mici de acțiune, deci în meciurile în care noi dominăm teritorial. Repet, problema mi s-a părut de ordin tactic, de aceea mi-am permis să o aștern pe hîrtie".

★ ★ ★

SANDU PANAITESCU, Cărpiniștea, Buzău: „În legătură cu echipa națională de fotbal am și eu cîteva nedumeriri:

1. Din moment ce echipa nu și-a schimbat stilul de joc, adică viteza de acțiune în atac, de ce a fost necesară schimbarea lui Angelo Niculescu?

2. Sînt de acord cu ideea întineririi totale a echipei, în speranța că peste cîțiva ani vom avea o nouă echipă, mai bună decît cea veche. Dar atunci de ce actualii antrenori fac acest carcalete din care nu se mai pricepe nimic? De ce se aduc și jucători vechi (Lucescu, Neagu etc.) lîngă cei foarte tineri, cînd se știe că sudura dintre aceștia se realizează greu și cere timp? Dacă vrem rezultate imediate, atunci să-i aducem înapoi și pe Deleanu (care joacă foarte bine), și pe Radu Nunweiller, și pe Dembrovschi etc., adică toată garnitura veche, și renunțăm la întinerire.

Cînd vă veți spune părerea în această chestiune?".

În numărul viitor, sperînd ca, pînă atunci, să pot avea o discuție edificatoare cu Valentin Stănescu și cu căpitanul echipei, Cornel Dinu.

IENCIU GHEORGHE, str. Garofiței 10—14, orașul Dr. Petru Groza, jud. Bihor: „Prin aceste rînduri nu doresc altceva decît să îndrept atenția spre diviziile inferioare ale fotbalului nostru. Duminică, 24 martie, echipa noastră a jucat la Sebiș, cu echipa locală, pentru campionatul diviziei C, seria IX. Era un meci obișnuit, fără miză deosebită, căci nici una din echipe nu trage la titlu și nici nu este amenințată cu retrogradarea. Ba chiar din primul minut gazdele înscriu un gol care le-a adus în final victoria. Echipa noastră a jucat în continuare cu multă sportivitate, desfășurînd un joc cursiv, ieșind în evidență în mod deosebit tînărul Georgescu, în vîrstă de 18 ani, care îi încîntă pe spectatorii locali cu deosebitul său talent, fiind aplaudat la scenă deschisă. Cred că acest jucător și-ar putea avea locul în multe echipe de B și poate chiar de A nu peste mult timp. Dar față că jucătorii gazdă sesizează că acest tînăr este cel mai bun jucător din echipa oaspete (golgeterul echipei, în etapa precedentă marcînd patru goluri) și încep maltratarea lui prin toate mijloacele, inclusiv al faulturilor grosolane, intenționate. Chiar sub ochii îngăduitori ai arbitrului este lovit violent cu piciorul, fără balon, iar arbitrul abia catadicsește să-i arate pentru aceasta jucătorului huligan un cartonaș galben. Consider că un asemenea gest de lăsitate din partea arbitrului este mai grav decît dacă ar acorda în minutul 90 un penalti gratuit, pentru că a îngăduit să fie pusă în pericol integritatea fizică a unui jucător, viitorul său. Eu cred că astfel de arbitri care închid ochii în fața brutalităților și astfel de jucători care le comit din răutate ar trebui să abandoneze ei înșiși sportul.

De ce vă scriu toate acestea? Deoarece eu sufăr toată viața din cauza unui accident stupid de la fotbal. Am fost lovit grav pe terenul de joc, iar după cîțiva ani mi-am pierdut din cauza aceasta rinichiul stîng, fiind acum infirm toată viața. De aceea cer cea mai aspră pedeapsă față de jucătorii duri".

Scrisoarea dumneavoastră e un strigăt care sper să se audă pînă la federație, și aș fi fericit să vă pot anunța că aceasta a luat măsuri exemplare și demonstrative împotriva celor care au folosit violența și lăsitatea împotriva unui talent tînăr.

VIAȚA STADIONULUI

Un K. O. care va intra în istoria fotbalului

de Eftimie IONESCU

Nu, departe de mine gîndul de a intra în domeniul pe care confratele Paul Ochialbi îl deține cu autoritate, foarte aproape, tot aici, în pagina sportivă a „Magazinului". Am împrumutat doar din vocabularul pugilistic termenul sinonim cu momentul care pune capăt luptei, fiindcă ceea ce vreau să vă povestesc seamănă foarte mult cu așa ceva.

Adevărata întîmplare se petrece în Anglia, sub privirile a sute de mii de spectatori, a milioane de cititori și a altor milioane de telespectatori: e fantastica prăbușire a liderului primei ligi, Leeds.

Ca să aveți de la bun început datele obiective ale acestei cu totul neobișnuite căderi, iată două situații:

LEEDS LA 9 FEBRUARIE: 29 meciuri — 19 victorii — 10 egalități — 0 înfrîngeri; 51 goluri marcate — 16 primite — 48 puncte (Liverpool, următoarea clasată, se afla la 9 puncte în urmă!)

LEEDS LA 31 MARTIE: 36 meciuri — 20 victorii — 12 egalități — 4 înfrîngeri: 58 goluri marcate — 29 primite — 52 puncte. (Liverpool, următoarea clasată, se află la 2 puncte în urmă, cu trei meciuri mai puțin jucate, teoretic, deci, pe Leeds cu 2 puncte!)

Ce spuneți de cele două momente Leeds, despărțite de nici două luni de viață ale campionatului englez? În șapte etape, Leeds a realizat doar PATRU PUNCTE! În șapte etape, Leeds a marcat șapte goluri primind însă 13! În șapte etape, Leeds pe care nimeni nu îndrăznea să o mai vadă altfel decît campioană a Angliei a pierdut un avans pe care nici o echipă din vreun campionat european nu l-a avut. Leeds, care a doborît recordul de meciuri disputate fără înfrîngere (campionat și cupă), stabilit încă la începutul celui de al doilea deceniu al secolului nostru, abia își tîrăște pasul în campionat. „La începutul sezonului, Leeds era calmă, magistrală, puternică, sigură de ea. Un gol, fie și primit împotriva cursului jocului, n-o deranja de fel: ea aștepta cu răbdare, încredințată că va învinge, și așa era..." scrie comentatorul Max Marquis. Și, mai departe, tot el, vorbind despre Leeds învinsă în etapa a 35-a, acasă, de către Burnley, adaugă: „...Contra lui Burnley apărarea sa a fost lamentabilă, permeabilă și a făcut atitea greșeli cîte nu face o formație de pe ultimele locuri ale clasamentului..." Iar despre Liverpool, același comentator scrie: „...Liverpool a cîștigat, așa cum face de obicei: cu 1—0. De data aceasta la Wolverhampton. În ultimele 15 partide ale campionatului n-a marcat decît 18 goluri, dar fiecare a însemnat puncte prețioase într-o cursă în care numai încăpățînarea ei îi mai ajuta să spere că o să ajungă pe Leeds. De la 24 noiembrie și pînă acum, Liverpool a realizat o singură victorie la o diferență mai mare de două goluri, a fost cea din fața lui Manchester United. Dar, iute că, încet-încet ea a refăcut terenul și acum e gata să lanseze atacul decisiv...

Da, așa se prezintă lupta pentru titlul de campioană a Angliei înaintea etapei a 37-a, de astăzi. Cînd Leeds va juca în deplasare după ce a suferit două consecutive înfrîngeri pe teren propriu: 1—3 cu Burnley și 1—3 cu West Ham. Începutul acestui tobogan l-a reprezentat o mică echipă din liga a doua, Bristol City, care a întrerupt șirul partidelor fără înfrîngere ale lui Leeds, eliminînd-o din cupă. La trei zile după eșecul din cupă venea și primul din campionat, din partea lui Stoke City, și apoi... cele ce ați aflat mai sus. Ce atmosferă e, acum, la Leeds vă închipuiți! Don Revie, managerul lăudat și dat tot timpul drept exemplu, e disperat și anunță că nu va mai rămîne în fotbal dacă echipa lui pierde campionatul. Dintre jucători, puțini mai sînt încrezători că, totuși, lucrurile se vor îndrepta. Chiar și energicul scoțian Bremner, căpitanul formației, cel care se regăsea primul în momentele grele, pare acum demoralizat și obosit... Zilele următoare vor veni cu verdictul dacă în ediția 1973/74 a campionatului englez am asistat la un k.o. care va intra în istoria fotbalului.

RUGBI

• Între 11-15 aprilie 1974 se va desfășura, la Heidelberg (R.F.G.), a 6-a ediție a turneului internațional organizat de F.I.R.A. și dotat cu trofeul „Amiciția" pentru echipele de juniori pînă la 19 ani. Participă echipe din: Franța, România, Spania, Italia, Maroc, R.F.G., Cehoslovacia, Polonia. Este posibilă și participarea echipelor din U.R.S.S., Bulgaria, Belgia sau Iugoslavia. Pînă în prezent trofeul a revenit de trei ori juniorilor francezi și de două ori reprezentanților țării noastre. De această dată șanse mari la ocuparea primului loc au echipele Franței, României, Spaniei, Italiei. Nu trebuie neglijați nici juniorii țării gazdă. Echipa țării noastre va deplasa următorul lot: Jianu Iancu, Ebu Chenan, Răileanu Constantin, Pojar Gabriel, Munteanu Ion Cornel, Ionescu Vasile, Drumea Emil, Toma Adrian, Murariu Florică, Tudose Teodorian, Ion Florentin, Zafiescu Marian, Drondoc Nicolae, Jurj Mircea, Stancu Vasile, Anton Victor, Grosu Tudorel, Dragu Romeo, Săndoi Radu, Popescu Vasile, Nedelcu Mircea, Lazăr Bogdan, Stănescu Emil, Milca George.

• Măsuri drastice dictate de Comisia de disciplină: Omet C. Marin de la echipa „S.N. Oltenița" a fost suspendat pe un an pentru instigarea coechipierilor la părăsirea terenului de joc; Anghel Constantin de la „Petrochimistul" Ploiești a fost suspendat pe 6 luni pentru amenințări, injurii și loviri intenționate aplicate atît adversarilor, arbitrilor cît și... coechipierilor.

M. NICULESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

CONCURSUL „PRONOSPORT" DIN 7 APRILIE 1974

1. F.C. CONSTANȚA—C.S.M. REȘIȚA. La ei acasă, constănțenii sînt greu de învins. În plus, în această partidă ei au ascendentul moral asupra unei echipe pe care în tur au învins-o pe propriul ei teren.

2. RAPID—C.F.R. Cluj. Jocul bun practicat de rapidiști în partida cu Steaua ne obligă să le acordăm mari șanse de victorie în fața unei formații în mare declin de formă

3. UNIVERSITATEA CLUJ—POLITEHNICA TIMIȘOARA. Echipa locală, la un pas de a realiza duminica trecută una din marile surprize ale campionatului, deține mari posibilități de victorie.

4. F.C. ARGEȘ—JIUL. Să sperăm că de astă dată echipa argeșeană va reuși să se impună și pe propriul ei teren, nu numai în deplasare. Acordăm prima șansă argeșenilor.

5. POLITEHNICA IAȘI—STEAUA. Meciul se joacă azi așa că nu contează la concursul Pronosport.

6. ROMA—LANEROSSI. După meciul cu Lazio, în care a jucat bine deși a pierdut la limită, Roma are o misiune mai ușoară în fața unei echipe cu posibilități destul de modeste.

7. STEAGUL ROȘU—DINAMO. Desigur, prima șansă aparține echipei gazdă. Dinamo poate obține însă o egalitate dacă apărarea sa va funcționa cu precizie, ceea ce este posibil.

8. U.T.A.—PETROLUL. Misiune relativ ușoară pentru echipa locală avantajată nu numai de teren ci și de valoarea sa mai ridicată.

9. CESENA—JUVENTUS. Echipa torineză mai speră în cucerirea titlului de campioană, motiv pentru care va lupta din răsputeri pentru a intra în posesia ambelor puncte. Nu este exclus egalul.

10. GENOA—FOGGIA. Deținătoarea „lanternei roșii", Genoa cu doar trei victorii în 23 de etape, este aproape retrogradată în divizia B. Asta nu înseamnă că ea a depus armele și că nu va încerca să se salveze pînă în ultima clipă. Mijne poate obține cele două puncte.

11. INTER-FIORENTINA. Acest meci deține capul de afiș al etapei. Se crede că Inter va cîștiga dar se și amintește faptul că Fiorentina este una dintre echipele care se simt bine la Milano. Deci...

12. TORINO—BOLOGNA. Oaspeții s-au specializat în obținerea de rezultate egale Un asemenea rezultat este posibil și în acest meci.

13. VERONA—MILAN. Aflată la periferia clasamentului, Verona nu se socotește învinsă dinainte de către o echipă ce traversează una dintre cele mai critice perioade din existența ei. Noi apreciem că este posibil orice rezultat.

O NOUĂ FORMULĂ TEHNICĂ

LA TRAGEREA SPECIALĂ LOTO

16 APRILIE 1974

CÎȘTIGURI ÎN AUTOTURISME ȘI EXCURSII ÎN U.R.S.S., SPANIA ȘI FRANȚA

CÎȘTIGURI ÎN BANI DE VALOARE FIXĂ ȘI VARIABILĂ

MARI AVANTAJE PENTRU PARTICIPANȚI

Alte amănunte în prospectele tragerii, existente în toate agențiile Loto-Pronosport.

Luni 15 martie 1974 este ultima zi pentru procurarea biletelor. (5864)

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatului Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamente la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. 40 240

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVIII Nr. 862 — Sîmbătă 13 aprilie 1974 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

BĂTĂLIA PENTRU APĂ

Primăvară neobișnuită. După o iarnă lipsită de precipitații, după explozia de căldură de la începutul lui martie, iată ne aflăm la mijlocul lui aprilie și ploaia mult așteptată, ploaia atît de necesară ogoarelor, întîrzie să cadă. Meteorologii, hidrologii și alți specialiști au calculat, au scotocit în arhive, au urmărit mediile anuale ale regimului pluvial, ajungînd la concluzia că fenomenul atmosferic din acest an este deosebit de rar și, ni se spune, apare ca o consecință firească a unor ani cu abundente căderi de ploi. Pentru următoarele zile, prognoza indică, în afara unor averse izolate, încălzirea vremii și, în continuare, aceiași nocențime. Așadar, la mijlocul acestei primăveri, trebuie să vorbim de secetă.

Cuvîntul în sine — seceta — are o rezonanță dramatică. El ne amintește de istoria destul de apropiată a anilor de după 1946, cînd seceta a pîrjolit o bună parte a teritoriului țării, cu urmări economice și sociale grave pe care le cunoaștem cu toții. Este bine să ne aducem, însă, în memorie și caracterul agriculturii din acea vreme. Cum putea țăranul, singur pe ogorul său, cu plugul tras de un bou sau un cal costeliv, să înfrîngă vitregia naturii? Urmările secetei de atunci au fost amplificate de starea de înapoiere a agriculturii și, în general, a economiei noastre.

Nu vrem, desigur, să diminuăm seriozitatea problemelor care se ridică în fața agriculturii în condițiile actualei lipse de umiditate. Dar trebuie recunoscut că situația este profund schimbată. În primul rînd, pentru că, în încleștarea dintre om și natură, lucrătorii ogoarelor sînt uniți în mari ansambluri socialiste, cooperatiste și de stat, înzestrate cu mașini și utilaje moderne, cu specialiști de înaltă calificare. Apoi, pentru că, în ultimii ani, ca urmare a indicațiilor conducerii de partid, numeroase lucrări ameliorative și hidrologice, pun la dispoziția țărănimii condiții prielnice pentru diminuarea efec-

CONTINUARE ÎN PAG. ②

La 250 metri înălțime

● Lucrări unicat pe șantierul unui mare obiectiv energetic

● Una dintre cele mai înalte construcții industriale din țară

Prin darea în folosință, cu 8 zile înainte de termen a celui de al II-lea grup energetic de 210 MW — eveniment recent petrecut — termocentrala de la Brăila a intrat într-o nouă etapă a dezvoltării sale. Pînă la sfîrșitul primului trimestru, această mare termocentrală a țării a furnizat peste sarcinile de plan 70 milioane Kwh, aceasta constituind de fapt onorarea în întregime a angajamentului pe care și l-a asumat tînărul colectiv de muncă pe anul în curs.

În prezent pe șantierul acestui important obiectiv energetic constructorii și-au îndreptat eforturile spre finalizarea lucrărilor la cel de al III-lea grup de 210 MW care va încheia prima etapă și pe care s-au angajat, în cinstea celei de a XXX-a aniversări a eliberării patriei și a Congresului al XI-lea al partidului, să-l termine cu o lună de zile mai devreme. Eforturile sînt îndreptate în aceeași măsură și spre executarea masivă a lucrărilor etapei a doua de dezvoltare.

După cum ne-a precizat inginerul Petre Marinescu, șeful șantierului Energoconstrucții, multe din lucrările care se execută în cea de a doua etapă de dezvoltare au un caracter inedit. Constructorii au de îndeplinit aici, la poalele Bărăganului, o nouă și importantă misiune. Este vorba de înălțarea celui de al doilea coș de fum care de data aceasta va avea 250 m înălțime, înscriindu-se printre cele mai înalte construcții de acest fel din țară. Cele 81 de coloane din beton implintate în pămînt pînă la 42 m adîncime, care vor constitui baza viitorului colos ce va domina Bărăganul, sînt gata. Metoda cofrajelor pășitoare, aplicată și la primul coș, îi va ajuta pe temerarii constructori ai înălțimilor să atingă în cel mai scurt timp cota finală. Inedită va fi și construcția cazanelor care se vor sprijini pe niște cilindri din beton armat înalți de 60 m. Pentru fundația acestor cazane au fost bătuți 2 200 piloți din beton precomprimat. De asemenea, prin implantarea în solul Bărăganului a 4 000 piloți din beton de diferite grosimi și lungimi, s-au conturat dimensiunile bazei viitoarei clădiri, unde vor fi instalate cele două mari turboagregate de 330 MW fiecare prevăzute a intra în funcțiune în cea de a II-a etapă de dezvoltare a termocentralei de la Brăila. (VIOREL CHIURTU).

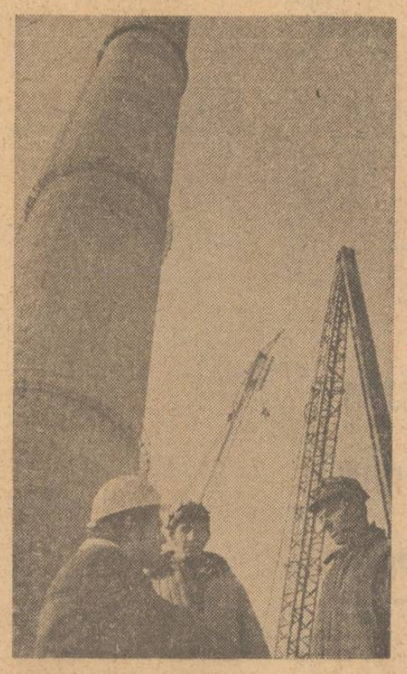

Masivul coș de fum, înalt de 200 metri care domină astăzi șantierul marii centrale termoelectrice de la Brăila va fi întrecut în dimensiuni cu 50 metri de cel a cărui construcție a început de curînd.

VITEZA DE ÎMBĂTRÎNIRE A OMULUI POATE FI REDUSĂ ÎN LIMITE NORMALE

● Cînd se instalează bătrînețea și cît ar trebui să trăiască omul ● Cine este predispus la îmbătrînire precoce și de ce? ● Profilaxia bătrîneții trebuie să înceapă din perioada copilăriei! ● Gerontologia românească — una dintre școlile de gen cele mai prestigioase din lume.

● Acest articol conține punctele de vedere ale dr. **Alexandru Vrăbiescu,** șeful secției de cercetări, dr. docent **Cornel David,** șeful sectorului clinic și dr. **Alexandru Ciucă,** șeful sectorului social și expert al O.N.U. în problemele sociale ale populației vîrstnice, toți trei directori adjuncți ai Institutului național de gerontologie.

Școala românească de gerontologie are marele merit de a fi răsturnat concepțiile lumii medicale despre bătrînețe. Ideea că bătrînețea este un fatum, că asupra proceselor de îmbătrînire nu se poate interveni, a fost dinamitată. Grație lui C. I. Parhon și Anei Aslan, bătrînețea este considerată pretutindeni azi drept o boală, drept o distrofie, o problemă medico-socială care poate fi influențată. S-a demonstrat de cine anume depinde viteza de îmbătrînire. De factori genetici, ecologici și patologici. S-a argumentat, de asemenea și posibilitatea instaurării unui proces de îmbătrînire mai fiziologic.

Gerontologia românească a jucat un rol de pionierat pe plan mondial. De noi depinde păstrarea prioritătii. Condiții: dezvoltarea cercetărilor la obiect, aplicarea măsurilor pentru prevenirea în masă a instaurării premature a îmbătrînirii, precum și tratarea în masă a stării de bătrînețe instalată. Grație celor de mai sus, sporirea vieții și creșterea duratei vieții active. Păstrarea prioritătii ar atrage după sine prestigiu științific și avantaje economice pentru țară.

Caleidoscop gerontologic

Geriatrie — medicina bătrîneții.

Gerontologie — știința proceselor biologice ale îmbătrînirii.

Bătrînețea se instalează în toate drepturile la vîrsta de 60 de ani. Între 60—75 ani omul e considerat vîrstnic. Între 75—90 ani, bătrîn. Peste 90 de ani, longeviv.

Cît ar trebui să trăiască omul? Fiecare specie animală are o anumită durată de viață, egală cu de 5—6 ori perioada ei de creștere. În baza acestui raționament: **perioada de creștere a omului = 25 de ani; durata vieții de 5—6 ori perioada de creștere = 125—150 ani.** Atît ar trebui să trăiască omul și uneori atinge asemenea limite.

Romulus BALABAN

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Victor Huliță, arată și lucrează de parcă ar avea 60—65, nu 89 de ani. **Foto: Nicu VASILE**

Inovația care se plimbă 11 ani între două etaje

Amănunte privind un dosar care poartă data 1963.

(Pagina a 5-a)

UN CENTRU NUMAI PENTRU PIETONI

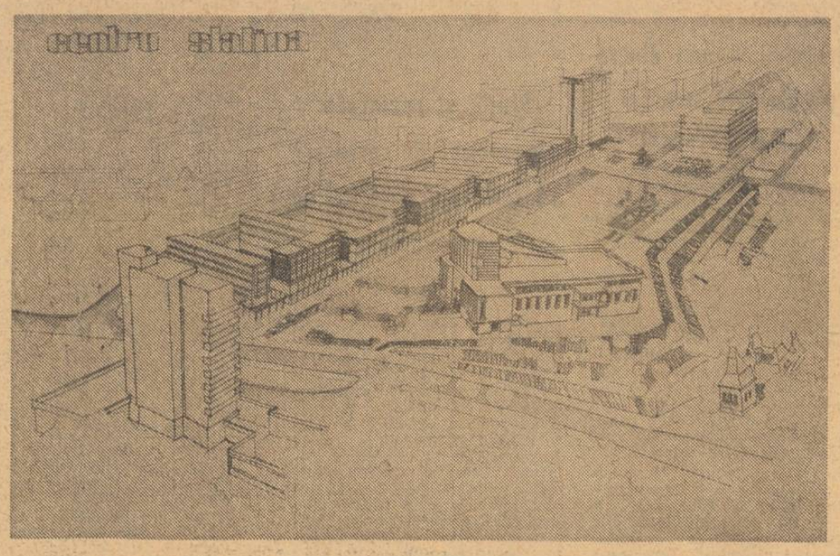

Centrul Slatinei, acest oraș cu o biografie de peste jumătate de mileniu, va fi remodelat. El va fi transformat într-o zonă destinată exclusiv pentru pietoni — necesitate rezultată pe de-o parte din neajunsurile configurației sale actuale, iar pe de altă parte din cerințele orașului care se dezvoltă rapid.

Inițiativa creării unui centru numai pentru pietoni aparține comitetelor executive ale consiliilor populare al orașului Slatina și, respectiv, județului Olt; ea a constituit tema de proiectare a detaliului de sistematizare. Realizator: un colectiv de la Institutul de studii și proiectare pentru arhitectură, sistematizare și tipizări-I.S.A.P.T. Șeful de proiect, arh. Gheorghe Hussar, ne-a înfățișat ideile dominante ale remodelării preconizate. Variantele elaborate vizează reunirea într-un ansamblu unitar a clădirilor existente și a celor ce se vor realiza, prin crearea unor construcții de legătură și amenajarea unor spații de tranziție.

Zona centrală se prezintă ca un plan înclinat, cuprins între străzile Cuza și Crișan, ambele căi majore de circulație. Se prevede legarea celor două magistrale cu o esplanadă în trepte, pentru accesul pietonal. S-a considerat că circulația vehiculelor poate fi deviată pe o arteră paralelă viitoarei esplanade, strada Victoriei, al cărei profil transversal va trebui modificat pentru a se asigura preluarea traficului. Esplanada proiectată e mărginită de o suită de blocuri „lamă". S-a propus construirea unui front stradal continuu, unind aceste blocuri prin amplasarea de clădiri, cu magazine la parter și pasaje de legătură.

Centrele de polarizare a interesului vizual și funcțional vor fi Casa de cultură, aflată în construcție și o mare piață, unde vor avea loc adunări populare și alte manifestări marcante. În capătul pieței, un singur „accent" arhitectonic, magazinul universal cu șapte nivele, care se află în construcție, iar peste drum, replica sa pe verticală, un bloc cu parter și zece etaje. Pavajele ornamentale, spațiile verzi, jocurile de apă vor contribui la crearea unor note unitare ale ansamblului, la agrementarea zonei centrale. Pietonii, deci, nu numai că se vor putea plimba în voie, dar totul este conceput să le facă promenada și momentele de recreere cît mai agreabile. (CORNELIA PREDA)

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

OMAGIU TIPOGRAFILOR

Acum, cînd scriu, mă aflu, bineînțeles, din nou în întîrziere față de graficul pe care revista care mă găzduiește l-a făcut împreună cu tipografia. Nu acesta este singurul motiv pentru care, din vreo vinovăție acumulată, gîndul meu de noapte se îndreaptă către tipografi, acești oameni minunați, cu sticlele lor de lapte în mîini, acești oameni cu sănătatea amenințată de perfidia plumbului, acești oameni fără de care toate vorbele noastre s-ar pierde în eter (cu excepția firească a vorbelor din care se constituie din cinci în cinci veacuri cîte o Mioriță sau un Luceafăr). Tipografii sînt, dacă vreți, forma materială a celor ce scriu. Ei înșiși sînt niște scriitori, niște gazetari care transcriu pe curat ceea ce frații lor, aflați cu un etaj sau două mai sus, undeva, într-o clădire pătrunsă de zgomote înfundate de mașină care construiește cuvinte, au scris de mînă. Pentru că îi avem prea aproape, ne uităm la ei fără să-i vedem, de prea multe ori. Ne sînt frați și parcă ne e jenă să-i lăudăm cît s-ar cuveni. Dar, între muncitorii cei mai munciți, între bărbații cei mai solicitați de zguduirile vieții, ce ochi — și mai ales ce ochi de gazetar — e orb pînă acolo încît să nu vadă că se află tipografii? Cu puțină ceremonie în glas și cu puțină tristețe în amintire mă apropii de ei, de domniile-lor, și-i văd muncind, ca să dea celorlalți oameni ceea ce am gîndit noi, cei care scriem. E poate din nou puternic în noi acest simț al obișnuinței și el ne obturează vederea, de nu înțelegem întotdeauna splendidul și angajantul efort prin care o categorie de oameni luptă, se consumă literalmente, pentru a ne da nouă acces la gloria lumii. Se spune — și văd că se spune cu îndreptățire — despre umoriștii profesioniști că sînt în familiile lor niște ursuzi. Așa și noi, oamenii de sensibilitate, profesioniști ai sensibilității, nu sîntem sensibili decît în anumite momente la opere de excepțională intensitate și la consumul vital, atît de impresionant pentru oricine îi vede din afară, ale tipografilor de lîngă noi. Cînd, în clipe de conștiință, gîndurile noastre de intelectuali își caută în lumea reală niște chipuri de la care să se revendice, ca să transcrie o anumită linie de conduită, ne gîndim la oțelari, la mineri, dar nu știu de ce ne vin în minte rareori tipografii. O mină de cărbune se află aici, lîngă condeiul care bîjbîie aceste cuvinte! Ea se numește tipografie. O fierbinte oțelă-

CONTINUARE ÎN PAG. ②

TENIS

Calendarul turneelor „Marelui Premiu F.I.L.T."

Programul complet și tabelul cu punctajul ce se acordă în probele de dublu.

(În pagina a 8-a)

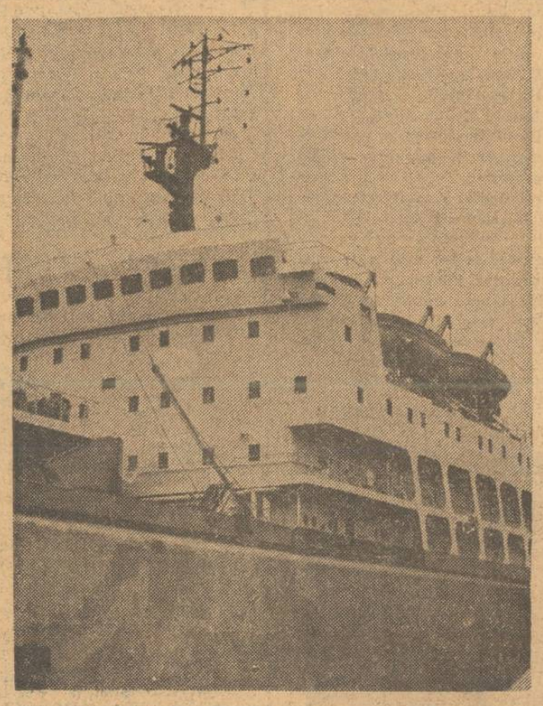

Castelul de comandă al navei „Polar IV"

Corespondență specială pentru „Magazin" de pe nava „Polar IV"

(În pagina a 3-a)

Fișe de educație

ULTIMUL EPISOD AL COPILĂRIEI

Răspundem la întrebările dumneavoastră

Pe teme de sănătate, juridice, de învățămînt, horticole

A. B. C.-UL GOSPODINELOR ÎNCEPĂTOARE

(Relatările în pagina a 6-a)

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

BĂTĂLIA PENTRU APĂ

URMARE DIN PAG 1

telor lipsei de umiditate. În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, în fața eventualei calamități, întregul nostru popor acționează în mod unitar, într-un splendid elan patriotic.

Informațiile care ne-au venit pînă acum arată limpede că, pretutindeni se lucrează cu calm și pricepere, zi și noapte, astfel încît apa să ajungă pe cîmp. Pe Bărăgan s-au inițiat acțiuni care urmăresc conservarea și folosirea rațională a rezervelor de apă existente; la Iași au fost inventariate toate resursele de apă; în unele zone, apa a fost adusă cu trenul; se forează puțuri la mari adîncimi; un plan de măsuri a fost elaborat de ministerul de resort, care indică, practic, ce este de făcut pentru combaterea efectelor lipsei de umiditate. Mai presus de toate, însă, trebuie subliniată înalta conștiință socialistă, cu care cetățenii patriei noastre răspund cerințelor ridicate de această veritabilă bătălie pentru apă. Pentru că, în această confruntare cu natura, alături de țărănime, se află toți oamenii muncii din întreaga țară, egal interesați în roadele pămîntului, parte integrantă a avuției naționale. Și nu este vorba numai de ceea ce industria sau știința pot aduce drept contribuție la această luptă împotriva secetei, ci și de participarea directă, nemijlocită, acolo unde priceperea și brațele oamenilor de toate profesiile și vîrstele pot ajuta în vreun fel.

În aceasta stă, de altfel, marea deosebire față de trecut. Cu trei decenii în urmă, în fața secetei nu puteam decît să ne lamentăm și să sperăm că viitorul va rezolva lucrurile. Astăzi, opunem naturii, care-și arată ostilitatea, hotărîrea de a lupta și armele cu care vom lupta. Fără îndoială, nimeni nu-și face iluzii: seceta este secetă; depinde însă de noi, de întregul popor, ca efectele ei să fie cît mai mici.

Unitatea deplină a națiunii noastre, la bine și la greu, atunci cînd ne bucurăm de marile împliniri sau cînd înfruntăm dificultățile — iată marea forță cu care partidul ne-a înzestrat și care ne va ajuta și de această dată, să denăsim situația creată de natura, încă o dată, vitregă.

URMARE DIN PAG 1

rie trozește, la limita odăii în care se adună gîndurile mele. Ea se numește tipografie. Desigur, ar fi superficial să mă angajez că de aici înainte voi da tiparului numai simțiri înalte și idei la fel, pentru că nici n-o să se poată petrece asta și nici nu e frumos să vorbești cînd alții muncesc. Vorba încetează de a mai fi vorbă doar cînd simțirea curată se vede în ea ca peștele într-o apă limpede și cînd ideea de dincolo de cuvinte îi domină, îi subjugă, îi purifică pe oameni. Nici o promisiune, deci, ci doar șoapta unui legămînt: să nu-i facem pe acești oameni să muncească degeaba. Să nu ne jucăm! În timp cei noi scriem, uneori fără a munci scriind (deși atîția dintre înaintași și atîția contemporani au muncit și muncesc scriind), ei, tipografii, muncesc. Toate frazele absurde ei le transfigurează tipografic cu trudă, ca și cînd ar fi niște adevăruri și niște frumuseți. Dar nu e drept să fie așa. Sigur, nu e rostul tipografilor să stabilească dacă o frază e frumoasă sau urîtă, dacă un lucru spus e adevărat sau improvizat. Însă e datoria noastră, a celor ce scriem, să ținem seama că, în afară de toată pasiunea pe care o punem noi cînd sîntem inspirați, în vorbele noastre scrise, ei, tipografii, sînt cei care își trăiesc cu adevărat viața în literele noastre. Viață și așa atît de scurtă. Cum am putea să nu ne cutremurăm la gîndul că niște vieți omenești se cheltuiesc culegînd, bunînd în pagină, tipărind gîndurile noastre, la urma urmei, semnalele pe care civilizația noastră le dă civilizației viitoare că am fost?

Din aceste motive — și din altele pe care nu le mai evoc — literele mele formează acum — vă rog să mă iertați, dumneavoastră, cei care culegeți articolul — cuvîntul *omagiu*, și cuvîntul *mulțumire*, și *viață lungă*, pentru dumneavoastră, grăniceri la hotarul dintre vorbele care zboară și vorbele care rămîn, pentru dumneavoastră, tipografi ai timpului nostru, cum vă văd cîteodată, cu sticlele de lapte în mîini, aici, în lumea noastră de cuvinte, care se luptă să dureze.

LUMEA CA LUME

BOALA RECORDURILOR

De mare prost gust și jalnică, pînă la urmă, mi se pare boala unui anumit gen de recorduri.

Auzim că nu știu care cetățean, despre care nu se mai precizează cît de idiot este, într-o euforie sportivă, cu o ambiție supraomenească, a înghițit în timp de două ore 78 de cataifuri, la al 79-lea nemaiținîndu-l pantalonii și recordmenul leșinînd în mod instantaneu.

Citeam mai deunăzi într-o gazetă că un student (la ce facultate?) a stat două zile sub un duș. Dușul curgea. S-au mai găsit și damblagii care l-au privit în toată această... perioadă, că altfel n-am cum să-i zic. În dimineața zilei a treia, dușului i s-a făcut milă de recordmen și l-a doborît jos, ca să se astîmpere. Mare a fost tristețea individului, cînd a aflat că recordul la șederea sub duș, stabilit de cu totul altcineva, rămăsese în picioare.

Nu știu unde, nici nu contează unde, un alt sportiv a vrut să doboare recordul la ținerea găinii în brațe. Și a stat cu o găină în brațe opt zile. Și pentru că găina nu făcea numai ouă, după opt zile, doborînd recordul, cetățeanul și-a primit binemeritatii lauri, iar găina s-a sălbăticit, renunțînd și la confortul minim pe care i-l oferea cotețul.

Unul a băut 40 de halbe de bere și-a fost declarat vicecampion al berei. Faptul nu i-a folosit prea mult, deoarece însul a sucombat curînd dintr-o boală banală de rinichi.

Recorduri, stupide recorduri... În loc să încercăm să fim normali, umblăm după recorduri. Constat cu bucurie că pe la noi prin țară nu prea se practică și nici nu au căutare aceste molime ale recordurilor. Însă trebuie să mă uit și în lume și să nu mă fac a nu observa cîte victime face această plăcere absurdă a recordurilor inutile. Mă emoționează și pe mine bătălia pentru un record, apt să modifice în bine starea dintr-un anumit moment a lumii. Există asemenea recorduri care trag înainte speța umană și nu sînt destule și nici nu sînt prea proaspete cuvintele spre a lăuda cum se cuvine ideea de record ca agent al progresului și cercetaș trimis în față spre a netezi calea drumului celorlalți oameni. Însă n-o să mi spună nimeni că luptînd cu cataifurile, cutare hapiea solicită la maximum curaiul organismului și în acest fel, ceea ce face băiatul este pozitiv pentru oameni. Nimic nu e frumos și bun pentru om dacă măcar în a „n" depărtata generație viitoare el nu poate spera să atingă acel record ca pe o stare a lui normală.

Există o boală a recordurilor. Mulți umblă după recorduri, considerînd că în ele e salvarea speciei. Părerea mea e cu totul alta. Eu cred că recordurile absurde, recordurile în sine sînt mai străine de specia umană decît chiar rămînerile în urmă ale acestei specii.

Mai om mi se pare un cetățean care nu bea deloc bere, decît cetățeanul care a băut 40 de halbe de bere. Lupta oamenilor pentru progres nu e o luptă prin reprezentanți, după formula satirică „șampania e o băutură populară băută prin reprezentanți". Că stă unul în cap zece zile e treaba lui. Recordul pe care oamenii îl așteaptă nu e *cît* se poate sta în cap, ci *cum* se poate sta mai comod în picioare, pentru ca din viață să-i mai rămînă omului și viața.

Însă, dacă ne uităm la cauze, observăm că se reped spre recorduri mai ales cei care n-au acces în mod normal la partea firească a întregului hipertrofiat ce se va constitui pînă la urmă în recordul lor. Cel care bea 40 de halbe de bere bea în răzbunare, în ură, pentru că e mai mult ca sigur că el de obicei n-are bani nici pentru o bere.

UN SCHIMB PREA PUȚIN COMERCIAL

Copilul prietenului meu Stoica are tot felul de idei.

Despre una dintre aceste idei îmi va face plăcere să vă vorbesc în cele ce urmează.

Se afla acest copil în fața unui om virstnic și omul acela virstnic avea și el un copil puțin mai fraged decît Stoica junior. Și-a zis Stoica junior către acel om virstnic:

— Nene, ești de acord să-mi dai copilul dumitale mie?

— Da' de ce să-ți dau eu ție copilul meu?

— Uite-așa, să mi-l dai mie.

— Păi da' tu ce-mi dai mie?

— În schimb?

— În schimb!

— Îți dau... ce să-ți dau? Uite, îți dau o lanternă.

— O lanternă?! Păi ia gîndește-te și tu, măi copile, putem noi face un schimb ca ăsta? Eu să-ți dau un copil și tu să-mi dai o lanternă?

La care Stoica junior a făcut el socoteli multe și mărunte în capul său, s-a dat doi pași înapoi în conștiința sa și a mai mers un pas înainte în aceeași conștiință și, cînd a avut toate rezultatele gîndirii clare, a spus cu un aer de om înțelept, cu aerul că i-a fost produsă o imensă decepție:

— Mai și vorbești nene? După ce că eu îți dau o lanternă și matale îmi dai numai un copil, tot dumneata ești nemulțumit? Păi, la gîndește-te numai așa, copilul dumitale luminează?

Sigur că s-a dovedit că acel copil nu lumina, iar lanterna lumina.

Sigur că Stoica junior a fost multă vreme supărat pe acel om care îndrăznise să refuze schimbul comercial: copil contra lanternă. Sînt curios, însă, în ce zi a vieții lui acest copil va înțelege că oricît ar lumina o lanternă și, oricît nu ar lumina un copil, e de preferat totuși să ai un copil. Dar dacă nu va înțelege niciodată asta? Dacă va fi și el unul din tristii comercianți ai pămîntului care sînt în stare să vîndă un om pentru un bec care arde? Și, acum, sigur, nu mai vorbesc despre Stoica junior ci despre unul din copiii acestor timpuri, despre copilul pentru care vaca pe care o vede pe un cîmp „seamănă vai, mămico cu vaca pe care am văzut-o la cinematograf", despre copilul pentru care „măgarul e un fel de iepure mai mare", despre copilul pentru care „sfeclă" înseamnă ceva foarte straniu, „fîntînă" — un neologism, iar „ogor" o barbarie, despre copilul pentru care o lanternă e comparabilă cu un om. Nu doar un băiat, de altfel inteligent, s-a exprimat așa, ci o mentalitate tulbure a unei forme de trecere spre modernitate care ar trebui să se termine mai repede, și care ar trebui să nu îmbolnăvească într-atît conștiința acestui moment al modernității, un fel de copilărie a lumii viitorului, încît să fie gata să dea un copil pentru o lanternă.

Ceva s-a întîmplat cu omul de intră în același sistem de valori ol unuia dintre copiii lui lanternele și ființele umane.

Adrian PĂUNESCU

Strict autentic!

• ULTIMA ȘANSĂ

Situația era, într-adevăr, disperată. Omul acesta, total epuizat, nu se hrănise cu nimic de aproape zece zile, și aproape tot de atunci fusese operat cu diagnosticul de ulcer hemoragic. Acum se simțea din ce în ce mai rău. Practic, doctorii își ziceau că e ca și pierdut. Dar dacă exista totuși o cît de mică șansă, cît de palidă, ea trebuia folosită. Dr. docent Dan Gerota, de la spitalul clinic „Grivița roșie", din București, și-a făcut în cariera lui poate de zeci de ori acest raționament și întotdeauna hotărîrea sa a fost acțiunea. De data aceasta, unica soluție era operarea pacientului, excepțional de dificilă, avînd în vedere că operația se repeta într-un interval atît de scurt, că era vorba de o ființă în care viața abia mai pîlpîia. Și totuși s-a încercat. Aceasta a fost doar un fel de a spune. De fapt, totul a fost minuțios pregătit pentru ca șansa unică de salvare să nu fie definitiv pierdută. Și pacientul, medicul veterinar Mihail Ștefan, de prin părțile Buzăului, în vîrstă de cincizeci de ani, a rezistat, nu fără a beneficia de un tratament intensiv de „rechilibrare". Este sănătos și, recent a venit să-și vadă salvatorii. (C. PREDA).

• NU-L MAI PLIMBA CU MAȘINA...

Iosif Constantinescu din București, croitor de meserie, nu era angajat nicăieri. Într-o zi, miliția economică i-a făcut o vizită la domiciliu, surprinzîndu-l în timp ce lucra ilegal vreo 30 de costume de haine. Sesizată, Comisia de cercetare a provenienței ilicite a bunurilor, a stabilit că I.C. nu poate explica proveniența unor bunuri în valoare de 93 238 lei. Ce face I.C. în această situație? Ca să-și justifice banii, cere unei cunoștințe, pe nume Tudor Vasile, o chitanță din care să rezulte că acesta i-ar fi împrumutat mai demult suma de 80 000 lei. Iar ca afacerea să devină și mai plauzibilă, Tudor Vasile să-l dea și imediat în judecată pentru restituirea banilor! Acesta se conformează, acceptînd inducerea în eroare a organelor judecătorești. Iată motivul plîngerii sale, așa cum rezultă el dintr-un dosar al Tribunalului municipiului București: „Tudor Vasile l-a dat în judecată pe Iosif Constantinescu pe motiv că acesta nu l-a mai plimbat cu mașina sa Renault-16 așa cum il plimba". Sentința împotriva lui Iosif Constantinescu a rămas definitivă. (T. VADIM).

• BUNICI FĂRĂ NEPOȚI

În dubla lui calitate de director al căminului de bătrîni nr. 1 din București și de deputat în Consiliul popular al sectorului 8, Constantin Paraschiv a găsit cîteva soluții omenești pentru a face cît mai plăcut traiul virstnicilor pensionari ai căminului, lipsiți de familii. Pentru aceasta, directorul-deputat s-a sfătuit cu locuitorii cartierului pentru a sponsoriza în maniere cît mai diverse căminul de bătrîni. Iar cele mai reușite acțiuni se organizează cu ajutorul școlilor din împrejurimi. Copiii vizitează frecvent pe bunicii ocazionali, le cîntă și le spun poezii. Reuniunile de acest fel sînt totdeauna impresionante. Apoi, cu ajutorul Crucii Roșii din sector, la cămin se organizează lunar aniversarea zilei de naștere a diferiți pensionari. Se ciocnește cu ei un pahar de șampanie, li se fac urări... Bunicii fără nepoți au astfel sentimentul regăsirii familiei. (M. PAULIAN).

• CASELE CARE... DISPAR

Își vedeau oamenii de treburi în jurul caselor. Gospodinele — pe lîngă sobele încinse, copiii — hirjonindu-se prin curți. Deodată, toți au simțit ceva neobișnuit, un fel de mișcare seismică lentă, care părea că vrea să-i plimbe spre alte zări, cu case cu tot. Nu se înșelau: terenul, pe o întindere de mai bine de 8 hectare, din marginea satului Valea Lungă, comuna Stănești, județul Vîlcea, a început literalmente să se scufunde ușor. Înghițind încet și sase gospodării țărănești!...

S-a dat alarma. Cît ai bate din palme, oamenii din întregul sat au sărit în ajutorul familiilor aflate în primejdie. Le-au luat copiii, au scos animalele din adăposturi, o parte din bunurile din case. Intervenția promptă a cetățenilor a făcut să nu se înregistreze nici o victimă și să fie reduse la minimum pagubele. Dar acțiunea de solidaritate a oamenilor nu s-a încheiat aici. Primarul Ștefan Popa, împreună cu deputații Vienița Riciolu și Vasile Pîrșu au organizat imediat acțiunea de ajutorare în vederea construirii altor case, pentru sinistrați, într-o zonă nepericlitată. S-au obținut terenurile necesare de la cooperativa agricolă, s-au adus lemne din pădurea satului, s-au demolat casele căzute într-o rînă și s-a recuperat o parte din materiale. Și, astfel, construcția locuințelor a început cu participarea locuitorilor întregului sat. Așa încît Ilie Pîrșu, Dumitru Pîrșu, Ștefan Guga și ceilalți sinistrați se vor putea muta curînd în noile lor locuințe. (V. LAZĂR).

• INVENTATORUL AUTODIDACT

Casa din Baia Mare a lui Vasile Roman, pensionar, în vîrstă de 62 de ani, este aproape integral transformată într-un atelier. Aici s-au născut, în peste 20 de ani, 30 de invenții brevetate, aproximativ 2 000 de inovații și nenumărate soluții tehnice de reparații și piese de schimb unicate, pentru diverse utilaje, aplicate pînă acum în aproape 400 de întreprinderi din țară.

Notăm, la întîmplare, din teancul de brevete: cea cu nr. 4 458, din domeniul electricității, cu titlul „Rezistența universală", din care au rezultat apoi numeroase inovații aplicate în producție; cea cu nr. 46 033 — „Aparat de captare a gazelor din coșurile de fabrică", care propune o ingenioasă soluție pentru combaterea poluării. Recent, Vasile Roman a realizat un aparat de vulcanizare electrică, aparat care execută operații la un preț de cost scăzut, precum și o instalație de recondiționare a anvelopelor

Un ultim amănunt despre inventatorul maramureșean: tot ce știe, V. Roman a învățat singur, fără să aibă o pregătire tehnică specială și fiecare din ingenioasele sale realizări au ieșit din mîna lui, după îndelungate studii de autodidact. (RADU PICIU).

• PE SCURT

• **IMPOSIBILA CONVIEȚUIRE.** Mai sînt vecini greu suportabili, dar ca Alexandru Aldea din Breaza, strada Eroilor 15, n-am mai auzit. O dată își bate vecinul atît de rău, încît e condamnat de judecători la o amendă de 3 000 de lei. A doua oară, îi blochează spațiul de trecere și instanța îl condamnă la 300 lei amendă. A treia oară — ei bine, a treia oară îi taie pur și simplu conducta de gaze, provocînd pericolul unui incendiu. Imposibila conviețuire devine astfel cunoscută în oraș și însiși cei de la Întreprinderea de gospodărire locativă se asociază plîngerilor nefericitului vecin. Acum, contra lui A.A. a fost pronunțată sentința de evacuare necondiționată.

• **SEMNAT: INDESCIFRABIL.** Cum credeți că a reușit Nicolae Duică din București, strada Dimitrie Cantemir 25, să înduce în eroare ani de-a rîndul autoritățile speculîndu-i pe cetățeni cu legume și fructe vîndute ilegal prin piețe provinciale? Așa: acum vreo 15 ani căpătase un certificat de producător pentru o grădină pe care o stăpînea. Între timp, grădina a înstrăinat-o. Dar nu și autorizația. A făcut o copie după ea, i-a schimbat data, de undeva a luat o ștampilă pe care a aplicat-o răsucind-o un pic (ca să nu se vadă de unde provine) și a semnat-o. Indescifrabil

• **CINE L-A INSTIGAT.** Dumitrache are 13 ani și a furat niște materiale de pe un șantier de construcții din Capitală. Cînd a fost prins, băiețandrul a povestit, dintr-o suflare că: părinții lui tocmai repară casa. Și cum trecea el într-o zi cu tata pe lîngă șantierul acela, tata i-a zis: „Ia du-te tu băiatule și adu-mi de acolo niște suluri de pînză asfaltată." Firesc, pedeapsa a primit-o nu el, ci tata: Ion Comănescu, din București, strada Bucur 14, condamnat la doi ani închisoare, pentru participare improprie la furt din avutul obștesc.

Rubrică alcătuită de Graziela VÂNTU

URMARE DIN PAG 1

Viteza de îmbătrînire a omului poate fi redusă în limite normale

Fenomene generale observabile pretutindeni după al doilea război mondial: scăderea natalității, creșterea duratei vieții. Rezultanta lor — îmbătrînirea demografică a populației. Lumea întreagă se află în fața acestui fenomen, creșterea masivă a populației virstnice. În țările dezvoltate se dezechilibrează balanța populației: activă/pasivă. În Suedia, spre pildă, peste 18 la sută din totalul populației sînt virstnici. În Austria, peste 20 la sută, în R.D.G., peste 22 la sută. România se găsește într-o poziție intermediară, pe scara de măsurare a fenomenului de îmbătrînire demografică. **La noi, în 1938, un virstnic revenea la 8,6 oameni activi. În 1956, un virstnic la 5,6 oameni activi. Pentru 1990 se estimează, un virstnic la 4,3 oameni activi. Avem în prezent 2 678 700 oameni în virstă de peste 60 de ani și durata medie de viață de 69 de ani, față de 42 de ani în 1932.**

Gimnasta Honorina Miller are 81 de ani

După datele Institutului național de gerontologie, durata medie a vieții celor tratați cu Gerovital, 80—84 ani.

Echipa activă a unei țări este reprezentată de populația în virstă de la 15 la 60 de ani. Important este ca în majoritate, ea să fie formată de oameni între 15—40 de ani. În tr-o populație îmbătrînită, cea mai mare parte a echipei active are între 40 și 60 de ani. Posibile urmări: productivități mai scăzute, atitudine refractară la introducerea noului în toate domeniile.

Îmbătrînim înainte de a ne naște

Începem să îmbătrînim imediat după naștere și chiar înainte de naștere, din perioada vieții intrauterine. S-a observat că aptitudinile omului scad marcat după virsta de 17—18 ani. Există semne evidente că îmbătrînim și cînd avem 18 ani, însă fără manifestări clinice. Există diferențe mari între ritmurile de îmbătrînire ale fiecărui individ. Ele sînt influențate de către bolile contagioase, metabolice, de către alimentație, de către condițiile de viață. Mai depind de terenul genetic. Pentru a cunoaște aceste ritmuri ar fi necesar ca fiecărui om să-i fie stabilit arborele genealogic medical (bolile strămoșilor, virsta la care au murit etc.). Majoritatea longevivilor provin din familii de longevivi, cei ce îmbătrînesc precoce din familii care au îmbătrînit precoce. Cu timpul, se va putea descifra dacă cineva e predispus la îmbătrînire precoce sau nu. Intervențiile vor deveni și ele posibile.

Ceea ce grăbește îmbătrînirea, alterîndu-i ritmurile fiziologice sînt bolile cronice degenerative asociate virstei înaintate. Tratamentul cu procaină (Gerovital) a însemnat un pas enorm. Gerovitalul se adresează mecanismelor acestor boli. Afecțiunile cronice degenerative au nevoie de un teren favorabil ,recte de procesul de îmbătrînire al celulelor. Gerovitalul frînează procesul de îmbătrînire celular și prin asta producerea bolilor degenerative. Nu e un medicament care vindecă bătrînetea, ci ajută organismul să îmbătrînească fiziologic. Se va crea cu timpul o terapie de fond a bătrînetii. Va fi aplicată în masă.

Primele semne de îmbătrînire prin boli cronice, apar în jurul virstei de 40 de ani. Motiv pentru care tratamentul preventiv cu produse pe bază de procaină e recomandabil începînd de la această virstă. Cu cît mai devreme, cu atît mai bine. **Fenomenele de îmbătrînire apar ceva mai tîrziu la femei decît la bărbați.**

Trebuie să ne pregătim bătrînetea. O educație de masă să propage această idee. Astfel, cei mai mulți dintre virstnici n-ar mai ajunge invalizi, inutili, imobilizați prin spitale. Asemenea deznodăminte se pot preveni.

Profilaxia bătrînetii trebuie să înceapă din perioada copilăriei. Pînă pe la 40—45 de ani sînt suficiente condiții de viață rationale, igienice, o alimentație corectă, practicarea sportului. Ele mențin viteza procesului de îmbătrînire în limite normale. După această virstă devin necesare și preparate biotrofice. Tratamentul cu Gerovital e indicat să fie cronic intermitent. Nu este obligatoriu să fie strict periodic, dar e bine să fie.

Prelungirea perioadei de optim funcțional a fiecărui individ este favorabilă deopotrivă lui și societății.

Virstnicii — una dintre problemele acestui sfîrșit de secol

La început, veacul nostru a fost denumit al copilului. Atunci se dădeau marile bătălii pentru combaterea mortalității infantile. În linii generale, secolul copilului s-a încheiat, deși, la unele populații problemele ocrotirii copilului sînt încă deschise. Spre sfîrșitul său, secolul nostru devine al bătrînilor. Aproape pretutindeni, problemele medico-sociale ale virstei înaintate sînt practic nerezolvate. În deceniile următoare, un sfert din populația tuturor țărilor dezvoltate va fi reprezentat de către bătrîni.

Cu trei ani în urmă, România împreună cu alte 10 state prezenta Adunării Generale a O.N.U. un proiect intitulat: **„Politica socială în favoarea populației virstnice".** Țara noastră a militat pentru adoptarea și introducerea anumitor puncte din proiect în programele guvernelor. În Statele Unite și într-o serie de țări europene se dezbate pe aceeași temă. Studiile efectuate demonstrează că lumea e complet nepregătită, nu are soluții economice și sociale pentru problemele populației virstnice. Nu se face un efort conjugat pentru rezolvarea tuturor aspectelor particulare ale ei. **Alimentația bătrînilor, care trebuie să fie diferită de a celorlalte grupe de virstă, necesitatea de a-i ajuta pe virstnici să nu se simtă inutili, împinși la periferia familiei și a societății, utilizarea capacităților lor restante de muncă, precum și a experienței pe care o dețin, faptul că părinții și copiii se înțeleg din ce în ce mai puțin unii pe alții (ritmul schimbărilor din societatea modernă aruncă între mentalitățile lor o prăpastie de 30—40 de ani), climatul lipsit de afectivitate în care trăiesc, în general, bătrînii, sînt tot atîtea probleme care așteaptă cheî potriviie.** Virstnicii ar merita aceeași atenție ca și copiii. Sînt la fel de mulți ca și ei, dar pe cînd numai unii dintre copii sînt bolnavi, nu există om după virsta de 60 de ani care să nu aibă un proces de uzură, o maladie cronică.

În tematica Congresului mondial al populației care va avea loc la București, problema bătrînilor ar trebui să se bucure de atenția meritată.

Studii și rezultate ale secției de cercetări a Institutului național de gerontologie

Studii pe oameni și pe animale urmărind ameliorarea continuă a rezultatelor terapiei cu produse pe bază de procaină. Studii pentru cunoașterea mai aprofundată a ritmului de îmbătrînire și pentru stabilirea criteriilor de virstă.

Efectele tratamentului cu Gerovital și Aslavital la nivel funcțional, nivel celular și molecular. Cercetări pe culturi de celule; durata de supraviețuire mai mare la cele tratate cu Gerovital, proprietățile lor biologice, indeosebi cele de apărare, cresc la celulele tratate; sinteza acizilor nucleici, stimulată. Gero și Aslavitalul intervin direct în însăși procesele de îmbătrînire de la nivel celular.

Efectele Aslavitalului pe loturi de oameni, în virstă de la 50 pînă la 70 de ani, oameni bolnavi de ateroscleroză, efectele Aslavitalului asupra metabolismuiui celular, asupra sistemului nervos. Cercetări cu durată de mai mulți ani urmărind demonstrarea tuturor efectelor și precizarea indicațiilor.

O cercetare pe copii tarați din punct de vedere cerebral, handicapați psihomotor. Ana Aslan a obținut rezultate foarte bune tratînd cu Aslavital asemenea cazuri.

Rezultate ca acestea precum și concluziile altor studii efectuate de către cercetătorii institutului au fost verificate și confirmate, iar, uneori, dezvoltate de către numeroși oameni de știință din străinătate.

Perspectivele medicinei bătrînetii la noi

Care este situația medicinei bătrînetii în țara noastră? **Beneficiem de un capital științific excelent, acumulat în peste 25 de ani de către școala de gerontologie românească, căreia personalitatea Anei Aslan i-a conferit o mare reputație internațională.** Prin grija conducerii de partid și de stat sectorul acesta a fost constant susținut în plan moral și material. Recent, a fost inaugurat un plan de dezvoltare a Institutului național de gerontologie. Dar nu se poate vorbi încă despre existența unor rețele naționale de geriatrie, nu se poate vorbi încă despre existența unei viziuni gerontologice. Un sistem de profilaxie pentru muncitorii virstnici, pentru urmărirea sănătății și calității procesului de îmbătrînire a fost experimentat de către Institutul național de gerontologie încă de acum 12 ani. Simplu, eficace, nu cerea spitale în plus, n-ar fi costat nimic economia națională. Ministerul Sănătății avea să-l accepte anul trecut. După încă 5 ani, toți muncitorii virstnici vor fi dispensarizați. Problema asistenței medicale a oamenilor virstnici evoluează încă lent, întîmpină obstacole. Lipsește un program de rezolvare al ei care să lege și să includă în acțiune forurile responsabile.

Cu excepția medicilor din Institutul național de gerontologie, medicii care practică de curînd geriatria în județele țării sînt pregătiti timp de 6—8 săptămîni. Un asemenea interval nu permite decît cel mult asimilarea cunostintelor necesare aplicării tratamentului cu Gerovital. Însușirea cunostintelor unui tehnician. Nu permit în nici un caz o specializare în domeniul geriatriei și gerontologiei. O avem pe doamna Aslan, nu avem însă o catedră de specialitate și învățămînt de specialitate. O rețea de medici gerontologi este condiția aplicării unui program național de asistență medicală a populației virstnice. Dar specialiștii nu pot fi pregătiti (număr și calitate), decît în situația existenței unor structuri adecvate și stabile de învățămînt gerontologic. Cele mai importante specialități preclinice și clinice (fiziologia, biochimia, anatomia patologică, medicina internă, chirurgia) ar trebui să studieze și omul virstnic. În acest fel, viitorul medic s-ar deprinde să gîndească corect despre datele particulare ale omului virstnic. Așa ceva nu se face. Ar fi necesar să existe catedre de gerontologie la toate facultățile de medicină din țară. Nu avem în nici una, nici măcar la București, deși, așa ceva propunea cu mulți ani în urmă și profesorul C. I. Parhon. O catedră de gerontologie, justificată prin atîtea argumente de ordin științific și social, nu există nici măcar pentru Ana Aslan. Vin sute de medici străini să învețe din cunoștințele și din experiența ei, pentru medicii români considerăm unii că nu este necesară o formă adecvată de învățămînt. Ceea ce a început să fie acceptat după atîta întîrziere, anume dezvoltarea sectorului de cercetare și trecerea spre alcătuirea unei rețele de gerontologie se face totuși cu rezerve, într-un ritm necorespunzător.

Așa cum se arăta mai înainte, **gerontologia românească reprezintă una dintre școlile de gen cele mai prestigioase din lume. Poziție din care decurg pentru țară numeroase avantaje de ordin uman, social, economic. Acest sector al științei medicale românești, realizările ei se bucură de aprecierea și de sprijinul forurilor de partid și de stat. Ar fi necesară o schimbare masivă de optică din partea organelor sanitare, renunțarea la subiectivisme.** Gerontologia românească nu este a doamnei Aslan, este a țării și ni se pare inadmisibil ca dezvoltarea unui sector de interes major, general, să fie blocată pentru că nu convine unuia sau altuia dintre cei obligați să o ajute, nu s-o împiedice.

Romulus BALABAN

Trei bătrîne în virstă de peste 80 de ani nu s-au plictisit să țeasă covoare. **Foto: Nicu VASILE**

JURNAL HELLENIC (XXXV)

OGLINZI

de Pop SIMION

Frumusețea s-a bucurat la vechii greci de o statornică adorațiune, situată fiind la o cotă de ardere și participare afectivă cum nici o altă seminție nu a realizat vreodată. Sub semnul cultului pentru Frumos anticii greci n-au ostenit să inventeze necontenit, substituindu-și mai toate practicile sacre adagiului apollinic (frumusețe-spirit-armonie-echilibru) devenit credință, mit, religie, habotnicie a mulțimilor. Din patru în patru ani aveau loc alternativ la Olympia și Delphi marile întreceri atletice (frumusețea de trup), concursurile de cîntec și dans (frumusețea de spirit). În Eubeea, la Halcis avea loc concursul de poezie (la care a participat și poetul-agricultor Hesiod). Cryselus, regele Arcadiei organiza curent concursuri de frumusețe pe valea riului Alpheus, un fel de „miss" a heraclizilor regiunii Elida. În insula Lesbos și la Sparta se derulau întrecerile de frumusețe exclusiv feminină. La serbările lui Apollo Filesianul se institui premiul pentru cel mai reușit sărut dintre un tînăr și o tînără, sub verdictul unui arbitru. Aflînd de existența unui cioban nesăbuit de mîndru pentru știința lui de a cînta din nai — e vorba de Pan — zeul Apollo Pythianul fu cuprins de o sacră mînie și acceptă să se întreacă el însuși cu cel care blasfemia și uzurpa prin cîntec. Apollo apăru pe muntele Tmolos, locul întrecerii, îmbrăcat în lințoliu de purpură, purtînd în mîini kithara de aur și cununa de laur pe frunte. Pan apăru umil și straniu, jumătate om-jumătate țap, așa cum doar turma și stîncile îl cunoscuseră. Primul cîntă Pan: naiul ciobănesc umplu crestele cu efluvii fantastice, de o necunoscută pînă atunci bucurie melodică. Urmă la cîntec orgoliosul zeu: strunele kitharei lui Apollo răsunară solemn, în știuta și adorata lor strălucire. Fără a sta pe gînduri, zeul muntelui Tmolos îl proclamă pe Apollo învingător, în aclamațiile celor obișnuiți să-l glorifice fără margini pe zeul aied-kithared. Din contră, regele Midas avu cutezanța să laude cîntarea simplă, cu farmec și căldură, a lui Pan. Zeul se mînie foc, îl apucă pe rege de urechi și îl înălță de o palmă deasupra pămîntului; îl ținu așa pînă ce obrazniculul i se lungiră urechile de un cot, încît Midas rămase cu urechi de măgar, pe care trebui să le ascundă cu o căciulă mare, rămasă de pomină. Învins de zeu prin acest desnodămînt arbitrar (încă de atunci se măsluiau rezultatele, se falsificau campionii!) ciobanul năier preferă să se piardă în profunzimea pădurii, departe de lume, nedreptățit, doinind din fluierul cu multe tuburi a tristețe și alean, devenind frate cu natura, duhul rătăcitor al codrilor, tristul peregrin cu gloria furată.

Poate că așa a ajuns Pan în curbura Carpaților. Poate că de aici a plecat spre muntele Olymp. Și tot aici a revenit. Nu știu, n-am văzut să răsune naiul prin munții Greciei de azi. Ar trebui să-l rog pe fiul de sînge al zeului Pan, pe dulce-rătăcitorul Gheorghe Zamfir, să reaprindă cîntecul din nai în chiar vatra și templele lui de geneză. Ar fi o dezdăunare, un act de pioasă recunoștință filială.

*

Curg prin lume și azi, ca dintr-un corn al abundenței, firimiturile căzute de la masa la care au benchetuit artele lumii hellenice. Statuietele și figurinele, bunăoară, fac parte dintre mic-nimicurile acestui ospăț al spiritului. Sînt pline și azi muzeele lumii de păpușile de lut ars și ceară, care închipuiau dregători, nobili, figuri celebre, totemuri de cult, adică divinitățile ordinii sociale și mitologice. Sînt memorie concretă. Sînt martori materiali ai unui timp alunecat în afara legilor și minții noastre. Supusă parcă aceluiași joc de demult, primăria din Athena și-a confecționat o galerie a tuturor primarilor care s-au exercitat în orașul-lumină, dorind să conserve astfel istoria dregătorilor. E amuzantă vitrina-insectar în care figurile foștilor primari sînt refăcute miniatural; păpușile din ceară, sîrmă și postav redau aidoma statura, îmbrăcămintea, portretul și „aerul" caracterologic al acelora pe care îi închipuie. Atenienii vin să poposească adesea în holul mare al primăriei, în muzeul de strănie factură, bucuroși să contemple în paralelipipedul de cristal pe acei „little mayors", care s-au perindat la cîrma municipiului. E un mod de a te juca, surizător și candid, de-a istoria. „Noi, știți, grecii, sîntem niște copii" spune Herodot. Poate că are dreptate.

*

Susține colegul meu din insula Corfu: „Cam tot ce are bun cultura greacă a tuturor timpurilor provine, m-am convins, din sorginte nobiliară la propriu".

„Cum să înțeleg asta?" întreb.

„Că toți marii noștri cărturari descind, într-un fel sau altul, din același trunchi fabulos: dinastia miceniană. Sînt os din osul marilor regi de demult. Regi între domnie și regi între spirit", declamă cu emfază și patos colegul din insula Corfu.

„Așa o fi, dar poate sînt și argumente contrare" întind o cursă, la care interlocutorul meu ripostează temperamental:

„Niciunul! Nimic nu afectează această sacră și pură descendență. Un heraldism pe care orice cultură europeană îl invidiază. Gîndul nobil și simțirea aleasă nu se nasc în subsolurile societății, amice".

„Dar marele poet Arhiloh, comparabil cu Homer, Pindar și Hesiod?".

„Ce-i cu Arhiloh?"

„E bastard, o mărturisește singur, e fiul sclavei Enipo din insula Paros".

„Excepție care întărește regula", parează insularul, ceea ce mă iscă și continui:

„Dar originea lui Socrate? Tatăl marelui filozof a fost un pietrar oarecare, tăietor de blocuri de marmură, în timp ce mama sa a fost moașă, slujitoarea celei mai vechi și mai binecuvîntate dintre meserii. Mama lui Euripide — ne spune Aristofan — era precupeață între precupețe, vindea grămejoare de ceapă, susan, săcușteni cu fasole, linte și smochine. Și încă...".

Disputa noastră durează de cîteva ore bune, înecată de fumul, cîntecele, noaptea și romantismul unei taverne. Ne despărțim prieteni. Conchidem că trandafirii nasc și în mocirlă. Conchidem că regii intru spirit nu trebuie să fi fost regi intru domnie și viceversa, că cele două noțiuni n-au legătură de cauzalitate.

*

În muzeul de la Epidaur apoi în cel de la Athena am remarcat faptul grotesc, care a produs hemoragie în credințele mele întru sfințenia antică, dar mi-a consolidat, în același timp, simțul umorului. E vorba de obiceiul confecționării statuilor fără cap. Da, era o răspîndită și bănoasă industrie, care a făcut victime și în rîndul sculptorilor de întîia mărime. Nu mai vorbesc de meșteșugari. Era un ecou al decadenței artei sculpturii la Roma, care s-a întins — ușor sesizabil — pînă în coloniile grecești. Trebușoara asta constă în următoarele. Cunoscînd manierele celor din pătura dominatoare, (șefi militari, nobili, oratori, oameni de vază ai cetății, cărăușii mărilor, răsfățații marilor jocuri) negustoriiartizani își recrutau clientela la fabricînd în serie statui fără cap, fluviu de corpuri de piatră, în care mediocritatea grandiloventă a „operei" se oprea automat la nivelul umerilor unui stat de om. Venea clientul și își alegea statuia dorită, după care nu-i rămînea decît să comande un cap, pe care unul dintre meșteșugari îl cioplea într-o după-amiază, transcrîind cu dalta trăsăturile fizionomice ale cumpărătorului. Important era ca acesta să se recunoască. Lucrul cel mai anevoios rămînea totuși alegerea postamentului, stilul și noblețea vestimentară a statuii fără cap, somptuozitatea marmurei, bogăția de falduri, forța de gest, încărcătura de semeție, de putere, șocul de atitudine, cantitatea de grandoare, tonele de elucubrată și somptuoasă minciună. E un triumf al prostului gust. O decădere a moralei și artei, în același timp.

De ce să-i dojenim pe antici? Lumea de azi nu fabrică nenumărate statui fără cap? Asistăm zilnic la snobii care își caută cîte un postament, care de care mai pompos, să-și cațăre deasupra propriul cap, fie că acesta e dovleac ori sferă ginditoare. Statuile trebuie să descrindă din oameni și nu oamenii din statui.

La periferia sudică a Moscovei se construiește un nou cartier, „Certanovo-Severnoie" pentru 20.000 de locuitori. Acest cartier va oferi locuitorilor condiții optime de trai: aer curat, mult spațiu și verdeață, puțin zgomot. Uzinele de termoficare, stațiunile de transformare, depozitele și garajele mașinilor personale vor fi amplasate sub pămînt, acolo unde se vor întinde și marile magistrale de comunicație.

Alături de blocuri de locuit vor fi construite și complexe școlare, culturale și comerciale.

Căpșuni crescute în case! Iată ideea și performanța unui agricultor francez, Raoul Gesmier. El a instalat într-un colț al casei un „turn" înalt de 4,5 metri în care a sădit 1 600 de cuiburi de căpșuni. Bine îngrijite ele dau o recoltă anuală de 1 600 kg căpșuni foarte bune la gust.

POTRIVIT aprecierilor unei comisii senatoriale americane, în cursul anului trecut, în S.U.A. au fost introduse în mod fraudulos 5 miliarde de țigări cu marijuana și haș. Ceea ce înseamnă, potrivit unui elementar calcul statistic, peste 23 de țigări de fiecare din cei 211,7 milioane de locuitori ai Statelor Unite.

AMBALAJE din plastic care lăsate în aer liber se pulverizează în 34 de zile au devenit o realitate în Suedia. S-a rezolvat astfel problema acestor săculețe ce se string cu tonele. Brevetul aparține Societății „Akerlund & Rausing" din Lund.

UNICA ÎNCHISOARE din Liechtenstein a rămas fără deținuți; ultimul a fost eliberat acum cîteva zile. Închisoarea se găsește la Vaduz.

MARCO ROMERO din La Spezia a făcut un salt de 250 de metri, derapînd cu mașina de pe o autostradă din Elveția. În ciuda „zborului" a avut doar cîteva zgîrieturi.

UN AUTOBUZ încărcat cu pasageri înainta cu destulă precauție pe o șosea din departamentul columbian El Cuca, șosea însoțită pe o parte de apele unui riu. La un moment dat, cînd nimeni nu-și închipuia tragicul deznodămînt al călătoriei, autobuzul nu a mai putut fi controlat și s-a prăbușit în riu. Accidentul s-a soldat cu moartea a 17 persoane și rănirea gravă a altor 11. Șoferul figurează printre cei răniți.

CUPRINȘI DE EMOȚIE. 3 500 de funcționari ai comisiei Pieței comune și-au părăsit în grabă birourile aflate în clădirea „Berliment" din Bruxelles. Ieșirea precipitată în stradă, la ora prînzului, a fost determinată de un telefon anonim care avertiza că la al șaptelea etaj a fost plasată o bombă. Amenințarea a fost luată în serios, mai ales că, în același timp, într-un imobil din apropiere, miniștrii agriculturii ai C.E.E. se aflau în pline dezbateri. După o oră, timp în care s-au întreprins cercetări minuțioase care nu au dus la descoperirea vreunei bombe, funcționarii s-au reintors în birourile lor.

O fabrică din Copenhaga a avut originala idee de a produce pijamale pentru copii având imprimat titlul „Miss World 1990" (Miss Univers). Majoritatea părinților, dornici să-și vadă fetele ajunse „miss", au învățat în magazine pentru a achiziționa asemenea pijamale.

DE PRETUTINDENI

LA MUZEUL DE ARTE decorative din Paris s-a deschis de curînd „Mostra colecționarilor". Sînt prezenți optzeci, selecționați din cei opt sute care au dorit să participe. Una din colecțiile cele mai ieșite din comun este colecția de măști antigaz. Altele: foi volante aruncate din avion în cel de-al doilea război mondial, dopuri, nisip (în flacoane) bucăți de zahăr în ambalaj colorat, cafetiere, peniță de stilouri, placheuri etc.

PREȘEDINTELE comitetului de experți ai Organizației Mondiale a Sănătății, doamna Paule Rey, a declarat că sunetele muzicii pop pot cauza daune marț auzului mergînd pînă la provocarea surdității.

ÎNTRE URAGAN ȘI CUTREMUR

Condiții meteorologice neobișnuite au declanșat pe neașteptate un uragan de o rară violență, care a semănat panică și moarte în 11 state din sudul și vestul mijlociu al Statelor Unite.

UN BILANȚ PROVIZORIU menționează 400 de morți și 4 000 de răniți; numărul persoanelor rămase fără adăpost depășește 10 000; daunele materiale sînt apreciate la peste 500 de milioane de dolari. Cel mai puternic lovite au fost statele Kentucky (în jur de o sută de victime), Alabama (75), Indiana (62), Tennessee (54). S-au înregistrat, de asemenea, bilanțuri grele în Ohio, Carolina de Nord, Michigan, Illinois, Virginia de Vest și în provincia canadiană Ontario. Este cel mai devastator uragan din ultima jumătate de secol și al doilea din istoria țării, după cel din 1925 căruia i-au căzut victime 689 persoane din statele Missouri, Illinois și Indiana.

CINE AR FI PUTUT CREDE că acel cer senin de miercuri dimineața, (3 aprilie), pe care nu se vedea firișor de nor, va deveni, peste numai 24 de ore, atît de amenințător, de violent? Într-adevăr, aproape din senin, miercuri noaptea spre joi s-a pornit un vînt violent, însoțit de ploi torențiale. Imensul platou care se întinde din Canada și pînă în Golful Mexicului a devenit teatrul unui virtej nemilos. Mii de automobile au fost luate pe sus și proiectate în case, în pomi sau unele împotriva altora; casele din paiantă s-au năruit una după alta, strivite de aripile dezlănțuite ale furtunii, cu ușurința cu care talpa unui copil strivește o cutie de chibrituri; pomi dezrădăcinați fugeau înainte și-napoi, minați de palele de vînt; sute de acoperișuri au fost transformate în zmee uriașe și proiectate la zeci de metri de locul din care au fost smulse.

XENIA e un oraș cu 25 000 de locuitori. Se află situat la jumătatea drumului între Columbus, capitala statului Ohio, și Cincinnati, în mijlocul unor vaste cîmpii pe care se cultivă grîu și porumb. Uraganul, propagat pe direcția sud-est apoi nord-vest, a transformat,

Imagine din Xenia, orașul cel mai greu lovit de uragan. Trei sferturi din clădiri au fost transformate în mormane de moloz.

în decurs de cîteva ore, trei sferturi din oraș în ruine. Sute de case, în special cele construite din lemn, au fost literalmente distruse. Centrala electrică a fost avariată și orașul cufundat în beznă; liniile telefonice întrerupte; alte servicii esențiale au fost, de asemenea, paralizate. „Pentru a vă face o idee de violența uraganului — transmitea de la fața locului un ziarist a doua zi — închipuiți-vă imaginea unui bloc modern, din beton și sticlă, redus la dimensiunile scheletului său..." Bill O'Brien, inspector de asigurări, care a vizitat orașul, a declarat: „E cel mai mare dezastru pe care l-am văzut în 18 ani de meserie". Echipa de intervenție continuă să caute prin dărîmături. Au fost găsite 27 de cadavre dar sînt multe persoane date dispărute.

KENTUCKY a fost statul cel mai afectat de uragan. În afara celor aproape o sută de vieți omenești pierdute și a celor aproape o mie de răniți stricăciunile sînt impresionante. După ce a vizitat zonele sinistrate, guvernatorul statului, Wendell Ford, a declarat: „Este, probabil, cea mai tragică zi din istoria statului Kentucky".

TREI LOCALITĂȚI din statul Indiana — Borden, Hamburg și Martinsburg — au fost distruse în proporție de 60 la sută. Un alt oraș din același stat, Monticello, a suferit, de asemenea, avarii importante. În partea de jos a orașului o alunecare de teren a adus aproape de orizontală cinci blocuri.

STATUL INDIANA a plătit și el un greu tribut. Este pentru a treia oară în 49 de ani cînd uraganul face adevărate ravagii pe meleagurile sale. La 18 martie 1925, furtuna a lăsat în urma sa 689 de victime în statele Missouri, Illinois și Indiana iar la 11 aprilie 1965, alte 271.

PREȘEDINTELE NIXON a declarat cinci state — Kentucky, Ohio, Tennessee, Indiana și Alabama — regiuni de dezastru federal. Vicepreședintele, Gerald Ford, a făcut, chiar a doua zi, o vizită prin statele afectate. „Distrugerile sînt de neînchipuit" a declarat el impresionat. Reportajele publicate de presa americană sînt, într-adevăr, zguduitoare. Orașe întregi prefăcute în ruine, echipe de salvare scormonind prin mormanele de moloz, geniști minînd casele care amenință să se dărîme sau încercînd să consolideze pe cele rămase în picioare. Oameni fără adăpost, copii fără școală, bolnavi adăpostiți în săli improvizate.

ÎN MOMENTUL cînd uraganul atingea forța sa maximă, în zona afectată s-a produs un cutremur destul de puternic, cu epicentrul în apropiere de orașul Springfield, Illinois.

SUTE DE OAMENI au pierit și alte mii au de suferit; au fost avariate mii de case, școli, spitale, uzine; au fost distruse poduri, șosele, căi ferate. Pe seama cui să fie trecute toate aceste grele pierderi? A uraganului? A cutremurului? Greu de stabilit. Un lucru e însă sigur: dacă s-ar fi produs numai uraganul, sau numai cutremurul, n-ar fi murit atîția oameni.

George NICOLESCU

CONSTANȚA–BOSFOR GIBRALTAR

După cîteva luni de odihnă în țară, printre cei dragi, iată-ne așadar din nou la drum spre zona de pescuit din vestul continentului african. De data aceasta drumul spre zonă îl vom face cu nava colectoare „Polar IV", una dintre cele mai moderne nave frigorifice ale pescuitului oceanic.

Din jurnalul de bord al călătoriei spre zonă, voi transmite mai jos unele date mai semnificative petrecute pe nava „Polar IV" care ne transportă pînă pe continentul african.

14 MARTIE — Terminăm buncărul și formalitățile portuare pentru cursă. La ora 19,40 părăsim portul nostru și ancorăm în radă pentru efectuarea compensărilor aparaturii de navigație (girocompasul și radiogonio). Noaptea stăm în așteptare.

15 MARTIE — După efectuarea compensărilor, punem prova pentru Bosfor. Vizibilitatea foarte scăzută. Ceața devine tot mai persistentă și ne obligă să navigăm cu precauție cu radiolocatorul deschis.

16 MARTIE — Ora 8.00. Sîntem la intrarea în Bosfor. Navigația este oprită datorită cetii foarte dense. Sînt puține cazuri cînd ceața este atît de deasă la Bosfor. Foarte multe nave stau la ancoră în așteptarea invitației pilotajului. Obținem legătura radio cu navele aflate la intrarea din Marmara în Bosfor și ne informează că vizibilitatea în partea cealaltă este mai bună. Către ora prînzului serviciul de pilotaj ne invită să intrăm pe cont propriu în Bosfor, deoarece pilotul ne va conduce prin strimtoare unde ceața s-a mai ridicat.

Odată cu noi, alte nave românești trec prin Bosfor sau Marea Marmara, respectînd salutul tradițional prin fluiere lungi. Făcînd un mic calcul al numerelor de nave ce trec prin Bosfor, în ambele sensuri, ne putem da seama cît de mult s-a dezvoltat comerțul țărilor din Marea Neagră cu celelalte state ale lumii.

În aceeași noapte trecem prin strimtoarea Dardanele, locul cel mai greu de navigat pentru navele mari, datorită coturilor strimte și stîncoase, ce pun în pericol navele.

17—18 MARTIE — Dimineața, pe o ploaie torențială, intrăm în Marea Egee. Fiind duminică, echipajul a vizionat programul TV al postului grecesc. Cel mai solicitat a fost meciul de fotbal divizionar între două echipe de primă divizie. Parcă trăim și noi emoțiile din tribună de pe stadioanele de fotbal din țară, a miilor de spectatori.

Pentru mine cea mai frumoasă surpriză a fost întîlnirea în Marea Egee a pescadorului oceanic „Constanța" ce se îndrepta spre țară.

Noaptea navigăm spre Mediterana prin Marea Ionică. Împreună cu eleyii stagiari facem navigație astronomică împletind tinerețea cu experiența ofițerilor navigatori.

19 MARTIE — Navigăm în Mediterana cu valuri destul de puternice iar atenția noastră este tot mai mare pentru a evita micile ambarcațiuni pescărești ce-și caută „materia primă" pe timpul nopții.

Pe navă se fac toate pregătirile pentru asigurarea descărcărilor de materiale precum și primirea și depozitarea peștelui de la navele din zonă. Fiecare om din echipaj are bine stabilite toate îndatoririle de serviciu, în orice situație, pe toată durata de navigație.

Fiecare milă parcursă este calculată cu mare precizie în zonele greu de navigat, fiecare activitate bine gîndită. Totul aici funcționează ca un ceasornic electronic, pentru că numai așa se poate duce viața pe mare.

Noaptea toți ofițerii de punte fac observații la aștri, pentru antrenament. Stelele au și ele un rol însemnat în navigația astronomică pe timpul traversării oceanului, unde ești foarte departe de alte mijloace moderne de navigat. Ele te ajută numai dacă le cauți ori de cîte ori ai posibilitatea. Elevul stagiar Tudorică Iulian este un îndrăgostit de bolta stelară.

20 MARTIE. — Deși previzionarea acoperă întreaga navă. Încerc să fac un control general pe coverta de la prova la pupa, așa cum se obișnuiește la regulament, după predarea serviciului de cart. Deodată descopăr o siluetă mică și firavă la tribord, pe teugă, rezemată de balustradă. Este bătrînul Petre Tănase. Apoi observ din nou o altă ființă ce contempla marea. Era marinarul Cernamoret Constantin, născut pe insula Sahalin de lîngă Sf. Gheorghe și crescut pe malul mării. Ascultînd povestea vieții sale aflu că este foarte fericit că și-a realizat visul de mic copil de a fi marinar de cursă lungă, de a colinda oceanele, așa cum au făcut și bătrînii lui.

21 MARTIE. — Navigăm pe coastele Spaniei spre Gibraltar. Începînd cu apusul Soarelui din 20 martie, vîntul se simte tot mai puternic izbind aproape toată noaptea în castelul de comandă. S-a redus simțitor și viteza. Valurile acoperă coverta, dar parcă așa e mai bine. Balansul navei îți dă mai multă poezie atunci cînd vrei să spui că ești marinar. Se întîmplă uneori un lucru ciudat la marinarii mai „bătrîni" în ale meseriei pe ocean. Preocupați de activitățile zilnice nici nu prea sînt atenți la starea mării. Totul pare normal pînă ajungi în primul port și apoi îți dai seama că lipsește ceva.

Avem și situații comice pe navă. Asta ajută în lupta cu timpul. Dintre membrii echipajului de pe nava „Polar IV" marinarul Gruia Marin, înalt de 2,05 m, de circa 135—140 kg, este cel mai bun prieten cu cel mai scund marinar din echipaj, cu care lucrează împreună și se completează minunat.

Nava a ajuns cu bine la Gibraltar către orele 16,00. Marinarii se pregătesc pentru a vizita orașul.

*

După o zi de staționare pentru ridicări de materiale, vom continua drumul spre continentul african, în zona de pescuit.

Părăsind „Polar IV" pentru a trece pe „Retezatu" pe care îmi voi desfășura activitatea în continuare îau cu mine amintiri frumoase alături de cei cu care am navigat.

Ofițer maritim
Jean IONESCU
Gibraltar, martie

Corespondență specială pentru „MAGAZIN"

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

UN ȘOFER... NEOBIȘNUIT

Pentru oricine, întîmplarea de mai jos pare curioasă. S-a mai amintit pînă acum de maimuțe-șofer, de alte animale care, ca divertisment, luau pentru un timp locul automobiliștilor la volan. Cît despre ciini-șoferi s-a auzit mai puțin, sau poate, de loc. Și totuși...

În timpul, exercitării misiunii sale de controlor de circulație, un polițist din Anglia a fost de-a dreptul surprins cînd, oprind o mașină, la volan se afla un... ciine, iar alături, stăpînul autoturismului, un oarecare Duff Peter. Se înțelege, Duff Peter a fost dat în judecată pe motiv că în acel moment se afla sub influența alcoolului, dar polițistul a declarat că mașina mergea normal, cu o viteză de 15 mile pe oră, iar șoferul — cînele — sta cu picioarele dinainte pe volan, iar cu cele dinapoi pe schimbătorul de viteze. La interogatoriu, proprietarul mașinii a declarat că a pus ciinele să conducă mașina pentru că permisul său fusese suspendat pentru nerespectarea legilor circulației. Proprietarul, consemnează actele de la dosar, declară că înlocuitorul său, ciinele, nu a condus mașina ilegal: totul a fost în regulă. Probele administrate au confirmat acest amănunt: ciinele posedă carnet de conducere.

SUSPENDATĂ ÎNTRE CER ȘI PĂMÎNT

Tatăl, campion mondial la zborul cu balonul, asistă neputincios la tragedia în urma căreia fiica sa și-a pierdut viața

Spectatorii demonstrației cu baloane aplaudau entuziasmați: balonul galben-albastru al lui Louis Allione (47 ani) se ridica încet spre cerul albastru. Agățată de gondolă, o fată frumoasă părea să facă în aer exerciții acrobatice. Ceea ce părea un sport, era de fapt lupta disperată a tinerei Sylvie Allione în vîrstă de 19 ani, fiica lui Allione, campionul mondial în zborul cu balonul. Ea se agățase de gondolă atunci cînd balonul pe care trebuia să-l conducă se ridicase pe neașteptate în aer. În acea după amiază de duminică, Sylvie trebuia să-l inlocuiasca pentru prima oară pe celebrul ei tată. Louis Allione se rănise la o mînă cu o zi înainte. Sylvie, care de sase săptămîni luase lecții de zbor, trebuia să participe la demonstrație împreună cu doi copiloți. La început, totul a decurs după plan. Balonul înalt de 40 de metri fusese umflat. Cei doi copiloți se aflau de acum în gondolă, iar Sylvie stătea alături. Deodată, balonul s-a ridicat pe neașteptate în aer. Piloții n-au observat că fata se agățase de gondolă. Zgomotele și vîntul puternic au acoperit strigătele fetei. Balonul era de-acum la 70 de metri deasupra pămîntului, cînd bărbații au observat ce se întîmplase. Asta era exact la 60 de secunde după start. Alte 100 de secunde au durat încercările disperate de a o trage pe fată în coș. În zadar. La 200 de metri deasupra pămîntului, puterile au părăsit-o și ea s-a prăbusit în gol. Spectatorii credeau că se va deschide o parașută. Fata s-a prăbusit la numai 30 de metri distantă de locul în care stătea tatăl ei.

Cînd Louis a văzut corpul sfărîmat al fiicei sale, a leșinat. Revenindu-și, a bîiguit: „Sylvie era prea îndrăzneață. I-am spus întotdeauna că nu se poate ține mult timp în afara coșului. Ar fi trebuit să-și dea drumul cît timp balonul mai era în apropierea pămîntului".

(S-a petrecut la Saint-Florentin — lîngă Paris).

URME PE ZĂPADĂ

Un ciine Dingo ataca elanii rătăciți de turmă, conducîndu-i din urmă spre locul unde lupul ...așteptă ascuns, prada.

În nordul îndepărtat, în lakuția, oamenii folosesc cu precădere elanul. Turme întregi au mai rămas de pe vremuri, și, sînt îngrijite cu dragoste. În ultimul timp, oamenii din acele ținuturi erau tare supărați. Unele exemplare mai tinere de elani, rătăciți de grosul turmei, dispăreau... Mai tîrziu, bietele animale erau găsite sfîșiate.

S-a hotărît alcătuirea mai multor echipe, formate din vînători cu multă experiență. Aceștia au pornit, mai întîi, la cercetarea terenului. După urmele lăsate pe zăpadă, s-a putut constata — că „atacul" se petrecea în... colaborare. Un lup era „ajutat" de un alt animal de talie mică, necunoscut pînă acum vînătorilor. „Cei doi" acționau cu o rară îndrăzneală, punînd la cale un plan bine întocmit. „Echipa" lucra organizat. Lupul se ascundea după un lac sau în preajma riului — unde aștepta cu răbdare. „Celălalt" avea grijă să-i „aducă" — „conducîndu-i" spre lup — elanii care se detașau de turmă. Acolo, în singurătatea locului lupul își sfîșia victimele, ucigîndu-le. Urma apoi „ospățul" pe care-l împărțeau cu... colaboratorul său.

N-a fost ușor de identificat cine era animalul de talie mică atît de isteț. Cînd vînătorii prindeau urma lăsată pe zăpadă și îl hăituiau, vietatea reușea întotdeauna să dispară. Un bătrîn vînător experimentat a avut ideea să se plaseze curse în preajma locului „ales" de cei doi, în pădure. Peste cîteva zile, într-o dimineață, copilul unui pădurar a venit în fugă — îmbujorat de emoție — să anunțe:

— Veniți repede. Într-una din curse s-a prins o vietate ciudată cum n-am mai văzut în viața mea! E un soi de ciine dar totuși nu-i ciine... E altceva. Oamenii au rămas uimiți. Copilul avea dreptate. Numai medicul veterinar a izbutit să „identifice" ciudata sălbăticiune. Era un ciine Dingo. Prinderea lui a produs senzație, deoarece animalul era originar din... Australia.

Un... „viguros" centenar, și-a amintit că, acum vreo 90 de ani — pe cînd era copil — întîlnea uneori colonii de ciini Dingo în preajma bazinului fluviului Vitimi. Dar de atunci, ce se întîmplase cu ciinii Dingo? „Colaboratorul" lupului devenise singurul supraviețuitor?

SPIRALE

STRIGAREA NUMELUI (I)

de Eugen BARBU

Editura *Facla* ne oferă o antologie din poezia lui Nichita Stănescu, tradusă pe contrapagină de cunoscutul poet Adam Puslojic în limba sîrbocroată ; lucrarea ni se pare o acțiune binevenită, ca și traducerile mai vechi în cehă, franceză, engleză și germană, întreprinse cu volumul *Unsprezece elegii*, Nichita Stănescu, ca și Marin Sorescu fiind poeții români contemporani cei mai cunoscuți peste granițe. Dar noi nu despre răspîndirea ariei geografice a liricii unui poet sau altul dorim să vorbim, ci să facem un bilanț rece al stadiului inspirației în care se află, de data asta, Nichita Stănescu.

Selecția, credem că este făcută cu o mare severitate și cuprinde toate tendințele manifestate pînă acum în opera acestui poet remarcabil, dispărînd mai ales balastul versificației ocazionale pe care, cu grație și generozitate, cel în cauză, o practică ori de cîte ori este sau nu este nevoie. Chestiunea însă îl privește numai pe Nichita Stănescu și noi sfaturi nu dăm în această materie, aplecîndu-ne numai asupra obiectului în sine, care este volumul de față. Scriam mai sus că „Strigarea numelui" trădează toate tendințele lirice ale acestui poet. După un descriptivism grațios pe care-l constatăm în prima parte a volumului, plin de puritate și de candoare, trădînd adolescența în care Nichita Stănescu nu era bîntuit de idei, comportîndu-se ca un efeb ce descoperă lumea într-o stare de frenetică încîntare. Mai tîrziu, vîrsta și lecturile, obsesia de a scăpa de manierism și chiar de a păși pe terenuri în care obstacolele nu lipseau, l-au determinat pe poet, să abordeze lirismul filozofic. Ni se pare că Nichita Stănescu atacă metafizica, folosind elemente kantiene, cu nobila dorință de a descoperi aspecte ontologice ale universului, poate chiar *lucrul în sine (das Ding an Sich)*, păstrîndu-și ingenuitatea și tratînd cu subtilitate dificilele silogisme. Tentația nu e nouă ; toți marii noștri poeți au avut-o, fiecare dintre ei fugind, la maturitate, de imagistică, de jocul în sine al cuvintelor. Refugierea în straturile glaciare ale ideei, atît de ostile lirismului în general, nu-l rup pe Nichita Stănescu de limanurile unui univers aluziv, gen Chirico, în care și absențele joacă rolul lor primordial. Mai există la acest poet și o aspirație teribilă către cosmogonic, către spațiile confidente, care compensează prima tendință, rezultatele fiind acelea de surpriză lirică, din care nu lipsește o prospețime metaforică. L-aș compara pe Nichita Stănescu cu un Ariel gingaș, nimerit între borcanele alchimistului, încurcînd esențele într-o ambiguitate scînteietoare, creînd între reperele poeziei sale o complicitate ludică. Această fire nărăvașă a poetului îl împinge și spre calamburul de bună calitate, către tendința de a dinamita clișeele verbale și chiar versificația osificată, în ritmuri și împerecheri tradiționale. Surprizele în acest domeniu sînt și plăcute și stupefiante cîteodată. Dar dacă admitem că poezia modernă este încărcată de aluviuni (conotații) savante, trimiteri la texte sacre și la mitologie, construită cu migală, dar creînd impresia aleatoriului, atunci poezia lui Nichita Stănescu este cu adevărat o poezie modernă, care oștenește pe cititorul leneș sau obișnuit și dă încîntări celui bine pregătit.

Într-o recenzie nu prea îndepărtată mă arătam nemulțumit de gratuitatea și facilitatea unor versuri ale acestui poet. Cu o generozitate pe care voiesc s-o subliniez, Nichita Stănescu a înțeles obiectul criticii care ar fi putut să-i rănească susceptibilitățile, fapt cu totul notabil, într-o lume de indivizi recalcitranți la lucrurile care nu le convin, care se autodecretează ființe geniale și nu admit ca sanctuarele lor lirice să fie violate de curiozitatea unor critici.

Dar să vedem mai bine ce putem să antologăm, la rîndul nostru, din această culegere, care în totalitate ni se pare excelentă : Iată „Pe cîmpul de piatră" : *„Pe cîmpu-nghețat cai mureau, cîte unul / În picioare / Cu ochii deschiși de piatră / Vîntul îi răsturna pe rînd, cîte unul / bubuiau pe rînd, cîte unul / ca pe o nesfîrșită tobă de piatră / Eram copil pe-atunci, mi-erea frig / și priveam, clănțănind, / picioarele lor paralele / cu potcoavele în aer, aburind de frig / unu-doi, trei, patru / număram clănțănind de frig / picioarele lor paralele / Nu mă gîndeam la nimic / Mama s-a dus la oraș ca să aducă pîine / Peste tot e numai zăpadă... cai... și altceva nimic / ...patru, cinci, șase, șapte, și altceva nimic / De-ar veni o dată cu pîine".* Tabloul pare terific, aduce cu una din gravurile lui Dürer, marea severitate plastică fiind curmată de explozia ritmică a cailor deveniți obiecte zburătoare pe o imensă tobă de piatră, care ar fi cîmpul de luptă al unui război. Nu vreau să traduc această poezie într-o snoavă prozaică, dar doresc să explic tehnica contrapunctului folosită de Nichita Stănescu, în amănuntul așteptării pîinii proaspete de la băcănie, contrastînd cu înghețata realitate, închisă într-o ramă de lemn, lucru ce produce un efect senzațional. În „Meditație de seară" găsim sentimentul unei clipe răpite curgerii vremii, o scurtă respirație cosmică, întreruptă. În care se încearcă suspendarea curgerii nemiloase a orelor ca în Faust: *„Vîntul a-nceput de-odată / și copacii au rămas suspendați / M-am oprit și-mi deschei cămașa / privind cerul nopții / cu gestul soldatului grec / după Salamina / Dacă aș face un salt, aș pluti în aer / Îmi plimb numai privirea pe cerul nopții / Cîndva voi ști mai mult despre el / Șirul de bărbați care vor purta numele meu / se termină undeva, dincolo de stele / Întind mîna și ating trunchiul copacului / Ne suridem așa ca și cum / ne-am spune unul altuia / cîntr-adevăr trăim / și nu vom muri definitiv / niciodată."*. Așadar, în sînul unei naturi complice, poetul realizează lungul șir al unor avataruri din care el reprezintă doar o verigă. Există undeva și un „non omnis moriar" și cu un alt final, lipsit de proza pe care o conține această poezie, am fi semnalat unul dintre cele mai fericite poeme pe care Nichita Stănescu le-a scris.

Grațioasă mi se pare : „Într-o ioi cu dragoste" : *„Seară de ioi, seară densă de suflet / în care destinele noastre creșteau ca iarba de primăvară / iar eu te iubeam / atît de mult, încît te uitam / crezînd că faci parte din mine / Și numai atunci mă miram / cînd, uneori, surîdeam, și tu / nu surîdeai / Cînd jefuiam copacii de frunze / și tu / rămîneai lîngă ei, mai departe / Atunci mi-apărea / că ești altcineva / dar numai atît cît poate să fie / altcineva soarele serii : luna".*

Dar volumul „Strigarea numelui" are încă multe lucruri prețioase ce se cer aduse la cunoștința cititorului.

Artista emerită Liliana Tomescu (în foto) repetă cu asiduitate pentru o apropiată premieră a Teatrului „Nottara" : este vorba de un musical de Eugen Mirea și H. Mălineanu („Lady X", după Middleton), în care va deține rolul titular. În regia lui George Rafael, în acest spectacol, Liliana Tomescu va cînta și va dansa.

După remarcabilul succes repurtat în anchetele specialiștilor și buna primire a celei de a doua compoziții proprii („Cîntecul meu"), Marina Voica așteaptă apariția pe disc a... celei dintîi : melodia „Mamă !" va apare pe un E.P. în luna iulie, alături de două piese ale lui M. Țeicu, „Zilele" și „O romantică fată". În luna august va lua parte la festivalul de la Sopot, după care va întreprinde turnee în R.F.G. și U.R.S.S. În prezent, Marina Voica concertează în Canada.

Ultimul film al actorului italian Nino Manfredi „Pîine și ciocolată" (în fotografie o secvență) este apreciat de critica deosebită, apropiată de conținutul umanist al filmelor lui Charlie Chaplin. Regia este semnată de Franco Brusati.

Operatorul Iosif Demian despre munca sa

UN FILM ÎL FACE O ECHIPĂ

— Lucrați în creația de imagine de...

— 6 ani...

— Dacă îndrăznesc să vă întreb dacă v-ați definit deja stilistic ce imi răspundeți ?

— Niciodată nu mi-am pus problema aceasta.

— Dar fiecare creator aspiră să aibă marca sa personală. Imaginea este un domeniu în care acest lucru mi se pare dacă nu chiar ușor realizabil, în orice caz mai la îndemînă. Eu văzînd un film neiscălit aș recunoaște o imagine realizată de Iosif Demian. Ei nu ?

— Eu îmi propun și mi-am propus întotdeauna să mă adaptez la diferite stiluri, nu să-mi creez unul personal. Depinde mult de viziunea regizorului, de poveste

— Credeți, deci, în fuziunea totală cu regizorul ? Indiferent de calitatea acestuia ?

— Cînd nu există această fuziune iese un fals pentru că dacă nu reușesc să-l înțeleg pe regizor nu voi putea reda în imagini ceea ce și-a propus. Și dacă eu am un stil anume, foarte personal, ar trebui fie să-l oblig să se acomodeze la stilul meu, fie să-și caute alt operator. De fapt, cred că toți operatorii sînt la fel, dar ei țin morțiș să declare că au un stil sau fac concesii...

— Totuși, un film semnat Figueroa sau Conrad Hall aparține în egală măsură operatorului ca și regizorului. Ei au un stil.

— Nu. Au o personalitate și aceasta este construită dintr-o cultură plastică, în primul rînd, și au talent. Apoi Figueroa de exemplu, și-a făcut cam toate filmele cu Fernandez și Bunuel, doi regizori mari. Aș fi curios să știu cum ar fi filmat Figueroa o comedie sau un basm.

— Operatorii noștri sînt înarmați îndeajuns cu cultură ?

— Despre cîțiva cred că da. Totuși există și o doză de ignoranță cauzată de lipsă competiției. De regulă, operatorii sînt preferați pentru „stilul" de muncă (filmele trebuie făcute repede, fără riscuri). Asta e cu totul altceva. Sînt puține motive care să te stimuleze să fii mai bun ca ceilalți.

— Decît setea proprie de cultură, voința și aspirația spre perfecțiune. Astea sînt oricum elemente motorii.

— Totuși, găsești puțini operatori la o expoziție, la o bibliotecă. Sînt unii care văd chiar foarte puține filme.

— Am vorbit prea mult despre ceilalți. Să ne întoarcem la Iosif Demian. Dacă nu credeți că v-ați remarcat ca stil, atunci ca personalitate ?

— Nu am repere fixe, dar refuz scenarii care nu mă interesează, colaborări care nu mă atrag și încerc să accept numai filme la care pot lucra cu plăcere și cu pasiune. Un „stil" destul de periculos. Pe de altă parte, îmi doresc colaborarea cu cîțiva dintre regizorii care reprezintă garanția opțiunii pentru orice scenariu.

— Cum ați prezenta foarte succint filmele pe care le-ați făcut pînă acum ?

— La primul film (eram student), unde autorul imaginii era profesorul meu George Cornea, am acceptat să car șinele de travelling, să aduc apă echipei pentru că vroiam să urmăresc din „racourci" cum spunem noi, relațiile regizor-operator, operator-echipă de imagine, în general, atmosfera de filmare. A urmat „Castelul condamnaților" — o altă școală — prezența lui Ovidiu Gologan. Două filme pe care le consider ca reprezentînd debutul meu, „Apa ca un bivol negru" și „Nunta de piatră", astăzi le-aș face altfel.

— Explicați-ne.

— Astăzi sînt mai precaut, dar am mult mai multe cunoștințe și poate un altfel de curaj.

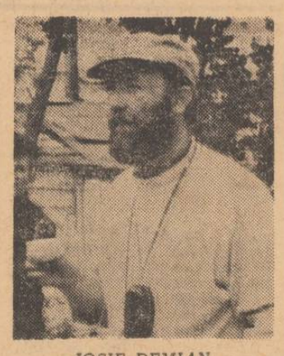

IOSIF DEMIAN

— Cum vi se pare că trebuie să arate relația ideală dintre regizor și operator ?

— Vreau să cred că formula ideală este regizor-operator aceeași persoană. În unele școli de cinema din lume, cursurile sînt comune, diferențierea se face la sfîrșit. Din păcate, problemele de producție și volumul de muncă la un film îngreunează mult această soluție. Poate peste cîțiva ani, mijloacele tehnice vor înlesni apariția unor astfel de creatori. Pînă atunci trebuie să rezolvăm în doi această problemă. Cînd reușești e bine, cînd nu, rezultatul e întîmplător.

— Ați lucrat la serialul de televiziune „August în flăcări". Cum ați defini specificul muncii la filmul de televiziune și la serial, în special ?

— În general, există mentalitatea că serialul e mai ușor decît un film. Munca este privită mai superficial. Realitatea este alta. Serialul implică un volum de muncă mult mai mare și mai susținut. Reprezintă o probă de acomodare și rezistență dar, în același timp, te obligă la foarte multe concesii în virtutea mentalității de mai sus. Oricum, un operator trebuie să aibă neapărat o asemenea experiență.

— Într-una din propozițiile anterioare vorbeați, pare-că, foarte tentat de realizarea unui film de unul singur. Greșesc ?

— Nu chiar de unul singur, pentru că un film îl face o echipă. Vreau însă să simplific filiera scenarist, regizor, operator și cred că un scenariu scris, regizat și filmat de același om elimină neînțelegerile și interpretările nedorite.

Florica ICHIM

ECOURI • ECOURI

Fotografia de mai sus îi înfățișează, de la stînga la dreapta, pe cîntăreața italiană de origine somaleză Lara Saint Paul, pe cunoscutul compozitor, aranjor și instrumentist de jazz Quincy Jones, pe Johnny Mangus și pe celebrul trompetist și șef de orchestră Herb Alpert. Lara Saint Paul, cunoscută publicului nostru din numeroase showuri TV, va fi anul acesta oaspetele scenelor noastre, urmînd să i se editeze și un disc la Electrecord.

Jacques Brel își împarte în continuare cu parcimonie timpul între film și muzica ușoară. Actualmente interpretează rolul principal în ecranizarea comediei muzicale „Jacques Brel este viu, sănătos și trăiește la Paris" pe care Denis Heronx o transpune pe ecran după creația lui Mart Shuman.

„ÎN ZEII SĂLBATECI", pe care intenționează să-l turneze celebrul regizor american Elia Kazan („America, America", „La est de Eden"), Al Pacino care s-a lansat cu „Nașul" și „Serpico" va deține în același timp rolul lui Agamemnon și cel al lui Oreste.

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

CÎND SE-NTOARCE FRUNZA-N TEI. Trăim iar clipele rare, ce se repetă doar odată la an, ale desprimăvărării. Cerul se face străveziu de veșnicie și omul, spălat de apele luminii, se ridică parcă de la pămînt. Intinerit ! Purificat ! De neînfrînt ! Se acoperă tufele Bucureștiului cu ploaia de aur a petalelor, și nimeni nu le știe numele, nimeni nu le cunoaște identitatea. Foate pentru că le confundă cu blînda putere a soarelui. Sînt galbene, în adevăr, ca niște cioburi rupte din astrul zilei, și zîmbesc sfios în tăcutele grădini de oraș, pe marginea străzilor în iureș ale metropolei. Ivite de îndată ce frigul de iarnă seacă, gălbioarele astea mai gustă din boarea rece a dimineților zgribulite. Către prînz, însă învie ca niște torente precipitate, înzorzonînd cu giuvaere de orfevrărie vegetală anotimpul speranțelor. Cine nu deslușește atunci, din adierile vîntului de cîmpie, cîntecul de izvor al naiului bucolic ?

Nu e splendoarea evocativă a toamnei, nici pîrjolul tihnit al verii, ci este sufletul muzical al primăverii, care vrăjește, pe cîteva săptămîni fugare, edenul pe acest pămînt al nostru.

Sînt curioase de el, pare-se, pînă și făpturile de pe alte planete ale galaxiei noastre. Cică farfuriile lor zburătoare ne-ar da mereu tîrcoale, aparînd cînd pe coastele Franței cînd peste străvechile orașe ale Italiei, cînd pe zarea nețărmurită a pampelor sud-americane. Iar dacă aceste făpturi vor fi existînd aievea, surpriza și impresia resimțite de ele la întîlnirea cu primăverile terestre trebuie să fie prodigioase. Poate că, pentru prima oară în spațiu, li-e dat să vadă visul devenit realitate, ideea întrupată în materie pe acest mapamond. Oare ce va fi însemnînd pentru cei veniți prin vidul cu gust de moarte și cenușă culoarea, parfumul, grația formelor vii, gingășia zborului de pasăre, armonia lumii senzoriale? Ar trebui, spre a putea răspunde, să pătrundem în tainele Universului necunoscute încă nouă. Dar putem întui prin sugestiile fanteziei, relatarea cosmonautului ajuns pînă la marginile țării de peste veac a Terrei :

— Se petrece, în acest moment, pe rotocolul pămîntesc învăluit în văzduh de azur, o prefacere bizară, izvorîtoare și transformatoare de viață. Într-o clipă de extaz liric solul învie, apele prind să umble bolborosind, crengile arborilor fac explozii în arabescuri fantastice de culori, peste lunci se așternă covoare de mătase verde, totul se învesmîntă în nuanțe de roz, alb, galben și trandafiriu într-o ametitoare diversitate de motive. Și ce seninătă lucire au în zori de zi culmile munților scăpați din iarnă ! Parcă fiecare clipă cuprinde în ea toate veciile, iar viața pe pămînt devine un joc fluid și fermecător. Cît despre oameni, atît de mărunți și de neînsemnați de-a lungul lunilor de iarnă, ei răsar deodată, cresc și se înalță sus, foarte sus pînă la hotarele nălucitoare ale visării, semănînd cu zeii !

— Și ce ți s-a părut mai demn de reținut din cele văzute ? — ar întreba diriguitorul zborurilor interstelare de pe necunoscuta planetă ispitită să cunoască traiul pămîntenilor.

— Un fir de iarbă aplecat peste o apă ! — ar putea fi răspunsul misteriosului cosmonaut îmbătat de vraja anotimpului nostru.

Ca să evoce și să zugrăvească întreg farmecul primăverii pămîntene nu-i este dat, însă, decît poetului. Poetului cu har, în stare să redescopere liric lumea odată cu fiecare april. Acelui poet care mișcă în fiecare din noi, ca să se trezească brusc la viață, pe cîteva clipe, în anotimpul miraculos cînd se-ntoarce frunza-n tei !

Constanța BUZEA

Sub ochii căprioarelor de stîncă

S' muritor, și fraged, și cuminte,
Un căprior ne-apare înainte,
Nu știm ce vrea, știm numai că ne simte
În urma lui ca pe-un fantastic dinte.

În vremea verde, pe cărarea lungă,
Pare grăbit să scape, să ajungă
Cu neamurile lui să se împungă
Sub ochii căprioarelor de stîncă.

Va fi rănit, ori va răni — tot una,
Sfios trăind, în taina lui adîncă
Purtînd în coarne soarele și luna.

Astfel încoronat, cu valul rece
Ca un narcotic, un izvor să-l plîngă,
Și vînătoarea nu se mai petrece.

În sete poezia mea înoată

Setea mărită, setea fără nume,
Setea ca dorul care te desfată,
Setea de vie imprimăvărată,
Și sete de cîmpie nearată.

Un simțămînt ca de-nceput de lume,
Cînd de uscat mă simt impresurată,
Sete de măr cu seva desrămată,
Fîntîni secate, cumpănă furată.

Setea de isterie și de pată.
Imaginează nori pe cer, și spume
În umbra mării verde și sărată.

În sete poezia mea înoată.
Dar, dacă sunt prin sete vinovată
De plînsul și de mila bunei mume ?

DE LA PICTURA DE ȘEVALET LA CEA MONUMENTALĂ

Cu pictorul Dan Hatmanu despre frescă mozaicuri, grafică, tapiserie, litografie, și... poezie

Pictorul ieșean Dan Hatmanu este bine cunoscut publicului nu numai din urbea lui. Aș spune că este tot atît de bine cunoscut și la București unde nu de mult a avut o expoziție și la Cluj, și la Timișoara. Îl știam un artist de șevalet, preocupat de „rezolvări" personale de mare originalitate și finețe, cînd deodată, dăunăzi ne-am trezit în fața unui... monumentalist.

— Începi curînd o mare frescă la Clubul tineretului din Vaslui, ne declară Dan Hatmanu, în care voi reda aportul tinerilor noștri la construcția socialistă. Fresca reprezintă grupuri compacte suprapuse, formînd o coloană care se pierde în zare. Totul pe o gamă de alb.

— Pentru această lucrare monumentală a fost nevoie probabil de cîteva „exerciții" pregătitoare. Cu ce ați început ?

— Cu unele mozaicuri la Casa copilului din cartierul Tătărași.

— Cum se explică această trecere de la un gen de pictură la altul ? Nu sînteți adeptul principiului că fiecare artist trebuie să se „cantoneze" într-o anumită tehnică ?

— Nu, ca dovadă că am abordat pictura monumentală după un îndelungat travaliu în fața șevaletului. Părerea mea este că în artă, nu poți spune că ți-ai găsit drumul ; trebuie să cauți mereu altul, trebuie să încerci cît mai multe tehnici.

— Ce-ați mai încercat ?

— Grafica axindu-mă pe poemul arghezian „Cîntare omului" Am încercat și tapiseria și litografia. Și dacă voi spune că am încercat și poezia, pentru a-mi însoți unele lucrări, ce-ați zice?

— Aș putea zice ceva ? Întrebarea este : care din aceste încercări este urmată de cele mai palpabile rezultate ?

— Cred că litografia. În acest an, la Editura pentru turism va apare un album, cuprinzînd 13 lucrări pe tema „Ieșul de ieri și de azi". Și-am mai încercat ceva : compoziția serială. Împreună cu cîțiva colegi, pictori din Iași, am organizat în holul revistei „Cronica" o expoziție cu astfel de compoziții care ambiționează către un caracter practic. Este vorba de pictură nonfigurativă realizată pentru estetica întreprinderilor (combinații și jocuri de culori etc). Așteptăm părerea specialiștilor și a celor interesați direct în această privință, adică muncitori și conducători de întreprinderi.

— La ce mai lucrați în prezent ?

— Tot la o lucrare de mari proporții, intitulată „Insurecția armată", închinată marii sărbători a Eliberării.

Const. SÎRBU

Clepsidra

AUZEAU

de Constantin VIȘAN

Pămîntul se făcuse ca piatra, prinsese o crustă care cu fiecare zi devenea mai alburie, ca obrazul unui bătrîn, ca pielea unui elefant. Îmbătrînea pămîntul, văzînd cu ochii. Fiarele plugului răsturnau în brazdă bolovani uriași. Cîmpia părea o carieră de piatră sau mai de grabă un șantier arheologic. Căldura bruscă de la începutul lui martie crăpase mugurii pomilor dar firul ierbii nu izbutise deloc să treacă prin cuirasa pămîntului, întărită îndărătnic la focul neîncetat al vîntului care cutreiera țara în căutarea unei guri de apă. Somnul țăranilor era scurt, neliniștit, chinuit de vise cu ploaie. Se trezeau înfiorați de nădejde. Cerul însă era senin, fără nicio scamă de nor. Cu buzele scorojite de sete, vîntul alerga dintr-o parte în alta, sugînd din ogoare ultima picătură de apă.

Obrajii țăranilor începură să semene de la o vreme cu pămîntul. Se scorojeau de îngrijorare. Cuvîntul secetă se instalase în toată ființa lor deși nicio gură nu-l rostea. Credeau în secret că evitînd să accepte deschis realitatea dureroasă ar mai putea îndupleca vreo putere nevăzută să ivească norii salvatori. Cerul rămînea imperturbabil albastru. Altădată s-ar fi așternut pe rugi ori poate chiar pe înjurături. Mai auzeai, ce-i drept, și-acum cîte unul formulînd un fel de nădejde firavă, în care nu punea însă prea multă bază...

— Și dacă ploaia n-are să vină, ce ne facem ? replicau cei mai lucizi, mai cu picioarele pe pămînt.

Dacă n-are să vină ? Sau dacă te trezești cu ea cînd nu-ți mai poate folosi la nimic ? N-aveți să susțineți că trebuie să stăm cu mîinile-n sîn și cu ochii la cer ? Știți cum s-a întîmplat cînd cu inundațiile... Atunci a fost prea multă. Dar tot noi am răzbit-o. Pentrucă am sărit toți ca unul. Dac-am fi jelit și-am fi așteptat să iasă soarele, cine știe ce s-ar fi ales. Așa și-acu. Am făcut irigații. Să punem mîna și să udăm. Că unii au cam uitat de ele. Cine nu s-a gospodărit din vreme, să-și ia seama măcar în ceasu-al unsprezecelea. La ananghie omul își aduce aminte și de saca și de căldare.

— Ce să faci cu căldarea la atîta pămînt ?

— Și oamenii sînt mulți. Important este să nu se mulțumească nimeni doar cu privitul.

În toiul acestor discuții cineva și-a adus aminte de copii. Sau poate de copilăria sa.

Tata nu pleca nicăieri fără noi. Unul mînam caii la plug, altul cărăm bota cu apă, de la un cap la altul al locului. Chiar și cînd mergeam la școală, găseam cîteva ceasuri ca să dăm ajutor în gospodărie. Ce să mai zic de vacanțe ? Din prima pînă în ultima zi, nu prea știam ce e odihna. Copiii noștri nici nu deosebesc grîul de orz. grebla de furcă.

Dar a cam trecut timpul reproșurilor, al lamentațiilor sterile.

— A învăța înseamnă a munci. Nimic nu se obține în viață fără muncă. De cînd poate să meargă, copilul trebuie învățat cu munca. Iată cîmpul ! E și al vostru. Ca să-l munciți bine și cu plăcere cînd veți fi mari, deprinde-ți-vă de mici cu arșița soarelui și cu asprimea coziî de sapă !

Se aud tot mai des astfel de reflecții. Sînt rostite cu o evidentă satisfacție. Ele trădează convingerea că a fost descoperită, în sfîrșit, calea celei mai sănătoase educații. Dar important nu e doar că se raționează așa. Afirmațiile încep să aibă acoperire în fapte. În această primăvară fără nori am văzut copii pe cîmp. Copii sădind pomi. Copii udînd răsaduri de ceapă și de ridichi de lună. Copii trecînd din mînă-n mînă gălețile pline cu apă, convinși de importanța fundamentală a gestului lor Poate pentru că auzeau cum sub tălpile lor crește grîul.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ, 14 APRILIE

PROGRAMUL I : 8.40 Cravatele roșii ; 9.35 Comoara din 13 case : 10.00 Viața satului ; 11.15 Ce știm și ce nu știm despre... ; 11 45 Bucuriile muzicii ; 12.30 De strajă patriei ; 13.00 Album duminical. Din cuprins : 13.08 „Ghici, ghicitoarea mea", 13.34 Cîteva minute de suspans : 13.42 Ce vrăji a mai făcut nevasta mea ; 14.21 Cîntau mandolinele ; 14.30 Sepectacolul lumii văzut de Ioan Grigorescu ; 14.50 Pe strune de vioară și... nu numai atît ; 15.00 Magazin sportiv : ● Rugbi : România-Polonia ; 16.30 Baladă pentru acest pămînt. Coloane în amiază ; 16.45 Film serial. Eneida ; 17.40 Cîntare patriei. Concurs coral internațional ; 19.00 Lumea copiilor. Bănuțul de aur ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Reportajul săptămînii. Focul învizibil ; 20.25 Film artistic : Astă seară dansăm în familie. O producție a studiourilor cine stog din București Premieră T.V. ; 22.10 Telejurnal ; 22 20 Duminică sportivă :

PROGRAMUL II : 10.00-11.45 Matineu simfonic ; 20 00 George ; 20.25 De pe scenele lirice ale țării. 20.55 Columbo.

LUNI 15 APRILIE

PROGRAMUL I : 16.30 Emisiune în limba maghiară ; 19.00 Bună seara vacanță. Aventurile lui Guliver ; 19.20 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Panoramic științific ; 20.30 Roman — foileton. Educația sentimentală ; 21.35 Revista literar artistică T.V. ; 22.15 24 de ore

PROGRAMUL II : 17.30 Telex ; 17.40 Album coral : 17.50 Film artistic. Jalisco nu va pieri. Producție a studiourilor mexicane : 19.20 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Comoara din 13 case (reluare) ; 20.30 Viața economică a Capitalei ; 20.50 Muzica românească în contemporaneitate ; 21.20 Drumuri în istorie. Cum arătau „Pinzele albe" ? ; 21.40 Gala maeștrilor : Dan Iordăchescu ; 22.05 Telerama. „Cu televiziunea la.. vînătoare și pescuit"

MARȚI, 16 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Teleșcoală ; 10.00 Curs de limba germană ; 10.30 Curs de limba franceză ; 11.00 Film pentru tineret (reluare) 16.00 Curs de limba rusă ; 16.30-17.00 Curs de limba engleză ; 17.30 Telex ; 17.35 Virstele peliculei ; 18.35 Lecții T.V. pentru lucrătorii din [illegible] ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Surprize pe micul ecran ; 20.10 Revista economică T.V ; 20.40 Seară de teatru. Viori de primăvară de Al. Stein ; 22.15 24 de ore :

PROGRAMUL II: 20.00 Film serial Jule, Julia, Juliana. Un serial în șase episoade, producție a studiourilor de televiziune din R.D.G. ; Cele trei etape din viața unei „Femei în alb" — copilărie, adolescență, maturitate — încheagă un jurnal complex ; 20 35 Tineri soliști de muzică populară ; 21.10 Panoramic științific (reluare) ; 21.40 Telex : 21.45 Noi aventuri cu Fred, Barney, Pebbles și Bam-Bam.

MIERCURI, 17 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Teleșcoală ; 10.00 Curs de limba engleză ; 10.30 Curs de limbă rusă ; 11.00 Melodii populare din Moldova ; 11.15 Biblioteca pentru toți : Ion Be bu (I) reluare; 12.00 Pagini din albumul duminical ; 16.00 Curs de limbă germană : 16.30-17.00 Telex ; 17.35 Cunoașteți legile ? ; 18.05 Festivaluri, festivaluri... Festivalul „Călușerul" și „Festivalul Tîrnavelor" din Sighișoara ; 18.35 Imagini din Siria ; 19.00 Bună seara vacanță. Năzdrăvanii și soarele ; 19.20 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Reflector ; 20.25 Telecinemateca. Un mare cineast ; Jean Renoir. Iluzia cea mare Premieră pe țară ; 22.15 24 de ore

PROGRAMUL II : 20.00 Ce vrăji a mai făcut nevasta mea ; 20.25 Întrebări și răspunsuri ; 20.55 Telex ; 21.00 Armonii intime ; 21.25 Documentar T.V. (reluare) Mîinile ; 21.40 Unora le place.. hazul.

JOI, 18 APRILIE

PROGRAMUL I : 16.00-17.00 Teleșcoală ; 17.30 Telex ; 17.35 Teleglob R.S.F. Iugoslavia — Voivodina astăzi ; 17.55 Agroenciclopedia. Emisiune de știință și practică agricolă. 18.25 Universitatea T.V. ; 19.00 Bună seara vacanță. „Cîinele de pază" ; 19.25 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Seară pentru tineret : ● Să învățăm un cîntec. ● De joi pînă joi. ● Brazii, film-anchetă ● Repartizat în provincie ● Teletop ; 21.40 Mai aveți o întrebare? 22.15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Concertul orchestrei simfonice a radioteleviziunii ; 21.50 Desene animate : 22.00 Cărți și idei.

VINERI, 19 APRILIE

PROGRAMUL I: 16.00 — 17.00 Teleșcoală ; 17.30 Emisiune în limba germană ; 19.20 1 001 de seri ; 19 30 Telejurnal ; 20.00 [illegible] Anul XXX 20.40 Film artistic. Floarea de cactus. Premieră T.V. ; 22.15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 17.30 Telex ; 17.35 Film pentru tineret. Boxerul. Producție a studiourilor cinematografice poloneze. 19.10 Muzică distractivă cu formația „Magic" ; 19.20 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.05 Tineri interpreți ; 20.35 O viață pentru o idee. Petre S. Aurelian ; 21.05 Portativ '74 ; 21.35 Bucureștiul azi ; 21.55 „Orele Veneției". Documentar. T.V

SÎMBĂTA, 20 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 O viață pentru o idee : Carol Davila ; 9.30 Film serial Eneida ; 10.25 Cîntece și jocuri populare ; 10.40 Telecinemateca (reluare) ; 16.00 Finalele campionatelor naționale de natație. 17.20 Caleidoscop cultural artistic ; 17 40 Din țările socialiste ; 17.50 Familia ; Anul mondial al populației. Omul în fața viitorului Urbanizarea și familia ; 18.20 Tinerii și muzica lor ; 19.00 Bună seara, vacanță ; 19.20 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul sănătămînii. Dulce țară românească ; 20.05 Teleenciclopedia ; 20.50 Columbo ; 21.45 Telejurnal ; 21.55 Săptămîna sportivă ; 22.15 Marele premiu al Euroviziunii 1974.

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

FITOFARMACOLOGIE

O INOVAȚIE CARE SE PLIMBĂ 11 ANI ÎNTRE DOUĂ ETAJE

Anevoiosul drum al tehnologiei pentru obținerea uleiului de pin din specia Pinus montana, subspecia mughus. Ultimele amănunte pe marginea unui dosar de inovație care poartă data 1963 !

Un grup de patru cercetători români au pus la punct o tehnologie pentru „obținerea uleiului de pin din specia Pinus montana, subspecia mughus". În acest fel putea fi fabricat la noi în țară, renunțîndu-se la importul acestui ulei (folosit în special în produsele farmaceutice). Mai mult, se deschidea posibilitatea exportului. Autorii au propus tehnologia ca inovație acum 11 ani. Dosarul cu propunerea purtînd nr. 9/1963 s-a „plimbat" timp de 11 ani între două etaje, iar cînd și cînd a făcut cîte un drum mai lung — de vreo 500 de metri, între str. Brezoianu și Nuferilor pentru o zi, două... Cum este posibil ? !

Cecona, adică Centrala de contractări și achiziții, într-o elegantă clădire a Bucureștilor, pe str. Brezoianu 31, la etajul II, biroul de investiții. Foarte tînărul ing. Sorin Novac aflînd ce mă interesează, îmi spune prompt : **„O clipă, să nu discutăm așa, ci concret, pe acte".** A scos dosarul dintr-un dulap și l-a deschis... **„Așaa... propunerea a fost făcută în 1963, la 28 mai. Pe vremea aceea, Centrala noastră se numea Direcția generală de plante medicinale... Propunerea a fost respinsă inițial de către colectivul de inovații din direcție".** „De ce" întreb. Ing. Novac pare surprins, dar trebuie să scrie în acte. Caută... **„așa... se cer fel de fel de acte... Hotărăște... Să vă citesc de la început ? A, stați, aici. La 14 mai 1966 se arată că prețul care s-ar putea obține pe piața externă este mai mic față de prețul de cost realizat în faza de experimentare...".**

În paranteză fie spus, era mai ieftin, dar calculul **„s-a greșit".** Și chiar dacă n-aș fi aflat realitatea, nu de aici, bineînțeles, tot nu m-ar fi mirat că **„în faza de experimentare"** ar fi revenit mai scump. Întreb însă tare, „dar calitativ cum e acest ulei ?" **„Știți... nu știu. Nu mă pricep la uleiuri, la plante... Eu am altă formație... Sînt inginer energetician. Dar stați puțin...".** A găsit fraza care-mi trebuie în acte : **„produsul din punct de vedere calitativ ar înlocui importul unui ulei... al cărui necesar nu-l cunoaștem".** Prudent beneficiar, nu-i așa ? Nu cunoaște... Sigur, calitativ da... ar înlocui importul, dar cine-i spune cît trebuie ? !

— Mai aveți multe dosare de genul ăsta ? întreb.

— O, da... Avem unul din 1961. O invenție. Cu omogenizarea mierii...

— Și cum e ?

— Nu știu. Nu mă pricep la miere... Nici la... plante, la pin... Eu am altă formație...

— Da, inginer energetician.

— Cetățeanul ne-a dat și în judecată. Și la O.S.I.M. Și chiar la tribunal.

— Și ?

— A ciștigat el. Dar facem întîmpinare la C.N.S.T.

— Să revenim la uleiul de pin. Se produce ? Se exportă acum ?

— N-aș putea să vă spun. Asta, dacă vreți, la sectorul de producție. E un etaj mai jos. Știți, eu mă ocup cu investițiile.

— Investiții, în ce ?

— În întreprinderile noastre... De plante medicinale...

— ?

— Eu mă ocup cu legalitatea...

— Și dosarul ăsta e legal ?

— Da. Din vară...

— Dar mai înainte ?

— Asta nu știu... E un dosar vechi. E mult înainte de a fi venit eu aici. Am venit în '70, cînd am absolvit facultatea.

Amabilul energetician reia lectura. **„Între anii 1966 și 1971, nu e nimic la dosar. Apoi...".** Pe baza referatului din 1. II. '71 a Direcției tehnice plante medicinale s-a încheiat un proces verbal de acceptare a inovației, înregistrat la 25 oct. 1971, și pe care-l semnează acum cu noua titulatură : Centrala de contractări și achiziții. E cu totul altceva. Prin procesul verbal se cere admiterea dosarului și aplicarea temei de inovații. Inovația a fost trimisă pentru aplicare la Întreprinderea de plante medicinale Orăștie, care a și aplicat-o. Prin referatul nr. 5 242/12. 11. '71 se acceptă propunerea de inovație și se stabilește și recompensa, luîndu-se ca an de aplicare 1969.

Această sumă, pentru cei patru specialiști care au pus la punct o tehnologie prin care nu se mai importă acest ulei, ci se exportă — (dar să vedeți evidențele nu se mai găsesc. Oare, chiar, nu ?) — este de 4 984 lei. Dar...

Tînărul energetician se arată plin de cele mai bune intenții : **„Am încercat să facem plata conform ultimei dispoziții, aprobată de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie și banca finanțatoare. Și am trimis-o în iunie 1973 la C.N.S.T.** (după un an și jumătate, n. n.), **care a răspuns însă promot că totul e în regulă, afară de un singur lucru : n-are avizul Centrocoop-ului. Am solicitat avizul. A fost înaintat la Centrocoop care s-o înainteze mai departe. Dar Centrocoop-ul a înapoiat dosarul, spunînd că lipsește calculul eficienței economice, avantajele tehnice, precum și motivele pentru care s a revenit asupra respingerii inițiale. Dar toate astea** — exclamă indignat ing. Novac — **se află la dosar. E totul. Și avizul C.N.S.T. și O.S.I.M.-ul care a scris că inovația e valabilă... Sînt toate actele...".**

— Și atunci, dacă sînt, de ce le mai cere ?

— Nu știu, nu înțeleg... O să fac un referat scris în care să arăt la ce pagină se află fiecare dintre actele aflate la dosar și pe care le cere ing. Tănăsescu.

— Și care trebuie să semneze, dar nu le semnează ? (cineva — av. Grozea — pronostica că semnătura va mai întîrzia încă zece ani de aici încolo).

— Da. Din partea Centrocoop-ului.

— Și unde ați trimis referatul scris ?

— La Centrocoop.

— Adică ?

— La... parter. E în aceeași clădire cu noi.

— Și cînd ați trimis referatul ?

— Încă nu l-am făcut. De altfel ing. Tănăsescu trebuie să plece. Lipsește o săptămînă. Cînd se întoarce, plec eu. Vreo două săptămîni. Vreți să mergeți și la sectorul de producție?

Autorii inovației, cercetători, specialiști ai domeniului, Ovidiu Bujor, Maria Retezeanu, Cornel Constantinescu, Octavian Contz — îmi spuneau : **„Nu, nu banii ne interesează. Vă dați seama, suma fixată e simbolică. Dar, nu putem admite modul de lucru. În principiu".** E ceea ce au spus și la Cecona și la Centrocoop.

Ceea ce am urmărit aici, cred că este evident. Nu este propriu-zis dosarul nr. 9/1963. Nu este nici ing. Novac, tînărul specialist în energetică, prins între „pin" și „miere" la care nu se pricepe. Răsfoind filele unui dosar, de altfel deloc voluminos și în care, pe cîteva rînduri doar, „citim" efortul unor oameni de a-și aduce contribuția lor de gîndire, de pricepere la rezolvarea unei probleme (și care și-a demonstrat eficiența) iar „în rest"... „efortul" de unsprezece ani ! Da, sigur, despre această mentalitate străină orînduirii noastre este vorba. Gîndesc că aceasta poate fi o „filă" la alt gen de „dosar" ce va fi rezolvat, sîntem convinși mult mai repede.

Catinca MUSCAN

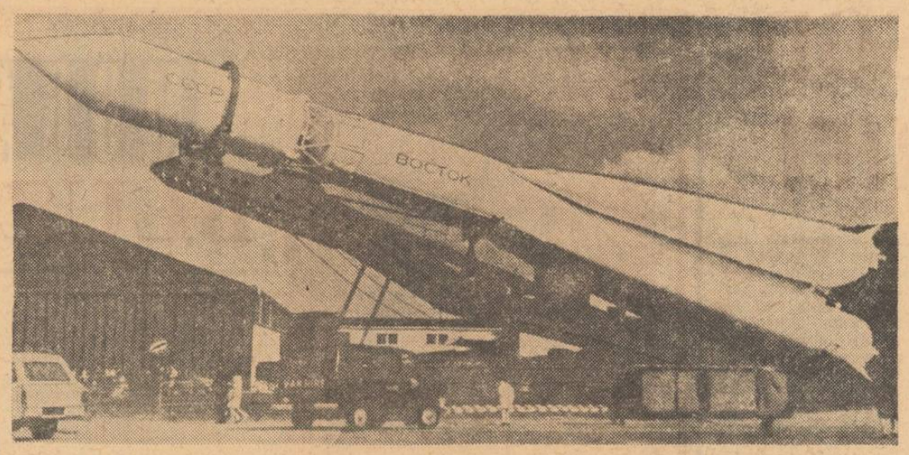

Faimosul tren spațial Vostok. **Cu un asemenea vehicul cosmic a fost propulsată în spațiu și plasată pe orbită circumterestră prima cosmonavă pilotată**

ASTRONAUTICĂ

PRIMA PAGINĂ A UNEI CRONICI ILUSTRE:

OMUL ÎN COSMOS

de ing. Dumitru ANDREESCU
membru în Comisia de astronautică a Republicii Socialiste România

Cu treisprezece ani în urmă, într-o miercuri, la 12 aprilie 1961, omenirea a împlinit un mare vis : ZBORUL OMULUI CĂTRE AȘTRI. Făptuitorul îndrăznețului pas, Iuri Gagarin — primul trimis în Cosmos al Pămîntului.

Marea demonstrație a făcut-o **Vostok.** Era întîiul exemplar „de serviciu" al unei serii, nu prea mari, de cosmonave pilotate. În perioada 12 aprilie 1961 — 19 iunie 1963 alți 5 cosmonauți sovietici, printre care și o femeie (Valentina Tereșkova), s-au îmbarcat pe asemenea nave, dovedindu-le trăinicia.

Interesant cum s-au succedat programele spațiale sovietic și american, după acest început remarcabil.

Două zboruri suborbitale al lui Shepard și Carpenter, efectuate în luna mai 1961, în nave **Mercury,** au pregătit abordarea și de către americani a noilor misiuni. Inaugurarea ieșirilor în spațiu ale astronauților americani i-a revenit lui John Glenn, la 20 februarie 1962.

Programul **Mercury,** a durat, ca și programul **Vostok,** pînă în anul 1963, în cadrul său înscriindu-și numele încă trei astronauți.

Așadar, 10 cosmonave din generația întîi (nave monoloc) și tot atîtia zburători. Bilanț bogat : două zboruri în grup și un frumos record : 5 zile și 5 nopți, durata unui voiaj orbital (Bikovski, la bordul lui **Vostok-5).**

★

A doua generație de nave cosmice pilotate se anunță cu **Voshod,** care în octombrie 1964 scoate în spațiu primul echipaj de cosmonauți, printre care un medic și un inginer.

Următorul exemplar al seriei, și ultimul, ocazionează o premieră fantastică : un cosmonaut sovietic (Leonov) iese din cabină în hăul sideral și plutește alături de aceasta, în timp ce împreună, navă și om, se rotesc în jurul planetei cu viteza uluitoare de 8 km/s. În limbajul astronautic, o nouă denumire : „pieton cosmic".

La rîndul lor, specialiștii americani abordează la 23 martie 1965, noul lor program cu nave din generația a doua : **Gemini.** Pînă la încheierea programului, în noiembrie 1966, sînt expediate în Cosmos, în jurul planetei, 10 asemenea nave.

O premieră încurajatoare : cuplajul navelor pe diferite orbite și manevrarea suplă a atelajului. Recordul de durată a zborului orbital neîntrerupt urcă vertiginos : echipajul **Gemini-7** rămîne două săptămîni în Cosmos.

★

Comandantul primei nave cu echipaj **(Voshod),** Komarov, testează în spațiu, la 23—24 aprilie 1967, un nou tip de cosmonavă, aparținînd generației a treia, **Soiuz.** Un incident tehnic la coborîre determină reluarea probelor la sol și reabordarea programului ceva mai tîrziu, cu **Soiuz-3** (la bord, Beregovoi) la 26 octombrie 1968.

Urmează zboruri ale echipajelor alcătuite din doi sau trei cosmonauți ; se execută zboruri în grup (3 nave, respectiv 7 cosmonauți simultan în Cosmos, efectuează manevre combinate, sub o singură comandă) ; se realizează joncțiunea în orbită a navelor și transferul persoanelor prin exterior, dintr-o navă în alta.

Pînă la misiunea cea mai recentă, **Soiuz-13,** au fost scoase în spațiu 12 nave **Soiuz** pilotate, una dintre acestea **(Soiuz-11)** servind numai ca vehicul de transport al echipei pentru luarea în primire de către aceasta a primei stații orbitale locuite, **Saliut** (misiunea din 6—30 iunie 1971).

Exponentul american al noii generații este vehiculul spațial **Apollo.** Testările în spațiu încep cu **Apollo-7,** în octombrie 1968, după care se trece rapid la pregătirea extraordinarei misiuni preconizate : vizitarea Lunii !

Realizării obiectivului și-au asociat numele Neil Armstrong, primul pămîntean care a pășit pe un alt tărîm, și coechipierii săi Aldrin și Collins (misiunea **Apollo-11,** 16—24 iunie 1969).

Cu excepția misiunii **Apollo-13** cînd echipa a fost readusă în urgență, după survolul Lunii, din cauza unei defecțiuni tehnice, celelalte ieșiri în spațiu, pînă la **Apollo-17** (decembrie 1972), inclusiv, au însemnat tot atîtea debarcări pe suprafața Lunii a navelor pămîntene. O nouă calitate în astronautică — aceea de „selenaut".

Cel mai mult s-a stat pe Lună, la o misiune, 75 ore (dintre care 23 ore, efective în explorare), iar în jurul Lunii 148 ore. S-au adus de acolo 384 kg roci.

★

După operația cosmică **Saliut,** din iunie 1971, se profilează tot mai bine oficiul de transport pe care-l pot asigura cosmonavele din generația a treia.

Acest oficiu îl fac, de altfel, toate cele 3 nave **Apollo** lansate după încheierea programului selenar, mai precis în anul 1973, pentru asigurarea transportului echipelor de lucru detașate, respectiv pentru 28, 59 și 84 zile pe stația Skylab.

Astfel se prezintă situația la capitolul „misiuni în spațiu ale navelor pilotate" : 10 nave din prima generație, 12 din a doua și 26 din a treia — un total de 48 nave pilotate (plus două **Mercury** în zbor suborbital), cu un efectiv de zburători de 70 oameni, unii dintre aceștia avînd la activ două ieșiri în Cosmos, alții trei, iar alții chiar patru.

Cît despre perspectiva deschisă de aceste succese, este suficient pentru a o defini să notăm evenimentul astronautic ce se pregătește pentru iunie anul viitor : misiunea orbitală comună **Soiuz-Apollo** și naveta spațială așteptată să devină operațională la finele actualului deceniu.

Un cîntec ascultat din nou după 3700 de ani

O nouă aventură neobișnuită a inteligenței umane : o melodie compusă și cîntată acum trei mii șapte sute de ani a putut fi descifrată și ascultată, din nou în zilele noastre ! Judecînd după cîteva cuvinte hurriene care însoțesc semnele muzicale, este vorba de un cîntec de dragoste. O oda care slăvește iubirea dintre zei. Melodia durează circa trei minute. Este o piesă ritmică, cu cîteva fraze muzicale oarecum lipsite de culoare.

Melodia — cea mai veche dintre cele cunoscute pînă acum — a fost imprimată pe table de argilă aflate pe ruinele străvechiului oraș Ugarit, în apropierea actualei localități siriene Ras Shamra. Descoperirea a fost făcută în urmă cu peste 15 ani. Arheologii au examinat tablele cu numeroase semne și au încercat să le descifreze. Dar scrierile cuneiforme și-au păstrat multă vreme taina. În anul 1969, a început să le examineze Anne D. Kilmer, profesoară de assiriologie la Universitatea Berkeley, o expertă în scrierile antice. La sfîrșitul anului trecut, ea a reușit să devină un Champollion al notației muzicale assiro-babiloniene : tablele de argilă conțin simbolurile și textul unui cîntec ! Pînă acum se credea că cel mai vechi text muzical datează din aproximativ anul 400 înaintea erei noastre — un papirus conținînd muzica pentru Oreste de Euripide. Dintr-o dată, ca urmare a tablelor de la Ugarit, originea muzicii scrise este îndepărtată, în timp, cu 1400 de ani, de la eleni la civilizația assiro-babiloniană ! După cum a arătat profesoara Kilmer, mesajul muzical lăsat de străvechii ugariți conține fraze de cîte zece linii. Primele patru linii sînt textul cîntecului, din care cîteva cuvinte au putut fi recunoscute. Sub el, se află alte șase linii care indică modul în care trebuie cîntat.

Prezentarea în primă audiție a cîntecului de la Ugarit a avut loc într-un cadru deosebit. Un profesor universitar a construit o liră specială, după modelul celor summeriene, cu 11 corzi. În fața instrumentului s-a așezat muzicologul Richard L. Croker, care a cîntat și interpretat cîntecul. Auditoriului de peste o mie de persoane, i-a fost prezentată o prelegere, însoțită de proiecții, legate toate de descoperirea și descifrarea anticelor note muzicale.

Evident, este un cîntec care nu va ajunge în fruntea topurilor de muzică ușoară. Cu toate acestea, melodia încîntă și îndeamnă la reflecții. Ea a stat ferecată secole și milenii, după ce, poate, au murmurat-o, într-o noapte senină, un bărbat și o femeie din orașul Ugarit...

NORUL LUI MAGELLAN ÎN ULTRAVIOLET

Cei care și-au oprit privirea asupra Marelui nor al lui Magellan, cum a fost denumită galaxia vecină cu a noastră, — așa cum apare în fotografiile din cărțile sau revistele de astronomie, vor fi derutați. Nu este o greșală ? Nu cumva tiparul nu s-a imprimat suficient pentru a reda acea pată albă mare imaginînd masa de stele a-dulte ? ! Nu. În radiația lungimilor de undă foarte scurte, galaxia apare diferit. Și pînă acum Norul lui Magellan era considerat de tipul galaxiilor numite „neregulate" pentru că nu avea structura obișnuită în spirală. Or, pe acest cliseu francez luat de pe „Skylab", apare forma în Z, ceea ce îi va determina pe astronomi s-o introducă în tiparele clasice. Rezultatele, studiul clișeelor făcute, nu vor fi cunoscute în amănunt decît abia peste cîteva luni. Este vorba în speță de o experiență propusă și realizată la bordul navei spațiale „Skylab" de Laboratorul de Astronomie Spațială de la Marsilia. Scopul : studiul cerului în ultra-violet. Interesul metodelor de observație în UV : imagini obținute în 3 lungimi de undă, între care două pe același film. Informația științifică e mult îmbogățită astfel.

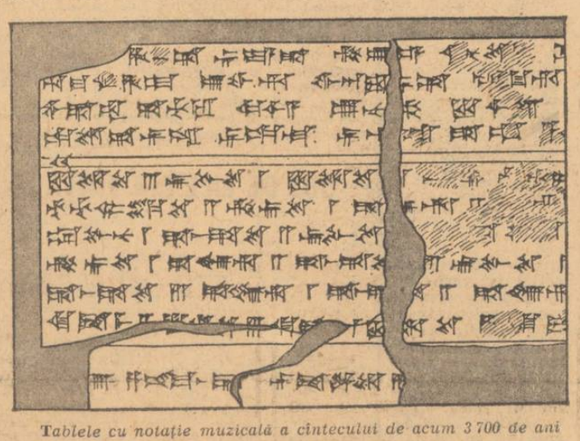

Tablele cu notație muzicală a cîntecului de acum 3 700 de ani

CEA MAI ÎNALTĂ CLĂDIRE

După ce, timp de 42 de ani, celebra construcție Empire State Building a deținut recordul absolut al înălțimii, a trebuit să cedeze „titlul" unui alt gigant — World Trade Center, din New York, care se ridică pînă la 411 metri. Iată, însă, că acest plafon va fi depășit, la sfîrșitul acestui an, de data aceasta la Chicago, unde se ridică un sediu administrativ — Sears Tower — cu 109 etaje și înălțimea de... 442 metri.

Este interesantă tehnica folosită pentru executarea construcției. Scheletul clădirii va fi alcătuit, în final, din 5000 de elemente, îmbinate, în prealabil, pe fragmente. Acestea vor fi, apoi reunite în ansamble de cîte nouă etaje, cu secțiuni orizontale pătrate, dar de înălțimi diferite, astfel ca să formeze, la asamblare, o construcție în trepte. În acest fel, potrivit proiectelor, forma construcției poate trece, succesiv, de la pătrat, în formă de Z sau de cruce. În final, totul va avea alura unui fascicul de tuburi rectangulare, de lungimi diferite, înfipte în sol.

Infailibila privire!

Ați putea descoperi — repede — o fisură de grosimea unui fir de păr ? Dar dacă această fisură nu este „la vedere" ci în interiorul unei țevi avînd în diametru 50,8 mm ? Greu de crezut că puteți răspunde afirmativ la prima întrebare, imposibil la a doua. Dar pentru că controlul unor asemenea fisuri este uneori absolut necesar, s-au pus la punct în ultima vreme o serie de tehnici... din ce în ce mai perfecționate. Cum ar fi, de pildă, o minusculă cameră TV, REES 50 sau tipul mai mare REES 80 ce poate fi folosită și... sub apă ! Sînt probabil cele mai mici camere TV din lume. Pentru a privi în interiorul spațiilor tubulare, sînt prevăzute cu o oglindă rotativă, motorizată. Ambele camere TV au un tub vidicon cu echipament de control și amplificare. Pentru iluminare, cuarț, iodid sau halogen și lentile cu focar de 2,5. Astfel se obțin zece nuanțe distincte de gri pe orice ecran standard monitor..., obținîndu-se imagini satisfăcătoare chiar la 53 lucși. Aceste aparate, de fabricație engleză, sînt folosite actualmente pentru scopuri variind de la supravegherea țevilor de foraj pînă la inspectarea interiorului reactoarelor nucleare. Dintre succesele cu care se mîndresc realizatorii acestor aparate : urmărirea astupării scurgerilor în tuburile din interiorul unui tanc dintr-un reactor nuclear, protejat de un zid de beton de 6 m grosime !

PSIHOLOGIE

PRO SAU CONTRA?

TELEPATIA

În urmă cu cîțiva ani, a vorbi despre telepatie putea să apară ca o extravaganță îndrăzneală... Și aceasta dacă te bucurai de simpatie ! Astăzi, de pildă, Institutul National American de Sănătate Mintală a inițiat cercetări în acest domeniu, la Maimonides Medical Center din Broadway. Revista „Science et Vie" citează un chestionar foarte detaliat asupra percepției extrasenzoriale, publicat în revista engleză „The New Scientist", revistă care „nu este nici un ziar de senzație, nici un săptămînal pentru marele public. Cititorii săi sînt aproape în exclusivitate ocupați în domeniile științei, profesori, cercetători, industriași". Revista a primit 1416 răspunsuri — 891 de la cititori de înalt nivel științific, 187 de la foști universitari, 79 de la intelectuali care nu au titluri universitare, 24,8% din răspunsuri considerau că fenomenul percepției extrasensoriale este un lucru stabilit, 41,5% îl privesc ca un fapt perfect posibil, 19%, ca o posibilitate discutabilă, 11,5% ca o necunoscută ce trebuie cercetată și doar 3% ca o imposibilitate.

Cercetările care se întreprind astăzi în diferite țări ale lumii ca și statistica citată ne-au încurajat să punem și noi în discuția oamenilor de știință aceste fenomene care ne par atît de ciudate. Prima întrebare pe care aveam să i-o adresez medicului neurolog **dr. CONSTANTIN DUMITRU — MIRGHIA** a fost : — **Există o explicație științifică a acestor fenomene ?**

— Cred că se poate da o explicație științifică, mi-a răspuns, și consider chiar că este necesar să abordăm cu toată seriozitatea și rigoarea științifică acest domeniu, cunoscut fiind că acolo unde nu pătrunde știința își face loc misticismul. Vechile culturi religioase se foloseau frecvent de hipnoză și sugestii spre a impresiona și atrage adepții. Secretul lor era păstrat cu strășnicie.

— Îngăduiți-mi să vă povestesc o întîmplare adevărată. Mi-a spus-o în urmă cu cîțiva ani un reputat neurolog într-o discuție despre cunoscutele și necunoscutele creierului. Este o întîmplare din copilăria lui. Era copil, șapte ani... locuia cu părinții la Ploiești. Tatăl, avocat, era adesea plecat din oraș. Atunci pleda un proces la Buzău. Către miezul nopții, copilul s a trezit din somn urlînd : „Sînt orfan !" și o ținea așa într-una. „Ai visat urît", îi spuneau mama și mătușa care încercau să-l potolească. A doua zi aveau să afle că într-adevăr tatăl murise la Buzău. Inima, și murise chiar atunci, cînd copilul se trezise din somn țipînd. Dvs. tovarășe doctor care vă ocupați de multă vreme de aceste fenomene, ce explicație ne puteți da ?

— Pentru a găsi o explicație în spiritul datelor științifice actuale trebuie să menționăm mai întîi, bazați pe rezultatele cercetărilor, că întreaga lume vie este capabilă să recepționeze anumite semnale induse de alte ființe. S-au făcut experiențe începînd cu ființele unicelulare — aflate pe diverse trepte filogenetice (ale evoluției biologice), toate dovedind această capacitate, demonstrînd încă odată unitatea lumii vii în diversitatea sa. Universul înconjurător este un univers de semnale, de informații — cîmpuri gravitaționale, cîmpuri electromagnetice, radiații cosmice etc. Structurată în acest univers de semnale, este indiscutabil că lumea vie să nu le poată recepționa și să nu reacționeze la ele. Ar fi un nonsens biologic. Este foarte probabil că în stadiile inițiale ale evoluției biologice — înainte de apariția limbajului — această modalitate de comunicare să fi fost unica posibilitate de informare între indivizi — păstrată în prezent numai la ființele fără grai articulat. Cu timpul, biologia găsind mijloace mai perfecționate de comunicare (limbajul), vechiul sistem a dispărut, rămînînd doar ca un atavism în cazuri foarte rare. Orice ființă este, în ultimă instanță o concentrare de energii a căror armonizare în ritmul evenimentelor cosmice exprimă starea de sănătate a ei. Orice formă de energie poate fi tradusă și modulată în semnale electrice. Gîndurile, activitatea psihică au ca substrat fiziologic biocurenții cerebrali. Aceasta înseamnă o emisie de cîmp bioelectric, de unde cu o anumită frecvență și lungime de undă —, într-un anumit cod, specific întregii lumi vii, dar necunoscut încă nouă, — transmite semenilor, dar și plantelor și celorlalte animale, semnificația sa.

— Amintind despre o serie de cercetări, v-am ruga să ne spuneți și ce rezultate s-au obținut pînă acum.

— În prezent se efectuează studii foarte riguroase într-o serie de țări ca U.R.S.S., R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, S.U.A. ș.a., țări care au instituții special create și în care s-au obținut rezultate ce demonstrează cert că ne aflăm în fața unor date ce definesc noi dimensiuni pentru întreaga lume vie. S-au făcut înregistrări electroencefalografice atît la emițător cît și la receptor în timpul transmiterii telepatice — constatîndu-se că traseele obținute aveau modificări asemănătoare. S-au făcut încercări de transmitere telepatică din Cosmos și de sub apă. S-a înregistrat intensitatea cîmpurilor bioelectrice în anumite puncte în timpul experiențelor telepatice. S-a fotografiat imaginea cîmpului bioelectric în curent de înaltă frecvență (procedeul Kirlian), observîndu-se o concentrare a intensității cîmpului în anumite puncte și variația sa în funcție de starea psihică, de voință, de starea atmosferică, de momentul înregistrării etc. În urma acestor cercetări, ca și a altora efectuate la noi în țară se poate spune că omul este un receptor și un emițător de informație care, în afara organelor de simțuri, se transmite sau se recepționează la nivelul învelișului cutanat avînd intensități maxime în punctele — și acestea reprezintă cea mai uluitoare constatare făcută astăzi — folosite în medicina orientală, adică în **punctele de acupunctură.** Măsurători ale conductibilității electrice a acestor puncte în diverse condiții au arătat că ele își modifică această proprietate — în funcție de starea psihică a subiectului, de o serie de evenimente cosmice (erupții solare, furtună, momentul zilei etc.). La subiecții aflați în emisie telepatică, aceste puncte au un potențial bioelectric maxim atît la receptor cît și la emițător. Punctele de acupunctură servesc așadar nu numai în terapie pentru reglarea dezechilibrului energetic ci și în funcția de antenă a tegumentului. Cercetări efectuate la noi par să indice punctele de la nivelul extremității cefalice ca fiind cele mai sensibile la recepția de semnale din exterior. Este ușor de înțeles această nouă funcție a lor (nou descoperită) dacă avem în vedere că la nivelul lor, tegumentul are rezistența electrică cea mai mică, aceasta oferind porți de intrare pentru semnalele bioelectrice. Aceleași puncte folosesc și la emiterea de semnale Este interesant că s-au putut evidenția prezența acestor puncte și la nivelul plantelor, dar mult mai puține decît la om, organizarea lor filogenetică fiind pe o treaptă inferioară omului. Se pare că substratul informației ar fi constituit de undele alfa — ele evidențiindu-se în toate experimentele de transmitere telepatică, de hipnoză ș.a. Avînd o frecvență mică, ele dispun de lungimi de undă foarte mari — de ordinul kw, or tocmai aceste unde pot străbate orice mediu. Undele electromagnetice nu pot constitui suportul informației telepatice, ele neputînd penetra, așa cum s-a demonstrat experimental, orice mediu.

Aplicațiile practice ale cunoașterii acestor fenomene sînt de pe acum uimitoare : crearea de însușiri pe care subiecții nu le aveau genetic (antrenarea după metode deja elaborate a unor oameni care să comunice telepatic în diverse situații cînd rămîn lipsiți de orice alte mijloace de comunicare, aplicații largi în terapeutică cu beneficii încă nebănuite etc.).

— Care este punctul dv. de vedere ? — I-am întrebat pe prof. univ. dr. ing. **EDMOND NICOLAU.**

— Fenomenul telepatic se poate defini ca o percepție extrasensorială : „receptorul R situat la o distanță neprecizată de „emițătorul" E, „simte" anumite mesaje pe care E le emite — voluntar sau nu. Precizăm că există telepatie atunci cînd R nu poate fi influențat de E prin simțurile cunoscute. Dacă astfel de perceperi extrasenzoriale excită sau nu — iată o primă problemă. Dările de seamă ale unor instituții de veche tradiție, cum este „Parapsihological Society" din Londra, sînt negative Personal nu am putut verifica niciodată existența unor astfel de fenomene.

Știința actuală nu înțelege nici forma de energie care ar putea vehicula transmiterea mesajelor în telepatie. Să nu uităm că posturile mari de emisie cu care se lucrează în radiodifuziune au milioane de kilowați putere, în timp ce organismele vii au puteri de fracțiuni de wat. Ori distanța la care o undă poate fi recepționată depinde direct de putere (de radicalul puterii). În plus, nici nu înțelegem, nu cunoaștem organul care ar putea lucra ca receptor. Trebuie să știm că în univers există un fond de zgomot : perturbațiile produse de diverse surse umane și cosmice. Extragerea semnalului din zgomot se face cu antene uriașe și mari calculatoare. Unde am avea echivalentul la om ? Experiențe sistematice s-au făcut de zeci de ani : Cazzamali, Rhynes, Leon Mirahorian etc. Toate au sfîrșit în tăcere. Știința operează cu fenomene reproductibile. În telepatie avem mărturii izolate — făcute fără nici o grijă de rigurozitate științifică.

Nu afirm că telepatia nu există. Dar nu avem azi elemente care să ne permită să vorbim cu seriozitate de astfel de fenomene.

ULTIMUL EPISOD AL COPILĂRIEI

Adolescența, ultimul episod al copilăriei și secvența de debut a maturității ce-i drept încă insuficient acoperită de responsabilitățile propriu-zise ale vieții adulte, este una din cele mai tulburătoare perioade din viața omului. Unii o socotesc chiar cea mai frumoasă.

Creșterea standardului de viață a determinat în numeroase țări, și la noi, modificări evidente în creșterea ponderală (greutatea) și statuară a copiilor și tinerilor, iar locul fizionomiei oarecum dizarmonice, în unele cazuri caricaturală a pubertului (a preadolescentului) este cedat treptat, unor trăsături mai relaxate, mișcărilor dezinvolte, suple. Totodată, adolescentul dispune de o incontestabilă forță fizică, cu ajutorul căreia conștient fiind, încearcă ori de cite ori are prilejul, să ofere dovezi de curaj și inițiativă, afirmind un accentuat spirit competitiv. Acestea pot fi valorificate superior de educatori — părinți și profesori — prin antrenarea acestor copii mari în activități sportive de performanță, în activități productive, în activități casnice prestate în vacanță, activități care să le ofere satisfacția propriei munci.

Este bine ca atît tatăl cît și mama să aibă în vedere faptul că solicitările școlare la care este supus copilul lor care a devenit aproape un adult, s-au complicat și cer, în afară de respectarea unui regim ordonat și rațional de viață — alimentație, somn, muncă, activități, destindere — și o preocupare specială pentru comportamentul igienic. Sedentarismul, însoțitor adesea încă frecvent al celor mai multe programe școlare dar și al unei importante părți a activităților școlare efectuate de elevi la domiciliu, caracterizează și felul de a se odihni și destinde al multor familii. Căci divertismentul cel mai practicat rămîne pentru mulți încă micul ecran, iar ieșirea din casă pare infinit mai promițătoare în automobil decît aceea pe bicicletă sau pe jos și cine își mai amintește de plimbarea de seară cînd toți trecătorii se grăbesc spre casele lor în așteptarea lui Columbo? Pentru tineri, acest fel de a munci și de a se odihni are o dublă contraindicație, pe de-o parte pentru că tinereții îi este specifică mișcarea, dinamismul iar pe de alta că ritmul viu și alert al vieții contemporane se anunță a fi în viitor după toate probabilitățile cel puțin asemănător celui de azi, ceea ce înseamnă că generațiile de mîine trebuie și din acest punct de vedere să rămînă „tinere", dinamice, cu disponibilități energetice, fizice și psihice corespunzătoare cît mai mult posibil.

Virstă a marilor elanuri și idealuri, a posibilităților aparent nelimitate, adolescența reprezintă totodată, ultima sută de metri din pregătirea pentru viață, pentru profesie. Numită de foarte mulți autori „criza de originalitate juvenilă", această etapă a dezvoltării individuale apare mai devreme sau mai tirziu la toți tinerii, cu intensitate, desigur, diferită. Cunoscînd acest lucru, părinții trebuie să încerce să dirijeze dorința de afirmare a adolescentului către activități utile pregătirii lui școlare și profesionale, netolerînd nici-un moment angajarea sa în stări conflictuale ce pot afecta adaptarea socială, în preocupări care nu promit tinărului un pas înainte în dezvoltarea lui ca valoare autentică pe plan spiritual și productiv.

Atitudinea negativă sau indiferentă față de performanța școlară sau practică pe care adolescentul o obține într-un anumit domeniu este tot atît de greșită ca și împrejurările în care părinții manifestă o preocupare de suprafață, aparent lipsită de statornicire și profunzime. Insuficient supravegheați, tinerii de această virstă pot deveni autorii unor acte extravagante, provocatoare și în dorința de a-și etala „libertatea absolută" cum spune Jean Rousselet, renunță nu numai la politețea cuvîntului, a vestimentației, a scrierii în unele cazuri, ci mai ales la aceea a comportamentului civilizat, normat și circumscris de anumite limite pe care depășindu-le, se cheamă că intră în seria tulburărilor de comportament sau a actelor antisociale.

Desigur că fiecare părinte dorește să se realizeze în multe privințe în copilul său și pentru aceasta face eforturi în a-l dirija, mai ales în direcția unei împliniri profesionale și sociale maxime. În unele cazuri aceste încercări rămîn doar un deziderat. Fie că aptitudinile cerute de meseria indicată de părinte sau profilul pe care o școală superioară îl poate asigura sînt insuficient dezvoltate la copilul în cauză și atunci încă din momentul inițial al acestei confruntări copilul este penalizat prin neadmitere, fie că reușește să escaladeze acest tot mai dificil moment care se cheamă concurs de admitere, se angajează în circuitul unei specializări dar curînd, ca urmare a nepotrivirii dintre ceea ce i se cere și ceea ce poate da, în scopul satisfacerii unor exigențe pentru care nu este pregătit își dublează eforturile fără ca acestea să-i asigure reușita scontată. Urmarea o știm cu toții. Copilul — chiar și adolescentul rămîne încă în multe privințe un copil ceva mai mare — obosește, interesul pentru muncă se diminuează iar eșecurile în lanț îl duc la renunțare. Desigur că soluția cea mai eficientă este aceea ca orice sfat, orice îndrumare pe care le oferim copiilor să fie întemeiate pe cunoașterea exactă a posibilităților și limitelor lor. Cum acest lucru este adesea mai greu pentru părinți și infinit mai ușor pentru școală, conlucrarea familiei elevilor cu școala, chiar și în cazul elevilor mai mari este nu numai necesară dar și posibilă.

Deoarece cadrul general al dezvoltării psihice a omului, dar mai ales al adolescentului este circumscris de relația dintre aspirații și posibilități, întreaga adaptare fiind impregnată de consonanța sau de disonanța, de existența sau de lipsa de sincronie, de echilibrare reciprocă, poate că cea mai mare îndatorire a familiei este aceea de a-și cunoaște bine copilul, căci numai așa îl poate orienta corespunzător în alegerea profesiei, a prietenilor, a partenerului de viață chiar. Este adevărat că contradicția dintre aspirații și posibilități este încărcată de importante potențe formative, ea îl poate face pe un copil sau tînăr să se străduiască să-și mobilizeze toate forțele de care este capabil pentru a traduce în fapt un anumit scop lucrativ, o anumită dorință de performanță. Este deci generatoare de progres, de reușită. Dar, în condițiile în care distanța dintre dorințe și capacități rămîne constantă, cînd deci, cu tot efortul depus, copilul nu poate obține performanțe, persistența menținerii unui nivel prea înalt de aspirații față de acela al posibilităților, alimentat de părinți neavizați, poate antrena dificultăți și dereglări de adaptare.

Dacă pînă la 16—18 ani acumularea de cunoștințe și formarea priceperilor și a deprinderilor în diverse domenii cerute de școală și de numeroase profesii nu s-au consolidat în sensul posibilității de a fi utilizate într-o direcție practică, într-un domeniu recunoscut de societate ca valoros, reușita socială, profesională a tînărului este problematică. Faptul acesta pune în primul rînd familiei și în al doilea rînd școlii, sarcina de a urmări din vreme și a controla premisele și realizările achizițiilor cognitive și practice ale copilului, pe baza unei permanente și strînse colaborări.

Lucia PIETRARU

FIȘE DE EDUCAȚIE

MODA

BLUZA

1.

1.

Bluză din mătase naturală cu mînecă lungă și fundă bogată.

— Bluză cu mînecă foarte largă și garnituri din dantelă.

2.

— Din mătase sau țesătură sintetică — o bluză cu guler șal. Atît gulerul cît și fenta sînt tivite cu un pliseu lat de circa 2 cm.

— Bluză cu incrustații late din dantelă la platcă și mineci.

3.

— Bluză purtată peste fustă, din materiale în două culori, alb cu bleumarin, galben cu verde.

— Bluză cu revere late, închisă la două rînduri de nasturi și mineci largi cu benzi în culoare contrastantă.

2.

3.

ROCHIE TRICOTATĂ

O rochiță tricotată aproape că n-are voie să lipsească din garderoba unei femei.

Este practică putînd să o purtăm în orice anotimp, iarna, primăvara și toamna, dar și vara într-o seară mai răcoroasă la mare.

Cea pe care o prezentăm noi este foarte ușor de lucrat, și foarte simplă, singura ei garnitură fiind buzunarele aplicate, confecționate din piele sau înlocuitori de piele dintr-o culoare contrastantă cu cea a rochiței.

SPATELE. Începem cu 200 de ochiuri, lucrînd în punct de jerseu. După rîndul 50, scădem la fiecare al 10-lea rînd, în ambele părți, cîte 1 ochi. Cînd am ajuns în talie, depinde ce lungime a fustei preferăm, avem pe andrele 110 ochiuri. De la rîndul 10, din talie, creștem în ambele părți de 12 ori la fiecare al 5-lea rînd, cîte un ochi. La 18 cm din talie, la fiecare al 4-lea rînd, în ambele părți scădem pentru raglan. La 25 cm din talie, împărțim lucrul în două, lucrînd fiecare parte separat pentru șlițul din spate. La 36 cm, ne gîndim la răscroiala gîtului, la fiecare al 2-lea rînd, scădem odată 10 ochiuri, odată 5 ochiuri, și de două ori cîte două ochiuri, restul ochiurilor luate odată de pe andrele.

FAȚA o lucrăm ca și spatele, numai că la 34 cm din talie ne gîndim la răscroiala gîtului. La mijlocul feței, scădem 18 ochiuri lucrînd fiecare parte separat, continuăm răscroiala scăzînd 3×2 ochiuri și de 4×1 ochi, restul ochiurilor luate toate odată.

MINECA o începem cu 64 ochiuri și lucrăm 10 cm, 2 ochiuri pe față, 2 ochiuri pe dos, în continuare lucrăm în punct de jerseu. Creștem în ambele părți de 17 ori la fiecare al 6-lea rînd cîte 1 ochi. La 40 cm începem să scădem în ambele părți pentru raglan la fiecare al 4-lea rînd cîte 1 ochi. Cu 22 de ochiuri mai lucrăm drept 10 cm după care luăm toate ochiurile odată după andrele.

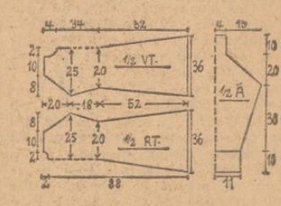

GULER — 120 de ochiuri, lucrate 2 ochiuri pe față, 2 ochiuri pe dos, cît de înalt îl dorim.

ASAMBLAREA. Aburim pe dosul lucrului cele două părți, mînecile, dar nu și elasticul. Coasem părțile, mînecile, gulerul și fermoarul și, firește, tivul.

ALEI D'ICOP

FEMEILE ȘI POPULAȚIA LUMII

Între 25 februarie și 1 martie, 140 de femei cu funcții de conducere au fost invitate să ia parte la primul Forum internațional ce se referă la „Rolul femeii în domeniul populației și dezvoltării". Reuniunea a avut loc la Airlie, Virginia. Forumul și-a propus să ofere prilejul unor dezbateri despre posibilitățile de participare mai eficientă a femeilor la politica internațională și națională. În mod special, s-a pus accent pe probleme ce privesc populația, statutul femeii și integrarea ei în efortul general pentru dezvoltare. Se apreciază că dezbaterile acestea, în exclusivitate feminine, au fost interesante și eficiente.

365 DE ZILE DIN VIAȚA UNUI SUGAR

Concluzia unei echipe de oameni de știință și operatori cinematografici de la Centrul de pediatrie socială și medicină a tineretului din München — echipa condusă de prof. dr. Theodor Hellbrügge este fermă: ceea ce mamele trebuie să promoveze, în special, să dezvolte la sugari este încrederea în lumea înconjurătoare. Studiul făcut cu ajutorul aparatului de filmat în lumea sugarilor, a durat 365 de zile și s-a fixat asupra vieții cotidiene a cinci sugari din medii sociale diferite. S-a confirmat faptul că factorul esențial în viața sugarului este comportamentul social. Și în această privință grija zilnică a mamei față de copil este primordială.

De altfel, televiziunea bavareză a și făcut din filmele echipei respective un serial în 13 episoade iar studiul alcătuiește și conținutul unei cărți apărute la München.

ORIGINAL

Jachetele și ansamblurile jachetă-fustă, confecționate din țesături lin in sau bumbac sînt foarte în tonul modei. Taiorașul de vară pe care-l vedeți în fotografie, original prin linie, guler și garnitura de suitaș ce marchează gulerul, mineca și tivul fustei, prin nasturele foarte mare din talie, este de culoare mov cu suitaș mov mai închis sau alb, a fost creat de casele de modă parisiene și prezentat în colecțiile de primăvară-vară 1974.

O indeletnicire pentru timpul liber

A.B.C.-ul gospodinelor începătoare

Prăjituri care se reușesc ușor și citeva sfaturi

● Formele de prăjituri se pregătesc înainte de a începe prepararea prăjiturilor, pentru ca aluatul să nu aștepte.

● Formele se ung cu ulei sau unt. Se presară bine cu făină, aplecînd forma în toate direcțiile; se întoarce cu gura în jos și se bate ușor cu mîna, ca să cadă făina care nu s-a lipit de grăsime.

● Ca să se răspîndească cît mai uniform în masa aluatului, praful de copt se cerne odată cu făina.

● Vasul cu albușuri pentru bătut, se ține citva timp la rece.

● Vanilia, coaja rasă de lămîie sau de portocală se adaugă în amestecul de gălbenușuri și zahăr.

● Orice aluat crește în cuptor. Nu umpleți deci formele decît pînă la jumătatea înălțimilor.

● Cuptorul trebuie totdeauna încălzit înainte de a pune o prăjitură la copt.

● Căldura cuptorului poate fi verificată presărînd pe tavă un praf de făină. Dacă se înroșește prea repede, cuptorul e prea fierbinte pentru orice fel de prăjituri. Lăsați cîteva minute ușa deschisă.

● O prăjitură e suficient de coaptă dacă, înfigînd în mijlocul ei lama unui cuțit, o andrea sau un pai curat, acestea sînt scoase uscate.

● Vaporii de apă conținuți de orice prăjitură scoasă din cuptor trebuie să se poată evapora. Veți scoate deci prăjitura din formă și o veți lăsa să se răcească pe un grătar din sîrmă împletită.

Chec simplu

1 pahar ulei, 1 pahar de zahăr, 2 pahare făină, 2—3 linguri lapte, 3—4 ouă, 1 vîrf cuțit cu bicarbonat, la dorință un pumn de miez de nuci (100 gr), 2 bucăți de rahat, un praf de zahăr vanilat sau coajă rasă de lămîie.

Ouăle întregi, zahărul și aromele se freacă împreună pînă ce se obține o cremă spumoasă. Se incorporează uleiul, turnîndu-l treptat, ca pentru maioneză. Făina cernută cu bicarbonatul, se adaugă lingură cu lingură, amestecînd mereu. Dacă aluatul e prea virtos se toarnă cîte o lingură de lapte. Nu se pune altă făină, înainte ca laptele să fie absorbit bine de aluat. Dacă dorim, e acum momentul să punem nucile tăiate în felii și rahatul în bucățele. Se coace într-o formă mare de chec, unsă cu ulei sau unt și presărată cu făină. Cuptorul trebuie să fie iute, dar nu foarte încins. Prăjitura e gata în circa o oră.

Turtă dulce fără miere

500 g de zahăr, 500 g făină, 6 ouă, un vîrf de cuțit de scorțișoară pisată și unul de cuișoare, 100 g miezuri de nuci, o linguriță de bicarbonat, un praf de sare, unt pentru uns forma.

Se arde într-o cratiță 250 g de zahăr, stropit cu puțină apă rece. Cînd începe să se rumenească se stinge cu un pahar de apă fierbinte. Se dă la o parte. În timp ce se răcește, se freacă gălbenușurile cu restul de zahăr (250 g) cu scorțișoară, cuișoarele și praful de sare. Cînd amestecul a devenit spumos și și-a dublat volumul, se pune încet și alternînd o lingură de făină și una din siropul de zahăr ars. Se bat albușurile spumă, se amestecă ușor cu compoziția. Se adaugă nucile. Nu uitați că bicarbonatul se cerne odată cu făina. Se unge o formă cu unt, se presară cu făină, se coace în cuptor cu foc potrivit și încălzit din timp. E gata cam după o oră.

Prăjitură fină marmorată

Cîntăriți 6 ouă (în medie 300 g). Pregătiți aceeași cantitate de unt, de făină și de zahăr pudră (adică cam 300 g din fiecare), un pachet de zahăr vanilat, o linguriță de praf de copt, 100 g de ciocolată de menaj, o linguriță de lapte, o lămîie, unt pentru uns forma.

Frecați spumă untul, adăugați zahărul pudră și pachetul de zahăr vanilat. Continuați să frecați. Încorporați pe rînd gălbenușurile. Cînd ați obținut o cremă spumoasă, adăugați făina cernută cu praful de copt. Amestecați ca să obțineți un aluat omogen. Bateți albușurile spumă tare adăugînd în ele, de la început, un praf de sare. Un sfert din cantitatea de albuș, amestecați o cu aluat. Faceți aceasta numai ca aluatul să devină mai puțin dens. Restul din spuma de albușuri încorporați-l delicat, ridicînd aluatul de jos în sus. Împărțiți l în două părți egale.

Parfumați jumătate cu coaja rasă de lămîie în cealaltă jumătate adăugați ciocolata topită în bain marie și amestecată cu o linguriță de lapte. Ungeți bogat o formă cu unt. Forma trebuie să albă 30 cm lungime și cel puțin 8 cm adîncime. Puneți alternativ o lingură de aluat cu lămîie și una de aluat cu ciocolată, pînă ce le terminați pe ambele.

Coaceți circa o oră la cuptor cu foc potrivit și încălzit din timp. Scoateți prăjitura din formă și lăsați-o să se răcorească pe un grătar de sîrmă împletită.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

PE TEME

● DE SĂNĂTATE

ION OANȚĂ — Sighetul Marmației: Urticaria copilului dv. se pare a fi de natură alimentară. Observați cu atenție după care aliment apare urticaria și eliminați-l din alimentația copilului. De asemenea, nu dați copilului pește oceanic, varză, ouă, ciocolată, cacao, mezeluri. În orice caz arătați copilul medicului pediatru din policlinică în vederea unui tratament adecvat.

SILVIA DANCIU — Olt; RADU GHEORGHE — Constanța: Vă sfătuim să nu mai utilizați la spălatul părului orice fel de șampon. Încercați contra seboreei și mătreții, Pilofort soluție, pe care o veți întrebuința conform instrucțiunilor alăturate flaconului. Nu neglijați să vă arătați medicului dermatolog.

R. M. — Slobozia: Simptomele pe care le aveți se datoresc în cea mai mare măsură hipertiroidei de care suferiți. Aveți nevoie neapărat de un tratament specific, pe care are să vi-l prescrie medicul endocrinolog la care vă veți prezenta neîntîrziat, ca afecțiunea să nu progreseze.

GH. MACOVSCHI — Cimpina: Este o cardiopatie-ischemică diagnosticată prin E.C.G. Vă recomand evitarea eforturilor fizice și o alimentație fără grăsimi animale, fără carne grasă, conservată, afumături, mezeluri. Fără băuturi alcoolice, fără cafea și nici o țigară. Vă va ajuta: Agozol, drajeuri din care veți lua trei drajeuri pe zi și Miofilin comprimate, două pe zi, după mesele principale. Control periodic la medicul cardiolog.

MIHAI PISTOL — Drobeta T.-Severin: Laringita cronică se va ameliora cu medicația prescrisă de medicul specialist. Veți evita frigul (puneți fular la gît pe timpul rece), vorbitul în aer rece și umed și în atmosferă viciată. Se cere cît mai mult repaos vocal. Vă va folosi: gargara cu ceai de mușețel cald, precum și inhalații cu Inhalant în apă fierbinte, la nevoie, seara, înainte de culcare.

I. O. CĂLUGĂR — Galați: Spasmul esofagian pe care îl aveți este într-adevăr de natură nervoasă. Îndepărtați teama pe care o aveți, mîncați încet, și fără teamă, atît la înghițitul alimentelor cît și la băutul lichidelor. Păstrați-vă calmul. Vă va folosi Hidroxizin comprimate din care veți lua două pînă la trei pe zi, cîte unul, cu o oră înaintea fiecărei mese, și Clorocalcin (soluție) cîte 20 picături în puțină apă îndulcită, sau lapte, după mesele principale.

Dr. G. ALESSEANU

● JURIDICE

GRIGORE DUMITRU, București, R.G. Craiova. În cazul în care ați făcut, cu autorizarea proprietarului, cheltuieli pentru lucrări de întreținere sau reparare a clădirii care incumbă proprietarului sau ați efectuat lucrări de sporire a confortului și ați plătit chirie majorată — în raport de această nouă situație — proprietarul este dator să vă restituie cheltuielile respective. Adresați-vă instanței de judecată pentru a dispune ca proprietarul să vă despăgubească.

În cazul în care imobilul a fost înstrăinat, urmează să chemați în judecată pe fostul proprietar, pentru că acesta a beneficiat de pe urma lucrărilor efectuate, obținînd — cu ocazia vînzării — un preț mai mare decît cel pe care l-ar fi putut primi în lipsa lucrărilor respective.

M. C. București și CARMEN POPESCU, Buzău. Copiii din afara căsătoriei a căror filiație a fost stabilită prin recunoaștere sau hotărîre judecătorească au, față de părinte și rudele acestuia, aceeași situație ca și situația legală a unui copil din căsătorie. În cazul înfierii cu toate efectele unei filiații firești, înfiatul devine rudă cu rudele celor care înfiază, ca un copil firesc al acestora. Așadar, în cazul în care vă referiți au dreptul să moștenească averea celui decedat, în concurs cu soția supraviețuitoare, atît copiii recunoscuți cît și cel înfiat. Soția va moșteni, în acest caz, o pătrime din averea soțului, iar restul urmează să fie moștenit de copiii ei, succedînd la părți egale.

N. ANGHEL

● DE ÎNVĂȚĂMÎNT

TRAIAN LUCACIU — Fetești gară (Ialomița). Cei care urmează cursurile învățămîntului superior la secția fără frecvență nu sînt repartizați în producție. La a doua întrebare, vă răspundem că puteți să vă înscrieți dacă instituția sau întreprinderea unde lucrați își dă avizul, dar în condițiile speciale pe care le cunoașteți.

NICULINA ZAHARIA — Iași. Nu trebuie să prezentați certificat de prestare a practicii productive pentru înscrierea la concursul de admitere la I.S.E. Iași.

MARIAN GRIGORIU — Bîrlad. Transferul de la un liceu la altul de același fel și la aceiași secție este posibil nu însă în timpul anului. Se admit excepții numai din motive de forță majoră, între care transferul părinților sau întreținătorului în altă localitate. Și atunci însă la încheierea trimestrului școlar.

CONSTANTIN COJOCARU — Iași. O asemenea școală postliceală nu există. Poate ați vrut să spuneți altceva.

MARIA TOMȘA — Budești (Bistrița Năsăud). Problema ridicată este de resortul organelor județene de specialitate. Idem **CRISTINA BACCELA (Cîmpina), LILIANA FLORESCU — Turnu Severin.**

C. ȘERBAN

● HORTICOLE

ANGELA CIOBANU — Constanța. La întrebarea dv. dacă se poate prepara din căpșuni o băutură asemănătoare vișinatei, răspunsul este afirmativ. Iată o rețetă pentru prepararea căpșunatei: 2 kg căpșuni, 2 litri alcool de 80 grade, 4 litri apă și 1,5 kg zahăr.

Fructele se spală și se pun într-o damigeană. Peste ele se toarnă alcoolul și apa (fiartă și răcită). Damigeana se leagă la gură și se lasă la soare două săptămîni, amestecîndu-se zilnic. Conținutul. Sucul se strecoară apoi, în altă damigeană, se adaugă zahărul și se ține două săptămîni la loc rece. Urmează tragerea la sticle. Acestea se astupă ermetic cu dopuri și se păstrează în beci. După două-trei săptămîni, căpșunata este bună de consumat.

ȘTEFAN OUATU — Constanța. La plantarea vițelor trebuie folosit ca îngrășămînt, gunoi de grajd bine putrezit (mraniță), care se poate amesteca cu 30—50 grame superfosfat. Îngrășămîntul se așază în groapa de plantare, după ce rădăcinile au fost acoperite cu un strat de pămînt gros de circa 15 cm (după călcat).

Pentru îngrășarea pomilor tineri, de 2—3 ani, se aplică cîte 10—15 kg gunoi la fiecare pom, iar la pomii aflați la începutul perioadei de rodire, 30—60 kg gunoi.

Iată un procedeu de administrare locală a îngrășămintelor la pomi: se deschide un șanț circular în jurul pomului (în dreptul marginei coroanei), adînc de circa 20—30 cm și lat de circa 60 cm. În acest șanț se depune cantitatea respectivă de gunoi, după care se acoperă cu pămînt. Procedeul nu trebuie folosit în fiecare an, ci la 3—4 ani odată, deoarece s-ar tăia prea des rădăcinile pomului.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, jud. Neamț

SFATURI PRACTICE

Lenjeria pîrlită

În cazul cînd țesătura pîrlită nu este alterată, pata poate să dispară cu ușurință, dacă umezim locul cu apă în care am dizolvat puțin borax și apoi se usucă lent, cu mașina de călcat.

Spălarea mănușilor

Mănușile de piele (albe sau colorate) se pot spăla și în gospodărie. În acest scop, se fierbe puțin lapte dulce, se pune la răcit și se procură un burete fin. Mănușa se introduce în mînă, buretele se moaie în lapte rece, se imbibă cu săpun și se freacă bine mănușa în toate direcțiile. După prima operație buretele se stoarce și se imbibă din nou cu lapte și săpun și iarăși se freacă mănușa. Dacă mănușile au fost prea murdare, operația se repetă de mai multe ori. Le punem la uscat, însă cînd mai sînt încă puțin umede. mănușile se întind cu atenție în toate părțile iar în degete se introduc bețișoare cilindrice.

LOCURI LA ODIHNĂ ȘI TRATAMENT ÎN STAȚIUNI BALNEOCLIMATERICE

OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM oferă în luna aprilie bilete la odihnă și tratament în următoarele stațiuni:

Bălvănyos (jud. Covasna), Borsec, Călimănești, Călacea (jud. Timiș), Covasna, Lacu Roșu, Moneasa (jud. Arad), Malnaș, Pucioasa, Singeorz-băi, Slănic-Moldova, Sovata, Tinca (jud. Bihor), Vilcele (jud. Covasna), Vatra Dornei, Vața (jud. Hunedoara).

Posesorii biletelor obținute prin intermediul OFICIILOR JUDEȚENE DE TURISM beneficiază de o reducere de 50 % la tariful de transport pe trasee C.F.R. și I.T.A.

În luna aprilie oficiile județene de turism organizează excursii în țară și străinătate pe perioade și itinerarii diferite.

Un concediu plăcut vă puteți asigura apelînd la serviciile oferite de OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM!

Informații la sediile oficiilor județene de turism și filialele întreprinderii de hoteluri și restaurante din București.

PUBLITURISM
(5869)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG ZAG • ZIG-ZAG • ZIG ZAG • ZIG-ZAG • ZIG ZAG • ZIG-ZAG • ZIG ZAG

DERIVĂ MORALĂ

de Mihai STOIAN

„Stimate Mihai Stoian, ...Locuiesc de mai bine de 17 ani într-un oraș din Moldova, tot de atunci sînt salariată în construcții. am văzut cum, sub ochii mei, s-a ridicat orașul în care trăiesc și pot spune că am fost și fericită, soțul meu lucrînd tot aici și tot în construcții. În acest oraș au venit pe lume și cei doi copii ai noștri. Totul a fost bine și frumos pînă... Din anul 1964, soțul meu a plecat prin transfer la Tulcea spre a fi mai aproape de persoana care a intervenit între noi (originară din Brăila), iar după un timp s-a transferat chiar la Brăila. Faptele par destul de vechi, însă eu vreau să scot în evidență că nu s-ar fi putut ajunge unde s-a ajuns, dacă mai mulți factori nu și-ar fi dat (fie și involuntar) concursul. O întrebare: oare pe nimeni nu interesează de ce un bărbat căsătorit, avînd și doi copii, casă, pleacă (fără să fi fost solicitat) din șantier în șantier? Sau: cum de-a ajuns să locuiască în... București, cu „iubita" (pensionată de boală între timp), într-un apartament din organizare de șantier? (el fiind încadrat la Tîrgoviște și venind la București o dată pe săptămînă — nu știu de ce trusă ține). Să nu spuneți că faptele sînt prea de mult, prea „stabilizate", căci, să știți, eu n-am privit pasivă scurgerea evenimentelor care m-au chinuit nu doar pe mine, ci și pe cei doi copii ai noștri: sînt una din acele soții care se zbat, am încercat în fel și chip să repar lucrurile, zadarnic... La jumătatea anului acesta se împlinește un deceniu de cînd o femeie se afișează peste tot cu un bărbat străin pentru ea (din punct de vedere LEGAL și OMENESC), în concedii la munte, la mare. N-o cunosc pe acea femeie și nici nu doresc s-o cunosc. Ar fi înjositor pentru mine să mă arăt în fața ei. În zece ani rănile se închid! Și dacă se închid și dorești să clarifici lucrurile și în mod legal, altă „barieră": taxa de divorț. Eu singură n-o pot suporta în întregime, el n-are nevoie de asta. Și-atunci? Eu îmi permit să cred că, dacă sînt cazuri atît de vechi, ca al nostru, obligîndu-l la clarificarea legală a situației, îl oblici poate și la o clarificare față de sine, a alegerii pe care o are de făcut: între familia lui, copiii lui, nevasta lui — și iubită... Poate că n-ar strica să se nuanțeze prevederile taxei de timbru, să rămînă aceleași ca sumă, însă în cazurile cum este acesta, al meu, chit că eu aș avansa toți banii pentru divorț, dacă divorțul este pronunțat în favoarea mea, cel VINOVAT să fie determinat, prin sentință, să restituie taxa de timbru. Nu-i vorba numai de mine, dar o serie de „detalii" (inițial concepute pentru a păzi familia, stabilitatea ei) par să favorizeze tocmai abaterile de la moralitatea cuplului (ca de pildă și străduința unor oroane de-a se prea păstra în limitele legalității, neintervenind în asemenea... probleme intime) Ce rost are ca eu să umblu în geantă cu un act de căsătorie, iar cealaltă să umble, de zece ani, de braț cu soțul meu legal, și nimeni să nu sesizeze eficient? Să mă aduce, tot pe mine, bătrînețile așa, nefericită?"

Stimată corespondentă, aveți perfectă dreptate: nu sînteți singura care vă plîngeți de sacrificiul *total* la care anumite împrejurări vă împing. Astfel, suferind ca și dv., o altă corespondentă îmi scrie: „Începutul căsniciei noastre a fost greu, soțul avea un salariu mic, eu am rămas gravidă imediat, am fost tot bolnavă, la un an am născut al doilea copil, apoi soțul meu a fost plecat la o școală, pentru a-și face o carieră mai bună și noi trăiam siguri că odată se vor termina și greutățile, vom fi fericiți toți patru, așa că eu coseam goblenuri și făceam economii, n-aveam prietene, nu ieșeam, totul pentru copii, pentru familie, pentru soț. Cînd s-a întors, am intrat și eu în serviciu, încet-încet totul s-a aranjat, lucrurile în casă, chiar apartament în rate... Dar de cîțiva ani soțul s-a schimbat mult față de mine și, mai grav, față de copiii care au crescut. Pînă la urmă am găsit niște scrisori la el și, vrînd, nevrînd, mi-a mărturisit că-i vorba de o femeie... Vă dați seama cît mă doare asta? Nu-mi vine să mai merg acasă, nu am răbdare la nimic, urăsc pe toți oamenii, nu mănînc, abia fac față la serviciu, am slăbit zece kilograme în cîteva luni. Ce lovitură pentru mine!" Am citat doar cîteva rînduri și v-am mai spus că am și alte epistole de aceeași natură.

CURIER SĂPTĂMÎNAL

Într-adevăr (s-a mai vorbit destul despre asta) există femei care se leagă (aceasta-i cuvîntul exact!) de bărbați căsătoriți, călcînd în picioare, pur și simplu, orice criterii morale, existența unei căsnicii (de fapt) bine întemeiate, a copiilor... Fără doar și poate, *aceste femei sînt categoric* VINOVATE, dar — să nu fim naivi — ele n-ar avea „succesul" pe care-l au, dacă s-ar trezi în fața unor bărbați cu o conștiință de altă facturâ, oameni care să știe, să simtă că există pe lume, dincolo de atracția fizică față de o femeie, dincolo de „plăcerile" pe care un „concediu" la munte sau la mare ți le poate oferi, fie... și în mașină proprie, asadar, dincolo de toate acestea și altele asemănătoare, există, DA, EXISTĂ, plăceri sublime pentru om, fie bărbat, fie femeie: bucuria de a te dărui sufletește celuilalt, de a-ți crește copiii cu dragoste și atenție, de a renunța, uneori, la cine știe ce tentație, pentru a nu te abate de la ceea ce este esențial în existența fiecăruia: *conștiința corectitudinii, a generozității, a respectării obligațiilor cîndva asumate*... Nimeni nu dorește să creadă despre sine (nici chiar femeia dispusă să strice o casă, nici bărbatul care intră într-un asemenea „joc" obscur) că-i necinstit, că-i lipsit de simțul dreptății, că-i (în ultimă instanță) EGOIST (de regulă, toți își găsesc „circumstanțe atenuante" în forul lor interior: că soția e posacă, sau că nu-i destul de... gospodină, sau că-i prea... gospodină, sau că-i mai... urîtă, sau că-s obositori copiii, cu bolile infantile, cu reușitele și eșecurile lor școlare, etc) ...Am subliniat cuvîntul EGOIST, fiindcă, dacă ne referim la *lipsa de moralitate a unor asemenea soți și tați*, eu socotesc c-ar fi bine s-o „concretizăm" tocmai punînd punctul pe *i*: acești oameni trăiesc *pentru ei și numai pentru ei*, sînt bolnavi de orgoliu, calitățile sufletești, morale etc. reprezintă, pentru aceștia, „vorbe goale", „poezie" ș.a.m.d.

Stabilitatea cuplului depinde, categoric, de modul în care se dezvoltă afectiv, inițial, individual. Firește, secretul căsniciilor fericite (totuși, majoritatea!) este greu de descris, de „desfăcut" în părțile lui componente. Există însă anumite POTRIVIRI, de concepție mai ales privind viața în general, viața de familie în special, privind dragostea între soți și creșterea copiilor etc. — complementarități în care pînă și slăbiciunile unuia sau ale altuia (dar atenție! nu de ordin moral) se pot... potrivi adică nu provoacă la celălalt, o reacție disproporționată. Este, dacă vreți, ca într-un sistem subtil de oglinzi, puse față-n față: ceea ce vezi într-una reprezintă, indiscutabil, rezultatul oglindirii celeilalte.. „Secretul" uniunii sacre care este și rămîne *Familia* constă, neapărat, afinitățile: dar și — cert pe un plan superior — conștiința răspunderii comune pentru destinul propriilor progenituri (fie și cu — uneori — sacrificii mai mari sau mai mici).

POST-SCRIPTUM. Elisabeta Munteanu din Babadag, str. Al. Vlahuță nr. 21, jud. Tulcea, îmi scrie că deține două carnete de C.E.C. pe numele TRIFU MARIA (fost la Casa de copii Buzău) și BORTOI NICOLAE (fost la Casa de copii Adamclisi — Constanța) — cu bani pe care o fostă salariată a Sanatoriului T.B.C. Plopeni, înainte de deces, i-a încredințat pentru acești doi copii ai săi citați mai sus. Copiii sînt acum majori, iar corespondenta nu știe, cu exactitate, adresa la care le poate expedia banii cuveniți (știe doar de existența unei rude de-a lor în com. Cogealac, jud. Constanța). Roagă pe cei doi tineri să-i scrie de urgență.

REBUS

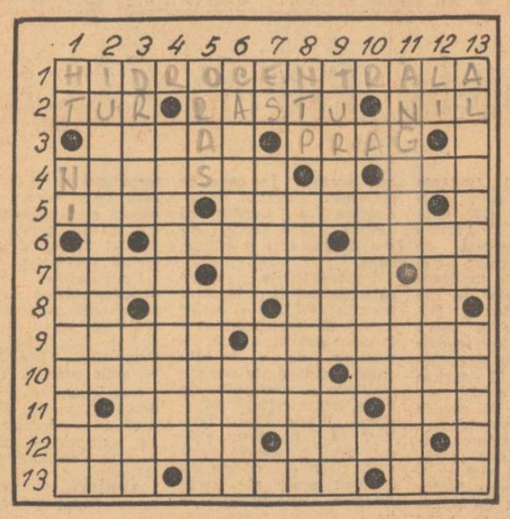

„VALURILE DUNĂRII"

ORIZONTAL: 1) Marele obiectiv economic de la Porțile de Fier; 2) La intrarea în Turnu Severin! — Lac în Lunca Dunării — Fluviu african; 3) „...-Burdea, subdiviziune a Cîmpiei Dunării (neart.) — Stîncile de la Cazane (sg.); 4) Oraș sîrb pe malul sting al Dunării — Afluent al Dunării și riu în Bulgaria; 5) Riu în R.F.G., afluent, pe stînga, al Dunării — Holdele din Cîmpia Dunării; 6) Influențată în mare măsură, de trecerea Dunării în sudul României — Apă curgătoare în R.F.G., afluent al Dunării; 7) Maliuc fără sfîrșit! — Lunca Dunării în grai local — Pronume; 8) Jumătate de avat! — Iolă fără bompres! — Rang la arabi (pl.); 9) Timiș, Jiu, Olt, Siret, cîțiva afluenți ai Dunării primiți din România — E... pe malul sting la Galați!! 10) Afluent al Dunării primit din Bărăgan — Eczemă (pop.); 11) Ocolită — Cap de țăruș! 12) A trecut peste podul lui Apolodor, care lega cele două maluri ale Dunării. — Localitate așezată la Defileul Dunării la Cazane; 13) Haină — Afluent al Dunării, care străbate Pitești. — Neozoică, cînd s-a definitivat cursul actual al Dunării.

VERTICAL: 1) Hecate! — La intrarea în Nicopole! — Urcă cu vapoarele, din Marea Neagră, de la Sulina pînă la Brăila (sg.); 2) Țară dunăreană cu capitala situată pe malurile fluviului — În maree! 3) Riu din Iugoslavia, afluent al Dunării — Rang turcesc (od.); 4) Localitate lîngă portul dunărean Turnu Severin; 5) Linz, Viena, Budapesta, Galați, situate pe malurile Dunării (sg.) — Maluri (fig. sg.); 6) A transforma brațele Dunării în canale navigabile — Inimi de sitari! 7) Prin trestii! — Carte de joc — Literă greacă; 8) National Troust Petroleum — Se face pe Dunărea cu nave maritime (Brăila-Sulina) 9) Cetate pe malul Dunării, fostă raia — Inimă de homar! — Ușă stricată! 10) Numele turcesc al cetăților cucerite de otomani, printre care Giurgiu, Turnu, situate pe malul sting al Dunării; 11) Stat neriveran care, după 1856, a preluat controlul comerțului pe Dunăre — Lună a anului cînd debitul Dunării e maxim; 12) Lei! — Munți străbătuți de Dunăre, în cursul mijlociu; 13) Afluent al Dunării în cursul ei mijlociu — Anotimp în care navigația pe Dunăre are mult de suferit.

Liviu ROUA

Cuvinte rare: RASTU LOM, AALH, ERHA, ULEMA, ETA.

Dezlegarea jocului apărut în numărul trecut

PASTEL DE PRIMĂVARĂ

ORIZONTAL: Tagore — Pasăre — Amor — In — V — G — Car — Oni — Ani Arac — Omăt — Semăna — — Neruda — R — Cazimir — Erete — Np — Oa — Ataș — Cercel — Nan — Roșii — E — Urgii — Cerb — Iar — Turcan.

Viorel SANDU

— Ce s-a întîmplat?!!
— Nimic, șefule. Mitică și-a găsit ceasul pierdut luna trecută, pe cînd făceam reparații tot la conducta asta!!!

ANDO

Fără cuvinte

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Opinii despre romane

Vă vom prezenta un fragment, scris cîndva de un celebru om de știință, cuprinzînd opiniile sale cu privire la literatură. „Romanele, care sînt opere de imaginație, chiar cele nu prea izbutite, mi-au procurat timp de ani de zile o minunată destindere și plăcere, de aceea îi binecuvîntez de multe ori pe toți romancierii. Mi-au fost citite cu glas tare numeroase romane; îmi plac toate, chiar dacă sînt numai pe jumătate bune, și îmi plac mai ales cele cu sfîrșit fericit. Ar trebui scoasă o lege împotriva celor cu sfîrșit trist. Un roman, după gustul meu, nu devine operă de mina întîia, dacă nu conține vreun personaj care să poată fi iubit de-a-ntregul, iar dacă personajul acesta e o femeie dragă, cu atît mai bine". **Știți cui aparțin aceste opinii, și cu ce ocazie le-a exprimat?**

Despre jocurile de cuvinte

Dorind a veni în sprijinul cititorilor, în general, ne-am gîndit să dăm curs unui material primit de la cititorul nostru **F. BUNEA**, din Pitești, jud. Argeș, căruia îi mulțumim pentru amabilitate, pe această cale.

Materialul de fapt, se referă la o serie de noțiuni, legate de domeniul jocurilor de cuvinte sau, poate, mai concret exprimat, la cîteva clasificări din acest domeniu, ce poartă anumite denumiri. Prin prezentarea acestui material, unora dintre cititori le vom reaminti de noțiunile respective iar altora, poate le vom aduce la cunoștință pentru prima dată. Deci, să vedem despre ce este vorba...

1. **Cum se numește amestecarea literelor unui cuvînt**, în scopul obținerii altuia, care să aibă însă și el un sens bine definit? De exemplu, din cuvîntul „CARTE", poate rezulta „CERAT", sau „CERTA".

2. **Cum se numește omiterea sau contopirea unei litere cu alta, acestea fiind identice sau apropiate?** De pildă, în limba greacă la singular, cuvîntului „STRACHINĂ" i se spune „OSTRAKINA". Adoptînd acest cuvînt limbii române, ar fi trebuit să se spună „O OSTRACHINĂ". Vorbirea curentă a simplificat însă forma de exprimare, transformînd-o prin operația la care ne-am referit întrebarea, în expresia „O STRACHINĂ".

3. **Cum se numește prezentarea sumară, cu înțeles dublu, sau multiplu, a unor anumite situații, aspecte etc?** Spre exemplu: „Tot globul de l-ați răscoli, voi n-o să dați de mine, / Dar mă găsiți într-un atom, dacă priviți mai bine / Deși în dicționar nu sînt Eu sînt în orice nume... / Mă aflu chiar într-un mormînt și, regulat, în lume / Deși în palma ta mă ții, eu sînt convins că nu mă știi".

4. **Cum se numește adăugarea sau scoaterea unei litere dintr-un cuvînt, prin care, acesta se transformă în altul, tot cu sens?** De pildă, din cuvîntul „SOARE", dacă eliminăm litera „O", rezultă „SARE", sau, adăugînd litera „B" între „R" și „E", se obține „SOARBE".

5. **Cum se numește eliminarea literelor, pe rînd, fie de la începutul, fie de la sfîrșitul unui cuvînt, în scopul obținerii de noi cuvinte, cu sens?** De exemplu, din cuvîntul „ROMÂNIA" pot deriva „ROMÂNI", ROMAN", „ROMA", „ROM", „RO", și „R", sau din cuvîntul „SCOALĂ", decurg „COALĂ", „OALĂ", „ALĂ", „LĂ" și „Ă"

6. **Cum se numește schimbarea unei litere cu alta, dintr-un cuvînt, în scopul obținerii altora?** Spre lămurire, din cuvîntul „CASĂ", poate rezulta „MASĂ" din „BANCĂ" — „BARZĂ" și așa mai departe.

7. **Cum se numește deplasarea unei litere, sau a mai multora, în cuprinsul unui cuvînt, rezultînd un alt cuvînt, ca exprimare, dar cu același sens?** De pildă, din „CARP", se ajunge la „CRAP", din „CRASTAVETE" la „CASTRAVETE", din „PARALIE" la „PĂLARIE" etc. Este de menționat că prin Banat, se mai spune și acum, în unele sate, „CRASTAVETE", în loc de „CASTRAVETE".

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Versuri

Versurile aparțin poetului român Dumitru Theodor Neculuță (1859—1904) născut la Tîrgu-Frumos, și care, de fapt, a fost de profesiune cismar. În fragmentul de versuri publicat în rubrica noastră anterioară, poetul a fost inspirat de vizitarea peșterii Dîmbovicioara. În 1948, Academia R.P.R. l-a ales pe Neculuță membru de onoare, post-mortem, ca omagiu față de activitatea sa.

Triumful zecimalelor

În anul 1892, lordul J. W. Rayleigh, cunoscut cercetător fizician și chimist, măsurînd densitatea azotului atmosferic, a stabilit că ea este mai mare cu 0,1 la sută decît aceea a azotului obținut din combinațiile chimice. Astfel, un litru de azot din aer cîntărește 1,2572 grame iar un litru de azot obținut din substanțe chimice ce-l conțin cîntărește 1,2511 grame. Se constată că apare o diferență la cea de-a treia și a patra zecimală. Pînă la urmă, această neconcordanță a fost lămurită, în sensul că, la azotul obținut din aer, diferența de greutate se datora prezenței unui alt gaz, argonul, necunoscut la epoca respectivă. Descoperirea a avut loc în anul 1894 și a fost numită, pe drept cuvînt, „triumful celei de-a treia zecimale".

Poșta cititorilor

La întrebările publicate în rubrica noastră din nr. 857 al revistei, apărut la 09.03.74, au răspuns numeroși cititori. Dar, deși participarea a fost foarte activă, numai trei scrisori au conținut răspunsuri corecte la ambele întrebări: Prof. **Emilia** și **Gheorghe Brașoveanu — Urlați**, București; **Ioan Pop-Coman**, Oradea și **Ion Surugiu**, pensionar, București.

Dat fiind faptul că majoritatea cititorilor au răspuns numai la o întrebare, am ales cele mai bune din aceste răspunsuri, trăgînd apoi la sorți șapte dintre ele. Rezultatul este următorul: **Boiceanuc Valerian**, muncitor, Rîmnicu Vîlcea; **Buneа Petrică**, elev, clasa a VII-a, Bușteni; jud. Prahova; **Gherman Petru**, Seleuș-Daneș, jud. Mureș; **Anton V. Sorin**, elev, Școala generală nr. 122, București; **Despa Constantin**, Baia Mare; **Daniela Stoica**, elevă, Școala generală, Cojocaru, com. Mogoșani, jud. Dîmbovița. **Ica Adam Tocar**, com. Moldovița, jud. Suceava.

Kureliuk Nicolai-Kolea, Mărițeia Mică, com. Dărmănești, jud. Suceava. De ce? Este foarte simplu: materialul la care vă referiți, apărut în 1972 se prezenta sub o anumită formă, iar cel din 1974, sub o alta, autorii fiind de altfel diferiți.

Prof. **Gaurie Pașcalău** — Tălmaciu II, jud. Sibiu. Aspectul la care vă referiți dumneavoastră a mai fost ridicat uneori și de alți cititori, cu ocazia altor materiale. Nu uitați însă că este foarte posibil ca sursele informaționale primare să fie comune.

S-AU RETINUT în vederea publicării materialele primite din partea următorilor cititori: **Ion Surugiu**, București: **Pavel Pop**, Baia Mare; **Ion Radu Bogdan**, București: **Maria Tutuluș**, Slobozia; **Mircea Chipară**, Constanța și **Mariana Anghel**, Craiova.

Ing. Liviu MACOVEANU

Am fost într-o noapte la barul Atlantic și puțin pe la Athenée Palace

„Mareșalul" de la poarta barului Atlantic ne-a întîmpinat cu „Să trăiți, tovarășe locotenent major", geaba hainele civile pe care le poartă ofițerul Ilie Constantinescu, prezența noastră îmi apare dintr-o dată desconspirată și nu mai sînt foarte convinsă că voi vedea un veritè la Atlantic, adică un „spectacol", spontan, dintre cele care se numesc asociale, în limbaj lapidar, ofițerul Constantinescu lucrează la Miliția Capitalei, la Judiciar, și urma să-mi releve anumite „detalii", ce trec nesesizate, îmi stăruie în minte salutul „mareșalului" și alte reverențe ivite în cale, cu-n ofițer de judiciar în companie doar clopoțeii îmi lipseau, în fond, ăsta-i riscul meseriei... Ne așezăm la o masă de unde cuprind cu privirea întreaga sală, mai e jumătate de ceas pînă la miezul nopții și barul-i aproape gol, un client de alături duce tratative cu ospătarul, precum că să-l împrumute cu „două sute" că n-are asupra-i decît „cincizeci", limba clientului e gata împleticită și nu aud la ce rezultat ajunge, eu și cu ofițerul bem citronade, fiind în exercițiul funcțiunii, ora fatidică vine, exact la miezul nopții, punctată de prima apariție: Gabriela F. Dă o roată cu țigara în mînă, trecînd mesele în revistă, nimic, deocamdată, din ceea ce-ar putea s-o intereseze, se instalează pe un scaun înalt cu fața spre ușă, ca să fie pe față, și-și omoară timpul cu un ospătar de la Pescăruș, a cărui nevastă se află în arest pentru prostituție — practicată cu buna lui știință. Gabriela F. are 21 de ani și două condamnări la activ pentru același motiv... Iată-o și pe Mihaela L., 19 ani. „Săraca maică-sa — își amintește ofițerul — mereu ne dădea telefoane, ca să se intereseze de fiica ei, cînd a fost prinsă a doua oară, bătrîna, de durere, a și murit". „Fata asta a făcut și ea vreo școală?" — întreb. „E de prin Timișoara" — răspunde ofițerul, nu mai e chip să ne auzim, cîntă „Sincron", adică se urlă — iertat să-mi fie — formația lui Cornel Fugaru și-a pus un amplificator chiar și în canul meu, înghit două antinevralgice dar degeaba, solid plafon trebuie să aibă clădirea, mă duc cu gîndul la somnul celor de sus, un tînăr trage la aghiosae la una din mesele de lîngă ring — ce nervi de oțel sau ce obosească-n oase! — are o cămașă în dungi, îmi făcusem probleme în ce privește ținuta, dar fiecare pe „limba lui": dungi, carouri, pantaloni și minijupe, rochii cu trenă și pulovere rulate pe gît, pe tînăr îl trezesc din somn balerinele, tinere sînt, urîte nu-s, de dansat — dansează... (fiecare, în fond, cu gusturile lui) există și numere la care aplaudă toată lumea, cum ar fi păpușarul Zola sau cei doi acrobați, sau cîntărețul Dobrică, în rest — stele fără nume și fără... număr, fără preselecție și juriu... Barul s-a umplut de lume pe nevăzute, ca să-mi găsesc chibritul pioăi masa cu degetele, doar ochi albaștri sau violeți privesc discret din plafon, cînd se face ceva lumină, Gabriela F. nu mai stă pe scaunul înalt, a coborît, dansează de una singură, doar, doar... Ofițerul de judiciar mă pune în temă și cu alte apariții: două prezențe feminine la masa de peste drum, remarc distincția doamnei îmbrăcată în negru, ofițerul mă ascultă zîmbind, el știe ce știe, eu nu știu nimic, dar mă voi dumiri curînd, doamna în negru țipă în răsputeri, ovaționîndu-l pe cîntăreț, toată lumea se uită într-acolo, asta a și dorit, e două noaptea și-s încă singure, un tînăr le cere un chibrit, dar vorbește românește și, ca atare, n-are succes, „distinsa" doamnă mai face și gesturi largi, din mîini, plus altele... O cheamă Eugenia P. și i se spune Pisica, a trecut de prima tinerețe, se apropie de „30", întreb cu ce se mai ocupă, adică ce meserie are, ofițerul îmi ține o prelegere: „Aceste persoane n-au nimic comun cu munca, trăiesc parazitar...", așa știam și eu despre prostituție, dar dacă astfel consimt ele să își cîștige pîinea, ce spune legea? Ofițerul mă pune în temă cu dificultățile meseriei lui: „Legea interzice prostituția, dar cere să dovedești.

Faptul că, noapte de noapte, „semnează condica" la bar nu oferă un argument legal și nu-ți dă dreptul să acționezi, nici amănuntul că apar mereu într-o altă companie nu poate fi concludent, adică ai convingerile tale întemeiate dar trebuie să probezi... Așa se explică și cutezanța; ele cunosc foarte bine legea și-ți rid adesea în nas". Ulciorul, bine-nțeles, nu merge de multe ori la apă, Eugenia, zisă Pisica, a mai fost clienta justiției și face totul ca să mai fie, directorul barului Atlantic promite că le va interzice accesul, fiindcă doreste să schimbe fața lucrurilor, e proaspăt numit în funcția aceasta și încă nu le cunoaște pe toate, a luat măsuri și va mai lua, unei balerine care trimitea bilețele la mese i-a desfăcut contractul. Responsabilul barului de la Athenée Palace nu poate avea aceeași scuză, dăm o raită pe acolo, spre patru dimineața, verité-ul de la Atlantic se dovedea — comparativ — un spectacol cuminte, rămăseră, sub ochiul ocrotitor al responsabilului, doar piesele de „rezistență", o blondă suplă cu un partener durduliu și bondoc, putea să-i fie tată dacă n-ar fi existat o anume tandrețe specifică, o altă fată, de 19 ani, cu un copil de trei luni acasă, cu o mătușă infirmă care o oblăduia, infirmă de un picior dar cu capul pe umeri, cînd deschid gura abia atunci te cuprinde oroarea, toate sînt pe cale să-și ia serviciu, dar promisiunea-i veche, și mă gîndesc că poate aici o fi stînd cheia, nu-i în căderea mea să prefigurez soluții, eu, ca ziarist, doar am constatat niște lucruri și mi-am făcut datoria să relatez.

Cornelia SIMIONESCU

MĂRUL

În livada unui sătean de la munte se află un măr. Omul l-a îngrijit de pe vremea cînd era abia un lăstar. L-a altoit, în fiecare primăvară, i-a rotunjit coroana, l-a săpat și l-a udat în verile secetoase. I-a pus în fiecare primăvară și în fiecare toamnă, la rădăcină, cîte o găleată cu mraniță de oi. I-a acoperit tulpina ca să nu i-o mîzdrească iepurii și i-a ferit ramurile să nu i le roadă vitele. Pomul a crescut, a înflorit, iar, o dată cu maturizarea, a început să dea, an de an, rod bogat.

Pînă aici, nimic neobișnuit. Așa se întîmplă în sute și mii de locuri, unde oamenii îngrijesc pomii, iar aceștia își răsplătesc stăpînii cu fructe multe și frumoase. Dar în toamna trecută, omul nostru a devenit, fără să vrea și fără să știe, eroul unei întîmplări.

Printre ramuri, la cules, a descoperit un fruct superb cu un colorit nemaipomenit și neobișnuit de greu. Omul l-a luat, l-a admirat și l-a dus în casa mare. După vreo cinci zile, și-a adus aminte de colegul său de bancă din școala primară, ajuns acum director. Din cînd în cînd se mai vizitau. Săteanul a luat cu el mărul cel frumos, să i-l dăruiască fostului coleg de bancă. Acesta a fost emoționat de gest și a căzut în extaz la vederea fructului. După plecarea săteanului, directorul a luat mărul pentru a-l mai admira. Și în clipa aceea i-a venit în minte o idee fenomenală. A căutat înfrigurat o cutie cît mai frumoasă, în care să-l pună. A căutat hîrtie albă și cît mai... vaporoasă. Se gîndise inițial la catifea, dar a renunțat. Cu o bucată de flaneă a lustruit bine mărul. Truda nu l-a satisfăcut. A luat puțină vată, a îmbibat-o cu ulei comestibil și a lustruit iarăși fructul. Apoi l-a pus în cutie, asemenea unui neprețuit giuvaier. A chemat mașina și s-a anunțat la șeful lui ierarhic. Acolo, vă închipuiți ce s-a întîmplat. Mărul făcea parte, chipurile, din cele obținute „datorită aportului" specialistului în cauză.

Are loc o stringere emoționantă de mîini și musafirul părăsește repede biroul, pentru ca nu cumva șeful său să-și amintească de faptul că avea să-i dea o explicație despre oarecari pagube semnalate în subordinea lui directă.

Iar acolo, în satul acela de munte, săteanul își pregătește scara, fierăstrăul și foarfeca pentru a curăța ramurile mărului și cazmaua, pentru a-l săpa la rădăcină, potrivit obiceiului practicat de vreo 40 de ani.

Ion ȘINCA

NOUTĂȚI FILATELICE

ÎN MAGAZINELE FILATELICE

În sfîrșit, după mai bine de trei luni de la începutul anului, filateliștii au posibilitatea să cumpere (și să... admire) prima „recoltă" din 1974. Emisiunea **Impresionismul**, pe care am prezentat-o în coloanele revistei. Deocamdată s-a pus în vînzare numai colița (valoare: 10 lei) și patru plicuri „prima zi a emisiunii". După cîteva zile puteți încerca să găsiți la magazinele filatelice și restul emisiunii, al cărui tiraj total este de 400 000 de serii. Reamintim, pentru cei interesați: colița a fost editată numai în 200 000 de exemplare. Reproducem valoarea maximă a emisiunii (3,60 lei).

MUZEU FILATELIC

Un foarte vechi deziderat al colecționarilor prinde contur. Ne referim la **„Muzeul filateliei românești"**, a cărui înființare a fost preconizată încă din anul 1958. În prezent, cu sprijinul larg al conducerii Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România, se prefigurează posibilitatea de a putea fi invitați, nu peste multă vreme la inaugurarea unui muzeu cu caracter deosebit. Ne referim la crearea unei **„Secții de filatelie"**, în cadrul prestigiosului așezămînt muzeal bucureștean, unde vor putea fi admirate atît valoroase colecții păstrate la Conservatorul poștal, cît și exponate sau piese filatelice aparținînd unor cunoscuți colecționari.

Aurel CRIȘAN

Colțul auto

Sfaturi în doi... timpi

● **Plecăm, în aceste zile însorite, la drum.** Uneori (cine n-a pățit-o) avem ghinionul unei pane de cauciuc. Două sfaturi:

— La ridicarea autovehiculului pe cric nu uitați să fixați celelalte roți, astfel ca mașina să nu cadă de pe cric. În acest scop, se trage frîna de mînă, se introduce maneta de viteză în treapta I-a și se calează roțile, cu ce avem la îndemînă (pietre, lemne etc.)

— Verificați dacă roata de rezervă are presiunea identică cu perechea de pe axa respectivă. Pentru evitarea eforturilor suplimentare de umflare este bine ca roata de rezervă să fie umflată, inițial, la o presiune mai mare cu 1—2 linii decît presiunea prescrisă roților din spate. Și un sfat pe lîngă plin: un automobilist prevăzător are întotdeauna asupra sa o cameră de rezervă, cu care va înlocui pe cea defectă imediat după ce și-a schimbat roata, astfel ca roata de rezervă să intre în locul ei gata pentru o nouă folosire. Tot ne-am murdărit pe mîini, tot am luat sculele și... poate economisim un timp altădată și mai prețios!

O normă de circulație ilustrată

● **Art. 36 și 37.** (Trecerile peste calea ferată). Sînt prevăzute obligațiile (de asigurare) și interdicțiile (de trecere) în anumite condiții. Nu ne vom opri la abaterile flagrante, ci la o categorie... aparte, am zice „a abaterilor impotriva... nervilor". În preajma trecerilor de cale ferată se pot observa frecvent unele scene de tipul: goana pentru „prinderea barierei", claxonări „la disperare" (în același scop), „tișnirea" în ultima fracțiune de secundă. Fără să se încadreze „ad literam" în textul legii, e constituie, socotim, o încă care a regulilor de trece peste calea ferată. (E dre că uneori și cantonierii... d despre asta altădată). Art. 1 lit. g sancționează contrave țiile cu **amendă de la 100 500 lei**, iar art. 41, al. 2, i a prevede **suspendarea dre tului de a conduce pe 2 lu** (respectiv o lună) dacă ultimii 2 ani titularul perm sului a săvîrșit pentru a do oară o atare faptă.

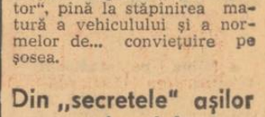

Ce nu prevăd norme legale

● **Potrivit reglementărilor actuale,** la un an de la data obținerii permisului de conducere noul conducător auto nu mai este obligat să poarte semnul („lămîia") de începător, cu toate consecințele care decurg de aici (dreptul de folosire a benzilor de circulație rapidă, creșterea vitezei maxime etc. etc.). Din păcate, legea nu are în vedere dacă în acest răstimp omul a șofat sau nu, efectiv. Așa se face că, nu arare ori, după trecerea anului de „carantină", posesorul permisului de conducere știe poate și mai puțin decît la data examenului! Pînă cînd se va găsi o soluție (legală) a problemei, socotim extrem de necesar să se facă apel la propria... conștiință și să se respecte regulile „de începător", pînă la stăpînirea mașturâ a vehiculului și a normelor de... conviețuire pe șosea.

Din „secretele" așilor volanului

● **Maurice Trintignant** (celebru pilot de curse francez și actor de film). Recent, Maurice a scăpat „ca prin minune" de la moarte. Circulînd cu o mașină sport, a observat, la un moment dat, o dîră suspectă de fum ieșind din capotă. Cu un calm uimitor și-a scos mașina în afara carosabilului, dar încă înainte de oprirea ei a părăsit-o printr-un salt de autentic cascador. O clipă mai tîrziu mașina explodă, transformîndu-se într-o torță. Un sfat al lui Maurice: **„Trebuie luptat pînă la capăt; mulți conducători abandonează volanul atunci cînd încă o ultimă manevră ar putea evita catastrofa...".** (După cum a dovedit, nu e un sfat... teoretic!)

Aflați că...

● **În curînd va apărea o** excelentă hartă a României pentru automobiliști. Realizată sub îndrumarea și în redactarea unui colectiv care a străbătut, în cea mai mare parte, toate traseele, noua hartă va fi executată în cele mai bune condiții grafice.

Apariția — la sfîrșitul acestei luni!

● **„Codul eticii rutiere"**, iată o altă inițiativă interesantă pe linia circulației automobilistice, pe care ne-o promite pentru un viitor apropiat tot A.C.R.-ul. Printre „reglementări" — reguli de politețe, de întrajutorare, de... omenie.

L. BUTNARU

PAUZĂ ÎN CAMPIONAT

de Valeriu MIRONESCU

În urmă cu vreo trei ani, un cunoscut gazetar și editor — S. Alsop, nume care nu cere prezentări speciale, se supunea consultului medical. Diagnosticul incontestabil și necruțător fusese : leucemie în stadiul acut. Șanse de viață, 50% pînă la încheierea acelui an, 25% pentru anul următor. Reacția jurnalistului a fost simplă, bărbătească, singura normală pentru profesiunea lui. A început să scrie, cotidian, chiar din ziua aflării implacabilei sentințe. Și, a rezultat o carte — „Aminarea execuției" — despre singele omenesc și despre maladiile lui, despre bolnavi și starea lor particulară, carte presărată de asemenea cu amintiri ale ziaristului de la întîlnirile sale cu marile personalități ale vremii. Volumul a intrat în librăriile americane săptămînile trecute, la aproximativ trei ani, după pronunțarea diagnosticului, trei ani între viață și moarte. Dacă pronosticurile medicale s-au infirmat, iar „execuția a fost aminată", presupun că aceasta s-a petrecut din cauza voinței teribile, nu numai de a supraviețui, ci și de a-și face pînă la capăt datoria de profesionist al scrisului. Pentru ce scrii gazetarule ? Pentru că asta mi-e meseria, asta-i viața mea...

M-am întîlnit duminică la „cuplajul" din București cu un coleg, lovit nu de mult, pe parcursul unei singure nopți, de un dublu infarct. — Iar pe stadion, la masa presei ? Nu-i prea devreme ? — îl întreb. Ce să fac, simt nevoia de a scrie — îmi răspunde. Presupun, și în acest caz, că necesitatea cronicii, munca de a scrie, îi vor fi cel mai bun balsam în completarea și în sprijinul prescripțiilor medicale. Orice profesiune săvîrșită cinstit, indiferent de locul în schemă, naște curaj, față de vicisitudini.

★

„Cuplajul" din București mi-a adus satisfacția regăsirii unui coleg, dar și dezamăgirea, profesională aș zice, a jocului contradictoriu arătat de echipa craioveană. Într-un fel, susțin eforturile acestui club, fără a fi, totuși, ceea ce se cheamă în limbaj fotbalistic suporter al lui. Am încercat mereu să contribui la tentativele uneia sau alteia dintre grupările de fotbal în direcția transformării acestora în cluburi puternice și cu autoritate. Deziluziile n-au lipsit, măcar iluziile să persiste. Continui să cred că la Craiova există cîteva dintre principalele condiții necesare apariției unui mare club de fotbal, pe de altă parte, echipa în aceste ultime două campionate mi-a prilejuit în mod repetat să remarc unele calități pe temelia cărora ar fi posibil să se clădească în timp o formație interesantă, competitivă chiar peste hotare.

Așa după cum se desfășurase prima parte a meciului, adversarilor echipei craiovene nu le puteam acorda nici o șansă la sută. Blocul celor trei apărători centrali, sigur, masiv și dur, părea impenetrabil. Balaci sclipea la aproape fiecare minge, probînd încă o dată că promovarea lui e cea mai reușită din acest campionat ; Marcu făcuse două sau trei curse fine și rapide ; Oblemenco prin numai trei pase realizase trei faze periculoase în careul gazdelor. Ce să mai vorbim, craiovenii arătau într-adevăr ca o echipă din fruntea clasamentului.

După pauză însă, parcă intrase în locul lor formația de la Corabia. Asta, mai ales, în ultima jumătate de oră. Nu spun că Sportul n-are voie să învingă pe lideri, în schimb, echipei din fruntea clasamentului nu-i este permis să se comporte chiar atît de contradictoriu de la o repriză la alta. Iar dacă totuși astfel se comportă înseamnă că intră în „normalul" echipelor noastre și atunci se spulberă speranțele de a o vedea transformîndu-se într-o formație puternică, constant puternică. Să fi fost duminica trecută numai un accident, o slăbiciune a perioadei de creștere ? Din cauza arătată mai înainte — la Craiova, există cîteva dintre principalele condiții necesare apariției unui mare club de fotbal ! — aș dori să constatăm o schimbare în bine, persistentă pînă la sfîrșitul acestui campionat.

În rest, iată că la alte trei etape Dinamo a mai recuperat un punct față de lider. Aritmetică : Dacă la primele șase etape s-au recuperat două puncte, cîte puncte se pot recupera în următoarele șase ? Dar în 11 etape, atîtea cîte au mai rămas pînă la încheierea întrecerilor ? Deși socoteala de pe hîrtie nu se potrivește cu cea din teren, totuși, în lipsă de meciuri, ne putem distra calculînd.

★

Campionatul nostru care pe timpul unui an mai mult nu se dispută, decît se dispută, s-a întrerupt iar, de astă dată pentru 18 zile. Dacă ținem seama de faptul că în săptămînile care au precedat această întrerupere jucătorii internaționali aproape că nu s-au antrenat cu echipele lor, rezultă o pauză și mai lungă în plin sezon fotbalistic. Nu știn minte vremea cînd campionatul să fi fost campionat și din punctul de vedere al regularității pregătirii și desfășurării lui. Motivele, totdeauna „obiective", s-au găsit cîte vrei, în fiecare primăvară, în fiecare toamnă. Și, deși critica s-a auzit mereu — iar, eșecurile ne-au fost aproape continuu în fața ochilor — niciodată, nici pentru vreun tur de campionat, nu s-a ales cealaltă soluție, alternativa desfășurării normale, sub toate aspectele. În plus, iarnă avem treaba, facem stagii și turnee, vara n-aveam treabă și iarăși facem stagii și turnee. Pînă la urmă, dați-mi voie să întreb : care au fost rezultatele practice, și îmbucurătoare, ale acestor stagii și turnee, de iarnă și de vară, de vară și de iarnă ? Și, mai departe : dacă vrem să ne întrecem cu cei mai tari în domeniul echipelor de club și a celor reprezentative, pentru ce nu procedăm, aidoma lor în privința campionatului, a stagiilor și turneelor etc. etc. ?

Aici, am exagerat cu bună știință. Cititorii mai vechi știu că nu sînt adeptul copierii după alții. Totuși, în raport de condițiile tipice ale fotbalului autohton, ar trebui să punem odată la punct un sistem competițional, propice, corespunzător cu sarcina pe care o avem de a ne apropia cît mai mult de parametrii internaționali.

Piedica principală pe această cale e după părerea mea atitudinea față de cluburi, modul în care se concep atribuțiile acestor unități de performanță, inclusiv întrecerea dintre ele — campionatul — adică, la urma urmei, fotbalul. Chiar și după plenara Comitetului F.R.F.

Calendarul turneelor „Marelui Premiu F.I.L.T."

Circuitul W.C.T. se apropie de ultimul act — peste trei săptămîni, la Dallas, urmează să se desfășoare turneul final al celor opt, în fruntea cărora practic, se știe după acum, se află Ilie Năstase și Tom Okker. Cu aceasta, un alt circuit uriaș se pregătește să intre pe firmamentul calendarului internațional. Așa cum probabil ați ghicit, este vorba de „Marele Premiu F.I.L.T.", aflat la a 5-a ediție. Scriam în ultimul nostru articol că startul va avea loc în luna mai. Iată însă că o comunicare din partea comitetului de organizare ne-a adus vestea acum cîteva zile că „reluarea" startului (acesta este termenul just) se va produce la 22 aprilie. În fața devansării, am cerut telefonic organizatorilor să ne trimită calendarul integral al circuitului. Ni s-a răspuns că este pe drum. Primit la închiderea ediției, el face obiectul rîndurilor de față. Despre noul sistem de punctaj, despre cele cinci grupe în care sînt partajate anul acesta turneele am vorbit pe larg în articolul trecut. Acum vom reveni asupra acestor subiecte doar pentru a aduce unele clarificări.

Calendarul „Marelui Premiu" F.I.L.T. pe 1974 cuprinde 53 de turnee, unul fiind deja consumat în ultima săptămînă a lunii decembrie 1973, la Melbourne. Reluarea circuitului urmează să aibă loc, probabil, cu turneele de la Florența și Viena. În orice caz, în perioada respectivă nu vedem figurînd turneele de pe Coasta de Azur, acestea, după unele surse, fiind cedate în exclusivitate asociației A.T.P., condusă de Kramer. Ca primă noutate, putem remarca menționarea celei de-a 5-a categorii (120 pct.) — așa-zisă „Triple crown" și denumită de noi „Premiul celor trei mari turnee" — în dreptul campionatelor de la Paris, Wimbeldon și Forest Hills, care în trecut au fost incluse la categoria AA. Acum această categorie cuprinde 12 turnee (față de 3), e drept, care conferă doar 75 puncte (nu 100, ca anul trecut), dar care, ca valoare bănească, în general, a rămas pe loc. O altă noutate : introducerea dublului în sistemul de punctaj. Procedeul : în cazul cîștigării finalei de la Wimbledon, (24 pct.), unuia dintre jucători i se adaugă 12 puncte la cele obținute cu performanțele de simplu. La fel se va proceda și cu celelalt jucător. În ceea ce privește sistemul de acordare a punctajului pentru „Cupa Davis", nu s-a produs nici o schimbare.

Îmbunătățirile aduse calendarului „Marelui premiu" F.I.L.T. și sistemului de gratificație reflectă strădania de a concura, de a boicota chiar acțiunea de comercializare a tenisului de către organizația interorase „World Team Tennis" (W.T.T.). S-au apărat, deci, interesele tenisului. Dar, din păcate, cu aceleași arme ale părții adverse, condamnate — banii. Fiindcă toate noutățile, dacă vreți spectaculoase, ale calendarului de față, au o singură tălmăcire : mărirea substanțială a premiilor. Și aceasta nu cu acceptarea, ci cu **participarea directă** a federației internaționale (F.I.L.T.), care avea datoria să găsească alte mijloace pentru a se putea opune jocului nefast al promotorilor particulari.

Dar pentru că răul deocamdată s-a comis, nu ne rămîne altceva de făcut decît să urăm fotoritului nr. 1 al „Grand Prix"-ului, Ilie Năstase — mult succes.

Iată cum arată calendarul „Marelui Premiu" pînă la sfîrșitul anului (în paranteze grupa în care este încadrat turneul respectiv) :

APRILIE. 22—28 : Florența—Italia (C).

MAI. 6—12 : Viena—Austria (C) ; 13—19 ; München—R.F.G. (B) ; 20—26 : Bournemouth-Anglia — „Trofeul Rothmans" (B). Tot în această lună, la sfîrșit, se vor disputa, la Hamburg, campionatele R.F.G. (turneu de categoria B).

IUNIE. 27 mai—2 iunie : Roma—Italia (AA) Berlinul Occidental (C) ; 3—16 : Paris—Franța (TC) ; 17—23 : Nottingham—Anglia (AA).

IULIE. 24 iunie—7 iulie : Wimbledon—Anglia (TC) ; 8—14 : Bastad—Suedia (B) ; Gstaad — Elveția (B) ; Dublin—Irlanda (C). 15—21 : Kitzbuhel—Austria (B) ; Hilversum—Olanda (B) ; Chicago—S.U.A. (B) ; 22—28 : Washington—S.U.A. (AA) ; Nashwille—S.U.A. (C).

AUGUST. 29 iulie—4 august : Louisville-S.U.A. (AA) ; Cincinnati—S.U.A. (C) ; 5—11 : Indianapolis—S.U.A. (AA) ; Bretton Woods—S.U.A. (B) ; 12—18 : Toronto—Canada, „Trofeul Rothmans" (AA) ; Columbus—S.U.A. (B) ; 19—25 : Boston—S.U.A. (AA) ; Orange—S.U.A. (B).

SEPTEMBRIE. 26 august—8 sept. : Forest Hills—S.U.A. (TC) ; 9—15 : Fort Worth—S.U.A. (B) ; Chicago—S.U.A. (B) ; 16—22 ; Los Angeles—S.U.A. (AA) ; Aptos—S.U.A. (C) ; 23—29 : San Francisco—S.U.A. (AA) ; Turneu în S.U.A. (B).

OCTOMBRIE. 30 sept.—6 oct. : Turneu în S.U.A. (AA) ; 7—13 : Madrid — Spania (A) ; Tokio — Japonia (A) ; 14—20 : Barcelona — Spania (A) ; Campionate internaționale în Australia — îndoor (A) ; 21—27 : Teheran — „Cupa Aryamer" (AA) ; Christchurch — Noua Zeelandă (C) ; Perth — Australia (C)

NOIEMBRIE. 28 oct.—3 nov. : Paris — Franța (B) ; Djakarta — Indonezia (B) ; Praga (C) ; 4—10 : Stokholm—Suedia (AA) ; Hong-Kong (B) ; 11—17 : Londra — Anglia, „Cupa Devar" (A) ; Manila — Campionatul Filipinelor (B) ; Campionate în India (C) ; 16—30: Johannesburg — R.S.A. (A) ; 25—30 : Buenos Aires — Argentina (B) ;

DECEMBRIE. 9—15. Australia — „Turneul Campionilor".

Paul CERNESCU

Sistemul de atribuire a punctajelor la dublu

Locul obținut în clasamentul turneului	Grupele				
	„Triple Crown"	AA	A	B	C
1	24	16	12	8	4
2	18	12	9	6	3
3 și 4	12	8	6	4	2
5—8	6	4	3	2	1
9—16	3	2	—	—	—
17—32	1	—	—	—	—

VIAȚA STADIONULUI

„Mijlocașul de aur"

de Eftimie IONESCU

„Cartea ce urmează este o parte dintr-o poveste de dragoste, o dragoste dramatică, dacă vreți, în care umbrele apar adesea mai intense decît luminile, iar nuanța trandafirie lipsește cu desăvîrșire, spre regretul nimanui. Marile povești de iubire, așa cum s-a observat mai demult, nu sînt, în genere, niște narațiuni surizătoare. Aristide Buhoiu are meritul, deloc neglijabil, de a fi luminat în aceste pagini cîteva trăsături importante ale personalității celui mai complet fotbalist român din perioada modernă. Subliniind ideea și realizarea volumului de față, mă simt dator să adaug că primele file din istoria lui Iosif Petschovschi și a fotbalului nostru dintre 1944 și 1974 își așteaptă, cu legitimă nerăbdare, continuarea".

Rîndurile de mai sus încheie o sensibilă prefață pe care poetul Dan Deșliu, cel care a urmărit mereu cu o caldă atenție evenimentul sportiv, dedicîndu-i pagini de o rară frumusețe, a scris-o pentru volumul care se află de cîteva zile în librării. Titlul nu putea fi decît unul singur „Petschovschi". Cuvîntul acesta spune tot. Autorul primei și atît de necesarei retrospective a carierei internaționalului de faimă a fotbalului nostru e, ați aflat mai sus, Aristide Buhoiu. El ne dăruiește această excelentă parcurgere a vieții regretatului campion al balonului, realizată nu numai cu o remarcabilă exactitate documentară, rod al unor îndelungi cercetări de arhivă, al unor diverse și minuțioase investigații și convorbiri sau călătorii prin locurile natale și în Aradul care a reprezentat atîta în biografia sportivă a lui Petschovschi. Știu că de multă vreme prietenul Buhoiu dorea să realizeze acest omagiu postum pentru jucătorul care a încintat atîtea stadioane, pentru omul care a iubit cu atîta pasiune fotbalul. Iată, paginile ieșite recent de sub tipar, reprezintă reușita confratelui nostru ; dar ele sînt mai mult decît atît. Ele reprezintă pentru cei care l-au văzut, admirat și aplaudat pe Petschovschi prilejul unor rememorări emoționante, al unor aduceri aminte înduioșătoare în același timp. Iar pentru tînăra generație, viața marelui nostru internațional e un exemplu și un îndemn. Ca unul care l-am cunoscut așa de bine pe Petschovschi pot spune că paginile scrise de Aristide Buhoiu au reușit, înainte de orice, să surprindă această încăpățînare, aproape, cu care fotbalistul care a creat atîtea momente remarcabile în viața echipei naționale și, dintre formațiile de club, în special în existența lui U.T.A., a însoțit fiecare gest, fiecare faptă a lui, dedicată fotbalului.

Cartea lui Buhoiu are meritul de a găsi, pentru fiecare din capitolele sale, un mod interesant și atractiv de prezentare. Abundența de date și întîmplări, departe de a obosi, e în așa fel proporționată încît reușește să sublinieze ceea ce este esențial pentru momentul din cariera sportivă a lui Petschovschi pe care îl zugrăvește. De la zilele cînd micuțul Peschovschi juca pe maidanele Timișoarei pînă la cele cînd apărea pe marile stadioane europene ; de la clipele de speranță ale tînărului jucător pînă la cele de cumpănă ale căpitanului echipei naționale, de la bucuriile la necazuri, de la mari victorii la grele înfrîngeri, cititorul găsește în paginile volumului apărut în editura „Stadion", care împlinește o frumoasă obligație pentru fotbalul și sportul românesc, tot ce a reprezentat viața pe stadion sau în afara lui a cunoscutului nostru jucător.

...Retrăiesc, acum, cînd pun pe hîrtie aceste cîteva rînduri, clipele ultimei mele întîlniri cu Petschovschi. Spre sfîrșitul convorbirii, Ciolo îmi spunea : „Știu eu dacă tot ce am făcut pentru fotbal noi, cei din generația greu încercată a anilor de după război, nu va cădea sub uitare ?" Paginile cărții dedicate „mijlocașului de aur", cum l-a numit, cîndva, Vittorio Pozzo, celebrul fost selecționer al echipei Italiei, sînt o dovadă că Petschovschi n-a fost uitat.

Premiul „Martini" care se acordă anual în Franța pentru cea mai reușită fotografie sportivă a fost acordat lui André Touboul pentru această imagine realizată cu prilejul unui meci de fotbal din cadrul Campionatului național.

MOZAIC

• **DUPĂ O LUNGĂ** absență (datorată unei accidentări) campionul olimpic, atletul sovietic Valeri Borzov, urma să-și facă reintrarea cu prilejul unui turneu în S.U.A. În ultimul moment, el s-a accidentat din nou și n-a mai făcut deplasarea.

• **ÎNCEPÎND** din anul 1974, vor exista două liste de recorduri europene și mondiale pentru alergări atletice. O listă va reprezenta recordurile înregistrate de aparate electronice, iar altă listă a recordurilor înregistrate manual.

• **SPECTATORII prezenți la meciul de fotbal dintre echipele Ol. Marseille și Nice au avut surpriza să constate că jucătorul Didier Couecou (din prima echipă) s-a prezentat pe teren cu o adevărată mască pe față. Era un bandaj special care îi fixa o fractură a nasului. Ceea ce nu l-a împiedicat să joace foarte bine și să înscrie și un gol dintr-o săritură acrobatică.**

• **RECORDMANUL** mondial la aruncarea suliței (94,08 m) atletul vest-german Klaus Wolfermann, s-a accidentat grav în cursul unui antrenament efectuat în sală. În timp ce executa ridicări cu o halteră, el a căzut pe un genunchi, suferind o ruptură de ligamente. Cunoscutului campion i s-a prescris un lung repaus care îl va ține vreme îndelungată departe de activitatea competițională.

• **ÎNOTĂTORUL** de mare fond Luis Alberto (Argentina) a bătut propriul său record mondial stabilit recent, înotînd cu mîinile și picioarele legate, timp de 51 ore, 26 minute și 30 secunde.

• **FOSTUL CAMPION** Olimpic de patinaj viteză Erhard Keller, a renunțat la contractul său de profesionist și a cerut Federației vest-germane de patinaj să-l reintegreze în rîndul amatorilor.

RUGBI

• **Mîine, pe stadionul Dinamo,** ora 15,00 rugbiștii români susțin al doilea meci din acest an în cadrul Campionatului european dotat cu Cupa F.I.R.A. De astă dată adversarii sportivilor români vor fi rugbiștii polonezi. Deși în toate întîlnirile care au avut loc pînă acum între cele două reprezentative echipa țării noastre a terminat mereu învingătoare, meciul de mîine se anunță destul de dificil ținînd seama, mai ales, de saltul valoric înregistrat în ultimul timp de echipa poloneză. Sperăm că rugbiștii noștri se vor prezenta la adevărata lor valoare și nu vor scăpa prilejul să obțină o nouă victorie internațională.

• **Turneul final al Cupei F.R.R.,** la care s-au calificat echipele Steaua, Grivița Roșie și Știința Petroșani, are următoarele date de disputare : 14 aprilie (etapa I) : 12 mai (etapa a II-a) : 19 mai (etapa a III-a).

• **Din lumea arbitrilor.** Internaționalul René Chiriac va fi reprezentantul federației noastre la colocviul de la Suhumi — U.R.S.S. (4—8 mai) : Dragomirescu Sergiu a condus cu multe scăpări meciul Gloria—Farul (fragmentarea jocului, decizii eronate etc.) ; Ursea Simion, în schimb, are alte metehne : fluieră ce și cînd vrea chiar dacă pe teren se întîmplă cu totul altceva. Oare nu ar fi bine ca asemenea cazuri să fie... „fluierate" cu mai multă fermitate de cei în drept ?

M. NICULESCU

O NOUĂ FORMULĂ TEHNICĂ
LA TRAGEREA SPECIALĂ LOTO
16 APRILIE 1974

CÎȘTIGURI ÎN AUTOTURISME ȘI EXCURSII ÎN U.R.S.S., SPANIA ȘI FRANȚA
CÎȘTIGURI ÎN BANI DE VALOARE FIXĂ ȘI VARIABILĂ

MARI AVANTAJE PENTRU PARTICIPANȚI

Alte amănunte în prospectele tragerii, existente în toate agențiile Loto-Pronosport.

Luni 15 aprilie 1974 este ultima zi pentru procurarea biletelor. (5864)

PRONOSTIC „MAGAZIN"

CONCURSUL „PRONOSPORT" DIN 14 APRILIE 1974

1. **BOLOGNA—GENOA.** În mod normal echipa locală nu poate pierde acest meci, dar dorința de salvare a oaspeților ne obligă să acceptăm și posibilitatea unei egalități.

2. **FIORENTINA—ROMA** Și în această partidă echipa locală este principala favorită, cu atît mai mult cu cît de multă vreme Roma nu a obținut nici măcar un rezultat egal la Florența.

3. **FOGGIA—TORINO** Aflată pe pragul retrogradării, Foggia încearcă să se salveze prin cîștigarea meciurilor ce le mai are acasă. Torino joacă bine în deplasare dar noi credem că nu poate încurca socotelile gazdelor.

4. **JUVENTUS—CAGLIARI.** Situată la trei puncte de lider, Juventus se gîndește că mai poate spera în cucerirea titlului Prima condiție este ca să nu piardă nimic acasă. În meciul de mîine o vedem mare favorită.

5. **LANEROSSI—INTER** Destul de greu pentru Lanerossi acest meci în care întîlnește o echipă care știe să se apere. Credem că jocul este deschis oricărui rezultat.

6. **LAZIO—VERONA.** Meci ușor pentru lider, aproape imposibil de pierdut. Excludem și posibilitatea unei egalități.

7. **MILAN—NAPOLI.** Nu este sigură victoria echipei milaneze dacă ținem seama de două elemente : 1. forma slabă a gazdelor și 2. dorința lui Napoli de a termina pe unul din locurile fruntașe ale clasamentului pentru a participa la una din competițiile europene.

8. **SAMPDORIA—CESENA.** Echipa gazdă face eforturi mari pentru a rămîne în prima divizie dar noi credem că șansele ei sînt minime, dacă nu chiar nule. Va lupta, însă, pînă la ultima etapă și în mod sigur nu va ceda în meciul de mîine. O vedem învingătoare.

9. **CARAIMANUL BUȘTENI—ȘTIINȚA BACĂU.** Două echipe cu interese diferite în acest campionat. Știința dorește primul loc, Caraimanul dorește să nu retrogradeze. Jucînd acasă, și avînd mare nevoie de puncte, Caraimanul poate obține victoria.

10. **C.F.R. PAȘCANI—C.S.M. SUCEAVA.** Încă un meci în care se întîlnesc două echipe situate la cele două extremități ale clasamentului Gazdele vor victoria, o pot realiza, dar și oaspeții se gîndesc la un rezultat egal, posibil.

11. **NITRAMONIA FĂGĂRAȘ—ȘOIMII SIBIU.** Dorind promovarea în prima divizie, echipa din Sibiu urmărește bune rezultate în deplasare. La Făgăraș poate obține chiar victoria dar tot atît de bine poate să și piardă, dacă ținem seama că Nitramonia este amenințată de retrogradare Un rezultat egal este cel mai posibil.

12 **INDUSTRIA SÎRMEI—CORVINUL HUNEDOARA.** În acest joc se întîlnesc două echipe de forțe egale. Avantajul terenului indică favorită pe Industria sîrmei.

13. **MINERUL BAIA MARE—UNIREA ARAD.** Și aici avantajul terenului este acela care detașează în echipă favorită, formația gazdă.

Poșta rotundă de Ion BĂIEȘU

Am promis săptămîna trecută cititorilor că le voi furniza o concluzie personală despre echipa națională de fotbal. M-am pripit. O concluzie nu mă simt în stare să emit, ar fi peste puterile mele. E prea devreme. În schimb, pun la dispoziția celor interesați rezultatele discuțiilor pe care le-am purtat cu Valentin Stănescu și Cornel Dinu. Primul este de următoarea părere :

1. Echipa este încă într-un stadiu de formare și omogenizare, să nu ne pripim.

2. Nu se poate alcătui o echipă numai din tinere speranțe, acestea trebuie crescute alături de veterani, iar creșterea aceasta nu e ușoară.

3. Echipa cuprinde jucătorii cei mai buni din țară la ora actuală, adică jucăm cu ce avem.

4. Celor care s-au ridicat împotriva obositorului turneu în America de Sud, antrenorul național le-a răspuns : „nu pot forma și călăi această echipă fără meciuri tari, jucate împotriva celor mai bune echipe din lume".

La rîndul lui, căpitanul echipei naționale, Cornel Dinu, este de următoarea părere : „formația actuală este lipsită de atac ; nici mijlocașii nu sînt grozavi ; din pricina lipsei de condiție fizică și gabarit, jucătorii noștri nu sînt capabili de un angajament fizic serios, așa cum se cere în fotbalul modern ; majoritatea jucătorilor au o statură modestă, sînt fragili, nu au curajul să intre la adversar, evident în limitele regulamentului, astfel încît mă întreb : cum vom juca cu scoțienii ?".

Acestea sînt cîteva din părerile culese recent pentru dumneavoastră. Evident, discuția noastră despre echipa națională nu se oprește aici. Așteptăm, deci, păreri noi, în continuare.

UN GRUP DE SUPORTERI AI FOTBALULUI GĂLĂȚEAN : „După atîtea nedreptăți, ne-am hotărît să vă scriem cîteva rînduri prin care ținem să vă aducem la cunoștință dv., F.R.F., și tuturor iubitorilor de fotbal din țară, unele aspecte care demască adevărata față a fotbalului gălățean.

În municipiul Galați, după cum știți, activează în campionatul diviziei B, 4 (patru) echipe de fotbal. Cu ocazia aceasta vrem să vă arătăm relațiile care există între echipele C.S.U. și F.C. Galați.

După cum știți, echipa C.S.U. este o echipă modestă, care a căutat tot timpul campionatului să facă cinste Institutului Politehnic Galați printr-o dăruire totală și o luptă sportivă pentru cucerirea unui loc cît mai onorabil și pentru a atrage un număr cît mai mare de suporteri în jurul ei. De la înființarea echipei F.C. Galați, echipa C.S.U. este mereu descompletată pentru a fi întărită echipa F.C. care de 4 (patru) ani de zile promite promovarea în prima divizie a țării. Trecînd la subiectul care ne frămîntă pe noi, marea masă de suporteri, care dorim ca fotbalul gălățean să apară în adevărata lui față, vom arăta unele aspecte care nu fac cinste fotbalului românesc.

Știindu-se că de la echipa C.S.U. au fost transferați în alte echipe numeroși jucători, ne întrebăm de ce sugestiile și părerile fostului antrenor Dragoș Cojocaru au rămas fără ecou la C.J.E.F.S. Galați ? Oare jucătorilor Tudorie, S. Bretan, Bucur, Ungureanu, Rizea nu li s-ar fi putut crea condiții în municipiul Galați ?

În campionatul 72—73 au fost luați cu forța la F.C. Galați jucători ca : Toma, Lehăduș, Marinescu și Gheorghiu, dar, după aproape un tur, acești jucători au fost lăsați pe banca de rezerve, ca jucători blazați și fără drept de a reveni la vechiul club. După multe intervenții, jucătorul Marinescu a revenit la vechiul său club. În campionatul 73—74 antrenorul a scos din lot pe Toma și Lehăduș. Ne întrebăm de ce au fost luați, dacă după 6—7 luni au fost necorespunzători. Adevărul este altul : nu pentru promovare au fost luați ci pentru a frîna elanul studenților, ca F.C. să termine campionatul înaintea echipei C.S.U. Un alt exemplu putem da : acum cîțiva ani, la cîrma echipei C.S.U. s-a aflat un mare antrenor în persoana lui Petrică Rădulescu. Oare iubitorii de fotbal știu de ce a plecat ? A fost forțat să cedeze un număr de jucători ca : Profir, Iorgulescu, Adam. Costache la Oțelul Galați (actualul F.C Galați — a nu se confunda cu actuala divizionară B — Oțelul Galați)...

Opinia publică din municipiul Galați este complet dezamăgită de neregularitățile la care se recurge. Am vrea să știm de ce sînt tolerate aceste abateri de F.R.F. ? Sau poate F.R.F. nu le cunoaște ?

Am vrea să ne mîndrim și noi cu o echipă în divizia A, dar nu descompletînd celelalte echipe, ci dimpotrivă, printr-o luptă sportivă, așa cum au făcut A.S.A. Tg. Mureș, Poli Iași, St. Roșu Brașov.

Vă rugăm din suflet ca, în limita posibilităților, să publicați această scrisoare".

Faptele relatate sînt dezolante. Mai ales că fotbalul gălățean este asociat, în ultimul timp, și cu alte întîmplări neplăcute (vezi bătaia ca-n codru de la meciul cu Brăila). Sînt de acord că orașul dumneavoastră dorește cu orice chip să aibă o echipă în divizia A, dar cu ce preț ? Aveți dreptate cînd propuneți ca federația să intre în miezul afacerii.

N. DRAGOMIRESCU, Bd. 30 Decembrie 4, Timișoara : „Aș vrea să spun și eu cîte ceva referitor la nemulțumirea tov. N. Martinescu, apărută în nr. 859 al Magazinului, prin care încearcă să dea o aspră lecție de competență și obiectivitate tov. Drăgoi N. din București și, probabil, tuturor acelora care ar mai încerca vreodată să comenteze ce se petrece pe stadionul și, zic eu, în culisele C.S.M. Reșița. Fiind bănățean, sper că nu-mi va reproșa nimic deoarece nu fac altceva decît să-l informez.

Am asistat și eu la partida C.S.M. Reșița — Steaua și iată ce am văzut : un joc excelent, care ne-a încîntat ochiul, practicat de Steaua cam 75 de minute, un arbitraj sub orice critică al lui C. Ghiță, apoi o cronică în „Sportul" trasă de păr și declarația observatorului federal R. Cosmoc, care, ca invitat al C.S.M-ului, știe el ce știe.... Și fiindcă N. Martinescu amintește anumite rezultate de pe terenul din Valea Domanului din campionatul trecut și citează, primul, meciul C.S.M. — St. Roșu, încheiat după cum arăta tabela de marcaj, în minutul 90, cu scorul de 0—0, rezultatul real al acestui meci era de 0—1 și la acest meci am asistat, dar ceea ce a văzut un întreg stadion și crainicul sportiv, a refuzat să vadă tocmai arbitrul de centru C. Petrea, care a anulat un gol cum nu se poate mai valabil marcat de Anghel. Pentru documentare, îl rog pe tov. Martinescu să citească cronicile ziarelor din săptămîna ce a urmat meciului.

Dar să vedem de ce a anulat arbitrul Petrea acest gol, pe care-l rog pe cuvînt de onoare să răspundă la următoarele întrebări :

1. Cu cîte zile înainte de meci a sosit la Reșița ?

2. Cît l-a costat această deplasare ?

3. Dacă și în dimineața meciului C.S.M. — St. Roșu se mai afla la restaurantul unei noi și elegante cabane (să o numească dumnealui) într-o stare destul de precară, cu un mic grup, întreaga consumație fiind suportată de delegatul C.S.M...

Dar și despre comnetența și imparțialitatea unor așa-zișii observatori federali, adevărați turiști pe banii statului, care în toate deplasările își fac numai interesele proprii, ar mai fi multe de spus.

Practicile relatate mai sus sînt de necrezut, dar absolut autentice".

Toate detaliile relatate îmi sînt necunoscute, astfel încît întreaga răspundere vă aparține.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 6108. Tiparul : Combinatului Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamente la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. 40 248

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

SPRE CONTINUA ÎNFLORIRE A PATRIEI

Preocuparea pentru continua perfecționare a conducerii vieții social-economice s-a reflectat cu pregnanță în dezbaterile și concluziile Consfătuirii activului de partid și de stat din ministere și instituții centrale, care s-a desfășurat la sfîrșitul săptămînii trecute. Idee majoră a politicii partidului nostru, întărirea rolului statului, a funcțiilor sale, a constituit obiectul a numeroase măsuri luate ca urmare a indicațiilor formulate de Congresele al IX-lea și al X-lea ale partidului, de Conferințele Naționale care au avut loc în acest timp. Ca urmare, instituțiile de stat și aparatul acestora aduc o tot mai importantă contribuție la înfăptuirea politicii partidului, la realizarea planului cincinal, la îmbunătățirea activității în toate domeniile economiei și vieții sociale. Potrivit indicațiilor conducerii partidului, s-au luat măsuri de perfecționare a planificării, au fost create o serie de organisme care asigură înfăptuirea principiului conducerii colective, principiu de bază al întregii noastre activități, au fost eliminate o serie de paralelisme și practici birocratice, a crescut eficiența muncii, operativitatea și spiritul de răspundere. Toate acestea au imprimat un ritm mai viu întregii activități de stat, au exercitat o puternică influență asupra modului de înfăptuire a sarcinilor în toate domeniile.

Consfătuirea, cuvîntarea rostită în încheiere de secretarul general al partidului, au dat o înaltă apreciere acestor importante realizări obținute în ultimul deceniu pe linia perfecționării continue a activității instituțiilor de stat. Totodată tovarășul Nicolae Ceaușescu a înfățișat sarcinile noi, corespunzătoare momentului actual, cărora activiștii de stat trebuie să le facă față, a scos în evidență unele rămîneri în urmă și a indicat soluțiile pentru înlăturarea lor. Ampla cuvîntare

CONTINUARE ÎN PAG. ②

MODERN ȘI UTIL ÎN ȘTIINȚĂ

Specialiștii români de la Centrul de chimie-fizică au realizat un laborator în care cercetarea, învățămîntul și producția se îmbină în mod armonios. Este laboratorul de cromatografie de gaze, cea mai eficace metodă de separare a amestecurilor de diferite substanțe.

(Pagina a 5-a)

Un nou transport de plăci din B.C.A. la drumul șantierelor de locuințe bucureștene

B.C.A. REVOLUȚIONEAZĂ CONSTRUCȚIILE

● Un beton mai ușor ca lemnul, cu înalte caracteristici constructive : 80 de cămine pentru nefamiliști realizate din noul material de construcție ● Betonul celular autoclavizat utilizat la confecționarea de planșee și pereți exteriori la blocurile de locuințe.

Am avut prilejul, cu circa doi ani în urmă, să consemnăm în paginile revistei apariția în țara noastră a unui nou și eficient material de construcție : betonul celular autoclavizat. În perioada care s-a scurs de la inaugurarea fabricii din cartierul bucureștean Militari acest produs a început să capete o utilizare masivă pe șantierele țării, revoluționînd tehnica construcțiilor. Au apărut noi fabrici de B.C.A. în diferite orașe ale țării, iar utilizarea acestuia, la început limitată și pe scară redusă, s-a extins considerabil.

Care este explicația succesului rapid al acestui ciudat beton poros, mai ușor ca lemnul dar totodată păstrînd calitățile betonului autentic ? **În primul rînd însăși greutatea sa redusă, care asigură economicitatea fundațiilor și a structurilor de rezistență. Apoi, calitățile sale termo și fonoizolante. De asemenea, dimensiunile mari ale blocurilor sau plăcilor din B.C.A., factor care grăbește și deci scurtează procesul de execuție. În sfîrșit, prelucrarea lesnicioasă, asemănătoare cu cea a lemnului, betonul celular autoclavizat putind fi tăiat și fasonat cu fierăstrăul.** Toate aceste facilități asigurate constructorilor au permis ca, după experimentări soldate cu succes în București și în alte orașe ale țării, valorosul material de construcție să fie folosit pe șantiere în acest an într-o cantitate de peste un milion metri cubi, urmînd ca în 1975 cifra să se apropie de 1,5 milioane metri cubi.

Un element nou și interesant este că domeniile de utilizare a betonului celular autoclavizat s-au lărgit considerabil. De unde pînă nu de mult era folosit doar ca un element termoizolant pentru acoperișuri și pereți exteriori, el a început să stea la baza confecționării de pereți și planșee, iar sub formă armată și la diferite construcții industriale. Cîmpul larg de utilizare a ceea ce constructorii s-au obișnuit să denumească, în mod abreviat B.C.A., este însă domeniul construcțiilor de locuințe și a celor cu destinație social-culturală. În acest an, de exemplu, se execută un număr de 80 de cămine de nefamiliști din beton celular. Totodată, Institutul de studii și proiectări pentru sistematizare, arhitectură și tipizare a executat în acest an numeroase proiecte privind construcția din acest material a unor școli, cămine, creșe, centre medicale sătești etc. Se pregătește totodată executarea din B.C.A. a unor fațade destinate blocurilor înalte de pînă la zece etaje. Pentru anii viitori specialiștii prevăd o rapidă și spectaculoasă intrare a betonului celular autoclavizat în rîndul celor mai valoroase și mai intens utilizate materiale de construcții. (PAUL MARIAN).

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

Anul XVIII Nr. 863 — Sîmbătă 20 aprilie 1974 — 8 PAGINI 1,50 LEI

31 nivele pentru „Universitatea turismului"

• Două hoteluri-școală aflate în fază de finisaj în zona de nord a Bucureștiului • 3 000 de cursanți anual în domeniul hotelier și al alimentației publice • Una dintre cele mai mari instituții de acest profil din Europa.

O instituție de un profil deosebit, una dintre cele mai mari de acest tip din Europa, se află în preajma inaugurării în apropierea Pieții Scînteii din București. Este vorba de un complex hotelier cu profil de învățămînt, format din două clădiri masive. Prima, cu 16 nivele, cuprinde hotelul de aplicație „Parc", care poate găzdui un număr de 500 turiști. În cele 15 nivele ale clădirii vecine, hotelul-cămin „Turist", vor fi cazați în fiecare serie 650 de cursanți ai acestui inedit complex școlar. Anual 3 000 de lucrători din activitatea hotelieră și de alimentație publică vor fi pregătiți (sau își vor perfecționa pregătirea) în condiții de instruire moderne.

Ce va oferi turiștilor noul hotel „Parc" (iar în perioada vacanțelor și vecinul său „Turist") ? Două restaurante (cu 700 locuri), o sală polivalentă pentru conferințe, expoziții și diferite reuniuni și, într-un viitor apropiat, numeroase elemente de agrement : o piscină acoperită, un bowling cu patru piste, o saună, un teren de mini-golf. În plus, liniștea și cadrul pitoresc oferite de amplasarea clădirii în imediata vecinătate a parcului Herăstrău.

Dat fiind profilul noii instituții bucureștene, ceea ce îi conferă caracterul său specific sînt dotările cu caracter de învățămînt. Este vorba, în primul rînd, de o școală cu 18 săli de clasă, un amfiteatru cuprinzînd 500 de locuri, un laborator pentru predarea limbilor străine. La dispoziția cursanților stau totodată laboratoare de psihologie și de marketing, un cabinet de științe sociale, o bibliotecă cu 13 000 volume și săli de aplicație practică. Deci un adevărat complex școlar bine utilat, care are avantajul posibilității de aplicație directă a cunoștințelor, printr-o practică „pe viu" atît în hotel cît și în restaurante.

Aflată într-o fază avansată de finisaj, „universitatea turistică" din vecinătatea Complexului expozițional va fi dată în folosință încă în vara acestui an. (M. PAULIAN)

Cele două hoteluri-școală în faza ultimelor lucrări de finisaje
Foto : Nicu VASILE

ȘTIM OARE SĂ VALORIFICĂM VIRTUȚILE TERAPEUTICE ALE UNOR PLANTE ?

Nevralgia de trigemen esențială dă cele mai mari dureri cunoscute în medicină. Și, uneori, se dovedește rebelă la tratamentul „clasic". Și totuși... cum se poate trata ? Rezultatele obținute cu aconitină de un medic danez ne-a determinat să punem în discuție posibilitățile de tratament la noi în țară. Or, există toate premisele pentru a se standardiza Aconitum (și nu numai această plantă) și produsele galenice. Dar e nevoie de efort. Pacienții îl pretind.

(Pagina a 5-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Port popular nemțean

Gelu MARIN — P. Neamț

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

VIAȚA ORAȘELOR MICI

N-am trăit niciodată un timp mai îndelungat într-un oraș mic. Am avut norocul să viețuiesc ori la sat, ori în cel mai mare oraș al țării. Cu excepția a două scurte escale la Craiova și Oradea, m-am întîmplat numai prin sate sau prin aerul Capitalei. Vreau să spun că n-am fost niciodată cetățean al orașelor mici. Popasuri am făcut și eu, ca oricare, și la Dej și la Alexandria și Băilești și la Botoșani, deși localitățile respective nu sînt comparabile nici măcar între ele. Și, totuși, mă interesează destinul orașelor mici, viața lor. Sînt foarte numeroase aceste mici orașe în țara noastră. Ele constituie un fel de fundal efervescent al multora dintre acțiunile republicane. Ați întîlnit, probabil, și dumneavoastră situația : la Blaj se știe mai bine ce a făcut de Anul Nou cutare actor decît pe strada lui din București. La Slobozia e mai în vogă o carte decît în cutare sector supraliterar al Capitalei. Există în sufletul celor ce populează orașele mici o poftă cu totul excepțională de cultură, o plăcere nicidoată obosită de a afla lucruri noi. În orașele mici prind mai repede zvonurile că au venit farfuriile zburătoare și tot în orașele mici se mobilizează mai repede lumea pentru o acțiune solidară. Marii descoperitori se trezesc grabnic în mijlocul unor legende create în jurul lor de lumea orașelor mici. Nu am nostalgia orașelor mici dar simt ce uriaș potențial uman ascund ele. Aceste sate modernizate și civilizate, aceste familii mari cu legi morale și limpezi, au o viață mai colectivă, mai la lumina zilei. Aceste orașe mici au păstrat ceva din asprele și curatele rigori ale obștilor rurale, ridicînd la puteri noi ceea ce este de obicei autoritatea unui părinte care știe să-și ocrotească și să-și crească fiii. Viața orașelor mici este viața familiilor mari cu respect pentru valori și cu dragoste pentru cei ce se nasc. Tot astfel viața unor orașe mici este din păcate citeodată un șir prea lung de abuzuri, ale cîte unui primar care, profitînd de faptul că țara e cu ochii la lucrurile mari, se sustrage de la orice regulă de convețuire socială, în relativa independență a micii sale urbe. Cînd e frumoasă, viața în orașele mici e foarte frumoasă. Cînd e urită, viața în orașele mici e foarte urită.

Vom vorbi, însă, despre alte lucruri acum, nu despre o autoritate locală, nu despre aprovizionarea orașelor mici. Vom vorbi despre unele din acele elemente care pot determina o viață mai frumoasă în orașele mici : *prezența spiritului tinăr*. Mai mult decît oriunde, în orașele mici este nevoie de spirit tinăr, este nevoie de inventivitate, care nu se sperie de nici o birocrație, a celor tineri, de pornirea lor împotriva rutinei, de dragostea lor față de tot ce e nou și de tot ce poate înnobila sufletul omului. Tinerii sînt, pentru orașele mici, *acel ceva* care le poate transforma în orașe mari. Am văzut în viața mea orașe mici ale lumii și cînd am dat să înțeleg ce căutam în ele mi-am dat seama că mă aducea acolo : *tinăra lor viață spirituală*. Am văzut magaoaia respectabilă, înspăimîntătoare și grăitoare cu privire la veacul nostru, care se numește New York, dar micul oraș în care mi-am petrecut un lung timp, Iowa City, mi-a plăcut tocmai pentru ceea ce se afla dincolo de porțile sale, o tinerețe care iubea spiritul, niște oameni care iubeau tinerețea, un spirit care-i iubea pe oameni. Dar ce să vorbesc eu despre America ? Uite, aici, în România, Piatra Neamț. Ce înseamnă Piatra Neamț ? Un mic oraș românesc. Dar, în același timp, un oraș care poate deveni mare prin pasiunea spiritului celor care-l compun.

Cînd Miron Radu Paraschivescu trăia la Vălenii de Munte, mie — și cred că nu numai mie ! — îmi venea să merg acolo ca în spre o parte a capitalei noastre culturale. Și ce înseamnă Vălenii de Munte fără Miron Radu Paraschivescu ? Un mic oraș obișnuit. N-am nimic să-i reproșez, firește, dar n-am nici de ce să-l laud.

Orașele mici pot deveni mari prin tinerii lor, prin oamenii lor. Trebuie inventat un magnet spiritual și toate încep să vină de la sine. Viața oamenilor, a tuturor oamenilor, încetează de a mai fi monotonă, dacă un mănunchi de pasionați descoperă căile unor noi afirmări ale spiritului și ale muncii. Nu este o idee a noastră, a celor ce scriem, ci marea și generoasa concepție a președintelui Ceaușescu care întemeiază o bună parte a voinței sale de mai bine pe elanul și pe vocația tinerilor. În concepția președintelui României, tinerii nu trebuie să fie doar niște făcători și consumatori de artă *ei pentru ei*. Tinerii trebuie să intervină în fizionomia colectivităților și să o

CONTINUARE ÎN PAG. ②

ANCHETA „MAGAZIN"

FAMILIA și EDUCAȚIA

Ne puteți povesti un fapt semnificativ din copilăria dumneavoastră ?

Acad. dr. ANA ASLAN :

„Vroiam teribil de mult să zbor"

Era la începuturile aviației. Îmi plăcea nespus Aurel Vlaicu, eram fascinată de el. Nu lipseam de la demonstrațiile de zbor pe care le făcea. Mă interesa totul în legătură cu Aurel Vlaicu, mă interesa aviația, visam să devin pilot, vroiam teribil de mult să zbor. Un unchi al meu, bun prieten cu pilotul Andrei Popovici, l-a întîlnit într-o zi pe acesta și i-a spus : *„Am o nepoată care vrea să zboare cu avionul, ține morțiș"*. *„Chiar vrea ? Adu-o mîine la Cotroceni, îmbrăcată cu haine groase, avionul nu e bine închis"*. Unchiul vine acasă și zice mamei : *„Ana va zbura mîine cu avionul, am aranjat !"*. Pe mama a cuprins-o groaza. În 1913, era foarte riscant să zbori cu avionul, aviația abia la începuturile ei, accidentele, defecțiunile frecvente și grave, nesiguranță la fiecare încercare : *„Cum să zboare cu avionul, vă luați după mintea ei (aveam 16 ani) a izbucnit mama, vreți să se întîmple o nenorocire ?"*. *„Mă pisează de mult că vrea să zboare"*. Mama furioasă, neînduplecată, ne ceartă pe unchiul și pe mine. Atunci, un văr de-al meu și el de față, se adresează mamei : *„Dacă nu se duce Ana, am să merg și am să zbor eu în locul ei"*. Tăcere. Apoi mama : *„De ce să rîști tu care ești nevinovat ? Dacă trebuie să se ducă neapărat cineva, atunci să se ducă ea. Ea a vrut, din cauza ei toate astea, ea să înfrunte primejdia"*. A doua zi la Cotroceni, zburam cu avionul. Am suportat greu. Popovici a făcut looping-uri, m-am lecuit de zburat, dar aventura s-a terminat cu bine Judecata mamei a fost foarte dreaptă. Ce curaj și ce onoare avea mama ! A obligat pe propriul ei copil să rîște, să înfrunte primejdia nu altcineva, o dată ce el provocase o situație fără altă soluție corectă. Încăpățînarea ei pentru o atitudine dreaptă a fost, de-a lungul vieții, pe cît am putut, și a mea.

RADU PAVELCU, strungar :

„Era pentru prima dată cînd îmi însușeam un lucru străin"

Tatăl meu era casier la o mare întreprindere. Avea în permanență casa de bani din biroul său plină cu teancuri de bancnote. Nu-mi mai amintesc ce vroiam cu mercurul, vroiam, probabil să-l vînd și să-mi cumpăr ceva cu banii obținuți, îmi amintesc numai că într-o zi am furat de la școală un borcan cu mercur și m-au prins. Era pentru prima oară cînd îmi însușeam un lucru străin, a ieșit scandal, a fost înștiințat tata. Nu m-a bătut, dar, în aceeași zi, tata m-a luat în biroul său, a deschis ușa casei de bani și mi-a zis : *„Privește cît sînt de mulți. Pantofii tăi arată cum arată. Aș fi putut lua bani de-aici să-ți cumpăr alții noi. Hainele mele sînt cum sînt. Aș fi putut fura bani din casă să-mi cumpăr haine frumoase. Tu n-ai bicicletă. Aș fi putut băga mîna aici și veneam într-o seară acasă cu bicicleta. Aș fi putut fura bani și nu mi-ar fi dat nimeni de urmă. Dar nu e bine să furi"*. Am înțeles atunci ce înseamnă cinstea, ce înseamnă să fii om.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

SPRE CONTINUA ÎNFLORIRE A PATRIEI

URMARE DIN PAG 1

a Președintelui Republicii are, astfel, caracterul unui document programatic de cea mai mare însemnătate, a cărui traducere în viață va avea urmări dintre cele mai pozitive pentru dezvoltarea, în continuare, a societății noastre socialiste.

În esență, activului central de stat — indicațiile privesc deopotrivă și activul organelor locale de stat — i se cere o permanentă îmbunătățire a stilului său de muncă în sensul întăririi spiritului de răspundere, al aplicării principiului conducerii și muncii colective, al aplicării ferme a centralismului democratic, al necesității unei mai bune repartizări a cadrelor, al grijii pentru avutul obștesc. Fiecare capitol al cuvîntării, analizînd deficiențele încă existente, dă prețioase soluții, indică drumul ce trebuie urmat pentru îmbunătățirea muncii, constituindu-se într-o prețioasă contribuție teoretică și practică la dezvoltarea concepției noastre despre rolul și atribuțiile statului, despre felul în care această concepție trebuie tradusă în viață.

În acest cadru, secretarul general al partidului a arătat încă o dată că, și în acest domeniu, tot ceea ce se face este pentru a asigura o viață mai bună. „Întregul aparat de stat — de sus pînă jos, de la președintele republicii și pînă la ultimul lucrător — este în serviciul poporului, trebuie să servească permanent interesele societății socialiste, interesele maselor largi populare — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este necesar ca toți lucrătorii din aparatul de stat să acorde mai multă atenție problemelor care privesc bunăstarea și fericirea maselor populare." Subliniind răspunderea tuturor în fața poporului — „conducătorul de fapt al întregii noastre societăți" — secretarul general al partidului a arătat că: „În fața lui trebuie să răspundem permanent, în fața lui trebuie să dea fiecare socoteală. Iată de ce este necesar să acordăm mai multă atenție atragerii oamenilor muncii, a maselor populare la dezbaterea în organele de conducere a problemelor ce privesc dezvoltarea societății noastre, a problemelor politicii interne și externe a partidului. De altfel, faptul că, în ultimii ani, am încetățenit această practică și mergem ferm în această direcție explică succesele pe care le avem, unitatea întregului popor în jurul partidului, hotărîrea cu care poporul înfăptuiește politica internă și externă a partidului și statului".

Consfătuirea însăși a constituit o nouă expresie a practicii profund democratice a conducerii partidului de a promova dialogul cu comuniștii, cu activul de partid și de stat, cu întregul popor, pentru a asigura participarea maselor la elaborarea și traducerea în viață a politicii partidului și statului nostru. Concluziile ample formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa constituie un deosebit de important program de acțiune pentru îmbunătățirea muncii organelor de stat, muncă orientată spre continua înflorire economico-socială a patriei noastre.

URMARE DIN PAG 1

modifice, să creeze alte puncte de reper, un alt mod de a pune problemele, altă sensibilitate și o disponibilitate mai mare pentru acțiuni pozitive și umaniste. Cine altcineva decît tinerii ? Cine, dacă nu ei ?

Acum, vorbim despre orașele mici, dar orașele mici fără tineri sînt moarte cochilii de melci pe o plajă devastată de toamnă. Fac în gînd socoteala și văd cîte lăcașe ale culturii stau nefolosite pentru că tinerii așteaptă la nesfîrșit aprobări pentru acțiunile lor înnoitoare și purificatoare, văd în memorie, cum am văzut în realitate, străzi murdare străbătînd, ca niște punți de corăbii părăsite, orașele mici și știu că acolo tinerii sînt bătrîni.

Am fost deunăzi la Caracal, oraș de care numai dintr-o copilărie prelungită, ne batem joc în bancuri citeodată. Este un superb și nu prea vesel mic oraș al Țării Românești. Prea puține s-au făcut acolo, în vechea capitală a județului Romanați, și e păcat că e așa. Istoria se va mai întoarce la Caracal pentru că nici nu se poate altfel. Ce-a fost odată justificat nu va putea fi niciodată văduvit de justificări. La Caracal există o fabrică de conserve care funcționează, bineînțeles, doar cîteva luni pe an. Localnicii au cerut pe bună dreptate adaptarea acestei fabrici, lucru deloc complicat, și pentru alte activități care ar absorbi forța de muncă a celor de-acolo pe tot timpul anului. Sigur că nerezolvarea, deocamdată, a acestei probleme i-a îndepărtat pe tinerii Caracalului de orașul lor, dar asta nu poate dura. Legea de fier a dezvoltării României, aplicată stăruitor de partid și anume că nu există lucru mai sfînt decît egalitatea tuturor și dezvoltarea armonioasă a tuturor părților țării, va acționa și la Caracal și nu numai acolo, ci în toate orașele mici, desconsiderate pentru un motiv sau altul într-un moment sau altul. Însă acesta este un aspect iar necesitatea ca tinerii existenți în orașele mici să se manifeste este un alt aspect. Cum să facem pentru a transforma orașele mici în centre de foc ale spiritului și ale muncii ? *Să ne trăim tinerețea, să facem din spirit o armă și din muncă o justificare !* Atunci, nu vor mai exista orașe mici, va exista numai o țară, un mare oraș cu accente urbane sau cu accente rurale, un mare oraș cu cartiere centrale cum ar fi Bucureștiul și cu altele mai puțin centrale cum ar fi Lugojul, minunată albie a spiritualității românești și Botoșaniul și Sighetul Marmației și prăfosul Urziceni și atîtea altele. Acest oraș se și numește, de pe acum, România.

REGNUL ANIMAL

MIMEAZĂ FILMUL

Încă un fapt vine să confirme puternica influență pe care o exercită arta asupra vieții : Un pilot din Elveția a fost atacat recent la coborîrea din elicopter de corbi. Luptîndu-se cu aceștia, pilotul n-a mai avut ce face și, recunoscîndu-se învins, a plecat cu aparatul său de zbor din calea corbilor agresivi.

Altă poveste cuprinde fapte de aceeași sorginte : corbii au atacat oi în munții Alpi și au sfîrtecat pe una dintre ele. Lăsînd la o parte explicațiile directe ale faptelor, că păsărilor le-a fost foame, că au înnebunit din cine știe ce motiv numai lor cunoscut etc. ceva se impune ca o evidență — regnul animal ia exemplul artei.

Corbii aceștia au văzut probabil filmul „Păsările" de Hitchcock. Ceea ce nu era acolo decît o sugestie că așa ar putea fi, ceea ce nu era acolo decît o ficțiune se întîmplă, iată, în realitate. Băgate în seamă de regizori, păsările lumii încep să nu mai asculte de legile firești ale naturii și, depășind orice limită, se comportă ca în filme. Este extraordinar să observi monstruosul ecou pe care-l găsește în sufletul unor corbi un film despre păsări. Asta ne pune în gardă și mai mult : trebuie să vedem ce fel de artă facem. La ea se uită și oameni care o înțeleg și oameni care nu o înțeleg. Și nu neapărat cei care au bani, ca să-și plătească biletul de intrare, înțeleg ceea ce văd în sala în care se duc, tot așa cum nu e nevoie ca acești corbi să fi văzut propriu-zis filmul „Păsările" pentru a deveni agresivi.

Agresivitatea regnului animal vine din contemplarea de către acest regn a filmului lumii însăși. Un Hitchcock trăsnit se amestecă și în pelicula vieții.

Cu grijă deci: furnicile, tigrii, elefanții, caii și corbii se uită la noi. Noi sîntem filmul care li se dă lor ca să nu se plictisească pe pămînt, între două catastrofe mai mari, din șirul celor cu care ei s-au și învățat.

LUMEA CA LUME

BUMERANGUL

Foarte bun un bumerang la casa omului. Nimic mai folositor decît un bumerang. Îl trimiți, își face datoria și se întoarce la tine. *„Bumerang"* este substantivul masculin care corespunde substantivului feminin *„credință"*. Un bumerang la casa omului este ca o cantină, ca un cățel credincios, ca un semn particular, ca un cîștig la loto. Cine are bumerang este păzit. Cine are bumerang este puternic, cine are bumerang știe că va avea bumerang.

Totul se complică, însă, în clipa în care, după cum i s-a întîmplat recent unui australian, omul primește cadou sau își cumpără un bumerang nou. Aci începe complicația, omul nu are ce să facă, omul nu are cum să scape de bumerangul vechi. Cu cît îl aruncă mai departe, cu atît bumerangul vine mai credincios, mai lipicios, mai hotărît înapoi.

Bun e bumerangul la casa omului, dar ce te faci cînd îți iei alt bumerang? Excelent un bumerang, dar nu mai poți scăpa de el. Dacă nu-l arunci el rămîne cu tine. Dacă îl arunci el se întoarce la tine. Singura soluție e să pleci tu.

În general, nimeni nu poate avea mai mult decît o credință.

În general, nimeni nu poate avea mai mult decît un bumerang.

Mare căutare, mare. Cine vrea un bumerang nou trebuie să accepte stupida idee că bumerangul vechi este de neînlăturat.

Altfel, închipuiți-vă, un singur om ar fi pus mîna pe toate bumerangurile lumii.

Prietene, ascultă sfatul meu, ori de cîte ori vrei să-ți faci rost de un bumerang nou gîndește-te cum poți scăpa de cel vechi.

Între bumeranguri există într-ajutorare, bumeranguri-le tinere le respectă pe cele bătrîne, știind că și ele vor deveni bătrîne. Trebuie să știm că e greu de scăpat de un bumerang vechi, exact din clipa cînd facem rost de el ca nou.

TANTI TINA

Văd tăcerea și citesc lumina
Mă zdrobește ging gîndit de gînd,
Lumea e un fel de tanti Tina,
Suflet bun și mînă tremurînd.

Tanti Tina este sora tatii,
Fiica maicii care m-a crescut,
Pe-un pămînt cu cinici și pramatii,
Ea mai știe să boicească mut.

Lumea e un fel de tanti Tina
Muma tot plîngîndu-și-o cu dor,
Pînă cînd se-ntunecă lumina,
Ochii plîng înșiși substanța lor.

Mîna tremură, stare nervoasă,
Față palidă cu cearcăn des,
Pururi grija de-a avea o casă,
Și-a sluji un jalnic interes.

Nici urmași nu are, șade tristă
Într-un cubic loc din București
Și numai de dor de plîns rezistă,
Cu mîini mari, distinse, țărănești.

Dintr-un kil de carne și măsline
Pune unei mese mari temei
Spre-a fi mulțumit, cum se cuvine,
Fostul ofițer, bărbatul ei.

Lumea e ca biata mea mătușă,
Foarte mult se-aseamănă cu ea,
Vine moale cînd o sun la ușă,
Ca și cînd de viață s-ar mira.

Să mai ai puterea ca, acuma,
Cînd tu însăți ai îmbătrînit
Să-ți mai plîngi cu plîns de față muma,
O, ce suflet și destin cumplit.

Ne mai doare sufletul în partea
De la care muma a plecat
Ne mai doare pînă-atunci cînd moartea
Vine iar să ia ce-are de luat.

Și-a plîns tatăl pînă-n ziua-n care
Muma i-a murit într-un spital
Ș-o va plînge cu încredințare
Pîn-la primul mort familial.

Lumea e un fel de tanti Tina
Plîngînd plînsul celor ce se duc.
Văd tăcerea și citesc lumina
Și miroase-n cer a cuib de cuc.

Voi, care trăiți în lumea asta,
Voi, care în nu știu care zi
Părăsindu-vă fiii, nevasta,
Nu veți avea cum, și veți muri,

Voi, care prin case și prin lume
Treceți vii și zîmbitori acum,
Voi, ce nu gîndiți la stări postume,
Voi, vitejii fiecărui drum,

Aveți voi, rudă de gînd și sînge,
Pe acest pămînt de egoiști,
Gata după moarte a vă plînge,
Contați voi, măcar pe doi ochi triști ?

Nu vă faceți azi a nu cunoaște
Că și moartea este printre noi —
Sîntem fiii ei, de cînd ne naște,
De cînd sîntem calzi, trăim pe-un sloi.

N-are ea puterea de-a-și lua vina
Decît pentru-n singur, rău nepot,
Lumea e un fel de tanti Tina,
Inși ce fac mai multe decît pot.

Dacă ochiul lumii, plin de lacrimi,
Ar și plînge pentru cei ce trec,
Dacă riurile ar fi lacrimi
Și nu sumbre albii de inec,

Lumea ar fi-trista mea mătușă
Buna mea mătușă, cum aveți
Și voi, poate, dincolo de-o ușă,
Între patru necăjiți pereți.

Lumea, lumea ! Zic într-una «lumea»
Ce cuvînt de clacă și nătîng,
Fiecare-și ia deșertăciunea
Din doi ochi de om care îl plîng.

Văd tăcerea și citesc lumina
Simt cum vine moartea în răspăr
Lumea e un fel de tanti Tina
O, dacă ar fi, într-adevăr !

Adrian PĂUNESCU

Strict autentic!

● ÎN VIZUINA URSULUI

Cîțiva vînători au împușcat cu puțin timp în urmă un urs, în pădurea Mlăci, de pe Valea Sadului, județul Sibiu. Apropiindu-se de trofeu, vînătorii și-au dat seama că aveau în față o ursoaică — după toate semnele, cu pui. Au început imediat să-i caute vizuina. Cu prudență, deoarece știau că în lipsa ursoacei, de pui se îngrijește de obicei ursul. Au găzit vizuina. Unul dintre vînători, Ilie Rău, de la Inspectoratul județean silvic, a încărcat arma și a pătruns în vizuină. Curînd a dispărut. Cei rămași afară au trecut prin multe momente de încordare. Deodată, Ilie Rău a apărut în gura vizuinei cu puișca în spate. Aducea vesel în brațe trei ursuleți ! Caz rar, căci de obicei ursoaica dă naștere unui singur pui. Acum, cei trei ursuleți se află acasă la Ilie Rău, unde atît el cît și soția îi îngrijesc cu dragoste, hrănindu-i cu biberonul. Intenția vînătorului este să-i țină pînă la vîrsta cînd își pot procura singuri hrana, urmînd să-i lase apoi în libertate în pădurile din Munții Cibinului. (V. LAZĂR).

● MOTIV DE GÎLCEAVĂ

— Să vezi și să nu crezi — îmi zice deunăzi V. Mustățea, secretarul comitetului executiv al comunei Albești — Argeș : „Doi vecini ajunc la proces din cauza unui pîrlit de gard !"

Iată faptul care a scandalizat întreaga comună Albești : într-o zi, vecinii Ion Scarlat și Ion Bănățeanu au hotărît, fiecare pe cont propriu, că vor ca gardul ce îi desparte să aibă partea cea mai frumoasă către ograda lor. Și, în loc să se pună de acord — de pildă să-l spoiască frumos pe ambele părți, au început un război întreg pe chestia asta, adresîndu-se și organelor de judecată. Bineînțeles, aici au fost tratați pe măsura „gravității" faptului și au fost trimiși acasă pentru a nu se mai face de rîsul lumii. Dar de rîs cei doi vecini tot s-au făcut : în loc să se împace, au construit fiecare cîte un gard pe același hotar. Fiecare cu fața frumoasă către ei... Bine că nu le-a venit ideea să sape între ei un șanț medieval... (D. BUJDOIU).

● DE LA 25 LEI

Bun gospodar — Ion Motoiea, principalul locatar al unei locuințe din strada Zmeului nr. 3, București. Îngrijea ca ochii din cap locuința și nici o stricăciune nu-i scăpa Două persoane, însă, puneau bețe-n roate zelului său gospodăresc : colocatarii Elena Niță și Ilie Boboc. Niciodată oamenii aceștia nu voiau să participe băneșteal la eforturile făcute de el contra degradării casei locuite împreună.

...Așa se întîmplă și în ziua cînd I.M. cheamă meșterul să dreagă instalația sanitară. Costul lucrării : 75 lei. Partea colocatarilor : 25 lei. Suma, pe bună dreptate o cere locatarul principal vecinilor săi. Dar, ca de obicei, cei doi refuză s-o achite. Ba, mai mult, îl iau și peste picior. Drept care, I.M. nu mai cugetă. Se duce în bucătărie, răscolește prin sertare, scoate un cuțit și... se năpustește asupra celui mai batjocoritor dintre vecini — Elena Niță ! Vecina scapă de moarte datorită intervenției prompte a medicilor, iar I.M. e condamnat la 3 ani închisoare.

● CLOPOTNIȚA DIN TÎRGOVIȘTE

După apariția notei intitulată „În clopotniță" unde prezentam restaurarea unui monument istoric din orașul Tîrgoviște, aducem următoarele precizări: clopotnița respectivă este construită pe locul unde au existat în secolul XVII clădirile în care a funcționat tipărnița lui Matei Basarab și cărcia, în vara anului 1973, o furtună însoțită de descărcări electrice i-a distrus o parte din acoperiș. În consecință, ea a fost restaurată pe baza unui proiect realizat de Direcția generală a monumentelor istorice din București și executat de către șantierul 2 Tîrgoviște condus de arhitectul Adrian Alessiu. Pentru instalarea schelei s-a recurs la utilajul tehnic al unei unități de pompieri întrucît condițiile specifice ale acestei construcții impuneau folosirea unei scări înalte de 20 metri. În clopotniță, locuiește bătrîna Ana Diaconescu, de 80 de ani, care a fost foarte mulțumită de executarea lucrării de către șantierul respectiv.

Rubrică alcătuită de Graziela VÂNTU

FAMILIA şi EDUCAŢIA

Ne puteţi povesti un fapt semnificativ din copilăria dumneavoastră ?

URMARE DIN PAG 1

să cu bicicleta, pe care ți-o dorești. Rochiile mamei tale sînt vechi. Aș fi putut să fur și să-i fac rochii minunate. Așa ceva însă nu e faptă de om niciodată". Am început să plîng și de-atunci (era prin 1947, aveam 10 ani) n-am mai luat nici măcar o cutie de chibrituri dacă nu era a mea.

Acad. prof. CONSTANTIN C. GIURESCU :

„Nu l-am auzit niciodată pe tata plîngîndu-se de greutatea muncii și de fără sfîrșitul ei"

Am învățat metoda de lucru a tatălui meu, istoricul Constantin Giurescu văzîndu-l cum muncește, cercetînd hîrtiile și manuscrisele rămase de la el. În special, manuscrisul „Despre boieri" pe care l-am publicat la puțin timp după moartea tatei, cînd aveam doar 18 ani. Mai întîi, tot ceea ce scria se baza pe o documentare exhaustivă. Zilnic între orele 13,30 și 18 mergea la Arhivele statului, cerceta scrupulos cît mai mult material inedit. Studiul la Arhive, treaba aceea a făcut ca lucrările sale să-și păstreze și azi valoarea pe care au avut-o la data tipăririi. Cînd redacta era foarte sever cu sine. Nu rareori îl vedeam scrîind de 3-4 ori același pasaj, pînă cînd îl mulțumea rigoarea demonstrației, logica planului lucrării și limpezimea exprimării. Concluziile lui în privința claselor de la noi în evul mediu, în privința clasei boierilor și clasei românilor, iar în legătură cu clasa românilor, concluziile lui despre Legămîntul sau Așezămîntul lui Mihai Vodă care corectau un punct de vedere greșit rostit de Bălcescu (în realitate Mihai Vodă n-a legat pe români de pămînt, ci a interzis stăpînilor de români fugiți să-i aducă înapoi pe moșie, așa cum le dădea dreptul obiceiul pămîntului), au rămas de nezdruncinat pînă azi. Tata lucra zilnic, venea de la servici și fără să se odihnească se apuca de muncă, de cercetările lui. Nici la țară cînd mergea pentru cîteva zile nu întrerupea lucrul. Nu l-am auzit plîngîndu-se niciodată de greutatea muncii și de fără sfîrșitul ei. Dimpotrivă, desconsiderea, zîmbea cînd era vorba de cei care însăilau munca așa pe apucate. Pe cărți am găsit adnotările lui. M-au ajutat mult adnotările făcute de părintele meu pe cărți. M-au învățat cum trebuie citit și cum trebuie judecat un text. Din felul cum scria am înțeles că nu căuta efecte literare. Asta nu trebuie să urmărească istoricul. Țăria demonstrației și puterea informației au dat strălucire scrisului său.

SILVIA IORDACHE, tehnician :

„Ar fi necinstit pentru tine și umilitor pentru noi"

Eram în vîrstă de 8 sau 9 ani cînd învățătoarea clasei mele mi-a dat bani să-i fac niște cumpărături. Pe drum, am pierdut banii sau mi-or fi fost furați, nu m-am dumirit. Sigur e că m-am trezit fără ei. Am fugit acasă și plîngînd i-am povestit mamei. Eram foarte săraci, mama nu avea în casă suma aceea. O vecină, martoră la întîmplare, a fost de părere să merg să-i spun învățătoarei. Să-i spun, s-o rog să mă ierte și să înțeleagă că n-am de unde să-i înapoiez banii. Mama n-a fost de acord. „Ar fi necinstit pentru tine și umilitor pentru noi". Mama s-a împrumutat de la cineva și m-a trimis să restitui întreaga sumă. După aia, m-a certat zdravăn pentru pierderea banilor.

Poetul DORIN TUDORAN :

„Eram unul dintre copiii îngroziți de matematică"

Eram un elev foarte slab la matematică. Cîștigasem trei olimpiade de limba română, mă vedeam însă amenințat să rămîn repetent din cauza matematicii. Mama a hotărît atunci să mă mediteze cineva. Am fost odată, la profesoară, am fost de două ori, nu pricepeam mare lucru. Mă luase probabil dreptul un elev care știe de nota 8 și vrea să se pregătească suplimentar pentru obținerea notei 10. În timpul lecțiilor cu ea, matematica mi s-a părut și mai îngrozitoare. După a doua ședință, am dezertat. Continuam să ple de acasă pentru ora de matematică. Continuam să primesc de fiecare dată 50 de lei, cît costa lecția, sumă mare de tot pentru puterile mamei care mă creștea singură. N-aveam curaj să-i spun că renunțasem la orele de matematică. Banii însă nu-i cheltuiam. Doream de mult să am o bicicletă și-i depuneam la C.E.C. în acest scop. După o vreme, mama, profesoară și ea, dar la o altă școală, s-a întîlnit cu profesoara de matematică. „Cum se descurcă, face progrese ?" „Ce progrese, a venit de două ori, de-atunci nu l-am mai văzut", i-a răspuns. Grea lovitură pentru mama. Mă crescuse muncind din greu și dintr-odată descoperea că fiul ei în care avusese deplină încredere, mîntea, își însușise necinstit niște bani și risca să nu ajungă dincolo de clasa a șaptea. Eu, ce să-i răspund ? M-am apărat numai cu atît, n-am cheltuit banii, i-am zis, sînt la C.E.C. „Arată-mi carnetul !" Din zăpăceală, din spaimă nu l-am găsit pe dată. Mama nu m-a crezut. Indignată, înspăimîntată, crezînd că începusem să devin un mic monstru (aveam 14 ani), mama a pornit imediat cu mine spre miliție, cerîndu-le celor de acolo să fiu internat într-o școală de corecție. Ofițerul de serviciu i-a zis să mă lase în grija lui și să revină peste două ceasuri, pînă cînd va aranja toată povestea. Apoi, a început să discute cu mine, a insistat să-i spun dacă într-adevăr aveam un carnet de cecuri cu banii aceia depuși. A început să se lămurească, a înțeles și groaza și indignarea mamei, a priceput și că eu nu reprezentam un caz așa de grav, fiind doar unul dintre copiii îngroziți de matematică, a scos atunci din buzunar 50 de lei, a zis : „du-te prin oraș și cumpără-ți ce vrei de toți banii, apoi, întoarce-te la ora cînd vine și mama-ta". Mi-am cumpărat o cravată cu zgîrci și la ora hotărîtă eram înapoi. Ofițerul s-a adresat mamei : *„am vorbit cu băiatul, comandantul nostru cunoaște și el întîmplarea, nu e cazul de școală de corecție, dacă lucrurile vor continua sau dacă se vor agrava, atunci vom ajunge la această măsură".*

Pe mine, toată întîmplarea, se vede, m-a impresionat mult. La sfîrșitul anului școlar, am terminat cu nota 6 la limba română, disciplină la care fusesem pînă atunci un elev excepțional, și cu nota 10 la matematică.

Anchetă realizată de Romulus BALABAN

În căutarea adevărului

„ALIBIURI" PENTRU ORA 20,30

În seara zilei de 8 aprilie, în jurul orei 20,30 un autoturism, FIAT 1500, intră cu viteză în intersecția din Splaiul Independenței, accidentînd doi bătrîni, soț și soție, care traversau prin locul rezervat pietonilor. Un tînăr, prezent la fața locului, se prinde cu mîinile de portiera mașinii somînd : „Oprește, criminalule !" Conducătorul a ezitat doar o clipă, apoi a apăsat pe accelerator tîrînd după el bătrîna, agățată, cu hainele, sub puntea din față. Bătrînul — proiectat în mijlocul străzii, lovit la cap. Getax-ul, pornit în urmărire, descoperă FIAT-ul pe strada Sf. Elefterie, dar fuseseră suficiente cîteva minute de întîrziere, pentru ca ucigașul de la volanul mașinii să se fi făcut nevăzut. Bătrîna decedase.

„Mașina mi-a fost furată"

M-am uitat la fotografia victimei — așa cum arăta după ce mașina o tîrșiise circa 700 de metri pe caldarîmul străzii — și m-am îngrozit, încerc să mi-l imaginez pe autorul faptei și cînd mă trezesc față în față cu el nu contenesc să-l privesc, caut să descopăr ceva, nu știu prea bine ce, e dimineața zilei de 11 aprilie și încă mai neagă: „N-am nici un amestec, mașina mi-a fost furată". Faptele fuseseră clarificate chiar în aceeași noapte, la 5 dimineața exista și o probă obiectivă, în fond de ce să mă surprindă că neagă, accidentase doi oameni și după aceea, făcînd ce a făcut, îi luase bătrînei și ultima șansă de viață.

„Proprietarul mașinii e soțul meu"

Proprietarul Fiat-ului 1 500, 7-B-3534, era Dumitru Radu, mecanic mașinist la Teatrul Mic. În timp ce un echipaj de miliție făcea cercetări în strada Sf. Elefterie, un Getax trece pe acolo, încetinește, apoi oprește, coboară o femeie. „Ce s-a întîmplat ?" — întreabă neliniștită și adaugă, văzînd parbrizul spart : „Proprietarul mașinii e soțul meu". Din Getax coboară, venind în urma soției, însuși Dumitru Radu, se clatină pe picioare, miroase a băutură (n.b. — rezultatul alcoolmiei : 1,60 la mie) dar susține cu un calm deconcertant : „Mașina mi-a fost furată de la parcajul de pe strada Colonadelor". Cheile mașinii sînt găsite în buzunarul lui.

Din declarația soției, Marioara Radu : „I-am propus soțului să ne întoarcem acasă cu troleibuzul 84, însă nu a voit și ne-am urcat într-un Getax (n.b. Traseul troleibuzului 84 trece pe B-dul Petru Groza ; getaxurile scurtează distanța spre cartierul Drumul Taberei, trecînd prin strada Sf. Elefterie). Pe strada Sf. Elefterie am văzut lume multă adunată pe stradă și am recunoscut mașina noastră după culoare și după număr și i-am arătat soțului meu care nu a schițat nici un gest și nici nu a spus nimic... Eu nu am nici un amestec, nici o vină, trezindu-mă în fața unui fapt împlinit cu ocazia deplasării spre casă, în cartierul Drumul Taberei, și numai la miliție am aflat că mașina a accidentat două persoane".

Momentul accidentului

Dumitru Radu : „În jurul orei 19—19,30 am parcat mașina pe strada Colonadelor, vizavi de barul „Continental", vrînd să-i fac o vizită vărului soției mele, Serghie Bolozan, care lucrează ca vînzător la bufetul de incintă al Ministerului Comerțului Exterior. Am stat la bufet, la Serghie, pînă pe la 20,15 — timp în care am băut o sticlă de bere — după care, lăsînd mașina la parcaj, am plecat pe jos la magazinul „București", unde soția mea e casieră, ca să-i spun soției să termine mai repede, ca să-l luăm pe Serghie de la bufet și să mergem acasă".

Serghie Bolozan : „Cînd a plecat, Dumitru Radu a zis că se duce direct acasă. N-a fost vorba nici că se duce la soție, la magazin, nici că se întoarce ca să mă ia pe mine".

Marin Burcea, portar la M.C.E. : „Cînd a plecat, am ieșit în ușă și m-am uitat după el, era în jurul orei 20,10 și l-am văzut că se duce la o mașină roșie, nu cunosc marca. S-a urcat în mașină și a plecat cu ea".

Dumitru Radu : „Întrucît nevasta-mea a fost de acord cu propunerea mea m-am întors să-l anunț pe Serghie că am aranjat cu nevasta-mea ca să mergem împreună acasă. Portarul a zis că Serghie a plecat și cu această ocazie am văzut că mi s-a furat mașina de la parcaj".

Marioara Radu : „În jurul orei 21, m-am trezit cu soțul meu la locul meu de muncă, lucru ce se întîmplă foarte rar, acesta fiind sub influența băuturii, aducîndu-mi la cunoștință că i-a furat mașina, că ar fi parcat-o în apropierea Ministerului Comerțului Exterior. Avea cheile mașinii asupra sa și m-am mirat de ce mi-a spus, necrezînd acest lucru. I-am spus să anunțe miliția însă nu a voit... Cînd am ieșit din serviciu, la ora 22,10, l-am găsit afară unde mă aștepta, ieșind să fumeze. Nu știam că a fost pe la vărul meu, Serghie Bolozan, nu mi-a spus nimic".

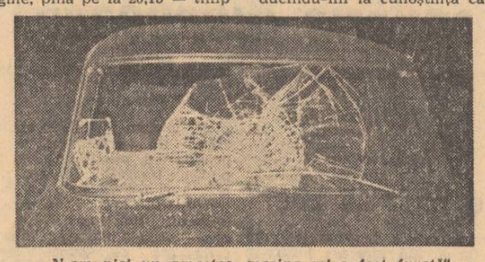

„N-am nici un amestec, mașina mi-a fost furată" — neagă Dumitru Radu. Particule din parbrizul spart se regăsesc — dovadă absolută — în țesătura costumului de haine pe care-l purta la ora accidentului.

„Se făcuse 5 dimineața..."

Reporterul : Cred că existau destule inadvertențe de natură să spulbere „alibiurile", să formuleze adevărul.

Colonelul Gheorghe Ștefăneasa, șeful Serviciului de circulație de la Miliția Capitalei : Pentru noi, a fost limpede din capul locului, dar infractorul a negat tot timpul și — după cum vedeți — neagă și acum.

Reporterul : I-ați arătat fotografia victimei ?

Col. Gh. Șt. : Nu l-a mișcat cu nimic...

Reporterul : Depozițiile portarului, soției, vărului Serghie mi se par mai mult decît concludente.

Col. Gh. Șt. : Mai existau în plus și alte argumente, de ordin tehnic : volanul era blocat, adică cheile fuseseră scoase în mod normal din contact ; nu s-au găsit nici urme de forțare, nici fire rupte ori scoase din contact.

Reporterul : Cu atît mai mult...

Col. Gh. Șt. : În pofida tuturor argumentelor, l-a luat pe „nu știu" în brațe, ținînd-o mortiș : „mie mi s-a furat mașina". Se făcuse cinci dimineața și, dintr-odată, ne apare în minte parbrizul spart. Am trimis imediat să i se aducă un alt costum de acasă, cel cu care era îmbrăcat l-am făcut pachet și l-am dat spre cercetarea laboratorului de criminalistică.

Reporterul : A sesizat intenția ? Cum a reacționat ?

Col. Gh. Șt. : Dezbrăcîndu-și pantalonii, i-a scuturat. Căutînd cu lampa de ultraviolete, aveam să găsim pe jos o primă probă de netăgăduit : un ciob din parbriz.

Reporterul : Laboratorul a confirmat ?

Col. Gh. Șt. : S-au mai găsit în țesătura hainelor o serie de așchii din sticlă. Proveneau de la același parbriz, după cum a dovedit-o identitatea compoziției chimice.

Cornelia SIMIONESCU

Anul mondial al populației în cifre și fapte

Conferința mondială a populației, care-și va desfășura lucrările în capitala țării noastre în luna august a.c. a și început să fie desemnată, în limbajul diplomatic — ca și în vocabularul oamenilor de știință — simplu și semnificativ: Conferința de la București. Pretutindeni, preparativele pentru întimpinarea acestui forum se accelerează și se amplifică. În rubrica de azi reproducem o parte din știrile care ne sosesc din întreaga lume și care ne pot sugera emoția și interesul cu care sînt așteptate dezbaterile, schimbul de idei și de opinii în domeniile privind populația.

• **DIN ALOCUȚIUNEA** rostită de dr. Kurt Waldheim, secretar general al O.N.U., în legătură cu semnificația celor două acțiuni: „Sper ca Anul mondial al populației și Conferința se vor înscrie printre marile evenimente ale anilor 70 și ne vor apropia în mod sensibil de ziua în care lumea va putea spune că problemele demografice cu care sîntem confruntați sînt înțelese și că operațiunile menite să le soluționeze au fost începute".

• **UN STUDIU** întocmit sub egida institutelor franceze de specialitate — apreciate ca fiind printre cele mai competente din lume — începe analiza fenomenelor demografice ce au loc în lumea contemporană, cu acest preambul revelator: „În fiecare zi, pe planetă se nasc 350 000 de copii. Sînt 350 000 de guri de hrănit, 350 000 de ființe umane care au nevoie să locuiască, să fie educate, să deprindă o meserie".

• **ÎN CADRUL O.N.U.** funcționează așa-numitul Fond al Națiunilor Unite pentru activități privind populația. Într-un raport publicat nu de mult se arată că perioada ultimă a fost folosită pentru consolidarea fondului astfel încît acesta să-și poată îndeplini rolul trasat de Adunarea generală de a deveni punctul central în sistemul Națiunilor Unite pentru promovarea asistenței populației. Contribuția la fond însumează, la ora aceasta, peste o sută milioane de dolari. Din această sursă se finanțează peste 600 de proiecte în 78 de țări.

• **CUNOSCUTUL** regizor italian Roberto Rosellini a închinat Anului mondial al populației un amplu film documentar care este pe cale de a fi încheiat. Ideea care l-a călăuzit pe creator a fost, după propria-i declarație, să stabilească: „un dialog internațional permanent asupra problemelor populației, prin cinema".

• **ZIARISTUL** indian Dom Moraes a publicat o amplă lucrare „Cartea despre populație", consacrată Anului mondial al populației prefigurind Conferința de la București. Pentru a-și fundamenta observațiile, el a întreprins o serie de călătorii de studii în Asia, Africa, America Latină, Europa. Cartea se va tipări în zece limbi.

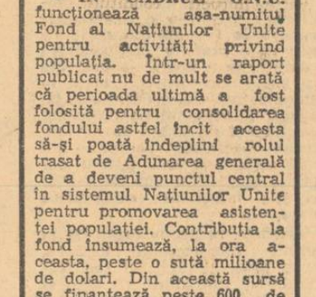

Nu e o țigară de foi ci un instrument muzical, cel mai vechi descoperit pînă în prezent în Europa. Găsit într-o zonă, odinioară mocirloasă, a Danemarcei, de arheologul Svend Jörgensen din Copenhaga, instrumentul, un fluier din os innegrit de vremuri, are o vîrstă venerabilă: peste 8 000 de ani. Potrivit aprecierilor prof. Jörgensen străvechiul fluier servea ca obiect de cult.

Pe firul evenimentelor

LA REVEDERE, LA BUCUREȘTI!

de Nicolae LUPU

Poate mai mult ca niciodată cu prilejul unei recente călătorii mi-a fost dat să aud atît de des pe îndepărtatele meleaguri cuvîntul București. Congresmeni și senatori, oameni de afaceri încheiau convorbirile cu un aproape tradițional „La revedere, la București". Unii se pregăteau să ne viziteze țara pentru a lua parte la sesiunea Uniunii interparlamentare, alții pentru a prospecta piața românească. Experți economici din Europa Occidentală aveau în vedere posibilitatea de a participa la lucrările Comisiei Economice pentru Europa. Iar la sediul Organizației Națiunilor Unite înalți funcționari ai O.N.U., ziariști, membrii delegațiilor evaluau, între altele, condițiile de lucru pentru activitatea ce doreau să o desfășoare la București cu prilejul Conferinței Mondiale a Populației. Las de o parte enumerarea diferitelor întîlniri cu oameni care ne vizitaseră țara fie cu prilejul altor reuniuni, fie cu treburi legate de dezvoltarea schimburilor economice. Concluzia se impune de la sine: capitala țării noastre a devenit un centru internațional, loc de întîlnire al oamenilor de bunăvoință, gata să acționeze în spiritul colaborării internaționale pe toate planurile.

După cum arăta președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntul rostit la ședința inaugurală a Uniunii Interparlamentare, un fenomen deosebit al contemporaneității îl reprezintă faptul că „opinia publică și reprezentanții ei, masele largi populare din toate țările joacă un rol tot mai mare în determinarea evoluției politice mondiale, în promovarea păcii și colaborării". O expresie concretă a acestui fenomen o reprezintă tocmai activitatea de dezbatere și decizie a problemelor în foruri largi, cu participarea tuturor celor interesați. Este cu atît mai firesc deci ca România, promotoare consecventă a unor astfel de idei, să ofere climatul propice, să atragă și să găzduiască o parte importantă a acestei activități. Este desigur o sursă de satisfacție să consemnăm că eforturile României pentru accelerarea proceselor pozitive ce au loc pe arena mondială găsesc și pe această cale o recunoaștere deplină nu numai prin organizarea reuniunilor la București dar și în luările de poziție de la tribuna forurilor respective. Președintele ad-interim al Consiliului Interparlamentar Gurdial Singh Dhillon găsea cu cale să declare în fața a aproape 400 de parlamentari din 62 de țări: „Țara dumneavoastră a demonstrat un spirit de largă cooperare internațională, care reprezintă, de asemenea, unul din principalele scopuri ale Uniunii Interparlamentare și este un lucru îmbucurător să constați că poporul român este cu grijă călăuzit spre aceste obiective de către o înțeleaptă conducere politică".

Dar dincolo de dezbaterile pe teme atît de importante, aceste multiple activități permit un contact viu cu realitățile țării noastre, cu căldura primitoare a poporului său. De aceea în acel „la revedere, la București" am regăsit de fiecare dată o particică din experiența celor ce au fost pe la noi și au comunicat-o. Fie că erau spuse de cei ce abia aveau să ne cunoască țara și capitala, fie de cei care trecuseră pe aici, cuvintele oglindeau totdeauna bucuria unei întîlniri cu un popor prieten, ospitalier, deschis spre largile orizonturi ale unei lumi în continuă schimbare, gata să împărtășească tuturor celor veniți cu prietenie, bucuriile și năzuințele sale.

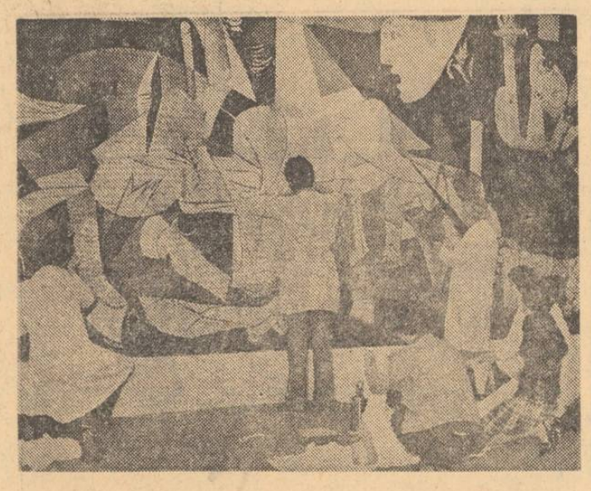

Presa din întreaga lume a publicat relatări privind un act de vandalism întreprins de un dezechilibrat mintal împotriva unei capodopere a cunoscutului pictor Picasso. După cum s-a anunțat, un oarecare Tony Shatrazi, (care ulterior, în timpul cercetărilor, s-a dovedit că este un alienat mintal) a pătruns într-un muzeu din New York unde era expusă faimoasa „Guernica" și a încercat să stropească opera cu un spray. Din fericire, intervenția oportună a vizitatorilor și a paznicilor, precum și faptul că produsul folosit de atentator nu era corosiv, a permis restauratorilor posibilitatea să intervină urgent și să înlăture orice urmări. În imagine: un moment din timpul restaurării.

■ **VRÎND** să dovedească că maxilarul unui om este mai puternic decît al unui leu, un acrobat de circ, John Massis din Neapole (Italia), în vîrstă de 28 de ani, a tras, cu ajutorul dinților... un tramvai! Vagonul, care cîntărea 14 tone, a înaintat... 4 metri.

■ **LA BIRMINGHAM (Anglia)** a fost realizat un aparat electric care... adoarme. Cu ajutorul unui bandaj prins în jurul capului și legat prin două fire de aparat, cel care suferă de insomnii este în scurt timp deconectat, după care survine un somn odihnitor, normal, fără tulburări ulterioare. Experiențele făcute înainte de lansarea în producție a aparatului au dat rezultate bune.

■ **ÎN PROVINCIA** austriacă Stiria a fost înregistrat un accident alpin neobișnuit. Un turist a supraviețuit unei căderi libere de peste 70 m., într-o prăpastie. Dar, după ce a „aterizat" pe zăpada afînată, el s-a mai rostogolit încă vreo 120 m spre fundul prăpastiei, alegîndu-se cu leziuni ale coloanei vertebrale.

■ RECENT, a apărut o nouă ediție (în trei volume) a Enciclopediei Britanice la care s-a lucrat 15 ani. Reamintim că prima ediție a acestei lucrări a apărut la Edinburg în anul 1768.

■ **ÎN BULGARIA** se află sub ocrotirea legii peste 300 de copaci între 300 și 800 de ani. „Decanul" pădurilor bulgare este un pin, în masivul Pirin, care după aprecierea specialiștilor are vîrsta de peste 1500 de ani.

Ridicat recent în largul coastelor R.S.S.Estone, pe bancul Tallinnmadal, radiofarul din fotografie, înalt de 31 m. își face singur „datoria" fără personal de deservire. Aparatajul de semnalizare optică și radio e telecomandat din Tallinn, capitala estonă. În curînd el va funcționa cu energie atomică, motoarele Diesel care îl acționează urmînd a fi înlocuite prin generatori cu izotopi.

remember • remember • remember

BAMBERG (II)

Cel mai neobișnuit edificiu al orașului e vechiul Rathaus. Zidit în mijlocul unui braț al riului și legat de oraș prin două poduri, Rathausul e alcătuit din două clădiri de profil gotic avînd între ele o alta în stil baroc, prin interiorul căreia un gang face legătura între cele două poduri. Una dintre clădirile gotice are pereții acoperiți în întregime cu o pictură murală foarte germanică. Clădirile nu au aparent nimic comun una cu alta și, perfect îngemănate, constituie un hibrid tricefal care privit sub aspectul canoanelor arhitecturale devine o absurditate dacă nu o oroare. Un turn de palat baroc cu balcon și stemă de o somptuozitate dusă la exces, strivit între o casă burgheză cu frescă exterioară și o moară de apă, voluminoasă și cubică din veacul al XV-lea cu pereții copleșiți de geometria complicată a lemnăriei aparente. Și totul situat pe un bloc de piatră, între două brațe de apă, peste care se întind podurile cu cîte o singură boltă. În realitate, sfidînd orice principii și legi, clădirea e splendidă printr-o convertire contrapunctică al cărei secret rezidă în geniul maeștrilor, în impenetrabila acțiune a timpului sau poate în amîndouă laolaltă... întotdeauna m-au impresionat asemenea ipostazii, exemplare de frumusețí anti-estetice, atît de frecvente bunăoară la Veneția, oraș al ereziei și al abuzului... artistul refuză actul de imitație și clădirii gotice preferă să-i adauge o ramură nouă în spiritul epocii și chiar în acela al propriei sale personalități, convins fiind că toate stilurile nu sînt decît diferitele ipostaze ale nostalgiei de arhetipuri, diferitele graiuri prin care artiștii au încercat dealungul timpului să dialogheze cu aceeași lume ideală și imposibilă... antagonismul acestor graiuri nu e decît principiul lor de continuitate, mecanismul mișcării circulare prin care spiritul formelor se comunică... și apoi timpul cu patina lui concretă ori inefabilă creează un straniu modus vivendi *al lucrurilor celor mai eteroclite, le* muzeifică *printr-o deplasare a accentului dela istoricitatea lor la caracterul lor de valori paradigmatice ale creativității umane... dar farmecul singular al Rathausului dela Bamberg vine și din germanismul său sesizant, acel amestec de fantezie nocturnă izvorîtă din lumea pădurilor, de naturism anxios și de poezie îngenuă elementară care, pe planul morfologiei stilistice, situează întotdeauna formele la confluența realității cu virtualitatea inepuizabilă... poate deaceea barocul — care nu e numai un stil ci și formula unei structuri sensibile — se implică în întreaga istorie a artei germanice începînd cu epoca romanicului și pînă în zilele noastre.*

★ ★ ★

Rareori mi s-a întîmplat, ca la Bamberg, să fac aproape total abstracție de oraș ca atare, să circul pe străzi cu sentimentul că nu sînt străzi ci spații de acces la bogata gamă a monumentelor pe care urma să le văd... spații armonioase colaborînd într-un fel la structura muzicală a ansamblului, ca și cele trei brațe ale riului care străbat orașul dîndu-i pe alocurea un caracter de micà *Veneție, cum obișnuiesc să numească localnicii cîteva cheiuri foarte picturale... căci orașul e al istoriei și al artei, oraș platonic, oraș de lux așa cum nu-și pot permite să aibă decît țările foarte bogate sau cele foarte sărace, silite să-și industrializeze splendorile reale ori trucate... în cele din urmă și bijuteriile false pot fi obiect de negoț. În trenul care mă aducea din Berlinul Occidental, am călătorit cu un profesor argentinian dela Cordoba. El îmi spunea că petrece în fiecare primăvară trei săptămîni la Bamberg. Muzee, vechi biblioteci, muzică, teatru. Stă la aceeași pensiune unde odată lui privește spre podul veghiat de statuia Sfintei Cunigunda. Eu însă voi face un popas fugar și cine știe cînd voi mai reveni între aceste coline. Deaceea umblu absent printre obiectivele pe care mi-am propus să le văd și nu-mi pot îngădui deocamdată doza de hoinăreală nonșalantă ce se implică și ea atît de firesc în registrul de voluptăți ale călătorului. Adeseori în asemenea situații riști să nu poți vedea orașul din cauza monumentelor lui... orașul care e întotdeauna altceva decît suma acestor monumente... orașul e și văzduhul și cerul și vîntul sunînd în copacii lui, lumina răzbind printre străzi și oamenii cu fizionomiile lor, cu graiul, cu gesturile, cu tăcerea... un riu ori un fluviu nu e niciodată același în toate orașele pe care apa lui le parcurge... nici platanii nu sînt pretutindeni aceiași, nici porumbeii...dela primele mele călătorii mi-am dat seama că nici noi înșine nu rămînem aceiași cînd trecem dintr-un oraș în altul, că în fiecare dintre orașele unde poposim ne întîmpină unul din nenumăratele personaje ce se alcătuiesc în ființa noastră... întîlniri plăcute sau neplăcute, așteptate îndelung ori evitate ani de-a rîndul pînă cînd un ceas, un hotar, o veste vine să-ți dăruiască o nouă măsură la fel de revelatoare și de zadarnică... ce bine e că toate aceste lucruri nu te fac nici mai înțelept, nici mai bogat, nici mai rezonabil și că-ți poți păstra nepedepsit toate iluziile care îmbătrînesc odată cu tine...*

a. e. baconsky

Un gigant în voia valurilor

● Croaziera se anunța distractivă... ● Cînd „Queen Elisabeth 2" nu mai este „Regina mării" ● 1637 pasageri transbordați în plină mare! ● „Parcă participam la turnarea unui film despre Titanic"... ● Și, totuși, „Q. E.–2" a avut noroc

TRECUSE O ZI ȘI JUMĂTATE și croaziera se anunța distractivă. Cei 1 637 călători — majoritatea jucători și suporteri ai echipelor de fotbal american — petreceau pe punte și în cabaretul din interiorul vasului, așteptînd ca „Queen Elisabeth-2" — Regina mării, cum i se mai spune faimosului transatlantic englez — să acosteze la Porto Rico, primul punct din itinerariul vacanței lor. Pasagerii nu aveau chiar posibilitatea să asculte cum „marea șoptește vaporului" — așa, cel puțin, făgăduiseră reclamele multicolore făcute croazierei — dar, în orice caz, era plăcut. Fuseseră vizionate filme sportive, se discuta pasionat despre ultimele și viitoarele meciuri de fotbal, se dansase și se legaseră cunoștințe. Trecuse de miezul nopții, mulți erau deja în cabine. Cînd, brusc, a devenit vizibilă o oarecare agitație a echipajului. Un ofiter a confirmat călătorilor: „Da, avem niște neplăceri mecanice. Dar le remediem repede". Marea era liniștită, cerul înstelat. Nici un călător nu a dat semne de îngrijorare. Cu toții au plecat, liniștiți, la culcare...

OFIȚERII NAVEI nu s-au mai culcat însă noaptea aceea. Fuseseră semnalate scurgeri grave de ulei în toate cele trei cazane, care se opriseră automat din funcțiune. Tentativele de reparare nu au dus la nici un rezultat și, în zorii zilei de marți 2 aprilie, „Q-E-2", nava amiral a companiei britanice „Cunard", a rămas în voia valurilor. Cercetînd înfrigurat buletinele meteorologice — optimiste — căpitanul vasului a cerut instrucțiuni de la Londra. După consultări cu reprezentanții guvernului, conducătorii companiei au hotărît să acționeze cu promptitudine. Repunerea în funcțiune imediată a transatlanticului fiind imposibilă, trebuia asigurată evacuarea pasagerilor. În plină mare și cît mai repede, pînă nu se înrăutățea vremea. Portul cel mai apropiat, la 280 de mile, Bermudele. Acolo, după cum s-a aflat, se găsea vasul norvegian „Sea Ventura", cu 560 de pasageri. Solicitată telefonic, societatea căreia îi aparține vaporul a acceptat să asigure, contra 250 000 dolari, transbordarea pasagerilor de pe „Q-E-2". Pasagerii de pe „Sea Ventura" au fost debarcați cu cea mai mare viteză: unii, care se găseau doar cu costumul de baie pe ei, au fost lăsați cu mașina la un hotel și li s-au dat bani să-și cumpere haine! Cu viteză maximă, nava norvegiană s-a îndreptat spre „Queen Elisabeth"...

ÎNTRE TIMP se făcuse ziuă și, pe transatlantic, știrea defectării cazanelor și decizia de a se face transbordarea, în plină mare, erau deja cunoscute. Pe vas nu mai era energie electrică. Nu mai funcționa instalația de climatizare. Apă de băut nu se mai găsea. Ascensoarele fuseseră scoase din uz. Pentru a-i liniști pe pasageri, organizatorii au servit gratuit băuturi alcoolice (fără gheață) la toate cele opt baruri și au aranjat ca orchestrele să cînte fără încetare în cele patru cluburi de noapte. Dar buna dispoziție nu se mai lega. Alimentele începeau să miroasă. În cabine nu se mai putea intra. Erau întunecoase, aerul devenise greoi și încins. Cele patru bazine de înot nu mai suscitau nici un interes — echipamentul care asigura circulația apei era imobilizat. Cu toate că marea continua să fie liniștită, unii erau îngrijorați. Tragedia „Titanicului" stăruia în amintire...

DUPĂ MAI MULTE ORE, „Sea Ventura" a sosit în apropierea „Reginei mărilor", răspunzînd — pentru un sfert de milion de dolari — la S.O.S.-ul deghizat lansat de transatlantic. Operațiunile de transbordare au durat cîteva ore și au decurs în bună ordine. Pasagerii de pe „Q-E-2" au fost coborîți pe o pasarelă de unde au urcat în șalupe. Acestea i-au transportat pînă la pasarela lăsată de „Sea Ventura", de unde călătorii au urcat pe vasul norvegian. La bordul acestuia s-a creat o mare înghesuială, dar nimeni nu a protestat. Cei 940 de membri ai echipajului au rămas pe „Queen Elisabeth-2", continuînd să facă încercări de reparare. Unul din călători a declarat ulterior că în momentul cînd a părăsit nava, paralizată, a avut senzația că participă la turnarea unui film despre „Titanic"...

LA BERMUDE, tuturor pasagerilor li s-a restituit costul integral al biletelor, o dată cu scuzele de rigoare și invitația de a face, altădată, o nouă călătorie cu navele „Cunard". Pentru cunoscuta companie londoneză de navigație, neobișnuita aventură a transatlanticului a avut consecințe importante. Remorcarea vasului pînă în Insulele Bermude, reparațiile, anularea croazierei începute și a celei următoare, care trebuia să găzduiască primul campionat internațional de „backgammon" (joc de table!) pe mare, închirierea lui „Sea Ventura" etc. s-au soldat cu o pierdere de un milion de lire sterline. Adică mai mult decît plănuise compania să obțină beneficii pe întregul an 1974. Unii conducători ai lui „Cunard" sînt totuși mulțumiți. Dacă ar fi fost furtună, dacă „Q-E-2" ar fi fost mai aproape de țărm sau într-o regiune cu stînci, aventura s-ar fi putut încheia tragic. Cu pierderi de vieți omenești, cu scufundarea transatlanticului.

DE ACEEA, evocînd neplăcerile croazierei și pierderile cu care ea s-a soldat, săptămînalul londonez „Sunday Times" își exprimă părerea că, „totuși, „Q-E-2" a avut noroc...".

U. VĂLUREANU

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

CIOCNIRE ÎN CEAȚĂ

15 mașini iau foc pe o autostradă belgiană

— Am văzut înainte, în norul de ceață, un zid în flăcări. Atunci am frînat cu disperare. În spate, remorca camionului meu a fost străpunsă. Am sărit din camion. Un minibus se „încastrase" în barul din partea stîngă a autostrăzii. Am auzit voci de copii, strigînd după ajutor. Am tras doi micuți de sub minibuz. Erau răniți, dar trăiau. Alții se aflau întinși pe bănci.

Acestea au fost declarațiile unui conducător auto care a participat la tragicul accident de la Wommelgem (Belgia).

★

Era într-o zi de joi, dimineața. Sfîrșit de martie 1974. Către orele unsprezece. De două ore și jumătate jandarmii și pompierii încercau să domolească focul, care „calcinase" carcasele strivite într-un groaznic accident de circulație pe autostrada belgiană E3.

În direcția spre Anvers erau implicate 15 mașini: camioane, autocamioane grele de mare tonaj, autoturisme și camionete. În fața epavei uriașului său transportor de alimente, șoferul — un tînăr de 25 de ani — cu chipul palid, povestea:

— Înaintea podului care bifurcă spre Canalul Albert vizibilitatea era destul de bună. La acea oră mașinile urmau un șir neîntrerupt. Viteza era normală. Cînd deodată, am intrat într-un nor de ceață. Totul era cenușiu. Un zid dens și întunecat. Am încetinit viteza. Mă aflam pe extremitatea dreaptă a autostrăzii, cînd, am văzut bariera de foc. Instinctiv am apăsat pe pedala frînii.

Ceea ce s-a „petrecut" mai înainte au încercat să reconstituie judecătorul de instrucție și procurorul. Au „descoperit" că, în capul șirului antrenat în catastrofă circula un camion încărcat cu 13 tone de pămînt. Camionul a fost tamponat din spate (fără să fi încetinit viteza) de către un tractor, care trăgea o platformă încărcată. Aceasta i-a fost fatal. Sub șoc, partea tractată a luat foc, și, cei doi conducători auto — după ce și-au oprit mașinile — au detașat remorcile cu scopul de a salva camioanele. În acel moment, a sosit un camion al unei întreprinderi de înghețată, care a izbit din plin remorca desprinsă de camion. Blocînd astfel partea carosabilă a autostrăzii, camionul a fost ciocnit la rîndul său — în lanț — de o duzină de alte mașini. Mai întîi, un autocamion de mare tonaj, apoi un Ford distrus de o mașină foarte grea, care ducea cu ea conteinere, urmată de un alt camion extrem de greu, încărcat cu materiale de construcții — care, la rîndul său, distrugea un DS. Toate aceste mașini au luat foc. Unele după altele. Făcînd morți și răniți.

Cîți? După spusele procurorului doi copii, o tînără, au fost uciși pe loc în minibuz. În minibuzul care străpunsese camionul. Acesta transporta spre Paris copii aflați sub patronajul unei societăți de binefacere. Răniții — pînă acum salvați — sînt în număr de 12. S-ar mai putea să fie surprize.

Autoritățile consideră că această ciocnire „în lanț" constituie accidentul cel mai grav care s-a înregistrat pînă acum pe E3.

MEDICUL DISTRAT...

...și urmările inversării a două injecții

La punctul sanitar din comuna așteptau patru persoane: un țăran în vîrstă, o tînără care însoțea un copil mic și un puști de vreo 12 ani. Medicul se bucură că are în sfîrșit timp să întocmească lista cu necesarul de medicamente, treabă pe care o tot amîna. Se ocupă mai întîi de persoana în vîrstă, injectă apoi copilului serul împotriva mușcăturii de viperă și în sfîrșit îl chemă în cabinet pe băiatul care se înțepase la picior, pentru a-i face serul antitetanic. Băiatul răsuflă ușurat și ceru fiola goală. Medicul surise. Știa obiceiul satului; ca să dovedească acasă că trecuse pe la medic copiii arătau fiolele goale și primeau în schimb o mică răsplată. Îi făcu cu ochiul în timp ce băiatul înhăța fiola și o zbughi pe ușă. Făcînd ordine pe masa de sticlă, medicul se trezi în mînă cu capsula goală a serului antitetanic. Rămase paralizat cîteva clipe nevenindu-i să creadă deși era clar. Inversase injecțiile; băiatului cu rana la picior îi administrase serul împotriva veninului și invers. Cu inima grea întocmi lista de medicamente, apoi fără să-și scoată halatul ieși din cabinet și se îndreptă spre birtul din sat, unde se afla telefonul. Voia să anunțe la conac greșeala, copilul fiind fiul moșierului. Urma apoi să-l caute pe celălalt. Cînd păși în birt, telefonul începu să sune. Cineva îl căuta tocmai pe el. Îndrăma îi bătea să se spargă cînd luă receptorul în mînă. „Doctore, se poate injecta un ser antitetanic imediat după un ser împotriva mușcăturii de viperă?" La conac, zburdalnicul Luigi se jucase cu o sabie ruginită și se tăiase adînc la mînă. Tremurînd medicul abia reuși să răspundă..... „Vă murturisesc că tocmai asta i-am injectat".....

Mai ușurat, medicul comandă ceva de mîncare, dar după primele înghițituri supărarea îl cuprinse din nou. Se ridică și chemă ospătărița ca să-i plătească. Mirată, fata luă banii, apoi îi arătă un om care stătea în ușă și nu îndrăznise să-l deranjeze de la masă. „Pe dumneavoastră vă așteaptă"...

„Doctore, nu mai înțeleg nimic, acum cîteva ore, după ce i-ați făcut serul antitetanic, Pietro a fost mușcat de o viperă și n-a pățit nimic... am aflat abia acum cînd m-am întors de la cimp".

Doctorul se întoarse spre ospătăriță și-o întrebă dacă știe cumva numele celui care-l protejează pe medicii distrați. Tînăra încruntă sprîncenele uluită.

S-a petrecut într-un sat din Liguria (Din „Domenica del Corriere")

PUII DE CERB ȘI PĂDURARUL

În statul Ohio, S.U.A., în apropiere de Colombo, există un lac artificial. Pe aceste meleaguri trăiește un om, un pădurar tie foarte mulți ani. Se numește Gardner Workmann. Contactul zilnic cu natura, l-a făcut să îndrăgească toate sălbăticiunile, să le cunoască viața, obiceiurile. Și cînd e cazul să le vină în ajutor salvîndu-le de la pieire. Așa s-a întîmplat recent într-o zi de iarnă a anului 1974.

O haită de ciini vagabonzi găsiseră cu cale să urmărească doi cerbi. Erau înfometați și „gîndeau" că prada le va fi îndestulătoare pentru multe zile. Sărmanii cerbi — care de fapt erau doi pui — au alergat din răsputeri, căutînd să scape de urmărirea ciinilor. La un moment dat, au ajuns în fața unui lac înghețat. Au crezut ei. Pentru a deruta ciinii, cel mai „virstnic" a pășit pe gheață. Celălalt, ceva mai tînăr, a ezitat. I-a fost teamă să pășească pe un teren atît de puțin... sigur. A rămas pe țărmul lacului.

În timpul acesta, ciinii se apropiaseră. Pieirea era... iminentă. Pădurarul, observînd scena, a încercat să prindă puiul de cerb, mai înainte de a fi sfîșiat de ciini. Cu ajutorul unui „laso" a reușit să-l pună la adăpost în cabana sa. A revenit. Trebuia salvat și al doilea cerb care era pe cale să se înece, deoarece gheața se spărsese.

La rîndul lui, pădurarul a început să alunece pe marginea lacului înghețat. Cerbul se afla spre centru, și, pînă acolo, nu putea ajunge cu frînghia. Atunci a căutat un loc pe țărm, unde unghiul să fie mai apropiat de locul unde se afla sărmanul cerb. Animalul a privit o clipă imobil, apoi a încercat — chinuindu-se și el — pe un colț de zăpadă lunecoasă, să se apropie. Ceva tainic îi șoptea că omul de pe țărm nu-i este vrăjmas. Că vrea să-l ajute. Operația a durat o oră și un sfert. În sfîrșit, pădurarul a reușit să prindă coarnele cerbului cu frînghia și să-l tragă spre mal. Cînd a ajuns la cabană, „celălalt" aștepta liniștit, nemișcat. Între timp, ciinii se îndepărtaseră spre alte ținte.

După o noapte petrecută în cabana „salvatorului", cei doi cerbi și-au dorit... eliberarea. Au pășit spre ușă privind rugător în ochii salvatorului. Acesta a înțeles. Le-a deschis ușa. Puii de cerb au plecat în galop, să-și găsească mama.

SPIRALE

Strigarea numelui (II)

de Eugen BARBU

O fi știind Nichita Stănescu că în „*Ars poetica*" el reîncearcă crearea lumii prin cuvinte, cum se întîmplă în filozofia vedică, în religia egipteană sau în concepția biblică sau cu arhetipurile lui Platon, și, ca să venim mai încoace, cu *Mumele* lui Leibniz ? (vezi și Goethe, *Faust*). Dar mai bine să citâm poezia care mi se pare de o rară frumusețe : „*Îmi învățam cuvintele să iubească / Le arătam inima / și nu mă lăsam pînă cînd silabele lor / nu începeau să bată / Le arătam arborii — / și, pe cele care nu voiau să fosnească / le spinzuram fără milă de ramuri / Pînă la urmă, cuvintele / au trebuit să semene cu mine / și cu lumea / Apoi / m-am luat pe mine însumi / m-am sprijinit de cele două maluri ale fluviului / ca să le arăt un pod / un pod între cornul taurului și iarbă / între stelele negre ale luminii și pămînt / între timpla femeii și timpla bărbatului / lăsînd cuvintele să circule peste mine / ca niște automobile de curse, ca niște trenuri electrice / numai să ajungă mai iute la destinație. / numai ca să le-nvăț cum se transportă lumea / de la ea însăși / la ea însăși*". Poemul e pustiit de un oarecare imagism, dar pare nobil în totalitate.

În „*Quadriga*", întîlnim aluziuni la concepțiile pitagoreice și chiar ale unor părinți ai bisericii care socoteau corpul omenesc ca pe un vehicol, lucru întîlnit la toți teozofii : „*Suiera o quadrigă pe cîmpia / secundelor mele / Are patru cai, are doi luptători / Unul e cu ochii în frunze, altul / cu ochii în lacrămi / Unul își ține inima înainte, în cai / altul și-o trăgește peste pietre, în urmă / Unul strînge frîiele cu mîna dreaptă / altul tristețea în brațe / Unul e neclintit cu armele / celălalt cu amintirile / Suiera o quadrigă pe cîmpia / secundelor mele / Are patru cai negri / are doi luptători / Unul își ține viața în vulturi / altul își ține viața în roțile rostogolite / Și caii aleargă pînă cînd sparg cu boturile, secunda / aleargă în afară, aleargă în afară / și nu se mai văd*".

Nobil horațiană ni se pare „*Trist cîntec de dragoste*" : „*Numai viața mea n-a murit pentru mine într-adevăr / Cîndva / Numai iarba știa gustul pămîntului / numai singelui meu îi e dor într-adevăr / de inima mea cînd o părăsește / Aerul e înalt, ești înaltă / Tristețea mea e înaltă / Vine o vreme cînd mor caii / Vine o vreme cînd se-nvechesc mașinile / Vine o vreme cînă plouă rece / Și toate femeile poartă capul tău / și rochiile tale / Vine și o pasăre mare, albă, care ouă pe cer luna*", în care, ultimele două versuri mi se par regretabile.

Un frumos fragment dintr-o poezie fără titlu : „*O, revărsare de mirosuri suave / alergare de iepuri ; albire de ziuă / lină topire de lumi ale gheții / Alunecare a pletelor, geamănă / cu singurătatea neagră a pămîntului / nu te voi învăța niciodată / Nici un cuvînt din limba după-amiezilor*", cum frumoase sînt aceste versuri din „*Verbele nebune*" : „*Verbele nebune alergă după tine / și respirația ninsorii / te scrie în aer / Verbele nebune ajung din urmă tăcerea / îmbrățișează ramurile goale / schiază pe melancolia ta*".

De o mare gracilitate, amintind suava lentoare a zborurilor de fluturi, mi se pare „*Cîntec*", unde vadul liric curge cu o fluență primăvăratică, atestînd o mare formă poetică : „*Amîntiri nu are decît clipa de-acum / Ce-a fost într-adevăr nu se știe / Morții își schimbă tot timpul între ei / Numele, numerele, unu, doi, trei... / Există numai ceea ce va fi / numai întîmplările neîntîmplate / Atîrnînd de ramura unui copac nenăscut, stafie pe jumătate / Există numai trupul meu înlemnit / ultimul, de bătrîn, de piatră / Tristețea mea aude nenăscuții cîini / Pe nenăscuții oameni cum îi latră / O, numai ei vor fi în adevăr ! / Noi, locuitorii acestei secunde / sîntem un vis de noapte, zvelt / cu o mie de pictoare alergînd oriunde*".

O poezie existențialistă mi se pare „*A șasea elegie*", realizată cu mijloace obsesive : „*Stau între doi idoli și nu pot să aleg / Pe nici unul, stau / între doi idoli și plouă mărunt / și nu pot să aleg pe niciunul / și-n așteptare înlemnesc / idolii în ploaia măruntă. Eu stau / și nu pot să aleg între două / bucăți de lemn, și plouă mărunt și nu pot / în putreda ploaie s-aleg / Stau și lemnele cele două și-arată coastele albite de ploaia măruntă / Stau între două schelete de cal / și nu pot să aleg pe nici unul, stau / și plouă mărunt, topind pămîntul / Sub oasele albe, și nu pot să aleg / Stau între două gropi și plouă mărunt / și apa roade pămîntul cu dinți / de șobolan înfometat / Stau cu o lopată în mînă, între două gropi / și să nu pot, în ploaia măruntă / să aleg prima pe care voi astupa-o / cu pămîntul mușcat de ploaie măruntă*".

Una dintre cele mai celebre poeme ale lui Nichita Stănescu rămîne peste vremuri, „*Elegia a opta, hiperboreană*", în care este descrisă călătoria poetului către landul preafericiților, tărîmul ultim, visat al celor într-aripați de vers, ținutul hiperboreei unde s-a născut însăși ideea de zbor : „*El mi-a spus atunci, văzînd lucrurile fixe / ale alcătuirii mele / Aș vrea să fugim în Hiperborea / și să te nasc viu / asemenea cerboaicei / pe zăpadă / în timp ce aleargă și urlă / cu sunete lungi atîrnate de stelele nopții / La frig cu noi și la gheață ! / Îmi voi dezbrăca trupul / și voi plonja în ape / cu sufletul neapărat / Luîndu-și drept limită / animalele mării / Oceanul va crește, desigur, va crește / pînă cînd fiecare moleculă a lui / cît un ochi de cerb va fi / sau / cu mult mai mare / cît un trup de balenă va fi / Voi plonja într-o astfel de apă mărită îzbindu-mă de brownienele privelești / într-o mișcare de spor, disperată / voi face zigzaguri : lovită de mari, întunecate, reci molecule / adeptele lui Hercule / Fără putințe de înec și fără / Putință de mers și de zbor / numai zigzag și zigzag și zigzag / înrudindu-mă cu feriga / printr-un destin de spor / Aș vrea să fugim în Hiperborea / și să te nasc viu / urlînd, alergînd, zdrobită de zimții cerului vinețiu / pe ghiața crăpată în iceberguri / risipite sub cer vinețiu / Ea aprinse deodată o lumină / de lîngă genunchiul ei, verticală / sub o pălărie roșie / virginală / Aruncă lîngă glezna mea o carte / scrisă în cuneiforme / Îngeri presați ca florile / se scuturau sfărîmați pe platforme / Îngeri înnegriți între litere / între pagina de deasupra și cea de jos / subțiați, fără apă în ei și răcoare / cu tăiș fioros / Ca să mă tai cu ei de privirile care fără să le-nvoiesc mi-au crescut / cînd, togă virilă, tristețea mea aspră, cu o fibulă de ghiață mi-o prind / La Hiperboreea, acolo — ea, mi-a spus / ținîndu-ne unul de altul de ceafă / cu brațul drept, cel nezburînd / ne vom cufunda sub gheață în apă / Hiperboreea, zonă mortală / a maimarilor minții / loc al nașterilor de copii de piatră / din care sculptați sînt doar sfinții / Hiperboreea, alb negru, aur-argint / relevație, nerelevație, tristețe / alergînd și orbecăind / Ea își ridică deodată capul : / Deasupra ei aleargă globuri albe / și norii se destramă în fîșii verzui / Se-arată o sferă cu-ntuneric ca munții / pe care păsările stînd înfipte-n ciocuri / cu pocnet greu de aripi o rotesc / Desigur, idealul de zbor s-a-ndeplinit aici / Putem vedea mari berze-nfipte-n stînca / mișcîndu-se încet. Putem vedea / vulturi imenși, cu capul îngropat în pietre / bătînd asurzitor din aripi / și putem vedea / o pasăre mai mare decît toate / cu ciocul ca o osie albastră / în jurul căreia se-nvîrte / cu patru anotimpuri sfera / Desigur, idealul de zbor s-a-ndeplinit aici / și-o aură verzuie prevestește un mult mai aprig ideal*"

Dantesc, esoteric, amintind de pictura încărcată de mituri a lui Sabin Bălașa, Nichita Stănescu străbate virsta de aur a poeziei sale în acest poem. Dar, să-l mai urmărim...

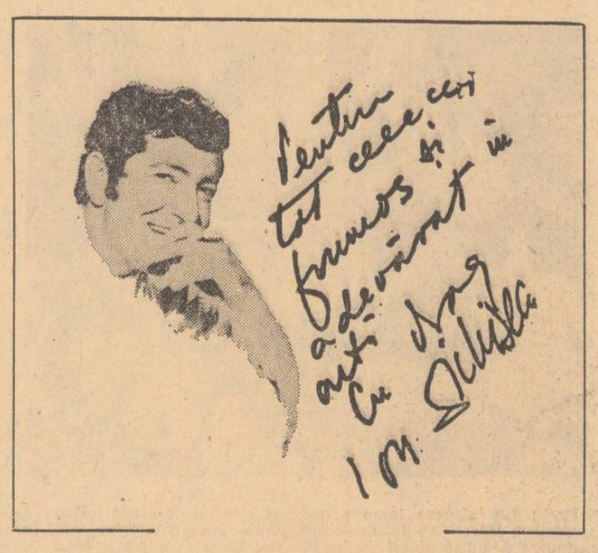

ACTORII SE MĂRTURISESC

Ion Dichiseanu: „Oamenii să fie cu oamenii... oameni"

— Cu ce vreți să începem ?

— Cu cel mai dureros lucru...

— ...Bănuiesc, am văzut poza.

— Da. Othelo. Am visat rolul ăsta de pe băncile școlii și nu m-am putut despărți de acest vis niciodată. Mai ales după ce l-am văzut pe Emil Botta.

— De ce credeți că ați ratat ?

— Într-o măsură, cred că sînt și eu vinovat de nereușita acestui superb rol pe care l-am gîndit 15 ani, dar cred că din păcate, mai sînt și alți factori. Cînd am ratat rolul despre care vorbim am încercat cel mai amar gust. Îl mai am și astăzi.

— Îmi permiteți să vă rog ceva ?

— Da.

— Nu vreți, ca în numele ambiției omenești să mai încercați ? Să spuneți : trebuie ! Să puneți în acest rol toată experiența, inclusiv pe cea a înfrîngerii.

— Da. Cred că așa trebuie să fac și așa voi face. Mai ales că sînt convins că în alte condiții voi putea să realizez un Othelo așa cum am visat eu, așa cum trebuie și așa cum așteaptă spectatorii. Cred că numai în ziua aceea gustul amar îmi va dispărea.

— Acum să trecem de la tristeți la bucurii.

— Nu. Întîi să terminăm cu tristețile, ca să vorbim liniștiți despre bucurii.

— Fie, dumneavoastră alegeți.

— O tristețe care m-a urmărit mereu : am simțit că cei mai mulți regizori de film mă luau pentru... măsură. Cu alte cuvinte, pentru fizicul meu agreabil. Asta m-a întristat foarte mult. Spun acest lucru pentru că aș dori să fie un fel de semnal de alarmă. Cel puțin de acum înainte regizorii să facă efortul de a-i cunoaște din punctul de vedere al afectivității, al inteligenței, al talentului pe tinerii actori (și nu numai pe ei) care vor candida pentru roluri în viitoarele filme.

— Dacă tot ați început, v-aș ruga să mă ajutați să notez măcar una din consecințele acestui mod de a „alege" interpretul.

— În primul rînd filmul va fi lipsit de cel mai potrivit interpret. În al doilea rînd, referindu-mă la mine (și asta este valabil și pentru ceilalți actori) eu n-am putut să demonstrez valențele mele actoricești, așa cum am făcut-o pe scenă, cînd criteriul de alegere n-a fost cel amintit.

— Totuși, trecem și la bucurii ?

— Ar mai fi multe de spus, ar trebui spuse, dar... mai sînt actori. Iar dumneavoastră insistați. Voi spune cu toată sinceritatea că în viața noastră, a actorilor, predomină bucuriile. E drept, ele sînt efemere dar tot bucurii se cheamă.

— Ca să nu uit : nu credeți că un actor ar trebui, la un moment dat, să învețe să mai și refuze ?

— Da. Eu am refuzat, de curînd un rol într-un film. Și l-am refuzat pe Sergiu Nicolaescu. Or, de ce n-aș fi tot atît de sincer, cine nu dorește să lucreze cu un astfel de regizor ?

— De ce l-ați refuzat ?

— Nu simțeam rolul pe care mi l-a propus foarte aproape de mine. Nu mi-au plăcut niciodată oamenii hidoși. Chiar dacă un actor e bine și trebuie să interpreteze și asemenea roluri. Ce să fac însă, eu n-am putut și cred că n-am s-o pot face niciodată.

— Vreau să cred că regizorii care n-au știut, citind aceste rînduri, îl vor ocoli pe Dichiseanu cu asemenea roluri.

— Așa. Al doilea refuz : la propunerea lui Savel Stiopul pentru filmul „Omul care" de Horia Lovinescu. Rolul a fost scris pentru mine, în teatru. De altfel cu acest rol am și luat premiul pentru interpretare. Dar, paradoxal, Savel Stiopul a considerat că trebuie să mă distribuie în alt rol : Poluxis. Firește, nu am fost de acord. Aș fi considerat o abdicare de la convingerea mea.

— Eu aș îndrăzni să afirm că atunci cînd refuzul unui actor (cum a fost și cazul ultim pe care l-ați citat) are acoperire, el este o manifestare nu a orgoliului ci a demnității omenești, în genere.

— Bineînțeles. Un actor care ține la profesiunea lui (implicit la spectatorul, pentru care de fapt se face arta) atunci este obligatoriu să refuze dacă simte că nu are de spus și nu are de dat prea mult spectatorului. Pentru că vorbeați de bucurii, eu aș spune că una dintre cele mai frumoase este aceea de a te mărturisi, cu condiția s-o faci foarte sincer.

— În profesiunea dumneavoastră care este cea mai mare bucurie ?

— Mulțumirea sufletească pe care ți-o dă realizarea unui rol pe care l-ai dăruit publicului. De pe scenă, noi nu putem face oamenilor alte daruri decît roluri care să le placă. Să nu uităm nici acest „amănunt" : astăzi spectatorul nostru cunoaște foarte mult și a învățat foarte bine să compare.

— În această situație actorul...

— ...Trebuie să-și îmbogățească mijloacele de expresie, altfel...

— Ce vreți să vă mai întreb ?

— Sînt dispus să răspund la orice întrebare. Nu mi-e frică de întrebări, pentru că n-am avut și sper că n-o să am niciodată nimic de ascuns. Mai rău mi-e frică să mă apropii de un rol nou.

— Numiți-mi un moment de mare bucurie pe care l-ați avut chiar dacă asta s-a întîmplat dincolo de scenă.

— Nu pot să spun că am avut numai o bucurie. În ciuda vîrstei (deși nu pot spune că sînt bătrîn) mă bucur și astăzi să văd cum crește o floare, mă bucur dacă mi-a reușit un rol (în teatru sau film), mă bucur și-i iubesc pe colegii adevărați în prietenia lor, în general, iubesc omul. Și vreau să adaug că fiecare om trebuie să se simtă bine oriunde. Un mic efort și de-o parte și de cealaltă. Condiția : oamenii să fie cu oamenii... oameni. Și toți vom cîștiga.

Vasile POPESCU

În pregătire la „Animafilm"

În preocuparea echilibrată pentru filmul adresat maturilor cît și pentru cel destinat micilor spectatori, studioul nostru de animație are în lucru pelicule cu o diferențiată paletă artistică. Ion Popescu-Gopo a redat viața omuleților săi într-o nouă meditație cinematografică privind relația eroului cu pămîntul-mamă, intitulîndu-și noul film chiar „**Mama**". Tot pentru cei mari, Horia Ștefănescu pregătește o serie de „**Tepi**", în timp ce Adrian Petringenaru, continuînd „În pădurea lui Ion", ne va aduce pe ecran „**Călătoria lui Ion**", realizată tot în maniera icoanelor pe sticlă ca și precedentul său film.

„**Baloane vrăjite**" sînt menite în intenția lui Badea Antin să încînte spectatorii de vîrste mici, iar istoria năstrușnică a unei gărgărițe ce și-a pierdut semnele distinctive, Liana Petruțiu vrea să le-o spună în „**Poveste cu buline**". Cap de serial, filmul „**Aventuri în lumea basmelor**", realizat din cartoane decupate, poartă semnătura regizorului Adrian Nicolau, care relatează basmele închipuite sau prelucrate de Sonia Larian și Marin Tarangul.

„**Max și Fifi**" sînt o maimuță și un papagal pe care Zaharia Buzea i-a împrietenit într-un desen animat, iar „**Pic și Poc**" vor fi eroi în două filme, cel dintîi datorat lui Olimp Vărășteanu, cel de-al doilea lui Florin Anghelescu, ambii însă animîndu-i din afișe. Izabela Petrașincu îi invață pe copii operații aritmetice plimbîndu-i în lumea cifrelor ca să afle „**De ce a plecat nota 3**", în timp ce Nell Cobar îi urează eroinei sale, mult îndrăgite de spectatorii mărunței, „**Curaj, Mihaela !**".

Noutăți la „Electrecord"

Cel de-al doilea trimestru al anului aduce pentru iubitorii de muzică unele discuri care răspund interesului lor și pe care le prezentăm în cele ce urmează.

Vom începe cu **MUZICA SIMFONICĂ**, semnalînd apariția unui nou disc din creația lui **George Enescu**. Este vorba de discul cuprinzînd **Sonata nr. 1 pentru pian și vioară în re major, op. 2 nr. 1 și Cvartetul de coarde nr. 2 în sol major, op. 22, nr. 2.** Din lucrările compozitorilor români mai adăugăm : **Miorița**, baladă-oratoriu pentru soliști, cor mixt și orchestră pe text popular după versiunea Vasile Alecsandri, de **Sigismund Toduță**. Interpretează orchestra simfonică a Filarmonicii din Cluj și Corul Radioteleviziunii Române. Va apare un disc de **Matei Socor : Sonata pentru pian, Passacaglia pentru vioară și pian și Concert de cameră pentru șapte instrumente.** Își dau concursul **Maria Fotino** (pian), **Varujan Cozighian** (vioară) și **Florina Cozighian** (pian). Altă lucrare : **Clepsidra I și II**, oratoriu pentru cor, orchestră, nai și țambal pe versuri populare de **Anatol Vieru.** Soliști : **Gheorghe Zamfir și Toni Iordache.**

Din creația compozitorilor străini menționăm înregistrarea integrală în limba italiană a operei „**Turandot**" de **Puccini**, cu interpreții : **Nicolae Florei, Ludovic Spiess, Octav Enigărescu, Teodora Lucaciu, Maria Slătinaru, Valentin Teodorian, Corneliu Fînățeanu, Dionisie Konya** și alții. Cîțiva dintre soliștii Operei Române din Cluj prezintă arii din operele lui **Verdi, Puccini, și Rossini.** Orchestra simfonică a Filarmonicii din Cluj (dirijor **Emil Simon**, solistă **Magdalena Cononovici**) prezintă uverturi și preludii de **Wagner.**

Și **MUZICA CORALĂ** va fi prezentă prin cîteva scrieri ale lui **Iacob Mureșianu** precum și ale unor compozitori români contemporani.

MUZICA UȘOARĂ va fi reprezentată prin cîteva discuri reprezentative. Va apare, între altele, al treilea disc din seria „**De la o melodie la alta**", un nou disc din seria „**Istoria jazzului**" (stilurile Dixieland, Chicago și New Orleans Revival). Un disc cu diametrul de 30 cm va cuprinde lucrări noi de compozitori români.

MUZICA POPULARĂ românească va cuprinde numeroase discuri, cu cîntece din toate zonele folclorice ale țării. Și în acest trimestru vor continua seriile cunoscute („**Virtuoși ai instrumentelor populare românești**" și „**Întîlnire cu România**"). Va apare un disc cu muzică folk interpretată de grupul „**Flacăra '73**" din Iași.

Seria „**LEGENDE ROMÂNEȘTI**" continuă cu „**Sciții și Darius împărat**", scenariu de **Gheorghe Tomozei. SERIA BASME** va cuprinde discul „**O judecată înțeleaptă**" dramatizare după **Petre Ispirescu, „Țugulea tatei"** precum și „**Sarea**" și „**Greuceanu**" ultimele două în limba germană.

În sfîrșit, este de semnalat un **RECITAL DE VERSURI** interpretat de regretatul actor **Ludovic Antal.**

ECOURI

■ MICHEL LEGRAND lucrează la scenariul unui film muzical, de capă și spadă : Cyrano de Bergerac. N-a dezvăluit încă dacă folosește ca sursă de inspirație originalul — adică însăși viața aventuroasă a scriitorului și ginditorului materialist francez care a trăit între 1619 și 1655 — sau comedia eroică pe care a consacrat-o acestui generos personaj, Edmond Rostand.

■ *BURT LANCASTER, care după filmul de succes „Ghepardul" n-a mai lucrat cu Luchino Visconti, va relua colaborarea cu regizorul italian într-un viitor film al acestuia, intitulat „Familia", în care va interpreta rolul unui învățător.*

■ SE PREGĂTEȘTE o nouă versiune a aventurilor lui Tom Mix, eroul unor filme western de succes dintre cele două războaie mondiale. Noul interpret al popularului cowboy va fi Burt Reynolds.

■ *GLENDA JACKSON, recent laureată a premiului „Oscar", și Monica Vitti vor fi eroinele viitorului film al lui Marcello Fondato intitulat „La miezul nopții se învîrtește hora", consacrat vieții a două femei care se întîlnesc în împrejurări dramatice, în sala unui tribunal : una este acuzată pentru omucidere, cealaltă ca jurat.*

■ ÎNCĂ O LUCRARE a lui Mihail Șolohov, romanul „Ei au luptat pentru patrie" va vedea lumina ecranului. Și tot în regia cunoscutului cineast sovietic, Serghei Bondarciuk, realizatorul filmului „Soarta unui om" ecranizare a emoționantei povestiri a aceluiași scriitor.

Paternitatea „Cîntării României"

Fără îndoială, între semnele de întrebare care i se pun istoricului literar, de un secol și mai bine încoace, un loc important în studiul literaturii române îl ocupă, prin dimensiunile interesului suscitat, problema paternității *Cîntării României* ! — binecunoscuta poemă îl are drept autor cert și exclusiv pe Alecu Russo sau pe N. Bălcescu ?

Dilema s-a născut odată cu afirmația lui Vasile Alecsandri potrivit căreia autorul *Cîntării României* este Alecu Russo, deși poema — inițial publicată în limba franceză în paginile *„României viitoare"* — cunoscuse și o altă ediție românească, prefațată chiar de N. Bălcescu.

Argumente de ordin memorialistic, filologic, istoric și, desigur, estetic, au fost aduse deopotrivă în sprijinul uneia sau alteia dintre ipoteze, fără însă a reuși să infirme poziția adversă.

Dosarul polemicilor în jurul paternității *Cîntării României* cuprinde un număr imens de piese, sub semnătura celor mai de seamă istorici și critici literari, editori ai literaturii noastre moderne. Nu a fost personalitate marcantă a istoriei literare românești care să nu se simtă atrasă de acest subiect, și chiar poziția lui G. Călinescu, care evită sistematic discuția, socotind-o otioasă, nu vine decît să recunoască o dată mai mult, importanța și insolubilul problemei.

Recent inauguratul „Studio de istorie literară" al Muzeului literaturii române a oferit un cadru propice confruntărilor opiniilor specialiștilor contemporani care au adus în discuție rezultatele ultimelor cercetări în această problemă. A fost vorba de fapt de un colocviu, în care nimeni n-a căutat, în mod exclusivist, să-și impună părerea. Au susținut ipoteza Alecu Russo, amintind existența traducerii semnate din *„România literară"*, Al. Dima, Șerban Cioculescu și Geo Șerban. În timp ce Elena Piru preferă, în lipsa unei noi descoperiri revelatoare, să adopte o atitudine de expectativă. În favoarea paternității lui N. Bălcescu asupra *Cîntării României* a pledat, sprijinindu-se pe probe stilistice, I. C. Chițimia. La această ipoteză a aderat și Laurențiu Ulici, menționînd că se află în posesia unui document doveditor, care va fi dat ulterior publicității. O a treia soluție a fost propusă de Paul Cornea care, sprijinindu-se pe argumente de istorie literară — relativa importanță acordată paternității literare în acel timp, stilul romantic comun operelor de acest fel — presupune o colaborare a celor doi scriitori.

Concluzia firească a acestei îndelungi dezbateri nu poate fi decît faptul că, în lipsa manuscrisului autograf, care ar constitui suprema dovadă, atribuirea operei numai unuia din cei doi autori nu reprezintă o poziție îndestul de obiectivă pentru a face inutilă reluarea discuției. Publicarea celebrei poeme nu poate fi făcută, în mod științific, fără a fi însoțită de dosarul complet al mult controversatei paternități. Este tocmai ceea ce își propune să realizeze într-un viitor apropiat Muzeul literaturii române, prin editarea, într-un volum, a celor două variante ale *Cîntării României*, însoțite de textul integral al acestei dezbateri organizate în cadrul Studioului său de istorie literară.

Constandina BREZU

Constanța BUZEA

Sub dealurile de Văleni

Pe dealurile de Văleni, țesute
Dintr-un pămînt de cuib de rîndunică,
Un murmur alb livezile ridică,
Și pomii roditori par niște plute

Cu nunți de flori în grabă petrecute.
Sub văluri dese ruginind de frică,
E săptămîna nunților prea mică,
Și miezul lor — amar de clipe mute.

Cu suflet omenesc sărac și iute,
Și care ca și florile se strică
De zimți, de vînt, de taine desfăcute,

Ne-apropiem de vară pe tăcute,
De toamna fructelor, cînd frunza pică
Sub nori ca niște turme nepăscute.

Apă vie

Ale cetății, pentru totdeauna,
Magnoliile se deschid pe lemnul
Cu pielea netedă ca undelemnul
În lacrimi mări și argintii ca luna.

Plouă asupra florilor de ceară,
Care ca streșinile strîng întreagă
Comoara ploii, strop de strop îl leagă ;
Și-o risipesc din nou ca pe-o comoară.

Nu te-ntrista de ploaia cenușie
Că vine albul pur să ni-l omoare,
Căci dacă ieși la cîmp, la grîu, la vie,

Ploaia și tu o ceri cu sete mare,
Te simți, umbrind o clipă, apă vie,
Te simți pămînt din cap pînă-n picioare.

EXPOZIȚIA PIONIERILOR

De curînd am intrat la Craiova, într-o expoziție de tehnică a cercurilor pionierești. Fantezia și temeinicele cunoștințe tehnice din orele de activitate practice își spuneau cuvîntul prin aparatele prezente în sălile expoziției, toate în stare activă. Chiar de la ușă, un aparat funcționînd pe principiul polizorului ne îmbia să ne lustruim, mecanizat pantofii. Nu mai reține cine erau autorii dar proba aparatului am făcut-o și el și-a îndeplinit conștiincios misiunea.

Gazdele, respectiv copiii de la școlile municipiului Craiova, erau prezente cu un rachetodorom în miniatură, cu aero și navo-modele, numeroase și variate relee, interfoane, radio-receptoare pentru amuzantele „vînători de vulpi" ale radioamatorilor, sonerii — privighetoare (care nu mai terorizează auzul prin stridența specifică sonerilor obișnuite), aparate de ionizat pentru cosmetică și locuințe, emițătoare, amplificatoare, balanțe și cîte și mai cîte altele. Între aparatele și instalațiile construite de copiii din Filiași am notat un emițător de mică putere și un sesizor acustic. La rîndul lor, calafetenii au trimis din orașul de pe malul Dunării un emițător cu telecomandă un metronom electronic, defectoscop, amplificator și altele.

Băileștii erau prezenți cu ceea ce ei numesc „numărător cu celulă fotoelectrică" sonerie cu avertizor (un panou luminos avertizează „lipsesc de acasă" ori „vin imediat") un pik-up cuplat cu patefon, o celulă electrică de înaltă tensiune din cele care se produc și în noua fabrică din orașul lor. Ca niște veritabili olteni din „satul lui Amza Pellea" copiii din Băilești n-au rezistat tentației de a aduce între atîția și atîta tehnică și un crîmpei în care se află — prinse în horă — cîteva păpuși în costume populare locale. O dată puse în funcțiune aparatul emite muzică populară iar hora se învîrtește din ce în ce mai vertiginos.

Ion BECHERU

Clepsidra — SEMNALE VIZUALE

de Constantin VIȘAN

Ochiul omenesc este veșnic nesățios, nemulțumit. Mereu vrea să vadă mai departe, mai adînc, mai clar. Să afle, să înțeleagă, să se bucure.

— Ce este dincolo de orizont ?

Parcurgînd drumul pînă unde credea că cerul se unește cu pămîntul, omul a înțeles că lumea e mult mai întinsă decît putea să cuprindă la prima vedere ochiul său. L-au neliniștit stelele.

A inventat telescopul.

Sînt și ființe care nu pot fi distinse cu ochiul liber ?

Le-a descoperit, univers fascinant, privind prin lentila microscopului.

Un ochi omenesc și o ingenioasă prelungire a lui tehnică.

Dar a apărut televiziunea !

Și omul, ochiul omenesc au primit în ajutor o infinitate de ochi. Stai în pervazul casei tale și ce vede ochiul spectatorului aflat în sala Teatrului Național vezi și tu. Piciorul primului om calcă pe lună, și toți ochii pămîntului urmăresc incredibila minune. Televiziunea ! Un ochi nemaipomenit, care văzînd are calitatea de a reflecta instantaneu imaginile care-i impresionează retina. De a le reflecta la distanțe uriașe, cu 300 000 km/sec.

Televiziunea ! Fereastră în permanență deschisă spre lumea din jur, spre umanitate, spre cosmos. Ziar cu tiraj suplimentat. Sală de teatru și de cinematograf cît o țară.

Teatrul antic era pentru toată cetatea, avea, fără îndoială, un caracter democratic. Spectacolul TV este destinat întregii țări. El nu mai are un decor special, un spațiu spre care trebuie să te deplasezi, îmbrăcat în haine de sărbătoare. Spectacolul de radio și televiziune este prezent la domiciliul fiecărui abonat. Încă din cele mai vechi timpuri, paralel cu spectacolele care aveau loc în centrul comunității și în consecință, căpătau un aer de solemnitate, au existat și spectacole la domiciliu. Misterele medievale se desfășurau în biserici ori în piețele burgurilor, menestrelii în schimb cîntau pe străzi, intrau în curțile oamenilor. Colindătorii au slujit milenii de-a rîndul un popular spectacol la domiciliu.

Radioul, televiziunea preiau forme străvechi de comunicare, de spectacol, în formule de neconceput acum un secol.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ, 21 APRILIE

PROGRAMUL I : 16.30 Emisiune pentru toți : 8.40 Cravatele roșii ; 9.35 „Comoara din 13 case" ; 10.00 Viața satului ; 11.15 Biruit-au gîndul ; 11.40 Bucuriile muzicii ; 12.30 De strajă patriei ; 13.00 Album duminical ; 15.00 Magazin sportiv ; 16.20 Istorie pe Mureș ; 16.40 Serialul : „17 clipe ale unei primăveri" ; 17.50 Cel mai bun..., continuă ! ; 18.50 Muzică populară ; 19.00 Lumea copiilor ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 „Brașovul cîntă, Brașovul ride" ; 22.00 Telejurnal ; 22.15 Duminică sportivă. PROGRAMUL II : 10.00 Matineu simfonic ; 20.00 Serialul „George" ; 20.25 Omul modern și alimentația ; 21.00 Selecțiuni din opera „Pescuitorii de perle" de Bizet ; 21.30 Columbo.

LUNI, 22 APRILIE

PROGRAMUL I : 16.30 Emisiune limba maghiară ; 19.05 104 ani de la nașterea lui Vladimir Ilici Lenin ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Prim plan : Portrete ale unor constructori de rulmenți de la Bîrlad ; 20.25 Muzică populară ; 20.35 Serialul : „Educația sentimentală" ; 21.30 Revista literar-artistică TV ; 22.15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 17.35 Muzică distractivă ; 17.50 Ferestre deschise spre lume ; 19.10 Album coral ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Comoara din 13 case ; 20.25 Viața economică a Capitalei ; 20.45 Pagini muzicale de mare popularitate din literatura pianului ; 21.15 Istorie pe Mureș : Selecțiuni din emisiunea de varietăți „Fii calm, dragul meu" ; 22.05 Sociorama.

MARȚI, 23 APRILIE

PROGRAMUL I : 11.00 Filmul „Trei pălării pentru Lisa" ; 17.35 Virstele peliculei : 18.35 Lecții pentru lucrătorii din agricultură ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Revista economică ; 20.15 Teatru : „Ondine" de Jean Giraudoux ; 22.15 24 de ore. PROGRAMUL II : 20.00 Serialul „Julie, Julia, Juliana" ; 20.55 Telex ; 21.00 Muzică românească în contemporaneitate ; 21.30 Serialul „Educația sentimentală".

MIERCURI, 24 APRILIE

PROGRAMUL I : 11.00 Filmul „Boxerul" ; 17.35 Atenție la... neatenție ! 18.00 Muzică ușoară. 18.20 Micii meșteri mari ; 18.45 Selecțiuni din baletul „Primăvara" de Cornel Trăilescu ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Telobiectiv ; 20.25 Filmul : „Un om pentru eternitate" ; 22.15 24 de ore ; PROGRAMUL II : 20.00 Pagini de umor : „Ce vrăji a mai făcut nevasta-mea" ; 20.25 Meridiane literare ; 21.00 Telex ; 21.05 Reîntîlnire cu Nana Mouskouri, Franco Corelli, Harry Belafonte și grupul vocal-instrumental Atenienii ; 21.55 Universitatea TV.

JOI, 25 APRILIE

PROGRAMUL I : 17.35 Teleglob : Itinerar marocan ; 17.55 Agroenciclopedia ; 18.25 Întrebări și răspunsuri ; 19.00 Serialul „George" ; 19.25 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Seară pentru tineret ; 21.30 Steaua fără nume ; 22.15 24 de ore ; PROGRAMUL II : 20.00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii ; 22.00 Cărți și idei.

VINERI, 26 APRILIE

PROGRAMUL I : 16.40 Arta și cultura brîncovenească ; 17.30 Emisiune în limba germană ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 România — Anul XXX — Revistă social-politică TV. ; 20.25 Filmul „Marea mascaradă" ; 22.20 24 de ore ; PROGRAMUL II : 17.30 Telex ; 19.35 Avanpremieră ; 17.40 Filmul pentru copii : „Băieții din strada Pal" ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Tineri interpreți ; 20.30 Grigore Antipa ; 21.00 Bucureștiul azi ; 21.15 Triptic liric ; 21.30 Biblioteca pentru toți : Ion Agîrbiceanu ; 22.15 Dans și muzică de pretutindeni.

SÎMBĂTĂ, 27 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 De la alfa la omega ; 9.30 Serialul : „Eneida" ; 10.20 Bucureștiul necunoscut ; 10.35 Telecinemateca ; 16.30 Fotbal : Politehnica Timișoara — Petrolul Ploiești ; 18.15 Familia la... Brăila ; 18.45 Nuntă la Băleștl ; 19.00 Cum vorbim ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Teleenciclopedia ; 20.40 Columbo ; 22.15 Telejurnal ; 22.30 Gala cîntonetei. Cele mai frumoase cîntonete în interpretările celor mai frumoase voci : Magda Ianculescu, Dan Iordăchescu, Valentin Teodorian, Ludovic Spiess, Lucia Țibuleac, Cornel Rusu și Marius Pietraru.

Charlie Chaplin, a împlinit, la 16 aprilie, venerabila vîrstă de 85 de ani. Tortul — împodobit cu luminări și cu imaginea „clasică" a lui Charlot — pe care îl admiră, împreună cu soția sa Oona (în dreapta fotografiei), l-a primit din partea producătorului britanic Jerome Epstein care a organizat, cu prilejul aniversării celebrului cineast, o retrospectivă a filmelor sale din ultimii 25 de ani.

FITOFARMACOLOGIE

PRO ȘI CONTRA

NEVRALGIA DE TRIGEMEN ÎN DISCUȚIE

Atît Aconitum cît și alte plante cu efect în această afecțiune există din abundență la noi în țară. Și sînt create toate premizele pentru a se obține produse medicamentoase românești de mare acurateță. Dar... numai dacă se depun eforturi. A da însă aceeași medicație în toate cazurile e un non sens, susțin homeopații. Tratamentul trebuie individualizat.

Medicul danez Svend Astrup, așa cum am relatat în revista noastră nr. 855 (după săptămînalul vest-german „Stern"), a obținut unele rezultate spectaculare în nevralgia de trigemen, aplicînd un tratament homeopatic, cu soluție extrem de diluată de aconitină. La redactie ne-a sosit un număr impresionant de scrisori în care se cer amănunte privind posibilitățile de tratament la noi în țară a acestei nevralgii rebele, la medicațiile „obișnuite" și îndeosebi amănunte privind tratamentul cu aconitină. De aceea nu ne vom opri astăzi asupra interventiilor chirurgicale, în anumite cazuri necesare. Este o operație de mare finețe și măiestrie. Și se cunosc rezultate remarcabile obținute pe această cale de prof. dr. docent **Valerian Popescu**, decanul facultății de stomatologie, București. Dar, să vorbim despre tratamentele pe cale medicamentoasă. Ne-am adresat pentru aceasta unui specialist, neurologului **dr. Constantin Bălăceanu-Stolnici.**

„Dacă ne referim la nevralgia de trigemen esențială, ne-a spus domnia sa, **trebuie să știți că ea are două caracteristici importante : ea se manifestă numai pe „teritoriul" nervilor așa numiți trigemeni** (amintim cititorilor noștri schita reprodusă în nr. 855 al revistei) **și prezintă aspectul de fulgerări dureroase. Sînt într-adevăr cele mai mari dureri cunoscute în medicină. Ce tratament cunoaștem ? Se fac ionizări cu aconitină, se fac alcoolizări locale și vom aminti un medicament Tegretol-ul, folosit ca antiepileptic și care are și în aceste cazuri o acțiune remarcabilă. În unele cazuri, se intervine chirurgical.**

— Ați amintit despre ionizările cu aconitină...

— Se făceau de către neurologi încă în clinica lui Gheorghe Marinescu. Tratamentul era destul de comod și pentru pacienți, iar rezultatele, bune.

Scrisorile primite m-au determinat să consult lucrări și tratate privind aconitina. Ing. **Evdochia Coiciu** și prof. dr. **Gabriel Rácz**, decanul facultății de farmacie din Tg. Mureș, în „Plante medicinale și aromatice". Editura Academiei, 1962, scriu : „În terapeutică se întrebuințează atît alcaloidul cristalizat (aconitina) cît și tinctura aconiti în tratamentul diferitelor nevralgii, în special în nevralgiile trigemenului, în dureri reumatice și pentru calmarea tusei"... **R. Benigni, C. Capra, P.E. Cattorini** (Piante medicinali chimica farmacologia e terapia. Milano, 1962) : „...doze terapeutice de tinctură de aconit sau de aconitină, administrate bucal actionează selectiv asupra terminațiilor nervoase a numitor regiuni și în special asupra acelor enervate de trigeman. Dar chiar și în acest caz, după o perioadă inițială de excitație urmează o depresiune și deci o perioadă mai mult sau mai puțin lungă de anestezie utilă. În special în terapia anumitor nevralgii ale trigemenului, **rebele la orice alt tratament...**" În prezent preparatele de aconit și aconitină sînt puțin utilizate în terapeutică, datorită toxicității lor ridicate și a variațiilor însemnate de activitate pe care le prezintă preparatele galenice" (tincturi și extracte n.ns.). Cu aproximație aceleași date le-am găsit și în Textbook of Pharmacognosy, autor : George Edward Trease, apărut la Londra, 1957, în „Precis de matiere medicale", autori : L. Planchon, P. Bretin, P. Manceau, apărut la Paris s.a.m.d. Iată că literatura de specialitate nu ignoră deloc actiunea aconitinei. Dar... așa cum mentiona prof. de farmacognozie de la clinica din Nottingham, Trease, datorită faptului că planta diferă de la o regiune geografică la alta (Anglia o importă din India), și sînt diferențe în standardizarea produsului, corpul medical englez și-a pierdut încrederea în produsul farmaceutic, **„cu excepția dozelor homeopatice".**

Și cînd se făceau atunci, în clinica prof. dr. Gheorghe Marinescu ionizări cu aconitină, aconitina se importa. Dar acum ? O primă întrebare de aci : avem această plantă în țară la noi ? Și a doua : Ce fel de plantă avem ? Sînt informații în acest sens ? Aveam astfel să descopăr o lucrare amplă — teza de doctorat a dr. farm. ing. chim. **Octavian Contz** — care se ocupă tocmai de identificarea alcaloizilor din speciile de aconit ce cresc în țara noastră. Este poate interesant de știut că planta aparține unui gen botanic cu numeroase specii răspîndite în întreaga lume. Dar singura folosită în medicină azi este Aconitum Napellus, cu subspeciile și varietățile respective și care, în functie de regiunea geografică de unde provine, are un număr variabil de alcaloizi : de la 15 la 20 (substante azotate foarte active farmacodinamic și cu o toxicitate foarte ridicată). Aconitina (reprezintă aproximativ 40—50% din continutul total de alcaloizi existenti în aceste specii) este singurul alcaloid din A.N. care se foloseste în terapeutică în stare pură. În afară de ea mai există în cantități apreciabile hipaconitină, mesaconitină ș.a. „Efectuînd studii gazcromatografice, la Institutul superior de sănătate din Roma, dr. farm. O. Contz a demonstrat prezența în speciile românești a aproximativ 30 de alcaloizi, identificînd 7 dintre aceștia și stabilind că hipaconitina este alcaloidul care predomină cantitativ în aconitul din țara noastră. Benigni recomandă în aceste nevralgii administrarea tincturii de aconit asociată cu tinctura de belladonna și tinctura colchici.

Vă veți putea întreba de ce am adus aici toate aceste date ? Pentru că dat fiind interesul mare al terapeuticii, cred că se impune să fie reluate studiile în vederea obținerii unui produs românesc standardizat, și atît de util. Sînt create toate premizele pentru a se putea standardiza cu cea mai mare acuratetă atît planta cît și produsele galenice din plantă. Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice este dotat cu aparatură modernă, și cu specialisti care dispun de metodele necesare.

Am lăsat înadins la sfîrșit întrebarea : ce spun homeopații noștri ?

Dacă medicul danez dr. Sven Astrup a obținut rezultate spectaculare în unele cazuri, cu diluție de aconitină, nu e nimic surprinzător. Dr. **Tiberiu Ionescu**, într-o lungă discutie îmi mărturisea : **„Principiul după care ne conducem noi, medicii care practicăm homeopatia, este cel al lui Hipocrat : nu există boală ci bolnavi. Homeopatia este prin excelență o medicină individualizată. Fiecăruia îi convine un anumit tratament, un anumit remediu. Ceea ce l-a vindecat pe unul poate să-i strice altuia".** De altfel și medicina clasică, alopată, constată inegalitatea în fata medicamentului.

Vilva pe care au stirnit-o în lume cîteva dintre rezultatele dr. Sven Astrup a atras, sper, atentia atît asupra posibilitătilor existente de a se obține un produs românesc (dacă se depun aceste eforturi), cît și asupra „îmblînzirii" — la noi în țară — a acestei nevralgii cu cele mai mari dureri cunoscute în medicină, printr-un tratament prin excelentă individualizat. Se pot deci obține rezultate într-adevăr excelente, la noi în țară.

OCEANUL — depozit alimentar al lumii

S-a vorbit mult, în ultimii ani, despre resursele energetice, minerale și alimentare pe care le ascunde oceanul mondial. Presa scrisă și vorbită de pretutindeni a rezervat spații largi acestei probleme, îndeosebi perspectivelor de creștere a produselor destinate hranei omului prin exploatarea celui de-al „șaselea" continent ; oceanele și mările cuprind trei pătrimi din suprafața planetei noastre.

O serie de specialiști în materie, și aceștia nu sînt puțini, susțin și astăzi că vastele întinderi de apă conțin însemnate cantități de surse alimentare naturale, care, exploatate judicios în viitor, vor face față cu prisosință nevoilor populației globului, în continuă creștere. Pentru a mări producția piscicolă, lucru absolut posibil în zilele noastre, trebuie luate o serie de măsuri concrete, este de părere savantul american John H. Ryter. Oprirea infestării apelor cu diverse reziduuri se impune în mod deosebit, deoarece „septelul" marin se află într-un real pericol. Îmbunătățirea și înmulțirea „culturilor de apă", adică creșterea pestilor și crustaceelor în „ferme" marine, este o altă problemă importantă care trebuie avută în vedere.

Însă mai înainte de a acționa în scopul promovării și organizării unei „agriculturi" marine pe scară largă — Anglia și Japonia au făcut experimentări în această direcție — se impune, opinează John H. Ryter, îmbunătățirea tehnologiei pescuitului. În ultimii ani, o serie de țări au acordat o atenție sporită ramurii piscicole, mărindu-și numărul de nave și trecînd la o exploatare de mare randament. Avînd în vedere această tendință, care pare să se generalizeze, experții susțin că este de așteptat ca, încă în cursul acestui deceniu, producția piscicolă mondială pe un singur an să ajungă în jur de 75 milioane tone. Se contează mult și pe aportul acvaculturii. La întrebarea dacă mările și oceanele vor deveni cîndva un însemnat rezervor de hrană al omului, se pare că un răspuns pozitiv îl va da viitorul.

Caracterul se formează pînă la șase ani

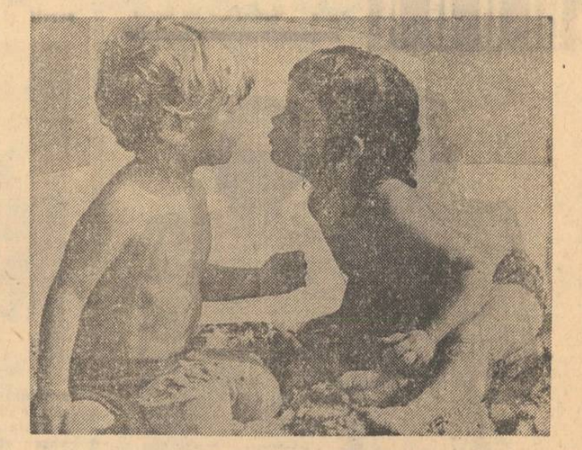

De la naștere pînă la șase ani, acest prim timp de viață al omului are o importanță covîrșitoare asupra dezvoltării psihice și comportamentale viitoare. Iată ce afirmă astăzi cu tărie tot mai multi psihologi și psihiatri. Dominique Lorel povestește în revista „Science et Avenir" experientele și observatiile făcute de specialiștii de la Besançon (Franța). Filmînd — fără a fi văzut — comportamentul a 72 de copii în vîrstă de la 18 luni la 3 ani, Hubert Montagner a descoperit structurîndu-se o societate cu o ierarhie și legi, cu un limbaj fără cuvinte. Gesturile, mimica, sunetele nearticulate constituie un sistem de exprimare preverbală, extrem de instructiv, notează el. Caracterul omului se formează deci pînă la 6 ani.

O descoperire cu consecințe importante în cunoașterea copilului.

ASTRONOMIE

Pe urmele misterioaselor „abisuri negre"

Astronomi din lumea întreagă și-au îndreptat brusc telescoapele spre steaua dublă Cygnus X-1 în vecinătatea căreia se presupune că ar exista un „abis negru". Dacă ipoteza se va confirma, atunci se va lămuri, poate, unul dintre cele mai mari mistere ale Universului : unde se află 90 la sută din masa galaxiilor, pe care savanții o caută, cu asiduitate, de ani și ani ?

Tot mai mulți oameni de știință consideră în prezent că Universul s-a format în urma exploziei unui atom primordial de extremă densitate, iar miliardele de galaxii rezultate — inclusiv Calea Lactee, din care face parte sistemul nostru solar — continuă să se precipite, avînd tendința de a se îndepărta de locul cataclismului primar. Calculele astronomilor demonstrează că viteza acestei expansiuni se află în descreștere datorită forței de atracție reciproce pe care o exercită galaxiile. Ceea ce nu pot explica astronomii este faptul că masa galaxiilor Universului, stabilită prin calcul, nu reprezintă decît zece la sută din cantitatea necesară producerii unui asemenea coeficient de încetinire a vitezei. Unde se află restul masei ?

Unii oameni de știință sînt de părere că această masă ar putea fi ascunsă, sub o formă invizibilă, înăuntrul așa-numitelor „abisuri negre" ale Cosmosului. Teoria nu este nouă. Ea a fost formulată, pentru prima oară, în 1939 de fizicianul J. Robert Oppenheimer și un fost student al său de la Universitatea Berkeley (California), Hartland Snyder. Conform părerii celor doi savanți, „abisurile negre" ar reprezenta resturile unor stele foarte mari, a căror energie termonucleară s-a epuizat. Se consideră că atunci cînd se ajunge la o epuizare a energiei termonucleare, gazele — suspendate ca un balon datorită căldurii și radiației — încep să coboare brusc spre centrul de gravitație al stelei. Dacă masa astrului este suficient de mare, aglomerările de gaze coborîtoare acumulează o energie atît de mare încît, odată ajunse în centrul de gravitație al stelei, se anulează reciproc. Ajunsă în acest stadiu, masa stelară ar căpăta o densitate infinită, însă n-ar ocupa nici un loc în spațiu. Forța ei de atracție ar deveni atît de puternică încît nici măcar lumina n-ar putea „scăpa" în exteriorul ei.

Cu toate că existența „abisurilor negre" n-a fost încă dovedită, oamenii de știință par din ce în ce mai convinși că 90 la sută din masa Universului s-ar afla sub această formă stranie. O modalitate de verificare a teoriei ar fi, evident, descoperirea unui asemenea „abis întunecat". O serie de savanți consideră că stelele duble (sistem format din două stele care se rotesc în jurul unui centru comun de gravitație) ar putea fi alcătuite dintr-o stea vizibilă și o a doua invizibilă, dispărută într-un „abis negru".

Dar nici n-au ajuns să cerceteze bine eventuala existență a „abisurilor negre" și oamenilor de știință li se cere acum să ia în considerare existența unor „abisuri albe" sau „luminoase".

Nu de mult, astrofizicianul Robert M. Hjellming de la Observatorul Național din Green Bank, Virginia de Vest, și-a exprimat părerea că ar putea exista și „abisuri" situate la antipodul „abisurilor negre". (Asemenea antipozi se întîlnesc destul de des — de pildă electronul cu sarcină electrică negativă și opusul acestuia, pozitivul). Dincolo de circumspecția cu care este privită ipoteza lui Hjellming, unii savanți afirmă că ea ar putea reprezenta răspunsul la întrebarea pe care și-o pun oamenii de știință de cînd a fost propusă teoria „abisurilor negre" : în cazul cînd materia dispare în interiorul „abisurilor negre", unde ajunge, totuși, aceasta ? Astrofizicianul britanic Roger Penrose și-a exprimat nu de mult părerea că materia dispărută ar putea să reapară undeva în Univers, sau chiar într-un univers cu totul diferit. Dezvoltînd teoria lui Penrose, Hjellming susține că materia dispărută ar putea foarte bine reapare în „abisurile luminoase". Trecerea materiei dintr-un univers în altul s-ar putea desfășura în ambele sensuri, astfel încît, fluxul materiei între cele două universuri ar atinge o stare de echilibru.

De ce țînțarii sînt atît de agresivi

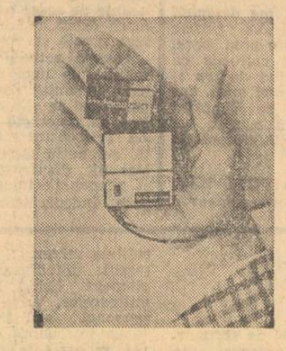

Biologii au constatat — după cum ne informează o notă din revista „Science et Avenir" — că agresivitatea țînțarilor pe care și-o manifestă față de noi, oamenii, are o serie de... să le spunem legități. Fără ca asta să ne consoleze de înțepături, e poate interesant de aflat că numai femelele sînt cele care ne „sug sîngele". Și nu o fac oricînd ci doar cînd sînt gravide. Se pare însă că, din păcate, sînt în această stare foarte des. Iar cînd sînt gravide, nu suportă masculii. Cînd aceștia se apropie de ele, emițînd acele sunete care în „limbajul" lor sînt recunoscute ca fiind „de dragoste", „ele" se îndepărtează cît „le țin aripile" de repede.

Această informație a cercetătorilor le-a dat idei tehnicienilor. O societate americană a inventat un minuscul aparat care se bazează pe această reacție, emițînd un sunet care imită tonalitatea amoroasă a țînțarilor masculi. Reclama furnizorilor de astfel de aparate pretinde că sînt de mare eficacitate. „Nu plecați în regiunile bîntuite de țînțari fără „skeeter skat" (așa se numește). E ușor de purtat pentru că nu e mai mare ca un pachet de țigări, funcționează cu o baterie alcalină cu magneziu de 9 volți furnizînd o energie suficientă pentru vreo sută de ore, deci pentru o vacanță întreagă !"

UCIS CU... SUC DE MORCOVI !

Nu, în sucul de morcovi nu s-a pus nici un fel de otravă afară dacă... Dar să relatăm faptele. Basil Brown, de profesiune chimist, era suferind. Încă din adolescență. Dureri de stomac, de cap etc. Își pierduse încrederea în medici, astfel că și-a prescris singur un regim „natural", constînd în peste patru litri de suc de morcovi pe zi și mai multe milioane de unități de vitamina A.

Iată un portret care, așa cum comentează revista „Science et Vie", ar merita să devină cunoscut în toată lumea. Basil Brown a murit recent, în vîrstă de 48 de ani. Cauza ? Abuzul de suc de morcovi și vitamina A. Cum așa ? Medicii au stabilit o relație de la cauză la efect între decesul său și o supraîncărcare a ficatului în carotenoide sau provitamina A, în mod normal transformată în vitamina A prin celulele lui Kufer în ficat. Agravată de consumul exagerat de vitamină A, această supraîncărcare a devenit... mortală.

Da, în sucul de morcovi nu s-a pus nici un fel de otravă, afară dacă nu vom socoti otravă abuzul de medicamente, în cazul de față de vitamine.

ULTIMELE FOCI ALE EUROPEI

Recensămîntul unor viețuitoare cîndva foarte numeroase, devine dramatic. Iată, dispar focile din apele europene. Invidiate pentru blana lor, au fost pescuite cu frenezie. Cad victime și plăcerii vînatului submarin. Se mai adaugă și... poluarea. Specialiștii se grăbesc deci să descifreze secretele uimitoarelor lor scufundări. Folosind patru tipuri diferite de batymetre autoînregistratoare, s-a reușit să se determine adîncimea maximă atinsă de focile din Antarctica. S-a observat astfel că pot atinge 300 pînă la 400 metri într-o scufundare, și că o femelă putea rămîne 43 de minute și 20 de secunde în adîncuri. Un bătrîn mascul a atins chiar 600 de metri adîncime ! Dar și focile europene obțin performanțe frumoase. Se cercetează cum sînt anume organizate activitatea nervoasă și musculară ce pot permite la un moment dat o cvasi-oprire a circulației și respirației. Și încă o caracteristică interesantă : focile își pot repera prada prin ecolocație. Foca din Weddell, în Antarctica, are un fel de radar natural care-i furnizează informații precise asupra prăzii aflate la distanță, sub gheață în plină obscuritate a ternii polare.

Nimic nu se șterge

Pilind numerele de serie ale motoarelor, hoții de automobile credeau că au făcut să dispară și cea mai zdrobitoare dovadă a vinovăției lor. Eroare ! Cifrele au rămas totuși grave deși nu se mai văd ! Pentru a le scoate la iveală e nevoie de un vibrator ultrasonic, care, creînd unde de înaltă frecvență în apă, antrenează formarea bulelor de cavitație. Acestea exercită presiuni enorme. Punînd partea de metal respectivă în lichid, numărul apare, în următoarele cinci minute sau în cîteva ore, în funcție de oțelul respectiv. Este un procedeu pus la punct de cercetătorii de la NASA și a cărui eficacitate a fost testată pe diferite metale.

COSMONAUȚII... ÎMPINȘI DE LA SPATE

Un dispozitiv de propulsie individual destinat a fi utilizat de astronauți în momentul trecerii dintr-o navă spațială în alta sau la reparații în exteriorul stațiilor orbitale a fost experimentat de Jack Lousma și Alan Ben, membrii echipajului „Skylab-2". Sistemul se compune dintr-o baterie conținînd 14 rachete mici directionale, ce funcționează cu azot comprimat și care poate fi purtată pe spate și manevrată ușor. Viteza maximă de înaintare pe care o dă dispozitivul este de... 60 centimetri pe secundă.

CHIMIE-FIZICĂ

O ȘCOALĂ A COMPETENȚELOR

Cromatografia de gaze este cea mai eficace metodă — de aceea și cea mai răspîndită — de separare a amestecurilor de diferite substanțe. La Centrul de chimie-fizică s-a realizat un laborator modern în care cercetarea, învățămîntul și producția se îmbină și... profită.

„S-a încercat — și rezultatele arată că s-a reușit — să se realizeze un laborator modern de cromatografie de gaze, cu o certă utilitate practică", îmi spunea acad. prof. **Ilie Murgulescu**, directorul Centrului de chimie-fizică și inițiatorul acestui centru metodologic de cromatografie de gaze. Aveam să înțeleg mai tîrziu, vizitînd laboratorul, că „modern și util" este o caracterizare complexă. Se referă, bineînțeles, și la aparatele cu care se lucrează — ultimele creații ale tehnicii mondiale în domeniu : cromatografe de gaze de diferite tipuri, calculator electronic specializat pentru prelucrarea datelor etc. Se referă la unele din metodele noi ce se aplică azi în domeniu și pe care autorii cursului încearcă să le aducă în permanență la zi. Dar poate mai ales se referă la concepția de lucru a centrului, unde învățămîntul post-universitar și cercetarea științifică par o școală a pasiunii. Rezultatul practic : maximă, reală eficiență în producție. Îl confirmă cei peste 140 de cercetători și ingineri din mai mult de 120 de întreprinderi din țară (aproape toate ministerele), care au lucrat aici cîte trei, patru luni, în ultimii trei ani. Îl confirmă cererile de școlarizare mult mai multe decît pot fi realmente acceptate, ca și numeroasele persoane din industrie și cercetare ce solicită sprijinul laboratorului pentru rezolvarea problemelor de specialitate.

Este o oră tîrzie de după amiază cînd, conform programului, ușile laboratoarelor sînt închise, dar aici, în cele patru săli de laborator, se lucrează cu febrilitate. Nu-i obligă nimeni, doar timpul. „E scurt, mult prea scurt", îmi spune lector ing. **Sorin Trestianu**, șeful laboratorului, cel care împreună cu colega sa de la Universitate, chimista **Ecaterina Tudor**, se frămîntase să găsească acea soluție practică cerută de industrie : nu numai un curs de formare în specialitate, ci și posibilitatea pentru cursanți de a lucra efectiv pe aparate moderne. Soluția găsită, încheierea unei convenții de colaborare între Centrul de chimie-fizică și unele firme constructoare de aparatură permitînd laboratorului să beneficieze anual, fără cheltuială de valută, de ultimele tipuri de cromatografe. Aparatura nouă își dă aici un examen al performantelor, testîndu-se metodele, eliminînd arbitrarul, hazardul... Unii străini luînd cunoștință de cursul post-universitar organizat de Catedrele de chimie-fizică ale Facultății de chimie în colaborare cu acest centru metodologic aveau să confirme : este cel mai dezvoltat pe plan mondial, dintre tot ce s-a elaborat în acest sens. E un curs care-și schimbă în fiecare an structura, astfel ca să cuprindă pe cît posibil „ceea ce se face și se cere astăzi". Trebuie să amintim că **metoda cromatografiei de gaze este foarte răspîndită — necesară în domeniul chimiei ca și în cel al medicinii și biologiei, în cel al metalurgiei și în cel al transporturilor, și în cel al energeticii... fiind cea mai eficace metodă de separare a amestecurilor de diferite substanțe.** Și este evidentă, de aici, importanța practică. Pentru cine ? Pentru cei ce învață la aceste cursuri postuniversitare și care, în ultima parte a cursului, își elaborează lucrarea pe o temă concretă, necesară în întreprinderea din care vin.

În paralel însă, începînd de anul trecut, se rezolvă aici și partea respectivă de specialitate în cadrul unor contracte cu unitățile productive. Iată deci o foarte strînsă legătură între învățămînt, cercetare și producție. Pentru instalațiile de amoniac și argon de la Combinatul chimic Tîrgu Mureș, unde tehnicile de lucru sînt relativ complexe — s-au elaborat și unele metode originale. Această preocupare permanentă pentru asimilarea unor tehnici noi, generată de un dialog deschis cu nevoile industriei a condus la noi propuneri de colaborare ce se vor concretiza într-o serie de contracte. De pildă, două dintre ele privesc analiza pesticidelor, un altul analiza gazelor de combustie de la motoare, altele se referă la analiza compușilor din distileria de gudron. În afară de aceasta, era de așteptat ca acest centru, unde se cunosc mai bine decît oriunde aparatele noi și problemele ridicate de utilizarea lor, să fie chemat atunci cînd se pune în funcțiune un nou aparat într-o întreprindere. Și asistența tehnică de specialitate a devenit astfel o sarcină de onoare a micului colectiv de ingineri și chimiști ai Universității și Centrului de chimie-fizică.

Din acest an aria de investigație a centrului s-a lărgit prin venirea în colectiv a chimistului **Titus Constantinescu**, specialist cu o vastă experiență în domeniul cromatografiei pe strat subțire. Se încearcă astfel cuplarea celor două tehnici cromatografice în vederea separării unor amestecuri complexe. În ce privește simpozioanele de profil — cu demonstrații practice privind aparatele și metodele — ele se fac de trei, patru ori pe an, cu specialiști de peste hotare și cei din țară.

PÎINE DE... BUMBAC !

După opt ani de cercetări, o echipă de chimiști din Taşkent, sub conducerea lui Sabir Yunussov, membru corespondent al Academiei de științe din U.R.S.S., a reușit să extragă o proteină alimentară din semințe de bumbac. Noul produs adăugat la făina de grîu permite să se coacă o pîine care la gust nu se deosebește deloc de pîinea obișnuită. Doar că, în plus, are proprietățile nutritive ale unei fripturi !

Astăzi, cînd nevoia de proteine preocupă atît de mult specialiștii lumii, descoperirea aceasta apare ca deosebit de importantă. De altfel, chimiștii uzbekistani reușiseră deja să folosească diferitele elemente ale bumbacului în prepararea de medicamente, de stimulente biologice, de vitamine, de drojdii furajere etc. Prof. Yunussov a descoperit chiar aminoacizi în masa proteică. După estimările făcute, Uniunea Sovietică ar putea produce pînă la un milion de tone de proteine alimentare pe bază de semințe de bumbac.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

MODA *Fusta*

1) Fustă în cute duble așezate în mijlocul feței, pe părți și în spate.
2) Cutele acestei fuste sînt suprapuse, două cîte două (gen plisat), avînd între ele o lățime de 3—4 cm.

1) Fustă cu platcă și grupuri de cute ce dau amploare.
2) O bogată fustă cloș.
3) Fustă dreaptă, cu buzunare și fermoar în mijlocul feței.

ÎN DOUĂ CULORI

Alb cu bleumarin — una din combinațiile de culori de mare finețe — a servit și la crearea acestui ansamblu 1974 în care se regăsesc cîteva caracteristici esențiale ale modei de primăvară: stofă pepit (fusta cu desen foarte mic, iar jacheta cu desen mai mare) bluza cu fundă, floarea pe reverul bluzei, pălăria cu boruri largi, brățara în ton. Un amănunt: ansamblul este o creație Dior.

Ale(i)doscop

DE LA 126 LA 75 DE KILOGRAME

S-a mai scris despre americana care, pentru a slăbi a rugat un doctor să-i imobilizeze fălcile. Recente știri despre femeia cu o extraordinară voință ne fac cunoscut faptul că metoda a dat rezultate excepționale. Ea a ajuns de la 126 la 75 kilograme. E o performanță. Și mai ales, o performanță a voinței.

MAREA ȘI FRUMUSEȚEA

Nu este o noutate că marea reprezintă un depozit de materii prime și pentru cosmetică. Iată însă că o pricepută cosmeticiană pariziană, Ingrid Millet, a realizat în Institutul pe care-l conduce produse care folosesc drept materii de bază stridiile, nămolul dar chiar și icrele negre. Ultima creație a cosmeticienei poartă numele de „Perle de Caviar", extract din icre negre pentru regenerarea pielii. Mă rog, dacă dă rezultate...

BUCĂTARI CU ÎNALTĂ CALIFICARE

Este curios că dintre cei 1200 de studenți ai cunoscutului Culinary Institute of America, instituție pedagogică de doi ani, specializată în pregătirea unor bucătari de mare pricepere, numai 100 sînt femei. Explicația? Poate că femeile, sătule să fie obligate să se ocupe de gospodărie acasă la ele, nu mai doresc nicidecum să devină bucătărese cu calificare atestată de un institut de învățămînt...

ORIGINALELE CARPETE

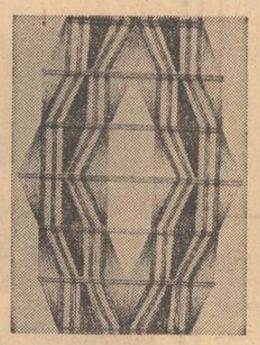

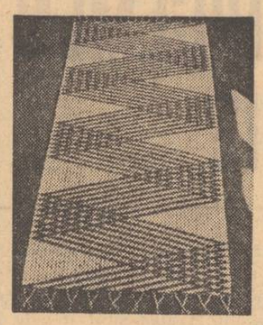

Un vechi creator englez de covoare, Peter Collingwood, care locuiește în partea de est a Angliei, la Colchester, și-a păstrat arta, tehnica și desenele tradiționale folosite pentru confecționarea unor carpete originale din păr de cal, păr de capră, în, mohair. Fotografiile de mai sus prezintă două mostre de carpete Collingwood.

MACHIAJUL ȘI FORMA OBRAZULUI

Obrazul rotund, tip „Luna", gen de obraz tineresc (aproape toți copiii îl au) prezintă mușchii puternici și cărnoși, rotunzi (zigomatici) au un tonus pronunțat, care întîrzie apariția ridurilor, atunci cînd obrazul este îngrijit și ferit de intemperii. Pentru machiaj, se va avea în vedere modelul formei ideale de tip venusian, obrazul oval, căutînd să ne apropiem cît mai mult de contururile sale.

Culoarea fondului de ten sau a pudrei va fi nici prea închisă, nici prea deschisă, mai exact un ocru-rozé, pentru a nu mări inutil suprafața obrazului datorită concentrării de lumină prin culoare deschisă.

Corectarea se va face cu o culoare ocru închis (cu 2—3 tonuri mai închis decît culoarea generală a obrazului) și se va aplica vertical, pe marginea conturului feței, de o parte și de alta, împreună cu mandibula (conturul fălcilor). Dacă fruntea este prea lată, se va îngusta în părțile laterale, aproape de tîmple (cîte 2 centimetri, după caz). Mijlocul frunții va fi colorat deschis, ca să primească mai multă lumină.

Sprincenele sînt, de obicei, rotunde, dar pot fi și drepte sau ascuțite. Se va evita linia descendentă a cozilor sau curbura exagerată care rotunjește mai mult și se va schimba direcția sprincenei, dîndu-i-se o linie care urcă spre tîmple, însă fără exagerare. Pentru aceasta, se va acoperi coada sprincenei cu un fond de ten gros special sau se vor epila sprincenele cu penseta.

În cazul cînd sprincenele sînt prea stufoase, se vor epila începînd din partea interioară către exterior (marginea sprincenei).

Fardul de obraz, va fi aplicat, nu în funcție de modă (forma preconizată acum, în genul a două mingii roșii de ping-pong, rotunjește și mai mult obrazul) ci în funcție de conformația specială a obrazului, care are pometii destul de pronunțați. Se va proceda la ușoara lor estompare printr-o culoare de fard cărămiziu aplicat în formă de triunghi cu vîrful în jos, care îngustează obrazul.

Ochii vor fi umbriți sub pleoapa inferioară cu o culoare maronie, bleu sau verde pal și la cozi o ușoară linie, scurtă, în sus. Se va evita sublinierea în rotund a mijlocului pleoapei inferioare, procedeu care îl rotunjește și mai mult. Pentru machiajul de seară sau festiv, pleoapa superioară va primi o subliniere mai pronunțată ca linie, cît ține ochiul, cu coada ușor întoarsă. Arcada va fi colorată în degrade. Genele, bine întoarse și ele, vor fi colorate cu rimel sau tuș (maron, negru, bleumarin).

Nasul, dacă este lat, va fi umbrit pe aripi. Dacă este prea mic va fi pudrat cu o, pudră deschisă. Dacă este prea lung, va fi scurtat prin umbre închise la vîrf și la rădăcina lui (între ochi).

Gura va fi bine desenată cu vîrfurile în sus (foarte ușor). Dacă este prea mare, se vor acoperi colțurile cu o culoare de fond de ten și se va redesena mai mică, dar firească. Rujul va fi aprins și luminos, cu o pată lucioasă pe buza inferioară (la mijloc).

Constanța POPOVICI
Pictor machieur

PLANTELE MEDICINALE ȘI SĂNĂTATEA

Coaja de crușin

Crușinul (Rhamnus frangula L. sive Frangula alnus Mill.) din familia Rhamnaceae, este un arbust ce crește și pe teritoriul țării noastre.

Coaja de crușin (Cortex Rhamni Frangulae) se recoltează primăvara, în lunile martie și aprilie pînă la dezvoltarea frunzelor, de pe tulpini și ramuri groase. Pe acestea se fac incizii inelare pînă la lemn, la o distanță aproximativ de 30 cm una de alta, apoi una sau două tăieturi lungitudinale și scoarța se desface ușor în tubușoare egale. În timpul uscării, tuburile nu trebuie puse unul în altul, deoarece astfel nu se usucă ci numai mucegăiesc și se înnegresc. Dacă pe scoarță se găsesc cumva licheni, aceștia se îndepărtează cu cuțitul înainte de a o pune la uscat. Coaja poate fi folosită ca remediu, abia după un an de la recoltare, dacă nu se respectă această indicație, folosirea ei înainte de acest termen provoacă drept acțiune secundară greață și vomă.

Această acțiune secundară se atribuia unei protide toxice denumită rhamnustoxină, astăzi se știe că acest efect se datorește antranolilor. Prin păstrare îndelungată, cel puțin de un an, antranolii dispar și odată cu ei dispar și acțiunile secundare. Îndepărtarea antranolilor se face astăzi, încălzind coaja uscată timp de o oră la o temperatură de + 100 grade C.

Coaja de crușin are același efect ca și rădăcina de revent (Radex Rhei) sau frunzele de diferite specii de Cassia, care în comerț poartă numele de Folium Sennae. Se știe că în China, efectele purgative ale rădăcinii de revent „Huanlean" (rădăcină galbenă excelentă) erau cunoscute cu 2 700 de ani, înaintea erei noastre. Medicii arabi cunoșteau și ei efectele rădăcinii de revent. În Europa, rădăcina de revent a început să pătrundă la sfîrșitul sec. al XVIII-lea. Acest revent pătrundea în Rusia prin localitatea Chiahta, unde se făcea o triere serioasă a rădăcinii, de aici ajungea la Moscova și Petersburg și apoi pătrundea în țările din apusul Europei. Datorită acestui fapt, rădăcina de revent era foarte scumpă. Această situație a determinat căutarea unui alt purgativ, mai ieftin decît rădăcina de revent. După mai multe cercetări, a fost găsită coaja de crușin. Primele date asupra folosirii terapeutice a acesteia datează chiar din evul-mediu, cînd a început să fie întrebuințată în locul reventului, sub numele de „rhabarbarum plebejorun" adică, „reventul săracilor". În medicina populară, coaja de crușin se folosește pentru a combate constipațiile cronice, inflamațiile de ficat și hemoroizii. În acest scop, se folosește un decoct din 20 g Cortex Rhamni Frangulae cu 500 g, apă. Se fierbe 15 minute, se răcește și lichidul strecurat se împarte în 5-6 porții, ce reprezintă o doză zilnică. Practica a arătat, că unora le prieste o doză mai mică, altora o doză mai mare, de aceea cel mai indicat este ca această doză să fie stabilită de cel în cauză.

Prof. Ioan MINTEANSCHI

Semne de întrebare

● N-ar fi timpul să ne propună și creatorii de încălțăminte ceva mai acătării pentru vară? Trebuie să așteptăm lunile mai sau iunie ca să ne putem alege sandale elegante, comode, plăcut colorate dintr-un număr mai mare de modele cît mai diverse? Doar nu e o pretenție așa mare din partea cumpărătorilor...

● Ca în fiecare primăvară — de cîtiva ani încoace — ne întrebăm de ce nu se găsesc cînd trebuie și cît trebuie produse foarte căutate de gospodine, cum ar fi Carpetin, bătătoare de covoare, mături mari și mici și altele de acest fel?

● Unde se pot găsi bibelouri frumoase care să împodobească un salon? Cititoarea noastră Gertruda Marcu din orașul Brad, județul Hunedoara, nu reușește de loc să-și împlinească dorința de a fi posesoarea unor astfel de obiecte. În București și în alte cîteva orașe mai mari se mai găsesc. În rest, cooperația meșteșugărească — mai ales cea din județul Hunedoara — are altă părere.

CE ESTE UN MIXER

Cartea de identitate

Sînt două tipuri de mixere. Unele se compun dintr-un soclu cu motor, pe care e montat un pahar din sticlă refractară cu capacitate de 1 litru — 1 1/2 litri și pe fundul căruia se învîrtesc cuțite rotative. Paharul e prevăzut cu un capac. Unele mixere au și elemente independente pentru rîșnit cafea, nuci, pesmet etc.

Un alt tip e mixerul cu picior, care poate fi cufundat în recipientul cu ingredientele de prelucrat. Motorul e prevăzut cu un miner izolat, de care aparatul poate fi bine ținut în mînă. La acest motor pot fi adaptate diferite dispozitive: teluri care bat o spumă cu albuș impecabilă, diverse spirale care amestecă aluaturile moi (clătite, cremă de vanilie, de zahăr ars, compoziții de checuri etc.), freacă fel de fel de paste: de sardele, de ficat, de creier, de brînză; frămîntă aluaturile dense. Dar ce nu se poate face cu un mixer?! Cea mai fină cremă de tort sau o mămăliga fără cocoloși, ci bine omogenizată, nu grea și bolovănoasă ci ușoară, aerată.

E bine să știm

Rețineți, pentru securitatea dv, că înainte de a monta sau demonta orice dispozitiv, trebuie să vă asigurați că aparatul nu e pus în priză. Nu vă apropiați niciodată degetele de cuțite în timpul mersului. Nu lăsați aparatul să meargă în gol. Nu porniți aparatul înainte de a cufunda piciorul mixerului în vasul plin, nu-l scoateți înainte de a-l opri.

Dacă lucrați direct în vasul în care ați gătit (supe groase, creme fierbinți, aluat pripit etc.), țineți piciorul cît mai aproape de fund, deplasîndu-l lateral pe același plan. Ca să evitați împroșcarea cu stropi, țineți piciorul cît mai aproape de pereții recipientului. Atenție: lichidul nu trebuie niciodată să întreacă înălțimea tijei mixerului. În funcție de materia tratată și de cantitate, durata unei operații este de 15-40 de secunde. Cînd faceți amestecuri din alimente cu consistențe diferite, turnați în paharul mixerului sau într-un recipient înalt și îngust, mai întîi lichidele, apoi produsele moi (unt, smîntînă etc.) și la urmă cele solide. Dacă preparatul e prea dens, asigurați-vă o bună rotire adăugînd puțin lichid.

Să presupunem că aveți în frigider un rest de brînză de vaci, o bucățică de telemea foarte sărată și puțin unt. Dacă aveți și 1-2 linguri de lapte puteți prepara la repezeală o gustare pentru micul dejun. Pe fundul paharului puneți laptele călduț, deasupra untul tăiat în bucățele, brînza de vaci și la urmă telemeaua, de asemenea tăiată bucăți. Cufundați mixerul, porniți-l, ridicați-l încet pînă aproape de suprafață. Aveți o pastă nici prea sărată, nici fadă, nici prea grasă. O doriți mai picantă, adăugați și un sfert de ceapă (odată cu celelalte ingrediente).

Deci, orice veți prepara, grija dv va fi aceea ca cuțitele mixerului să se găsească întotdeauna într-un element lichid. La dorința cititoarelor, vom răspunde personal sau în revistă (dacă întrebarea e de interes general) la orice nelămurire, le vom sugera rețete, le vom da și alte sfaturi mai amănunțite.

Întreținere

Acest aparat nu necesită nici un fel de întreținere specială. Accesoriile trebuie spălate în apă caldă sau rece, dar întotdeauna după ce au fost separate de blocul motor, care se șterge doar cu o cîrpă umedă.

După ce l-ați cumpărat, găsiți-i în bucătăria dv un loc fix atît pentru folosire cît și pentru păstrare. El trebuie să fie pus la îndemînă și oricînd gata să poată fi utilizat.

Cu aceasta am răspuns întrebărilor puse de cititoarele: **Adriana Popovici, Galați; Liana Negrilă, Corabia și Stela Dobrescu — București.**

Olimpia ȘTEFĂNESCU

Un mic robot electric; un prețios auxiliar al bucătăriei moderne. În ciuda realelor lui calități, prea multe gospodine îl mai ignoră încă.

Totuși dv, care din multiple rațiuni sînteți grăbită și foarte ocupată, fără îndoială că ați aprecia acest devotat, fidel și indeminatec ajutor al gospodinei. El o scutește de treburi complicate, obositoare ori plictisitoare, care cer timp și răbdare.

Nu aveți încă un mixer? Vă sfătuim fără rezerve să vă procurați unul. Acordați-i atenție, învățați să vă serviți de el de o manieră judicioasă, după ce veți ști să-l folosiți, veți face supe de o calitate și digestibilitate de apreciat; sosurile vor căpăta o savoare neașteptată; maioneza nu va mai avea secrete pentru dv; salata de vinete va deveni alifioasă, albă, ușoară; soțul dv va fi încîntat de surprinzătoarele dv „invenții" gastronomice. Un mixer e ideal pentru pregătirea supelor pasate, pireurilor de legume (cartofi, morcovi, spanac), pireurilor din fructe, cremelor dulci, preparate de bază în alimentația sugarului și a copilului mic.

„CEASUL RĂU"... „CEASUL BUN"

Despre ceea ce se spune în popor referitor la „ceasurile rele", ne-am amintit în momentul cînd am aflat de pățania cetățeanului Costache Dumitru din localitatea Blejoi, județul Prahova.

Incendiul izbucnit din cauza unei explozii de gaze i-a distrus clădirea și bunurile din gospodărie.

„Ceasul rău" i-a provocat cetățeanului o pagubă de aproape 60.000 lei, dar iată că există și un „ceas bun" cînd și-a asigurat la ADAS bunurile din gospodărie, care i-a adus importante foloase. Avînd încheiate o asigurare complexă a bunurilor din gospodărie, cum și o asigurare pausală, asiguratul a primit de la ADAS o despăgubire în valoare de 25.500 lei. Totodată, el a simțit și binefacerile asigurării prin efectul legii a clădirilor, primind o despăgubire de 37.591 lei pentru pagubele suferite la clădire.

Iată, deci, un singur exemplu care vorbește de la sine despre importantele avantaje pe care le oferă celor prevăzători asigurările.

STIMAȚI CITITORI! Asigurați-vă bunurile din gospodărie înainte de a fi prea tîrziu! Unitățile ADAS vă așteaptă!

(5880)

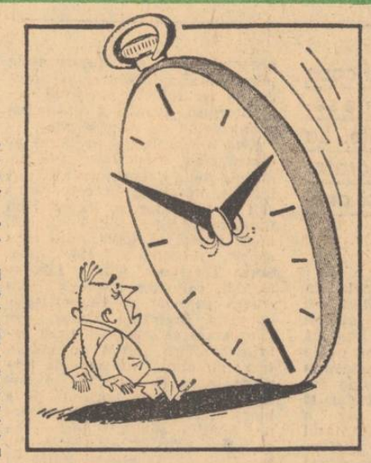

Desigur, există un „ceas rău": acela în care nu te-ai asigurat la ADAS. Evită-l!

LOCURI LA ODIHNĂ ȘI TRATAMENT ÎN STAȚIUNI BALNEOCLIMATERICE

OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM oferă în luna aprilie bilete la odihnă și tratament în următoarele stațiuni:

Bălvănyos (jud. Covasna), Borsec, Călimănești, Călacea (jud. Timiș), Covasna, Lacu Roșu, Moneasa (jud. Arad), Mamaș, Pucioasa, Singeorz-băi, Slănic-Moldova, Sovata, Tinca (jud. Bihor), Vîlcele (jud. Covasna), Vatra Dornei, Vața (jud. Hunedoara).

Posesorii biletelor obținute prin intermediul OFICIILOR JUDEȚENE DE TURISM beneficiază de o reducere de 50 % la tariful de transport pe traseele C.F.R. și I.T.A.

În luna aprilie oficiile județene de turism organizează excursii în țară și străinătate pe perioade și itinerarii diferite.

Un concediu plăcut vă puteți asigura apelînd la serviciile oferite de OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM!

Informații la sediile oficiilor județene de turism și filialele întreprinderii de hoteluri și restaurante din București.

PUBLITURISM

(5869)

(5809 c)

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ PE TEME

• DE SĂNĂTATE

VICTOR MARINESCU — Giurgiu: În spondiloza lombară de care suferiți, tratamentul prescris de medic este cel indicat. Puteți continua mai departe tratamentul fizioterapic (curenți diadinamici, raze infraroșii, ultraviolete). Băile de nămol le puteți face în orice anotimp, la Tekirghiol, Eforie, Amara, după o prealabilă examinare a medicului reumatolog. În caz de dureri, repaos la pat în poziție perfect orizontală și, la nevoie, Alindor — supozitoare, unul pînă la două, în 24 ore.

C.I. — Tecuci — Este vorba de o leucoree ce poate avea cauze multiple. Medicul ginecolog va stabili cauza și vă va prescrie tratamentul. Spălăturile calde cu infuzie de mușetel făcute zilnic și aplicațiile vaginale cu Saprosan gel-vaginal vă v-a folosi.

NEAG CORNELIA — Brașov — În poliartrită reumatismală un tratament cu preparatul Boici, ce v-a fost recomandat, nu este contraindicat.

ION ALBU — Bacău — În comunicația interventriculară sau interauriculară numai în funcție de tulburările cardiace și generale pe care le acuzați, medicul cardiolog vă poate arăta dacă este sau nu cazul de a se interveni pe cord.

A.B. — comuna Berca — În mastoza chistică faceți tratamentul recomandat de medicul ginecolog cu Progesteron, fiind cel mai indicat, dar după dozarea hormonilor, pentru care vă veți adresa laboratorului din Buzău sau București.

I. COSTIV — București: M.J. Pitești — Starea de care vă plîngeți este de natură nervoasă. Căutați a nu vă preocupa prea mult de ea. Dacă sînteți fumător, lăsați-vă complet. Vă recomand exercitii fizice zilnice, un sport în aer liber (volei), excursii, teatru, cinema. Vă va ajuta și folosi. Vitamina E drajeuri, din care veți lua 3 (trei) pe zi timp de 10 zile și 10 injecții subcutanate cu ser-neurotonic, cîte una fiolă pe zi. Seara înainte de culcare un drajeu de Napotom.

M.L. — Botoșani — Avînd o cardiopatie, cu fibrilații care se repetă și cum medicamentele de care ne întrebați pot da la rîndul lor tulburări de ritm cardiac, vă sfătuim să vă adresați medicului.

Dr. G. ALESSEANU

• JURIDICE

1. JEAN ROBESCU, București, CERCEL FLOREA, Pitești, GHEORGHE VOARTEȘ, comuna Tulgheș, județul Harghita, R.M. Brașov. Răspunsurile care vi s-au dat sînt corecte. Indiferent de faptul că soții sînt despărțiți de mai multă vreme sau au copii din afara căsătoriei, aceștia nu se pot recăsători decît după desfacerea primei căsătorii. Despărțirea în fapt a soților nu constituie motiv de anularea căsătoriei.

Pentru desfacerea căsătoriei, oricare dintre soți se poate adresa instanței de judecată cu cerere de divorț. Instanța de judecată nu poate desface căsătoria prin divorț decît atunci cînd constată că, datorită unor motive temeinice, raporturile dintre soți sînt atît de grav și iremediabil vătămate, încît continuarea căsătoriei este vădit imposibilă pentru soțul care cere desfacerea ei. Dacă în cazurile semnalate de dv., instanțele s-au convins că dezbinările care fac imposibilă continuarea căsătoriei au fost provocate de soțul reclamant, au pronunțat soluții legale și temeinice, respingînd acțiunile de divorț.

FILOFTEIA PREDESCU — București. Dacă dv. ați convițuit cu tatăl prezumtiv al minorului, ori acesta din urmă a prestat copilului întreținere, termenul de un an, înăuntrul căruia poate fi pornită acțiunea în stabilirea paternității, curge de la data încetării convițuirii și respectiv a întreținerii.

De aceea, dacă situația prezentată corespunde realității, sînteți în termen de a introduce acțiunea respectivă.

N. ANGHEL

• DE ÎNVĂȚĂMÎNT

ION ALBU — Vințul de Jos (Alba). În curînd va apare broșura „Admiterea în învățămîntul superior de unde veți afla tot ce vă interesează în legătură cu programul admiterii. Idem **ANA BACH (com. Recaș, jud. Timiș).**

ȘTEFAN BARAN — Medgidia (Constanța). Școala pe care o căutați se află în București, pe șoseaua Viilor.

DAN TERENTE — comuna Bodești, jud. Neamț. În anul școlar viitor se va extinde prima treaptă a liceului. Problemele ce vi le puneți nu sînt oportune.

MARIA SIICU — comuna Zvoriștea, jud. Suceava. Nu există școală cu cursurile pe care le căutați.

DORINA AVRAMESCU — Hunedoara. Vă adresați Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor. Adresa este inutil să v-o mai dăm căci nu credem să existe poștaș care să nu știe unde este ministerul.

GEORGETA DORIN — Sinaia. Răspunsul nostru este negativ. Nu puteți da diferențele despre care ne scrieți pentru trecerea de la o școală la alta. Mergeți în continuare cu liceul de cultură generală și apoi înscrieți-vă la medicină.

NICOLAE BOIER — Bod, jud. Brașov. Trebuie să terminați stagiul și apoi să faceți transferul. Altă soluție nu este.

ELIZA LUNGU — Pitești. Examenele de stat nedate la timp, cum este și lesne de presupus, nu se mai pot da. Pentru reglementarea unor anumite situații au fost organizate sesiuni de lichidare de care ați fi putut beneficia. Deci, nu.

C. ȘERBAN

• HORTICOLE

ROBERT TOTH — Craiova. Păduchii verzi ai trandafirului se observă mai ales pe partea inferioară a frunzelor, precum și pe vîrful lăstarilor și bobocii florali. Dacă atacul este puternic, trandafirii nu mai înfloresc, frunzele se usucă iar plantele stagnează în creștere.

Pentru combaterea acestui dăunător, se stropesc repetat tufele atacate cu unul din următoarele insecticide: Lindatox 20, Detox 25, ambele în concentrație de 0,6 la sută, Carbetox în concentrație de 0,1 la sută.

În acest scop, sînt eficace și stropirile de iarnă, cu insecticide folosite la stropirea pomilor.

NICOLAE CĂLINESCU — București. Cu ocazia tăierilor de primăvară, la butucii de viță nobilă, normal dezvoltați, se scurtează coardele de rod reținute la 8—18 ochi, în funcție de sol. Exemple: se lasă coarde de 8—12 ochi la solurile Perla de Csaba, Pinot, Tămîioasă românească, Riesling italian; de 12—14 ochi la solurile Chasselas d'ore, Muscat Ottonel, Muscat de Hamburg, Aligoté, Cabernet Sauvignon; de 14—18 ochi la solurile Fetească albă, Coarna, Afuz-Ali.

Se consideră butuc normal dezvoltat, cînd coardele (înainte de tăiere) sînt lungi de 1—1,5 m și groase de 8—11 mm.

Prof. VIOLETA DIACONESCU — Focșani. Iată răspunsurile la cele trei întrebări în legătură cu îngrijirea hortensiilor.

1. Pentru a păstra timp cît mai îndelungat hortensiile înflorite, ghivecele trebuie ținute la loc răcoros, aerisit și cu lumină difuză. Plantele trebuie udate des.

2. După înflorire, hortensiile se pot scoate din ghiveci și planta în grădină, unde vor forma tufe bogate. Timpul potrivit pentru plantare este primăvara (luna mai). Peste iarnă, plantele pot rămîne în grădină sau se scot și se plantează în ghiveci.

Dacă vor ierna afară, tufele trebuie protejate contra gerurilor cu paie, coceni de porumb sau saci de hîrtie.

3. Îngălbenirea și chiar căderea frunzelor de hortensii se observă mai ales la plantele bolnave de făinare. Puteți combate această boală prin stropirea plantelor cu sulf muiabil în concentrație de 0,4 la sută, sau cu Caratan în concentrație de 0,06 la sută.

Ing. Ștefan BALANESCU
profesor la liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, jud. Neamț

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

DE CE O... JUMĂTATE DE CURAJ?!

de Mihai STOIAN

M-am născut în anul 1952, păcate cu un defect la ul sting, însă cu niște rații care mi s-au făcut și la 5 ani, s-a mai re- at ceva, totuși, cînd pri- spre stînga, defectul se observă. Părinții și fra- mi-au ascuns acest lu- eu nu m-am prea uitat glindă, adică nu m-am... iat, ca să observ ce am. rideau colegii de la ită de mine și mă pore- u în fel și chip, eu nu dădeam prea mare aten- Eram veselă și zburdal- . Asta pînă într-o zi , toamna, vrînd să îm- uniforma de școală, de u, ca să văd cum îmi vi- m-am privit îndelung în ndă și am descoperit de rideau colegii la școală. devenit, pot să afirm , brusc, închisă, vor- n rar, de ris nu mai ri- m ca odinioară. Puțini re colegii mei de liceu știau de defectul meu, aceștia au aflat-o, pînă rmă, de la foștii mei co- din școala generală. A- poate o să mă credeți ersensibilizată, hipersus- oasă, dar așa cred eu : colegi, unii vecini de i, s-au tare mirat (nu u să scriu cuvîntul „in- e") cînd am luat la fa- ate, la fără frecvență, iterea. Se mirau de par- un om cu un defect (și ipuiți-vă, relativ mic, ca meu) n-ar putea trăi la itate cu ceilalți, ca și un ochi strîmb sau un or beteag este, obligato- egal cu un creier mai n dezvoltat, mai puțin ligent. Credeți-mă, „uite- ea" lor a mers pînă acо- ncit... s-au interesat la ltate și, văzînd că sînt, -adevăr studentă, au tă- Dar cum aveam și un iciu destul de greu, și am ambiția să învăț te bine, plus distanța mare pînă la locul de că, în sfîrșit, am rămas o restanță pentru toamnă, care nu m-am prezentat mie și unul de motive) și am pierdut anul. Am sit și serviciul, am stat să să învăț pentru o altă ltate (poate c-am gre- .. Acum, povestea se plică. Unii îmi ziceau în diferite porecle și mare a fost mirarea cînd chiar e de-ale mele, din cele apropiate, s-au apucat mă „vorbească", vorbe într-un fel mă îngheau, necazul (defectul) altuia ? Recunosc că, din pricina celor din jur care mă supără, pînă și eu, într-un fel, sînt mai rea, mai nervoasă, pur și simplu cotropită de gînduri negre, nefirești cu vîrsta mea, ceea ce nu înseamnă că, în străfundul sufletului, nu mi-e milă de orice om care are un necaz mai mare sau mai mic, însă nu m-aș rușina s-arăt pe față toate acestea, dac-aș întîlni în permanență corectitudine și bunăvoință (asta visez !)"

Stimată corespondentă (precizez, pentru cititori, că mi-ai dat și numele, și adresa, complete), cred că, din titlu, îți poți da seama încotro aș dori să îndrept eu „dialogul" nostru. Găsesc inutil să insist (am scris de destule ori pe tema aceasta) asupra lipsei de *delicatețe* (ca să mă exprim... delicat) a unora, față de defectul semenului său. Da, un om e șchiop, altul poate n-are o mînă, altul are un ochi imobil, iar trecătorii, vecinii, colegii, ori de cîte ori trece acela care și așa are suficiente motive de nefericire, îl privesc stăruitor, indiscret, cu un tip de curiozitate... bolnăvicioasă. Ții să-ți atragi însă atenția că oamenii nu fac asta din răutate, de ce i-am condamna așa, în bloc, și încă pe nedrept ? Cînd mergi pe stradă și vezi, în masa de oameni care, firesc, sînt pe doua picioare, un om în cîrje, instantaneu, reflex, întorci capul spre el... Abia apoi „înregistrezi", conștient, că e vorba de un infirm. Așadar, problema ține de educație, mai exact spus de *autoeducație* ; noi, cei „întregi" (din punct de vedere fizic) avem datoria să ne autoeducăm în așa fel, încît... reflexul de care aminteam mai sus să nu mai funcționeze, să ni-l „stricăm", în așa fel încît, oricît ne-ar atrage curiozitatea să aruncăm o privire, un NU ! hotărît, niște „frîne" puternice să intervină, în așa fel încît drumul celui în cauză să poată continua natural, *ca și cînd* nimic ieșit din comun n-ar fi. Pe de altă parte însă, și cei aflați într-un asemenea „necaz" fizic, ar trebui să-și facă o anumită autoeducație, care să-i protejeze de eventualele „priviri" indiscrete, de comentariile mai mult sau puțin răutăcioase, inconștiente aș zice... Ce rost are ca, ani și ani în șir, la infinit, poate chiar o viață întreagă să-ți întuneci existența fiindcă... Mitică sau Eufrosina, o serie de concetățeni sau de colegi, din stupiditate, evident, nu te lasă în pace ? Și de ce să nu *te obligi* dumneata la un fel de nepăsare proteguitoare (deloc echivalentă cu lipsa de sensibilitate, căci, știu, infirmitatea ascute, adîncește sensibilitatea individului) ? N-are nici un rost să încerci să „soluționezi" lucrurile prin închiderea în casă, dimpotrivă. Adică tot dumitale să-ți fie rușine și nu lor, celor aflați, realmente, în culpă avînd (ei) o „infirmitate"... dobîndită (nu din naștere) ? ! De pe o astfel de poziție nu-ți poți regăsi multrivnitul și binemeritatul echilibru. Dacă ai reușit și ai reușit ! — să dovedești ce poți (atunci, la admiterea la f.f.), de ce n-ai continua să te „bați" (cu dumneata în primul rînd), ca să-ți înfrîngi (cu demnitatea care te caracterizează) complexele — jur ! — explicabile pînă la un punct, dar nu... acceptabile (pentru dumneata) ? Cît privește lumea copiilor mici, și foarte mici, în care te simți bine, nimic curios. puritatea și candoarea lor sînt adevărat „balsam" pentru un suflet rănit. Într-asta n-are nimeni de ce se amesteca, impunîndu-ți să nu fii... copilăroasă (adică, dacă am priceput exact : la fel de candidă). Iar despre fetița iubită ce să adaug ? Nimic mai potrivit, însă... atenție ! de ce te grăbești să decizi că nu te vei căsători niciodată ? Un copil are nevoie, în casă, nu numai de o mamă, ci — neapărat — și de un tată. Și-apoi, un copil are nevoie de veselie, de siguranță, de nenumărate „detalii" pe care un cuplu le poate asigura infinit mai deplin decît o singură persoană și aceea... prea îndrăgostită de un unic copil. Nădăjduiesc că mă vei înțelege cu subtilitatea care te caracterizează : dacă ai făcut, cu un curaj demn de admirație, o jumătate de pas (admiterea, slujba etc) de ce ai dat înapoi (la un moment dat) și de ce nu faci și restul, pasul întreg, hotărîtor ? Iartă-mă, pînă la urmă am pus eu o serie de întrebări care, bănuiesc, conțin și *sensul* răspunsurilor cuvenite. Succes !

CURIER SĂPTĂMÎNAL

niment să nu mă știe. Într-o zi mătușa mea îmi zice : „Nu-mi place cum arăți, cum te porți. Te joci cu toți copiii, de pacă-ai fi de vîrsta lor, ești prea sinceră, prea ți se deschide inima oricui". Oare, mă întreb, este ceva de condamnat să iubești niște copii, să vorbești cu toată lumea la fel, indiferent de „poziția" sau „situația" pe care o are unul sau altul ? Eu una, cînd sînt în preajma unui copil de vîrstă pre și școlară, parcă uit ce am, ce defect mă chinuie, mai ales fiindcă știu că aceste ființe mici, în delicatețea lor înnăscută, nu mă îngînesc, nu mă umilesc. Tot așa de clar știu că nu mă voi căsători niciodată, întrucît nu vreau să am un soț care să mă îngnească — nici măcar o singură îngnire, o dată, n-aș accepta din partea lui — și de aceea voi lua o fetiță s-o cresc, căci este aici o fetiță care mi-a intrat în suflet și pe care o iubesc extrem de mult. Ai mei nu mă lasă, dar nici singură nu vreau să rămîn. Vă rog să mă iertați c-am scris cam mult, însă parcă mă liniștesc atunci cînd îmi descarc sufletul. Mă întreb și mă întreb dacă voi ieși vreodată din atmosfera care s-a creat în jurul meu, dacă oamenii vor înceta să mă „comenteze", ba unii chiar să rîdă de necazul (defectul) altuia ?

Mai există enigme?

COMUNA ȘEICA MICA din județul Sibiu este cunoscută, încă de acum un secol și jumătate, ca o importantă așezare romană. S-au descoperit acolo temelii de zidării, ceramică, cărămizi, țigle, conducte de apă, pietre de moară, fragmente arhitectonice, monede. Ele dovedesc existența unui înfloritor tîrg sau mare vicus (sat) roman, așezat pe marele drum imperial care lega valea Oltului carpatin și colonia Apulum (Alba Iulia).

DIN GRUPUL a trei pietre funerare, ne reține atenția un fragment ce se păstrează în colecțiile Muzeului Brukenthal din Sibiu. Monumentul fusese sculptat în calcar, de către un modest pietrar local. El s-a străduit să reliefeze cîteva scene, după tipicul artei provinciale romane. Din păcate, partea din dreapta a tablourilor prelungite pe fișii orizontale, precum și întreaga inscripție gravată sub acest fronton narativ, sînt astăzi total dispărute. **Ceea ce s-a păstrat constituie, totuși, interesante momente din viața unui colonist roman stabilit în acest loc, în prima jumătate a secolului II e.n. El a dorit să-și să-și eternizeze în piatră mai multe aspecte din cronica indeletnicirilor sale.**

ÎN PRIMUL TABLOU apare un tînăr călăreț îmbrăcat în costum cinvli, cu o tunică pînă la genunchi, avînd prinsă pe umeri o hlamidă ce-i flutură în spate. Șaua este formată dintr-un simplu așternut legat cu o chingă pe sub pintecul calului. Este știut azi că șaua dotată cu leagăn de lemn și scări își face apariția în ținutul Dunării de Jos, numai odată cu popoarele migratorii. Sub copitele calului, se prăbușește la pămînt un dușman pe care călărețul nostru îl izbește cu o lance ridicată în mîna sa dreaptă.

URMĂTOAREA SCENĂ ne prezintă același personaj, costumat cu o simplă tunică și conducînd un plug tras de doi boi. **Se observă că unealta de arat nu avea roți și nici coarne laterale. Plugul se compunea dintr-un fier ce se înfigea în pămînt, fixat într-un drug de lemn terminat în formă de cruce. Plugarul apăsa cu mîna dreaptă pe acest brat, în timp ce cu mîna stîngă întinsă îndemna boii să tragă brazda.** Alături, același plugar, la fel schițat, poartă atîrnat de git un sac și aruncă sămînța pe ogor.

ÎN ULTIMA REPREZENTARE luptătorul și plugarul din tablourile precedente, poartă acum o haină lungă festivă și este înfățișat alături de soția sa. Femeia este și ea îmbrăcată „de ceremonial", cu o rochie lungă plisată și încinsă la mijloc cu un cordon lat. Soții întind cîte o mînă deasupra unei mese în formă de trepied, pe care se găseau așezate obiecte de jertfă, de nu se mai pot identifica, din cauza tocirii sculpturii. Femeia mai ține în mîna stîngă o amforă, ce se folosea pentru a răspîndi deasupra trepiedului lapte sau alte esențe lichide. Trepiedul, vasul și atitudinea celor doi dovedesc că în acest moment soții aduceau zeilor o jertfă sub forma unei libații.

COSTUMELE ȘI OCUPAȚIILE defunctului se identifică cu cele ale unui colonist roman, stabilit la Șeica Mică, poate în calitate de veteran. Acolo el își crease o bună stare materială, fiind desigur proprietarul unei vile rustica, adică a unei ferme. Colonizat în lumea rurală a Daciei, el trebuia să înfrunte adesea unele primejdii. În asemenea situații, el trebuia să pună mîna pe armă ca să-și apere bunurile. La această stare de lucruri face aluzie primul tablou.

AJUTAT DE SCLAVII SĂI, în timp de liniște, fermierul nostru își lucra ogoarele cu un plug primitiv, folosit pe atunci în provinciile romane. Direct de capătul protapului, se atașa orizontal fierul ascuțit al plugului, de formă triunghiulară și adesea lipsit de cormană pentru răsturnat brazda. Ca vîrful de fier să poată pătrunde adînc în sol, plugarul trebuia să apese puternic pe bara fixată orizontal la capătul superior al protapului. Împrăștierea grăunțelor pe arătura proaspătă se făcea din poala hainei sau dintr-un săculeț atîrnat de git. Ca să fie apărat de primejdii și ca ogoarele sale să dea rod bogat, colonistul nostru nu uita a invoca sprijinul zeilor. La marile sărbători se aduceau jertfe singeroase, în fața templelor divinităților, patroane ale muncilor agricole. Dar, în faptul dimineții, credincioșii stăpîni se adunau în fața altarului domestic, denumit lararium. De multe ori, acesta era o simplă masă-trepied, pe păstra figurine de zei protectori ai casei, ca larii și penații. Acolo, deasupra trepiedului, li se ofereau fructe, alimente, lapte băuturi, verdețuri și esențe aromate. **Aceasta este interpretarea** celor trei imagini din „cronica" pietrei funerare de la Șeica Mică.

DIN INSCRIPȚII sîntem informați că la Șeica Mică se înfiripase o colonie cu populație de origine celtică, dar romanizată, adusă din provincia Noricum (Austria de azi). Este probabil ca din grupa acestora să fi făcut parte și anonimul despre care am amintit.

Imaginile sculptate aflate pe un fragment de piatră funerară găsit la Șeica Mică, județul Sibiu. Ele reprezintă secvențe din viața cotidiană a unui colonist roman stabilit în acel loc în prima jumătate a secolului II.

Cronica sculptată de la muzeul Brukenthal

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR

membru al Academiei de științe sociale și politice

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Rîuri și mări

Ne vom rezuma de fapt doar la un singur rîu, Buzăul, și o singură mare : Marea Neagră. Nu este de mirare că una din întrebări se referă la rîul Buzău, întrucît acest material ne-a fost pus la dispoziție de cititorul nostru **IONEL NISCOVEANU,** pensionar, din Buzău. Întrebarea cu privire la rîul Buzău este următoarea :

1) Multe rîuri de pe glob nu au avut în decursul timpului aceeași albie. Așa s-a întîmplat și cu rîul Buzău. Știți pe unde a peregrinat în trecutul îndepărtat ?

Cît privește Marea Neagră, iată ce se cere :

1) Care este suprafața Mării Negre, împreună cu Marea de Azov ?

2) Care este adîncimea maximă a Mării Negre ?

3) Ce animale mai deosebite trăiesc în Marea Neagră ?

Desenul cu bucluc

În desenul alăturat este prezentat un cerc, ce are centrul marcat cu un punct. Să presupunem în-

să că cineva vă propune să realizați același desen, dar în următoarele condiții :

— se desenează pe o hîrtie numai punctul și apoi rămînînd cu vîrful creionului în planul hîrtiei, să se traseze și cercul, fără ca totuși să apară vreo rază, adică vreo linie care să unească centrul cu conturul cercului.

Este soluționabilă o asemenea problemă ? Nu cumva are vreo soluție „magică" ?

Gheorghe Moisa, învățător pensionar, Iași. Regretăm, dar nu vă putem preciza cînd anume vor fi publicate materialele trimise de dv. În primul rînd trebuie respectată ordinea primirii (și sînt suficiente propuneri păstrate în portofoliu !), iar apoi, se ține seama și de spațiul grafic disponibil, combinîndu-se materialele mai lungi cu altele mai scurte, sau cele de lungime mijlocie cu altele analoge etc.

Tică Radu, Bîrlad, jud. Vaslui. Materialul pe care l-ați trimis pare interesant. V-am ruga însă să încercați a-l reformula mai clar și a anexa și răspunsurile.

Ilie Brădățan, pensionar, Cluj. Nu reținem decît acele materiale la care, odată cu întrebările, ni se trimit și răspunsurile corespuzătoare. Unele dintre întrebările propuse de dv., sînt publicabile dar, la niciuna nu ați menționat și cuvenitele răspunsuri. Poate reveniți, cu o scrisoare mai complectă.

Fodor Levente, Turda, jud. Cluj. Totuși, s-a răspuns la întrebarea dv., în numărul din 23.03.74 dar, problema în sine fiind mult prea amplă, nu a fost posibil să vă furnizăm detalii în cadrul restrins al „Poștei".

AM REȚINUT pentru publicare, materialul primit din partea cititorului **Arsene Teculescu,** din Cerbureni, jud. Argeș.

Ing. Liviu MACOVEANU

Despre jocurile de cuvinte

1. *Anagramă*
2. *Apocopă*
3. *Enigmă*
4. *Epenteză*
5. *Logogrif*
6. *Metagramă*
7. *Metateză*

Marea majoritate a acestor cuvinte provine din vechea limbă greacă.

Opinii despre romane

Fragmentul prezentat aparține marelui naturalist englez Charles Darwin (1809—1882), autorul importantei lucrări „Originea speciilor". Opiniile sale despre literatură, Darwin le-a expus în propria-i autobiografie, de unde a fost reprodus și fragmentul publicat în rubrica noastră anterioară.

Poșta cititorilor

Gheorghe Moisa, învățător pensionar, Iași. Regretăm, dar nu vă putem preciza cînd anume vor fi publicate materialele trimise de dv. În primul rînd trebuie respectată ordinea primirii (și sînt suficiente propuneri păstrate în portofoliu !), iar apoi, se ține seama și de spațiul grafic disponibil, combinîndu-se materialele mai lungi cu altele mai scurte, sau cele de lungime mijlocie cu altele analoge etc.

Tică Radu, Bîrlad, jud. Vaslui. Materialul pe care l-ați trimis pare interesant. V-am ruga însă să încercați a-l reformula mai clar și a anexa și răspunsurile.

Ilie Brădățan, pensionar, Cluj. Nu reținem decît acele materiale la care, odată cu întrebările, ni se trimit și răspunsurile corespuzătoare. Unele dintre întrebările propuse de dv., sînt publicabile dar, la niciuna nu ați menționat și cuvenitele răspunsuri. Poate reveniți, cu o scrisoare mai complectă.

Fodor Levente, Turda, jud. Cluj. Totuși, s-a răspuns la întrebarea dv., în numărul din 23.03.74 dar, problema în sine fiind mult prea amplă, nu a fost posibil să vă furnizăm detalii în cadrul restrins al „Poștei".

AM REȚINUT pentru publicare, materialul primit din partea cititorului **Arsene Teculescu,** din Cerbureni, jud. Argeș.

Ing. Liviu MACOVEANU

UMOR STRĂIN

Fără cuvinte

— Vă rog să-mi schimbați în fise pentru telefon...

— Sper că spectacolul va fi dat și pe micul ecran...

— Această mașină corespunde exact tipului de bărbat cu care aș dori să mă mărit...

Un buchet pentru dumneavoastră!

ORIZONTAL : 1) Pictor grafic român, autor al pînzei „Trandafirii roz" ; 2) Porțiunea de... trifoi cu patru foi — Floare a bucuriei ; 3) Vederea „perspective" lărgite — Pronumele... polenului ! 4) Arta... gesturilor frumoase — Floarea nevinovăției ; 5) Unitate de măsură clasică — A face cuiva... măciucă — Parte ! — Ține ! — Bază de aprovizionare pentru... lalele — Negru ; 7) O legătură din... toporași ! — Lancea, de exemplu ; 8) Îi încununează pe învingători — Iolanda cea mică ; 9) Un trandafir ales... după gust ! 10) Violete și nu prea... 11) Lot... în argou — Fără moarte.

VERTICAL: 1) Flori imortalizate de către Luchian — Floarea somnului ; 2) Un boboc... — Riu în Sudan ; 3) O întîmplare nu prea roză — Colierul de flori al miresei ; 4) Trandafir — Abracadabrant (fig.) ; 5) E... o carte ! — De culoarea purpurei (fem.) ; 6) Arma trandafirului — Un vînt sec! 7) Soția lui Vișnu — Mîngîiere ; 8) Cuci ! — Termen de comparație — Impresionist francez, autor al tablourilor „Grădinile" și „Nuferii" ; 9) Floare la ureche — Specialități tematice olandeze ; 10) Floarea... — Pictor care a excelat în peisajul dobrogean ; 11) Un buchet pentru dumneavoastră sau de la dumneavoastră !

Toma MICHINICI

Cuvinte rare : OLE, LAI, LOLE, SRI.

CHEI

ORIZONTAL : 1) Ține totul sub cheie (fem.) — Priceput la încuietori ; 2) Fiecare cu cheia lui (pl.) — Nu-s chei ; 3) Sclav la spartani — Stă la cheie — Oraș în R. S. F. Iugoslavia ; 4) Poet sovietic, autorul poeziei „Sprinceana serii și-a închis tristețea" — Nu-l poți încuia ; 5) Fruct originar din Antile — Select — Cicăleală; 6) Prefix pentru albine — Lovitură cu palma — Caiet ! 7) Vorba gîștii — Localitate în U.R.S.S. — Maritima de la chei ; 8) Una dintre cheile succesului (pl.) — Dă de lucru... cheii franceze ; 9) Cheită la... briu — Metodă practică de stenografie ; 10) Bun de închis — Închid trecerea — Cuier ! 11) Expoziție de... broaște... — Radu Florescu — A cădea pe cheie ; 12) Posesor al unei chei cu cifru — Închise în casă! — Ținut sub cheie ; 13) Joc cu cheie (pl.) — Are la cheie 3/4 !

VERTICAL : 1) Posesor al unei chei marca... „Sesam" — Mătasea broaștei — Onomatopeea țîșniturii ; 2) La... chei (sing.) — În broască — Derivat lactat ; 3) A trage la chei — Chei în Munții Trascău ; 4) Păsări de curte — Cheia în sine — Florea Voinescu ; 5) În față ! — Ușor de încuiat — „Cheița de..." de Alexei Tolstoi, o variantă a lui „Pinocchio" ; 6) Detinea... cheia orașului — „Deseuiat (fig.) — Lumină pe chei : 7) Păstrează cheile — Iubire oltenească — Bec întors !. 8) Produce chei — Antidot pentru chei false ; 9) Au acces la baie — În... cuiere : 10) În poartă ! — Nelipsită de la unele chei — În temă !- 11) Încuiat (pl.) — Bidiviu (pl.) — Furcă de lemn cu patru coarne (reg.) ; 12) „Colecționari" de chei — Mare peste... chei 13) Închisă temporar — Închis.

Constantin GRIGORE

Cuvnite rare : NIS, ATT. CÎRA, IVA, IMP, EZZ, IUB. EBA.

Dezlegarea jocului apărut în numărul trecut

„VALURILE DUNĂRII"

ORIZONTAL : Hidrocentrală — Tur — Rastu — Nil — Gavan — Prag — T — Novisad — H — Lom — Isar — Lanuri — U — L — Clima — Aalh — Mali — Zăvoi — El — Av — Ola — Imami — Riuri — Egalati — Ialomita — Erha — N — Evitată — Tar — Armata — Iuti — N — Rea — Argeș — Era.

JOCURI DISTRACTIVE

PAGINI RUPTE

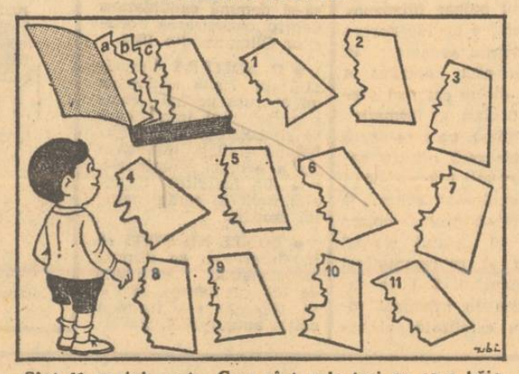

Sînt 11 pagini rupte. Care sînt cele trei pe care băiatul le-a rupt din carte ? (Soluția în nr. viitor).

Colțul auto

Aflați că...

● **În țara noastră** activează, în prezent, peste 1 000 cercuri de automobilism, care și-au propus activități de educație rutieră, de perfecționare a conducerii auto, de organizare a asistenței tehnice, de organizare a turismului și încă multe altele. Dintre acestea se remarcă îndeosebi activitatea automobiliștilor de la Carei, care au reușit să-și creeze prin autodotare o stație-service complexă și să organizeze chiar și competiții internaționale, ca „Raliul Eliberării", care a căpătat o frumoasă tradiție.

● **De la 1 iunie a.c.** majoritatea autovehiculelor de asistență rutieră ale A.C.R. va dispune de instalații de legătură prin radio, care va permite o intervenție rapidă pe trasee. O atenție deosebită va fi acordată arterelor principale de acces în zonele turistice, spre litoral, stațiunile montane etc.

● **A.C.R., în colaborare cu I.G.M. și A.D.A.S.** organizează o originală mișcare automobilistică, sub titulatura „Automobilist, fără evenimente de circulație". Indiferent de (reușita sau nu) titularea, este vorba de urmărirea creșterii siguranței circulației rutiere, meritoșii (cei care adună cît mai mulți ani — 5, 10, 15 — fără abateri de la normele de circulație) urmînd să fie recompensați premial, cu recompense substanțiale.

● **În sprijinul** celor care doresc să-și perfecționeze cunoștințele de conducere a autovehiculelor, îndeosebi în condiții de dificultate, se realizează, în prezent, cu participarea unor așa ai volanului, filme documentare-instructive. Printre teme : controlul autovehiculului angajat în derapare, „negocierea" curbelor, efectuarea depășirilor etc.

Curiozități auto

● **Ciudatul vehicul din imagine** aparține lui Emil Reichert din Karlsruhe. Penuria de benzină nu l-a afectat în nici un fel, pentru simplul motiv că automobilul său, un Adler-Diplomat, tip 1936, folosește drept combustibil gazul obținut prin arderea lemnelor, a turbei și a altor... combustibili inferiori, aidoma unor autovehicule din timpul celui de-al doilea război mondial. Părăsit în 1952, automobilul a fost repus în funcțiune recent. Obiectivul fotografic l-a surprins în momentul în care se pregătea pentru o plimbare în jurul orașului. „Obținerea unui amestec de gaze corespunzător este o adevărată artă" spune descurcărețul automobilist, care mai susține că, pe drum drept, automobilul său atinge viteza de... 50 mile pe oră (80—90 km/h) !

● **„Corbul alb",** așa este denumit, cu oarecare ironie, autoturismul clubului automobilistic elvețian — A.C.S. care contribuie la supravegherea circulației rutiere. Echipajul acestuia fotografiază toate încălcările la legea circulației (parcări greșite, lipsa unor dotări etc.), după care remite fotografia, însoțită de o scrisoare amabilă, cu recomandările de rigoare, contravenienților. „Gurile rele" susțin că există o compensație și că unele mașini ale poliției...

● **În condițiile** intensificării explozive a traficului rutier circulația riscă să devină atît de periculoasă la Geneva, încît s-a propus înlocuirea inscripției de pe semnalizatoarele pentru pietoni „Treceți", cu... „Succes" !

● **La Paris** crește vertiginos numărul taximetrelor dotate cu aparate de televiziune, ținîndu-se seama de desele opriri ale traficului. Se oferă astfel pasagerilor o posibilitate de distracție, iar aceștia... nu mai părăsesc, enervați, taxiul pe traseu !

● **Autoritățile austriece** au hotărît să asigure vameșilor, la punctele principale de frontieră, lapte, ținînd seama de poluarea intensă a aerului cu gazele de eșapament ale mașinilor.

Poșta

Ioan Naghi — Gurasada — Hunedoara, **Petru Boaru,** Simeria — Hunedoara : Așa cum am mai arătat, „Dacia 1301" nu intră deloc în circuitul comercial.

Gh. Ionescu — București : Da, avem o istorie proprie a automobilului. Cîteva nume și puncte de referință : Dumitru Văsescu a construit în 1880 automobilul cu aburi „Văsescu" iar A. Persu brevetează în 1924 automobilul cu formă aerodinamică („picătură de apă"); în fine, E. Manicatide realizează automobilul cu motor în doi timpi, un fel de predecesor al Wartburgului actual, înaintea apariției acestuia. Și ar mai fi...

I. BUTNARU

ŞAH

Start furtunos în semifinalele candidaţilor

● Luptă înverşunată în primele partide dintre Spasski-Karpov şi Korcinoi-Petrosian ● În mare criză de timp, un fost campion mondial nu observă că este făcut mat ! ● Boris Spasski : „Trebuie să fim pregătiţi să cedăm locul tinerelor talente. Dar sper să-mi menţin poziţia încă cinci-şase ani"

ÎNCEPUTUL MECIURILOR atît de mult aşteptate nu a dezamăgit. Spasski, Karpov, Korcinoi şi Petrosian au fost interpreţii principali ai unui spectacol şahist de înaltă ţinută — în primele întîlniri din semifinalele turneului candidaţilor. Debutul confruntărilor, în faţa unor săli arhipline, cu mii de spectatori, a electrizat. Au lipsit obişnuitele tatonări de început, marcate de prudenţe exagerate. Nu s-a mai întîlnit aşteptarea prelungită, justificată prin dorinţa de a ghici intenţiile adversarului. Pe ringurile cu 64 de pătrate s-a pornit la bătaie ca într-o întîlnire între cocoşi şi nu între combatanţi de categoria grea...

ÎN PARTIDA CEA MAI AŞTEPTATA, la Leningrad, fostul campion mondial Boris Spasski, l-a întîlnit pe Anatoli Karpov, principala speranţă a şahului sovietic. Într-un interviu apărut cu puţin timp înainte de începerea meciului, Spasski a avut cuvinte de preţuire pentru adversarul său. El a amintit că l-a întîlnit prima dată în 1965, în cadrul unui simultan. Toli avea atunci doar 14 ani şi partida dintre ei, foarte interesantă s-a încheiat la egalitate. Spasski l-a remarcat perspicacitatea şi rapiditatea calculului, mult superioare celorlalţi copii. Actualele rezultate ale lui Karpov — a arătat Spasski — se remarcă prin stabilitate şi prin caracterul lor excepţional. Toli evaluează cu mare atenţie poziţiile şi nu se lasă captat de efecte exterioare, are un repertoriu de deschideri foarte bine gîndit. În afară de acestea, a adăugat fostul campion mondial, tînărul său adversar posedă nervi puternici şi o voinţă fermă de a învinge. La întrebarea dacă admite posibilitatea că ar putea fi învins, Spasski a răspuns „În momentul de faţă mă gîndesc cel mai puţin la aspectul sportiv al semifinalei. Pentru mine e important să înţeleg în primul rînd ce reprezintă Karpov în calitate de candidat. Dacă mă voi convinge că el înţelege mai profund şahul şi calculează mai exact variantele decît pot face eu, atunci voi primi liniştit un eventual insucces. Cu atît mai mult cu cît trebuie să fim pregătiţi să cedăm locurile tinerelor talente". În ceea ce îl priveşte, Spasski a declarat că speră să-şi mai menţină poziţia încă cinci-şase ani.

AŞADAR, o abordare extrem de realistă a meciului, fără pretenţii la victorii uşoare şi senzaţionale. Caracteristică, de altfel, şi tînărului partener al lui Spasski. Ceea ce s-a putut vedea încă în prima fază în întîlnirea lor. Karpov, cu albele, a mutat pionul din faţa regelui. Spasski a ales o siciliană — deschidere cu care Toli a cîştigat nu mai puţin de patru partide în meciul său anterior cu Polugaevschi ! În varianta Scheveningen, Karpov a reuşit curînd să domine cîmpuri strategice importante. Dar, la mutarea a 18-a, negrul — care a dovedit o prezenţă de spirit remarcabilă — s-a lansat într-un contraatac curajos care a creat mari complicaţii în centrul tablei. Spasski a dat două figuri uşoare pentru un turn. Ulterior, la capătul unei lupte îndîrjite presărate cu sacrificii — care au necesitat calcule extenuante — Spasski a schimbat doi pioni înaintaţi pentru o figură şi, rămînînd cu o calitate în plus, a reuşit să intre într-un final în care şi-a valorificat cu precizie avantajul. La mutarea a 63-a, Karpov s-a recunoscut învins. Iată partida :

Alb — Karpov, negru — Spasski 1. e4, c5 2. Cf3, d6 3. d4, c :d4 4. C : d4, Cf6 5. Cc3, e6 6. Ne2, Ne7 7. 0—0, 0—0 8. f4, Cc6 9. Ne3, e5 10. Cb3, a5 11. a4, Cb4 12. Nf3, Ne6 13. Rhl, Dc7 14. Tf2, Tfd8 15. Td2, Nc4 16. Cb5, N : b5 17. a : b5, a4 18. Ccl, d5 ! 19. f : e5, C : e4 20. c3, C : d2 21. N : d2, D : e5 22. c : b4, D : b2 23. Cd3, Dd4 24. Ta3, Db6 25. De2, Te8 26. N : d5, N : b4 27. N : f7 R : f7 28. Df3+, Rg8 29. N : b4, D : b5 30. h3, Tad8 31. Nd2, Dd5 32. Df2, b5 33. Na5, Td7 34. Cf4, Tf7 35. Tf3, Dc4 36. Nd2, b4 37. Db6, b3 38. Rh2, Dc2 39. Nc3, De4 40. Dd6, h6 41. Nb2, Dc2 42. Dd5, Df5 43. Dc6, Dd7 44. Dg6, Tee7 45. Da6, Db7 46. D : a4 Te4 47. D : b3, Tb4 48. De6, T : b2 49. Tg3, Tb6 50. De8+, Rh7 51. De3, Td6 52. Dc5 Dc7 53. Db4, Dd7 54. ch5, Tg6 55. T : g6, R : g6 56. Cg3, Dd3 57. h4, Rh7 58. h5, Td7 59. Dc5, Td4 60. De7, Tg4 61. De5, Th4+ 62. Rgl, Ddl+ 63. Rf2, Dd4+ albul cedează.

ÎN CEALALTĂ semifinală, prima partidă a avut o desfăşurare şocantă, cu un final senzaţional : Tigran Petrosian făcut mat ! Fostul campion mondial a fost supus unui atac virulent din partea lui Korcinoi, a intrat într-o defensivă grea şi a început să sufere din cauza crizei de timp, care l-a împiedicat, în cele din urmă, să vadă matul de la mutarea a 36-a ! Iată această partidă :

Alb — Korcinoi, negru — Petrosian. 1. c4, Cf6 2. Cc3, e6 3. Cf3, b6 4. e4, Nb7 5. d3, d6 6. g3, Ne7 7. Ng2, 0—0 8. 0—0, c5 9. b3, Ca6 10 Tel, e5 11. Nh3, Cc7 12. Ch4, g6 13. cg2, Ce6 14. f4, e : f4 15. g : f4, Ch5 16. Cd5, Nf6 17. Tbl, Nd4+ 18. Rhl, Ce7 19. C5e3, Cg7 20. f5, Cce 21. Tfl, Cf6 22. Cc2, Ne5 23. Ng5, De8 24. Cce3, Rh8 25. Del. Cfh5 26. Ng4, Tg8 27. f6, Ce6 28. Dh4, C : g5 29. D : g5, Nd4 30. N : h5, g : h5 31. D : h5, Tg6 32. Cf5, De5 33. Tf3, T : f6 34. Th3, h6 35. Dg5, Te8 36. Dg7 mat !

U. VĂLUREANU

Soţii Nicole şi Pierre Piviteau din oraşul Saint-Sebastien-sur-Loire, au ajuns celebri în întreaga Franţă : amîndoi sînt arbitri de fotbal. Aproape în fiecare duminică soţii Piviteau sînt delegaţi să conducă meciuri de fotbal şi aceste preocupări constituie pentru ei momente de relaxare. Nicole Piviteau, (în fotografie), acum în vîrstă de 36 de ani, arbitrează de şase ani şi ideea aceasta i-a sugerat-o activitatea mai veche de cavaler al fluierului exercitată de soţul ei. Pentru a completa tabloul acestor soţi-arbitri de fotbal menţionăm că cei trei băieţi ai lor, Pascal (12 ani) Sylvain (8 ani) şi Fabrice (10 ani) sînt nişte pasionaţi ai jocului cu balonul rotund.

La împlinirea celor 50 de ani ai săi, Comitetul olimpic bulgar a primit multe daruri. Printre acestea şi o originală cupă, sculptată în lemn de către cunoscutul sculptor bulgar Petar Kuşlev care a realizat, dintr-o bucată de lemn de nuc, o adevărată operă de artă la care a lucrat timp de aproape opt luni. Sculptura cupei înfăţişează primul simbol al Bulgariei — leul înălţat în două picioare peste cele cinci cercuri olimpice şi pasărea avîntată în zbor, element caracteristic artei populare bulgare.

Înaltă de aproape un metru, cupa cîntăreşte 3 kilograme, «dăpostind în scobitura din interior un fragment care conţine istoria celor 50 de ani ai Comitetului olimpic bulgar.

Aspect din Tokio absolut inedit în rundele boxului mondial : Campionul mondial de box, japonezul Koichi Wajima, se înclină (în semn de respect şi scuze) în faţa şalangerului, braziliianul Miguel De Oliviera pe care l-a învins prin K.O.

IARĂŞI FEDERALE

de Valeriu MIRONESCU

Sîntem la puţine săptămîni după plenara Comitetului F.R.F., plenară convocată dincolo de termenul ordinar, cu o întîrziere nemaiîntîlnită la altă federaţiei sportivă. Nu zic că din această cauză sportul nostru a stat pe loc, dimpotrivă, lumea şi-a văzut de treabă, în unele discipline au fost dobîndite cîteva succese remarcabile, trofee şi titluri, chiar mondiale, fapte meritorii care au satisfăcut pretenţiile suporterilor. Totuşi, strict pentru fotbal, fiindcă de el ne ocupăm în aceste rînduri, a fost un neajuns grav că organul de conducere al federaţiei nu şi-a exercitat atribuţiile fireşti o lungă perioadă de timp, un timp în care s-au petrecut atîtea întîmplări nu tocmai plăcute cu echipele noastre. Dacă am fi avut de-a face exclusiv cu rezultate pozitive, încă şi atunci organul de conducere ar fi trebuit convocat normal spre a stabili calea şi mijloacele unui progres continuu. Dar aşa ? Campionatul se menţine astfel cum îl ştim cu toţii de mai mulţi ani, adică mediu, fără semne de creştere, chiar dimpotrivă ; echipele cluburilor parcă s-ar fi obişnuit să semneze doar condica de inscriere la cupele europene (în actele prezentate plenarei, nici urmă de obiectiv pentru asaltarea locurilor fruntaşe în aceste cupe) ; ca un „corolar", echipele reprezentative, fără excepţie, de la „A" şi pînă la juniori, nu ne-au încălzit cu vreo performanţă în ultimii ani despre care vorbim.

Bine, bine, astea le ştim — vor spune, poate, unii cititori — dar pentru ce le-ai mai reamintit, odată ce plenara Comitetului F.R.F. a avut, în sfîrşit, loc ? Pentru ce ? Pentru că trebuie înlăturată orice urmă de formalism faţă de organul de conducere al federaţiei, pentru că opiniei publice sportive îi stă în puteri să ajute ca organul F.R.F. să-şi exercite cum se cuvine prerogativele, cu cea mai deplină regularitate şi în modul cel mai competent. Or, după ce că se convoacă plenara comitetului la un răstimp de peste doi ani de zile, cum altfel decît formal poate fi apreciat actul de a se înmina membrilor comitetului proiectele, spre luare la cunoştinţă, numai cu o oră înaintea începerii şedinţei ? Şi nu două-trei pagini, ci exact 34 de pagini „de proiecte", cuprinzînd măsuri care vor influenţa situaţia fotbalului, a competiţiilor, a cluburilor, pentru multă vreme de aici încolo. Pe bună dreptate, unii dintre participanţii la discuţii au criticat un asemenea mod neviabil de a concepe rolul organului. Ei au cerut ca documentele pentru plenarele F.R.F. să le fie înmînate din timp, nu numai pentru un studiu personal, ci, în special, pentru consultarea organelor pe care le reprezintă şi a diverşilor specialişti de la cluburi. La fel de normală mi s-a părut şi cererea ca organul de conducere al F.R.F. să aibă două sesiuni ordinare anual.

După cum se vede, reuniunea comitetului şi-a manifestat unele efecte pozitive. În această idee, să-mi fie permis să subliniez două părţi din cuvîntul rostit de tovarăşul general locotenent Marin Dragnea, prim vicepreşedinte al C.N.E.F.S. Mai întîi, reprezentantul autorizat al organului central cu autoritate deplină în toate domeniile activităţii sportive a arătat că deficienţele fotbalului şi cauzele lor trebuie căutate în interiorul acestui sport. De aici rezultă că şi soluţiile pentru înlăturarea lipsurilor se găsesc în interiorul fotbalului, prin organizarea superioară a forţelor proprii şi folosirea raţională a întregului potenţial de care dispune acesta. Făcînd o analogie, de principiu, firească, cu handbalul, sport care nu-şi caută izvoarele succeselor în afara lui, mi se pare că reprezentantul C.N.E.F.S. a pus la punct cu această ocazie unele pretenţii şi unele pretexte.

Apoi, mi s-a părut de bun exemplu pentru activiştii federaţiei autocritica, în partea de răspundere ce revine C.N.E.F.S., pentru tergiversarea convocării plenarei Comitetului F.R.F., care tergiversare — s-a apreciat — a avut urmări negative, a condus la neajunsuri grave. De fapt, — a arătat vorbitorul — organul de conducere al federaţiei putea şi trebuia să fie întrunit încă din luna aprilie 1973, la scurt timp după apariţia documentului de partid cu privire la dezvoltarea continuă a educaţiei fizice şi sportului în ţara noastră, înlăturîndu-se astfel mai din vreme unele deficienţe. De unde şi concluzia cu privire la necesitatea reunirii sistematice a Comitetului F.R.F., cu atribuirea deplină a rolului pe care-l deţine, inclusiv în a cere socoteală conducătorilor şi activiştilor federaţiei.

Cele de mai înainte sînt de bun augur pentru desfăşurarea democratică a conducerii activităţii fotbalistice. Rămîne, totuşi o anumită problemă deschisă discuţiilor. Fotbalul îl fac grupările — cluburile specializate şi cluburile sau asociaţiile cu secţii pentru acest sport. Grupările sînt acelea care cresc jucătorii, alcătuiesc echipele, grupările şi echipele lor se întrec în campionate şi alte competiţii, ale lor sînt sutele de mii de suporteri. În definitiv, cluburile şi asociaţiile sînt exponentele fotbalistice ale unor mari întreprinderi, instituţii, oraşe. Cluburile exprimă deci o părticică din voinţa şi sentimentele sportive ale unor cercuri largi de oameni ai muncii. Cluburile au organe alese şi se supun, în rînd cu alte organizaţii sportive, îndrumării, controlului, conducerii din partea unor puternice organizaţii de partid. Gîndiţi-vă atunci cît de reprezentativ ar fi Comitetul F.R.F. dacă ar fi alcătuit din delegaţii cei mai autorizaţi ai cluburilor, cită competenţă, cită autoritate faţă de grupări şi cită forţă de execuţie ar avea el ! Cînd am propus această alcătuire automată, foarte simplă şi operativă, unii mi-au obiectat că n-ar fi tocmai... democratică ! Vă las pe dv. să presupuneţi de unde sare o asemenea obiecţie, eu preferind să revin cu sugestia : organul de conducere al fotbalului să se formeze automat din 18 reprezentanţi ai cluburilor divizionare „A", 54 din „B" şi reprezentanţii comisiilor de fotbal de la judeţe, plus delegaţii aleşi de colegiile jucătorilor, antrenorilor arbitrilor. În total, cam atîţia membri cît sînt şi astăzi. Firească, comitetul şi-ar constitui celelalte organe în conformitate cu compoziţia sa. Probabil, atunci nu ne vom mai trezi în biroul federal cu foşti activişti de turism în autobuz, fără să reprezinte vreun club, fără practică de fobal la vreun club...

P.S. Amicii boxului sînt invitaţii colonelului Cosma Liţă, şeful clubului Dinamo — vineri 26 aprilie, cu care ocazie, iarăşi se vor proiecta filme şi vor purta discuţii despre acest sport.

RUGBI

● JUNIORII de la Constructorul Bucureşti au un nou antrenor: Dumitrescu Dorel (a antrenat pînă în prezent echipa Vulcan). Să sperăm că în activitatea cu tineretul se va înregistra un reviriment pe şoseaua Olteniţei, aşa cum se întîmpla nu cu mulţi ani în urmă.

● DE LA BUZĂU ne soseşte vestea că clubul Constructorul din localitate va forma o echipă de juniori. „Materia primă" o vor furniza şcolile profesionale locale. Rămîne să consemnăm rezultatele.

● ÎN DIVIZIA B pot fi întîlnite multe echipe care apar într-un echipament total necorespunzător, susţinîndu-şi întrecerile pe terenuri şi mai necorespunzătoare. Oare conducătorii cluburilor respective nu văd asemenea lucruri ? Sau echipele de rugbi, mai ales cele din divizia B, reprezintă o povară pentru ei ? Poate n-ar fi rău ca federaţia să urmărească şi să intervină mai energic acolo unde este cazul.

● COMISIA DE DISCIPLINĂ a suspendat pe cîte două etape pe jucătorii Stuparu Dumitru (Oţelul) şi Pestriţu Nicolae (S. N. Oltenita) pentru că s-au lovit reciproc; Stanciu Ştefan (Rapid) a fost suspendat pe o etapă pentru lovirea adversarului. Motivul „blindeţii" comisiei constă în faptul că jucătorul rapidist şi-a recunoscut greşeala. De nu s-ar repeta...

M. NICULESCU

VIAŢA STADIONULUI

Au obosit „directorii de scenă" ?

de Eftimie IONESCU

Metronomul pregătirilor pentru Campionatul lumii ia un ritm mai grăbit. Mai cu seamă în ţările unde ele au căpătat un caracter de exclusivitate.

O observaţie generală privind atmosfera din aceste veritabile comandamente pentru Weltmeisterschaft : marea majoritate a verificărilor loturilor, selecţionate pînă acum, nu au dat satisfacţie şi asta dă o amprentă de nervozitate, de îngrijorare în multe locuri. Nici brazilienii şi nici uruguayenii nu au motive să se bucure prea mult. Barem selecţionabilii Australiei, prezentaţi unei combinate locale au părăsit terenul, după acel joc de verificare, sub fluieraturile şi dezaprobările publicului. E chiar cazul să te întrebi dacă declanşarea unor pregătiri centralizate pe durate, care ajung pînă la trei luni, nu strică mai mult decît să ajute. Dar acesta e un subiect ce merită o atenţie specială.

Vrem, acum, să vă atragem atenţia asupra unei alte coincidenţe pe care o întîlnim în tabelele finalistelor. Anume, o criză, aproape generală, de formă a jucătorilor distribuiţi în rolul greu şi decisiv de conducători de joc, acei regizori, acei directori de scenă, care, prin imaginaţie, prin autoritatea măiestriei lor, prin viteza orientării tactice, fac ca prevederile „caietului de regie", elaborat împreună cu antrenorul, să se transforme în faze reuşite şi fructuoase. Dar, iată, se semnalează o oboseală, o cădere, o slăbire a potenţialului acestor jucători-cheie. Spre pildă, situaţia celor doi coordonatori ai marei favorite, selecţionata R.F.G., Overath şi Netzer. Amîndoi au traversat o perioadă de completă ieşire din formă. Overath a şi fost ţinut la odihnă, la refăcere, de către antrenorul Ceaikowski de la F.C. Köln fiindcă se prezenta şi psihic foarte slab. Netzer, care a ratat integrarea în formaţia lui Real Madrid, a suportat efectele acestui eşec şi jocul lui e departe de randamentul obişnuit. Nici comperii echipei Italiei nu strălucesc : Mazzola şi Rivera au avut şi au momente de slăbiciune care i-au determinat şi pe antrenorii lor, de la Internazionale şi Milan, să le acorde perioade de repaus spre a-i scoate din impas. În Brazilia, Zagalo nu e de fel mulţumit de comportarea lui Ademir da Guia şi sugestia ca Gerson să fie rechemat la echipa naţională devine tot mai des pomenită.

Cele cîteva repetiţii de pînă acum ale echipei Poloniei au vădit o scădere a potenţialului lui Deyna, regizorul formaţiei care a eliminat Anglia de la ediţia iubiliară a C.M. Bonev a avut şi el un start aşa de palid, de infructuos, încît şi selecţionerul bulgar Mladenov are motive de îngrijorare în privinţa revenirii la randamentul cunoscut a unuia dintre cei mai preţioşi titulari ai formaţiei. Un regizor, pe care speră să-l găsească printre experimentaţii internaţionali care evoluează acum la cluburi de peste hotare caută şi „statul major" tehnic al reprezentativei Uruguayului. Cui va încredinţa în principal rolul de catalizator al acţiunilor de atac ale selecţionatei iugoslave ?, iată o întrebare pe care şi-o pune şi apreciatul antrenor al ei, Miliianici.

Din această rapidă şi mică incursiune, vedem că — în momentul de faţă — maladia e cam aceeaşi printre finalistele lui Weltmeisterschaft. Faptele ne vor arăta cine a reuşit să scurteze perioada de criză, cine a demonstrat mai multă dezinvoltură în fortarea unor stări de lucruri care nu permit amînări.

MOZAIC

● PROF. DAVID COSTELL din S.U.A. a emis o părere susţinută de o lungă experienţă : cea mai bună hrană pentru atleţi constă în macaroane, pîine şi cartofi.

● CU PRILEJUL unei călătorii făcute în R.F.G. fostul campion olimpic Ferreira da Silva (Braziliia) a declarat în cadrul unui interviu că este foarte probabil ca Brazilia să-şi depună candidatura pentru organizarea Jocurilor Olimpice din 1984.

● O EDITURĂ muzicală din Italia a deschis un concurs pentru compunerea unui imn care să simbolizeze gloria fotbalului italian, mai precis a echipei naţionale, una din favoritele turneului final al campionatului mondial.

● POATE NU ŞTIŢI că în fiecare an se dispută campionatele mondiale de biliard. Recent, la Nisa (Franţa) s-a încheiat ediţia anului 1974, încheiată cu victoria belgianului Raymond Cuelemans, care a cucerit pentru a 16-a oară titlul suprem !

● UN POST de televiziune britanic a angajat pe cunoscutul portar al echipei Arsenal, Bob Wilson, drept comentator sportiv. Odată cu acest debut, care se va produce la începutul anului 1975, Bob Wilson îşi va încheia şi cariera de jucător.

ANDO

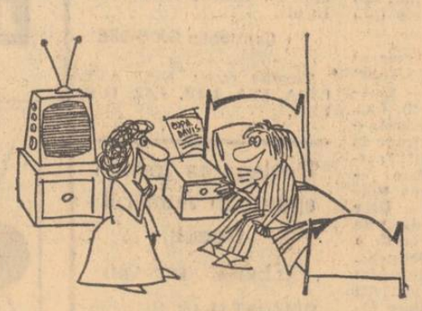

— Ce coşmar am avut ! Se făcea că eram la un meci de fotbal şi nu era voie nici să se fluiere, nici să se huiduiască...

PRONOSTIC „MAGAZIN"

CONCURSUL „PRONOSPORT" DIN 21 APRILIE 1974

1. **CESENA—CAGLIARI.** Dacă ţinem seama de faptul că în tur, Cesena a obţinut un rezultat egal la Cagliari trebuie să acordăm şanse de victorie gazdelor.

2. **FIORENTINA—LANEROSSI.** Nu vedem cum ar putea să piardă acest meci Fiorentina, care luptă din răsputeri pentru a se menţine pe unul din locurile fruntaşe ale clasamentului.

3. **FOGGIA—BOLOGNA.** În tentativa ei de a evita retrogradarea, Foggia face tot posibilul pentru a cîştiga meciurile de acasă. În confruntarea de mîine este posibil, însă, ca oaspeţii să reuşească o egalitate.

4. **GENOA—TORINO.** Gazdele vor forţa victoria, necesară pentru a mai putea spera în evitarea retrogradării. Oaspeţii, însă, cu buna lor apărare pot obţine un rezultat egal sau chiar cîştiga.

5. **JUVENTUS—SAMPDORIA.** Joc uşor pentru Juventus, aproape imposibil de pierdut, în faţa unei echipe resemnate, se pare, cu ideea retrogradării.

6. **MILAN—LAZIO.** Se poate spune că este vorba de derbiul etapei, chiar dacă Milan ocupă locul şapte iar Lazio deţine şefia. Milan va lupta pentru onoare, Lazio pentru a nu pierde din avansul ce-l are asupra lui Juventus, aşa că un rezultat egal apare cel mai posibil.

7. **ROMA—INTER.** Joc echilibrat, cu şanse de victorie pentru ambele formaţii.

8. **VERONA—NAPOLI.** Meci foarte greu pentru Verona, ameninţată de retrogradare. Poate cîştiga dar poate să şi piardă un punct.

9. **METALUL PLOPENI — GLORIA BUZĂU.** Derbiul primei serii avantajează echipa locală pe care o vedem cîştigătoare.

10. **DUNĂREA—C. S. RM. VILCEA.** Credem că pentru oaspeţi un rezultat egal ar fi foarte bun. Şansele de a-l obţine sînt mari.

11. **DINAMO SLATINA—METALUL BUCUREŞTI.** Gazdele sînt neînvinse acasă aşa că nu vedem cum ar putea pierde tocmai acest meci.

12. **VULTURII TEXTILA LUGOJ — F.C. BIHOR.** Aflată în zona retrogradării echipa gazdă are mare nevoie de victorie. Noi nu o vedem capabilă de a realiza mai mult decît un rezultat egal.

13. **TEXTILA ODORHEI—U.M. TIMIŞOARA.** Jucînd bine acasă, Textila se recomandă ca mare favorită a meciului.

Poşta rotundă

de Ion BĂIEŞU

ROMULUS IFTODIU, str. Şcolii Noi nr. 21, Rădăuţi. „Se vrea un nou cap de-al lui Moţoc ! Adică, răstălmăcit în termeni fotbalişti, se cere înlocuirea antrenorului naţional Valentin Stănescu pentru că nu corespunde, nu are rezultate şi multe altele, care se găsesc din belşug atunci cînd vrei să găseşti nod în papură.

Să facem însă o mică incursiune în timp, o mică retrospectivă şi să ne aducem aminte de Constantin Teaşcă cînd a venit la cîrma naţionalei. Acesta a prezentat un plan de perspectivă, cerînd un termen de trei ani. Toată lumea a fost de acord. Şi s-a apucat Teaşcă de treabă. Acesta a înţeles că pe „vulpoi bătrini" nu te poţi încrede întotdeauna, au concepţiile lor şi te lasă cînd ţi-e lumea mai dragă ; s-a gîndit la tineret, la tinerele vlăstare încă imaculate în conştiinţa fotbalului, dornice de afirmare şi de dăruire totală pînă la sacrificiu pentru culorile naţionale. Pe aceste elemente s-a bazat şi, întrînd cu ele direct în „botezul focului", nici rezultate imediate nu au putut fi cele scontate de unii. Urmare ? După scurt timp Teaşcă şi-a făcut valiza. Puţini au fost acei ce i-au luat apărarea.

Cîteva cuvinte despre Angelo Niculescu. El a fost singurul „supravieţuitor" care a stat pe piedestalul fotbalului mai mulţi ani. Dar şi el a avut de tras datorită „temporizării". Noi voiam altceva, deşi rezultatele ne-au satisfăcut în urma aplicării acestei metode, vechi sau noi, cu care am prins un „Mundial". Dar, indiferent de metodă, Angelo Niculescu a avut dintre toţi antrenorii care s-au perindat la cîrma naţionalei cel mai îndelungat timp pentru a-şi creşte „elevii" în spiritul tacticii preconizate de el, iar roadele n-au întîrziat să se arate. Deci, concluzia care se desprinde este *TIMPUL*, care rămîne factorul hotărîtor în aplicarea unei idei de joc.

A urmat Valentin Stănescu, căruia i s-a cerut să schimbe „temporizarea" cu „viteza". „Timp — a cerut acesta —, daţi-mi timp !". Dar, pentru că într-un an n-a avut rezultatele „minime", iată, se tot vîntură ideea schimbării lui. Este limpede pentru fiecare că a schimba o idee de joc intrată în reflex la vechea gardă, tulată şi aplicată atîţia ani, cu o idee nouă, nu se poate înfăptui în cîteva luni sau un an. Ne lovim de acelaşi factor. *TIMPUL !* Şi încă ceva : Valentin Stănescu s-a plîns că tricolorii se văd prea rar împreună. Este adevărat. Noi nu avem prea mulţi jucători de superclasă cărora le este suficient un timp mult mai scurt pentru acomodarea în naţională. În schimb, pretenţiile ne sînt invers proporţionale.

N-avem antrenori capabili ? Ba avem şi încă mulţi. Dar nu sînt susţinuţi cum trebuie de cei ce răspund de destinele fotbalului. Numai lăsîndu-i pe antrenori să-şi facă meseria, vom avea de cîştigat : şi progresul fotbalului şi noi. Altfel, ajungem de unde am plecat... Şi-ar fi păcat de *TIMP !*"

Pledoaria dumneavoastră în favoarea răbdării este înţeleaptă. Şi eu sînt de părere că, fotbalul are nevoie nu numai de bunăvoinţă, mai trebuie şi nitică aşteptare calmă. În acelaşi timp, oamenii, adică suporterii şi presa, au dreptul să-şi expună punctul lor de vedere, chiar dacă e critic, Valentin Stănescu nu are de ce să se supere. Aş spune chiar că echipa naţională are nevoie de o atmosferă efervescentă, că antrenorii trebuie să simtă permanent ochiul opiniei publice asupra lor. Desigur, fără a fi stînjeniţi din munca lor pe cît de grea, pe atît de gingaşă.

IOAN PURZA, str. Odobescu 11, Arad : „Acrit, decepţionat după meciul cepeleag (fiindcă după acest meci n-a fost chip să dormim nici cu busuioc descîntat sub pernă) de la Paris, care a transformat acea simbătă într-o duminică fără îndrăgostiţi, blînd-minios vin şi mă-ntreb la ce ne mai îmbătăm cu vinul pustiu al regretelor. Adevărul e că prea s-a coconit fotbalul nostru de un timp („naţionala" noastră nu mai e fata pe care te înghesui s-o pupi la Sîntion în podul Mitropoliei şi de dragul căreia îţi dai foc la casă cînd o auzi cîntînd) prea suferă de bovarism. Am trimis la Paris o echipă care s-a comportat ca un mire în cirje lîngă altar. Am trimis o echipă pe care ar fi dărimat-o şi o formaţie de coafori de dame. Jucătorii au privit meciul ca nişte crăişori zvîrlind cu căciula în bagdadie. Asta e ca şi cum am juca-n băţ capra-popii şi am ospăta-o cu bani de anafură. Am pierdut meciul fiindcă apărarea s-a comportat ca o fată mare cu gîndul la cununie, iar înaintaşii (cu excepţia lui Iordănescu şi a lui Kun în prima repriză) parcă au fost culeşi de la Waterloo.

Dar citind cronicile unor reporteri îmi vine să-mi trag puţin pălăria pe ochi şi să-mi zic că şi-au vîndut melancolia pe un maidan de păcate şi un taraf de lăutari somnoroşi. Eforturile lor gingaşe de a legitima meciul de pe „Parc des Princes" prin neşansă sînt bulversant de comice. Vorba lui Creangă : „smîntineşte, Smarandă, dacă ai ce".

Nu caut să umblu cu luminarea după păcat, nici a mă fuduli cu vorbele, dar, fără a privi cu filozofia îngăduitoare a unui Chamfort, observ că fotbalul nostru e brumat de sărăcie. Şi această „boală" nu trebuie întreţinută cu acadele sau cîntece dulci Trebuie să punem cu îndrăzneală degetul pe rană, altfel o s-ajungem să ne citească soarecii sfeştania în poală.

S-acordăm mai multă încredere grădinii de tineret. Să rezolvăm odată pentru totdeauna „politica cu delicatese" ce se ţine în jurul lui Dobrin, acest idol seducător ca o ninsoare ce ne îngroapă inimile-n floare. Să organizăm două centre de selecţionare, din care unul la Cluj sau Timişoara pentru a nu incomoda prea mult activitatea jucătorilor la cluburi. Să se dea şi concursul spectatorilor la alcătuirea lotului definitiv înaintea unui meci.

Prin Arad lăcrimează vestea că federaţia ar pofti să-l numească la cîrma „naţionalei" pe N. Dumitrescu, antrenor ce-a purtat o echipă (U.T.A.) în zodii de luceafăr. Ne-am bucura cu folos să fie adevărat."

Mă tem că aveţi dreptate şi că acesta este adevărul cu fotbalul nostru: smîntînim de ne doare mina, dar untul nu iese deloc la suprafaţă. Noroc de noi, că ne-a făcut Aldesus răbdători.

— Redacţia şi administraţia Piaţa Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poştal 33, căsuţa poştală 6108. Tiparul : Combinatului Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile şi agenţiile P.T.T.R., factorii poştali şi difuzorii de presă din întreprinderi şi instituţii. 40 240

BIBLIOTECA „ASTRA"

„Îndeplinirea unei munci utile societății este o onoare și o obligație pentru toți cetățenii"

NICOLAE CEAUȘESCU

1 MAI

În tradițiile clasei noastre muncitoare sărbătorirea zilei de 1 Mai se înscrie ca o zi de luptă, zi de luminoasă manifestare a conștiinței revoluționare, a solidarității muncitorești internaționale. După cum bine se știe, în această zi, de mai bine de 80 de ani, sute și sute de milioane de oameni, de pe întreg pămîntul, oameni care clădesc și făuresc prin munca lor civilizația și istoria, își afirmă solidaritatea frățească în lupta pentru pace, democrație și progres social. Decenii la rînd, sub steagul roșu proletar clasa muncitoare din țara noastră a manifestat pentru marile idealuri ale socialismului și comunismului, pentru unitatea de acțiune, pentru făurirea unei orînduiri sociale drepte, pentru libertate, progres și pace în lume.

Împlinind, prin luptă revoluționară, sub conducerea Partidului Comunist Român, secularele năzuințe de libertate și independență, devenită stăpînă pe propriile sale destine, clasa muncitoare, întregul nostru popor, cinstesc marea sărbătoare a celor ce muncesc de pretutindeni purtînd în inimi bucuria izbînzilor dobîndite, privind cutezător înainte spre perspectivele largi deschise întregii țări, exprimînd prin gînd și faptă hotărîrea fermă de-a înfăptui programul partidului, de-a obține noi și noi victorii pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate.

Anul acesta sărbătorim 1 Mai în preajma celei de-a XXX-a aniversări a Eliberării, în anul Congresului al XI-lea al partidului. Cinstim 1 Mai în anul 30 de viață și muncă liberă și independentă. Și sărbătoarea ne umple inimile de bucurie privind în urma noastră tot ce-am realizat în acest răstimp, privind în viitor tot ceea ce ne propunem pentru dezvoltarea României socialiste. Bucuria noastră este în același timp încrederea noastră în viitor, încredere în justețea țelurilor propuse, decizia de-a le atinge, muncind cu bărbăție, luptînd împotriva neajunsurilor, gîndind mereu la perfecționarea activității generale și a propriei noastre activități. Ziua de 1 Mai, ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc, sărbătoare a întregului nostru popor, devine astfel sărbătoarea fiecăruia dintre noi în parte. Căci fiecare în parte, la bilanțul înfăptuirilor în cinstea acestei zile se simte mîndru că poate spune: „la ceea ce s-a înfăptuit am pus și eu umărul, la aceste minunate biruințe, în bătălia pentru obținerea lor eram și eu prezent, ele reprezintă ceva și din mine însumi, din gîndirea mea, din pasiunea mea, din ca-

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVIII Nr. 864 — Simbătă 27 aprilie 1974 — 8 PAGINI 1,50 LEI

SURSE DE ENERGIE NEPOLUANTĂ (I)

ENERGIA SOLARĂ

de prof. dr. docent Irimie STAICU
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

● Lumea redescoperă Soarele ● De 5—10 ori mai scumpă decît energia clasică și totuși... ● 60... 100... 3 500° C ● Frig și aer condiționat din Soare ● Uriașele oglinzi și concurenții lor ● 100 000 încălzitoare de apă = 40 000 tone motorină anual, într-o singură țară ● Apă bună din apă de mare ● Pompa solară ● ... Și, altfel de electricitate.

Cînd, în urmă cu trei ani, ecologul Wilson Clark susținea că omenirea se găsește în situația de a se gîndi cu toată seriozitatea la utilizarea energiei solare, era considerat utopic. A trebuit să mai treacă timp pentru a ne da seama că industria mondială se întemeiază pe resurse energetice perisabile din care o parte (hidrocarburile lichide și gazoase) abia dacă vor ajunge pînă la sfîrșitul acestui secol... Și atunci, savantul amintit nu a avut decît să repete ceea ce spusese cu cîțiva ani în urmă. Bineînțeles, de această dată, afirmația a avut alt destin. Și astăzi lumea redescoperă Soarele.

Sigur, nu încercăm să stabilim o demarcație acolo unde de fapt există o continuitate. Nu se pune problema dacă știm sau nu ce înseamnă Soarele pentru civilizația omenească ci, dacă știm sau nu știm să-i folosim uriașa sa capacitate energetică, inepuizabilă, nepoluantă și, în perspectiva timpului, ieftină. E drept, astăzi, folosirea energiei solare este de 5—10 ori mai scumpă decît resursele clasice dar, pe măsura trecerii timpului resursele clasice se vor scumpi — prin împuținare — iar energia solară va fi tot mai ieftină — prin perfecționarea tehnologiilor. Omenirea se găsește astăzi în fața unei probleme deosebit de grele: foamea de energie a civilizației actuale crește vertiginos, resursele clasice se micșorează vertiginos. În același timp crește pericolul unui dezechilibru ecologic ireversibil prin înmulțirea surselor de poluare. Din perspectiva unei nevoi imediate, a unui plus de maturitate și experiență, sîntem nevoiți să redescoperim Soarele. Este tocmai ce ne oferă, astăzi, invitatul nostru, prof. dr. docent IRIMIE STAICU.

Energia solară care ajunge la suprafața Pămîntului în fiecare zi poate fi folosită pentru încălzire, iluminat, distilarea apei etc. Sînt două moduri în care poate fi colectată: pe suprafețe plane sau cu ajutorul oglinzilor în focare. **Suprafețele plane care colectează** energia solară pot

CONTINUARE ÎN PAG. ②

ANCHETA „MAGAZIN"

ADEVĂRURI DESPRE MUNCĂ

Cinci oameni ne destăinuie cinci momente deosebite din viața lor

MARIN BĂDILĂ, Erou al Muncii Socialiste, strungar la Întreprinderea de material rulant „Griviția Roșie"

„O neuitată strîngere de mînă"

Îmi aduc minte ca și acum. Era în februarie anul trecut. Într-o dimineață vine la mine Marin Lixandru, secretarul de partid și-mi spune: „Nea Marin, oamenii te-au ales pe dumneata. Muncești aici la Griviția de 28 de ani. Ai învățat meserie zeci de tineri. Ce lese din mîna ta și de la strungul la care lucrezi sînt piese de aur. Ești om serios. Ai peste 100 de inovații. Miine te îmbraci frumos și la zece dimineața să fii prezent la Consiliul de Stat. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu îți va înmîna medalia de Erou al Muncii Socialiste". Nu știu dacă am avut grai să-i răspund ceva. Am plecat acasă mai devreme. Cînd le-am spus marele eveniment, au sărit cu toții de gît și m-au sărutat. Cum a aflat băiatul meu cel mic vestea, la facultate, nu știu. În cinci minute a fost acasă. În fine, bucurie mare. I-am spus soției să-mi mai calce încă odată costumul, cămașa... Nu am dormit toată noaptea. A doua zi am plecat de acasă cu două ore mai devreme. Parcă mă văd în sala aceea impunătoare, cînd mi s-a rostit numele: Marin Bădilă, strungar, Erou al Muncii Socialiste. Decorația am primit-o chiar de la tovarășul Nicolae Ceaușescu. Mi-a strîns mîna bărbătește, muncitorește, m-a felicitat și am ciocnit o cupă cu șampanie.

De la Consiliul de Stat am plecat direct la uzină. Parcă niciodată tramvaiul șase nu a făcut așa de mult. Întîi. Primul, m-a oprit portarul: „Felicitări și sănătate, nea Marine. Meritai, nea Marine". De la poartă pînă la strungărie, e ceva drum. Cred că m-au oprit peste o sută de oameni. Toți mi-au strîns mîna, toți mă întrebau cum a fost. Ba unii mă arătau cu degetul și spuneau. „El e Bădilă. Erou al Muncii Socialiste". În secție cînd am intrat, să nu mai vorbim. Cred că nu a fost unul care să nu mă felicite. Am aproape 63 de ani și la vîrsta asta e greu probabil pentru mulți să aleagă ziua cea mai deosebită din viață. Pentru mine, însă, e mai ușor: ziua cînd tovarășul Ceaușescu mi-a înmînat înalta distincție a fost cea mai frumoasă zi din viața mea, zi pe care nu o voi uita niciodată. M-ați rugat să vă spun și o zi mai puțin plăcută. Greu. La uzină nu am probleme, acasă nu. Un băiat e lăcătuș, cel mic e student în anul IV la A.S.E. Aștept un nepot...

Dr. DINU DRĂGHICI, medic primar cardiolog, Spitalul clinic ASCAR, doctor în științe medicale

„Inima numărul doi bate perfect"

Am făcut și eu parte din colectivul spitalului clinic ASCAR-București, care a realizat și conceput stimulatorul cardiac artificial. Îmi aduc aminte de ultimele zile ale finalizării lui. Atunci fiecare oră mi se părea un an. Firesc. Aparatul, piesa asta minusculă, începuse să însemne viață. Oamenii știau de existența lui și îl așteptau. A urmat primul implant, al doilea, al zecelea. Reușisem. Viața unor oameni a fost salvată. Viața altora nu mai era în pericol. Stimulatorul cardiac artificial este purtat azi și de un bătrîn de 88 de ani și de un tînăr de 27 de ani. Inima lor bate, undeva departe, dar pulsațiile lor se aud parcă în fiecare zi, aici în cabinetul meu de la etajul I.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

ANOMALIILE CLIMATICE CONTINUĂ?

Clima pare „să-și facă de cap" în ambele emisfere ale Terrei. Seceta din țările Sahelului nu este o catastrofă trecătoare. Cine e de vină? Știința nu știe încă să acționeze asupra climei, dar neștiința a acționat, rupînd echilibrul ecologic. Soluții? Există. În subsolurile deșertului sînt pînze de apă neexploatate.

Nisipurile Saharei invadează regiunile din jur, transformînd cîmpiile în deșert, înfometînd oameni și animale. „În mai puțin de cincizeci de ani de aici încolo sau chiar pînă la sfîrșitul secolului, înaintarea deșertului riscă să șteargă de pe hartă trei sau patru țări africane" își mărturisea temerea secretarul general al Națiunilor Unite, Kurt Waldheim. Și temerile sale nu sînt exagerate. Cronicarul științific al săptămînalului „L'Express" rezumă într-un articol o realitate dramatică asupra căreia specialiștii se întreabă, îi caută explicații și posibile soluții. Seceta cumplită și persistentă din nordul Africii care a provocat această tragedie — un sfert de milion de morți în țările Sahelului, tot atîți sau poate mai mulți în Etiopia, trei milioane și jumătate de vite pierdute — tinde să dureze? E oare un „accident" climatic local?

CONTINUARE ÎN PAG. ③

REZULTATE ALE CERCETĂTORILOR DIN INSTITUTUL DE VIRUSOLOGIE „ȘTEFAN S. NICOLAU"

SÎNTEM MAI APROAPE DE A DESCIFRA MISTERUL CANCERULUI?...

...Răspunsul la întrebare nu poate fi încă precizat cu certitudine, printre altele, fie și pentru motivul că în știință afirmațiile se fac cu prudență.

Și totuși, fiecare verigă cîștigată în complicatul lanț al misterului acestei boli apropie oamenii de știință de țelul cercetărilor lor. Iată pentru ce am și considerat demne de a fi aduse în paginile revistei noastre rezultatele unui colectiv condus de dr. docent N. NASTAC și dr. P. ATHANASIU. Ce s-a demonstrat?

Valorificînd o teorie susținută de Ștefan S. Nicolau încă din 1965 — și admisă azi de oamenii de specialitate — potrivit căreia factorul care determină boala, cu alte cuvinte agentul patogen, s-ar găsi integrat în celula canceroasă sub formă de acid nucleic, de „înfravirus", cercetătorii români au ajuns la o concluzie interesantă. Demonstrînd experimental această teorie, ei au arătat că acizii nucleici extrași din țesuturi leucemice și neoplazice umane, din leucocite leucemice bovine și din sarcoame de găină și injectați animalelor de laborator, determină o acțiune oncogenă, adică producătoare de tumori. S-a demonstrat astfel posibilitatea de a extrage din celule canceroase ACIDUL NUCLEIC patogen și de a provoca cu el cancer la animal. Un alt moment al experienței este deosebit de interesant. În cazul tumorilor de găină, determinate de virusul Rous, acidul nucleic oncogen este capabil să provoace în organismul animalului de experiență sinteza acidului nucleic viral, iar acesta la rîndul lui introdus în celula de pasăre să fie urmat de apariția virusului producător de tumoră. Firesc, se pun două întrebări: **Ce importanță pentru descifrarea bolii au aceste descoperiri?** Rezultatele — printre primele obținute în acest domeniu — demonstrează pe animal momentele unui complicat proces biologic, așa cum probabil se întîmplă și în producerea unor tumori umane. Și în al doilea rînd, **ce perspective apar în cunoașterea bolii?** Cercetătorii apreciază că s-ar putea găsi o substanță care să corecteze sinteza de acid nucleic, sau alte posibilități, care să împiedice acest complicat ciclu de transformare a celulei normale în celulă bolnavă.

O revoluție în administrarea medicamentelor

Nu se mai fac injecții! Nu se mai iau pastile! Medicamentele se lipesc direct pe piele!

O adevărată revoluție a chimioterapiei: nu se mai înghit pastile, nu se mai pun picături, nu se mai fac injecții. Seringile cu ace cu tot vor trece la muzeu alături de clistirul medicilor din trecut, comentează autorul informației dată în „L'Express". Un cercetător californian, dr. Alan S. Michaels a prezentat recent în fața Societății americane de chimie o nouă modalitate de administrare a medicamentelor cu multiple avantaje, între care reducerea dozei, limitarea astfel a efectelor secundare și o eficiență sporită în combaterea unor maladii. Este un fel de dermopunctură fără nici un fel de ace, spun unii, pentru că administrarea se face direct pe piele activînd anumite zone precise. Este o variantă a homeopatiei, vor susține alții, pentru că difuzarea principiului activ medicamentos se face în „etape", declanșînd o mai mare eficiență. În fapt, ideea dr. Michaels este aceea de a „delega" o membrană (din plastic) să difuzeze medicamentul cu care este impregnată într-un anume punct al organismului. Pentru cei ce se îndoiesc: rezultatele bune obținute în trei afecțiuni foarte diferite cum e psoriazis-ul (o boală a pielii), glaucomul (afecțiune gravă a ochilor) și răul de mare sau de înălțime. În combaterea psoriazis-ului, injecțiile se înlocuiesc cu un medicament-timbru ce se lipește direct pe leziune. Împotriva răului de mare sau de înălțime, un mic „timbru" impregnat cu scopolamină (medicament ce de obicei se administrează prin injecție) este lipit de încheietura mîinii cîteva zile înainte de a pleca în călătorie.

În glaucom, s-a realizat o pastilă minusculă ce se introduce sub pleoapa inferioară. E o pastilă dintr-un material plastic biodegradabil. Pe măsură ce se dizolvă, „picură" sau „infiltrează" treptat timp de cîteva zile medicamentul (pilocarpina) ce frînează evoluția bolii. E un mod care dispensează bolnavul de a-și pune singur picături în ochi, spunea dr. Michaels, și-i dă medicului siguranța că bolnavul n-a uitat s-o facă iar dozele — nici mai mult nici mai puțin — sînt respectate cu exactitate.

METODĂ RAPIDĂ DE DIAGNOSTIC

Decizia în combaterea unei boli și rezultatul ei depind adesea de rapiditatea cu care este stabilit diagnosticul. Nu toate maladiile însă își descoperă ușor secretul. De aceea, cercetările asidue ale oamenilor de știință converg spre a reduce tot mai mult numărul acestora. Un colectiv de specialiști, printre care dr. **Grigore Ghyka** și **Gh. Șorodoc**, au reușit, după o formulă originală, un produs pentru diagnosticul infecțiilor produse de microplasme la om.

Dar ce sînt microplasmele? Un grup de germeni ce produc numeroase și variate îmbolnăviri, în special respiratorii. Metoda este simplă și ea se bazează pe o reacție specifică, aceea așa-zisei aglutinări pasive a globulelor roșii, învelite cu antigenul de încercat (microplasma). Reacția respectivă, în urma aplicării metodei originale a colectivului amintit, se produce numai atunci cînd în sîngele bolnavului se găsesc anticorpi corespunzători cu antigenul fixat pe globula roșie. Cu alte cuvinte, anticorpii respectivi apar numai în serul persoanelor care au făcut boala sau sînt în curs de a o face.

Produsul realizat are posibilități superioare de semnalare a infecției și permite stabilirea diagnosticului cu o precizie maximă în numai cîteva ore, la nivelul oricărui laborator. Totodată, institutul este în măsură, la ora actuală, să furnizeze acest produs tuturor unităților sanitare. (I. P.).

Marea enigmă numită Mări

Pînă nu de mult, doar un nume în vechile texte babiloniene, Mări reprezintă astăzi o problemă... de chimie. Ce se întreprinde pentru a salva orașul care avea cea mai voluminoasă bibliotecă a lumii antice și pe care Hammurabi îl invidia de moarte.

(Amănunte în pagina a 3-a)

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

ZĂCĂMÎNTUL CEL MAI DE PREȚ

Două crize au bîntuit și mai bîntuie încă lumea modernă; ele, criza petrolului și criza hîrtiei, au de fapt, aceeași sursă — criza materiei prime, a substanței. E vorba, dar, de o criză a conținutului pămîntului. Fotografiile, înfățișînd zeci de mii de mașini staționînd moarte în așteptarea rezolvării crizei combustibilului, vor vorbi viitorului despre aceasta. Se făcuseră toate planurile, deci, pentru ocuparea cu mașini, a universului. Se vinduse, pe cîteva generații înainte, pielea ursului din pădure. Atît uitase, lumea, atît se pierduse din vedere — cu ce vor merge acele mașini. Ori vom ajunge ca-n basmul în care, aflat într-o fază primară a dezvoltării intelectuale, omul ducea el calul în spinare?! Vom călători prin lume împingînd din spate propriile noastre mașini? Criza materiei n-a trecut. Anumite măsuri restrictive au mai atenuat-o. Dar clipsa aceasta, care este pămîntul, se va goli odată. Conținutul său va rămîne un fel de specie rară, un fel de arbore ocrotit pe cale de dispariție. Vor rămîne lumii, toate formele, aceste încarnări vițelioase ale vanității noastre de a avea mașini. Nu vom mai avea pe ce să scriem pentru că ritmul birocrației e mai rapid decît ritmul în care cresc copacii și pentru că, probabil, copacilor nici nu le place totdeauna ce se scrie pe hîrtia obținută prin sacrificarea lor. Ferească dumnezeu de apocaliptica întîmplare ca într-o bună zi copacii să refuze să crească, în semn de protest împotriva birocrației dumicătoare. Ia închipuiți-vă și dumneavoastră imaginea unei păduri, hotărîtă să-și retragă crengile din aer și să restituie cu tristețe pămîntului sevele care au nutrit-o. Vom rămîne cu tocurile în aer, fără cerneală, așteptînd o hîrtie care nu va mai veni? Criza hîrtiei face și ea parte din criza materiei. Lumea are nevoie de echilibru în ceea ce cheltuie. E adevărat că nimic nu se pierde, totul se transformă, dar multe lucruri se transformă în obiecte inutilizabile, în fundături ale lumii materiale, în așa fel încît împrejurarea că totul se transformă nu ne poate consola. Se transformă, se transformă, dar în ce?

Lumea contemporană e zguduită de criza substanței. Aseară am aflat că n-avem petrol suficient. Astăzi de dimineață am aflat că s-a împuținat hîrtia. Cine știe ce vom afla mîine? Dar nu există oare ieșire?

Există o singură soluție și sînt bucuros să înțeleg că este soluția preconizată de țara mea prin președintele ei, *să gîndim!* Singura materie în măsură să umple toate golurile, singura substanță inepuizabilă este gîndirea. Un zăcămînt se află și mai ales se va afla la cota de sus a prețurilor lumii: *mintea omenească*. Un serviciu american de presă ne încunoștiințează că gunoaiele din Chicago se folosesc la construirea unui deal pentru sporturile de iarnă. Bună soluție zic, dar — înainte de a se afla pe

CONTINUARE ÎN PAG. ②

1 MAI

URMARE DIN PAG 1

pacitatea mea de dăruire". Acest înălțător simțămînt al participării depline la tot ceea ce se înfăptuiește, acest mobilizator simțămînt de răspundere față de tot ceea ce ne înconjoară dau omului societății noastre înzecite forțe în munca sa cotidiană. S-a văzut și se vădește cu prisosință această atitudine în avîntul și în roadele întrecerii socialiste, s-a văzut și se vădește în munca atît de intensă care se desfășoară pe ogoare. S-a văzut și se vădește în preocuparea stăruitoare a tuturor celor ce muncesc pentru îndeplinirea exemplară și depășirea sarcinilor, pentru autodepășirea individuală. Gîndul și voința celor ce muncesc, a celor hotăriți să facă totul pentru a înfăptui sarcinile stabilite de Congresul al X-lea al partidului și-au găsit expresie în acest an în sărbătorirea prin muncă a Zilei Muncii. Se cunoaște dorința exprimată de numeroase colective de oameni ai muncii din unitățile socialiste de a lucra în zilele de 1 și 2 mai, în scopul asigurării ritmului neîntrerupt al activității economice, și de a avea ca zi nelucrătoare simbătă 4 mai. Ea exprimă într-un mod cît se poate de elocvent dîrzenia, tenacitatea cu care acționează fiecare colectiv, angajat în marea cauză a poporului: înfăptuirea cincinalului înainte de termen. Fiecare zi, fiecare ceas de muncă este prețios. Acest lucru îl știm cu toții și ca urmare voim a-l folosi cît mai din plin, cît mai bine în folosul țării spre binele poporului nostru. Este un mod sărbătoresc, cu cele mai profunde și nobile semnificații, de-a cinsti o zi de sărbătoare. Este un mod de exprimare a conștiinței înaintate, a încrederii nețărmurite în politica partidului, în propriul nostru viitor. Cunoscînd contribuția pe care o aduce continua întărire și dezvoltare a țării noastre la victoria ideilor socialismului în lume, la lupta pentru progres și pace, preocuparea, grija pentru folosirea fiecărui minut prețios, pentru a munci mereu mai bine, își răsfrînge lumina asupra puternicelor simțăminte internaționaliste care animă clasa noastră muncitoare, poporul nostru. Sînt simțăminte plenar ilustrate de relațiile de caldă prietenie cu toate țările socialiste, cu toate forțele păcii și progresului, ale libertății și democrației, împotriva imperialismului și neocolonialismului, pentru pacea și libertatea tuturor popoarelor, pentru destindere și colaborare internațională.

Ziua de 1 Mai ne găsește în haine de lucru. Dar ce poate fi oare mai înălțător decît acest veșmînt al făuritorilor istoriei, al făuritorilor civilizației noastre moderne, al României de azi. În haine de lucru am construit ceea ce am construit. În haine de lucru am făcut țara mereu mai mîndră și mai înfloritoare. În haine de lucru am făcut mai frumoasă viața fiecăruia dintre noi. Și haina de lucru ne e dragă. Îmbrăcați în ea, muncind fără preget ne vom înălța, în neîntrerupt urcuș pe culmile de progres și civilizație spre care ne călăuzește partidul.

Trăim bucuria sărbătorii de 1 Mai în plin avînt al țării, trăim bucuria sărbătorii însuflețiți de încrederea nemărginită în partid, în conducerea sa, cu sentimentul trainic al frăției internaționaliste, hotăriți să facem totul pentru a înfăptui programul partidului pe care cu entuziasm l-am îmbrățișat, pentru a împlini înainte de termen cincinalul. Astfel pășim de ziua muncii într-o întîmpinarea marii aniversări de la 23 August, într-o întîmpinarea Congresului partidului.

URMARE DIN PAG 1

undeva pe lîngă Chicago — dealul acela s-a aflat, pentru o clipă, în gîndul inspirat al unui om. Să nu uităm! Acela care dă o nouă ordine și stabilește alte priorități este gîndul omului. Iar zăcămîntul de sub fruntea sa trebuie exploatat cum se cuvine. Sigur că nici aici nu sînt bune excesele. Pentru om, grav pînă la urmă e, să-i iei nu aurul, nu petrolul, nu hîrtia ci conștiința risipită armonios în zăcămîntul său lăuntric.

Cînd, la Conferința Națională a partidului, tovarășul Ceaușescu cerea compatrioților săi adîncirea efortului de gîndire ca singură sursă radicală a înfloririi României se petrecea și-un fenomen de definire a personalității gîndirii românești în această lume, scuturată de attea crize. Deci, după părerea noastră, a românilor, soluția salvatoare este accentul pus la timp și cu partizană cumpănire pe mintea omenească, pe munca ei care e gîndirea.

Ieșirea din toate crizele se află în noi înșine. Toate zăcămintele se vor epuiza, de-a lungul istoriei lumii. Petrolul va fi înlocuit de electricitate. Într-o bună zi, electricitatea însăși va da semne de stingere. Mintea omenească va trebui să descopere atunci altă sursă de energie, pentru ca formele de pe pămînt să fie pline de continut, să nu rămînă goale și rătăcitoare ca niște stafii, în stare să supravietuiască, pînă și misiunii lor.

Însă, pentru a se constitui în factori de producție, și anume în factor determinant al vieții omului, gîndirea trebuie considerată, pe întreaga planetă, *în toate ungherele ei* — nici la noi lucrurile nu sînt totdeauna clare în felul cum unii înțeleg să respecte în practică acest principiu! — o îndeletnicire profitabilă, un act de muncă. Pentru omenire mult mai important a fost descoperitorul locomotivei, cel care n-a apucat să meargă cu ea, să stabilească recorduri, decît oricare dintre mecanicii de locomotivă care au mers pe locomotivă și dintre noi, călătorii. Totuși, gîndirea de la izvorul primei locomotive e muncă și încă o muncă grea. Fără ea, toți mecanicii de azi ar fi grădinari, voleibaliști, sau dirijori de coruri. Gîndirea adevărată, serioasă, radicală e mai mult decît muncă. E muncă omenească, e muncă sublimă, e temeiul muncii mai ușoare. Mecanicul de locomotivă ar împinge și azi la monstrul de fier, dacă nu s-ar fi întîmplat, înaintea lui, acel om care a gîndit mișcarea locomotivei.

STRUGURII

Era una din acele ciudate și frumoase veri ale copilăriei, veri care se întîmplă să existe numai în copilărie și pe care, povestindu-le apoi, ne trezim că am pierdut chiar esența lor. Era una din acele veri care parcă țin de vis, de un vis în plină lumină. Era una din verile care au dat, peste timp, sănătate (măcar pînă la această virstă) celui ce cîrmuiește aceste litere. Iar eu cred că aveam opt ani și păzeam împreună cu bunicul meu, învățătorul pensionar Marin C. Păunescu, un petec de vie altoită, pitulat în viile de negură acrișoară, de pe lîngă comuna Bîrca, sat, cum aveam să afirm mai tîrziu, european.

Trecuse de ora prînzului și căldura toropitoare omora orice adiere și, la fîntîna din culmea vieii noastre, nu mai umblase nimeni de citeva ore, părînd că apa doarme, părînd că semeața și trista cumpănă își căuta undeva în pămînt rădăcinile. Era vară, deci, început de august, și umbra salcîmilor din pădurice a zisă a lui Popa Dricu începuse să cadă spre noi și tarlalele se copseseră de atita fierbințeală. Ciudatul sistem de gîndire al copilăriei s-a destrămat acum și eu nu mai pot reface tocmai datele specifice ale atmosferei. Ochiul meu nu mai poate zări acum cîți brabeți (așa se intitulează vrăbiile prin partea locului) cădeau spre jgheabul de lîngă fîntînă, luau apă și plecau. Eu nu mai pot descrie starea troscotului și nu-mi mai aduc aminte, în fapt, decît de răcoarea nebună a apei acelei fînt'ni. Și parcă văd printr-un perete de tifon buturugile cu cei mai buni struguri ai viei aceleia. Căci, deodată, cum stăteam eu cu tata-mare într-o casă de pămînt acoperită cu trestie și nu așteptam nimic s-a auzit voce de om răzbind prin căldura cea mare a verii:

— Dom'Mărineee!

Vorbea cu un E lung, parcă aștepta, cu acel E, să-i vină celelalte gînduri în cap.

— Dom'Mărineee, aci sînteți?

Atunci tata-mare a ieșit în pragul acelei odăi de pămînt și, deși recunoscuse vocea, a așteptat să confrunte imaginea pe care i-o dăduse vocea, cu cea pe care i-o oferea realitatea (cite surprize au avut oamenii în istorie atribuind, uneori, vocilor, pe care doar le auzeau, fizionomii omenești ce aveau să fie repede infirmate de realitate) și i-a răspuns:

— Tu erai, mă?

Aici intervine un detaliu pe care eu îl țin minte într-un fel și cei, cărora le povestesc și care au participat într-un fel sau altul la acea epocă, îl țin minte altfel. Eu țin minte că pîndarul, căci era vorba despre un pîndar, era poreclit Țară Lungă. În orice caz, el avea o înfățișare istorică: era lunguieț și rău, avea bizdoaca la el, fuma și umbla neras. Venea încet pe poteca dinspre fîntînă spre căsuță. Dar, ori nu-i plăcea lui tata-mare să i se intre în casă, chiar și fiind vorba numai de casa nenorocită de la vie, ori bătrînul meu vroia într-adevăr să lasă spre fîntînă și, fără să-i zică «intoarce-te», mergînd înspre el, tata-mare l-a întors pe pîndar spre fîntînă și din capătul viei, bătrînul mi-a strigat „Bă, Adriene, bă, adu și tu o pătură".

Ne-am așezat toți trei pe pătură, în sensul că s-au așezat dumnealor și eu m-am uitat la dumnealor cum se așează.

S-a creat prin acele locuri un fel de lege morală care interzice, în mod discret, comunicarea dintre un om străin și copilul unui alt om, dacă părintele acelui copil e de față. E puțin ciudat, nu? Iată, țin minte că pîndarul nu vorbea cu mine direct ci prin tata-mare.

— Auziți, dom' Marine, ți ziceți dumneavoastră lu' băiatu ăsta să-mi aducă și mie un strugure din vie?

— Du-te mă!

Am plecat în vie. Am rătăcit puțin între buturugile de tămîioasă și buturugile de țița vacii. Tămîioasa era mai bună, țița vacii era mai impunătoare. Tămîioasa era mai sfoiegită (sfoiag înseamnă mucegai, colegi bucureșteni!), țița vacii era mai curată, neavînd atita dulceață în ea nu atrăgea cum atrăgea tămîioasa, de care se lipea și praful, pe care umblau și furnicile, la care veneau și albinele. Am luat doi struguri tămîioși: unul mic și unul mare. Cel mare era umflat, era într-adevăr atițător. M-am dus la fîntînă și am scos o ciutură de apă și

ASTROCHIMIA

MISTERIOASELE CULORI DE PE JUPITER

Între observații ale fenomenelor interstelare și experimente de laborator, aceeași permanentă întrebare : cum s-a născut viața în Univers ? Cum era Terra „la început" și ce s-a întîmplat de a fost cu putință viața ? Încercînd să se afle de unde provin culorile vii ale planetei Jupiter s-a descoperit că se desfășoară „acolo" reacții organice importante.

Universul seamănă din ce în ce mai mult cu un laborator de chimie ce tinde să se transforme în anii ce vin într-unul de biochimie. Este concluzia unor cercetări ce se întreprind, pe de o parte prin simularea unor fenomene în laborator, pe de alta, prin observații. Pentru a satisface nenumăratele întrebări ale cititorilor noștri, vom încerca să răspundem, rezumînd de fapt, un articol apărut în luna aprilie în revista „Science et Avenir".

Radioastronomii au detectat în norii interstelari majoritatea moleculelor organice considerate astăzi ca precursorii moleculelor biologice : proteine, acizi nucleici etc. În afara observării spațiului interstelar, meteoriții au adus și ei un lot de revelații și... deziluzii. La început, de pildă, cercetătorii au crezut că au descoperit în meteorit microorganisme extraterestre. Concluzii grăbite, se pare. În schimb, s-a admis, pare-se un alt fapt important : formarea spontană în meteoriți a acizilor, a acestor „cărămizi" elementare ale proteinelor. S-a putut izola pe meteoritii Murray și Murchison, componenți organici ca acizi aminați și pirimidine. Printr-o analiză chimică de mare finețe, doi cercetători canadieni (K. Kvenvolden și G. Yuen) au descoperit în acești meteoriți o nouă specie organică interstelară : acizii grași, constituenți importanți ai materiei vii. Și au fost izolați 17 diferiți. Astfel, iată-ne în fața unor noi substanțe organice din spațiu. Aceste cercetări fac parte din aria observației. Din cea a experimentelor de laborator sînt citate celebrele experiențe ale lui Miller, începute în anii 1950, în timpul cărora au fost sintetizate diferite componente organice într-un amestec gazos, simulînd atmosfera care domnea pe Terra „la început". Cercetările au continuat și rezultatele au fost într-adevăr remarcabile. Astăzi, se încearcă să se recreeze în laborator toate condițiile care au putut apare spontan pe Terra sau alte planete. Cea mai recentă dintre acestea era „model Jupiter". Se vroia să se știe origina culorilor vii ale planetei. Specialiștii de la Universitatea din New York erau de părere că vîntul solar acționînd asupra atmosferei lui Jupiter, crea... culoarea. Cum au făcut ? Diferite amestecuri de gaze — presupuse a învălui planeta — au fost bombardate de un flux de protoni. Sursa de energie : un accelerator de particule. Energia protonilor accelerați era mult mai mare decît aceea a vîntului solar la nivelul jupiterian, ceea ce a permis să se realizeze în cîteva ore ceea ce vîntul solar reușește în mii de ani. Experiența s-a repetat, folosindu-se diferite amestecuri moleculare. Rezultatul : într-adevăr vîntul solar are un rol în crearea acestor culori. Dar s-a descoperit și altceva, cu totul neașteptat, cum se întîmplă nu arareori, și anume că amestecurile finale se compuneau din molecule organice foarte complexe. Astfel, un amestec omogen de metan și amoniac se transforma într-un lichid uleios portocaliu-brun. Supus analizei, s-a văzut că amestecul conținea amine alkilice și o tetramină hexametilenă, molecule organice complexe. Un amestec în cantități egale de amoniac, de metan și de sulfură de hidrogen a devenit galben după bombardamentul cu protoni. Această culoare ar proveni din sulful liber sub formă polimerizată.

Această serie de succese demonstrează rolul vîntului solar asupra sintezei moleculelor simple în corpi organici complexi. Și actualmente se știe practic precis că Jupiter este sediul unei activități chimice intense, că se desfășoară permanent reacții organice importante. Se confirmă astfel că toți componenții chimici elementari ai vieții există cu largheță în spațiu.

Este posibil așadar să apară viața pe planeta Jupiter, așa cum cîndva în urmă cu miliarde de ani a apărut pe Terra ? De ce nu ? Dar marele mister al biogenezei este ordinea. E nevoie deci de a se putea trece de la existența haotică a unor materii la structuri aminate, deci de la elemente disparate ce s-ar putea transforma în viață, e necesar pentru a se transforma într-adevăr în viață, de o îmbinare a lor organizată. Pasionantă problemă de lucru și de meditație.

Zbor comun

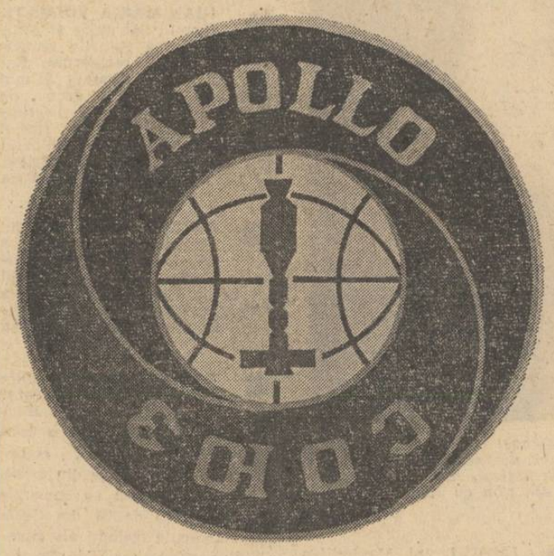

Aceasta este emblema oficială pentru zborul spațial în comun americano-sovietic, programat pentru luna iulie a anului 1975. Pe ea sînt înscrise cuvintele Apollo și Soiuz, cu ilustrarea navelor respective, cuplate pe o orbită terestră.

OȚEL... FĂRĂ „PATĂ"!

Acționînd în vederea depistării de noi substanțe și noi procedee care să permită o luptă mai eficientă împotriva coroziunii, specialiștii uzinelor metalurgice din Ózd (Ungaria) au realizat un oțel cu calități deosebite. El poate rezista timp de 15 ani coroziunii produsă de factorii atmosferici, fără a trebui să fie, în prealabil, galvanizat și nici vopsit.

Asediul... unui virus!

Dr. B. Mandrella

Un spital întreg este evacuat pentru a primi un om. Omul este un medic din Berlinul Occidental, dr. Bernhard Mandrella, 33 de ani, contaminat în timpul unei misiuni de asistență în Africa. Se dă o luptă dramatică între cei mai reputați virologi din R.F.G. și... un virus. Un virus filtrant, pe care-l poți primi neașteptat prin înțepătura unui țînțar. Incubația este fulgerătoare. Mucoasele sînt lezate și mai ales gura. Apoi, hemoragii interne, tulburări renale și... inima. Orice contact cu bolnavul poate fi deajuns pentru a propaga flagelul. Astfel se manifestă o boală cumplită și încă puțin cunoscută : febra din Lassa. A fost numită așa pentru că a fost detectată la Lassa, în Nigeria, în 1969, dar apare și în Sierra Leone, în Amazonia. Atunci, două infirmiere și un medic au fost uciși de acest virus. La 20 februarie trecut, un medic, dr. Egon Sauerwald, murea la Ibadan. Dr. Mandrella, îngrijindu-l, s-a contaminat. Dr. David Carghill, un coleg englez, încearcă să-l salveze acolo, dar se impune evacuarea. Cum ? Sînt riscuri de contaminare și companiile aeriene se tem. U. S. Air Force propune să se trimeată o capsulă de izolare de la N.A.S.A. Dar ar dura prea mult. Dr. Uwe Brinkmann din Hamburg are o altă idee. Un cort de plastic, închis ermetic în care să fie plasat bolnavul și escorta medicală. Totul în partea din spate a unui avion Boeing 707 de la Condor, filială a companiei Lufthansa. Circulația aerului a fost „blocată" în sens unic, din față spre spate, în interiorul avionului, pentru ca să se evite orice propagare virală. Patru voluntari — pilotul, secundul, un inginer de zbor și un steward plecau la 20 martie spre Ibadan. A doua zi seara, se reîntorceau cu bolnavul la Hamburg. O ambulanță condusă de pompieri îmbrăcați în scafandri, iau brancarda cu dr. Mandrella și o duc la spitalul din Ebstorf, lîngă Luneburg. Aici, șapte specialiști se ocupă de acest caz.

Emoționantă această solidaritate umană, acest efort uriaș pentru a salva un om. Dar fără îndoială, „dincolo" sau „dincoace", de superba dorință de a salva un om vom găsi necesitatea de a ști, de a cunoaște ceea ce s-a dovedit a depăși cunoașterea. Pentru a putea învinge un flagel care face an de an victime. Pentru a putea descoperi acest virus misterios care ucide.

Bolnavul este transportat de pompieri îmbrăcați în scafandri

BIOLOGIE

ULTIMELE REZULTATE OBȚINUTE ÎN URMA EXPERIENȚELOR FĂCUTE CU CIMPANZEI

Perceperea și înțelegerea lumii înconjurătoare este foarte strîns legată de felul cum vorbim. Se pun o serie nouă de întrebări cărora știința va trebui să le găsească răspuns.

Abordînd problema comunicării prin studiul mecanismelor ca biolog, prof. Peter Marler de la „Field Research Center for Ecology and Ethology" de la universitatea Rockefeller din New York a căutat să înțeleagă mai bine funcționarea acestui proces biologic, să descopere care sînt etapele evoluției și forțele care au modelat structura sa actuală. Rezultatele observațiilor sale sînt tulburătoare. Am ales în cadrul spațiului disponibil din această pagină, doar unul dintre „capitolele" studiate : cimpanzeii și limbajul... uman. Vom relata la început două dintre experiențele la care se referă. Una este cea făcută de Allen și Beatrice Gardner de la universitatea din Nevada. Observînd că cimpanzeii au obiceiul să se folosească spontan de mîini pentru a comunica, ei au folosit cu cimpanzeul Washoe limbajul gestic al surzilor (American Sign Language). Washoe a reușit să învețe astfel 85 de semne, fiecare corespunzînd unui cuvînt. O „școală" de trei ani, pentru un vocabular comportînd substantive ca „floare", „cline", „periuță de dinți", adjective ca „roșu", sau „alb", prepoziții indicînd direcția, verbe ca „a ajuta", „a îmbrățișa", „a merge". Maimuțica era capabilă să folosească majoritatea „cuvintelor" în combinații diferite, de pildă o invitație la plimbare „Dumneata, eu, ieșit repede" sau „Vă rog dați-mi o băutură dulce". Și se face observația că corectitudinea combinațiilor lingvistice evocă o gramatică deloc deosebită față de cea folosită de copii în primele lor fraze.

Performanțele lingvistice ale unui alt cimpanzeu — Sarah — pot fi considerate ca începutul unei adevărate revoluții în cunoașterea aptitudinilor animale. Profesorul cimpanzeului — psihologul David Premack — a învățat-o să folosească în locul cuvintelor niște forme din material plastic, colorat, simbolizînd obiecte și acțiuni. Astfel un triunghi albastru semnifica „măr", un pătrat roșu „banană" etc. Relația între simbol și semnificația lui nu era așadar de ordin vizual : forma bucății de plastic nu are nici o asemănare fizică cu obiectul pe care-l semnifică. Cînd Sarah a știut să se folosească de aceste bucăți pentru a cere cutare sau cutare fruct, a învățat și alte nume, apoi verbe ca „a da", „a se spăla", „a împinge" ; pentru fiecare verb, experimentatorul făcea gesturile apropiate cînd Sarah îi arăta simbolul corespondent. Repertoriul maimuței cuprinde 130 de cuvinte și nu sînt doar substantive, verbe sau adjective, ci și noțiuni mai complexe ca de pildă „asemănător", „diferit" sau forme interogative. Sarah trebuia să respecte o ordine „gramaticală" precisă în dispoziția pieselor-simbol. Scopul dr-ului Premack era atît de a cîntări aptitudinile conceptuale ale cimpanzeului cît și de a înțelege dacă putea să folosească limbajul. El se baza pe faptul că limbajul uman reflectă destul de fidel propriile noastre aptitudini conceptuale : felul de a percepe și înțelege lumea care ne înconjoară este foarte strîns legat de felul cum vorbim. Premack afirmă chiar că Sarah „gîndește" în acest limbaj al formelor de plastic. Argumentul ? Premack i-a cerut cimpanzeului să-i descrie un măr, folosind cuvintele... de plastic pentru a-l „vorbi" de culoarea mărului, de forma lui dacă are sau nu coadă etc. Apoi i-a cerut să-i descrie bucata de plastic care simbolizează în limbaj mărul. Sarah a răspuns remarcabil, ceea ce subliniază un lucru cu totul nou : aptitudinea de a înțelege ceva ce nu este prezent în acel moment. Perfecta înțelegere a semnificației simbolice a formelor.

Experiențele făcute de Washoe și Sarah, arată prof. Marler, pune o problemă ciudată : dacă cimpanzeii sînt capabili să învețe un limbaj atunci cînd li se pun la dispoziție mijloacele respective, cum se face că nu s-a întîlnit pînă acum nici un singur caz, spontan, în natură ? S-au emis o serie de teorii. Unii se refereau la inteligență, alții la obstacolul dat de aparatul vocal. Dar... cimpanzeii nici măcar nu încearcă să vorbească... Atunci ? Prof. Marler crede că explicația acestui fenomen trebuie căutată la nivelul carențelor mecanismelor nervoase responsabile de predispoziția unui organism la exprimarea vocală.

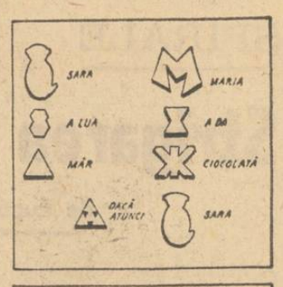

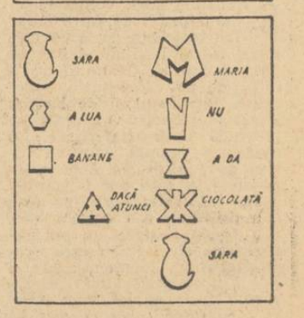

Iată cele două „fraze" arătate de Sarah, în care sensul e clar, gramatica însă... neștiută.

„Sarah ia mărul dacă... (atunci) Maria (îi dă) a da ciocolată (lui) Sarah", și „Sarah (ia) a luat banana dacă, (atunci) Maria nu (nu-i dă) ciocolată (lui) Sarah" (reproduse după A.J. și D. Premack, Scientific American, oct. 1972, p. 92 și Peter Marler, revista La Recherche, iulie-august 1973).

Anomaliile climatice continuă?

URMARE DIN PAG 1

Să începem cu a doua întrebare, pentru că de aici apar și explicațiile științei. În ambele emisfere ale Terrei sînt înregistrate anomalii climatice. Cîteva exemple ? Din septembrie 1971 pînă în martie 1973, stațiunile meteorologice canadiene au înregistrat în mod constant temperaturi deosebit de scăzute. Același lucru, în partea centrală a Uniunii Sovietice. În California, iarna 1972—73 a fost apreciată ca cea mai ploioasă. În același timp, secetă relativă în Europa și Japonia. Dincolo însă de aparent paradoxalele anomalii, un fenomen global : la nivelul planetei, în medie, după ce a fost atins un maximum între anii 1930—40, temperaturile și ploile au scăzut cu încetul, ceea ce modifică orice circulație atmosferică și, în deosebi, regimul musonilor.

În Nordul Africii, acesta este comandat de deplasările a trei anticicloni centrați în dreptul Azorelor, Libiei și Sf. Elena. Din toamnă în primăvară, domină cel dinspre Libia care face să sufle vîntul uscat al deșertului — harmattan. În mod obișnuit, vara, anticiclonul Azorelor împinge musonul pînă la marginile Saharei. Acest mecanism nu mai funcționează nu numai deasupra Africii, dar peste tot în jurul globului. În India, în Sud-estul asiatic, în China, musonul „se retrage".

Cît va dura o asemenea schimbare cu urmări atît de dezastruoase ? Dr. Derek Winstanley, cercetător englez, urmărind „istoria" de pînă acum a ciclurilor de ploi din Anglia, conchide că seceta va continua să se întindă pînă în anul 2030. În această privință, nu-i nimic de făcut. Știința încă nu poate, încă nu știe să acționeze asupra climei. Și totuși, undeva trebuie să existe o soluție, pentru a opri înaintarea deșertului. Deci apă ! Apă pentru a face să rodească iarăși solul acum arid, pîrjolit al Sahelului.

Nu, nu mai este nevoie să se aștepte ca apa să cadă din cer ! Ea poate fi stocată înapoia barajelor sau extrasă din pînzele subsolului. În plin deșert al Tchad-ului, o fîntînă arteziană aduce de la 400 de metri adîncime, apă. În Senegal s-a găsit apă pură, bună de băut numai la 25 de metri adîncime și s-a găsit o pînză de apă, ușor sărată la 400 de metri. Neexploatate încă. În zona cea mai aridă a Sahelului, ultimul echipaj al lui Skylab a detectat existența unei pînze de apă adînci care se întinde din Mauritania la Niger.

Dar nu trebuie uitat că de această catastrofă a secetei, omul se face vinovat. Dacă știința nu poate și nu știe încă să acționeze asupra climei, s-o influențeze după voia omului, neștiința omului a acționat și influențat clima împotriva lui. Despădurind fără înțelepciune zone întregi, a determinat accelerarea eroziunii solului, a rupt echilibrul ecologic „deschizînd" țara acțiunii nefaste a harmattan-ului. Și iată consecințele ruperii echilibrului ecologic : deșertul amenință. Știința este chemată acum să repare greșelile neștiinței. Vom reveni asupra acestei probleme care interesează — și se pune stringent — pe plan mondial. Ignorata ecologie devine o disciplină de importanță vitală pentru omenire.

CHIMIE

MAREA ENIGMĂ NUMITĂ MÂRI

Pînă nu de mult, doar un nume în vechile texte babiloniene, Mâri reprezintă astăzi o problemă... de chimie. Ce se întreprinde pentru a salva orașul care avea cea mai voluminoasă bibliotecă a lumii antice și pe care Hammurabi îl invidia de moarte.

Istoricii și arheologii îi descifrară numele în vechile texte babiloniene, dar pînă în urmă cu vreo 40 de ani, nimeni n-ar fi putut spune ce fusese acest Mâri și unde anume. Mister total. Avea să fie dezlegat în urma unei întîmplări oarecum banale : moartea unui felah din Tell Hariri și strădania oamenilor de a-i găsi totuși în deșert o piatră de mormînt. S-au încăpățînat să sape, așa la întîmplare, poate, cine știe... Au descoperit însă la un moment dat o statuie fără cap. Țăranii arabi știu însă că solul lor este bogat și în asemenea tezaure. Au anunțat autoritățile și astăzi Jean Vidal, în revista „Science et Vie" poate relata : „Pe o colină... în deșertul Siriei, nu departe de frontiera irakiană, se înalță ruinele majestoase ale lui Mâri".

Crearea acestui oraș se situează cam la a doua jumătate a celui de al patrulea mileniu. Către anul 3000 î.e.n. sosirea sumerienilor, avînd o civilizație superioară față de cea a autohtonilor schimbă raporturile între „state". Prima față de prosperitate a orașului — către anul 2500 î.e.n. Mărturie stau templele de la Ishtar, Ninkhursag, Schmach, Ninni-Zara și Ishtarat, cu admirabile opere de artă ce au fost readuse la lumină. Din mileniul al doilea, un palat care numără vreo 300 de camere și curți, foarte bine conservate. Se pare chiar că aveau și un sistem de aer conditionat ! În sala arhivelor, s-au numărat peste 25 000 de tăblițe cuneiforme care constituiau una dintre cele mai voluminoase biblioteci din lumea veche ! Gloria orașului Mâri i-a determinat și pieirea. Invidios pe splendorile acestei rivale, Hammurabi, regele Babilonului, cucerește cetatea, o prădă și o incendiază, ca pînă și locul unde a fost să fie dat uitării.

Am extras cîteva date pentru a se înțelege de ce astăzi conservarea acestor ziduri de lut pare atît de importantă încît se investesc milioane în cercetări, iar specialiștii consideră Mâri de un excepțional interes pentru istoricul de artă, arheolog, arhitect, inginer, geodezist, mineralog, hidrogeolog, meteorolog, fizician, chimist...

Problemele de conservare sînt spinoase și atunci cînd este vorba de construcții de piatră sau cărămidă. Dar cum să tratezi, să îngrijești, să vindeci zidurile din lut ale orașului Mâri ca și ale altor lăcașuri de vechi civilizații ? ! E nevoie de a întări și stabiliza un pămînt moale fără să-i alterezi calitățile estetice. Inginerul Gilbert Delcroix, de la Centrul de cercetări arheologice din Franța, după ample investigări și cercetări a ajuns la concluzia că salvgardarea construcțiilor din lut nu va veni din aplicarea unui „remediu" universal — o solutie injectată sub presiune oriunde, oricărei piese, fără deosebire. Pentru fiecare e nevoie de un „fixator" adecvat. Și pentru fiecare o anume diluție, pentru că materialul folosit, permeabilitatea, capilaritatea, greutatea construcției sau a piesei, unghiul de frecare etc. variază și doar în funcție de toate datele culese se poate interveni. Experiențele „in situ" ale lui G. Delcroix încep în acest an la Tureng Tepé în Iran. Rezultatele obținute vor putea fi profitabile pentru salvarea orașului vechi de 45 de secole : Mâri.

In imagine, sus, un mic colț din străvechea cetate cu ziduri de lut ; dedesubt, două statui care atestă o artă tulburătoare și un nivel de cultură neștiute timp de aproape 5 000 de ani.

Original și eficient stimulent cardiac

Institutul de cercetări pentru produse tropicale, de la Londra, a anunțat recent descoperirea unui stimulent cardiac unic în felul său. Pentru că reușește să obțină două efecte importante : să „susțină" ritmul cardiac și să coboare tensiunea sanguină. Or, majoritatea celorlalte stimulente cunoscute care reușeau să regularizeze ritmul cardiac tind să ridice tensiunea sanguină. Și nu este mai puțin interesant că noul stimulent este un alcaloid extras din scoarța unui arbust originar din Insulele Fiji și folosit de multă vreme de localnici în terapeutica tradițională. Pentru moment, extrasul este încă supus testelor de verificare pentru a se ști cu certitudine dacă nu cumva are asupra organismului efecte secundare nocive.

„FUNDE" LUMINOASE PE CER

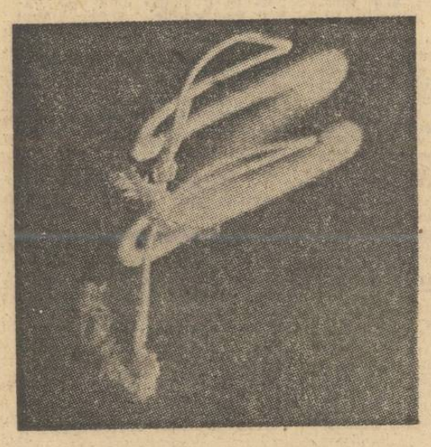

Ciudată imagine ! Cum ați interpreta dv. o asemenea „fundă" de lumină apărută pe „creștetul" cerului ? „Elementar, dragă Watson", ar spune Sherlock Holmes, cunoscător al mișcărilor atmosferice. Dacă fuzeele-sondă emit vapori de sodiu între 80 și 160 km, dacă lansarea lor a fost făcută în faptul serii, la apusul soarelui, norii formați astfel pot să apară luminoși, pentru că la aceste altitudini soarele încă mai strălucește și poate să-și reflecte razele în acești nori. Și se pot vedea atunci cu claritate „vinturile-foarfecă" ; astăzi se știe, ele pot produce unde în atmosfera înaltă. Iată mai departe și un „detaliu" de nor de sodiu ce începe să se împrăștie.

UN VIS... LA PRIZĂ!

Un cîmp electric chiar foarte slab poate influența funcționarea fiziologică și chiar comportamentul nostru — afirmă azi cercetătorii americani. Este suficient un cîmp electric echivalînd cu 1/20-a parte a celui pe care-l poate produce o baterie de radio cu tranzistor pentru a controla secreția hormonală și ritmurile cerebrale. Deci pentru a modifica psihologia subiectului. Ca atare, e destul să folosiți o pernă încălzită electric, ca somnul dv. să fie modificat într-un sens sau altul de cîmpul electric pe care-l formează.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

SPIRALE

Strigarea numelui (III)

de Eugen BARBU

Străbătînd acest volum selectiv întocmit de către autor putem stabili de la un moment dat o tendință destul de pregnantă a lui Nichita Stănescu către poezia conceptuală, practicată, între alții și de Valéry, *mutatis-mutandis*. O răceală deliberată, o demetaforizare, o uscăciune impusă, intrarea într-o zonă abstractă, iată coordonatele în care pot fi înscrise poeme ca *Omul fantă*, pe care noi, personal, n-o gustăm, dar, mai fericit ilustrată în „*A unsprezecea elegie*“ din care reproducem un fragment : „*Totul este atît de perfect / În primăvară / Încît numai înconjurîndu-l cu mine / Iau cunoștință de el / Ca despre o răsărire de iarbă mărturisită / de cuvinte guri care le rostește / mărturisită de gură inimii / de inimă simburelui ei / cer în el însuși nemișcat, aidoma / simburelui pămîntului / care întinde jur împrejurul lui / O infinitate de brațe ale gravitației / stringînd la sine totul și deodată / într-o îmbrățișare atît de puternică / încît îi sare printre brațe mișcarea*“.

Cînd lirismul acut care stăpînește toată poezia lui Nichita Stănescu, cu voia sau fără voia lui, se purifică de zgura unor intenții adiacente poeziei, atunci îl regăsim mișcîndu-se lejer : „*Bînd într-un bistro și privind strada / emoragia de mașini în viteză / Tinerii sărutîndu-se, justele acelea scurte / desvelind o coloană de pulpe / l-am zărit pe Rimbaud, spurcatul la gură-/ certîndu-se aprig cu Verlaine / Dar l-am pierdut imediat din vedere / Bînd într-un bistro și privind strada / am ascultat fără să vreau / la căderea unui înger din cer / Era un înger motorizat, specializat în curățirea / turlelor de catedrală și deși avea o aripă luxată / totuși / mi-a făcut un semn amical-/ cu cealaltă / Bînd într-un bistro și privind strada / m-am gîndit că ideile dilată realitatea / și că Gioconda văzută la Louvre / este aproape meschină / față de idee-a ei / circulînd nestingherită prin lume / Bînd într-un bistro și privind strada / globurile verzi ale existențelor / semnele Zodiacului alunecînd / pe lîngă ziduri în înserare / am compus o melodie / un fel de vietate locuind sunetele / care însă m-a părăsit imediat / sugerîndu-mi disprețul ei profund / pentru cuvinte*“. Tabloul impresionist te trimite la pînzele pictorilor. Este evident Parisul anilor noștri văzut de ochiul unui balcanic, lacom trupește, macerat de dorința de a pătrunde într-un univers incongruent exotic și plin de delicii care te refuză. Din aceeași familie am mai cita „*Aerul*“, poem încărcat de o nostalgie discretă, exprimată cu multă grație poetică : „*Aer gri, fum discret coborînd înapoi / în coșul pieptului / Fiecare pătrat de trotuar e o gară / din care un trup de-ai tău poate pleca / într-o singurătate însoțită / Vitrine și ambalaje. Pretutindeni / propria ta piele tăbăcită / întinsă la uscat pe ziduri de piatră gri / Șiruri de lumini în goană spre seară / Jos / în localul numit „la Commanderie“ / între luminări groase / aerul face să tremure flacăra / și fumul / Deschid poarta de ceară a unei luminări / Înăuntru, pe scările de ceară / pașii n-au sunet / Dar flacăra / coboară lentă și sigură / și mișcă aerul / ca pe o pîine fără sfîrșit / de care nu te mai saturi / niciodată*“.

Un poem eseninian ni se pare „*Douăsprezece noaptea, cu dor:*“ „*Coridor de aer, timp pierdut / frunze zburătoare, țări de toamnă / Străzile pe care am trecut / în gîtlejul amintirii se răstoarnă / Trec secundele gravide : nasc urlînd / picături de ploaie repetate / Vorbe ce s-au spus, își caută guri / să se lase în pereții lor pictate / Bate-o oră sus, dar pînă ajunge / Sunetul la creier se-nserează / Dorm pavilioanele urechii, fuge / Pe timpane o stație trează*“.

O poezie a freneziei juvenile, privite de un însingurat poet, aflat într-un scurt exil, contaminată de senzația subliminară a senectuții, este poezia „Tinerii“ : *Se sărută, ah, se sărută, se sărută / tinerii pe străzi, în bistrouri, pe parapete / se sărută într-una ca și cum ei înșiși / n-ar fi decît niște terminații / ale sărutului / se sărută, ah, se sărută printre mașinile în goană / în stațiile de metro, în cinematografe / în autobuze, se sărută cu disperare / cu violență ca și cum / la capătul sărutului, la sfîrșitul sărutului, după sărut / n-ar urma decît bătrînețea proscrisă / și moartea / Se sărută, ah, se sărută tinerii subțiri / și îndrăgostiți / atît de subțiri / ca și cum / ar ignora existența pînii pe lume / Atît de îndrăgostiți ca și cum, ca și cum / ar ignora existența însăși a lumii / Se sărută, ah, se sărută ca și cum ar fi / în întuneric, în întunericul cel mai sigur / ca și cum nu i-ar vedea nimeni / ca și cum / soarele ar urma să răsară / luminos / abia / după ce gurile rupte de sărut și însingerate / n-ar mai fi în stare să se sărute/ decît cu dinții*“ (Fără ultimul vers, inutil și accentuînd ceea ce se înțelegea, poemul ar fi fost și mai frumos).

Privirea melancolică a feții morții care trece subtil în memoria subiectului liric naște un poem insolit încărcat de sensuri metafizice (Ausweiss) : „*Scot singele stampilat la vedere / Mi se dă drumul / Scot osul sculptat la vedere / Întîrzii o secundă, dar mi se dă drumul / Scot indurătoarea limbă vorbită — la vedere / Dicționarele sînt pregătite, așa că mi se dă drumul / De ce vrei să treci m-a întrebat moartea ? / Sînt liber i-am răspuns / așa că nu am chef să-ți răspund / Ea a stat un timp descumpănită, apoi mi-a dat drumul / Am pe mîne toate ștampilele / Dacă vreți să știți / eu unul, sînt în ordine / Mie mi se dă drumul*“.

Într-o poezie fără titlu, încărcată de teribilisme de genul : „*Ce fel de tren marfar ești tu / dacă ți-e trupul meu șină de carne / Ce fel de măr ești tu / Dacă ți-e ramură viața mea ?*“ găsim două versuri excepționale : „*Eu locuiesc într-un tril / de privighetoare*“, anulate imediat de alte teribilisme : „*Dorm cu ceafa pe nota Do / Și-mi încalț piciorul într-un saxofon*“ dar peste asta putem trece.

Inegal dar interesant, dacă ar fi să mai cităm ceva din acest volum, ni se pare poemul : „Orfeu în vechea cetate“ : „*Poetul cu un șoim pe umăr intră în cetate / El se simte foarte turburat / și întocmai ca steaua Canopus / cea din emisfera australă / cea văzută numai de cei care poartă ochelari la inimă / Nu-l vede nimeni pe poet / Unii nu-l văd pentru că nu au vedere / Alții nu-l văd pentru că nu au inimă / În fine, restul nu-l văd pentru că nu sînt / Toți însă spun în cor / Poetul nu este bun de băut* (sic !) *deci nu-l înțelegem ! / Poetul nu miroase cum floarea / Cum putem să-l înțelegem / Cum putem să luăm ceea ce nu miroase ca floarea / drept floare ? !*“ etc., etc. Frumos este și finalul din „Strigarea numelui“ : „*A venit toamna, e timpul ca îndrăgostiții / Să știe numele iubitelor lor / după cum frunzele cînd soarele le bate / bănuiesc că au umbră ! / Cred că umbră era cuvîntul pe care / l-am deslușit / înainte de a pleca Umbra / iubita mea / iubita frunzelor*“.

În continuare, Nichita Stănescu rămîne un poet plin de surprize, încărcat de meșteșuguri stranii, un Cagliostro al nostru impodobit cu brelocuri și amulete lirice, un șaman trăind în corturi roz-prăzulii, sub oriflama căruia se adună, deopotrivă, ereți și cucuvele, prigorii și acvile imperiale, condori cu aripile arse, într-un cuvînt Nichita Stănescu e un diavol !

Ultimul film realizat de regizorul Michael Deville „Oaia turbată“ a adunat pe generic un grup remarcabil de interpreți : Jean Louis Trintingnant, Romy Schneider, Florinda Bolkan, Jane Birkin și Jean Pierre Cassel. Vă prezentăm o scenă din film cu Jean Louis Trintingnant și Romy Schneider.

■ **LA WASHINGTON** a avut loc recent premiera mondială a unei noi versiuni cinematografice a popularului roman al lui Mark Twain, „Aventurile lui Huckleberry Finn“. Protagoniștii filmului, sînt : Jeff East, Paul Winfield, Harvey Korman și Jean Fay.

■ **FILMUL** lui Maximilian Schell, „Pietonul“, a obținut recent la Bonn premiul „Ceașca de aur“. E cea mai înaltă distincție în domeniul cinematografiei decernată în Republica Federală Germania și care n-a mai fost acordată de 12 ani.

ECOURI

■ **GIAN MARIA VOLONTE.** Renato Salvatore și Anny Girardot joacă rolurile principale în filmul regizorului italian Francesco Masseli. Filmul relatează despre un grup de comuniști italieni care, în timpul celui de-al doilea război mondial, au trăit pe teritoriul Franței de unde au participat la lupta antifascistă din patria lor.

■ **ARTHUR LAW**, cunoscut pînă acuma în Anglia ca actor de comedie, va juca într-un serial T.V. englez rolul lui Louis Pasteur. Alegerea a fost determinată de extraordinara sa asemănare cu ilustrul savant.

■ **REGIZORUL** comediilor „Ce se întîmplă, doctore“ și „Luna pe hîrtie“, Peter Bogdanovitch, pregătește, pe baza unui scenariu propriu, comedia muzicală „În cele din urmă, dragoste“. Filmul va cuprinde nu mai puțin de 23 din cele mai cunoscute melodii ale apreciatului compozitor Cole Porter.

■ **CLAUDIA CARDINALE** va apare în noul film al regizorului italian Mario Monicelli „Emigranții în Milano“. Partenerul ei este cunoscutul actor Nino Manfredi.

■ **GUY GREEN** pregătește turnarea, în studiourile „Paramount“, a unui nou film, intitulat „Odată nu ajunge“, inspirat de romanul Jacquelinei Susann. Din distribuție fac parte Melina Mercouri, interpreta rolului Karlei, o mare vedetă internațională, Kirk Douglas, Alexis Smith și George Hamilton.

Cunoscutul actor și dramaturg Eduardo De Filippo (73 de ani) a fost nevoit să-și întrerupă activitatea profesională în urma unei grave maladii cardiace. Recent, el a fost supus unei intervenții chirurgicale urgente, în urmă căreia i-a fost implantat un aparat stimulator („pacemaker“) cu o durată de funcționare de cel puțin cinci ani.

Chiar în aceste condiții, Eduardo De Filippo continuă să activeze și, în curînd, el va putea fi urmărit la televiziune în cadrul unui serial alcătuit din patru comedii.

Constanța BUZEA

Întoarce lin perechea ta de cai

Întoarce lin perechea ta de cai,
Cu sceptru verde vine luna mai
Plin de polen și dulce ca un nai,
Cu griu alunecînd înalt în pai.

Sub înlemnitul ramurilor strai,
Iluzia că poți un timp să stai
Ca-n poarta unui nestatornic rai.
Primit în dar, la rîndul tău îl dai.

Strălucitori și negri și bălai,
Cresc trandafiri alături de scai,
Cu gemeni ghimpi urmîndu-se-n alai.

Îi cruți, îi lași să-și semene în grai ?
Măcelul lor demult gîndit-u-l-ai,
Venind încet să-i seceri și să-i tai.

În locul unde ne vom fi retras

Sunt ostenită cînd te simt aproape,
De grija ta m-aș lepăda un ceas.
Un greier mare nopților dă glas,
Mărunte flori visează să-l îngroape.

Neliniștită viața mea încape
În umbra fără ghimpi de la popas.
Ce vom avea din ce ne-a mai rămas ?
Nici un cuvînt nespus n-o să ne scape.

În voia lor vei crede că te las,
Și vor fi nori ca-n preajma unor ape
În locul unde ne vom fi retras.

Sufletul tău se sparge ca un vas
La care vin prea multe, să se-adape,
Sălbăticiuni și vite de pripas.

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

JUBILEUL CVARTETULUI „MUZICA“. După definiția lexicoanelor muzicale, un cvartet de coarde ar fi o formație de patru instrumente cîntînd împreună : două viori, violă, violoncel. El este, cu toate acestea, ceva mai mult. E un singur instrument, care cîntă din patru voci, îmbinîndu-se, despletindu-se, regăsindu-se din nou, dar avînd tot timpul un singur suflet. Iată, sufletul este ceea ce face ca, din o sută sau o mie de asemenea formații, numai o duzină sau nici atîta să dobîndească faima, să cîștige prestigiu, să cucerească ascultătorii.

E o satisfacție aleasă cînd, între puținele înghebări camerale de coarde de pe continent cu adevărat bune prin muzicalitate, sensibilitate, pregătire și seriozitate, se află și una românească. Este Cvartetul „Muzica“, alcătuit din George Hamza, Constantin Costache, Robert Sladek și Ludovic Lang. Toți sînt membri ai orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu“ și, fiind artiști veritabili, în stare să audă melodia interioară, care e însuși sufletul muzicii, s-au constituit într-un mic ansamblu. Au debutat împreună, în aprilie 1964, la sala Dalles, interpretîndu-și programul cu o scînteietoare frumusețe formală, dar și cu simțirea aceea concentrată și densă care împrumută muzicii o tulburătoare suavitate de elegie. Și cu ce trăire fină, cu ce culori ușoare de pastel sau cu ce tinerească frenezie și limpede prospețime au dat glas, cu acel prilej, cvartetului postum „Moartea și fata“ al lui Schubert !

S-a spus despre cvartetele de coarde că ele tălmăcesc muzica pură a sentimentului curat. Este ceea ce a făcut, timp de un deceniu, Cvartetul „Muzica“, în țară și peste hotare, unde a fost aplaudat ca puține alte formații similare, pentru perfecțiunea lui.

E destul să aruncăm o privire peste ceea ce au consemnat ziarele din vreo douăzeci de țări, spre a înțelege în ce fel a slujit această formație faima artei noastre interpretative, a culturii noastre artistice în lume : „unul din cele mai muzicale cvartete din cîte există“ (*„The Province“*, Canada) ; „bucureștenii cîntă superb, cu un lirism intens, cu un ton expresiv și colorat“ (*„The Troy Record“*, Canada) ; „românii au realizat idealul unității camerale, cîntînd la cele patru instrumente ca la unul singur“ (*„Passauer Zeitung“*, R.F.G.) ; „cvartetul românesc cîntă cu o profundă maturitate interpretativă, cu o excelentă fuziune timbrică și dinamică“ (*„Il Resto del Carlino“*, Bologna) ; „un cvartet de cel mai înalt nivel“ (*„Kronen Zeitung“*, Viena) ; „concertul formației românești a fost de-a dreptul fascinant“ (*„Salzburger Nachrichten“*) ; „excelenți, incomparabili muzicieni !“ (*„The Birmingham News“*, New York) ; „bucureștenii posedă o măiestrie incomparabilă“ (*„The Guardian“*, New York).

Toate aceste aprecieri, care nu se obțin lesne, proiectează o lumină vie nu numai asupra formației în sine, ci și asupra întregii noastre culturi artistice. Deceniul ce și l-a sărbătorit Cvartetul „Muzica“, condus de George Hamza, profesor la Conservatorul din Iași și maestru de concert al orchestrei Filarmonicii „George Enescu“, dobîndește semnificații sporite.

FILMELE LUNII MAI

● **„DE BUNĂ VOIE ȘI NESILIT DE NIMENI“ — producție a Casei de Filme Cinci**, realizat în studiourile Centrului de producție cinematografică „București“ ; scenariul : **Domokos Geza** ; regia **Maria Callas-Dinescu** ; decoruri : **Sever Frențiu** ; costume : **Nelly Grigoriu-Merola** ; muzica : **Laurențiu Profeta** ; cu : **Ana Szélés, Romeo Pop, Emanoil Petruț, Fabian Ferenc, Elisabeta Jar-Rozorea, Eugenia Bosinceanu, Rodica Mandache, George Mihăiță, Constantin Codrescu, Gh. Nagy, Paula Chiuaru.**

● **„LUMINILE ORAȘULUI“ — producție a studiourilor americane : 1930** ; regia : **Charlie Chaplin** ; imaginea : **Rollie Totherot, Gordon Pollock, Mark Marklatt** ; muzica : **Charlie Chaplin** ; cu : **Charlie Chaplin, Virginia Cherril, Harry Myers, Florence Lee, Allan Garcia, Hank Mann, Henry Bergman, Albert Austin, Stanhope.**

● **„IARNA FIERBINTE“ — producție a studiourilor cehoslovace** ; scenariul : **Vladimir Bor, Karel Kachyna** ; regia : **Karel Kachyna** ; imaginea : **Jiri Macak** ; muzica **Zdenek Liska** ; cu : **Petr Hanicinec, Bronislav Krizan, Ladislav Trojan, Ilja Prachar.** Slovacia de răsărit, în timpul celui de-al doilea război mondial.

● **„FATA DE PE KOSMAJ“ — producție a studiourilor iugoslave** ; scenariul : **Djordje Lebovic, Drágovan Jovanovic** ; regia **Drágovan Jovanovic** ; imaginea : **Jirzi Vujcek** ; cu : **Ljudmila Lisina, Misa Janketić, Mihajlo Kostic.** Filmul, inspirat din lupta partizanilor iugoslavi.

● **„OMUL POTRIVIT LA LOCUL POTRIVIT“ — producție a studiourilor sovietice** ; scenariul : **Calentina Cernih** ; regia : **Alekșei Saharov** ; imaginea : **Mihail Suslov** ; muzica : **I. Levitin** ; cu : **Vladimir Menșov, A. Vertinskaia, A. Dijbarhanian, L. Durov, V. Avdiușko, N. Menșikova, G. Burkov, K. Zabelin, V. Sulghin, O. Efremov, V. Filippov, F. Odinokov, D. Orlovski, Z. Vasilkova.** Filmul urmărește existența unui colhoz și problemele lui în chiar zilele noastre.

● **„AFACEREA „PRINȚULUI NEGRU“ — producție a studiourilor sovietice** ; secenariul : **V. Kuznețov** ; regia : **Anatolia Bobrovski** ; imaginea : **G. Kupriianov** : muzica : **I. Svarț** ; cu : **Ghennadi Korolkov, Vsevolod Sanaev, Nikolai Griținko, Tamara Semina, Raisa Kurkina.** Film polițist.

● **„ACȚIUNEA „FOCUL“ — producție a studioului cinematografic albanez** ; scenariul : **Mark Dodani, Enver Iusfi, Muharrem Feizo** ; regia : **Muharrem Feizo** ; imaginea : **Petraq Lubonia** ; muzica : **Koytim Laro** ; cu : **Llazi Serbo, Ndrek Lousa, Tinka Kourti, Enver Plaku, Ymer Bala, Sheri Mito, Maria Logoretai, Qemal Nehmeti.** Acțiunea este legată de lichidarea unor bande reacționare imediat după eliberare.

● **„APAȘII“ — producție a studiorilor „Defa“** — scenariul : **Gojko Mitic, Gottfried Kolditz** ; regia : **Gottfried Kolditz** ; imaginea : **Helmut Bergmann** ; muzica : **Hans-Dieter Hosalla** ; cu : **Gojko Mitic, Milan Beli, Colea Răutu, Leon Niemczyk, Gerry Wolff, Elsa Grube-Deister, Rolf Hoppe.** Rechizitoriu la adresa colonialismului, filmul își plasează acțiunea în America de Nord, la începutul secolului al XIX-lea.

● **„CAT BALLOU“ — producție a studiourilor americane** ; scenariul : **Walter Newman, Frank R. Piersou** — după un roman de Roy Chanslor ; regia : **Elliot Silverstein** ; imaginea : **Jack Marța** ; muzica : **Frank De Vol** ; cu : **Jane Fonda, Lee Marvin, Michael Callan, Dwayne Hickman, Nat King Cole, Stubby Kaye** ; Western — parodie.

● **„BANI DE BUZUNAR — producție a studiorilor americane** ; scenariul ; **Terry Malick** — după romanul „Jim Kane“ de J.P.S. Brown ; regia : **Stuart Rosenberg** ; imaginea : **Laszlo Kovacs** ; muzica : **Alex North** ; cu : **Paul Newman, Lee Marvin, Strother Martin, Wayne Rogers, Christine Belford, Kelly Jean Peters, Fred Graham, Hector Elizondo.** Film de aventuri cu cowboy.

● **„PLIMBARE ÎN PLOAIA DE PRIMĂVARĂ“ — producție a studiourilor americane** ; scenariul ' **Stirling Silliphant** — după un roman de Rachel Maddux ; regia : **Guy Green** ; imaginea : **Charles B. Lang** ; Muzica : **Elmer Bernstein** ; cu : **Anthony Quinn, Ingrid Bergman, Fritz Weaver, Katherine Crawford, Tom Fielding, Virginia Gregg, Mitchel Silberman.** Povestea tragică a unei iubiri tîrzii.

● **„CRONICA VERII FIERBINȚI“ — producție a studiourilor cehoslovace** ; scenariul și regia : **Jiri Sequens** — adaptare după romanul „Bătălia“ de Václav Rezác ; imaginea : **Václav Hanus** ; muzica : **Zdenek Liska** ; cu : **Petr Hanicinek, Mila Besser, Renata Dolezelova, Milos Willig, Martin Ruzek.** Perioada următoare războiului antifascist într-o comună de frontieră din nord-vestul Cehoslovaciei.

● **„LADY CAROLINA“ — coproducție anglo-italiană** ; scenariul și regia : **Robert Bolt** ; imaginea : **Oswald Morris** ; muzica : **Richard Rodney Bennett** ; cu : **Sarah Miles, Jon Finch. Richard Chamberlain, John Mills, Margaret Leighton, Pamela Brown.** Un episod romantic cu finalități tragice din existența lui Byron.

● **„MARINARUL EXTRAORDINAR“ — producție a studiourilor americane** : scenariul **Philip Rock, Hal Dresner** ; regia : **John Frankenheimer** ; imaginea : **Lionel Lindon** ; Muzica : **Maurice Jarre** ; cu : **David Niven, Faye Dunaway, Alan Alda, Michey Rooney.** Comedie satirică.

● **„INIMA PE FRÎNGHIE“ — producție a studiourilor cehoslovace** ; scenariul : **P. Gejdos, Otakar Krivinek** ; Regia : **Otakar Krivinek** ; imaginea : **Oskar Saghy** ; muzica : **I. Malovec** ; cu **Kveta Fialova, Karol Machate, Vlado Takac, Zdravko Malach, Viera Strinskova, Lucia Docolomanska, Ivan Rajniak, Eva Krizikova, Julius Mazanetc, Vlado Müller.** Film pentru copii și tineret.

MICA ENCICLOPEDIE

de L. SĂRĂȚEANU

A DOUA REVOLUȚIE COPERNICIANĂ

Ilustrul memoriu publicat de Albert Einstein în 1905 cu privire la relativitate a devenit azi un text clasic. Și totuși, atunci cînd el apărea, șocul a fost egal cu cel produs de apariția concepțiilor lui Copernic sau Galilei, obligîndu-i pe oamenii de știință să abandoneze criterii ce păreau imuabile, axiome sacrosancte, legi considerate ca definitive. De fapt, totul a pornit, pare-se, de la aventura științifică a unui... locotenent de marină. Americanul Albert Michelson din Nevada, pasionat de fizică, a ținut să măsoare viteza luminii. În 1879 el a făcut prima experiență. Convins însă că lumina merge mai repede în sensul rotației pămîntului și intră în „ralenti“ în contrasensul acestei mișcări, el a refăcut în 1887 experiența pentru a obține o cifră mai precisă. Or, spre stupoarea lui și a tuturor fizicienilor, s-a constatat că viteza luminii e aceeași. Savanții, intrigați, s-au pus pe recercetarea a tot ceea ce, pînă atunci, li se păruse indiscutabil. În 1895, Lorentz a emis curioasa ipoteză că, dacă viteza luminii rămîne neschimbată, indiferent de sensul rotației globului, atunci, inegal este parcursul, cu alte cuvinte spațiul se lungește sau se scurtează, după împrejurări.

Această idee l-a stimulat pe tînărul Albert Einstein să se plece, la rîndul său, asupra ansamblului problemei. În 1903, savantul a pornit cercetările și doi ani mai tîrziu publica răscolitorul său memoriu. El confirma că viteza luminii este constantă în orice circumstanță (300 000 km pe secundă) dar, că variabil este *timpul*. (Oricum, viteza rezultă din împărțirea unui spațiu de parcurs cu timpul de parcurgere). Așa apărea conceptul de *„timp relativ“*, așa apărea *timpul* ca cea *de a patra dimensiune*. Consecințele erau gigantice. Einstein, de pildă, observa că un corp întîmpină, în deplasare, o rezistență cu atît mai mare cu cît viteza lui e mai mare. Creșterea rezistenței se explică — arăta el — prin creșterea masei corpului, iar creșterea masei se explică prin aceea că energia de mișcare (cinetică) și care e proporțională cu pătratul vitezei, se transformă în materie. Deci, materia devenea *energie condensată*, iar energia — *materie condensată*.

Drumul lui Einstein n-a fost nici ușor, nici scurt. În 1905, tezele lui se limitau doar la „teoria relativității restrînse“. El renunța la postulatul mecanicii clasice, potrivit căruia măsura timpului e independentă de poziția și mișcarea măsurătorului, dar respecta încă, mișcării rectilinii și uniforme, privilegiul intangibil pe care i-l acorda vechea mecanică, adică el nu punea în discuție geometria euclidiană, în lumina căreia se gîndeau toate proprietățile spațiului real.

Introducerea „timpului“ ca a patra dimensiune a acestui spațiu îl incită însă pe savant să meargă mai departe și să depășească relativitatea „restrînsă“. Așa a ajuns el — în jurul anului 1915 — la teoria generalizată care suprima privilegiul mișcării rectilinii și uniforme și care abandona durabilele teze ale geometriei euclidiene, mai ales în relația spațiu-timp, aceasta cel puțin în vecinătatea maselor materiale. Aici Einstein introducea ideea de *„curbură a spațiului“*. Pînă în 1919 tezele einsteiniene rămăseseră doar teoretice. Dar, în primăvara acelui an, englezii — spirite practice — au hotărît să-l verifice pe bizarul teoretician și au folosit o eclipsă totală de soare, vizibilă sub Ecuator. Senzația a fost enormă. Experiența a dovedit că masa soarelui deviază razele luminoase și cifra stabilită cu aparate de măsurat era foarte apropiată de cea pe care creierul lui Einstein o calculase fără alt sprijin decît deducția.

Redactorul ziarului „Times“ a cerut imediat savantului să explice, dacă se poate, în termeni cît mai simpli, teoriile sale. Și articolul apărut chiar în acel an, 1919, a scos teoria relativității din cabinete și laboratoare aducîndo în lumea publicului larg.

Acest articol, reprodus de Gaëtan Picon în lucrarea antologică *„Panorama ideilor contemporane“* (Paris, 1968) e un model de logică. Savantul, care explică geneza teoriei sale, subliniază că „relativitatea generalizată“ se bizuie pe cea restrînsă, aceasta din urmă aplicîndu-se la toate fenomenele fizice, cu excepția gravitației, în timp ce prima oferă legea gravitației și relațiile ei cu celelalte forțe naturale. Explicînd modificările aduse legilor lui Galileu și Newton, savantul nu uită totuși să elogieze pe marii înaintași și „importanța eminentă“ — cum spune el — a teoriilor lor de la care se pornește în toate speculațiile moderne asupra naturii lumii.

SCHIUL ANCESTRAL

Am observat că nu toți schiorii sînt oameni mîndri. Și totuși ei ar avea motive să se fălească. Sportul lor datează de cel puțin patru mii de ani. E drept că, în vremurile de demult, el era mai curînd un mijloc de supraviețuire decît o întrecere. Fapt este că în nordul Siberiei, în Țările Scandinave, ca și în zona strimtorii Behring, s-au descoperit picturi rupestre înfățișînd siluete umane cu picioarele fixate pe lungi scîndurele de lemn. Muzeul Schiului din Oslo prezintă numeroase reproduceri de asemenea picturi. Cercetătorii au stabilit că schiurile ancestrale erau confecționate din lemn de pin și aveau partea din față ușor curbată. Aceste schiuri datează dinaintea epocii de piatră, cînd a apărut sania și cînd omul nordului a avut ideea să atașeze la acest nou vehicul hamuri pentru reni. Dar apariția acestei „noutăți“ nu a alungat schiurile. Laponii au descoperit chiar o formulă de a înainta pe zăpadă cu viteză sporită folosind pentru aceasta la picior stîng un schi îngust și lung, încovoiat în față, iar la piciorul drept un schi scurt înfășurat cu piei de animale și destinat să asigure stabilitatea, să ajute la urcuș și să evite derapajul. Laponii au păstrat de altfel acest tip de schiuri pînă către începutul veacului trecut. Secolul al 19-lea a fost de altfel foarte important pentru schiori. El marchează apariția sportului pe aceste năstrușnice bețe de lemn. La Oslo, în capitala Norvegiei, apărea la sfîrșitul secolului „Ski-Club Cristiani“ („Cristania“ este vechiul nume al orașului). Cînd căutătorii de aur norvegieni au pornit să-și încerce norocul în Canada, ei i-au uluit pe „concurenți“ prin facilitatea și rapiditatea cu care se deplasau pe schiuri, fapt nu de mică importanță pentru răspîndirea acestui mijloc de călătorie. Data exactă în care schiul devine sport este 1879. Atunci, norvegianul Hemmestveit realizează recordul de 23 de metri la săritură. În 1888 marele cercetător naturalist și explorator Nansen traversează Groenlanda pe schiuri în 39 de zile. În 1897 Wilhelm Paulcke traversează în Elveția Oberlandul Bernez realizînd astfel prima traversare alpină. Tot acest sportiv renunță la schiurile de factură scandinavă și inventează schiurile de munte. În sfîrșit, în secolul nostru, mai exact, la 1922, Hans Schneider formează primii instructori de schi, punînd cu aceasta bazele vestitei școli de la Arlberg în Alpii austrieci. Încă o dată importantă : 1927. Sir Arnold Lunn, din Marea Britanie creează împreună cu Hans Schneider prima competiție internațională de schi. De atunci schiurile ...alunecă cu succes pe toate pîrtiile lumii, „coborînd“ iute spre performanțe mereu mai... înalte.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 28 APRILIE

PROGRAMUL I : 8.40 Cravatele roșii. 9.35 Comoara din 13 case. 10.00 Viața satului. 11.15 Ce știm și ce nu știm despre... 11.45 Bucuriile muzicii. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Album duminical. Din cuprins : 13.08 La mai zi mări din vioară. 13.40 Voci tinere : Marieta Bratu. 13.43 „Ce vrăji a mai făcut nevasta mea“. 14.08 Moment folcloric. 14.26 Spectacolul lumii văzut de Ioan Grigorescu. 14.46 Artă și arte la... Timișoara. 15.30 Drumuri în istorie. Cetatea Brașovului. 15.50 Magazin sportiv. 16.30 17 clipe ale unei primăveri. 17.40 Cîntare patriei. 19.00 Lumea copiilor. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reportajul săptămînii. Șase copii și un muzeu. 20.25 Filmul Călărețul singuratic. 21.50 Muzică ușoară cu formația „Capitol“. 22.05 Telejurnal. 22.15 Duminica sportivă.

PROGRAMUL II. 10.00—11.45 Matineu simfonic. 20.00 George. 20.25 Teatrul liric TV. Selecțiuni din opera „Pescuitorii de perle“. 20.55 Columbo

LUNI 29 APRILIE

PROGRAMUL I : 16.00 Emisiune în limba maghiară. 19.00 Cîntec și joc din bătrîni. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Oameni și fapte. Constructorii 20.20 Roman foileton. Educația sentimentală. 21.15 Revista literar-artistică TV Hipertrofia secundarului. 22.00 Imagini din Japonia. 22.15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 17.30 Telex. 17.45 Album coral. 18.00 Cetatea din mare. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Comoara din 13 case. 20.30 Viața economică a Capitalei. 20.50 Muzica românească în contemporaneitate. 21.15 Drumuri în istorie. 21.35 Film serial. Urmărirea.

MARȚI 30 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Teleșcoală. 10.00 Curs de limbă germană. 10.30 Curs de limbă franceză. 11.00 Film pentru copii. Băieții din strada Pal. 16.00 Curs de limbă rusă. 16.30—17.00 Curs de limbă engleză. 17.30 Telex. 17.35 Virstele peliculei. 18.45 De pe Argeș, pe Muscele... Emisiune de folclor muzical-coregrafic. 19.10 Imagini din Olanda. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Revista economică TV. 20.45 Cîntece de luptă. Spectacol de balet TV. 21.05 Seară de teatru. Să nu uităm de Valentin Munteanu. 22.15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.10 Film serial. Jule Julia, Juliana. 20.45 Oameni și fapte : Constructorii (reluare) 21.05 Soliști de muzică populară. 21.25 Telex. 21.30 Educația sentimentală (episodul II).

MIERCURI 1 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Teleșcoală. 10.00 Curs de limbă engleză (reluare). 10.30 Curs de limbă rusă (reluare). 11.00 Virstele peliculei. 12.00 Gala maeștrilor : basul Nicolae Sasu. 13.55 George. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.15 1 Mai muncitoresc. Spectacol muzical-literar. 22.15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Avanpremieră. 20.05 Pagini de umor. 20.55 Prin muzee și expoziții. 21.15 Telex. 21.20 Selecțiuni din emisiunile de divertisment.

JOI 2 MAI

PROGRAMUL I : 16.00—17.00 Teleșcoală 17.30 Telex 17.35 Agroenciclopedia. 18.25 Universitatea TV. 19.00 Familia 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Seară pentru tineret. Cîntăm partidul, patria, tinerețea. 21.25 Surprize pe micul ecran 22.15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii Române. 22.00 Cărți și idei.

VINERI 3 MAI

PROGRAMUL I. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba germană. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 România anul XXX. Revistă social-politică TV. 20.35 În frumoasa lună mai. Pagini din operete. 21.00 Filmul Structura cristalului. 22.15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 17.30 Telex. 17.35 Film pentru tineret. Cîinele sălbatic Dingo. 19.05 Muzică distractivă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Pagini din muzica de cameră. 20.30 O viață pentru o idee : Gheorghe Bănciulescu. 21.00 București ieri și azi. 21.15 Portativ '74. 21.40 Teatru scurt.

SÎMBĂTĂ 4 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Carnavalul primăverii. 10.00 „Mîndră zi de primăvară“ 10.40 În parc fanfara cîntă .. Muzică de promenadă. 11.00 Glasul tinereții. Concert cu public 12.00 Aventuri în epoca de piatră 13.00 Album distractiv. 16.00 Magazin sportiv. Fotbal. R.D.G.-Cehoslovacia Selecțiuni înregistrate de la Dresda. 17.00 Al treilea gong ! 17.45 Farmecul muzicii Spectacol muzical-coregrafic 18.45 Lumea copiilor. 19.15 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Zi de mai. Montaj literar-muzical 20.35 Columbo. 21.35 Parada duetelor. 22.30 Telejurnal.

Clepsidra

de Constantin VIȘAN

SEMNALE VIZUALE (II)

Accesibilitatea a preocupat întotdeauna pe creatorul unui spectacol, pe cel care dorea să transmită un mesaj. A te face înțeles de vecini, de părinți și prieteni, de oameni de aceeași meserie este și nu este greu. Dar să dialoghezi cu milioane de oameni, din cele mai diferite medii, cu preocupări, pregătiri și gusturi deosebite... Iată una dintre cele mai mari ambiții, din cele mai dificile întreprinderi spirituale, una dintre cele mai democratice ipostaze ale culturii și artei.

*Ca să reușească, Televiziunea trebuie să știe care sînt cele mai îndrăgite, mai încercate, mai populare forme de artă, de spectacol, de petrecere a timpului liber, cele mai potrivite mijloace de comunicare între oameni. Cîntecul, dansul, teatrul, circul, umorul, întrecerile sportive aș atras întotdeauna mulțimile.

JURNAL HELLENIC (XXXVII)

CULTURI DE SARE

de Pop SIMION

Munca și, mai precis, meșteșugurile sînt solul fertil din care s-a născut civilizația timpurilor arhaice. Tot ce inventa născocitoarea minte a omului, tot ce izbutea meșteșugarul era atribuit zeilor. În linia primă a meșteșugurilor se situează, fără îndoială, tehnica meșteșugului cu focul, strălucit ilustrată de Hephaistos, zeul făurar, de nimeni întrecut în iscusința sa de a modela fierul. E un meșteșug care fascinează. Sînt însă și motive mai speciale care ni-l fac agreabil și popular pe acest zeu: deși slăbănog, șchiop, izgonit din Olymp de propria-i mumă (Hera) el se dovedește vrednic de cea mai grea și mai nobilă dintre meserii. Copilul fără noroc și-a învins aleanul și slăbiciunile corporale, brațele lui s-au îmbrăcat în mușchi de oțel, scutul pieptului i s-a întărit, nu ostenea să bată toată ziua în nicovală cu ciocanul său uriaș, făurind armuri de tot felul, unelte, podoabe scumpe, pocaluri, potcoave, roți. Prin faima lui reușește — fapt de nimeni sperat — să cîștige iubirea frumoasei Charis, zeița grației, pe care o ia de soție. Legenda ni-l înfățișează cu pieptul dezgolit, cu șapca de meseriaș dată strengărește pe ceafă, trudind toată ziulica în atelierele lui, la cuptoarele lui de dimensiunea unor vulcani, în preajma celor douăzeci de foale care se agită continuu, alimentînd vetrele, în mijlocul echipelor lui de fierari, care aleargă care încotro. Poporul Atenei l-a numit pe Hephaistos simplu Lucrătorul sau Truditorul (Ergates, în greacă), i-a înălțat un templu superb în cartierul cel mai frecventat al Atenei antice (Theseion) și îi preamărește geniul făurar în lungi serbări autumnale (octombrie) cu dansuri și explozive petreceri, care se celebrează și azi. E serbarea căldărarilor (Chalcheia pe numele său antic) la care erau admiși exclusiv lucrătorii cu brațele, olarii mai ales, foarte înrudiți cu făurarii.

Dar înrudirea dintre făurari și olari se prelungea osmotic în toate celelalte îndeletniciri, formînd laolaltă arborele puternic al meșteșugurilor antichității grecești. O posibilă listă a lor poate fi ușor reconstituită din cioburile de pe Akropole și anume: pietrarii și tîmplarii, meseriii de bază, cele mai solicitate, fie că era vorba de temple, așezăminte publice ori case particulare; gravorii în piatră, în fildeș și giuvaergiii, autorii acelor arabescuri și nestemate, a căror execuție a rămas pînă azi un secret; întinsa tagmă a pavatorilor de drumuri, specialiștii în arhitectonica șoselelor de stîncă; foarte respectații „croitori ai pietrei", vestiți pentru știința lor de a tăia piatra cu fierăstrăul, de a fasona fusele de marmură pentru maiestoasele coloane; oamenii din tăbăcării preparînd din pielea sălbăticiunilor îmbrăcămintea pentru anotimpul friguros; pleiadele de pictori, sculptori, cîntăreți, dansatori și poeți, umblînd din templu în templu, din cetate în cetate, din palat în palat, după cum li se ofereau comenzi de către potentații vremii; țesătorii în mătasă și țesătorii în linuri; cohortele cărăușilor de lemn circulînd pe drumurile din Tracia și Eubeea spre Athena; cărăușii mărilor care aduceau lemnul de cedru din Liban și Siria, fildeșul și abanosul din Egipt, aurul din Tracia și Libia. Acestea erau îndeletnicirile scumpe, costisitoare și, desigur, aducătoare de bani. Erau și altele sărăcăcioase, de rang jos, dar nu mai puțin însemnate. Ocupația de sărar, bunăoară.

În agora atheniană de pe vremea lui Aristophan sarea era la tot atît de mare cinste ca și aurul. Motivul: slăbiciunea atenienilor era peștele. Acesta trebuia sărat. „Fuga la Athena să nu mi se strice peștele!" era sloganul cel mai frecvent în lumea comercială a antichității grecești. Bibani de Copais, crevete alb, stridioare bine protejate în algele verzi-albastre, ca barba lui Poseidon, lini dulci, țipari, calcani cît tingirea, guvizi și alte vietăți marine intrau în fiecare dimineață cu tonele în orașul pofticios. Breasla pescarilor devenise atotputernică, exercita un nedisimulat rechinism în bursa negoțului, motiv pentru care pe ulița Dromos, cea mai importantă arteră de negoț a acelui timp, cuvîntul „pescar" era în mod curent înlocuit cu acela de „tîlhar", „borfaș de noapte" și altele mai licențioase, reluate aidoma în comediile vremii. Cvartalul cel mai important din agoră era, se înțelege, „la pescărie", de necomparat cu rudele sărace „la brînzărie", „la smochinărie" etc. Toată frenezia ihtiologică a marelui oraș se derula sub necontenita curgere a carelor cu sare, aliniate în convoi, care grele, cu coviltir, scîrțîind îngrozitor din osiile din lemn de măslin, sub înjurăturile groase ale căruțașilor, care tăiau cu biciul despletit bietele animale trăgătoare, două-trei perechi de măgari cu cruce pe spate. Fluviul de pește pretindea un fluviu de sare. Altminteri lucrurile se încurcau grav, negustătoria de pește da faliment. Așa au apărut în buza mării, sub soarele torid care se prăbușește peste riviera dintre Pireu și Cap Sunion sărăriile, cîmpurile de sare de la Saronic.

„Simți sarea?" întreabă prietenul meu Francisco și apasă pe un automat: geamul de cristal al portierei coboară lin și văd ceea ce doar în Indochina mai văzusem, la Pacific.

„Da, o simt" confirm; am sarea în nări, în globii ochilor, mă ustură genele, pulmonii tresar, înundați de aerul suprasaturat de sare. Briza antrenează o pulbere infinitezimală de clorură de sodiu. Defilează, în stînga noastră, culturile de sare din Anavissos, grădini geometrice de un alb orbitor acele „marais salant" cu care mă familiarizasem în alți timpi, pe alte paralele. Aș fi vrut să opresc, să mă mișc puțin prin imperiul alb. N-o fac, n-am timp, am o întîlnire cu severul zeu al mării la Cap Sunion. Nu vreau să-mi atrag mînia acestuia, mai cu seamă că hectarele cu sare sînt smulse cu anasîna din apele zeului, marea fiind atrasă în teritoriul sărăriei cu momeli și tertipuri, după o metodă veche de cînd lumea, pretutindeni aceeași.

La Cap Sunion zeul mă primește furios, cu vînt turbat, gata să-mi smulgă respirația. Îmi e ciudă pentru nechibzuința mea de a nu mă fi oprit la Anavissos. Fac cale întoarsă. Cîmpurile au pierit sub oceanul de întuneric. Doar răsuflarea lor — violent sărată, cu iz de algă — a mai rămas. Stau în șoseaua de bitum și adulmec, ca un buldog. Refac mental, secvență cu secvență, sub fluxul unei nostalgice amintiri, tot ceea ce se poate întîmpla în teritoriile pe care noaptea attică atît de viclean, mi le ascunsese.

Umblu princiar, ca altădată, prin grădinile cu cristale de sodiu, prin grădinile diamantine, încălțat în sandale de lemn, saboți de lictor roman, cu curele de pielicică de țap înfășurate pe fluierul piciorului. Uzinele soarelui lucrează pînă în geana orizontului, în teritoriu deschis, încendiază și seacă, smulge piele după piele din marea care fusese poftită aici, în labirintul celular, zăvorită în tipsiile cu țarc, în fagurii sărăriei, spre a-i lua icrele de natriu-clor, bobiță cu bobiță. E un război prin secătuire. Saramura e supusă la silnica muncă de evaporare. Sărarii greci, încălțați în saboți de lemn de măslin, culeg mana cerească, fugafuguța, umblînd ca svîrlugile prin cîmpurile decantate, string sarea în cupe, în coșuri, în lăzi, în saci, pe cînd — la cîteva sute de metri în larg — pescarii trag năvodul, culeg peștii, care se vor reîntîlni cu piramidele de sare, curînd-curînd, în halele atheniene. Ceea ce s-a și petrecut sub ochii mei, dis de dimineață, cînd îl întîlnesc la porțile orașului pe pezevenchiul Perseu, pescarul cocoșat și bețiv, dromader cunoscut în hale, poate și pentru că umblă îmbrăcat în pelerina lui de drac roșu, care strălucește în ivitul de zori ca o togă de cardinal. Respectivul tocmai dă buzna în oraș, strigînd ca din gură de șarpe: „Feriți, să ajung în hale, să nu mi se strice peștele!". Acolo are și el, sînt sigur, grămejoara lui de sare, clădită încă din ajun, în formă de piramidă.

În materie de pește și sare nimic nu s-a schimbat de la Aristophan încoace.

Americanul Earl Hammond este un mare iubitor de animale. Iată-l plimbîndu-se într-o barcă împreună cu ursul brun „Sașa", pe care l-a crescut de mic.

De prin prin prin

Unul din cele mai originale și mai restrictive cluburi suedeze este, probabil, cel care reunește pe amatorii de ciclism cu biciclete înalte. Pînă acum, numărul membrilor clubului s-a ridicat la 12. Cu sprijinul Muzeului național de științe și tehnologie, din Stockholm, care posedă biciclete vechi, înalte, cei 12 pot face antrenamente și diferite demonstrații. În fotografie, Boda-Kurre, muncitor într-o fabrică de sticlă din Boda și pasionat constructor de biciclete înalte, demonstrează îndemînarea sa în pedalatul la înălțime.

■ **DE CURÎND** marinarul Cliff Wattew a devenit membru de onoare al societății shakespeariene din Londra. Acest titlu înalt i-a fost conferit marinarului-cunoscător al lui Shakespeare pentru faptul că pe spate are înscris prin tatuaj tot monologul din „Hamlet": A fi sau a nu fi? cu ilustrații în stilul din timpul lui Shakespeare.

■ **TIMP DE O SUTĂ CINCIZECI DE ANI,** faimoasele **Ghiduri bleu,** publicate în Franța au apărut într-o formulă neschimbată. De acum încolo, ele vor apare într-o editare nouă. Autorii nu se vor mulțumi să facă descripția locurilor de interes turistic, ci vor înfățișa, deopotrivă, aspecte ale vieții sociale, economice, politice a țărilor respective. O altă noutate importantă: cititorului i se vor propune două ghiduri în aceeași carte: unul pentru călătorii care dispun de timp, altul, alfabetic pentru cei mai grăbiți.

CADRAN ȘTIINȚIFIC

TESTUL OBOSELII

Conducînd mașina, mă relaxez, spun mulți, — și este adevărat. Dar conducînd **cît timp** fără întrerupere? Un control riguros medical demonstrează — obiectiv — că după patru ore la volan, omul oboseste. Aceasta, în pofida afirmației celor testați că „nu se simt deloc obosiți". Dar pulsul e modificat și reflexele sînt mai lente. Electroencefalograma atestă o serioasă oboseală. Creierul cere pauză. Un somn ar reface forțele. Dar știe aceasta omul de la volan? De obicei, nu.

● PROFESORUL Gerhard Jeorgensen de la Institutul de genetică umană de la Göttingen a ajuns la concluzia că oamenii cu grupul sanguin „O" sînt, în general, mult mai sănătoși și mai rezistenți decît cei care au celelalte grupe.

● **PROFESORUL Cecil Tylor de la Universitatea din Luisiana** și dr. Vadake Srinivasan anunță că au izolat o bacterie — „Cellulomonas" — care descompune deșeurile de hîrtie, lemn și textile, în proteine sintetice. 50 kg de hîrtie dau astfel 25 kg de alimente cu un conținut de 60% de proteine.

● LA CHÂTEAU NEUF-LE-ROUGE, (Franța) în masivul Sfînta Victoria, au fost descoperite ouă de dinosaur, ce aveau 20 pînă la 25 de centimetri în diametru, și o greutate în medie de 6 kg!

● GAZELE NATURALE sînt un carburant mai bun decît benzina și mai puțin poluant, iar folosirea lui nu mai pune probleme de securitate. Singura, considerată dificilă, nu e de ordin tehnic ci financiar și se referă la instalarea unei rețele de distribuție. Din această cauză în Europa și S.U.A. se ezită.

Pe străzile Moscovei, însă, așa cum comunică agenția T.A.S.S., — informație preluată de presa mondială — vor circula în anul 1976 aproximativ 35 000 de mașini, camioane, autobuze care folosesc gazele naturale. Sînt de pe acum construite cinci stații de aprovizionare și alte trei sînt în curs de construcție. De altfel, și astăzi, încă 1 700 de camioane folosesc în Uniunea Sovietică acest carburant cu excelente rezultate.

Doi noi roboți submarini

Institutul de oceanografie din Moscova și National Oceanic and Atmospheric Administration (N.O.A.A.) din Statele Unite au anunțat — fiecare în parte — construirea de roboți submarini teleghidați de la suprafață. Robotul sovietic — ce poartă numele Skorpena, *cîntărește 410 kg și poate cobori pînă la 1 000 de metri adîncime. Ce știe să facă? Foarte multe lucruri, de pildă, să măsoare lumina care pătrunde în apă, bioluminiscența sau să detecteze diferite schimbări survenite în regiunea explorată.*

Robotul american, de 453 kg în greutate și puțind explora pînă la adîncimi de 730 de metri, este echipat cu aparate de filmat și de televiziune și cu un sonar pentru propria sa informație privind sistemul de pilotaj automat. Numele lui: Rufas II.

ECOLOGIA, ÎNCOTRO?

În materie de ecologie, pînă acum se făceau în deosebi constatări: atitea specii de plante sau animale sînt sau mai sînt încă în cutare regiune a globului. În sfîrșit, ecologia vrea astăzi mai mult: să prevadă, cu ajutorul modelelor matematice și a studiilor de statistică matematică, evoluția sistemelor ecologice. De pildă, să afle legile generale asupra factorilor ce pot permite unor specii de animale să supraviețuiască. Doar cunoscînd mai bine o serie de date, între care, de pildă, resursele de hrană, posibilitățile de coabitare etc., se pot evita dispariții unor specii. În urma unui asemenea studiu numit de „ecologie teoretică" s-a stabilit că la formarea unui parc zoologic sau unei rezervații, numărul speciilor descrește exponențial înainte de a atinge o stare de echilibru. Și cu cît parcul sau rezervația e mai mică, cu atît disparițiile sînt mai rapide și mai importante. Aplicațiile practice ale acestor cercetări cu sprijinul matematicii și statisticii matematice s-au dovedit mai numeroase decît se credea inițial. În epidemiologie, de pildă, sînt aceleași legi care funcționează privind „coabitarea" omului și a unor insecte.

POTOSI — „ORAȘUL DE ARGINT"

● La 4 100 metri, în pustietatea podișului înalt al Boliviei, acolo unde a strălucit unul dintre cele mai prospere orașe ale secolului XVII ● Cum a ajuns zona Cerro Rico de la 200 000 locuitori la numai... cîteva zeci de mii.

La aproape 4 100 metri deasupra nivelului mării — scrie de la fața locului un reporter al cotidianului „Neue Zürcher Zeitung" — surghiunit în pustietatea podișului înalt, aspru și văduvit de vegetație al Boliviei, se află vechiul oraș minier Potosi. Chiar și la Paz, care deține recordul altitudinii printre toate capitalele de pe glob, trebuie să se dea bătut, în ce privește verticalitatea așezării, cu vreo două sute de metri. Mai sus, pînă aproape de cota 5 000, drumul duce spre Cerro Rico — Muntele Bogat — care, asemenea unei piramide uriașe, se înalță în nemiilocita vecinătate a ultimelor colibe din Potosi. Aici, aerul este rarefiat de tot, se instăpînește un frig cumplit. Dar locurile te înflorează și din altă pricină: în interiorul acestui munte care, de fapt, nu mai este altceva decît o suprapunere de mormane de moloz, multicolore, au pierit, din vremurile conchistadorilor, sute de mii — potrivit altor izvoare, chiar milioane — de oameni, în timp ce o mînă de privilegiați au smuls acestei vistierii a naturii comori fabuloase.

Cerro Rico, în puturile căruia scobesc și în zilele noastre cam zece mii de „mineros", este martorul, plin de cicatrice, al unuia dintre cele mai dramatice capitole, în care strălucirea și decăderea se împletesc spectaculos, ale istoriei sudamericane. De la ascensiunea amețitoare de odinioară și pînă la prezentul, lipsit de iluzii, destinul „orașului de argint" Potosi este inextricabil legat de acest munte magic. Legenda spune că, în epoca precolumbiană, incasul Huayna Cápri le-a poruncit supușilor lui să aducă, pentru extinderea templului solar din Cuzco, aur și argint din Cerro Rico, pe care, datorită coloritului său viu, incașii îl denumiseră Sumai Orko, muntele multicolor. De îndată ce s-au apucat însă de treabă, un glas tunător a răsunat, cică, dinăuntrul său, punîndu-i, îngroziți, pe fugă pe incași. De atunci, muntelui i s-a spus Potosi — tunătorul. Prin 1545, la vreun deceniu după ce Pizzarro cucerise centrul statului incașilor din Peru, este pomenită, întîiași dată, prezența unor conchistadori spanioli la Potosi.

În ciuda vitregiei climatice și a greutăților inimaginabile de transport pe drumurile impracticabile de pe Altiplano — podișul înalt bolivian — pustiul stîncos de la Cerro Rico s-a transformat cu repeziciune, la scara epocii respective, într-o adevărată metropolă. Scriitorul și istoricul uruguayan Eduardo Galeano înfățișează, în lucrarea sa „Venele deschise ale Americii Latine", un tablou cuprinzător și halucinant al condițiilor de pe atunci. După cum atestă documentele, încă în anul 1573 Potosi număra 123 000 de locuitori — tot atîtia ca Londra și mai mulți decît — în acea vreme — unele orașe ca Sevilla, Madrid sau Roma. La mijlocul secolului al XVII-lea, cînd New-Yorkul se chema încă New Amsterdam și Bostonul număra de abia 20 000 de suflete, în zona Cerro Rico trăiau 200 000 de oameni — de trei ori mai mulți decît astăzi.

Dar — remarcă în continuare zelaristul elvețian — acelora care, în condiții neomenești, scoteau minereul din puțuri, avalanșa de argint nu le aducea decît mizerie, boală, deznădejde și moarte timpurie.

În pragul secolului al XX-lea, la 75 de ani după ce generalul Sucre, tovarășul de arme fidel al eroului național al Americii Latine, Simon Bolivar, proclamase independența Boliviei, minele părăginite s-au trezit la o a doua viață. Locul argintului îl luase o materie primă de preț — cositorul. Cu timpul, Bolivia a devenit — alături de Malayezia — cel mai important exportator de cositor din lume. Zăcămintele de cositor, trecute sub administrația Uniunii boliviene a minelor — COMIBOL — dețin ponderea cea mai mare în ansamblul resurselor naturale ale țării. Poporul bolivian nu s-a bucurat de roadele bogățiilor ce le adăpostește pămîntul pe care trăiește de veacuri. Semnificativ este faptul că, abia începînd din anul 1971, lîngă Oruru funcționează o topitorie de cositor — înainte vreme 96 la sută din totalul cantităților de minereu erau prelucrate dincolo de hotare. Sus, pe Cerro Rico, mai sînt azi în funcțiune vreo trei sute de galerii de exploatare — în culmea „goanei după argint", de acum cîteva secole, existau aici nu mai puțin de 5 000. Toate minele importante fuseseră etatizate după anul 1952, o dată cu venirea la putere a guvernului de orientare progresistă, condus de generalul Juan José Torres, proces ce a fost întrerupt prin lovitura de stat militară, din august 1971, cînd colonelul, pe vremea aceea, Hugo Banzer Suares și-a asumat președinția republicii.

Într-o baracă, aflată lîngă intrarea în mină, pe Muntele Bogat — relatează, în continuare, corespondentul elvețian — s-a înfiripat un dialog între el și un grup de activiști sindicali. Față de regimul antimuncitoresc al generalului Banzer, subliniază aceștia din urmă, minerii nu nutresc nici un fel de simpatii. Situația lor materială s-a înrăutățit simțitor, întrucît devalorizarea cu 66 la sută a peso-ului a accentuat tendințele inflaționiste. Pe de altă parte, numărul locurilor de muncă în minele din Potosi se împuținează într-una, iar lupta pentru drepturi și echitate socială a muncitorilor este reprimată de guvern.

O dată cu dezvoltarea exploatării cositorului, Potosi a înregistrat o oarecare creștere a populației sale, aflată în vertiginoasă scădere de la vremurile de glorie, în sec. XVIII, încoace. Numai în centrul istoric al orașului se mai pot detecta urmele străluciriii din „epoca de argint" potosiană. Multe dintre monumentele sacrale, de mare valoare artistică, sînt închise, iar obiectele de preț, ce se aflau altădată acolo, au fost puse la adăpost de iefuitori în fostele pivnițe-topitorii ale monetăriei de pe vremuri. Pe drumul ce duce de la Cerro Rico spre orașul de la poalele sale, răsar ici-colo fărțuri stinghere, care scurmă mărunțaiele de moloz, spală piatra și grohotișul, depozitat acolo, stînd cu picioarele goale, în apa rece ca gheața a canalului, de un cenușiu închis, o derivație a riului ce curge prin apropiere. Cu mijloace dintre cele mai rudimentare, indienii, bărbați și femei, se străduiesc să smulgă sterilului ultimele rămășițe ale minereului, altădată atît de prețios.

Un grup de indieni, în truda lor istovitoare... Recent, minerii și lucrătorii agricoli din Bolivia — printre care și muncitorii din regiunea Potosi, din sudul țării — au încheiat un „pact de asistență reciprocă", menit să asigure apărarea drepturilor sociale ale maselor populare boliviene.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

UN PROCES CIUDAT...

Băietul Jean Maurice s-a văzut într-o bună zi „închis" într-o clinică de psihiatrie. Nu-și putea da seama cum a ajuns acolo. A încercat să explice că el nu ne este... bolnav, că dorește să părăsească clinica și să intre în viața normală. Spre disperarea lui, orice ar fi spus, nu era luat în seamă. Medicii erau convinși că afirmațiile și revolta tînărului se datorează... maladiei.

Întîmplarea a început în iulie 1968, cînd Maurice a fost trimis la închisoare pentru furtul unei motopompe. Puțin timp după aceea, în urma declarațiilor tatălui său vitreg, a fost „recunoscut" ca „dezechilibrat" de către un... medic specialist. Dar, au mai trecut încă opt luni pînă la internarea sa.

Între timp, s-a dovedit că acuzația de furt era... nefondată. A fost eliberat din închisoare. Libertatea lui nu a durat mult timp, deoarece după două luni a urmat internarea într-o clinică de psihiatrie.

Tînărul a „petrecut" astfel timp de patru ani. Întîi la spitalul de psihiatrie din Cadillac Sur-Garonne — la serviciul „debililor profunzi", apoi la spitalul de psihiatrie din Agen, de unde a ieșit recent. Maurice s-a zbătut în tot acest timp să i se facă dreptate. Se știa total nevinovat și nu înțelegea cine ar fi avut interesul să-l priveze de... libertate.

Ancheta condusă de poliție a dus la rezultate surprinzătoare. S-a dovedit că persoanele care-l denunțaseră pentru furtul motopompei — soții Desluquet — cumpăraseră pentru o sumă derizorie bunurile tatălui adoptiv al tînărului. Care fusese scopul celor două mirșăvii? Familia Desluquet îl convinsese în taină pe tatăl adoptiv să-și vîndă casa, urmînd ca să-l întrețină pînă la sfîrșitul vieții. Suma primită era... simbolică. Cei doi soți știau prea bine că tînărul s-ar fi opus din răsputeri la acest act nedrept. Trebuia făcut inofensiv. După ce au văzut că denunțul lor pentru furt s-a dovedit în final inutil, au „complotat" internarea. În acest scop, au reușit să-l convingă la o nătrușnică „colaborare" și pe tatăl victimei, argumentînd că este în interesul asigurării bătrînelii lui ca Maurice să fie înlăturat. Zis și făcut.

x

De curînd, s-a desfășurat la tribunalul din Agen ciudatul proces. Între timp, tatăl adoptiv al tînărului decedase. Soții Desluquet au fost condamnați să plătească lui Jean Maurice 50 000 de franci daune pentru contribuția lor — prin false declarații — la privarea de libertate a tînărului.

(S-a întîmplat în Franța).

Triplă operație de transplant

„Donatoarea" — o femeie de 49 de ani — a salvat trei vieți omenești cu inima și cei doi rinichi ai săi.

Un inginer belgian în vîrstă de 36 de ani, tată a patru copii era disperat. De luni de zile, aștepta operația salvatoare. Singura lui șansă de a supraviețui. Suferea de o degenerescență a miocardului. „Primitorul" aștepta acasă la el, să fie întrunite condițiile prielnice ale unui transplant. Fusese internat în nenumărate rînduri, fără ameliorări. De un an și jumătate era imobilizat la pat. De mai multe ori, echipa profesorului Primo a crezut că va putea proceda la o grefă. Operația trebuia să fie efectuată la sfîrșitul lui decembrie 1973.

Recent, examenele de compatibilitate practicate asupra unei femei din Bruxelles, în vîrstă de 49 de ani — victima unui accident vascular cerebral — căzută într-o comă „depășită" s-au dovedit ...ideale. Familia „donatoarei" a acceptat transplantarea.

★

Un rinichi disponibil! Visul multor pacienți pentru care fiecare zi constituie o problemă. Un semn de întrebare. În spitalul belgian printre alți mulți nevrozați de așteptare, se aflau și doi bărbați, a căror viață ținea de-un firicel... Supraviețuiau datorită unui rinichi artificial, dar organismul lor nu mai putea suporta mult timp. Trebuia neapărat o transplantare. Acești doi oameni aveau familii numeroase. Profesorul Primo îi îndrăgise pentru curajul cu care suportau propria lor tragedie. În clipa, cînd „familia donatoarei" a acceptat dăruirea inimii, profesorul s-a gîndit să ceară pentru cei doi nefericiți și rinichii. Cîte unul pentru fiecare. Mama dispărutei a ezitat o clipă. Apoi cu ochii plini de lacrimi, a dat aprobativ din cap, strîngînd mîna profesorului. Era pentru prima oară cînd de la un singur om, se putea da „viață" la... trei.

★

Operația a fost de fapt cvadruplă. Patru săli au fost ocupate timp de o noapte întreagă. Într-una din ele, chirurgii au prelevat inima și rinichii „donatoarei" — menținute artificial în viață. În altă sală, patru chirurgi au practicat grefa cardiacă. În alte două săli de operație, două echipe de medici procedau la grefele renale.

Operațiile au început simultan, spre miezul nopții. S-au desfășurat normal, fără complicații. Către orele șapte dimineața, epuizați de efortul susținut, însă satisfăcuți de spectaculosul rezultat, chirurgii își terminaseră misiunea.

Șaizeci de persoane au participat la aceste diferite intervenții: 12 chirurgi, un număr mare de anesteziști, infirmiere, tehnicieni și studenți. Către orele nouă și un sfert dimineața „primitorul" inimii a deschis ochii. Era conștient. Nu rostise încă nici un cuvînt, dar figura lui era luminată de un zîmbet. Așteptase atît de mult operația salvatoare... „Trăise" timp de 140 de minute fără inimă. Cu ajutorul unui aparat „inimă artificială".

★

În victorioasa dimineață, după operație, prof. Primo a spus:

— Nu facem o transplantare decît atunci cînd bolnavul nu mai are altă cale. Există pacienți care, cînd sosesc la noi, sînt pe pragul morții. Pentru ei nu mai există altă posibilitate decît grefarea — soluție care actualmente face parte din arsenalul terapeutic.

Dar inimile disponibile și adaptabile ca și rinichii, sînt atît de rare... Și uneori viața celui salvat pe moment așa de scurtă...

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

„MAGAZINUL" VĂ RĂSPUNDE

Este sau nu este aspirina un medicament miraculos? Ce se știe despre farfuriile zburătoare? Care este destinul automobilului dacă rezervele de hidrocarburi se împuținează? Cum ar arăta un apartament în secolul XXI? Cui i-a trebuit blocul de 2 000 de tone tăiat și părăsit în munții Antiliban? Au existat oameni cu singe albastru? Cît se poate coborî în adîncul pămîntului? Cine este inventatorul stiloului? Cîtă energie pe metru pătrat ne dăruiește Soarele?

Am ales la întîmplare doar cîteva exemple, convinși că n-am ilustrat decît foarte vag diversitatea întrebărilor la care ni se solicită răspuns. Am avut, de asemenea, prilejul să vedem, în cadrul rubricii „Bursa ideilor" din ziarul „România liberă", multitudinea domeniilor în care îndrăznește spiritul creator al cetățeanului și am dori să se știe că în această pagină a revistei intenționăm o acțiune complementară, de natură să contureze o preocupare de informare științifică largă din care să aibă de cîștigat și setea de cunoaștere și capacitatea noastră de a pune în operă lucruri știute și înțelese. Vom căuta să răspundem cu datele care ne stau la îndemînă sau cu ajutorul celor mai avizați specialiști ai domeniului respectiv, la toate întrebările ce ne vor fi adresate. Deci: orice întrebare din orice domeniu va putea găsi aici un răspuns pe care îl dorim cît mai interesant și util. Așteptăm întrebări.

„MAGAZINUL" VĂ RĂSPUNDE

SOMNUL FĂRĂ SECRETE

Cum? Cît? Ce fel dormim? Tulburătoare întrebări cărora savanții încearcă să le găsească răspunsuri

Numeroși specialiști cercetează tainele somnului. Nenumărate experiențe sînt dedicate fenomenului somn. Ani întregi de studii pentru cîteva rezultate. Totuși, savanții nu dezarmează. Reușitele, chiar dacă nu sînt spectaculoase, rămîn pline de promisiuni.

Iată că în acest efort pentru cunoașterea unui fenomen ce se lasă greu descifrat, a apărut o pasionată cercetătoare franceză, consilieră în problemele de educație sanitară, puțin cunoscută în Franța, dar foarte apreciată în Statele Unite, unde a lucrat — la Institutul creierului din Los Angeles — doi ani: **Jeanette Bouton.** Deci, fără a fi medic, făcîndu-și cercetările numai în mod empiric, dar posedînd un bagaj de cunoștințe experimentale, ce poate fi considerat fără îndoială, unic, **Jeanette Bouton** este, la ora actuală, unul dintre cei mai autentici specialiști din lume în problemele somnului.

Concluziile ei? Așa cum declară specialista, în paginile săptămînalului „Elle", prima concluzie este că nu noi dirijăm procesul somnului. Nu dormim fiindcă dorim acest lucru. Motivul adevărat îl furnizează creierul nostru care a hotărît că este timpul să intre în stare de somn. Firește, are grijă să ne informeze și pe noi, transmițîndu-ne mesaje care nu ne pot înșela: pleoapele devin grele, căscăm des, pierdem atenția, nu ne mai putem concentra etc.

Dacă ne împotrivim, luptăm împotriva acestor semne, dacă învingem starea aceasta, o facem pentru o perioadă de timp numai. Creierul se repliază și așteaptă exact două ore. După aceea, reîncepe mesajele. De ce două ore? Pur și simplu, pentru că unitatea de somn durează 120 de minute. Se pare că descoperirea cea mai importantă este că somnul nu poate fi considerat un bloc monolitic de șase, opt, zece ore ci o serie de unități autonome de cîte două ore fiecare, trănse ce se reînnoiesc pentru a forma un ansamblu de șase, opt, zece ore de repaos.

Fiecare unitate de somn are și ea fazele ei, mai exact trei: perioada de adormire, cînd insensibilitatea nu este totală, cînd omul aude mesajele și, uneori, chiar răspunde. Este, de pildă, somnul ușor al mamei care se trezește la primul scîncet al copilului ei. A doua perioadă, intermediară, nu mai permite să se răspundă lucid, inteligibil la un apel. În fazele III și IV, cele ale somnului profund, omul nu mai reacționează la perturbațiile exterioare, iar la deșteptare, nu-și mai amintește nimic. În ansamblu, aceste patru faze reprezintă 80 de minute de „somn" lent". După o scurtă perioadă de tranziție urmează o altă fază (restul de 40 de minute), a doua parte de fapt, a acestei aventuri de 120 de minute, cea mai gravă și cea mai puțin cunoscută, aceea pe care specialiștii o denumesc „somnul paradoxal". De ce paradoxal? Fiindcă cel al cărui somn a atins această stare este foarte agitat în mișcări, are bătăile inimii și respirația accelerate, contracții. Este somnul profund, somnul viselor. Și se știe astăzi că această parte a somnului este cea mai importantă, pentru că visul este o necesitate vitală iar absența lui preîntîmpină la mai mult de cîteva săptămîni este mortală.

Cu sfîrșitul somnului paradoxal, perioadă capitală a aventurii nocturne, se încheie și o unitate a somnului. Intrarea într-o nouă unitate se face printr-o scurtă fază de tranziție cînd somnul devine mai superficial, cînd omul se poate chiar deștepta. Dacă se întîmplă acest lucru, este inutil să încercăm să readormim înainte ca cele 120 de minute ale unei unități să treacă. Dacă se trece ușor peste aceste scurte tranziții de la o unitate la alta, fără treziri, se ajunge cu bine la startul deșteptării normale, de dimineață, care se situează la sfîrșitul unei perioade de somn paradoxal și după un ultim vis. Acesta va fi și cel mai lung dintre 15 sau 20 de vise plăcute și trei, patru coșmaruri (marcînd, deseori trecerea de la somnul lent la somnul paradoxal) care populează o noapte de somn.

Deșteptarea are problemele ei. Dacă se ivește după trei, patru, cinci unități de somn, de care are nevoie un organism adult, este firească. Încercarea de a mai fura cîteva minute de somn, deci de a adormi din nou pentru mai puțin timp de două ore este periculoasă întrucît mica siestă suplimentară — dacă nu respectă unitatea de somn — poate fi întreruptă în momentul cel mai penibil, adică înaintea somnului paradoxal, de fapt, adevăratul somn.

Adormirea trebuie privită și ea în lumina unor factori de care depinde. De pildă, în corelație foarte strînsă cu anumite ritualuri proprii fiecărui individ — decorul, patul, cearceafurile, pregătirile pentru somn etc. cu ajutorul cărora se simte la adăpost, departe de posibile agresiuni exterioare. Respectarea acestor ritualuri favorizează starea de liniște, de abandon, de dezinteres care este premergătoare somnului.

Dar insomnia? Ce se știe și ce nu se știe despre ea? Experimentele lui **Jeanette Bouton** o îndreptățesc să afirme și în acest domeniu că ea poate fi provocată de unele ritualuri afective, dacă se poate spune așa. Ea se referă la insomnia soției care nu poate dormi pînă nu-și vede soțul lîngă ea, la insomnia copilului — scurtă dar brutală — care se manifestă la fiecare trecere de la o unitate de somn la alta. Copilul plînge de cîteva ori, dar readormirea are loc imediat.

Cea mai gravă rămîne — atît pentru cei mari cît și pentru cei mici — insomnia din zori, cînd visele sînt adesea neplăcute, grele, cel mai aproape de coșmar.

Cum? Cît? Ce fel dormim? Tulburătoare întrebări cărora savanții încearcă să le găsească răspunsuri. Reușesc? În mare măsură, da. Aventura somnului se dezbară de mistere. Învățăm să descifrăm secretele somnului.

Aleidoscop

CE LEGĂTURĂ ARE MODA CU MUZICA

Ted Lapidus, unul dintre cei mai cunoscuți creatori francezi de modele afirmă că: „moda (mai exact, croitoria) se aseamănă cu cîntecul: reușita înseamnă să fii fretionat de toată lumea. Între cuvinte și muzică există, la fel ca între croială și țesătura aleasă, un echilibru subtil, reușita fiind nesigură. Nu avem voie să ne înșelăm; și rebuturile în cîntec ca și în modă, nu sînt rare! Un croitor nu îmbracă clienți ci subiectivități: grijile, afecțiunile, neliniștile femeilor și bărbaților". Plăcute cugetări...

SAMOVARELE ÎN EXPOZIȚIE

La Tula (Uniunea Sovietică) au trăit dintotdeauna mari meșteșugari în prelucrarea aramei, argintului, a alamei. În special, convertite în grațioasele samovare. O recentă expoziție deschisă în acest oraș dă posibilitate amatorilor să admire 80 de samovare, de diverse modele și dimensiuni, de la minusculul samovar de 100 grame, pînă la pitecosul său confrate de 50 litri, creații ale păstrătorilor unuia dintre cele mai vechi meșteșuguri rușești.

MS. ȘI MR....

Mișcarea feminină internațională a obținut încă o victorie în privința egalității în drepturi a sexelor. De data aceasta, este vorba de aprobarea unei moțiuni adresate la O.N.U. în care se cerea desființarea de numirilor de Mrs. (Mistress = doamnă) și Miss (domnișoară) și înlocuirea ei cu un unic apelativ: Ms. asemuit lui Mr. (mister = domn) folosit pentru bărbați.

PENTRU CĂMINUL DUMNEAVOASTRĂ!

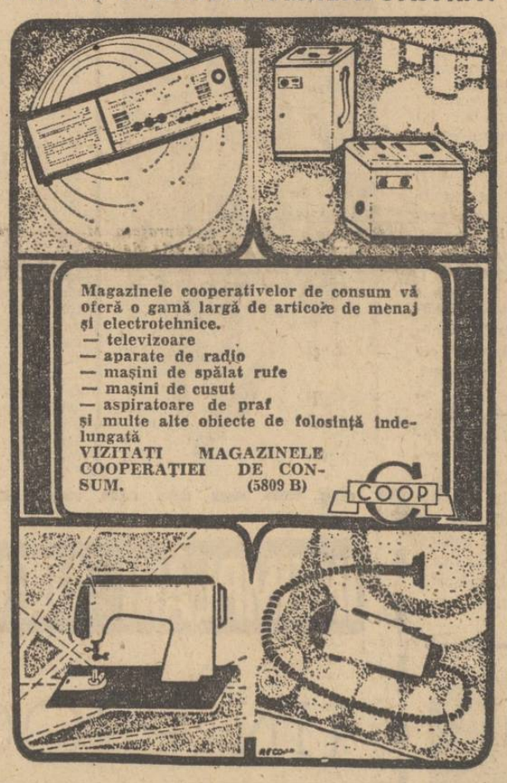

Magazinele cooperativelor de consum vă oferă o gamă largă de articole de menaj și electrotehnice.
— televizoare
— aparate de radio
— mașini de spălat rufe
— mașini de cusut
— aspiratoare de praf
și multe alte obiecte de folosință îndelungată
VIZITAȚI MAGAZINELE COOPERAȚIEI DE CONSUM. (5809 B)
COOP

CLIMATUL ȘI FAMILIA

• Formula celor patru „D" • Un „da" se spune după o cunoaștere deplină • Fără copii căsătoria nu are rost • Greutățile trebuie să apese doar asupra femeii? • Gînduri despre viitorul familiei.

Nu sîntem în căutarea unei definiții a familiei. Mai degrabă, încercăm o explicație a unui termen deseori folosit în legătură cu familia: *„climatul"*, adică mediul, ambianța, atmosfera din familie cu tot ceea ce implică termenii respectivi. Dar mai bine să dăm curs unor păreri autorizate.

— Cînd vorbesc despre climat familial, am în vedere patru termeni, afirmă conf. dr. PETRE PENCIU, șeful colocviului de educație sanitară din cadrul Institutului de igienă și sănătate publică din București: *destindere, deconectare, divertisment, dezvoltare a cunoștințelor generale. În aceste noțiuni sînt cuprinse, firește, răspunderi, cerințe, preocupări de educație, ale timpului liber, toate tinzînd către o creștere simultană a nivelului de cunoștințe generale, de informații, de comportament igienic ale tuturor membrilor familiei.*

Psihologul LUCIA PIETRARU, din cadrul aceluiași institut subliniază: *„climatul familial este efectul eforturilor comune ale tuturor membrilor unei familii, angajînd deopotrivă, pe ambii soți în răspunderi, obligații în menținerea vitalității acelor factori pe care ar trebui întemeiată orice căsătorie: sinceritate, încredere, dragoste, cunoașterea partenerului".*

Și pe scurt alte păreri:

GHEORGHE GEORGESCU, tehnician principal, 46 de ani, doi copii, de 18 și de 14 ani: *„Familia reprezintă un mic colectiv în care se împart echitabil, răspunderile, bucuriile, necazurile, în care se rezolvă, cu participarea tuturor, problemele cele mai spinoase".*

ION DANEȘ, sculer, 48 de ani, doi copii de 22 și 20 de ani: *„Familia își păstrează rolul atît timp cît contribuția soților este egală în toate problemele firești ale vieții ei".*

CONSTANTIN CIOBANU, maistru strungar, 42 de ani, un copil de 4 ani și fumătate: *„Mediul de familie se creează prin dragoste și înțelegere. Deși cu altă mentre, familia nu poate alcătui un tot separat de profesie, de muncă. Ele se condiționează reciproc. Influența ei asupra vieții profesionale este esențială".*

OLIMPIA COJOCARU, profesoară, 34 de ani, doi copii de 14 și 12 ani: *„Se spune de multe ori: femeia este principala răspunzătoare pentru întreținerea climatului familial de care vorbim. Nu sînt de acord cu această părere. Este adevărat că femeia, prin sensibilitate, prin răbdare, calm, încearcă — și de cele mai multe ori reușește — să nu creeze conflicte ci să le atenueze, să mențină o atmosferă senină, plăcută. Dar răspunderile se împart egal".*

PETRE ION, strungar, 30 de ani, un copil de 10 luni: *„Menținerea unei familii sănătoase — pe care o socotesc un colectiv în continuă perfecționare — depinde cred, în mare măsură de cunoașterea celor doi soți, înainte de a se căsători, cunoașterea caracterului, a preocupărilor, a preferințelor. Deci, e nevoie de o pregătire a tinerilor pentru viața în doi. Și asta se cere învățat".*

Cît de bine ne cunoaștem?

Răspunsul strungarului P. I. ne polarizează interesul spre un aspect esențial, după părerea cercetătorilor: cît de mult depinde trăinicia unei familii de cunoașterea reciprocă a soților?

Dintr-o anchetă făcută în rîndul elevilor din ultimele clase de liceu, datele obținute fiind încă în curs de prelucrare, se desprind unele concluzii promițătoare. În special în răspunsurile fetelor, cunoașterea viitorului soț și înțelegerea apar în majoritatea răspunsurilor, considerate drept esențiale pentru viața în doi.

Doctorul TOMA HUSAR, care ne comunică aceste concluzii ne relevă și rezultatele unui sondaj la care au răspuns circa 1 500 femei din sectorul 4 din București căsătorite în anul 1969. Peste trei ani, s-a revenit la aceleași perechi (cea mai mare parte dintre ele) și s-a constatat că unele neconcordante de vîrstă, de caracter, de pregătire, de preocupări și preferințe, constatate la primul sondaj au constituit cu adevărat riscuri ce au dus la destrămarea unor căsnicii. La primul sondaj, factorii aceștia de risc se ridicau la 16 la sută, după trei ani, 20 la sută dintre femeile chestionate erau despărțite de soții lor.

— *Important este*, spune doctorul Toma Husar, *ca astfel de riscuri să fie prevenite prin cunoașterea prealabilă și, mai ales, prin crearea unor condiții de către societate, pentru această cunoaștere. Mă refer, nu doar la controlul medical prenuptial (adesea, formal) dar la un examen medical, sociologic, psihologic etc. deci la un ansamblu de factori care ar constitui pregătirea unui tînăr pentru viața de familie. Pe de altă parte, nu trebuie neglijate nici unele condiții obiective cum ar fi locuința asigurată, venitul celor doi, condițiile de muncă etc. În sfîrșit, un al treilea aspect pe care-l consider important pentru trăinicia familiei este nivelul de cunoștințe ale tinerilor despre educație, comportament, organizare și planificare specifice familiei. Se organizează astăzi și la noi școli ale tinerilor căsătoriți. Inițiativele de acest gen se cer însă mai mult extinse. Voi face încă o referire, în sensul celor spuse mai sus, la o anchetă, care și-a propus să constate cum își aleg soții, soțiile și invers. Ancheta a fost făcută în rîndul a 60 de perechi care se prezentau la policlinica bucureșteană Titan, pentru controlul prenuptial. Cam 20 la sută dintre cei chestionați vădeau serioase neconcordanțe de vîrstă, pregătire, caracter, interese, toate acestea constituind riscuri pentru familiile ce se închegau".*

Firește, se naște întrebarea cît timp și cît de bine trebuie să se cunoască doi oameni înainte de a-și întemeia o familie?

CONSTANTIN GEORGESCU, strungar, 25 de ani, căsătorit de un an și fumătate, fără copii: *„Nu contează atît timpul de cunoaștere cît calitatea cunoașterii. Dacă pornești de la ideea că o căsătorie reprezintă un pas pentru o viață întreagă, trebuie să cauți cu răbdare să înțelegi pe celălalt, să-i descifrezi caracterul, să-i știi prietenii, să-i înveți preferințele, să-i cunoști valoarea, pregătirea și aspirațiile".*

MARIA GORNEA, ingineră, 30 de ani, doi copii, de 6 și 3 ani: *„Într-un colectiv puternic cum e familia, e nevoie de o cunoaștere deplină, aproape perfectă. Fără asta, riscurile sînt foarte mari".*

Într-adevăr, dacă ținem seama de faptul că cei mai mulți soți care se despart, fac acest lucru după 5—10 ani de la căsătorie, ne putem da seama că riscurile unei cunoașteri deficitare a tinerilor, a unei pregătiri trunchiate pentru întemeierea unei familii sînt mari, dureroase prin consecințele ei. Cu atît mai mult, cu cît aceste consecințe pot apare după ce s-au născut unul, doi și chiar trei copii.

Prezentul și viitorul familiei

Cercetările (demografice, sociologice, medicale) arată în concluzii că *pentru cei mai mulți (60—70 la sută), se conturează astăzi drept „familie ideală" familia cu doi copii, cea cu trei copii pentru o parte mai mică dintre perechi și cea cu patru sau mai mulți copii pentru cea mai mică parte a cuplurilor.*

Dar tot date riguros științifice arată că *sănătatea unei populații și întinerirea ei depind în mai mare măsură de tipul de familie cu trei copii. De această problemă este legat viitorul familiei de astăzi în contextul structurii populației, dezvoltării societății noastre.* Ce motive există pentru a explica unele preferințe?

Într-o cercetare făcută acum cîțiva ani în București, cercetare care își propunea să sondeze părerile asupra necesității copiilor într-o căsătorie și asupra numărului de copii dorîți, ideea familiei cu trei copii a apărut destul de rar, iar motivele invocate erau legate de sănătatea mamei, de condițiile de muncă, de locuință etc.

O altă anchetă organizată în Orașul Gh. Gheorghiu-Dej a scos la iveală destul de pregnant faptul că existența copiilor cere sacrificii mai mari pentru femeie decît pentru bărbați, sacrificii în ceea ce privește odihna, care se micșorează în medie cu două ore (firește pentru femeile salariate), în ceea ce privește profesia, unde nu se mai ivesc pentru femei greutăți de pregătire și disponibilități.

Ce spun în această privință interlocutorii noștri?

GH. C.: *„Fără copii, căsătoria nu are rost. Cu cît sînt mai mulți, cu atît mai bine".*

P. I.: *„Nu concep familia fără 2—3 copii. Dar, trebuie văzut și cît de bine se asigură prezența creșelor, a cămînelor în apropierea uzinelor, a marilor întreprinderi".*

C. C.: Mi-ar place doi copii. Trebuie să ne gîndim însă foarte bine la condițiile în care-i putem crește, amîndoi fiind salariați".

I. P.: *„Nu vom rămîne nici noi la un singur copil. Vom crea condiții și ne vom mări familia".*

O. C.: *„Trei copii ar fi idealul".*

M. G.: *„Doi copii, neapărat. Dacă se poate, trei, e și mai bine".*

Firește, nu dorim și nu putem să tragem concluzii. Nu dezbatem probleme ce pot căpăta rezolvări de la o zi la alta. Punctarea unor aspecte esențiale privind climatul familial ne oferă prilej de reflecție și de sugestii la o temă ce ne interesează pe toți.

Lucia MANOLESCU

ANCHETA NOASTRĂ

PE TEME

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

• DE SĂNĂTATE

RADU EMIL — Tg. Mureș — Copilul se va vindeca de enurezis-nocturn făcîndu-i educația în acest sens, fără a-l certa sau brusca. Îl veți sfătui să urineze la timp și înainte de culcare și după un somn de 3 ore noaptea (dar numai pe o perioadă de 2—3 săptămîni), obișnuindu-se singur, dacă va simți nevoia. Antideprinul recomandat de medic îl puteți înlocui cu Pentetrazol — soluție, din care îi veți da cîte 5 picături în puțină apă de două pînă la trei ori pe zi timp de 10 zile după care îl veți arăta din nou medicului.

I. TIRNOVAN — comuna Narapoi — În hipertensiunea arterială regimul alimentar va fi cît mai ușor și fără sare, fără băuturi alcoolice, fără cafea. Alimentele permise: carnea de vacă, pasăre (fiartă sau friptă la grătar) legumele proaspete, fructele (compot, marmelade, gemuri), făinoasele bine fierte, cartofi fierți sau piure, pîine rece, brînzeturile proaspete (de vaci, cas, telemea, desărată), laptele, iaurturi, lapte bătut. Ca medicamente, cele recomandate de medicul de circumscripție la care vă veți prezenta urgent pentru control.

MICU IOANA — București; MARIANA BICU — Craiova — I. Spina-bifida depistată radiologic la dv. (adult) și care pînă în prezent nu s-a manifestat prin tulburări în micțiune sau de altă natură, să nu vă îngrijoreze. În caz de anumite tulburări (de sensibilitate sau sfincteriene) vă veți arăta medicului.

2. Copilul de 4 ani, de care ne spuneți că are tulburări ale sfincterului anal, are o spina-bifida în regiunea lombo-sacrată (acea tumoretă de care ne vorbiți) și care îi dă tulburări sfincteriene. Copilul trebuie arătat neîntîrziat medicului specialist pediatru de la policlinica din Craiova.

Dr. G. ALESSEANU

• JURIDICE

CORNELIA POPESCU — Dorohoi, jud. Botoșani. Dispozițiile legale prevăd că în caz de deces al unui pensionar, ajutorul se plătește membrilor de familie, rudelor sau persoanelor străine de familie care au suportat cheltuielile ocazionate de deces. Dacă situația este așa cum o descrieți, în sensul că numai dv. ați acoperit cheltuielile respective, ajutorul vi se cuvine dv.

Pentru stingerea litigiului privind drepturile moștenitorilor asupra averii lăsate de defunct, urmează să vă adresați instanței judecătorești.

MIHAI MATEI — comuna Fintinele, satul Bozieni, jud. Prahova. Dumneavoastră puteți fi reabilitat după 3 ani de la data cînd a luat sfîrșit executarea pedepsei de 6 luni închisoare la care ați fost condamnat. Potrivit dispozițiilor codului penal, în cazul în care o persoană a fost condamnată la amendă sau la pedeapsa închisorii care nu depășește un an — pentru alte fapte decît cele care sînt îndreptate contra avutului obștesc, aceasta este reabilitată de drept, dacă în decurs de 3 ani nu a săvîrșit nici o altă infracțiune. Termenele se socotesc de la data cînd a fost executată pedeapsa sau de la data cînd aceasta a fost prescrisă. În caz de grațiere termenul curge de la data actului de grațiere.

N. ANGHEL

• DE ÎNVĂȚĂMÎNT

EVA IOALE — Oradea. Dacă nu am reușit să vă scriem corect numele, vă rugăm să ne iertați. Dar aceasta se datorește faptului că scrisul dv. nu este prea citeț. În scrisoarea ce ne-ați trimis ne puneți atîtea întrebări că nu am putea să vă răspundem nici într-o pagină de revistă. Fixați-vă la cîteva, mai importante și scrieți-ne din nou.

GAVRILĂ AUREL — Zlatna, jud. Alba. Un curs oarecare nu poate da dreptul la eliberarea unei diplome de bacalaureat. Această diplomă se obține după terminarea unor cursuri liceale și după prezentarea la cuvenitul examen.

C. ȘERBAN

• HORTICOLE

ȘTEFAN MARINESCU — Corabia, RUJA SORA — Reșița, FLOREA BISTRAN — comuna Plopii Slăvitești, jud. Teleorman, ȘTEFAN GIUVELIC — Brăila și CONSTANTIN DUMITRESCU — comuna Brănești, jud. Ilfov. Pentru combaterea dăunătorului care produce viermănoșirea merelor și prunelor sînt eficace stropiri cu unul din următoarele insecticide: Detox 25 în concentrație de 0,7 la sută, Fosfotox în concentrație de 0,1 la sută, Carbetox în concentrație de 0,3 la sută.

Sînt necesare cel puțin patru tratamente. Primul tratament se aplică în luna mai, cînd fructele sînt cît aluna, iar următoarele în lunile iunie și iulie, pînă cînd fructele au diametrul de circa 3 cm.

D. MILCULESCU — București. Ați observat că cireșii și vișinii din grădină suferă din cauza vrăbiilor care ciugulesc mugurii, florile și chiar fructele.

Iată un mijloc simplu de apărare a pomilor de vrăbii: în jurul pomului se fixează două prăjini a căror lungime să depășească coroana cu circa un metru. Vîrfurile celor două prăjini se leagă cu o sfoară, de care se prinde o pînză de culoare albastră cu dimensiunile 50/30 cm. S-a constatat că vrăbiile se feresc de culoarea albastră și de mișcările pînzei ce atîrnă deasupra coroanei.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, jud. Neamț

Sugestii pentru meniurile săptămînii

Un rapid inventar al frigiderului și cămării (din nimic nu se poate improviza). Ați găsit pateu de ficat, o cutie de cîrnăciori — tip crenvurști — ouă, unt, muștar. O soluție ar fi sandvișuri cu pateu și crenvurști cu muștar. Să fie singura posibilitate? Evident nu. Iată două sugestii.

OMLETĂ CU CÎRNĂCIORI. Preparați o omletă obișnuită, umpleți-o cu cîrnăciori încălziți în bain-marie sau rumeniți în tigaie înainte de ouă. Dacă doriți puteți tăia cîrnăciorii în rondele. Îi veți prăji în puțin unt și veți turna deasupra ouăle bătute.

CHIFTELUȚE DIN PATE. Se amestecă 200 g de pateu de ficat cu miezul unei felii de franzelă muiat în lapte și bine stors, cu 1—2 ouă, o ceapă mărunt tocată, pătrunjel verde (dacă aveți) sare și piper. Se freacă între palme chifteluțe mici, se dau prin pesmet sau făină și se rumenesc în ulei încins.

Oul poate fi folosit pentru diferite preparate. De ce să nu-l întrebuințați ca să transformați brînza de vaci într-un aliment fad într-o gustare picantă sau într-un dulce delicios?

BUDINCĂ FIARTĂ. 250 g. brînză de vaci, 5 ouă, o lingură de unt, 2 linguri de făină, 50—100 g șuncă fiartă, pătrunjel verde mărunt tăiat, 50 g cașcaval ras, sare.

Amestecați brînza de vaci cu gălbenușurile, făina, untul și un praf de sare. Adăugați albușurile bătute spumă tare. Amestecați ușor ridicînd compoziția de jos în sus. Ungeți un șervet mare de pînză cu unt. Presărați-l cu unt, turnați jumătate din compoziție. Presărați șunca trecută prin mașina de tocat, pătrunjel verde și apoi restul de compoziție. Dați șervetului forma unui sul gros, coaseți-l ca să nu lasă amestecul la fiert. Cufundați șervetul într-un vas mare cu apă clocotită și fierbeți-l un ceas. Desfaceți șervetul, lăsați budinca să lunece pe platou, presărați-o cu cașcaval ras, stropiți-o cu unt fierbinte. Serviți-o foarte fierbinte.

• Aveți o oală de fiert sub presiune? Puteți simplifica modul de preparare. Înainte de a pune spuma de albuș amestecați în compoziție șunca și pătrunjelul. Ungeți cu unt patru forme de savarină sau 4 cești de ceai. Turnați compoziția în ele. Puneți-le în oala de fiert sub presiune în care ați turnat mai întîi un deget de apă. Închideți oala. Lăsați să fiarbă 15 minute, socotite din clipa în care se rotește supapa. Serviți budinca răsturnată pe farfurii individuale. Presărați-o de asemenea cu cașcaval ras sau șuncă tocată. Stropiți-o cu unt topit.

BUDINCĂ DULCE NEFIARTĂ. 500 g brînză de vaci, 6 ouă, 250 g unt, 250 g zahăr pudră, 150 g stafide, la dorință 100 g nuci, 1/2 baton de vanilie.

Fierbeți 4 ouă. Treceți gălbenușurile prin sită. Pasați și brînza de vaci, care trebuie să fie foarte proaspătă și bine scursă. Frecați untul spumă, amestecați-l cu brînza, gălbenușurile fierte și cele crude. Adăugați zahărul și vanilia (batonul se crestează de-a lungul, miezul se rade, se pune în compoziție, coaja se păstrează pentru un compot). Cînd ați obținut o pastă omogenă, presărați-o cu stafide, și miezurile de nucă ușor rumenite și tăiate în felii lungi.

Puneți compoziția în tifon, așezați-o într-o formă de chec, presați-o cu grijă. Lăsați-o în frigider cel puțin două ore. Răsturnați-o pe un platou. Serviți-o tăiată în felii.

• Dacă aveți un mixer. Puneți într-un recipient brînza, zahărul, untul, gălbenușurile fierte, cele crude și vanilia. Cufundați piciorul mixerului în vas. Porniți-l. În cîteva secunde veți avea, fără nici un efort, un amestec omogen. Ingredientele trebuie ținute la temperatura camerei ca să se poată freca mai ușor.

NIMIC NU SE PIERDE... totul se transformă și cîștigă în calitate. Aveți un cozonac care a început să se usuce și nu mai îmbie pe nimeni? El poate deveni repede baza unui dulce apetisant.

• **Pesmeți cu anason.** Tăiați cozonacul în felii subțiri, așezați-le pe o tavă și dați-le la cuptor să se rumenească ușor. Între timp preparați un sirop cu anason. Stropiți cozonacul rumenit. Dați din nou la cuptor 5 minute. Scoateți pesmeții și pudrați-i cu zahăr.

• **Savarină.** Tăiați cozonacul în felii potrivit de mari și groase de un deget. Îmbibați-l bine cu un sirop aromat cu vanilie, coajă de lămîie sau de portocală. Ungeți apoi feliile cu un gem acrișor. Decorați-l cu puțină frișcă.

• **Variantă.** Rumeniți ușor feliile de cozonac, în cuptor, la foc potrivit. Preparați un sirop dintr-un pahar de vin alb, 2 linguri de zahăr, coajă rasă de lămîie și o lingură de rom. Treceți feliile de cozonac prin sirop. Așezați-le pe un platou. Decorați-le cu frișcă și fructe din dulceață.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

pharmachim
BULGARIA

CENTRALA ECONOMICĂ DE STAT „PHARMACHIM" — SOFIA

vă invită să vizitați expoziția bulgară de:

„MEDICAMENTE, PARFUMERIE ȘI COSMETICĂ"

— București (Sala Palatului R. S. România): 7—14 mai 1974
— Cluj (Sala de recepție a hotelului Napoca): 18—22 mai 1974

Ore de vizitare: 9.00—18.00

(5907)
publicom

LA 22 DE ANI, ANTIDOTUL E MUNCA

de Mihai STOIAN

„Stimate tovarăşe,

Am 22 de ani şi vă scriu după o ezitare de un an. În decembrie anul trecut am intenţionat să vă scriu, dar n-am mai trimis niciodată scrisoarea. Sînt fiu de miner, tatăl acum pensionar, iar mama casnică. Sîntem şase fraţi, trei băieţi şi trei fete, eu fiind al doilea ca vîrstă. Şcoala generală [illegible] făcut-o în satul natal [illegible] rezultate de[illegible] printre ca[illegible] premii I. La [illegible] colii eram [illegible]esiune să-mi [illegible], am dat la [illegible]am reuşit. Am [illegible]coala profesională, [illegible]menul şi urmînd [illegible]lific lăcătuş-meca- [illegible] făcut cei trei ani [illegible]ă trebuie să-i fac, [illegible]ci un entuziasm. Se [illegible]plase ceva cu mine, [illegible] nu era ca mai înainte. [illegible]upusese ceva în echilibrul [illegible]u interior. Nu-mi dădeam [illegible]ea bine seama, ce şi fap- [illegible]l ăsta m-a neliniştit în- [illegible]rucitva. La sfîrşitul anului [illegible]II am suferit un accident [illegible] de maşină, abia scăpînd cu viaţă în perioada cînd eram elev practicant. Pot spune că am avut noroc, nu ghinion. După absolvire am stat cîtva timp acasă, pînă m-am însănătoşit. Apoi am lucrat pînă în noiembrie 1969, la un I.A.S., din jud. Arad, unde fusesem repartizat. Am solicitat lichidarea care mi-a fost aprobată, în intenţia de a veni la Zalău. Între timp, acasă, m-am îmbolnăvit de ochi, motiv pentru care toată iarna n-am făcut nimic. Am trăit atunci unele din zilele cele mai apăsătoare din viaţa mea. Impresia obsedantă că stau acasă fără să pot munci şi cîştiga şi eu un ban, uşurindu-i astfel pe părinţii mei de o grijă în plus, mă chinuia zi şi noapte. Mă închisesem în mine, nu mai voiam să comunic cu nimeni, nici măcar cu părinţii şi fraţii mei. Aş fi făcut orice numai să plec cît mai repede de acasă şi să nu mai fiu nevoit să-mi privesc părinţii în ochi. Sentimentul că sînt vinovat, deşi ei nu au spus-o niciodată şi nici nu mi-au imputat ceva, nu-mi dădea pace, mă copleşea. Şi atunci, stînd de vorbă cu un băiat, el mi-a propus să mergem la o şcoală de maiştri. M-am înscris fără să le spun nimic părinţilor. Şi apoi am plecat în... şi m-am angajat. După doi ani am fost repartizat (în septembrie '72 am început serviciul) ca maistru. În şcoală semnasem un angajament prin care mă obligam să plătesc cheltuielile de şcolarizare, în caz că voi pleca, suma respectivă mă înspăimînta... Şi au urmat abateri şi pedepse pînă s-au plictisit şefii. În zadar încercau să mă lămurească, mă înrăiam doar. Eram vinovat, recunosc. Şi nu puteam nicidecum să consider ca datorie ceea ce făceam eu, căci datoria ar trebui să fie o lege morală, ceva izvorît din conştiinţa omului şi eu nu simţeam nici cea mai mică satisfacţie la sfîrşitul celor opt ore petrecute acolo. Doar un gînd nu îmi dădea pace, mă obseda : să treacă mai repede, cît mai repede, timpul, şi să vină ora trei. Pînă la urmă am fost mutat într-alt loc, în acelaşi oraş, am dat şi examen la seral, la liceu. L-am abandonat după o lună şi ceva, fiindcă nu reuşeam să mă prezint pregătit, aşa cum aş fi dorit eu şi nu puteam accepta o notă de „5" simbolică care să-mi asigure supravieţuirea. În sfîrşit, mi s-a făgăduit că, în vara anului 1974, voi putea părăsi actualul meu loc de muncă... Acum stau şi aştept, deşi mi se prezice un viitor nu tocmai luminos, de vreme ce

CURIER SĂPTĂMÂNAL

că sînt un laş, un fricos, unul care fuge de răspunderi, ascunzîndu-se în spatele a ceea ce numim inadaptabilitate ? Nu ştiu".

Stimate corespondent, dacă am reprodus scrisoarea dumitale aproape în întregime (altminteri era imposibil) am făcut-o numai după ce am reflectat, crede-mă, îndelung.

Regret că nu mi-ai dat mai multe amănunte privind copilăria, adolescenţa, tocmai pentru ca părerile mele să fie întemeiate pe fapte, nu pe ipoteze. Deci : deşi nu eşti *copil unic*, necazurile prezente, ca şi cele din trecut, îşi au desigur, o parte din origine în atitudinea părinţilor, *hiperprotectoare*, faţă de dumneata (mai pe românește : *te-au cocolosit*). Probabil că tatăl, miner (ceea ce, recunoaşte, nu-i tocmai uşor), ca şi mama, de altfel, te-au ferit (cum fac... părinţii) de greutăţi, de răspunderi, lipsindu-te, de fapt, din prea multă dragoste (iată că *există !*) tocmai de ce are nevoie omul mai mult, fie tînăr, fie virstnic : *independenţă* (nu-i egală cu... individualismul !) şi *siguranţă de sine, hotărîre*. Desigur, ar fi stupid din parte-mi să dau vina, acum, tot pe bieţii părinţi, cu sacrificiile lor, cu strădania lor de a avea un fiu cu şcoală, evoluat, pe o treaptă de pregătire superioară aceleia pe care ei, la vîrsta dumitale, au putut-o atinge. Pentru că (aş susţine că) altă verigă importantă a evoluţiei dumitale, atît de neconformă cu a celorlalţi, cu a imensei majorităţi a tinerilor, îşi are originea şi în *eşecul şcolar* (cînd ai dat la liceu şi n-ai izbutit, fiind nevoit să intri la profesională şi apoi cînd ai renunţat la seral). Aici, în aceste momente decisive, prejudecăţile pe care le aveai, mai întîi ca adolescent lipsit de direcţie, separat de colegii care au reuşit, iată ce te-a costat enorm (nu spun că „înfringerea" n-ar fi trebuit să te coste, dar dac-ai fi fost pregătit pentru lupta cu viaţa, cu tine însuţi, dacă „alegerea" profesională ar fi fost făcută pînă atunci, dacă n-ai fi fost minat de prejudecata că şcoala profesională, vezi bine, ar fi... inferioară liceului, recunoaşte că evoluţia ar fi fost alta — în fond, poţi fi elev slab de liceu şi elev excepţional de profesională, aşa că „ierarhizarea" nu-i a tipurilor de şcoală, ci a tipurilor de... elevi !). Ştiu, mulţi de „dacă" şi nimeni nu poate să prevadă, matematic, ce antrenează, în timp, absenţa unui „detaliu" dintr-acestea... TOTUŞI, un lucru este incontestabil : izolarea nu-i niciodată o soluţie pentru ieşirea din impas.

Evident, este necesar ca şi cei din jurul dumitale să protejeze acum acest „moment" (care nu poate fi brusc) de schimbare, căci fără DIALOGUL real cu ceilalţi, cu tovarăşii de muncă, şi cu părinţii, sau cu o viitoare soţie, greu de întreprins o atare modificare. Şi, mai ales, nu nesocoti satisfacţiile majore pe care activitatea profesională ţi le poate da. Eşti, de meserie, lăcătuş (maistru). Să fie lăcătuşeria o ocupaţie chiar atît de puţin pasionantă ? Hai să fim serioşi ! Oricum, pe spaţiul prezentei rubrici mi-e greu să explic (şi pe temeiul datelor insuficiente) tot ce-aş dori să explic. Apelează şi la un psiholog din oraşul dumitale : neîndoielnic, acesta poate sprijini, cu şanse sporite, efortul de schimbare. Repet : debutează însă cu felul în care, de dimineaţă (lăsînd de o parte orice fel de... gînduri) începi ziua de MUNCĂ. Admirabil medicament MUNCA, pentru gînduri negre, pentru singurătate, pentru individualism, pentru comoditate, pentru lipsă de siguranţă de sine...

De la caz la caz

RĂSPUNDERI

de Al. CORNESCU

Am urmărit cu cîtva timp în urmă, pe micul ecran, o emisiune care relata un fapt pe cît de surprinzător, pe atît de revoltător. Era vorba de nişte oameni care, avînd anumite răspunderi în transportul nostru maritim, au nesocotit interesele economiei naţionale angajînd nişte lucrări de reparaţii ale unui vas în condiţiuni dezavantajoase. Din emisiune nu reieşea cu limpezime dacă dezavantajul statului se conjuga cu avantajul personal al cuiva, lăsîndu-i pe spectatori să tragă ei înşişi concluziile de rigoare. Neavînd date suplimentare, să ne ferim, deci, la rîndul nostru, de a acuza pe cei în cauză, de mai mult decît de neglijenţă, opacitate şi prostie. Deşi toate acestea, pornind de la datele furnizate de emisiune, au costat cam multişor averea noastră obştească. Cum nu e drept să plătească unii pentru neglijenţa, opacitatea şi prostia altora — presupunînd că ar fi vorba numai de atît —, am aşteptat cu legitimă curiozitate să văd ce-a păţit principalul vinovat pentru această importantă pagubă. Şi am aflat că a fost scos din funcţia de răspundere pe care o deţinea şi numit în altă funcţie de răspundere, nu mai mare, dar nici cu mult mai mică.

Cele de mai sus sînt regretabile, fără îndoială, dar n-am fi revenit asupra lor, ţinînd seama, mai ales, că televiziunea a fost destul de virulentă în critica perfect argumentată pe care a făcut-o forurilor ce răspund de această activitate. Iată însă că, în suita de probe pe care redactorul se străduia să le aducă în faţa opiniei publice, el s-a adresat şi celui care era vinovat în cel mai înalt grad de paguba înregistrată. L-a găsit la noul său loc de muncă, în excelentă condiţie fizică. Şi aici a apărut incredibilul : el a refuzat să se lase filmat şi să facă vreo declaraţie în legătură cu, să-i zicem, greşeala sa atît de costisitoare. Plin de sine, el a afirmat că lucrurile sînt lămurite, că sînt cunoscute şi că nu vrea să mai discute pe marginea lor. Şi punct.

Lămurite, unde ? Cunoscute, de cine ? În nici un caz de opinia noastră publică, în drept să ştie cum administrează averea obştească cei care poartă răspunderea unei gestiuni. Faţă de cine s-a disculpat şi cine l-a absolvit de vină, încredinţîndu-i o nouă responsabilitate ? Nu ştim. Ceea ce ştim este că, în ciuda tuturor abaterilor de care s-a făcut vinovat, continuă să se considere mai presus de restul cetăţenilor ţării, cu banii cărora de fapt s-a complăcut să jongleze. Altminteri n-ar fi afişat atîta insolenţă faţă de cerinţa elementară a televiziunii de a explica, în mod public, în ce a constat vina sa.

Însul în cauză reflectă o anumită mentalitate care, se pare, îi cuprinde pe unii dintre cei cărora li se conferă o oarecare funcţie şi uită că, de fapt, sînt în serviciul obştii, căreia trebuie să-i raporteze cum îşi îndeplinesc misiunea. Autoritatea mai presus de interesele generale ale cetăţenilor corespunde unor vremuri depăşite şi n-are nimic de-a face cu democraţia noastră socialistă.

La recenta consfătuire a activului de partid şi de stat din ministere şi instituţii centrale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a amintit că trebuie avut permanent în vedere ca întregul aparat de stat să se afle sub controlul maselor populare, să răspundă în faţa acestora de felul cum îşi desfăşoară activitatea. „Subliniez acest lucru — spunea Preşedintele Republicii — deoarece am impresia că unii lucrători din aparatul de stat mai sînt prizonierii mentalităţii că, pînă la urmă, masele populare sînt acelea care trebuie să se subordoneze aparatului de stat şi funcţionarilor, nu invers". Aceste cuvinte, întregul capitol al cuvîntării care se referă la răspunderea faţă de popor a tuturor celor care ocupă o funcţie, pe trepte şi în domenii diferite, e necesar să fie bine memorate, căci, aşa cum, cu fermitatea ce-i este caracteristică, arăta secretarul general al partidului, „nimeni nu trebuie să-şi închipuie că, odată ajuns într-un loc sau altul, poate face ce vrea, este acolo veşnic şi nu trebuie să dea nimănui socoteală de ceea ce face".

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE

Buletine de identitate... istorică

Multe dintre personalele marcante din istoria popoarelor au rămas cunoscute în istorie nu cu numele lor de familie reale, ci cu diverse porecle. Este clar, de pildă, că Mircea cel Bătrîn nu a fost „bătrîn" toată viaţa lui, iar denumirea de „cel bătrîn" nu putea reprezenta un nume de familie, ci o poreclă, după cum şi Vlad Ţepeş nu a dispus pedepsirea cu tragerea în ţeapă, (de unde îi revine şi porecla), de mic copil. Ca atare atît în cazul lui Mircea cel Bătrîn cît şi al lui Vlad Ţepeş, fiecare dintre aceştia trebuiau să aibă şi un nume de familie.

V-aţi gîndit vreodată cam ce ar fi putut să figureze, ca prenume şi nume, în buletinele de identitate ale personajelor istorice pe care vi le vom menţiona în continuare ?

Subliniem că am ales numai figuri istorice mai notorii, din istoria ţării noastre. Ordinea prezentării este cea alfabetică.

Deci, care ar fi putut să fie numele de familie ale următorilor domnitori români :

1. Alexandru cel Bun
2. Mihai Viteazul
3. Mihnea cel Rău
4. Mihnea Turcitul
5. Mircea cel Bătrîn
6. Petru Rareş
7. Radu cel Frumos
8. Ştefan cel Mare
9. Vlad Dracul
10. Vlad Ţepeş.

Cît de greu este un kg de fulgi?

Întrebarea aceasta pare întrucîtva paradoxală. Într-adevăr, dacă ne referim la un kg. de fulgi, el nu poate cîntări decît un kg., iar operaţia de cîntărire se realizează uşor, cu o balanţă, aşezînd pe unul din talere fulgii, iar pe celălalt, greutatea echivalentă, de un kg. Totuşi, oare un kg. de fulgi cîntăriţi are aceeaşi masă ca un kg. de alamă sau de fontă, materiale din care se confecţionează de obicei greutăţile balanţelor ? **Dv. ce părere aveţi ?**

Numărul 38

Numărul 38 se poate obţine în diverse moduri : De exemplu : 37+1=38 ; 39—1=38 ; 36÷2=38 ; 40—2=38 ; etc. etc. Cititorul nostru **IOAN T. DUMITRESCU**, din Bucureşti ne propune însă o altă manieră de a se ajunge la acelaşi număr ; prin adunarea a şapte cifre sau numere întregi obligatoriu impare. Ca dovadă că este posibil, ne dă chiar şi cinci exemple de soluţii diferite.

Dv. puteţi prezenta cîteva astfel de soluţii ? Este permisă şi repetarea unora din cifre sau numere, dar nu mai mult decît de două ori fiecare.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Rîuri şi mări

— În timpuri îndepărtate, riul Buzău a fost un afluent al riului Ialomiţa. După ce ieşea în cîmpie, o lua spre apus, vărsîndu-se în riul Ialomiţa, puţin mai sus de Urziceni. Ulterior, a curs pe valea Călmăţuiului Brăilei, vărsîndu-se direct în Dunăre, pentru ca apoi, treptat, să-şi schimbe cursul, pe albia actuală. Un adevărat riu călător !

— Suprafaţa Mării Negre, împreună cu Marea de Azov este de 462 535 km².

— Adîncimea maximă a Mării Negre este de 2 245 m, în partea sa dinspre sud. La nord, adîncimea este sub 200 m iar la gura fluviilor, datorită aluviunilor ce se depun, adîncimea scade sub 10 m.

— Ca animale mai deosebite, în Marea Neagră trăiesc nisetrul, morunul, calul de mare, pisica de mare, delfinul şi foca.

Desenul cu bucluc

Problema este perfect soluţionabilă, cu puţină imaginaţie, uzînd într-un fel oarecare de un truc.

Se va lua o bucată mică de hîrtie, ce se va aşeza deasupra celei pe care urmează să se execute desenul. Într-un loc oarecare, lîngă una din marginile bucăţii mici de hîrtie, se va desena punctul, pe hîrtia suport. Apoi, vîrful creionului se va transla pe bucata mică de hîrtie şi, împreună cu ea, fără a îndepărta vîrful în tot timpul acestei operaţii, se va deplasa bucăţica de hîrtie, trăgînd de ea cu cealaltă mînă, îndepărtînd-o de punctul desenat. Cînd s-a îndepărtat suficient, se revine, tot prin translare, cu vîrful creionului pe hîrtia suport, după care se poate trasa cercul, în jurul punctului, bineînţeles fără a îndepărta creionul de faţa hîrtiei. În tot timpul acestor operaţii după cum se constată, vîrful creionului nu a fost îndepărtat de suprafaţa hîrtiei. Că de fapt, mai corect este a se spune „de suprafeţele hîrtiilor", aceasta constituie o altă problemă, pe care noi ne-am făcut că nu o sesizăm, scopul scuzînd mijloacele. Adică, scopul de a vă amuza.

Poşta cititorilor

La întrebările din rubrica noastră publicată în nr. 858 al revistei, din 16.03.74, am primit numeroase răspunsuri, ca de obicei. După sortarea acestora, iată rezultatul : **Nicolae Dumitrescu**, satul Bălăneşti, comuna Cozieni, jud. Buzău ; **Constantin Gafa**, Bucureşti ; **Cristina Ivan**, elevă, comuna Stolnici, jud. Argeş ; **Bodiu Gheorghe**, pensionar, Mediaş, jud. Sibiu ; **Luminiţa-Roxana Ciumber**, elevă, Piteşti, jud. Argeş ; prof. **Emilia şi Gheorghe Braşoveanu Urlaţi**, Bucureşti.

Prof. Marin Ştefan, Şimleul Silvaniei. Deci v-aţi lămurit cum este cu yo3RD. Mulţumiri pentru felicitări şi urările de bine, şi, la rîndul nostru, vă dorim cît mai multe răspunsuri bune la întrebările din cadrul rubricii!

La întrebările din rubrica noastră, din nr. 859 al revistei, apărut la 23.03.1974, s-au primit multe răspunsuri corecte. Sortînd aceste răspunsuri, iată şi rezultatul : **Ion Radu Bogdan**, elev, Şcoala generală nr. 180, Bucureşti ; **Adriana Tudor**, elevă, Şcoala generală Schitu-Goleşti, satul Lăzăreşti, jud. Argeş ; **Ana Bănică şi Liliana Bănică**, satul Zărneşti, comuna Mălureni, jud. Argeş ; **Cristina Galan**, elevă, Iaşi ; **Dana Hencz**, Deva, jud. Hunedoara ; **Laurenţiu Stroe**, elev, Şcoala generală nr. 5, Bucureşti ; **Teodor Seiceanu**, Blaj, jud. Alba. Ne bucură foarte mult că, printre cititorii noştri care au trimis răspunsuri corecte, se numără în special elevi şi eleve. Le dorim şi în viitor răspunsuri tot atît de bune.

Ion Radu Bogdan, elev, Şcoala generală nr. 180, Bucureşti. Materiale de genul celui trimis au mai fost publicate în rubrica noastră.

Asenbrener Pavel, Orşova, jud. Mehedinţi. Materiale ca acelea pe care le-am primit de la dv., au mai fost publicate în rubrică, încă de mult. Probabil că nu aţi urmărit cu regularitate apariţia revistei. Pot exista deci şi surprize. Cît priveşte cuvintele încrucişate, careul cuprinde prea multe cuvinte inexistente (cel puţin în limba română), fapt ce face ca să fie extrem de dificil de rezolvat. Oricum, vă mulţumim pentru amabilitatea dv. de a ne trimite aceste materiale.

Mihai Necula, com. Domneşti, jud. Argeş. Într-adevăr cititoarea noastră prof. Mariana Ianoş, care a obţinut primul loc în concursul „Verificaţi-vă cunoştinţele", nu numai că a soluţionat toate cele 10 întrebări, dar aceste răspunsuri au fost foarte corecte, cu o expunere clară şi lapidară. Că întrebările au prezentat în general un grad de dificultate destul de ridicat, sîntem de acord, dar să nu uităm că se participa la un concurs, unde, ca şi în alte competiţii, oricum, probele trebuie să nu fie chiar prea uşoare.

Zainea Petru-Mugur, Călăraşi, jud. Ialomiţa. Vă vom satisface doleanţa.

Ing. Liviu MACOVEANU

Colţul auto

Sfaturi în doi... timpi

● **Printre dificultăţile circulaţiei** pe timp de noapte cele mai frecvente sînt create de **utilizarea incorectă a luminilor.** Dacă avem în vedere că la o viteză de circulaţie de 80 km/oră este necesară pentru evitarea obstacolelor prin frînare o distanţă de 90-100 m, rezultă că farurile trebuie să asigure minimum iluminarea acestei distanţe (cu faza lungă). Dar la această distanţă dispersarea fascicolului luminos poate produce orbirea celui ce vine din sens opus, pînă cînd acesta ajunge la 40 de m. şi iese din unghiul de lumină. Ce-i de făcut ca să evităm orbirea şi în acelaşi timp să ne asigurăm iluminarea suprafeţei de rulare necesare pentru evitarea obstacolelor ? Simplu : să acţionăm asupra celei de-a treia componente a problemei — viteza. O vom reduce pînă la limita la care faza mică (la care am trecut !) ne asigură o iluminare suficientă.

● **La reducerea vitezei**, în cazul circulaţiei pe timp de noapte şi ne care o faceţi prin simpla ridicare a piciorului de pe pedala acceleratorului, este bine să atingeţi de cîteva ori, uşor, pedala de frînă ; nu atît pentru a ajuta la reducerea vitezei, cît pentru a atrage atenţia celor care vin în urma dv., prin aprinderea ştopurilor, asupra intenţiei de a reduce viteza de circulaţie. Şi abia după aceea să reduceţi, într-adevăr, viteza. Este un gest de protecţie profitabil pentru toată lumea.

O normă de circulaţie, ilustrată

● **Art. 20 Prevede obligativitatea folosirii fazei scurte** (luminii de întîlnire) la întîlnirea autovehiculelor care circulă noaptea din sens contrar, pe drumurile neluminate. Se uită însă (aşa cum ilustrăm mai sus) nu numai reducerea fazei, ci şi **obligaţia de a reduce concomitent şi viteza, de la o distanţă de minimum 200 m, precum şi obligaţia de a nu semnaliza cu lumina farurilor, prin schimbarea fazei scurte cu cea lungă, în afara localităţilor.** Nerespectarea acestor prevederi constituie contravenţie şi se sanctionează, potrivit art. 127 din Regulament (lit n) cu amendă de la 250 la 800 lei, iar potrivit art. 41 din Decretul 328/1966 (al.2 lit. b), cu **suspendarea dreptului de a conduce autovehicule, pe timp de două luni.**

Ce nu prevăd normele legale

● **Marcarea cu un semn distinct** (de pildă cunoscutul semn de circulaţie „Alte pericole") **a medicamentelor care influenţează negativ capacitatea de conducere a autovehiculului.** Prezenţa acestui semn pe ambalajul medicamentelor respective ar fi foarte utilă, întrucît, aşa cum au demonstrat cele mai noi cercetări, consumul unor medicamente (tranchilizante, somnifere, sedative, calmante, antipiretice, ba chiar şi stimulatoare) are efecte comparabile (şi uneori chiar mai drastice) cu efectele consumului de alcool. Să nu uităm însă, că **orice medicament este o substanţă străină de organism, care poate acţiona neaşteptat, uneori chiar şi ca o... otravă.**

I. BUTNARU

PĂSĂRILE

ORIZONTAL : 1) Se culcă o dată cu găinile — Port în decor cu pescăruşi ; 2) Ulii — Asta e la miniea cocoşului ; 3) Porumbei de baltă — „Viteza a doua" cu un cal putere ; 4) Luată pe sus (fig.) — Specie de papagal american ; 5) „Capul de răţoi" ! — O pasăre... răpitoare — Ion Georgescu ; 6) Poftă de joacă la copii — Ca o curcă... plouată ; 7) Întreprindere agricolă de stat (abr.) — Fac ; 8) Pasăre care se recomandă singură (pl.) ; 9) Un fel de piţigoi compromis — Merg... la Roma ; 10) Nord-est — Pică ! — E cuc ! 11) Pene de pescăruş — Din lumea celor zburătoare.

VERTICAL : 1) Tranzistor la colivie (pl.) — Un exemplar din multicolora garderobă a temei ! 2) Păsări de curte — Perechea ei ; 3) Peşte de apă dulce — Soră cu gaiţa ; 4) Lopăţele pentru curăţatul plugului — A ciripi (fig.) ; 5) Păsări specializate în producţia de ciururi — Aşa e la Iaşi ; 6) Ele-cu încurcăturile — Îşi ia zborul (fig) ; 7) Cartea cu partea — Oraşel în U.R.S.S. ; 8) Nu-i chiar comună — Odgon lung — Fiică a soarelui ; 9) O pasăre cu cintec ! — Colivie cu sticleţi (od.) ; 10) Mare consumatoare de in — Pui în devenire ; 11) Bunicul magnetofonului (pl.) — Net !

Toma MICHINICI

Cuvinte rare, ARA, INC, ASE, ALAR.

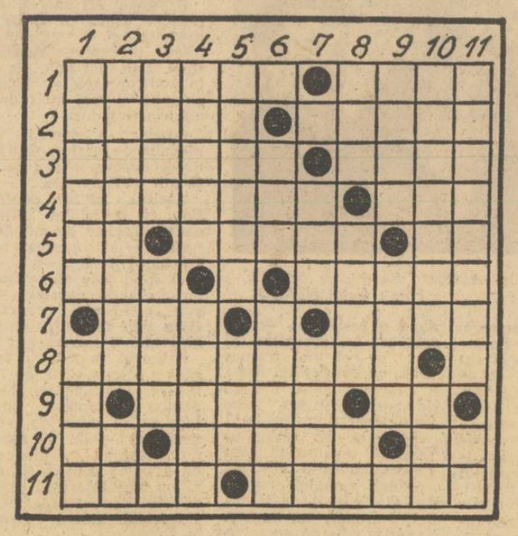

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

UN BUCHET PENTRU DUMNEAVOASTRĂ

Andreescu — A — Noroc — Riset — Evazaţi — Ole — Mimare — Crin — Oca — Tapa — Tt — Ne — Cepe — Lai — E — Si — Arma — E — Laur — Ioli — Moldovenesc — Albăstrele — Ceaţa — Etern.

CHEI

Avara — Lăcătuş — Lacăte — Parosi — Ilot — Diez — Nis — Esenin — Istet — Act — Iles — Cira — L — Alpi — Lipa — It — Ga — Iva — Piuliţa — Cusatura — IMP — T — Rău — Bare — Ir — Ezz — RF — Nimeri — Seif — Acte — Ban — Triverbe — Vals.

PAGINI RUPTE

(Soluţia jocului apărut în numărul trecut)

A cu 6, B cu 3 şi C cu 9.

JUDECAŢI ŞI DUMNEAVOASTRĂ!

MOTTO : „Colonelul Dumitru Acăil de la Miliţia Capitalei ne informează că ieri dimineaţă, în str. Dr. Grecescu 9, etajul II, ap. 3, a decedat pensionarul Alexandru Fetescu (decesul a fost anunţat de un colocatar). Fiul său, Mircea Fetescu, a refuzat însă să se ocupe de îndeplinirea formalităţilor pentru înhumarea propriului său tată". („România liberă", 3 aprilie a.c.)

DE MORTUIS NIL NISI BENE?

Aşadar, un fiu se dezice de propriul său tată, în timp ce o serie de oameni străini se străduiesc să-l readucă la bune sentimente... Mircea Fetescu, fiul, a împlinit 27 de ani, lucrează de trei ani ca inginer proiectant la uzinele „23 August", s-a impus printr-o conduită matură, responsabilă şi cei care-l cunosc ca atare îşi spun — citind anunţul din ziar — că Mircea Fetescu are, probabil, o altă faţă. Nu-şi disimulează reacţia, fiind consecvent cu sine însuşi pînă la capăt : M. F. lipseşte din rîndul celor foarte puţini care-l conduc pe defunct la crematoriu... Pornind de la aceste fapte, ieşite din comun, ne-am propus să aflăm şi alte detalii ale situaţiei, motiv pentru care am stat de vorbă, pe rînd, cu următoarele persoane :

COL. DUMITRU ACĂII

„Rămîne un act neomenos oricare ar fi relaţiile"

Deşi nu era treaba miliţiei, ne-am ocupat îndeaproape de acest caz. După cum ne-au informat colocatarii, fiul defunctului refuzase să ia act de moartea tatălui său, cerînd să fie lăsat în pace. *Aţi discutat, cumva, şi cu fiul ?* Prima dată, mi-a închis telefonul, apoi s-a uzat de tertipul că ar fi plecat pe teren. În această situaţie, ne-am adresat serviciului personal. O tovarăşă de acolo ne-a informat că Mircea Fetescu, afiind de decesul tatălui, ar fi păiit oarecum, după care a zis : „Să-i fie ţărîna uşoară, nu mă interesează" şi a plecat. *Deci, n-aţi reuşit să vorbiţi cu el ?* Pînă la urmă, da ! Mi-a răspuns textual : „Dinsul nu mai face parte din familia noastră de 18 ani". *Şi dumneavoastră... ?* I-am reamintit ceea ce n-ar fi trebuit niciodată să uite : „Nu cumva vă cheamă Fetescu ? Nu-i purtaţi numele ? Nu sînteţi fiul lui ?" *Aproape ca un rechizitoriu...* Nu l-a impresionat cu nimic. A încheiat convorbirea zicînd : „Aşa văd eu problema, tovarăşe colonel".

MIRCEA FETESCU :

„Poate vă miră dar sînt un înrăit"

E deosebit de plăcută camera dumneavoastră, tovarăşe inginer. Nu vă supăraţi că mă uit aşa de insistent, dar văd foarte multe idei care costă puţin, chiar şi spanul acela, agăţat de lampă... Biblioteca, dumneavoastră aţi construit-o ? Înţeleg, subiectul nu-i prea comod şi dumneavoastră, ca ziaristă, vreţi să creaţi, ca să zic aşa, un pic de atmosferă. *S-o iau pe ocolite, de ce ? V-am spus motivul vizitei mele de la bun început şi, după cum vedeţi, am scos pe masă caietul şi creionul.* Poate ar fi fost mai bine să-mi faceţi această vizită înainte de a fi apărut acea notiţă în ziar. Au citit-o mii de oameni de la uzina unde lucrez. Nu că aş fi avut de suferit, direct nu mi s-a reproşat nimic, dar mă simt într-un anume fel privit — ceea ce e destul de apăsător. *Faptele relatate nu sînt adevărate ?* Sînt unilaterale, privite la suprafaţă. *Tocmai de aceea m-a trimis redacţia la dumneavoastră, să aflu şi alte amănunte ale situaţiei.* Amănuntul esenţial e că Alexandru Fetescu e mort pentru mine de 18 ani. *Vă referiţi, adică, la tatăl dumneavoastră ? !* Depinde ce înţelegeţi dumneavoastră prin tată. Dacă timp de 18 ani eu nu l-am văzut niciodată, dacă în tot acest interval nu şi-a pus niciodată problema : ce-or fi făcînd copiii mei, mai trăiesc, au murit... ? *Subînţeleg că părinţii dumneavoastră au divorţat acum 18 ani. N-aţi primit din partea tatălui cuvenitul ajutor material ?* Timp de un an, ne-a trimis cîte 200 de lei pe lună, iar după aceea n-am mai primit absolut nimic, nici măcar o bomboană. Mama s-a chinuit singură să ne crească. *Aveaţi, deci, virsta de 9 ani cînd părinţii au divorţat. Despărţirea de tată a rămas, probabil, ca un moment dureros în amintirea dumneavoastră.* Ca o mare sărbătoare ! Venea tot timpul beat, ne bătea feroce. Nu că nu aducea nici un ban în casă, dar vindea orice lucru pe care mama îl agonisea muncind cu acul. *Se spune că atunci cînd aţi primit vestea morţii aţi pălit.* O impresie subiectivă, desigur... Singurele gînduri care mi-au trecut prin minte au fost dacă să-i spun sau nu mamei şi cine o să-l îngroape. *În faţa morţii, omul mai iartă...* Niciodată ! Poate vă miră, dar sînt un înrăit în drept să ştie cum administrează averea obştească cei care poartă răspunderea unei gestiuni. Faţă de cine s-a disculpat şi cine l-a absolvit de vină, încredinţîndu-i o nouă responsabilitate ? Nu ştim. Ceea ce ştim este că, în ciuda tuturor abaterilor de care s-a făcut vinovat, continuă să se considere mai presus de restul cetăţenilor ţării, cu banii cărora de fapt s-a complăcut să jongleze. Altminteri n-ar fi afişat atîta insolenţă faţă de cerinţa elementară a televiziunii de a explica, în mod public, în ce a constat vina sa.

Însul în cauză reflectă o anumită mentalitate care, se pare, îi cuprinde pe unii dintre cei cărora li se conferă o oarecare funcţie şi uită că, de fapt, sînt în serviciul obştii, căreia trebuie să-i raporteze cum îşi îndeplinesc misiunea. Autoritatea mai presus de interesele generale ale cetăţenilor corespunde unor vremuri depăşite şi n-are nimic de-a face cu democraţia noastră socialistă.

La recenta consfătuire a activului de partid şi de stat din ministere şi instituţii centrale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a amintit că trebuie avut permanent în vedere ca întregul aparat de stat să se afle sub controlul maselor populare, să răspundă în faţa acestora de felul cum îşi desfăşoară activitatea. „Subliniez acest lucru — spunea Preşedintele Republicii — deoarece am impresia că unii lucrători din aparatul de stat mai sînt prizonierii mentalităţii că, pînă la urmă, masele populare sînt acelea care trebuie să se subordoneze aparatului de stat şi funcţionarilor, nu invers". Aceste cuvinte, întregul capitol al cuvîntării care se referă la răspunderea faţă de popor a tuturor celor care ocupă o funcţie, pe trepte şi în domenii diferite, e necesar să fie bine memorate, căci, aşa cum, cu fermitatea ce-i este caracteristică, arăta secretarul general al partidului, „nimeni nu trebuie să-şi închipuie că, odată ajuns într-un loc sau altul, poate face ce vrea, este acolo veşnic şi nu trebuie să dea nimănui socoteală de ceea ce face".

MIHAELA FETESCU :

„Niciodată nu mi-a fost dor de el, n-am simţit nevoia să-l văd"

Nici dumneavoastră, Mihaela, nu v-aţi revăzut tatăl în toţi aceşti ani ? În 1970, eram în anul I de facultate, mi-a trimis o scrisoare, rugîndu-mă ca să vin să-l văd întrucît este grav bolnav... Cred că a trăit cu impresia că eu nu ştiu nimic despre cele întîmplate. Aveam 6 ani cînd s-au despărţit şi, totuşi, îmi aduc foarte bine aminte. *Şi ce vă reamintiţi, mai ales, din perioada aceea ?* Cînd îl vedeam apărînd în colţul străzii, bălăngănindu-se pe picioare, alergam s-o anunţ pe mama. Apoi, îl luam de mînă şi căutam să-l liniştesc, cît puteam eu, la cei 6 ani. Copilărie — în timpul cît am fost împreună — nu am avut. *Spuneaţi că aţi primit o scrisoare...* M-am dus să-l văd, dar mă stăpînea un sentiment de frică, mă gîndeam că iarăşi o să-l găsesc ca atunci... N-am stat decît zece minute, eram ca doi străini. n-aveam practic ce să ne spunem. Am văzut o măsuţă plină de doctorii, m-a impresionat, evident, dar nu m-am mai dus să-l văd. *Tatăl a mai încercat să vă mai revadă ?* Mi-a mai trimis două-trei scrisori din spital, începeau cu „Dragă Mihaela" şi, tot aşa, mă ruga să mă duc la el... Nu ştiu de ce, curios lucru, niciodată nu mi-a fost dor de el, n-am simţit nevoia să-l văd... Anul trecut, de ziua mea, am primit o telegramă. Prima dată în viaţă cînd tata şi-a amintit de ziua mea. *Credeţi că v-a iubit ?* N-am pentru asta decît un singur argument : pe mama şi pe fratele meu mai mare îi bătea, pe mine nu m-a bătut. Cred că s-a trezit dintr-odată singur, că simţea nevoia unui om apropiat. *Dar dumneavoastră, nu l-aţi iubit chiar de loc ?* Probabil, atunci... Acum, n-am decît un sentiment de milă şi regretul că a murit. Era, totuşi, tînăr, 56 de ani. *Mama, cum a primit vestea morţii ?* A alergat patru zile ca să rezolve toate obligaţiile pe care le presupune o înmormîntare. Mama s-a comportat în această împrejurare excepţional. Mi s-a părut anormal ca ea, care a suferit atît de mult de pe urma tatei, să aibă această tărie. De fapt, şi mama zice că a fost o ironie a soartei ca ea să-l înmormînteze.

FILOFTEIA MIRCEA :

„Mi-am făcut datoria, pentru copii"

Înainte de a vă căsători, cum s-a purtat cu dumneavoastră ? M-a insultat destul, nici nu vreau să-mi mai aduc aminte. *Atunci... ?* L-am iubit foarte mult, doream să am şi eu un cămin, copiii, familia mea. M-am gîndit că se va schimba pe parcurs, iluziile tuturor fetelor. *Poate că şi el v-a iubit... ?* Cred că nu m-a iubit şi nu l-am condamnat pentru asta. Nu poţi să ceri omului ce nu are... Port o placă în gură şi sus şi jos, mă bătea cu tocurile de la pantofi. *Văd că plîngeţi, doamna Filofteia, vă rog să mă iertaţi...* Mi-am adus aminte de neşansa mea din viaţă. Acum, n-ar trebui să plîng, acum ar trebui să plîng de bucurie că am copiii mari... Acum, pot să mor că mi-am crescut copiii, mi-am făcut obligaţii în viaţă şi mi le-am respectat. *În tinereţe, cum arăta soţul dumneavoastră ?* Era drăguţ, era

REGULĂ DE TREI SIMPLĂ

de Valeriu MIRONESCU

Făcînd abstracție de la celelalte numeroase elemente de discuție, fie cu privire la operațiunea de alcătuire a echipei reprezentative, fie despre influențele așezării defectuoase a calendarului intern și extern asupra evoluției fotbalului național, putem spune că toți jucătorii utilizați în turneul sud-american au avut numai de cîștigat de pe urma meciurilor cu foarte valoroasele echipe ale Braziliei și Argentinei. Lucru valabil chiar în situațiile lui Dinu și Lucescu, fotbaliști cu multă experiență. E bine că s-a renunțat la scoaterea din lot și din formație a lui Anghelini, intenție pripită după meciul de la Paris. Judecata ce se impunea de la bun început în acest caz trebuia să pornească de la cîteva elemente : Anghelini era la primul meci în echipa A; el avusese pe partea lui de teren pe singurul jucător francez (Beretta) cu valoare ceva mai mare ; antecedentele fotbalistice spuneau că băiatul are calități de fundaș, calități dovedite ca junior și la formația reprezentativă de tineret sau, de scurtă vreme, în campionat.

E bine, presupun, că s-a aflat în lot cu ocazia turneului și juniorul Balaci, deși după cum s-a manifestat la primul său meci, cel de la Paris, parcă merita să joace și în America de Sud măcar o repriză.

E foarte bine că în ambele meciuri Marcu s-a prezentat „titular". Dacă ar fi fost utilizat în mod perseverent de la începutul anului 1973, probabil, astăzi am fi avut la echipa națională un atacant capabil, în anumite împrejurări, să decidă rezultatul. Oricum, mai bine mai tîrziu decît niciodată.

Interesante mi se par și încercările cu Georgescu (half) și Kuhn (centru înaintaș), dinainte concludente erau cele privindu-i pe Dinu și pe Lucescu. În schimb, verificările altor trei jucători cu pretenții îndreptățite la cîte un loc sub soare — Beldeanu, Broșovski, Hajnal — practic, au fost aminate.

Dacă tuturor acestor experiențe le adăugăm patru internaționali rămași acasă — fără această formație nici n-ar fi pe deplin reprezentativă — rezultă elementele din care să compunem, teoretic, echipa. Cît despre jocul desfășurat în turneu, din relatări reiese că a fost frumos sau foarte frumos. Probabil, formația e sensibilă, se adună cum trebuie numai atunci cînd nu o vedem la televizoare. Nici de filmat nu se lasă filmată ca lumea.

Acum că îi băturăm și pe aceștia să ne întoarcem repede la campionat, cît mai e timp, pînă nu se întrerupe iarăși. Duminică, vom fi din nou pe stadioane, apoi joi, iar duminică, și așa mai departe. Cineva îmi spunea că tot astfel se petrec lucrurile și în fotbalul ...englez. Oare? Acolo unde campionatului nu-i pasă nici de zăpadă?

★

Nădăjduiesc într-un fotbal al nostru bazat pe reguli cît mai conforme cu natura generală a fotbalului ca sport și cît se poate de corespunzătoare particularităților și cerințelor de progres ale fotbalului autohton. Reguli bine gîndite care odată adoptate să fie respectate de toată lumea — federație, organele acesteia, activiștii acesteia, cluburi ș.a.m.d. Reguli care să excludă improvizația, bunul plac, măsurile diferite la cazuri egale. Reguli care, dacă se învechesc, să fie schimbate numai printr-o procedură clară, dinainte stabilită. Există și astăzi un regulament de organizare a activității fotbalistice. După părerea mea e cam stufos și cu unele paragrafe contradictorii, încît le spuneam în glumă unor activiști de la F.R.F. că ne-ar trebui niște avocați specializați. Însă nu aici stă defectul principal ci în faptul că se produc încălcări ale regulamentului bun, rău, cum este el. La plenara comitetului F.R.F. unii vorbitori au criticat asemenea încălcări din partea biroului federației, de pildă, în cazul modificării structurale a sistemului competițional. Nu fac aprecieri dacă noul sistem cu 54 echipe în „B" și sute în „C" este bun sau nu. Spun însă că procedura de modificare a competițiilor, procedură prevăzută în regulament, trebuia respectată. Nu spun că regulile de transferare sînt bune, nici mai puțin bune. Dar, pentru ce nu se respectă, în primul rînd de către biroul federației ? Mi-aduc aminte de cîteva cazuri „în lanț" petrecute după încheierea perioadei de transferări ; la plenara F.R.F. s-au furnizat și altele. Acum, pentru ce Bora face „excepție" de la normele de transferare de „jos în sus" după ce sute de jucători și-au schimbat echipele pe aceleași căi ? Pentru ce, în cazul Progresului București, biroul F.R.F. a votat interzicerea transferărilor — și încă retroactiv ? De ce nu trebuia o asemenea interdicție pentru transferările de la Metalul București, sau de la atîtea cluburi din provincie care de mulți ani — cînd nici nu există un „caz Progresul" ! — sînt tratate drept furnizoare de jucători ? În toate situațiile de mai sus repet, nu spun nici că s-a dat soluția bună, nici că s-a dat una rea, însă mi se pare limpede că s-au luat măsuri foarte diferite pentru momente relativ identice, s-au produs abateri de la proprii reguli. Iată încă un exemplu, aprins discutat la plenara comitetului F.R.F.: în toamna trecută, biroul a hotărît să sancționeze automat pe jucătorii avertizați cu un număr X de cartonașe galbene. Nici aici nu mă pronunț asupra deciziei amintite spre a nu devia de la subiect. Cluburile, firește, s-au supus, jucătorii, unul după altul, au fost suspendați. Parcă era obligatoriu să intervină și abaterea de la reguli ! La un moment dat, biroul federal il absolvă pe Iordănescu de la sancțiune (precizez aici, pe baza declarației categorice pe care mi-a făcut-o șeful clubului respectiv, că acesta n-a intervenit sub nici o formă pentru ridicarea sancțiunii cuvenite jucătorului său). Pe drept cuvînt, mai mulți vorbitori au arătat că biroul a greșit fiindcă a creat „un precedent" fiindcă s-a abătut de la propria-i hotărîre. E cineva interesat să semene vînt cînd și așa în fotbal există suficientă furtună de pasiuni ? Nu-i preferabil să ne conducem, disciplinați, toți și în toate după regulile adoptate ?

ILIE NĂSTASE ÎNAINTEA „TURNEULUI CELOR OPT"

• Grijile marelui campion pentru Dallas, dar și pentru „Cupa Davis", și viitorul tenisului românesc.

Convorbirea a avut loc în după amiaza de vineri, 19 aprilie. Ațipise pe fotoliu, în trening, cu rachetele pe genunchi. Trebuia să plece la antrenament. Dar maică-sa ne făcea semne la toți să-l lăsăm să se mai odihnească. O tinără așteptа cu un buchețel, afară, după ușă. Mama îmi confirmă ceea ce știam. „Pînă și Dominique, maică, se plînge de oboseală. Ar fi vrut să vie să mă vadă, că am fost bolnavă. Dar n-a lăsat-o el. Să stea și ea cu ai ei. Adineaori am vorbit la telefon... Că pe urmă, iar pornesc la drum...".

Pe aceste vorbe Ilie, răsărit în ușă, m-a poftit să intru. Pe fată încă n-o remarcase. I-am făcut loc. Fisticită toată, i-a înmînat florile aproape fără grai. El le-a dus la nas. „Nu miros...", articulă greu fata, întrucîtva dezolării. El le-a reținut o clipă să le inspire, fără poză, puțin absent. Apoi îi zise : „Miros totuși a cimp. Numai la noi cîmpul miroase așa...".

— Ar fi trebuit să rezist insistențelor organizatorilor Circuitului W.C.T. și, pentru primele luni ale anului să-mi aleg circuitul secundar al lui Bil Riordan — îmi spuse amfitrionul după ce fata plecă.

— Cu ce diferă un circuit secundar de altul ca W.C.T. ?

— În circuitele mari valoarea adversarilor te obligă la restricții mai drastice, la alte dozări, de forțe, fizice și psihice. Trebuie să fii mai bun decît Newcombe, decît Laver o săptămînă întreagă. Și grija aceasta te stăpînește mereu începînd de fiecare luni. Un bun amic, actorul hollywood-ean Charlton Heston, mi-a mărturisit anul trecut, la turneul de dublu de la Palm Beach, că — din cauza eforturilor de a fi perfect în fiecare clipă cînd turnează un film cu miză pentru un „Oscar" — după fiecare secvență se simte stors ca o lămîie. Aceasta îl face ca să-și aleagă, alături de o „creație tare", două-trei producții fără prea mari pretenții.

— Deci dictonul lui Smith de la finele lui '73 : „două-trei turnee în lanț, minimum două săptămîni de pauză", capătă aderenți. După Newcombe și Laver, acum și Năstase....

— Da și nu. Nu, pentru că amicul meu, Heston, nu m-a sfătuit să fac pauze, și încă lungi...

— Deci un singur circuit mare pe an, de pildă „Marele premiu"...

— Și un singur „turneu final al celor opt", nu două, așa cum probabil se va întîmpla anul acesta, cînd voi fi prezent în cel de la Dallas (8—12 mai) și, probabil, în cel din Australia, acel „Turneu al campionilor" de la capătul anului, punctul final al „Grand Prix-ului".

— În schimb vei obține o performanță unică : vei fi dublu campion al celor două mari circuite.

— Deocamdată să vorbim despre unul, despre „Turneul celor 8" de la Dallas, în care îi voi avea ca adversari pe Newcombe, Okker, Ashe, Laver, Smith, Borg și poate pe Kodes. Prin urmare, unul și unul.

— I-ai învins pe toți, inclusiv pe australianul Laver...

— Da, este bine că l-ai menționat aici pe Rod. Se pare că programul, bine drămuit în privința participărilor, pe care l-a adoptat în ultimul timp, i-a priit. O dovedesc cele trei turnee cîștigate în acest sezon în Circuitul W.C.T.

— Deci la Dallas în fața a peste 10 000 de spectatori, într-o finală de circuit W.C.T. — o victorie Năstase asupra lui Laver...

— Ca și la fotbal, și la tenis mingea este rotundă. De acord ? Știu, știu... Însă ca Năstase să poată „vrăji" la Dallas această minge rotundă — termenul vă aparține dv., ziariștilor —, pînă la startul din 8 mai voi urmple regimul de pregătire pe care l-am început acum, la București, prin cîteva întîlniri-demonstrații pe care le voi susține în S.U.A.

— Și după Dallas ?

— O traversare rapidă a oceanului și, a doua zi, luni, 13 mai — start în „Marele premiu". Sărind peste cele două turnee, de la Florența și Viena, care marchează începutul acestui ediții a acestui circuit, voi fi prezent la München, un turneu de categoria B.

— Cîteva cuvinte despre „Cupa Davis". În planul de măsuri al federației pentru anul de față, sportivii noștri frunțași sînt chemați ca să nu precupețească nici un efort în vederea obținerii unor rezultate cît mai bune în această importantă competiție pe echipe, să fie prezenți în marea finală. Cum vezi realizîndu-se acest mare deziderat, de fapt al nostru, al tuturor ?

— Cu două puncte aduse de Năstase și un al treilea punct obținut la simplu de Ovici, care acum, în urma turneelor din S.U.A., are o mai mare experiență.

— Dar dublul ?

— Reiau pentru a nu știu cîta oară o declarație făcută anul trecut : Ion Țiriac trebuie să înțeleagă că revenirea lui în echipă, la dublu, alături de mine, va însemna mult. Este bine venit chiar în ziua meciului. Nici unul, nici altul nu avem nevoie de rodaj.

— Deci Ioane, Ilie te așteaptă !... Dar o soluție pentru viitor ?

— Timpul, căruia noua conducere a federației îi acordă o grijă deosebită. Și aici aș veni cu o sugestie. Acum cîteva ore, la Academia de științe Economice în cadrul unei întîlniri de-a dreptul emoționante cu studenții bucureșteni, mi s-a acordat cinstea să fiu ales ca președinte de onoare al „Clubului studențesc de tenis", care va lua ființă pe lîngă centrul universitar București. O propunere similară mi s-a făcut și din partea secției de tenis a clubului „Cutezătorii". O accept cu o singură condiție : ca secția micuților tenismeni din Cotrocenі să treacă la clubul studențesc. O soluție se va găsi. N-o spun ca să economisesc benzina pe care aș consuma-o ducîndu-mă de la un club la altul... Ci îndemnat de următoarea idee : elementele depistate (din rîndul celor 800 de copii care frecventează anual terenurile de la Palatul Pionierilor) și crescute de antrenorii Modeano și Tudorel Bădin, să fie apoi preluate, la vîrsta respectivă, pentru perfecționare, de clubul studenților. Activitatea competițională a celor două unități fuzionate nu ar exclude, firește, o activitate de pur amatorism. Jucătorii din ambele categorii ar avea numai de cîștigat. Rog pe cei în drept să ia în considerație sugestia mea, care, după umila mea părere, ar duce la rezultate nebănuite.

Convorbirea cu cel mai bun tenisman al anului 1973 s-a încheiat aici, fiind curmată de tusea ușurică, în pumn, a lui Vasilache-măseurul, care urma să-l însoțească pe Ilie la antrenament. În poartă, în fața „Lanciei" portocalii, i-am urat :

— Succes la Dallas și start bun în Marele premiu !

— Mulțumesc și, încă o dată, un cuvînt de simpatie pentru cititorii „Magazinului".

Paul CERNESCU

DOUĂ ZILE, DOUĂ TITLURI MONDIALE

AȘA A FOST LA ISTANBUL...

Mișcarea sportivă din România a înregistrat recent prin intermediul scrimei — două succese de prestigiu, care au reținut atenția specialiștilor de pretutindeni — **două titluri de campioni mondiali la tineret,** prin floretistul **Petru Adalbert Kuki** și sabrerul **Ioan Pop.** Voi încerca să reconstitui cîteva din momentele care au punctat aceste frumoase izbînzi ale sportivilor noștri...

★

...VINERI 12 APRILIE, ora prînzului. I-am găsit pe tinerii noștri floretiști la hotelul „Kennedy", la scurt timp după încheierea primului tur al competiției. Stăteau sub pături, într-o cameră în care termometrul nu se ridicase peste 10 grade, îngăduindu-și un scurt răgaz înaintea asalturilor din optimi, sferturi și semifinale. Fețe, totuși, senine, încrezătoare, în ciuda condițiilor de cazare și cum aveam să constat, de concurs. **Kuki, Buricea** și **Moise** mi-au povestit pe rînd felul cum decurgeseră „ostilitățile" de pe planșă, deoarece sosit cu întîrziere la Istanbul, n-am putut să le urmăresc evoluțiile încă din start.

Kuki: „Competiție dură, din cauza frigului din sală și a concurenților, care nu iartă nimic... Pietruszka și Behr, primii doi clasați anul trecut, la mondialele de la Buenos Aires, nu concep să nu își dispute și acum locurile fruntașe de pe podium. Dar... mai sîntem și noi !"

Buricea : „Dacă trec de sferturi, promit să mă bat și pentru un loc în finală. Sferturile au fost întotdeauna momentul meu slab. După aceea..."

Moise : „În calitate de debutant la „mondiale", nu îmi doresc decît să-i „încurc pe toți ceilalți adversari ai colegilor mei, astfel ca să le asigur un culoar cît mai lejer pentru intrarea în finală".

★

ÎN ACEEAȘI ZI, după ora 19. A luat sfîrșit o după-amiază crîncenă în care, spre regretul micii noastre delegații, doar Kuki a reușit să ajungă în finală. Moise s-a oprit în optimi, iar Buricea, așa cum s-a temut în sferturi. **Finala ?** A doua zi, contrar formulei clasice de concurs.

— Te avantajează, Kuki, hotărîrea organizatorilor ?

— De fel ! Preferam să trag în continuare, în seara asta. Mulți dintre finaliști, pe care i-am studiat atent, stau destul de prost cu pregătirea fizică. Un efort în plus le-ar fi micșorat șansele. Așa...

— Și ce prevezi mîine ?

— O finală de zile mari, cu cel puțin o medalie pentru România !

★

SÎMBĂTĂ 13 APRILIE, ora 20, Șase tineri — finaliștii la floretă — se prezintă spectatorilor. Reprezentantul nostru, **Kuki** este pe poziția a 5-a, după polonezul **Martewicz** și înaintea italianului **Dal Zotto.** În turneul final **Csipler** își administrează o nouă pastilă de Faringosept (a cita, oare ?) Nu mai are voce încă de aseară, de la semifinale.

Înaintea primului asalt, cu Behr, tăcere apăsătoare în „zona" galeriei românești și aplauze la apariția pe planșă a uriașului din R.F.G., mare favorit. (Behr: 1,97 m). Cîteva clipe de studiu și fulgerător lama lui Kuki se oprește în pieptul lui Behr. Apoi, după 4 secunde a doua lovitură în plin a reprezentantului nostru. În sală, dezamăgire. Unde este marele favorit ? Scorul evoluează permanent în avantajul lui Kuki, care cîștigă cu 5—3!

Ce ciudat este publicul! Iată, aplauzele sînt adresate lui Kuki, autorul acestei mari surprize...

Urmează pentru Kuki asaltul cu Pietruszka. Nu se mai face scrimă, ci este, pur și simplu o goană teribilă după tuse. În 126 de secunde rezultatul este deja cunoscut : francezul cîștigă la limită (5—4), deși se constată că de la 4—4 vîrful lamei lui Kuki n-a mai funcționat. Arbitrii nu mai revin...

Asaltul al treilea al lui Kuki — o simplă formalitate : 5—1 cu Bellone. Apoi emoții : 5—4 cu al doilea italian, Dal Zotto, după o serie de decizii echivoce ale arbitrilor. În fine, și cel mai frumos asalt, cu Martewicz. Kuki îl cîștigă cu 5—1, evitînd un baraj. Fiindcă, între timp, Behr ajunsese la 3 victorii și se pregătea să-și ia revanșa în fața reprezentantului nostru...

Primul campion mondial al ediției de la Istanbul, așadar, un român. Victoria vine să compenseze amărăciunea de a nu a fi avut, dintre fete, decît pe Magda Bartoș în finală, în timp ce Marcela Moldovan a rămas în afara turneului de 6, despărțită numai de o singură tușe. De-ale scrimei...

★

LUNI 15 APRILIE, ora 14. Finala la sabie. Ca și la florete și aici între finaliști, un român, **Ioan Pop.** Toată delegația noastră este înfrigurată, cu excepția antrenorului de spadă **Ioan Halmaghi.**

— Ce vă faceți atîtea probleme ! ? Pop va cîștiga finala fără nici o înfrîngere !

Îl privim ca pe un omuleț aterizat pe pămînt, cu o farfurie zburătoare...

Pop este calm și își cercetează atent primul adversar, polonezul **Jablonowski.** Apoi atacă și punctează : 1—0, 2—0, 3—2, 5—2... Totul a durat 3 minute.

În pauza scurtă pînă la asaltul următor, cu maghiarul **Gellert,** Pop ne șoptește :

— Mîna și picioarele îmi merg excelent. Vă rog să nu vă temeți !

Și, cu Gellert iarăși 5—2 !

Antrenorul Halmaghi mă privește insistent.

Pentru a treia oară pe planșă, Pop îl întîlnește pe sovieticul **Nikișin** și aproape de necrezut : victorie cu 5—1 în mai puțin de două minute !

Nu mai avem astîmpăr. Cu cele trei victorii, Pop își asigurase o medalie...

Urmează cel mai interesant asalt, cu **Gulacs,** medaliat cu bronz, anul trecut, în capitala Argentinei. Dar, din nou, ca și în confruntarea cu Nikișin, un 5—1 mai mult decît convingător.

Așadar : 4 victorii și medalia de argint. Antrenorul Halmaghi îmi caută din nou privirea...

Asaltul ultim pentru Pop, cu sovieticul **Kiknadze.** Tactica sportivului nostru — atac permanent. De aici : 1—0, 2—0, 3—0 4—0, Sala este stupefiată, iar delegația noastră nu știe ce să mai creadă. Oare Pop va cîștiga chiar fără nici o înfrîngere ?

Sabrerul român își îngăduie cîteva clipe de liniște. Suficiente, însă, pentru „vulpoiul" din fața sa să puncteze de două ori ! 4—2 în sabie nu înseamnă întotdeauna un avantaj comod. Și, ca să nu mai intervină complicații, Pop își pregătește magistral atacul final 5—2 ! ! !

★

ÎN ACEEAȘI ZI, la ora 21. În holul hotelului „Hilton", la recepția de închidere a C.M. Felicitări călduroase la adresa celor doi campioni mondiali reprezentînd România și o anticipație a d-lui **Edgar Mercier,** secretarul general al Federației Internaționale de Scrimă :

„Băieți, vă văd pe podium și la mondialele seniorilor de la Grenoble, în iulie și, de asemenea, la Montreal, la Olimpiadă !"

Tiberiu STAMA

Ioan Pop (stînga) și Adalbert Kuki cu... trofeele cucerite la Istanbul

Foto : Aurel NEAGU

MOZAIC

• **LA PARIS s-a anunțat înființarea în scurt timp a Ligii europene de baschet profesionist. Conform acestui proiect, începînd din toamna acestui an, va începe disputarea primului campionat de baschet profesionist din Europa, la care urmează să participe cel puțin 12 echipe.**

• **A ÎNCETAT din viață la Berkeley (California) în vîrstă de 59 de ani, John Henry Lewis, fost campion mondial de box la categoria semigrea.**

• **FEDERAȚIA belgiană de atletism a revenit asupra sancțiunii date lui Emile Puttemans (pentru acte de indisciplină) și l-a redus suspendarea cu o lună de zile. Recordmenul mondial va putea fi revăzut pe pistele de atletism începînd de la data de 30 iunie.**

• COMITETUL de organizare a competiției cicliste „Cursa Păcii" a anunțat că în ediția din acest an la întrecere va participa și o selecționată din R. F. Germania.

• ÎNTRE U.E.F.A. și ziarul englez „Sunday Times" a izbucnit un puternic conflict. Ziarul respectiv a publicat un articol în care denunță ciliva arbitri care s-au lăsat corupți de unele cluburi cu prilejul disputării unor meciuri în cadrul competițiilor europene. Cercetările sînt în curs.

• **DUPĂ CUM SE ȘTIE, echipa de fotbal a statului Haiti a reușit surprinzătoarea performanță de a se califica în turneul final al campionatului mondial de fotbal. Fără nici o îndoială că un merit în această realizare a aparținut și consilierului special care a funcționat ani de zile pe lîngă federația de fotbal, mai precis antrenorul italian Ettore Trevisan. După această performanță sportivă a urmat o altă surpriză, dar cu totul de alt ordin. Antrenorului italian i-a fost reziliat contractul și rugat, pur și simplu, să părăsească țara. Se afirmă că la baza acestei hotărîri neobișnuite ar fi stat faptul că Haiti joacă în aceeași grupă cu Italia și că antrenorul Trevisan fiind italian...**

Carlos Monzon, campion mondial de box la categoria mijlocie, a acceptat să apară într-un film. Știrea a produs senzație în Argentina, unde invincibilul Monzon este considerat un adevărat erou național. Partenera lui va fi Suzana Jimenez (poreclită „Brigitte Bardot a Americii de Sud"). Filmul nu va avea un subiect sportiv.

RUGBI

• **AZI SE DISPUTĂ,** pe stadionul municipal din Bourges (Franța), a 9-a întîlnire dintre selecționata armatei franceze și echipa Steaua. În cele opt întîlniri care au avut loc pînă în prezent, reprezentativa armatei franceze a terminat învingătoare de trei ori, rugbiștii de la Steaua au cîștigat de două ori, trei meciuri terminîndu-se la egalitate. Cine-l va cîștiga pe al nouălea ?

• **FEDERAȚIA DE RUGBI** a luat măsura ca toți jucătorii din prima categorie să fie supuși unor norme de control pînă la sfîrșitul lunii aprilie. Toate echipele vor trebui să se conformeze acestei măsuri salutare a federației, întocmind fișe cu rezultatele obținute de fiecare dintre jucători. Cei ce nu o vor traduce în viață vor... „culege" rezultatele.

• **UNUL DINTRE JUNIORII** care au avut o comportare meritorie în recentul turneu de la Heidelberg este Murariu Florică de la Chimia Năvodari. El a luptat tot timpul cu o exemplară dăruire, detașîndu-se de ceilalți jucători din pachetul de înaintași. De nu s-ar deochea...

• **COMISIA DE DISCIPLINĂ,** promptă ca întotdeauna, a ratificat suspendarea pe cîte patru etape, a următorilor jucători : Dumitru Gheorghe, Mușat Dumitru și Marica Ion (toți de la Farul). Motivul : nu s-au prezentat la jocul de trial organizat de federație. Oare numai respectivii jucători se fac vinovați de aceste acte de indisciplină ?

M. NICULESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

CONCURSUL „PRONOSPORT" DIN 28 APRILIE 1974

1. **UNIVERSITATEA CRAIOVA-RAPID.** Greu acest meci pentru echipa giulești dacă ținem seama de bunele rezultate ale formației craiovene pe propriul teren. Totuși, poate scoate un rezultat egal.

2. **JIUL-SPORTUL STUDENȚESC.** Evident, șansele de victorie aparțin gazdelor. Antrenorul secund, Ion Voica, ne spunea, însă, că tocmai într-un asemenea meci în care toată lumea crede în victoria unei echipe se pot petrece surprize. Deci, un X să nu lipsească de pe buletine.

3. **C.S.M. REȘIȚA-U.T.A.** Meciul ni se pare destul de echilibrat dacă avem în vedere faptul că U.T.A. știe să joace în deplasare. Pronostic 1,X.

4. **C.F.R. CLUJ-F.C. CONSTANȚA.** Echipa locală are mare nevoie de puncte, va face totul pentru a le cuceri, dar este posibil și un rezultat egal.

5. **STEAUA-STEAGUL ROȘU.** Bucureștenii, jucînd pe propriul lor teren, sînt favoriți.

6. **A.S.A. TG. MUREȘ-UNIVERSITATEA CLUJ.** Prea multe surprize în deplasare ne-a oferit echipa studențească, motiv pentru care nouă îi acordăm șansa unei egalități.

7. **F.C. ARGEȘ-S.C. BACĂU.** Credem că de astă dată echipa piteșteană nu va mai pierde pe propriul ei teren.

8. **DINAMO-POLITEHNICA IAȘI.** Favorită indiscutabilă, echipa Dinamo.

9. **TORINO-MILAN.** Așa cum joacă acum, Milan nu se anunță un adversar pretențios pentru gazde, favorite ale meciului.

10. **INTER-JUVENTUS.** Acest derbi al etapei, cu implicații minore însă în configurația clasamentului, se poate termina cu orice rezultat.

11. **SAMPDORIA-ROMA.** Retrogradată aproape cert, Sampdoria luptă acum doar pentru glorie. Poate învinge pe Roma dar mai sigur apare un rezultat egal.

12. **LANEROSSI-CESENA.** După senzaționala victorie de duminica trecută obținută pe terenul lui Fiorentina, nu putem indica decît un singur favorit, echipa Lanerossi.

13. **BOLOGNA-VERONA.** Cu toate că va încerca să scoată un punct nu vedem cum Verona va reuși o asemenea performanță.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

UN GRUP DE SPECTATORI DIN BUZĂU : „Asistînd la meciul dintre echipa locală și F.C. Galați am rămas nemulțumiți de impresionat de următoarele :

În prima repriză balonul a fost aruncat în afară de către gălățeni de 73 de ori, din care de 18 ori în afara stadionului.

Arbitrul Ghemigean s-a complăcut în joc dur al oaspeților, care, atunci cînd erau depășiți, faultau în mod grosolan, neacordînd legea avantajului, deci oprind orice acțiune buzoiană la 40—50 m de poarta adversă. Toate loviturile libere ale echipei F.C. Galați erau executate de exrapidistul Dan Coe ; acesta se deplasa pînă la locul infracțiunii cu viteza melcului și expedia mingea în afara stadionului. Arbitrul îi mustra pe jucătorii gălățeni cu zimbetul pe buze, fără a lua măsuri ; în schimb, spre sfîrșitul jocului, la un fault de joc a fost eliminat buzoianul Răutu, fără alt avertisment și credem că cu scopul de a avantaja echipa din Galați.

Atunci cînd spectatorii ve[nici] Galați (au fost p[rezenți] 20) la sfîrșitul j[ocului] [a]runcat cu o [sticlă] [pe] actor Dan[iel] [Ci]obotaru, obiectul la[nsat] un prețios t[rofeu] ceput să alerg[e] ren, strigînd : [„]vatorule, ia-ți ca[lul]

Înțelegem dorin[ța] nora ca F.C. Gala[ți] promoveze în A și [că] aceasta s-ar face [prin] metode corecte nim[ic] nu s-ar opune, dar n[u] cu asemenea mijloace.

Este adevărat, spectatorii buzoieni au fluierat și huiduit dar acestia au venit să vadă un meci de fotbal, nu un spectacol de circ dat de trupa din Galați".

Primind această scrisoare din Buzău, mă aflu de trei ori într-o situație gingașă și penibilă. Întîi că sînt buzoian și nu pot să rămîn surd la strigătul de durere și indignare al suporterilor din orașul în care mi-am trăit o amară copilărie și o duioasă adolescență. În al doilea rînd, în scrisoare se spun vorbe grele la adresa fotbalistului Dan Coe, care mi-e prieten și căruia eu îi recunosc mari merite față de fotbalul românesc. Desigur, el este un impetuos (ce crimă a făcut Tache Macri că n-a vrut să-l reprimească la Rapid !), un mare pasional, un înflăcărat, care nu se stăpînește în toiul bătăliei, dar, în același timp, un mare fotbalist. Mi-e greu, deci, să zic cuvinte aspre la adresa ființei sale. Așa cum nu-mi vine parcă să cred că arbitrul Ghemigean, care, de asemenea, mi-e prieten, s-a putut preta la o părtinire a gălățenilor. Mai degrabă cred că el a rămas credincios stilului lui de arbitraj, degajat și pacifist. Iată, deci, că mă recunosc slab, incapabil să judec pe cei care-mi sînt prieteni, să trec de partea unuia sau altuia. Un lucru este, însă, sigur : că Buzăul mai are de trecut și alte situații erunte de genul acesta pînă la intrarea în A. Dar, inima mea e alături de el !

CONSTANTIN PETREA, arbitru de fotbal, București : „Se pune în discuție (și nu înțeleg de ce) o problemă care mă afectează în mod deosebit, deoarece faptele care constituie temeiul unor afirmații grave ale corespondentului dv. N. Dragomirescu la adresa mea, nu corespund cîtuși de puțin realității. Rezultatul meciului C.S.M. Reșița—Steagul roșu Brașov din prima etapă a campionatului trecut este de 0—0 și nu așa cum afirmă N.D. Evident, „golul" de care se vorbește nu a fost valabil, deoarece în momentul cînd Anghel a tras la poartă, jucătorul Florescu se afla în ofsaid (semnalat prompt de arbitrul de linie Buzea Marcel).

Dar nu acesta este fondul problemei asupra căruia vreau să mă opresc, ci afirmațiile neconforme cu realitatea care mă calomniază în mod grav. Deși nu ar trebui să răspund la întrebările insinuante ale corespondentului dv. N.D., totuși o fac din respectul pentru cititorii rubricii dv., pentru opinia publică. Iată faptele :

Deplasarea la acest meci am făcut-o în cadrul strict regulamentar, adică sosind în localitate în preziua meciului la orele 23.30 și înapoindu-mă la București cu primul tren după terminarea jocului.

De la sosirea mea în Reșița și pînă la începerea jocului m-am odihnit și am primit vizita unor colegi de serviciu aflați în deplasare în acest oraș, împreună cu care am servit masa, fără să părăsesc locul de cazare.

Cît de autentice sînt relatările corespondentului dv. N.D. rezultă din conținutul corespondenței sale care este tendențioasă, lipsită de obiectivitate. N.D. aduce prin aceasta insulte grave unui întreg cerc de persoane (observatori federali, ziariști etc.), afirmații care înveninează climatul de sportivitate, nu contribuie cu nimic la îmbunătățirea activității fotbalistice și pentru care ar trebui să fie tras la răspundere în mod corespunzător.

Nu merită însă această osteneală, deoarece din rîndurile corespondenței sale străbate subiectivismul incorigibil de suporter. Dacă N.D. ar fi un om de bună credință și ar fi constatat într-adevăr niște ilegalități le-ar fi sesizat imediat și nu acum, după circa 2 ani".

Neavînd posibilitatea să verific spusele dumneavoastră și ale acuzatorului, mă abțin de la orice comentariu. Cert este un lucru : conduita arbitrului trebuie să fie, în orice împrejurare, curată precum lacrima copilului nou născut, căci numeroși ochi se află atîntiți asupra sa. Ochi de prieten și ochi de dușman.

C. SIBIAN, Sibiu : „Am reușit să aplanez oarecum conflictul din familie iscat odată cu plecarea mea. Am fost la Făgăraș să-mi susțin echipa. Ajuns în orașul meciului, am parcat mașina departe de stadion, așa cum trebuie să facă un microbist aflat în deplasare. Intrat în stadion am rămas plăcut impresionat de numărul mare de sibieni, după părerea mea aproximativ 2 000, din totalul (tot aproximativ) de 4 000 de spectatori. Sibienii aveau steaguri, clopote și cîntau. Făgărășenii aveau și ei ceva steaguri și clopote, dar mai aveau multe, foarte multe și variate huiduieli, injurături și fluierături. Echipele de fotbal au început meciul încă de la încălzire. Și cele știute de mine în legătură cu comportarea echipei și spectatorilor din Făgăraș (suspendări grave și avertismente din partea federației, rămase fără nici un rezultat practic) le-am văzut și trăit odată cu încălzirea celor două echipe. Campania de intimidare a început cu lovirea portarului nostru de rezervă, a mijlocașului Răduță. A început apoi meciul și odată cu el un întreg cortegiu de loviri, îmbrînceli, sculpături, ruperi de echipament ; fundașul central Flichiș a rămas cu nasul dislocat. Pe gazon și-au făcut apariția tradiționalele sticle și pietre. Oare cine le aruncă ? Am văzut un cetățean care voia să restabilească ordinea, bătînd în retragere. Am văzut un jucător de rezervă din Făgăraș care lovea prin gardul din fața tribunei în suporterii sibieni parcă dînd în cutii de carton, nu în oameni. Făgărășenii au văzut trei cartonașe galbene, și nu sibienii, cum se întîmplă cu echipele aflate în deplasare.

Personal consider că cel puțin un cartonaș galben trebuia transformat în roșu. Arbitrul a făcut tot ce omenește a fost posibil. Cred că dacă în Făgăraș era un elicopter cu care să se poată salva, atunci ar fi arbitrat cu mai mult curaj. Nu pot spune că a favorizat echipa gazdă ; în atmosfera meciului a fost neașteptat de imparțial. Mă întreb : De ce aceste fapte pe un teren de fotbal sau în afara lui ? Și pînă cînd ?"

Am vorbit de atîtea ori despre atrocitățile care se petrec în diviziile B și C de fotbal, încît mi-s-a uscat gura. Probabil că federația n-a fost destul de aprigă față de aceste fenomene și că este cazul ca pe viitor să tate în carne vie.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 6106. Tiparul : Combinatului Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamente la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și institutii. 40 240

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVIII Nr. 865 — Sîmbătă 4 mai 1974 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDA săptămînală

PASIUNE, CREAȚIE, DĂRUIRE

Ritmurile dezvoltării societății contemporane sînt strîns legate de progresele înregistrate în știință și tehnică. A deține o prioritate într-unul din aceste domenii constituie o victorie în marea luptă pentru progres, civilizație și bunăstare ; a rămîne în urmă, a trebui să consumi doar din cuceririle inteligenței altora, înseamnă nu numai un deficit moral, ci, în primul rînd, un tribut greu plătit pentru a intra în posesia realizărilor de ultimă oră pe plan științific și tehnic, fără de care viața modernă nu poate fi concepută.

În țara noastră, în anii orînduirii socialiste și, în mod deosebit, în perioada care a urmat celui de-al IX-lea Congres al partidului, cercetarea științifică și tehnică a luat o amploare nemaiîntîlnită, înfăptuirile dobîndite cucerind atestarea în numeroase domenii ale economiei naționale și bucurîndu-se de stimă și prețuire în cercurile de specialitate de peste hotare. Desigur, oameni de știință proeminenți, învățați cu renume internațional, poporul nostru a avut și în trecut. Socialismul a creat, însă, acea ambianță care a făcut posibil un mare avînt al dezvoltării științei prin crearea unor condiții de lucru cum cercetătorii noștri n-au putut cunoaște niciodată în trecut. Institute specializate, înzestrate cu mijloacele cele mai moderne, în care lucrează zeci de mii de cercetători, laboratoare universitare bine utilate aduc o contribuție din ce în ce mai mare la soluționarea problemelor legate de dezvoltarea economică și socială, în ritm intens, a patriei noastre.

Recent s-a desfășurat ședința plenară a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, prilej de trecere în revistă a realizărilor obținute, dar, mai ales, a problemelor care mai trebuie rezolvate pentru ca oamenii de știință să aducă o contribuție tot mai însemnată la înfăptuirea programului de dezvoltare a țării. Nu vom stărui aici asupra ansamblului de măsuri pe care și le-au propus participanții la această plenară ; ele vizează numeroase aspecte ale îmbunătățirii ciclului cercetare-proiectare-producție, ale antrenării cadrelor didactice din învățămîntul superior în activitatea de cercetare, ale pregătirii viitoarelor cadre de cercetători, astăzi studenți pe băncile universităților ; s-au ridicat probleme legate de mai buna, mai moderna înzestrare a institutelor și toate au fost raportate la eficiența cercetării pentru economia națională. Evident, ideile dezbătute în acest important for al cercetătorilor științifici vor avea efecte dintre cele mai pozitive în viitorul cel mai apropiat.

Prezența în mijlocul oamenilor de știință a secretarului general al partidului a dat naștere, ca de obicei în asemenea împrejurări, unui dialog deosebit de rodnic, generator de idei-forță. Căci idee-forță este, ca să dăm un exemplu, definirea acțiunii de cercetare științifică prin „pasiune, dăruire completă, gîndire creatoare, imaginație, efort", calități ce nu sînt și, probabil, n-ar putea fi înscrise în statutul cercetării, dar în afara cărora omul de știință, cercetătorul devine „un funcționar care se mărginește să aibă o hîrtie și să o semneze".

Idee-forță este și precizarea scopului căruia trebuie să-i răspundă cercetarea științifică, și anume necesităților societății românești, care se găsește într-o etapă a dezvoltării sale rapide. „Dorim să lichidăm cît mai repede rămînerea în urmă de la care am pornit — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu —, să ridicăm nivelul general de dezvoltare a țării noastre, din punct de vedere material și spiritual, dar mai cu seamă din punct de vedere al bazei materiale — să ajungem într-un timp cît mai scurt la nivelul țărilor dezvoltate. Aceasta nu se poate realiza însă fără a așeza la temelia a tot ceea ce înfăptuim, cele mai noi cuceriri ale științei și tehnologiei contemporane".

Pasiune și creație și dăruire puse în slujba realizării unui puternic avînt al forțelor de producție, al societății noastre socialiste, în ansamblu, sînt calități de care orice om de știință, orice cercetător se va considera mîndru să și le dispute și să i se recunoască.

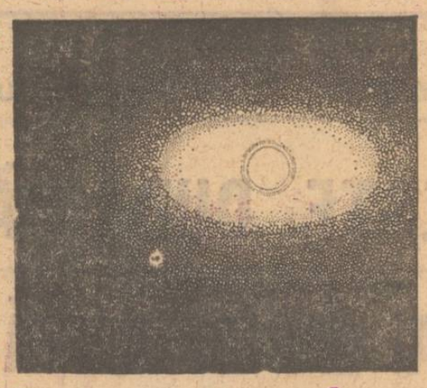

ÎN NUMĂRUL URMĂTOR UN RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA:

De ce este cerul negru noaptea?

ADEVĂR ȘI LEGENDĂ

E LUNG PĂMÎNTUL? SAU E ÎNTINS CA O FARFURIE?

În urmă cu cîțiva ani, o prestigioasă revistă științifică a prelucrat la ordinator datele astrologice ale cîtorva persoane „interesante". Rezultatul a fost tulburător. Inteligenta creatură artificială a prezis, după un program alcătuit în cea mai bună tradiție astrologică, pe baza textelor și „experienței" seculare a unor vestiți cititori în stele, că unul dintre cei anchetați va duce o viață tihnită și că va fi înclinat spre meditație, iar după treizeci de ani va ajunge episcop. Altul urma să se dedice agriculturii și vieții în mijlocul naturii, fiind iubitor de ființe mici și neajutorate. Un altul trebuia să ajungă un producător întreprid și dedicat operelor sociale. Foarte frumos ! Numai că, cel dintîi fusese un gangster notoriu, condamnat pentru omucidere și a fost executat pe scaunul electric ! Cel de al doilea așteptă în camera comandanților la pedeapsa capitală, pentru fapte asemănătoare, iar cel din urmă, după un debut promițător într-o ramură foarte abstractă a matematicii, avusese o comoție, în urma căreia se retrăsese din lume.

Relatarea, strict autentică, de mai sus, privește multimea adepților de „afaceri în stele", cum a fost denumită prospera industrie a prezicătorilor de tot felul. Există un fel de predispoziție a oamenilor neajutorați, o compensație bovarică a nemulțumirilor din societatea de consum, care favorizează micul obscurantism al horoscoapelor. Cu atît mai șocantă devine propensiunea către anti-știință a unor publiciști cu oarecare audiență. Procesul de formare a unei conștiințe planetare și depășirea europocentrismului, respectul pentru marile tradiții culturale din Asia sau America Latină i-a condus la exaltarea doctrinelor ezoterice și a practicilor magice. Un adevărat val de „inspirați" a împînzit Occidentul contemporan, adepți ai celor mai variate secte. Mai mult, așa cum au demonstrat Pauwels și Bergier în celebra lor carte *Le Matin des magiciens*, credințele magice au constituit filozofia de casă a multor catastrofe istorice. Pare de necrezut, dar profesorul Horbiger, autorul teoriei privitoare la gheața eternă, cunoaște încă numeroși adepți, răspîndiți pe mai multe continente. În esență, el credea că istoria noastră geologică are patru epoci, în funcție de cele patru luni care au căzut pe pămînt, într-un fel de ciclu cosmic. Din adîncurile universului, o imensă masă de gheață se apropie de pămînt și apoi se prăbușește, acoperindu-l sub crustă, în formă de inel. De asemenea, în funcție de apropierea lunii se schimbă și dimensiunile plantelor și animalelor, deoarece se știe că mărimea lor este în strînsă legătură cu gravitația. Înaintea catastrofei se produce o mutație spre gigantism. Apar plante și animale uriașe, pînă la treizeci de metri. Noi ne-am afla, chipurile, acum, în preajma căderii celei de a patra luni, satelitul natural al pămîntului s-ar apropia tot mai mult și ar trebui (!?) să ne așteptăm la cataclisme biologice. În timpul războiului, fizicianul Heinz Fisher a făcut experiențe cu radarul, pentru a demonstra că trăim de fapt în interiorul planetei, ca într-un clopot scobit sub o masă infinită de piatră.

Da, este incredibil ! Trișeria fără margini a unor asemenea teorii ce încearcă

Radu IONESCU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

MEMORIA CALCULATORULUI

• Activitatea uzinei transcrisă în fișiere magnetice • Optimizarea transporturilor petroliere pe calea ferată

Existența pe lîngă un institut de învățămînt superior — Academia de Studii Economice — a unui ordinator din generația a III-a (bazat pe circuite integrate) și a altor echipamente moderne de calcul corespunde unei cerințe de mare actualitate a economiei noastre : îmbinarea dintre practica economică productivă, cercetarea științifică și procesul didactic. În laboratoarele Catedrei de cibernetică economică, specialiști din producție, alături de cercetători, cadre didactice și studenți lucrează la rezolvarea unei tematici izvorîte din necesitățile imediate și de perspectivă ale economiei naționale, atît la nivel macroeconomic cît și la nivelul unor unități din diferite ramuri.

Nu ne vom aventura în descrierea proceselor de elaborare a modelelor economico-matematice, a sistemelor de algoritme și programe. Esențial ni se pare că activitatea de cercetare științifică, bazată pe contracte economice cu diferite unități, furnizează procesului didactic un material bogat, viu și inedit. Se obțin astfel în paralel pe de o parte soluții de conducere și organizare cu un înalt grad de eficiență pentru numeroase unități economice, iar pe de altă parte o participare activă a studenților la rezolvarea, încă din anii facultății, a unor probleme concrete cu care se vor confrunta în viitor.

Dintre numeroasele preocupări ale cercetătorilor economiști să exemplificăm cu sistemul informatic pentru programarea și controlul producției, sistem experimentat și aplicat la unele întreprinderi ale Ministerului Industriei Chimice, dar care poate fi utilizat în general și în industria prelucrătoare.

— Cu cît structura produselor este mai complicată sau numărul de variante este mai mare, ne spunea ing. Const. Bilciu, directorul adjunct al laboratoarelor Catedrei de cibernetică, **cu atît dirijarea procesului tehnologic devine mai dificilă. Metodele clasice de programare a producției — cine, cît, cînd și unde să producă — bazate pe in-**

Paul MARIAN

CONTINUARE ÎN PAG. ②

O imagine din sala calculatorului electronic a Catedrei de cibernetică economică.

CE E NOU ÎN GENETICĂ?

Convorbire cu prof. dr. Ioan MORARU
directorul Institutului de patologie medicală și generală

Într-o definiție plastică, genetica era numită știința codului vieții, acea știință care descifrează complicata schemă de organizare a oricărei ființe vii. A fost necesar să apară genetica moleculară pentru a deveni cu adevărat posibilă dezlegarea milioanelor de ecuații care ne compun organismul. Abia ea a făcut acea brешă în misterul care învăluie uriașul univers de mecanisme, responsabile de trăsăturile și caracterele noastre (inteligență, statură, abilitatea de a ne adapta mediului etc.), dar și de transmiterea lor în succesiunea de generații. Ce-au cîștigat medicina și biologia de pe urma acestor descoperiri?

— Beneficiile sînt inestimabile. Pe un plan mai general ele se pot evalua în cunoașterea mai riguroasă a ceea ce în trecut mai mult se intuia și anume faptul că omul nu numai că aparține biosferei, dar se supune în linii mari acelorași legi de evoluție și de acomodare la mediul înconjurător.

Din acest punct de vedere, sîntem astăzi în situația de a considera starea de sănătate ca un avantaj față de acțiunea unor factori de mediu și de dezavantaj față de aceștia, în cazurile de boală.

Organismul asimilează modificările din jurul său. Trăim cea mai uluitoare artificializare a mediului. Se vorbește chiar de o criză ecologică care ar putea amenința omenirea. Numai cunoscînd bine legile prin care organismul se adaptează și își asimilează în beneficiul său modificările mediului putem sta pînă unde să împingem această artificializare limitele în care putem transforma lumea. Genetica ne dă cheia pentru ca faptele omului — ucenicul vrăjitor descătușetor de forțe — să fie în folosul lui iar nu împotriva sa. Concluzia ce rezidă de aici este responsabilitatea geneticii față de sănătatea viitoarelor generații.

— Cum explică totuși genetica faptul că deși organismul reacționează permanent la factorii de mediu, în linii mari el rămîne mereu același ?

— Memoria genetică ereditară e conservatoare, ea se opune la acțiunea acelor fenomene care ar putea să ne transforme nu numai prea repede dar și din ceea ce sîntem în contrariul nostru. Așa se și explică de ce, în mare, omul de azi este, ca înfățișare, la fel cu cel de acum zeci de mii de ani.

— Știu că în Institutul de genetică s-au pus la punct unele metode prin care se poate anticipa starea de sănătate a unor generații de copii rezultați din părinți bolnavi de o boală ereditară.

— Elaborarea consultului genetic la populația din țara noastră e posibil să se realizeze la scara corespunzătoare rețelei sanitare. Consultul constă în folosirea unor teste specifice manifestării diverselor boli ereditare, teste ce se pot aplica curent.

— De fapt cum se procedează ?

— Se depistează, după cum spuneam, prin metode specifice — de altfel greu de descris aici — purtătorii de gene patologice posibil de a fi transmise urmașilor. Se elucidează nu numai șansa dar și indicele de probabilitate ca viitorul copil să facă boala. Se urmărește astfel, reducerea suferințelor unor oameni, alteori, a cazurilor unor copii handicapați. Ideal ar fi, desigur — și credem că pe măsură ce populația își va ridica nivelul cunoștințelor sale sanitare, lucrul să devină posibil — ca toți viitorii soți să devină înainte de contractarea căsătoriei beneficiarii nu numai ai unui consult, dar și ai unui sfat genetic.

Alte metode pe care le-am pus la punct ne permit să elucidăm din perioada intrauterină dacă copilul va avea de suferit în cazul cînd în timpul sarcinii mama a consumat unele medicamente.

— Medicamente nocive, evident.

— Granița între bun și nociv, așa cum au dovedit experiențele, este greu de dovedit. Substanțe care se asociază în mintea oamenilor cu un efect pozitiv, vitaminele spre exemplu, pot fi și ele dăunătoare uneori. Faptul e cu atît mai demn de reținut, acum, cînd sîntem în perioada unei mode și a unei deprinderi foarte nesănătoase cum este cea a automedicației.

Ioana PĂTRAȘCU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

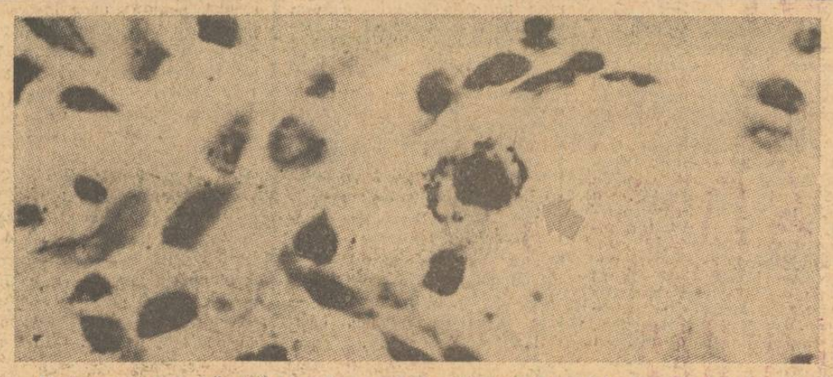

Foetoproteina a apărut în urmă cu 400 de milioane de ani la toate vertebratele, dar a fost descoperită recent, interesînd pe cercetători, pentru rolul său în apariția cancerului. Iată o celulă hepatică, „autoare" de foetoproteină.

O EXPERIENȚĂ NEOBIȘNUITĂ

de Mircea MALIȚA

Într-unul din laboratoarele noastre de învățămînt superior s-a realizat o experiență neobișnuită. Lucrurile mari sînt simple. O substanță organică de tipul zaharurilor a fost supusă la iradiere. Toată lumea știe că o iradiere intensă, cum ar fi razele X, produce modificări, care depind de doză. La urma urmei, sîntem obișnuiți cu radioscopii, ne tratăm cu „raze". De data aceasta substanța a fost iradiată cu o simplă lumină verde, care nu se absoarbe, în doze mici. Introdusă într-o reacție biologică (iarăși dăm peste o imagine ce nu e străină : creșterea drojdiei de bere într-un mediu de cultură) s-a constatat că substanța se comportă altfel decît atunci cînd este iradiată. Lumina verde produce modificări care nu se pot identifica pe cale fizică, prin aparate de măsură, ci pe cale biologică, în reacții. Propoziția nouă în analele cercetării este că pentru orice substanță și orice tip de iradiere din domeniul vizibil, efectele depind de timpul de iradiere, care trebuie să fie multiplu, să spunem, de 5 secunde. Iradierea unei molecule organice cu lumină timp de 10 secunde are efect, dar timp de 12 secunde nu are. Tranziția fizică care se produce este de un tip necunoscut, dar poate fi evidențiată prin reacțiile biologice, cum sînt cele enzimatice. Ce înseamnă aceasta ? În primul rînd o nouă stare fizică nedescrisă este indusă printr-o interacțiune nouă. Stările produse de iradieri clasice au apoi timp de viață scurt ; în cazul de față se obțin stări cu viață lungă. În sfîrșit, experiența scoate în relief posibilitatea utilizării reacțiilor biologice ca metodă de măsură fizică. În rîndul savanților fenomenul a părut atît de nou încît experiența a fost primită cu neîncredere. Se cere repetarea în trei locuri a unei experiențe, ca ea să fie omologată și să-și facă loc în știință. Nu mult timp după efectuarea ei la București, Universitatea engleză din Sussex, Departamentul de biologie cuantică din Tennessee și laboratoarele Richards din Detroit (S.U.A.) au repetat-o.

Autorul ei, cercetătorul român Sorin Comorosan conduce în prezent un program vast experimental la Departamentul de biochimie al I.M.F. București, în cooperare cu instituții străine de mare autoritate, pentru punerea în valoare a fenomenului. Conferințele și seminariile sale în mari centre au făcut cinste științei românești și a acelui element de îndrăzneală, imaginație și trudă perseverentă fără care n-ar exista știință.

Mă opresc numai la una din numeroasele implicații ale experienței Comorosan. Pînă acum drumul bătut a

CONTINUARE ÎN PAG. ②

SURSE DE ENERGIE NEPOLUANTĂ (II)

ENERGIA GEOTERMICĂ

• Mari rezerve geotermice în țara noastră • 40% din populația Islandei folosește energia geotermică • Deșerturile, geotermia și oazele • La fiecare 33 de metri un grad cîștigat • Hidrofracturarea — o metodă eficientă de utilizarea energiei geotermice • 200—280 m.c. apă curată pe secundă.

de prof. dr. docent Irimie STAICU
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

Din categoria resurselor energetice inepuizabile și nepoluante face parte și energia termică a pămîntului, sau, cu un termen mai uzitat, geotermia. Mult timp nebăgată în seamă, această energie a intrat în competiția resurselor cu o istorie îndelungată, dar cu prea puține aplicații. Singurele utilizări, cîteva băi termale, cîteva centrale electrice și atît. Dar, nevoiți să caute noi resurse pentru foamea industriei, oamenii sînt gata să înțeleagă nevoia de a o folosi și să încerce efectiv să o folosească.

Energia geotermică, deci sub formă de căldură care apare în anumite zone la suprafața Pămîntului, își are originea în centrosferă. Lava din centrosferă se îndreaptă spre suprafață și prin fisurile care există în masa solidă a scoarței terestre ajunge pînă aproape de suprafața Pămîntului. Energia calorică a lavei este transmisă apelor subterane care apar la suprafață sub formă de izvoare calde sau sub formă de vapori de apă în amestec cu apă sau cu gaze. Sînt anumite zone pe glob unde s-au identificat surse naturale de energie geotermică, locuri descoperite mai ales cu prilejul sondajelor pentru găsirea zăcămintelor de petrol și gaze. Sursele de energie geotermică nu sînt limitate, ele se găsesc aproape pretutindeni.

Prima folosire pe scară mai mare a energiei geotermice s-a înregistrat în Italia la Larderello încă de la începutul secolului XX, unde s-a construit o uzină electrică de cîteva sute de wați. După aceea, s-au construit uzinele electrice cu sursă geotermică în Japonia, Mexic, Noua Zeelandă, S. U. A., U.R.S.S., Islanda, Turcia. Toate aceste uzine, încă din 1970, produceau împreună mai mult de o mie de megawați. Numai în Statele Unite s-a calculat că energia electrică obținută din cea geotermică va fi de 132 000 MW în anul 1985 și de 395 000 MW în anul 2 000. Argumentele ecologice sînt lesne de înțeles. Există și argumente economice ? Să vedem :

Energia electrică obținută cu vapori uscați din sursele geotermice este cu 60% mai ieftină decît cea obținută cu combustibil obișnuit : cărbuni, gaze

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Unsprezece personalități răspund la întrebarea:

CARE ESTE, DUPĂ PĂREREA DVS., CEA MAI IMPORTANTĂ DESCOPERIRE ȘTIINȚIFICĂ A SECOLULUI XX?

Acad. MIRON NICOLESCU:

Aș numi trei

„Energia nucleară, algebra abstractă (care transformă matematica dintr-o știință a cantității într-o știință a relațiilor și structurilor) și laserele".

Acad. EUGEN BĂDĂRĂU:

Fără îndoială, energia nucleară

„Fără îndoială, energia nucleară".

Acad. AUREL BELEȘ:

M-aș gîndi la antibiotice

„Sînt foarte multe descoperiri științifice interesante în fiecare domeniu, multe spectaculoase, unele mari cu efecte favorabile dar și unele cu efecte defavorabile. Se poate vorbi despre ele săptămîni întregi. Dar cred că pentru a discerne pe cea mai sau pe cele mai importante, trebuie să optăm pentru un criteriu. După părerea mea acesta este în ce măsură sau cîți beneficiază de descoperirea respectivă. Și în acest sens aș numi descoperirile legate de combaterea bolilor cu răspîndire foarte mare și m-aș gîndi la **antibiotice** care au permis să fie învinse infecții, boli considerate pînă atunci adevărate flagele ale omenirii. Și tot astfel, m-aș gîndi la problemele combustibilului care începe să lipsească și atunci apare ca importantă **fisiunea nucleară**, atît ca idee cît și ca posibilități, pentru că interesează întreaga omenire..."

Acad. ȘTEFAN MILCU:

În biologie, codul genetic

„În biologie, **codul genetic**. În fizică, **eliberarea energiei atomice**. În chimie, **polimerii**, desigur care au revoluționat toată industria textilă, care au creat înlocuitori de materiale — fibrele sintetice etc. Și a patra mare descoperire pe care nu aș putea s-o trec cu vederea e în medicină, **descoperirea micinelor**, deci antibioticele — care prin acțiunea lor ne-a permis să prelungim viața, învingînd boli, înainte de neînvins. Le-am numit pe aceste patru descoperiri pentru că mi se pare, că între toate, ele au influențat profund viața noastră de fiecare zi".

Acad. OCTAV ONICESCU:

Structura materiei

„Descoperirile asupra structurii materiei".

Prof. dr. docent PAVEL APOSTOL:

Trei invenții de mare importanță

„Aș considera trei invenții de mare importanță prin efectele de durată pe care le au, și anume: **tehnologia surselor de energie nucleară**, apoi **tehnologia de tratare automată a informației**, inclusiv holografia și, în al treilea rînd, **tehnologiile de manipulare genetică**".

Prof. dr. ION MANZATU:

Aș numi cibernetica

„Aș numi **cibernetica**, pentru că ea permite prelungirea nelimitată a forțelor creierului, dincolo de ceea ce mintea omenească putea să-și imagineze în urmă chiar cu numai două decenii. Prin ea, putem concepe sisteme întregi, pe baza legăturilor informaționale și de interacție... Printre marile descoperiri ale secolului XX e codul genetic. Deși fizician, sau poate tocmai de aceea, n-aș numi energia nucleară, pentru că sînt convins că există o cale mai simplă de a folosi energia nucleară, nu prin distrugerea nucleilor. O alta, de ordin social căreia i-as spune **omul echilibrului dinamic**, e înțelegerea faptului că omul astăzi și în continuare e conștient că nu va mai putea să trăiască într-o lume statică, nu va mai putea înțelege să se integreze maximal și optimal decît în permanent echilibru cu transformările din jur, pe care el le produce și în care trăiește".

Prof. dr. docent SOLOMON MARCUS:

Încep cu teoria relativității

„**Teoria relativității, descifrarea codului genetic, calculatorul electronic**".

Prof. dr. EDMOND NICOLAU:

Tot teoria relativității

„Cea mai importantă descoperire, după părerea mea, e **teoria relativității** a lui Einstein care ne-a dat o nouă dependență între spațiu și timp, iar ca urmare practică, echivalența dintre masă și energie. Din alt punct de vedere, consider ca foarte importantă și **teoria cuantelor**".

Prof. dr. docent CĂLIN POPOVICI:

După părerea mea, cele din astrofizică și genetică

„Cred că cele mai importante sînt descoperirile din **domeniul astrofiziciii** și cele din **domeniul geneticii**. În astrofizică, quasarii, pulsarii, radiația centimetrică izotropă și moleculele organice interstelare, (norii interstelari) importante atît pentru știința fundamentală a structurii materiei la nivelul nucleului cît și pentru concepția noastră generală despre Univers. Iar în domeniul geneticii, problema lămuririi codului genetic și a perspectivelor ce le deschide ca aplicații practice și ca înțelegere a vieții".

Prof. dr. docent VICTOR SĂHLEANU:

Eu nu m-aș referi numai la descoperiri

„Eu nu m-aș referi numai la descoperiri ci și la invenții și la ideile noi apărute. După părerea mea, unul dintre cele mai importante lucruri pe care le-a adus omul în secolul XX este complexul cibernetic, **teoria sistemelor și teoria informației**".

N.R. Revista „Magazin" a întreprins această anchetă pe care o vom continua, probabil, și cu alte personalități, pentru că dorim să consacrăm un serial de „dosare științifice" celor mai importante descoperiri ale veacului nostru.

O experiență neobișnuită

URMARE DIN PAG. 1

dus de la fizică la biologie. Fizica a produs aparate pentru cercetarea naturii și a vieții. Cu microscopul optic poți să extinzi percepția umană pînă la un anumit prag. Dacă folosești electronii, pe un alt principiu, poți să vezi mai mult dar nu mai mult decît lungimea undei utilizate. Care este ideea lui S. Comorosan? Fizica a creat aparate din ce în ce mai complexe, cu praguri de sensibilitate din ce în ce mai mari, dar oricît ar fi de evoluată, tehnica impune limite. Există ceva mai perfect decît orice mașină? Da, e structura biologică. Să punem deci celulele, în acest capitol nou de știință să joace rolul unor aparate de măsură. Pînă acum s-a făcut biologie cu ajutorul fizicii, să facem și fizică cu ajutorul biologiei.

Marile întruniri de biologie matematică (căci S. Comorosan, aderent la teoria sistemelor, este călăuzit în cercetări de viziuni teoretice noi) au discutat valoarea experimentului pentru limitele fizicii cuantice de a explica, în ținuta ei existentă, interacțiunile de tip complex din natură. Devenit editor asociat al celei mai mari reviste internaționale de biologie matematică, tînărul savant român este un animator pasionat al unei ramuri noi de preocupări în lume. Experiența sa neobișnuită are lecții mari pentru multe discipline, mergînd pînă la filozofia cunoașterii.

Mircea MALIȚA

CE E NOU ÎN GENETICĂ?

URMARE DIN PAG 1

— Se poate deci afirma că medicina va putea fi în curînd capabilă să vehiculeze un termen impropriu pînă nu de mult bolilor ereditare, considerate o fatalitate: prevenirea lor.

— Profilaxia acestor maladii va fi posibilă deocamdată pe două căi: valorificarea consultului genetic, dar și îndepărtarea din mediu a acelor agenți chimici și fizici care prin procesul mutațiilor refac în permanență rezervorul natural de gene patologice.

— Nu este singurul vis romantic al medicinii, pe cale de a deveni realitate.

— Genetica transpune în prezent în practică un gînd și mai îndrăzneț: chirurgia genelor. Înlocuirea genelor patologice cu altele sănătoase. În laboratorul de genetică moleculară se dezvoltă studii privind tehnicile de terapie genică, de inserție a unor gene normale la purtătorii de gene patologice. Experimentele pe culturi de celule sînt în curs și ele poate ne vor da mijloace de tratament al unor boli, mai rapide și mai eficace.

— Este și cazul cancerului?

— Cercetările noastre graviteză deocamdată în domeniul biologiei celulei canceroase. Cu alte cuvinte, studiem modificările la nivelul structurii și numărului de cromozomi — particulele purtătoare de informație genetică — în diverse tumori maligne umane: cancere ovariene, boli de singe etc. Experiențele au stabilit un raport direct proporțional între structura și numărul de cromozomi și gradul de malignitate. Totodată, s-a precizat cu oarecare aproximație și momentul apariției cromozomilor care poartă pecetea bolii respective. Este o perspectivă din care poate fi abordată cunoașterea gradului de evoluție a acestei boli și a mecanismului factorilor ce generează tumora.

Totodată, laboratorul de imunogenetică a reușit să obțină experimental, pe animale, dovezi de apărare a organismului față de tumoră, cu ajutorul unor celule transferate din timusul — organ cu rol central de apărare — unor organisme sănătoase.

Desigur, pe harta genetică umană sînt încă multe pete albe. Depinde de efortul tuturor oamenilor de știință ca aceste zone încă misterioase din orizontul organismului uman să fie cît mai repede decodificate și stăpînite.

Ioana PĂTRAȘCU

MEMORIA CALCULATORULUI

URMARE DIN PAG 1

tervenția rapidă a conducătorului de întreprindere devin pe zi ce trece tot mai puțin corespunzătoare. Elaborarea unor modele economico-matematice care conțin cît mai mult realități ale întreprinderilor, pentru obținerea unor soluții-program de producție operative și optime este calea ieșirii din acest impas.

Soluțiile obținute au fost prezentate sub forma unor programe de producție zilnică, pe grupe de mașini, ateliere, secții, elaborîndu-se totodată și grafice centralizate pentru uzul conducerii uzinei. Normele și consumurile de materiale sînt înregistrate și ținute la zi pe fișiere (magnetice), fișiere ce reprezintă o adevărată „memorie a uzinei".

Optimizarea croirii este o altă temă în care cibernetica economică a intervenit cu succes. Despre ce este vorba? Despre găsirea unor rețete de croire care să dea un rest neutilizabil (deșeu) sau chiar utilizabil, cît mai redus. În timp ce metodele cunoscute pînă în prezent atît în țară cît și peste hotare asigurau doar rezolvarea unor probleme cu caracter particular, sistemul elaborat de cercetătorii Centrului de calcul bucureștean rezolvă optim această problemă pentru toate sectoarele industriale, indiferent de condițiile tehnologice de tăiere. Pentru rezolvare este suficient să se dea dimensiunile planșelor și piesele, precum și sarcinile de plan. Rezolvarea este complet automatizată, programul creînd, selectînd și combinînd rețetele.

La fel de eficient și-au adus contribuția ciberneticienii de la Academia de Studii Economice la optimizarea transportului de produse petroliere pe calea ferată, la organizarea și conducerea lucrărilor de revizie generală a unor instalații, la optimizarea amestecurilor realizate în industria chimică, petrolieră, alimentară, la planificarea necesarului de materii prime și materiale pentru producție etc.

Un important domeniu de cercetare este și elaborarea de modele de prognoză a creșterii economice pe termen lung. De exemplu, în fază de elaborare se găsește un sistem de modele de prognoză și planificare regională a dezvoltării social-economice a bazinului Mureșului. În ce privește optimizarea investițiilor, preocupările cercetătorilor s-au îndreptat spre determinarea variantelor optime de dezvoltare a unor ramuri industriale. În colaborare cu Ministerul Industriei Chimice, de pildă, s-a determinat modul optim de utilizare a fondului de investiții alocat dezvoltării sectorului de îngrășăminte chimice. S-a pus astfel în evidență posibilitatea realizării unor economii la cheltuielile de investiție de mai multe sute de milioane lei față de soluțiile obținute prin metodele tradiționale.

Ne oprim aici cu enumerarea citorva dintre direcțiile concrete de acțiune ale calculului cibernetic în rezolvarea unor probleme ale economiei. Eficiența lor se măsoară în milioane și milioane de lei, economisite în diferite sectoare ale economiei. Dar și în crearea unor viitoare cadre de cercetători și practicieni capabili să participe cu competență la rezolvarea problemelor tot mai complexe ale conducerii economiei românești în viitorul apropiat.

Paul MARIAN

E LUNG PĂMÎNTUL? SAU E ÎNTINS CA O FARFURIE?

URMARE DIN PAG 1

punerea în circulație a cosmologiilor primitive din Asia, în care se recunosc eonii buddhismului sau legenda lumii subterane. Agarthi, escrocheria unui savantlic de berărie pare destinată unui ris copios. Cu toate acestea, am putut înregistra mai anii trecuți protestul unui adept olandez al pămîntului plat și întins ca o farfurie. Domnia sa era indignat de faptul că fotografiile transmise de sateliți și de cosmonauți au fost trucate pentru a fi probată vechea „prejudecată" a pămîntului rotund. Nu știu precis dacă vecinii săi au chemat doctorul la timp, dar este sigur că o atitudine atît de obstinată s-a bucurat de mare publicitate.

Domeniul cel mai ferit de aberații părea, cel puțin în ultimul timp, psihologia. Natura umană, supusă unor încercări teribile în istorie, avea privilegiul de a sta sub semnul marilor idealuri: libertatea și justiția socială. Iată însă că vine un cercetător cu autoritate, B. F. Skinner, și spune că mediul firesc de educație a omului este cușca de sticlă. Comportamentul trebuie supus unei tehnologii, cum se întîmplă cu toate procesele din jurul nostru. Încă o dată: autorul nu este un alienat, ci un psiholog și un pedagog reputat. În plus, el a aplicat sistemul de educație preconizat în cartea *Dincolo de libertate și demnitate* propriei sale fiice, a cărei fotografie în cușcă s-a publicat în toate revistele de mare tiraj din lume. Am putea spune: îl privește! Rămînă el cu teoria și cu clopotul de sticlă, iar noi cu libertatea! Ar fi însă prea simplu. Skinner cunoaște mulți adepți, iar Europa știe ce preț scump se plătește atunci cînd aberațiile cîștigă teren. Dar pedagogul acesta se numește umanist și dezvoltă teoretic ipotezele sale, într-un sistem impresionant prin multimea de fapte, toate menite să ia ochii neavenitului.

O antologie a prostiilor răsunătoare nu este numai un prilej amuzant, ci un apel pentru starea de veghe a spiritului. Mintea noastră este ezitantă și îndrăzneață în același timp. Sîntem capabili să formulăm cele mai cutezătoare întrebări, să urmărim sute de ani fenomenele care ne înconjoară, pentru a da un răspuns potrivit și să măsurăm, în același timp, limitele actuale ale cunoașterii. Omul nu cunoaște totul, dar știe cu bunul suprem, adevărul, îi poate aparține în cele din urmă. A te lăsa în plasa formulelor obscurantiste înseamnă cel puțin snobism și este mai ales abdicare în fața necunoscutului, iar uneori poate duce chiar la refuzul evidenței, în numele unei fantasme demne de foaia de observație a psihiatrului.

Radu IONESCU

Energia geotermică

URMARE DIN PAG 1

naturale etc. Este interesant de urmărit cercetările ce au precedat înființarea primei uzine geotermoelectrice din America Latină, în Mexic, la Cerro Prieto, localitate ce se găsește la sud de capitală, în cîmpia deltei riului Colorado, în mijlocul deșertului Mohova. S-au făcut cercetări preliminare pentru determinarea zonei geotermice prin observații de suprafață și anume identificarea izvoarelor termale, gheizerii, vulcanii noroioși etc. În urma acestor studii s-a tras concluzia că în această zonă sînt surse mari de energie geotermică după care au urmat cercetările geologice, geofizice și geochimice cu identificarea zonelor cu fisuri, s-au făcut măsurători gravimetrice, magnetometrice, termometrice, seismice, s-au analizat apele și gazele. S-a cercetat foarte atent și probele de material obținute în timpul forării stabilindu-se structura geologică a stratelor din adîncime. S-a ajuns pînă la roca de granit la adîncimea de 2 500 m, care are numeroase fisuri principale și secundare prin care ies gaze magmatice. Deasupra rocii de granit sînt depozite aluviale ale riului Colorado în structuri alternante de gresii și șisturi, fiecare cu o grosime în jur de 70 m, saturate cu apă supraîncălzită sub un imens capac de 700 m grosime de argilă plastică ce ține blocată apa încălzită. Sondarea pînă la straturile alternante de gresii și șisturi s-a făcut în acest caz ca la sondele de petrol, cu țevi de diametre din ce în ce mai mici pe măsură ce sondajul se adîncea, pînă la 1 400 m. În afară de zona de la Cerro Prieto, mai sînt în Mexic încă 120 localități cu surse de energie geotermică.

Este cunoscut că, în medie, temperatura Pămîntului crește cu 1°C la fiecare 33 m, astfel că la cele mai mari adîncimi forate pînă în prezent 7—8 000 m, temperatura este în jur de 250°C. Introducînd prin tuburi apă de la suprafață pînă la aceste adîncimi se obțin aburi ce ajung la suprafață prin alte tuburi și care sînt folosiți pentru termocentrale clasice. Se pot utiliza explozii nucleare subterane care adaugă la energia geotermică, propria energie termică degajată și care se acumulează în rocile fracturate. În acest fel utilizarea energiei geotermice devine posibilă în principiu în orice zonă a globului pămîntesc.

De curînd, s-au făcut încercări reușite de a se ajunge la energia geotermică din adîncimea Pămîntului prin așa-numita metodă de hidrofracturare. Se introduce apă prin pompare sub presiune într-o sondă care a atins o rocă rezistentă, cum ar fi granitul și apa pătrunde prin crăpăturile acestor roci și le adîncește pînă se ajunge la o temperatură utilizabilă. Această metodă este larg folosită în extracția de petrol pentru a mări permeabilitatea rocilor sedimentare ce acoperă zăcămintele de petrol. S-a reușit în nordul statului New Mexico din S.U.A. să se pătrundă în roca rezistentă de granit pînă la adîncimea de 780 m și sînt proiecte pentru a pătrunde, folosind această metodă a hidrofracturării, tot în această zonă, pînă la 1,5—1,8 km. Apa ce se introduce în adîncime pentru prefacerea în vapori, poate fi și apa sărată de ocean și de mare. Ea poate constitui sursă pentru vapori și în deșerturi. Este stabilit că 40% din deșerturi sînt învecinate cu oceane și mări cum ar fi Africa — Deșertul Libiei, Arabiei, Nubiei, Namib etc., Australia — Marele Deșert, America de Nord — Deșertul Mohova și altele.

Energia geotermică poate fi folosită cu mult succes pentru desalinizarea apei, în vederea utilizării ei la irigație sau ca apă potabilă și în deșerturi se pot forma numeroase oaze. Încă din 1970 la Cerro Prieto s-a obținut din apa sărată cîte 140 tone apă desalinizată pe zi, iar rezervele de energie geotermică din Imperial Valley-California S.U.A. sînt suficiente pentru a produce 200—280 m.c. pe secundă apă desalinizată și 20 000 M.W. putere electrică.

Energia geotermică a apelor subterane la temperaturi mai mici, sub formă de apă caldă este folosită pentru încălzirea clădirilor, producerea frigului artificial, desalinizare, băi, sere etc. În U.R.S.S. încă din 1970 energia geotermică a fost larg folosită reprezentînd o economie de combustibil de 15 milioane-tone echivalent combustibil convențional, iar pînă în 1980 este planificat să crească de zece ori. S-a calculat că în U.R.S.S. se găsesc surse termale pe 50—60% din întreg teritoriul și care sînt economic exploatabile cu o valoare egală cu rezervele de cărbune, țiței și turbă ale întregii Uniuni. În Islanda, încă din 1970, 40% din locuitori au casele încălzite cu apă caldă provenită din izvoare naturale calde, iar în cursul acestei decade 60—70% din întreaga populație va folosi pentru încălzire energia geotermică.

Sînt și la noi izvoare de apă caldă la Buziaș, Calacea — jud. Timiș, Moneasa — jud. Arad, Oradea — jud. Bihor și în alte localități din partea de vest a țării. S-au evaluat rezerve de apă termală de 76 milioane m.c. anual în zona Crișului Repede — Valea Jerului. Izvoarele termale din zona Oradea Tobolin cu temperatura de 80—90°C și cu presiunea de 15 Atm sînt folosite pentru încălzirea apartamentelor, unui dispensar, unei sere, a străndului din Parcul Muncitoresc.

Este de presupus că în zona de vest a țării sînt rezerve foarte mai de energie geotermică, la adîncimi nu prea mari, care explorate și exploatate vor permite să se facă mari economii la combustibil convențional, iar sondajele care se fac pentru petrol și care pot atinge adîncimi foarte mari, de 6 000—10 000 m, vor scoate la iveală în țara noastră alte numeroase surse de energie termică. Iată numai cîteva argumente privind necesitatea și utilitatea folosirii acestei surse de energie inepuizabilă, nepoluantă și foarte ieftină.

Irimie STAICU

• DE CE? • DE CE? • DE CE? •

„VALUL UCIGAȘ"

• Un val din 300 000 este potențial distrugător • S-a dovedit că o imagine din folclorul marin nu este o legendă... • Peripețiile navei Bencruachan

ÎNCHIPUIȚI-VĂ o clădire înaltă cu zece etaje, lată de sute de metri, năpustindu-se cu viteză asupra dv.! Imaginea — un val înfricoșător de înalt și de puternic, spulberînd totul în calea sa — apare adesea în folclorul marin. Dar, după cum scrie săptămînalul londonez „Sunday Times", în ultimul an s-a confirmat faptul că, departe de a fi doar o legendă, „valul ucigaș" există în realitate și este vinovat pentru dispariția unor nave care nu au mai lăsat în urma lor nici un semn!

IMEDIAT după cel de-al doilea război mondial, un ofițer de pe crucișătorul britanic „Birmingham" a povestit despre întîlnirea sa cu un val gigant. El se afla pe punte, la o înălțime de circa 20 de metri de la nivelul apei, cînd valul a izbit cu violență nava. Ofițerul a fost aruncat și s-a trezit înotînd, pe punte într-o apă de aproape jumătate metru înălțime. Cînd apa s-a scurs ofițerul a constatat că marea era, de fapt, destul de calmă! S-a considerat că povestitorul a exagerat foarte mult... După cum tot relatări mult exagerate au fost considerate și alte întîmplări similare, despre care au amintit, în decursul anilor, diferiți oameni ai mărilor.

DAR IATĂ că în cursul anului trecut au fost semnalate două accidente maritime care erau să se încheie cu catastrofe datorită unor „valuri ucigașe"! În primul dintre ele, a fost implicată nava „Bencruachan" de 12 000 tone, la 75 mile sud de Durban. Era în mai 1973, pe o vreme moderată. Brusc, vasul — care înainta cu o viteză de 20 de noduri — a fost lovit de un val gigant care i-a provocat avarii foarte importante. Partea din față i-a fost deformată de izbitură și, în cîteva locuri, a fost găurită. Chila vasului a fost îndoită în formă de U. Echipamentul de pe punte a fost aproape distrus. Din fericire, cu ajutorul altor nave chemate în ajutor, Bencruachan a fost salvat, fiind remorcat pînă în cel mai apropiat port. După trei luni, în aceeași regiune, „Neptun Sapphire", un vas la fel de mare ca și „Bencruachan", a întîlnit un val-monstru, pierzînd, în timpul coliziunii, o întreagă secțiune a prorei!

VALURILE se desfășoară potrivit unor tipare. Unul din 23 este de două ori mai mare decît înălțimea medie a celorlalte valuri. O dată la 1175 de valuri, unul este mai mare de trei ori decît înălțimea medie a celorlalte iar un val din 300.000 este un „ucigaș" potențial! „Sunday Times" citează un articol publicat de revista companiei „Ocean Steam", una din cele mai mari din Anglia, în care se exprimă opinia că asemenea monștri marini explică pierderea fără nici o urmă, în fiecare an, a șase sau șapte nave în zona „Roaring Forties" din sudul Africii de sud, unde curentul Agulhas generează în anumite perioade valuri extrem de puternice. Dar valuri-monștri au fost semnalate și în alte regiuni, în Atlanticul de nord și în Pacific.

APARIȚIA lor nu mai este considerată acum numai ca un rod al fanteziei și unele companii de navigație au început să se preocupe de modul în care trebuie să se comporte marinarii în cazul întîlnirii cu un val-ucigaș. „Ocean Steam" — relatează „Sunday Times" — a transmis deja echipajelor sale o serie de noi indicații privind navigația în zona Roaring Forties și a reacției în cazul unor întîlniri atît de nedorite...

AVENTURILE ȘTIINȚEI

EREZIILE UNUI „NĂSCOCITOR"

• Primele 47 de ore ale becului electric • Greșeala academicianului Bugeau • „Infernala scornitură" vorbitoare • Curajul de a constata că ai descoperit •

Episcopul Vincent, păcătuise la fel ca Toma-necredinciosul. Cercetase „flașneta" cu atenție, de la distanță, tușise de cîteva ori, apoi începuse să spună în latinește, cît putea de repede, un text imposibil de repetat. Dar „monstruosul aparat" reluă textul întocmai. Se născuse fonograful. Vina episcopului nu era nici așa de mare, nici așa de gravă dacă o comparăm cu cea a academicianului Bugeau care, în ședința Academiei Franceze, unde se făcea o demonstrație cu același aparat, sărise indignat în picioare, strigînd: „E curată șarlatanie. Să nu-și închipuie domnul acesta că vom îngădui unui ventrilog să ne păcălească..." Și astfel a scăpat Bugeau de anonimat, prin prostia pe care o rostise în fața unei mari descoperiri...

Înainte cu un secol, cînd Franklin descoperise paratrăznetul, reușind să aducă electricitatea pe pămînt, din cine știe ce pornire ciudată, regele George al III-lea al Angliei hotărîse ca virfurile paratrăznetelor instalate la Kew Palace să nu fie ascuțite, așa cum spunea „americanul", ci rotunde. Regele se făcuse bineînțeles de ris și un pamfletist amplificase ridicolul regal: *„Cînd tu mărite George la adăpost te-ai vrea / Și chiar din paratrăznet, ții virful a-l tăia / Poporul nu te-aprobă și nu e mai unit / Franklin isteț, alege-o mai înțeleaptă cale / Și n-are a se teme de fulgerele tale / El ține cu tărie, oțelul ascuțit".* În acest fel o mare descoperire provoca o „les majestate".

Cînd Tom Edison oferea lumii fonograful, îl făcea pe un înalt prelat să păcătuiască și scandaliza un academician. Cine era Franklin? Un savant, de renume, cu un prestigiu consolidat. Cine era Edison? Un „născocitor" alungat din școală înainte de a termina patru clase primare, însoțit de o scrisoare veninoasă adresată tatălui, de director: *„Băiatul dumitale e prost, și leneș, rău și obraznic... Ar fi bine să-l trimiți să pască porcii deoarece cred că n-are să iasă nimic din el".*

Și totuși, omul acesta a reușit, într-o competiție cu cercetători și savanți eruditi să ofere lumii cîteva dintre cele mai valoroase invenții. Pentru că, dintr-un punct de vedere știința este tehnică sistematizată și sub acest aspect Edison a fost un om de știință inegalabil.

În octombrie 1879, la Memlo-Park, inginerii, tehnicienii și o parte din muncitorii din atelierele „Edison" stăteau nedormiți de două zile în jurul unei noi minuni: *„Oamenii din ateliere se strînseseră în jurul vrăjitorului... Inginerii și muncitorii priveau laolaltă ca amuțiți, globul de sticlă orbitor. Rămăseseră astfel, timp de 5 ore. Becul nu se stinsese. Edison, la rîndul său îi privea cu încordare. Se lăsase o tăcere de mormînt, de parcă fiecare se temea să nu stingă „farmecul" luminos dacă va sufla o singură șoaptă. Mai rămaseră în tăcere încă zece ore, apoi cincisprezece. Frunțile începuseră să transpire de atîta încordare. Trecuseră douăzeci și patru de ore. În zori, nimeni nu se mișcase... Încă șaptesprezece ore și, în sfîrșit, becul se stinsese. Arsese continuu patruzeci și șapte de ore... Apoi toți lucrătorii căzură într-un somn de plumb. Dormiră, patruzeci și opt de ore în șir"* (Edison — Barbu Apelevianu).

Cînd apăru, în ziarul „New York Herald", articolul despre noua victorie a inventatorului, redactorul șef se alarmă. Nu-l citise înainte și toată povestea i se părea o farsă de prost gust. Se grăbi să publice o dezmințire. Dar în noaptea Anului nou, șapte sute de becuri luminau feeric micul Memlo-Park. În cîțiva ani Edison cuceri cu „găselnițele" sale America, „debarcă" în Europa și fu „încoronat" la Paris la expoziția din 1889. Îl cunoscu pe inginerul Eiffel, pe marele Pasteur, primi „Legiunea de onoare" cu gradul de comandor. „Infernala scornitură" vorbitoare și mica pară luminoasă de sticlă erau doar două din exponatele marelui Tom — care ocupa cea mai mare parte a pavilionului american. Becurile iluminau întreaga expoziție pariziană. Nu reușiseră atîția cercetători și savanți cu înalte studii, nu reușise nici bunul prieten al inventatorului, eruditul fizician Anthony Wallace. „Nu e încă ceea ce ar trebui, nu mergi pe adevăratul drum" — îi spusese Edison... Drumul cel bun, îl găsise pînă la urmă el, reluînd de mii, de zeci de mii de ori experiențele, folosind diverse filamente: platină, iridiu, hîrtie, mucava, hîrtie îmbibată în gudron fiert, fire vulcanizate, celuloid, lemn de merișor, fire din scoarță de cocos, surcele de brad, de nuc, de lemn de trandafir, plută, cînepă... bumbac carbonizat. Și aici se oprise, reușind primul bec electric utilizabil din lume. O neînchipuită îndîrjire, o neasemuită putere de a relua totul de la capăt: o viață pilduitoare pentru ceea ce înseamnă credința în forța nemăsurată a geniului uman.

Gestul e simplu. Apeși pe comutator și se aprinde lumina: apeși pe un buton și glasul păstrat pe bandă se aude. Sîntem în secolul XX. Minunile vechi au devenit banale. De unde a început? De la zmeul lui Franklin? De la magneții căzuți din cer? Și ce a fost mica pară luminoasă? Aventura s-a terminat. Sau poate abia începe?.

Anton UNCU

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

ANTROPOLOGIE

DESCIFRÎND COMPORTAMENTUL OAMENILOR

Convorbire cu dr. Dardu NICOLĂESCU-PLOPŞOR

Nu tipul fizic influenţează cultura popoarelor şi nici particularităţile tipologice nu determină direcţia procesului istoric. Cultura antropologică este cea a cunoaşterii şi înţelegerii.

— Spuneaţi că „antropologia istorică în viitor va putea să indice jaloanele mari şi chiar principalele direcţii de urmat în cercetare pentru prevederea şi îndrumarea controlată, nominalizată în planurile de perspectivă naţionale, a dezvoltării biologice a omului, în care să se reflecte armonios evoluţia societăţii din care face parte, în acord cu ritmul şi direcţiile de dezvoltare ale economiei, ştiinţei şi culturii". Nu cumva exageraţi rolul acestei ştiinţe ?

— Motivaţia istorică este evidentă şi suficient de întemeiată pe fapte concludente. Dar înainte de a vă vorbi despre măcar una dintre ele, îngăduiţi-mi să citez şi eu la rîndu-mi un istoric antropolog — Bernardino del Bocca. El spunea că omul a ajuns să descătuşeze energii dintr-un atom, înainte de a dobîndi înţelepciunea de a-şi înţelege semenii şi de a înţelege să trăiască unii cu alţii. Dar cîte Niagare de atomi constituie creierul unui singur om ? ! Cîndva nu se va mai merge la şcoală pentru a învăţa o meserie, căci se constată că la terminarea şcolii, cele mai multe din cunoştinţele acumulate se dovedesc a fi depăşite de noile achiziţii ale ştiinţei şi tehnicii. În viitor se va merge la şcoală pentru ca tinerii să-şi formeze o cultură antropologică, cultură care să ducă la cunoaştere şi înţelegere între oameni.

— Dar nu cunoaşterea şi înţelegerea reprezintă în final esenţa oricărei ştiinţe ? De ce antropologia în special ?

— Pentru că prin cunoaşterea dezvoltării istorice a unor populaţii şi popoare poţi ajunge să înţelegi de ce fiecare se comportă într-un anumit fel, de ce te afli uneori în faţa unor reacţii, altfel şi la prima vedere de neînţeles. Doar printr-o asemenea cunoaştere se poate ajunge şi la un limbaj de înţelegere între popoare.

— Motivaţi.

— Plecînd de la ideea despre unitatea dintre organism şi mediu şi despre adaptabilitatea reciprocă a funcţiilor şi structurilor organismului, ajungem să admitem că ansamblul de caractere morfologice ale oricărei fiinţe vii şi deci şi ale omului, nu reprezintă numai conformaţia organismului ci şi comportarea lui. Tipul fizic, cum au arătat convingător antropologi de seamă cu vastă experienţă, nu el influenţează cultura popoarelor şi nici particularităţile tipologice nu determină direcţia procesului istoric. Conformaţia, în unitatea şi complexitatea organizării şi manifestării sale funcţionale şi structurale, reflectă întreaga istorie evolutivă comportamentală a speciei, cu particularităţi distincte pe care le adaugă dezvoltarea istorică a populaţiei şi cu unele accente proprii, caracteristice normei de reacţie comportamentală individuală, pe care o putem numi la om „personalitate comportamentală". Şi dacă există o unicitate, o individualitate biochimică, fiziologică, morfologică, psihologică şi comportamentală a fiecărui om, care în dezvoltarea lui ontogenetică în societate se manifestă ca o personalitate, şi dacă ţinem seama şi de raporturile dintre individ şi cultură şi dintre cultură şi personalitate (cultura fiind rezultatul unor procese istorice de dezvoltare), putem vorbi de o personalitate istorică. Cercetătorii trecutului îndepărtat s-au văzut nevoiţi să recunoască existenţa unor tradiţii culturale şi a unor „personalităţi culturale" încă din vremea epocii pietrei cioplite, paleoliticul. Începînd din neolitic, epoca bronzului şi a fierului, problema se pune într-un alt mod. În perioada migraţiilor şi în feudalism cu alte mijloace şi modalităţi de expresie. O dată cu inventarea tiparului şi dezvoltarea progresivă a mijloacelor de comunicaţie şi de informaţie, pînă în perioada contemporană a revoluţiei tehnico-ştiinţifice, ritmurile s-au accelerat, barierele spaţiului, social-ecologic vorbind, aproape că au dispărut şi informaţia s-a generalizat graţie unei adevărate industrii a învăţămîntului pentru toate vîrstele şi profesiile.

— Ce urmăreşte de fapt astăzi antropologia istorică ?

— Cercetarea permanenţelor, în jurul cărora se ordonează o întreagă lume de evenimente demografice, social-economice şi cultural-istorice, cu o ordine, ritmuri, intensităţi şi durate diferite de participare ale componentelor care au conferit o fizionomie aparte fiecărui grup etnic şi popor, în procesul dezvoltării sale istorice, o personalitate istorică distinctă.

— Şi perspectivele cercetărilor făcute la noi ?

— Cred că începuturile modeste înregistrate pînă acum în această direcţie ne îndreptăţesc să întrevedem ca problemă fundamentală şi de perspectivă, în perioada pînă în 1980, cercetarea antropologică complexă, morfobiologică, socială şi culturală, a procesului de formare a personalităţii istorice a poporului român. E un obiectiv de importanţă naţională deosebită, prioritar, aş îndrăzni să spun. Nu e doar o simplă curiozitate a minţii, ci o necesitate practică, pentru că viitorul îndepărtat poate şi trebuie să fie construit azi. În concepţia antropologiei istorice, istoria încetează de a mai fi un domeniu de cercetare exclusivă a trecutului. Între trecut şi viitor nu este ruptură, dar nici simplă continuitate, ci o legătură logică, dialectică de dezvoltare. Viaţa istorică, viaţa acestui organism în mers care e istoria populaţiilor, a grupurilor etnice şi a popoarelor reprezintă însuşi conţinutul antropologiei istorice, obiectivul şi metoda sa avînd importanţă practică incontestabilă.

— Trecînd de la această perspectivă la lucrul concret. Am auzit că s-au aruncat pur şi simplu în mare preţioase mărturii antropologice, că s-au pierdut multe „urme" interesante pentru cunoaşterea trecutului, din neglijenţă sau necunoaştere. Sînt multe exemple, din păcate. Să vedem ce se poate face măcar pentru viitor.

— E adevărat. Se ştie că marea majoritate a aşezărilor actuale este amplasată pe teritoriul vechilor aşezări sau necropole. Orice extindere sau amplasare nouă a unor complexe industriale şi civile sau amenajări de terenuri, îngroapă pentru totdeauna bunul nostru cel mai de preţ, istoria neamului românesc. De aceea este urgent necesară elaborarea unor măsuri privind obligativitatea prospectării geoelectrice a terenurilor ce urmează a fi amenajate, prevederea asigurării cercetărilor arheologice şi de antropologie istorică înainte de începerea lucrărilor de construcţie. Şi, bineînţeles, măsuri mai eficace privind ocrotirea monumentelor istorice, astfel ca necropolele şi mormintele izolate să fie declarate deopotrivă şi monumente şi rezervaţii antropologice. Dar nu aş dori să încheiez fără a spune că se impune elaborarea unui program unitar de cercetare complexă a procesului de formare a personalităţii istorice a poporului român.

Catinca MUSCAN

SECRETUL COLOŞILOR DIN TEBA

Două uriaşe statui ale lui Memnon, ce se află la Teba, pe malul apusean al Nilului „pun întrebări dificile" specialiştilor de astăzi. Dimensiunile lor impresionante, însăşi piatra folosită (un cuarţit), tehnologia aplicată pentru transportul unor asemenea pietre şi construcţia coloşilor oferă tot atîtea tulburătoare enigme ce se cer dezlegate. Datorită cercetărilor dr. Heizer de la departamentul de antropologie a universităţii din California, de la San Francisco, giganticele blocuri monolitice reprezentîndu-l pe faraonul Amenophis III (secolul al 14-lea î.e.n.) s-au putut afla cîteva din secretele anticilor. S-au făcut măsurători precise notîndu-se, de pildă, că una dintre statui are un volum de 271 m³, adică o masă de 720 de tone. Materialul folosit ar fi fost adus din cariera de la Gebel el Ahmar ce se află la cîţiva kilometri nord-est de Cairo. Pentru această fază, a fost nevoie de colaborarea arheologilor şi fizicienilor — unii delimitînd locul de extracţie posibilă a pietrelor, ceilalţi calculînd compoziţia rocilor prin metoda de „activare neutronică" care permite cunoaşterea cu precizie nu numai a elementelor dar şi a proporţiei lor. În cazul de faţă, s-au dezvăluit caracteristicile exacte ale cuarţitului respectiv, adică o slabă concentrare în europium şi o pondere mare în fier.

Cum au fost transportate aceste enorme blocuri de cuarţit ? Se admite astăzi că au fost aduse pe calea apei. Modalitatea e „descrisă" pe bazorelieful templului reginei Hatsjepsont din Dar el Bahari, nu departe de coloşii lui Memnon. Pe bazorelief e înfăţişată un fel de „plută" purtînd două obeliscuri de 700 de tone şi trasă de 27 de bărci dispuse în trei rînduri paralele cu 32 de vîslaşi fiecare. Probabil că la fel s-a procedat şi cu transportul pietrelor pentru aceşti coloşi, doar cu mai mulţi oameni, unii în bărci, alţii pe mal. S-a calculat că au fost între 3 600 şi 15 000 de oameni manipulînd blocurile de piatră de la cariera pînă la Nil. Pentru a le ridica pe soclul respectiv, a fost nevoie de o schelă lungă de 230 de metri. Amplasarea acesteia, pe malul de nord al unui lac, actualmente secat, invadat de nisip.

BIOLOGIE

AU ANIMALELE UN LIMBAJ?

S-a demonstrat că în fiecare mod de comunicare — vizual sau auditiv, chimic sau electric — semnalul uşurează o funcţie anume, indispensabilă supravieţuirii individului sau grupului. Şi s-a ajuns la ideea că limbajul uman nu ar fi decît forma cea mai bine adaptată situaţiilor create de structura noastră socială.

Acum vreo sută de ani, nişte călători parcurgînd continentul australian au descoperit — aşa credeau ei — urmele unui nou trib cu mult mai evoluat decît cele pe care le cunoscuseră pînă atunci. Apăruseră în faţa lor nişte colibe înalte de vreun metru şi jumătate, „vopsite" cu o substanţă negricioasă sau violacee şi decorate cu un gust admirabil cu ajutorul celor mai frumoase flori din pădure. În faţa intrării, de o curăţenie perfectă — totul bine măturat — erau aşezate mici grămăjoare simetrice formate din diferite obiecte colorate : pene, scoici, pietricele, ciuperci, fructe sălbatice.

Nimeni însă nu i-a întîmpinat pe călători pentru a le explica cît decît ce sînt aceste colibe ? Sînt locuinţe ridicate în drumul peregrinărilor tribului ? Sînt locuri de cult ? Sînt doar dovada unui simţ artistic în popasurile făcute ? Dar pe cine poţi să întrebi ? Şi totuşi, florile cu care erau decorate „căsuţele" arătau proaspăt culese. Călătorii erau peste măsură de curioşi şi au hotărît să aştepte. A durat destul pînă ce au descoperit adevărata identitate a locatarilor. Da, misterioşii arhitecţi aveau două picioare, dar posedau şi o pereche de aripi în loc de mîini. Erau păsări !

Este o poveste ciudată, nu-i aşa ? — dar perfect adevărată. A relatat-o Jacques Lecomte în cartea „Animalele" apărută cu ani în urmă în editura Flammarion. Dar ciudat nu e atît comportamentul păsărilor ci ciudat apare pentru că noi acceptăm greu, ca să nu spunem că respingem ideea de a atribui unui animal paternitatea unui act sau unei munci care seamănă cu aceea a omului.

Iată şi ideea de comunicare nu este ea oare considerată ca una dintre prerogativele speciei umane ? Peter Marler, profesor la Field Research Center for Ecology and Ethology de la Universitatea Rockefeller din New York observă că dacă încerci să afirmi că animalele par să aibă şi ele o anumită formă de comunicaţie, parcă te simţi obligat să adaugi cît de repede posibil că nu este vorba de fapt decît de o vagă asemănare între două fenomene distincte, distincte nu numai din punct de vedere al gradului de dezvoltare ci şi prin natura lui. Şi aceasta, deşi, în alte domenii privind morfologia şi fiziologia, am început să admitem existenţa unei continuităţi între specia animală şi cea umană. Dar oare toate experienţele medicale nu se bazează pe acest principiu ? Dar să citäm cîteva experienţe făcute, uimitoare şi instructive în acelaşi timp. Bineînţeles, nimeni nu face eroarea de a eluda o realitate : fiecare specie se deosebeşte de alta prin aspectele care îi sînt proprii. Specia umană nu face excepţie de la această regulă.

Să-i dăm cuvîntul prof. Marler. Cei care persistă în dorinţa de a stabili o graniţă decisivă între limbajul uman şi semnalele animalelor, folosesc uneori argumentul următor : învăţarea şi capacităţile de modificare a limbajului nu joacă un rol determinant în comunicaţiile animale. Şi prof. Marler alege, pentru a replica, între altele un exemplu care prin el însuşi poate surprinde : cîntul păsărilor.

Ce asemănare poate exista între cîntul unei păsări şi limbajul uman ? Ei bine, multe păsări cîntătoare „învaţă" cîntul lor, probabil învaţă şi majoritatea celorlalte vocalize. Or, dacă păsările cresc în condiţii de izolare socială, cîntul lor nu se dezvoltă normal. „Schema" generală o au, dialectele însă lipsesc. Trebuie ca puiul să fie pus în faţa unei păsări adulte care devine astfel model, şi aceasta într-un moment precis al dezvoltării — într-un moment ce corespunde perioadei critice, atunci cînd se constituie învăţarea vocală. Observînd aceasta nu poţi să nu fi surprins de similitudinile ce pot exista între învăţarea vocală şi dezvoltarea limbajului. La pasăre ca şi la copil, în timpul acestei perioade critice, apar predispoziţii care orientează învăţarea în anumite direcţii. Astfel se nasc dialectele. Auditia joacă un rol important : ea permite copilului ca şi puiului de pasăre să asculte sunetele emise de părinţi, dar să-şi asculte şi propria voce. S-a dat uneori explicaţia dezvoltării limbajului şi al cîntului păsărilor, invocînd faptul că imitaţia vocală joacă în esenţă rolul unei întăriri a ceea ce preexista. Gingureala copiilor mici şi... cea a păsărilor are comun unele caracteristici. Etiologul Fernando Nottebohm a stabilit o remarcabilă paralelă. El a arătat că la păsări, una dintre părţile creierului avea tendinţa de a exercita un control dominant asupra structurilor de producere a sunetelor, dominanţă care aminteşte pe cea a emisferei stîngi în controlul limbajului uman. Dacă emisfera stîngă a creierului unui pitigoi, de pildă, este lezată, structura cîntului se alterează.

Urmărind, observînd, experimentînd înţelegi cum anume se transmit în interiorul unei specii date, predispoziţiile ce favorizează învăţarea vocală, predispoziţii care, arată prof. Marler, intră în interacţiune cu complexitatea modelelor pe care experienţa adulţilor o oferă tinerilor. Astfel se desprind norme care pot ghida comportamentul social al fiecăruia dintre membrii speciei. Şi este destul de uimitor, de altfel, de a putea detecta similitudini atît de mari ale aparatului fiziologic şi al strategiei învăţării la copil şi la puiul de pasăre, în timp ce problemele specifice cărora ambii trebuie să le facă faţă, sînt atît de diferite.

Automobilele au nevoie de... ploaie!

Timp umed sau secetos pentru automobile ? Pînă acum — notaţi bine „pînă acum" — nici un automobilist n-ar fi răspuns : ploaie !

Recent au fost publicate rezultatele unei anchete ale Asociaţiei automobiliştilor britanici în legătură cu diferiţi factori de coroziune. S-au studiat timp de trei ani 300 000 de vehicule. Şi s-a observat că automobilele din regiunile uscate şi din domeniul rural ruginesc mai mult şi mai repede.

Dacă este adevărat că impurităţile, noroiul şi praful se acumulează sub maşină şi nefiind îndepărtate, „atacă", mînd sănătatea maşinii, nu înseamnă — cum afirmă şi încearcă să argumenteze Asociaţia automobiliştilor — că ploaia protejează împotriva ruginii.

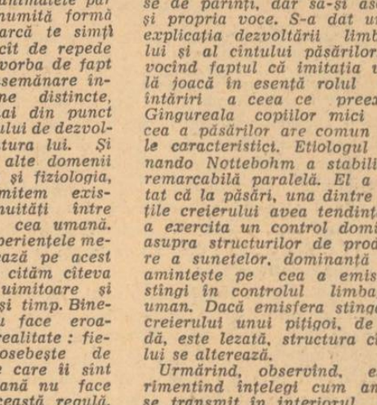

Pentru mătasea naturală „ceva" artificial

Acest „ceva" este hrana viermilor de mătase. Se ştie că viermii de mătase mănîncă frunze de dud. Dar de unde atîţia duzi ? Cercetătorii japonezi au reuşit să crească cinci generaţii succesive de viermi de mătase, hrănindu-i... cu un aliment artificial. E vorba de un amestec de turte de soia, de amidon şi de substanţe chimice neorganice la care se adaugă — pentru gust poate — şi cîteva frunze de dud, tăiate fin. Avantajul ? E mai ieftin şi, de aici, perspectiva unei producţii mari, regulate şi desigur mai ieftine de mătase naturală. Succesul obţinut de cercetătorii japonezi este rodul a zece ani de trudă şi a unor investiţii importante. Cît priveşte calitatea mătăsii produse de coconii viermilor de mătase astfel hrăniţi, ea s-a dovedit a fi la fel de bună ca şi cea obţinută după metodele tradiţionale ale sericiculturii.

De două ori mai iute ca sunetul

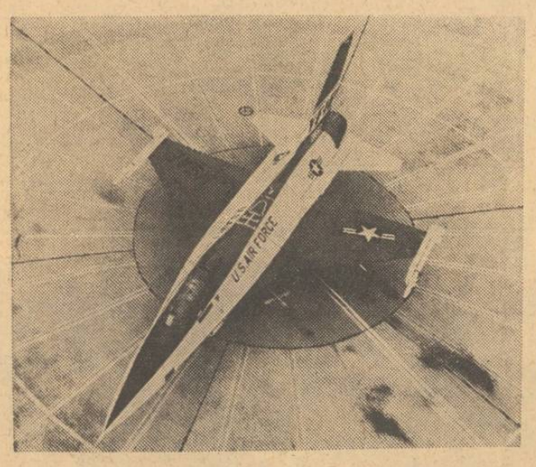

Acesta este prototipul unui avion uşor YF-10, construit de General Dynamics. El e conceput a atinge o viteză de două ori mai mare decît cele mai bune avioane de acest tip. Aeronava e dotată cu un singur motor Mach-2 şi cu două rachete infraroşii.

CÎND UN COMPUTER DEVINE... CALORIFER

Un imobil de 9 etaje va fi complet încălzit de un... computer. Cînd ? La anul. Prima întrebare care se pune: e rentabil ? Desigur, costul instalaţiei acestui sistem de încălzire e mai mare decît cel tradiţional. Numai că cei 430 000 litri de petrol economisiţi anual, amortizează diferenţa de cost în trei sau patru ani. Şi economia de combustibil pe care o face... fără îndoială, e rentabilă. Abia acum ne întrebăm şi „cum" ? Ei bine, un computer IBM 370/168 degajă în jur de 100 000 termii pe oră, adică cantitatea de căldură necesară pentru o casă individuală. Aşa că cei trei mari computeri şi cele 72 de unităţi complementare de la societatea Hartford ar trebui să permită celor 1 800 de salariaţi să suporte... cele mai aspre geruri ale iernii, după cum se arată în informaţia dată de „Science et Avenir". De notat că folosirea computerului în acest scop nu a cerut mari modificări tehnice. În procedeul clasic, aerul încălzit era răcit cu apă, ea însăşi răcită într-un sistem aşezat pe acoperiş. În noua instalaţie, se prevăd ţevi prin care circulă apa caldă în clădire, principiul vechi fiind păstrat doar pe timpul verii.

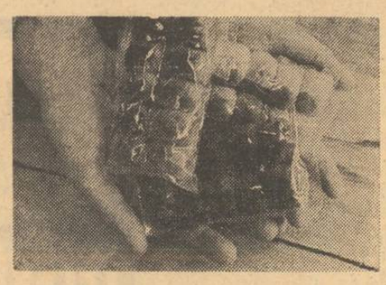

Alimentele cosmonauţilor

Dacă vreţi să aruncaţi o privire în cămara cu alimente a cosmonauţilor, poftiţi ! Aveţi aici raţia de bord a membrilor echipajului lui „Saliut" — 2919 calorii. În dreapta, micul dejun.

„Detectorul" de fier

Pentru a se menţine pe fundul apei, o mică vieţuitoare subacvatică — o specie de arici de mare cunoscută sub numele de Dendraster excentricus (în fotografie) — înghite nisip. Aşa cum se face cunoscut într-unul din numerele revistei „Science", cercetătorii de la Universitatea Edmonton (Canada) au ajuns la concluzia că micul animal nu foloseşte nisipul în scopuri digestive, ci pentru a-i asigura în permanenţă un test ce-l menţine în adîncurile marine. În plus, ceea ce a trezit atenţia savanţilor a fost descoperirea că ariciul de mare, din specia amintită, are capacitatea de a tria, înainte de a le înghiţi, grăunţele de nisip cu greutatea cea mai mare.

În urma studiilor făcute, s-a constatat că 78 la sută din grăunţele de nisip ce formează testul animalului sînt constituite din oxid de fier, care reprezintă mai puţin de a zecea parte din compoziţia minerală a solului. Nu se cunoaşte, încă, mecanismul prin care Dendraster excentricus detectează particulele de nisip cu conţinutul cel mai bogat în fier.

SĂNĂTATE

TRANSPORTUL... INIMII

Viaţa unui om poate depinde uneori de un „amănunt". De pildă, de felul cum se efectuează transportul de urgenţă al unui accidentat la spital, şi de aici o sumă de întrebări : sînt ambulanţele Salvării adecvat echipate ? Ce se întîmplă cu brancardele ? Ş.a.m.d.

Numărul de accidente cardiace a crescut. „Boala de inimă" nu o mai corelăm cu... vîrsta înaintată. Vîrste tînăr cît şi de mai tînere se înscriu în statisticile O.M.S. Ponderea apelurilor de urgenţă la „Urgenţă" din această arie de accidente, e tot mai importantă. Aceasta de altfel a şi determinat crearea în urmă cu trei ani a unei unităţi mari de supraveghere a coronarienelor (numele a fost adoptat dat fiind ponderea acestor afecţiuni), organizată sub conducerea prof. dr. doc. **C. Dimitriu**, pe trei zone de gravitate. E pus la punct un sistem complex de urmărire a bolnavilor (şi urmărirea se face şi după părăsirea spitalului), cu fişe, cu medicaţie, cu intervenţii. Este poate una dintre cele mai mari unităţi din ţară, dispunînd şi de o staţie de monitorizare în cadrul ei, la nivel mondial şi de aparate mobile de supraveghere, la pat. Cei cinci specialişti de bază, dr. **Arthur Karassi**, şeful serviciului, dr. **Vasile Nicolau**, dr. **Mircea Draganovici**, dr. **Florin Gavrilă**, dr. **Gheorghe Ruse**, colaborează direct cu serviciul de reanimare, dr. **Aram Tumaian**, sub conducerea dr **Zorel Filipescu**. Şi este într-adevăr de subliniat această colaborare efectivă, continuă între diferiţii specialişti în vederea aceluiaşi scop : salvarea vieţii. Organismul omului nu poate fi privit „în felii", fiecare specialist interesîndu-se doar de „regiunea" care-i revine în specialitate, ignorînd ce se întîmplă „în rest", cum se reflectă intervenţia lui chirurgicală sau medicală asupra celorlalte organe „de care nu se ocupă el" Pare că spun lucruri elementare, atît de bine ştiute. Din păcate însă se mai pot da exemple... că nu tot ceea ce este evident... Dar să revenim asupra exemplului pozitiv, impresionant prin aceasta.

Iată. Spitalul de Urgenţă, adeseori în imaginea noastră apare ca un fel de „post de prim ajutor" aflat în apropierea... oricărui punct din Capitală pentru „accidentele străzii". Un om este adus (se fac în medie cam 50 de internări pe zi !) în stare gravă. E urgenţă ! Accident de maşină. O fractură. Sau mai multe. Este clar oricui că o intervenţie ortopedică reuşită nu înseamnă întotdeauna salvarea unei vieţi. Cum stă cu inima ? Dar cine ar putea da urgent şi corect toate datele despre accidentat, atunci ? Poate, chiar în cazul că el sau familia ar putea dori să dea relaţii, poate că nu ştiu dacă omul „suferă de inimă". Nu ştiu nici cît nici cum au acţionat asupra organismului lui diferiţii factori „obiectivi" (tulburările metabolice, ereditatea, factorii resimţiţi ca agresivi, şocul emoţional, factorii meteorologici, mediul poluat sau nu în care trăieşte, lucrează, zgomotul etc.) sau cei „evitabili" (dar pe care şi i-a creat singur: alimentaţie, tutun etc.). E un caz de urgenţă. Medicii sînt chemaţi să acţioneze rapid. Şi sînt chemaţi să cîştige în luptă cu moartea. Cu luciditate, cu o înaltă competenţă profesională, cu metode şi mijloace moderne, rapide, sigure. Şi este marele merit, niciodată îndestul subliniat al „şcolii româneşti de medicină de la Urgenţă" care este în lume o „carte de vizită" de excelenţă.

Ar trebui să mai punem o întrebare : cît depinde de această competenţă ? Nu cumva salvarea vieţii unui om ţine şi de alţi factori... uşor, mai uşor „evitabili" şi care se află dincolo de ştiinţa medicului ? De pildă, de teştele rapide, despre care am mai pomenit. Sau de unele „amănunte". M-aş referi la ambulanţele Salvării. Şi aici cîteva întrebări. Cum şi în ce condiţii sînt transportaţi accidentaţii la Spital ? Ambulanţe neîncălzite iarna (se ştie că frigul joacă un rol nefast în angina pectorală şi creşte presiunea arterială,), neutilate în niciun anotimp cu instalaţiile absolut necesare pentru supravegherea bolnavului pînă la Spital. Am mai putea pune şi întrebarea, ce se întîmplă cu un bolnav adus urgent, în halat şi papuci, căruia i s-a dat asistenţa de urgenţă, şi poate fi trimis acasă. Cu ce ? Cu ambulanţa Salvării ? Dar costă imens o ambulanţă. Şi ceea ce justifica cheltuiala, — stricta necesitate — acum nu mai e. Nu ar fi cumva binevenit un serviciu de taxiuri-ambulanţă ? Ar fi economic şi util. Şi uman. Încă un „amănunt" între altele. Brancardele. Ambulanţele Salvării au brancarde de un anumit tip de dimensiuni : înguste. Spitalul, de alt tip : mai late. Nu se potrivesc. Şi majorităţii celor aduşi în stare gravă — de la cardiaci la accidentaţi grav — li se prescrie cu strictete imobilizare totală. „Nu e voie sub niciun motiv să fie mişcaţi din loc". Dar e absolut nevoie să fie transportaţi. Cum ? De la locul accidentului, pe brancarda Salvării, de pe brancarda Salvării pe cea a Spitalului, încă de la poartă. De aici, pe patul din camera de gardă, de aici pe brancardă, de aici, pe patul de Spital (la Urgenţă cîteva dintre aceste treceri s-au redus, brancarda mobilă devenind apoi ea pat). Toate aceste treceri (şi fiecare dintre ele) pot agrava starea bolnavului. Nu s-ar putea să fie brancardele Salvării de aceleaşi dimensiuni — mai late —, cu cele ale Spitalului ? Nu s-ar putea ca ele să nu fie „proprietatea" Salvării, ci să poată fi interşanjabile cu cele ale Spitalului ? În acest fel, accidentatul odată aşezat pe brancardă, cu ea să fie vehiculat în camera de gardă, la consultaţia primă, şi în camera de spital, ca pat în continuare, reducîndu-se la minimum riscul pe care-l adaugă — unei stări foarte grave — toate aceste mutări ?

Sînt lucruri mărunte ? Sînt „fleacuri" da, dar de care se „împiedică" uneori timpul de viaţă al accidentatului. Medicii o ştiu prea bine. O spun... Şi cu asta, lucrurile merg mai departe cum au fost. Poate că printre marile probleme ale organizării sănătăţii, înainte, printre „picături", în pauza acestora, s-ar putea rezolva şi aceste probleme atît de mărunte de care, cum spuneam, poate depinde uneori reuşita intervenţiei, salvarea unei vieţi. Şi atunci DE CE se întîrzie rezolvarea lor ?

ENCICLOPEDIA „MAGAZIN"

UNIVERSUL ŞI MARELE UNIVERS

Nimic mai simplu ! Orice om care pronunţă cuvîntul *univers* este cuprins de un sentiment de familiaritate. Universul este casa noastră, „locul" unde trăim, împreună cu cerul şi cu stelele noastre. Tăcerea spaţiilor infinite a încetat să mai sperie fiinţa gînditoare. Cu toate acestea, se cuvine să ne întrebăm, din cînd în cînd măcar, dacă plimbarea pe Lună şi sondele spaţiale ne apropie în mod real orizonturile cosmice.

Pînă nu de mult, universul însemna galaxia noastră. Abia în 1924, Edwin Hubble a creat telescopul *Hooker*, cu o oglindă de 2,54 m diametru, demonstrînd prin observaţie directă că lumea este constituită din nenumărate galaxii în expansiune. Deja în acei ani a apărut imaginea *Marelui Univers*. Cum ar trebui să-l reprezentăm la ora actuală ? Într-o conferinţă, la Universitatea din Cluj, celebrul astronom V. Ambarţumian, de la observatorul din Biurakan, spunea că putem fixa, în mod convenţional, limitele universului cercetat prin toate mijloacele actuale de investigaţie. Dacă am spune că este cît teritoriul Europei, atunci locul ocupat de galaxia noastră pe acest teritoriu ar fi cît o casă mai mare sau mai mică, iar sistemului solar i-ar reveni un micron pătrat, ar fi, adică, invizibil cu ochiul liber. Facem parte dintr-un braţ al galaxiei numite de noi *Calea Laptelui*. Galaxiile au în general forma unor lentile turtite foarte tare, de dimensiuni extraordinare. Pentru a înţelege mai bine, vom spune că lumina care străbate în citeva secunde distanţa de la noi la Lună, face aproximativ o sută de mii de ani pentru a traversa diametral discul unei galaxii. Raporturile stabilite de Ambarţumian trebuie deci înţelese altfel decît în sensul sugerat de scara metrică, deoarece golul dintre corpurile cereşti poate fi măsurat numai prin ani lumină, şi se cunoaşte că lumina parcurge într-o singură secundă 300 000 km. Propria noastră galaxie are un diametru de 40 kiloparseci, iar un parsec are 3,26 ani lumină.

De altfel, cercetătorii admit că Pămîntul ocupă o poziţie mediocră într-o galaxie obişnuită şi că, din punct de vedere teoretic, se poate presupune existenţa multor lumi asemănătoare. Soarele este o stea fără mare strălucire în Cosmos, iar universul, în general, are o anumită uniformitate. Mari întrebări a ridicat problema originii, ca şi aceea a destinului său. Englezii Bondi şi Hoyle au creat aşa-numita S.S.T., teoria stării staţionare, care pleacă de la un principiu cosmologic perfect, pentru a ajunge la negarea lui. De exemplu, dacă acceptăm că pentru un observator, în orice moment, Universul are aceeaşi aparenţă globală, înseamnă că el se creează în permanenţă, deoarece altfel expansiunea lui ar presupune că galaxiile dispar, iar luminozitatea lor s-ar apropia de zero. Este aşa-numita ipoteză a „creaţiei continue". Universul nu este staţionar, ci aparenţa lui se reînnoieşte mereu. Pe de altă parte o teorie foarte bine elaborată propune Gamow, completat de Omnès, avansînd supoziţia că Universul s-ar fi născut din lumină, prin combinaţia elementelor opuse proton-antiproton, neutron-antineutron etc., şi supravieţuirea lor sub forma unor insule galactice.

Universul cunoaşte, foarte probabil, o gamă infinită de forme ale materiei, inclusiv a celei vii şi inteligente. Savanţii merg pînă la ipoteza unor stele inteligente, iar imaginea unei galaxii întregi, prelucrată prin procedee asemănătoare creării imaginilor TV., a condus la chipul unui om bătrîn. Descoperirea antimateriei, pe cale experimentală, a creat ipoteza existenţei, în universul nostru, a unor anti-lumi, trăind oarecum în paralel şi în simetrie cu noi.

Dar cite alte lucruri nu acoperă noţiunea de „mare univers" ! Cuvîntul, plin de sensuri, este copleşitor, adînc şi rezonant, ca un poem din vechime.

Teodor NICULESCU

ISTORIA RELIGIILOR

Aurora lumilor, procesul lent de rupere a omului din natură şi de dobîndire a unei conştiinţe proprii au însemnat de fapt şi descoperirea propriei sale singurătăţi în univers. Sub efectul unei libertăţi care îl aruncă într-o competiţie aspră cu elementele din jur, este foarte probabil că omul primitiv a ridicat de multe ori ochii, exprimîndu-şi neputinţa. Această imagine generică îl poate arăta speriat de bubuiturile înfricoşătoare care veneau din cer, sau de alternanţa uneori atît de neaşteptată, a frigului cu ploaia, a zăpezii cu splendoarea unei zile de vară. Forţa devastatoare a focului părea vie, în nesaţul său de a cuprinde şi a distruge tot ce-i stătea în cale. Dacă antropologii au dreptate, înseamnă că omul este fiinţa cea mai puţin adaptată din natură.

Aşa stînd lucrurile, omul s-a trezit în mijlocul unui gol ameninţător. Intîmplarea, recunoaşterea caracterului absurd al evenimentelor naturale, putinţa lor de a-l lovi şi de a-l distruge ar fi fost devastator pentru conştiinţa lui de fiinţă care-şi descoperea în cele din urmă şi calităţile. Omul a putut în curînd să-şi înarmeze braţul şi să-şi biruie duşmanul, să observe fenomenele şi să prevadă cataclisme, luîndu-şi măsuri de apărare. Natura era, totuşi, de nepătruns prin masivitatea ei, un ecran opac, am spune astăzi, care se lumina de multe ori, cu splendori de vis. Ce majestate are cerul în nopţile senine ! Cîtă limpezime se citeşte pe azurul bolţii, într-o zi calmă de vară ! Părea că toate acestea se adresează omului, că fac un apel conştiinţei sale. Cerul pare viu, şi omul a populat acest cer cu ficţiuni supranaturale.

Trebuie de altfel să notăm că primele religii nu au cunoscut dumnezeul personal. El reprezenta mai degrabă o sumă de forţe abstracte, sugerînd adîncimea de nepătruns a Cosmosului. Expresia acestor forţe în lume avea însă un caracter foarte concret şi privea pe om în mod direct. Idolul reprezintă o mască stilizată, fără nici un atribut. Să ne gîndim apoi că eternitatea zeilor este un element foarte abstract. Faptul că un zeu bea, mănîncă şi procreează nu trebuie să ne înşele. Se poate spune că omul diminuţilor istoriei era de multe ori foarte conştient că plăsmuieşte, atunci cînd îşi imagina existenţa forţelor atotputernice, care păreau să-i determine viaţa. Era un fel de „ca şi cum", o încercare de a sonda necunoscutul prin imaginaţie. Religiile primitive erau apropiate sufletului jucăuş al omului de atunci, erau un teatru cosmic, o scenă a lumii, pe care presupuneau jocul unor forţe personificate. Abia atunci cînd a intervenit puterea acumulată de semenii lor pe pămînt, jocul a devenit serios, zeii n-au mai putut fi luaţi peste picior, iar credinţele au fost impuse cu de-a sila.

Să intrăm puţin pe această scenă cosmică. Vom vedea epopeea ciudată a unor popoare de zei frumoşi şi mîndri, decrepiţi şi vicleni, înţelegători sau cruzi, puternici sau laşi, înţelepţi sau slabi de minte. O galerie de ficţiuni a fost proiectată de imaginaţia umului, care şi-a găsit echilibrul în acest al doilea plan al lumii, pînă atunci cînd ştiinţa i-a oferit mijloacele de a fi el însuşi, depăşindu-şi frica de necuprins. Există cercetători care împart istoria lumii în două : pînă la Renaştere, cînd omul situa centrul lumii în Dumnezeu, şi de la Renaştere, cînd accentul cade pe el însuşi.

Primele rudimente religioase apărute la indo-europeni celebrează focul. Tentaculele sale roşii, sărutarea limbilor sale înflăcărate erau ucigătoare şi umpleau de veneraţie pe omul triburilor rătăcitoare de-a lungul şi de-a latul podişurilor iraniene. Zarathustra, un preot al focului, originar din Ragha, undeva în apropiere de Teheranul actual, se considera născut din Ahura-Mazda, care îi vorbea prin intermediul flăcărilor. Ahura însemna „ceva viu" iar Mazda însemna „autor, cel ce produce ceva". Ahura-Mazda era deci creatorul vieţii. La început, acest principiu al vieţii era înzestrat cu un dualism moral cuprinzînd binele şi răul în aceeaşi crisălidă. Ahura-Mazda avea calitatea binelui şi calitatea răului, ipostaziate în Speuto-Mainyush, spiritul creşterii şi Agro-Mainyush, spiritul decadenţei, era deci suma tuturor posibilităţilor. Din acest nucleu de concepţie iniţială, ca un univers în expansiune, s-a născut apoi mulţimea de zeităţi răspîndite pe toată planeta în funcţie de predispoziţiile diferitelor popoare şi a sarcinilor lor istorice. Povestea lor o vom urmări, începînd din numerele viitoare, ca pe o comedie divină, văzută însă, din perspectiva omului înzestrat cu luciditate, umor şi forţă plăsmuitoare.

Al. RĂDULESCU

O CONTROVERSĂ ÎN PROBLEMA SUFLETULUI OMENESC

Filosofii şi psihologii au ca principală temă controversată problema sufletului omenesc. Pare că omul nu s-a schimbat în mod esenţial în cursul istoriei sale. Achiziţiile cunoaşterii ştiinţifice, numeroasele elemente de civilizaţie materială nu au influenţat în mod profund sufletul său, capacitatea sa de a se bucura sau de a fi trist, de a fi sensibil la frumos, de a avea sentimente şi percepţii din lumea înconjurătoare. Simţurile sale nu s-au schimbat într-un mod hotărîtor. Omul de astăzi vede şi aude, după cum nu putem contesta că omul grec vedea şi auzea de asemenea.

Cu toate acestea, o ştiinţă dezvoltată mai ales după cel de-al doilea război mondial şi numită psihologia istorică demonstrează că sufletul nostru are istorie. Sîntem alţii decît oamenii din secolul XV sau decît dinaintea erei noastre, dar nu numai în sensul că ştim alte lucruri şi că imaginăm altfel lumea, dar în acela că avem şi alte percepţii. În evul mediu oamenii auzeau mai mult decît vedeau, în felul acesta avînd emoţii mai puternice şi o capacitate crescută de a trece de la o stare sufletească la alta. Se ştie că auzul este mult mai legat de afectivitate, decît văzul. Violenţa descrisă de Huizinga în *Amurgul evului mediu*, cînd omorurile nu conteneau decît duminica, s-ar datora, după cercetările de psihologie istorică, faptului că oamenii trăiau într-un ocean de foşnete şi scrîşnituri. Lucrurile se pot cu uşurinţă demonstra. Un sărut într-o poezie de Ronsard este descris cu ajutorul zgomotului pe care-l făceau buzele iubiţilor, ca într-o piesă radiofonică de astăzi. De asemenea conţinutul religios al lumii, adîncimea misterioasă a universului se datora faptului că omul nu vedea limpede în jurul lui şi că percepţia prin zeomote era mult mai greu de raţionalizat. Universul devenea un fluid, o metamorfoză continuă de plante, animale, zei şi oameni, fără chip.

Una din cauzele acestei stări de lucruri se afla în slaba dezvoltare a iluminatului artificial. Omul trăia în cea mai mare parte a timpului în întuneric, la modul propriu. Abia mai tîrziu, el a dezvoltat simţul cel mai intelectualizat, vederea, care i-a permis constituirea ansamblului ştiinţelor actuale. În curînd, vom lega dezvoltarea matematicii de capacitatea ochiului de a investiga mai atent lumea înconjurătoare şi de reducerea coeficientului de participare a urechii. De asemenea, viaţa noastră sufletească s-a schimbat şi pare mai puţin determinată de afecte.

Are deci sufletul nostru o istorie? Ştiinţa răspunde că da, că el este determinat în modul cel mai pozitiv din punct de vedere material şi social.

D. PÂRVU

AU FLORILE VIAŢĂ PSIHICĂ?

La începutul deceniului al 4-lea scriitorul Aldous Huxley a vizitat institutul Bose la Calcutta, unde a văzut experienţe cu privire la viaţa arborilor, plantelor şi rocilor. Experienţa care l-a impresionat cel mai tare pe marele prozator a fost „otrăvirea" unei plante şi urmărirea agoniei vegetale cu ajutorul unor aparate capabile să înregistreze activitatea „inimii" sale. Era vorba de bătăi tot mai slabe, asemănătoare celor produse de un cord uman. Doctorul Bose voia să demonstreze că există o viaţă vegetală cu nimic mai prejos decît cea a omului.

Cu atît mai tulburătoare sînt experienţele recente privitoare la psihismul plantelor şi al arborilor din natură. Există o percepţie a florilor ? Poate să se sperie un cactus? Răspunsul actual este afirmativ. Ajunge să te gîndeşti că vei rupe floarea pe care o priveşti, pentru ca ea să intre în panică. Nu numai atît, orice act de violenţă produs în preajma unei flori o tulbură şi o face să intre în stare de alarmă. Aceste concluzii au pornit de la conectarea unei plante de birou cu un aparat destinat să măsoare schimbările de natură emoţională din conştiinţa omului. Conectată cu acest aparat, planta răspunde emoţional la toate intenţiile pe care le citeşte în mintea omului. Cleve Backster din New York a făcut legătura unei plante cu aparatul pomenit mai sus, iar apoi a produs moartea unor melci, prin aruncarea lor în apă clocotită. Rezultatul a fost neaşteptat. Planta a reacţionat cu multă compasiune, înscriind curbe emoţionale de o mare violenţă. Mai mult, s-a demonstrat că şi alte forme de existenţă vegetală, cum ar fi fructele proaspete, participă în acelaşi fel la moartea melcilor opăriţi.

La institutul de agronomie din Bordeaux, un grup de cercetători au efectuat o experienţă şi mai interesantă. Timp de 15 minute, în fiecare zi, ei s-au concentrat asupra unor plante de seră, încercînd să le împiedice dezvoltarea, prin puterea gîndului. În 33 din 39 de cazuri, experienţa a reuşit, iar dezvoltarea plantelor a fost întîrziată. Există deci o posibilitate de comunicare, pe calea inteligenţei, între noi şi plante ?

Cunoştinţele noastre actuale ne permit să presupunem că există un sistem de comunicare al celulelor din natură, mai puţin investigat, dar extrem de riguros. În acest fel, un grădinar, care-şi iubeşte munca şi priveşte florile cu plăcere, are mai multe şanse de a creşte plante frumoase, decît unul răutăcios şi disprepuitor.

I. V.

Doamna Brună din sonetele lui Shakespeare

Fără a fi elucidat „cazul Shakespeare", savanţii s-au lansat într-o nouă controversă. Cine este Doamna Brună ? Ipotezele au fost numeroase, dar descoperirea făcută de A.L. Rowse pare să aducă o contribuţie esenţială. Cercetătorul englez a studiat un jurnal, păstrat în manuscris şi cunoscut de altfel mai de mult, în care este vorba de amorul unui astrolog Simon Foreman, cu fiica unui orchestrant de la curtea regelui. Această cucoană rea de muscă are toate datele Doamnei Brune din *Sonete*. Este evocată pasiunea ei pentru muzică şi mai ales caracterul ferm şi mîndru, de om crescut în preajma prea-puternicelor zilei. Tenul întunecat s-ar explica prin faptul că era italiană de origine, Emilia Bassano, după numele de fată. Rowse nu a putut proba nici o legătură a iubitei menţionată de astrolog cu Shakespeare, ci îşi bazează toată construcţia pe o înlănţuire de ipoteză şi pe similitudini de caracter între personajul real şi cel fictiv. De asemenea este verosimil să presupunem că artiştii curţii, dintre care a făcut parte şi Shakespeare, se cunoşteau între ei, chiar că puteau să-şi cunoască şi familia. Înclinaţia muzicală evocată de poet, ca şi labilitatea caracterului, incriminată de el, sînt certe puncte de contact între cele două femei, dar se pune întrebarea dacă este de ajuns pentru a crede că le unifică. A.L. Rowse este hotărît : „Sînt cu atît mai convins, din caracterul revelat de poeme, din conştiinţa mereu prezentă a păcatului, din conversiunea şi rămăşiţele trufiei de altădată, din mîndria, resentimentul întîrziat împotriva bărbaţilor, şi din capcanele pe care i le-a întins propria ei frumuseţe în zilele sale mai puţin „strunite", din apartenenţa la cercul restrins al muzicienilor curţii şi din scurta sa poveste de dragoste cu actorul dramaturg al companiei teatrale, că în această italiancă avem de-a face cu Doamna Brună". Din păcate, criticile au probat că speculaţiile lui Rowse sînt puţin exagerate şi că similitudinile nu reprezintă încă argumentul unei identităţi foarte precise. Cite femei cu tenul întunecat n-or fi fost pe vremea aceea în Anglia ? Care să fi iubit şi muzica. Reputatul shakespearolog român Andrei Ion Deleanu, unul dintre cei mai mari specialişti din lume în *Sonete*, crede că : „Afirmaţiile lui Rowse trebuie privite foarte prudent, cu atît mai mult, cu cît dezbaterea a probat din partea cercetătorului englez o tendinţă de a forţa argumentaţia, prin falsificarea interpretării unui cuvînt, situaţie pe care a recunoscut-o singur. De altfel, ar trebui să contemplăm mai mult portretul creat de Shakespeare în versurile sale. Aceea este Doamna Brună, produsul iubirii şi al geniului său, care poate să nu aibă nici o legătură cu realitatea, chiar dacă vom descoperi vreodată prototipul adevărat". Problema rămîne deschisă.

D. IZBĂŞESCU

ACUM 50 DE ANI...

... în revista „Scientific American" a apărut acest grupaj de şase desene, cu texte explicative, relevînd aplicarea, pentru prima oară în istoria automobilului, a „teoriei sonicităţii", teorie emisă în anul 1916 de inginerul român Gheorghe Constantinescu. Imaginile reproduc părţile componente, precum şi modul de funcţionare al autovehiculului sonic, ultimul desen înfăţişîndu-l pe inventator la volanul şasiului maşinii. Datorită unui convertizor sonic mecanic energia se transmitea automat de la motor sau altă sursă de energie, înlăturîndu-se astfel cutia de viteze şi ambreajul. În anul 1926 inventatorul a făcut o demonstraţie cu automobilul său înzestrat cu motor sonic în incinta expoziţiei din Paris conducîndu-l de la distanţă.

Inginerul Gheorghe Constantinescu (1881—1965) s-a născut la Craiova şi a fost membru de onoare al Academiei Republicii Socialiste România. El a inventat numeroase maşini şi dispozitive bazate pe folosirea sonicităţii.

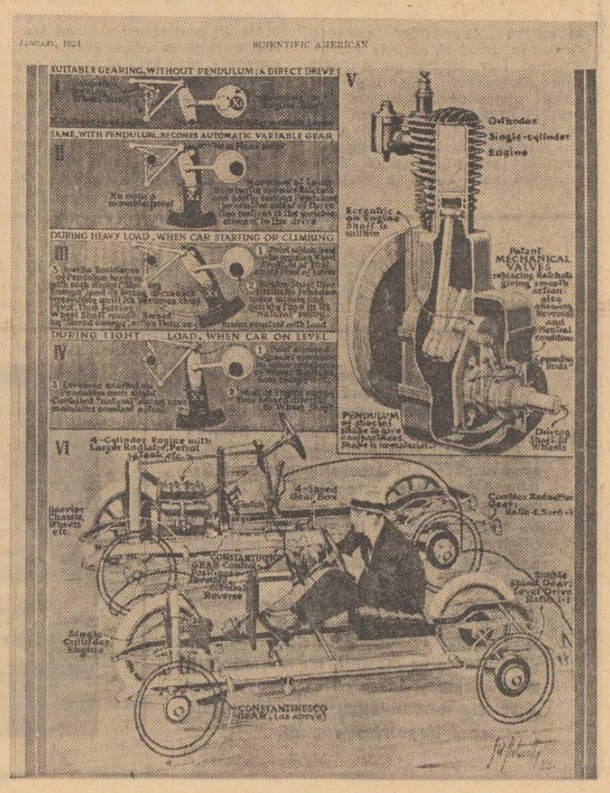

ECOURI

AVA GARDNER, care n-a mai fost văzută la Hollywood de cînd a încheiat turnarea ultimului ei film, în 1972, va apare, alături de Charlton Heston, într-un film de mare montare intitulat „Cutremurul". Scenariul, semnat de George Fox, a fost inspirat de o nuvelă a lui Mario Puzo, autorul „Naşului". Regia aparţine lui Mark Robson care a început turnarea exterioarelor în apropiere de Los Angeles.

MARCIEJ RAYZACHER, Barbara Wrzesinska şi Andrzej Szalawski sînt interpreţii noului film polonez „Medalii şi decoraţii", realizat de Jean Lomniecki, după romanul cu acelaşi titlu de Waclaw Bilinski. Acţiunea se petrece într-un spital militar, în toamna anului 1944, şi prilejuieşte analiza atitudinii personajelor faţă de noile realităţi din Polonia, după eliberarea de sub jugul fascist.

UGO TOGNAZZI turnează în prezent în studiourile italiene într-o comedie intitulată „Permiteţi doamnă, sînt îndrăgostit de fiica dv.". Regizorul filmului este Gian Luigi Polidoro.

STUDIORILE DEFA din R.D.G. au început ecranizarea unei povestiri de Jack London, „Kit et Co", în regia lui Konrad Petzold, cu Dean Reed, Manfred Krug, Monika Woytowicz, Rolf Hoppe, în rolurile principale. Exterioarele sînt turnate în prezent, în decorul natural al pădurilor înzăpezite şi al lacurilor înghetate din Karelia sovietică, în vecinătatea oraşului Petrozavodsk. Peisajul evocă Alaska, unde se petrece acţiunea poveştirii. Dintre „interpreţii" filmului mai fac parte şi 50 de cîini-lup, înhămaţi la sănii, aduşi special, pe calea aerului, din Extremul-Nord al U.R.S.S.

Săptămîna la TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 5 MAI

PROGRAMUL I : 8,30 Gimnastică pentru toţi. 8,40 Cravatele roşii. 9,35 Daktari. 10,00 Viaţa satului. 11.20 Pietrele Doamnei 11,45 Bucuriile muzicii. 12,30 De strajă patriei. 13,00 Album duminical. 16,00 Drumuri în istorie. 16,20 Serialul „17 Clipe ale unei primăveri". 17,30 Cîntare patriei. 18.50 Fotbal : Dinamo-Rapid. 20.30 Telejurnal. 21.00 Filmul „Un şerif la New York". 22,10 Telejurnal. 22.20 Duminica sportivă. **PROGRAMUL II :** 10.00 Matineu simfonic. 18.50 Avanpremieră. 18.55 Ce ştim şi ce nu ştim despre... 19.30 O viaţă de cal. Documentar realizat de Oficiul naţional al filmului canadian. 19.50 Muzică populară 20.05 George. 20.30 Telejurnal. 21.00 Refrene lirice. 21,20 Columbo.

LUNI 6 MAI

PROGRAMUL I : 16.30 Emisiune în limba maghiară. 19.00 Avanpremiera săptămînii. 19.05 Melodii populare. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Uzina şi oamenii ei. 20,25 Istoria operetei... în personaje 20.40 Serialul „Educaţia sentimentală" 21.35 Revista literar-artistică TV. 22,15 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 17,30 Telex. 17.35 Album coral. 17.45 Filmul „Nu-mi spune nimic !" 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Daktari. 20.25 Viaţa economică a Capitalei. 20.45 Jazz la Sibiu. 21.10 Drumuri în istorie. 21.35 Serialul „Urmărirea".

MARŢI 7 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Telescoala. 11.00 Filmul „Cîinele sălbatic Dingo". 17,30 Telex. 17,35 Virstele peliculei. 18.30 Disciplina în arhitectură, sistematizare şi construcţii. 18.40 Lecţii TV pentru lucrătorii din agricultură. 19.25 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Revista economică TV. 20.20 Seară de teatru : „Petru Rareş" de Horia Lovinescu. 22.15 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 20.00 Serialul „Jule, Julia, Juliana". 20.45 Muzică uşoară. 21.00 Telex. 21.05 Uzina şi oamenii ei. 21.30 Serialul „Educaţia sentimentală".

MIERCURI 8 MAI

PROGRAMUL I : 11.00 Virstele peliculei. 11.55 Legile ţării — legile noastre !. 12.05 Dan Iordăchescu. 17.00 Fotbal : Dinamo Bucureşti—Universitatea Craiova. 18.45 Tribuna TV. 19.00 George. 19.25 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20,00 De ziua Partidului. Emisiune de versuri şi cîntece. 20.30 Filmul „Bariera". 22,05 Slavă strămoşilor vestiţi. 22,15 25 de ore. **PROGRAMUL II :** 20,00 Muzica românească în contemporaneitate. 20.25 Universitatea TV. 21,00 Telex. 21.05 Efigii lirice. 21,45 Filmul „Carusel".

JOI 9 MAI

PROGRAMUL I : 17,30 Telex. 17,35 Agroenciclopedia. 18,00 Seara televiziunii cehoslovace. 18,50 9 Mai — Paşi pe drumul istoriei. 19,25 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20.00 Seară pentru tineret. 21,30 Mereu contemporan cu toţi urmaşii — emisiune de poezie şi cîntece dedicată eroilor poporului român. 22.15 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 20,00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii române. 21,00 Filmul „Iubirea sorei Alena".

VINERI 10 MAI

PROGRAMUL I : 17,30 Emisiune în limba germană. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 România anul XXX — Revistă social-politică TV. 20,25 Filmul „Omul din Rio". 22,15 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 17,30 Telex. 17,35 Filmul pentru copii „Barbara". 19,05 Muzică uşoară. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20.00 O viaţă pentru o idee : Dinicu Golescu. 20.30 O tînără vedetă a muzicii uşoare bulgare : Bisser Kirov. 20,45 Bucureştiul, azi. 21.00 Tineri interpreţi. 21.30 Biblioteca pentru toţi : Liviu Rebreanu.

SÎMBĂTĂ 11 MAI

PROGRAMUL I : 9,00 De la Alfa la Omega 9.30 Serialul „17 clipe ale unei primăveri". 10.40 „Vestitorii primăverii". Spectacol literar-muzical-coregrafic. 11.30 Filmul „Bariera". 17.00 Telex. 17.05 Fotbal-Magazin ● Cehoslovacia-Franţa ● Finala „Cupei Angliei" Liverpool-Newcastle United ● Finala „Cupei Cupelor : F. C. Magdeburg-A. C. Milan. Rezumate înregistrate de la Praga, Londra şi Rotterdam. 18.30 Caleidoscop cultural-artistic. 18.45 Teletop 74 — emisiune concurs de muzică uşoară românească. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Teleenciclopedia 20,50 Columbo. 22,00 Telejurnal. 22,10 Săptămîna sportivă. 22.25 Gala cantonetei. Cele mai frumoase cantonete în interpretarea celor mai frumoase voci.

REGIZORUL suedez Michael Meschke a început să lucreze la realizarea unui film pe motivele cunoscutei opere a lui Dante „Divina Comedie".

RECENT, la San Remo au fost înmînate premiile cinematografice „Globul de aur" pe anul 1973. Iată şi cîştigătorii : Cel mai bun film al anului : „Asasinarea lui Matteoti" (regia Vancini Florestano) ; cei mai buni interpreţi : Monica Vitti (pentru rolul din „Tosca") şi Giancarlo Giannini (pentru rolul din „Asta, eu am făcut-o") ; cel mai bun regizor debutant : Carlo di Palma (pentru filmul „Tereza, hoaţa"). Două premii pentru revelaţii actoriceşti ale anului au fost atribuite lui Flavio Bucci şi Laura Antonelli. În sfîrşit, premiul florilor oferit de oraşul San Remo, a fost înmînat lui Nino Manredi, pentru întreaga sa carieră cinematografică.

LUMEA VĂZUTĂ LA MICROSCOP

Simţul olfactiv este controlat de aceste fire minuscule, situate în peretele interior al nasului, în bulbii receptorilor chimici. Un asemenea „filament" este capabil să înregistreze chiar şi numai prezenţa unei infime cantităţi de parfum, avînd o sensibilitate extraordinară. Receptorii activează apoi fibrele nervoase din partea posterioară a nasului şi în felul acesta informează creierul.

„MAGAZINUL" VĂ RĂSPUNDE

UN KILOWAT SOLAR

— Poate au mai întrebat și alții despre cantitatea de energie pe care ne-o trimite Soarele. Nu știu dacă ați răspuns.

— S-a demonstrat că pe fiecare metru pătrat de pe suprafața pămîntului (apă și uscat), Soarele trimite o cantitate de energie echivalentă cu 1 kW. Așadar, făcînd un calcul sumar, 2 km² ar egala puterea totală instalată la Porțile de Fier. Problema este dacă știm sau nu să captăm această energie. Știm, oarecum. Există numeroase sisteme. Cred că cea mai eficientă soluție este cea comunicată recent de profesorul Melvin Calvin, laureat al Premiului Nobel pentru chimie (1961) care a descoperit așa numita „celulă solară cu clorofilă". Calculul a arătat că, pe o suprafață de 10 m² se va putea produce aproximativ 1 kW. Deocamdată procedeul se experimentează. Va mai trece timp pînă să se poată vorbi de generalizare. Despre celelalte sisteme de utilizare a energiei solare, s-a prezentat chiar în numărul trecut al revistei un articol mai amplu.

SIMFONIE LA 120 DECIBELI

— Există această prejudecată că noi instrumentiștii avem o meserie ușoară. Și nu-i adevărat. Eu știu cît de grea este meseria noastră dar n-am destule argumente să demonstrez acest lucru. Dumneavoastră ați putea să-mi oferiți cîteva argumente? (VASILE ORBAN — Timișoara).

— Anul acesta, o parte din componenții orchestrei filarmonice din Viena au fost supuși unui test revelator, inițiat de Institutul austriac de igiena muncii. S-a constatat cu acest prilej că, în timpul executării unei simfonii de Brahms, frecvența pulsului muzicanților era 130 (normal 60—70). Dar asta nu a fost totul. Concluziile testului au fost de-a dreptul uimitoare: condițiile în care acti-

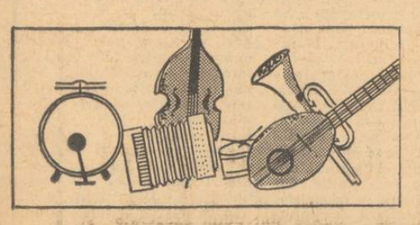

vează membrii orchestrei sînt comparabile cu cele ale lucrătorilor din uzinele chimice și metalurgice: într-o sală plină, în boxa orchestrei, oxidul de carbon depășește de zece ori doza normală (nu doza periculoasă) iar intensitatea sunetului depășește 120 decibeli. Ca să vă faceți o idee, un perforator pneumatic produce un zgomot de 90—100 decibeli. Așadar, meseria de muzicant e grea. Un alt test însă, făcut de data aceasta în R.F.G., stabilește că dirijorii trăiesc cel mai mult.

CÎTE CEVA DESPRE ZODIAC

— Credeți în zodiac? Dar în virtuțile tratamentelor medicale străvechi? (AVRAM NICOLESCU — București).

— Zodiacul ar putea fi un lucru inofensiv cu condiția să nu fie unii care să-l ia în serios. De la influența certă pe care activitatea solară o poate avea asupra vieții de pe Pămînt unii au făcut speculații, lipsite de orice temei privind zodiacul. Ca să vă faceți, totuși, o imagine voi reda mai jos concluziile la cîteva zodii incluse în unul din zodiacurile cunoscute: de pildă, relația dintre „cal" și „șobolan" este fatală; „porcul" va fi sufocat, încet dar sigur, de „șarpe"; legătura între „tigru" și „maimuță" este catastrofală.., și altele asemenea. După cum vedeți șapte din cele 12 zodii au „relații" violente care ajung pînă la crimă sau distrugere reciprocă. Conform zodiacului amintit Molière ar fi fost un cinic pesimist dar, oricînd gata de jertfă(!), iar Shakespeare un om gata oricînd să atace pe cineva.

Acum îmi permiteți mie să vă întreb: credeți în zodiac?

La cea de a doua întrebare voi încerca să vă răspund, în altă ediție.

AU EXISTAT URIAȘI?

— Mi se pare de necrezut și totuși persoane foarte avizate mi-au spus că au existat uriași. Sigur, pentru mine care am doar 1,68 m, un baschetbalist de 2,20 m este un uriaș. Dar asta e altceva. Eu vă întreb de uriași, uriași. Au existat sau nu? Nu-mi dau numele, poate întrebarea este caraghioasă.

— Nu aveți dreptate. Întrebarea nu e deloc caraghioasă. Oameni de știință foarte serioși și-au pus-o, așa că puteți fi liniștită. În R. S. Cehoslovacă (Moravia) s-au găsit unelte de piatră lungi de 3—4 metri. Vă dați seama că, un om de talia noastră nu le-ar fi putut mînui. Dar asta nu e decît un indiciu. Oseminte umane uimitor de lungi s-au găsit în Transvaal, în insula Jawa, în China, în insulele Filipine și într-o mulțime de alte locuri. Paleontologul dr. Pei Wen Chung, a studiat oseminte omenești lungi de 3 m.; la Gargayan (Filipine) s-a găsit un schelet humanoid lung de 5,18 m. Sper că ajung exemplele date. Dar pentru că vorbim de uriași, să vedem dacă nu cumva și ciclopii ar fi putut exista. Recent în sud-vestul Bulgariei, lîngă Raslog, s-a găsit într-un mormînt scheletul unei ființe cu o singură cavitate pentru globul ocular, deasupra nasului. Descoperirea este, ce-i drept, singulară.

Sper că am reușit să răspundem la întrebare. Dacă nu, vă rog să reveniți, menționîndu-vă și numele.

GEOGRAFIE INEDITĂ

— Îmi place foarte mult geografia. Dar nu știu ce lucruri noi, încă nedescoperite, îmi mai poate oferi. Cred că destul de puține. (VASILE MĂRGINEANU — elev, Tulcea).

— Cred că greșești. Află că aproape 13 la sută din suprafața uscatului nu este explorat. De pildă: nu se știu decît foarte puține lucruri despre continentul Antarctic. Nici despre continentul dintre Alasca și Polul Nord nu se știu multe lucruri. Zona Centrală a Americii de Sud e aproape ne-

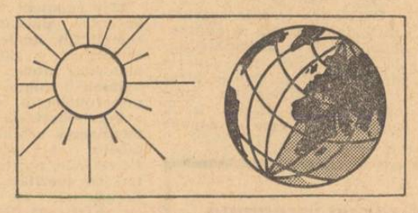

cunoscută; Noua Guinee este cunoscută într-o măsură neînsemnată. Așa că, este loc destul pentru noutăți. Problema este, dacă vrei să le abordezi direct sau nu. În acest caz ar fi poate unele dificultăți.

CE SE MAI ȘTIE DESPRE VITAMINA „C"?

— N-aș putea spune că abuzez, dar de cîte ori este cazul folosesc — cu sau fără avizul medicului — vitamina „C". Nu greșesc cumva? Nu este periculoasă? (ILEANA COLONAȘ — Constanța).

— Tovarășă Colonaș, spre că nu doriți un sfat medical. Rețineți totuși că automedicația poate avea efecte periculoase. Tot medicul trebuie să vă prescrie medicamentul și dozele. Eu am să vă ofer doar cîteva date recente despre vitamina „C", spicuite din mai multe surse:

S-a constatat că vitamina „C" poate reduce substanțial cantitatea de insulină necesară pentru menținerea metabolismului normal de zahăr la diabetici. Fred Dice — unul din cercetători a fost și pacient iar rezultatele au fost mulțumitoare Autorii acestei cercetări afirmă că s-ar putea înlocui parțial insulina în tratamentul diabetului. Emil Gunter — alt cercetător — a observat că lipsa unei părți din vitamina „C" în organism provoacă sporirea colesterolului. În sfîrșit, o experiență americană a dovedit că vitamina „C" împiedică formarea unor substanțe cancerigene în organism.

Atenție totuși, e vorba doar de niște experiențe. Dacă vreți să știți cînd și cîtă vitamina „C" aveți voie să luați, întrebați medicul.

CUM VORBESC ANIMALELE?

— Știu, există o sumedenie de dovezi că animalele posedă unele însușiri pe care noi, oamenii, le-am ignorat. Aflu însă că multe dintre ele posedă și un limbaj anume. Și, spun asta, oameni foarte serioși. Înseamnă că într-o zi vom putea conversa cu pisica sau cu ciinele? (ALEXANDRU STRATULAT — Botoșani).

— Nu știu dacă vom putea vorbi cu animalele, în sensul în care înțelegem, de regulă, o convorbire. Cert este însă că, animalele posedă un sistem de comunicare foarte diversificat și adesea surprinzător de bogat. De pildă, în cazul maimuțelor, s-a reușit chiar un catalog de „cuvinte de bază" care s-ar putea traduce prin: mînie, plăcere, interes, teamă ș.a.m.d. În total 17—20 de „cuvinte" Mai mult, se pare că maimuțele vorbesc „dialecte" diferite, în funcție de regiunea din care provin. Pe locul doi în ordinea animalelor „vorbărețe" se situiază porcul. De fapt, dacă zoologul australian dr. G. Mc. Bride are dreptate atunci cînd afirmă că a descifrat circa 30 de guițături și

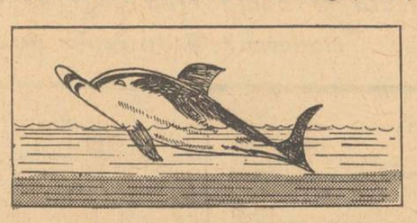

grohăituri, diferite ca semnificație, atunci porcul trece pe primul loc. Dintre animalele marine, pe primul loc este delfinul, dar sistemul lui de comunicare este mult mai perfecționat, cu o structură foarte precisă și cu semnale foarte nuanțate. În sfîrșit, o descoperire recentă: liliecii au 22 „cuvinte de bază", ceea ce tinde să modifice din nou „ierarhia vorbăreților". Să ne oprim aici. Exemple sînt prea multe pentru a le putea epuiza. Amănunte în acest sens mai găsiți și în pagina a 3-a, a acestui număr de revistă.

— Rubrică realizată de ANTON UNCU.

Cititorii care doresc să ne adreseze întrebări o pot face prin corespondență, specificînd pe plic titlul rubricii.

Natura mai are secrete?

Rezistența organismului

● Uimitoarele rezultate ale analizelor la care a fost supus locotenentul Onoda, după ce a petrecut trei decenii în junglele filipineze ● Voința de a supraviețui — un factor motor esențial ● O experiență utilă pentru oricine ar trebui să trăiască în asemenea condiții.

Cazul locotenentului Hiroo Onoda a stîrnit multe discuții în Japonia și în alte țări. Cum a putut rezista acest ofițer aproape trei decenii în junglele munților filipinezi? Ce resorturi ascunse au putut declanșa rezistența formidabilă de a lupta împotriva izolării și a condițiilor grele de viață în junglă? Care a fost utilitatea practică a acestei fugi de lume, fugi prelungite pe care nu a putut să o justifice un scop militar bine precizat? Au fost emise diferite opinii, adeseori contradictorii, iar ecourile neobișnuitei experiențe de viață trăite de Onoda au început treptat să se stingă.

Dar cazul locotenentului pierdut în junglă continuă să preocupe într-un grad înalt unele cercuri medicale. După înapoierea la Tokio, Onoda a fost internat la Spitalul național — unul din cele mai mari din țară — și, timp de 19 zile, a fost supus la nu mai puțin de 200 de teste medicale. Luînd cunoștință de rezultatele acestor analize, specialiștii au fost uimiți: omul care și-a petrecut mai mult de jumătate de viață, toată tinerețea, în junglă, este probabil cel mai sănătos bărbat de 52 de ani din toată Japonia! El se găsește într-o stare fizică și psihică de departe mult mai bună decît cei care trăiesc în aglomerații urbane moderne, poluate și cu stresuri nervoase.

Dr. Hajime Tominaga, șeful clinicii de neuropsihiatrie a spitalului la care a fost internat Onoda, a amintit unui corespondent al ziarului „New York Times", căruia i-a acordat un interviu, că o experiență asemănătoare cu cea a locotenentului a mai trăit și sergentul Shoichi Yokoi, care și-a petrecut 28 de ani în junglele din insula Guam. Cazul celor doi militari este interesant atît prin asemănările cît și prin deosebirile dintre personalitățile lor. Ambii au dovedit o rezistență și adaptabilitate ieșite din comun cu toate că au avut un antrenament diferit, ca urmare a pregătirii lor generale în cadrul armatei nipone. Dar elementul esențial care a favorizat încheierea pozitivă a experienței lor de viață a fost voința lor extraordinară de a trăi, de a supraviețui

Dr. Tominaga a declarat: „D. Onoda a vorbit despre ordinele primite, despre datorie, despre loialitatea sa. Dar eu nu cred că acestea l-au ajutat să supraviețuiască. D. Yokoi, de altfel, nu a fost încercat de asemenea sentimente. Cum să supraviețuiască a fost cel mai important lucru pentru amîndoi, indiferent ce au spus ei după aceea. A trăi a fost motivul fundamental care i-a călăuzit". Iar un alt motiv, foarte important și el, a fost acela că amîndoi au acționat în toți acești ani judecînd corect situația în care se aflau, a adăugat medicul japonez, care a precizat că oameni cu un alt tip de caracter decît al celor doi probabil că nu ar fi putut supraviețui. Atît Onoda cît și Yokoi au cîștigat o sensibilitate deosebită la primejdiile exterioare, formîndu-și un „ego" complet diferit de cel al omului ducînd o viață urbană modernă.

Unii savanți din Tokio și-au exprimat părerea că experiența celor doi militari se poate dovedi foarte utilă pentru oricine care, printr-un act premeditat sau în urma unui accident, ar fi în situația de a trebui să supraviețuiască în condiții de sălbăticie. Pentru că este experiența unor oameni care, în împrejurări excepționale, împinși de nevoia de hrană și de adăpost, de a evita animalele primejdioase, animați de voința teribilă de a supraviețui, au învățat să lupte pentru viață, să descifreze treptat tainele unei naturi inițial potrivnice și care, pînă la urmă, s-a dovedit prietenă și generoasă...

DE PRETUTINDENI

■ O INVENȚIE a fost recent brevetată în Statele Unite ale Americii: cearceafuri și fețe de pernă avînd imprimate poze și texte după care copiii vor putea să învețe să citească și să socotească. Acest original inventator intenționează pe viitor să realizeze cearceafuri magnetizate, care să rețină copilul în pat, muzicale, care vor cînta cîntece de leagăn, fluorescente pentru copiii care se tem să stea singuri în întuneric etc.

■ **LA UN SPITAL din Milano, Carmela D'Aoria a dat naștere unui copil care cîntărea 6 kilograme. Reamintim cu acest prilej că recordul absolut aparține unei femei din Turcia, Saadet Corn, care a născut un băiat care cîntărea la naștere 11 kilograme.**

■ **ÎN ORAȘUL** francez Toulouse există o universitate cu un profil inedit care nu primește decît studenți în vîrstă de peste... 65 de ani. Cei aproape 1000 de înscriși — contra modestei taxe de înmatriculare de 15 franci — sînt toți pensionari-muncitori, funcționari, ingineri, medici etc. Ei frecventează cursurile universității nu pentru a obține vreo diplomă ci din dorința de a se familiariza cu problemele noi, ale vieții contemporane...

■ **TÎNĂRUL Cristian G. din Vichy (Franța) a primit în dar un tablou pe care l-a găsit în podul casei bunicii sale, unde, ca s-o ajute pe aceasta, muncise mai multe zile făcînd curățenie. Tabloul, înnegrit și murdar, l-a dat apoi la reconstituit. Era un tablou al celebrului pictor Alfred Sisley (1839—1899). L-a vîndut, iar cu banii obținuți și-a cumpărat o vilă și o mașină. Tot să-ți ajuți bunica...**

■ INSTITUTUL de vulcanologie al Academiei de științe sovietice, creat în peninsula Kamciatka, cercetează intens cei 120 de vulcani din această regiune, dintre care 30 sînt activi. Specialiștii coboară în craterele lor, efectuînd numeroase cercetări pentru a încerca să folosească această imensă energie naturală în serviciul omului.

■ „ARATĂ-MI AUTOMOBILUL tău ca să-ți spun cine ești". Cercetări făcute de psihologi canadieni au arătat că există o anumită legătură între aspectul exterior al vehiculului și caracterul proprietarului lui. Mai exact, ei afirmă că cu cît automobilul e mai curat, cu atît conducătorul lui are mai multă grijă să nu se abată de la regulile circulației. Agenții de circulație din mai multe orașe canadiene au declarat că n-au avut încă prilejul să sancționeze conducători ai unor automobile care strălucesc de curățenie.

■ **LĂCĂTUȘ de meserie și ceasornicar amator, V. Kotik, din Lvov, a construit în orele libere un ceas cu dimensiunile de 3 x 1,5 metri și greutatea de 300 kilograme. Lăcătușul a dăruit ceasul Uzinei de cinescoape din Lvov, al cărui salariat este. Originalul ceas a fost instalat la intrare. Din jumătate în jumătate de oră mecanismul lui intonează o melodie veselă.**

■ **CÎND A INTRAT** pe poarta închisorii — pe care o părăsise abia cu cîteva zile în urmă — pictorul brazilian, Jose Monteira din Sao Paulo, l-a salutat pe gardianul-șef, ca pe o veche cunoștință, cu următoarele cuvinte: „La voi e mai bine. Afară, viața e grea și foarte scumpă, iar aici toate-s pe gratis". Condamnat, prima oară pentru un furt, Monteira a pălmuit un polițist chiar în ziua ieșirii din închisoare, drept care a ajuns din nou după gratii. Cînd a expirat al doilea termen de detenție, s-a dus, direct de la închisoare, pe cea mai populată stradă a orașului, a smuls poșeta unei trecătoare și s-a lăsat prins...

Pentru mulți oameni, mașina de scris este un mijloc de comunicare de cea mai mare însemnătate. Dar, adaptată numai la acționarea manuală, mașina obișnuită este inutilizabilă în cazul unor anumite invalidități, al unor suferințe grave ale mîinilor. O întreprindere suedeză a încercat să găsească o soluție și pentru asemenea cazuri, realizînd o mașină de scris care poate fi acționată și cu degetele picioarelor, așa cum se vede în imaginea de mai sus.

■ PARTICIPÎND pentru a doua oară la un concurs, Jose Cabrejan Moscal, crainicul postului peruvian de radio, a vorbit la radio, fără întrerupere, peste 6 zile și 6 nopți, adică 148 de ore. Prima dată, Moscal reușise să vorbească în fața microfonului, tot fără întrerupere, timp de 132 de ore și 15 minute, dar nu se declarase mulțumit de performanța sa. Repetînd încercarea, a reușit să-și depășească propriul record cu 16 ore!

■ **ÎNTR-O ORGA** aflată în Savoia, a fost descoperită o faună variată (coleoptere, arahide, muște, viespi, fluturi) care îi astupa țevile. În unele orgi s-au găsit chiar vrăbii, rîndunele, ale căror cadavre s-au mumificat. Ca mijloc preventiv, omul de știință Perrier de la Bothil, care a descoperit această faună, propune folosirea lichidelor insecticide. Ele sînt necesare pentru a întreține proprietățile instrumentului și pentru a evita vizitele acestor păsări, animale și insecte melomane.

■ UN ȘCOLAR din regiunea Kirovograd, Tolia Zabrodni, a găsit într-o zi un puișor de vultur, căzut din cuib. L-a îngrijit cu dragoste, încît puișorul a devenit un vultur puternic. Pleacă adesea planînd în înălțimile cerului, dar se întoarce întotdeauna ...acasă. Vulturul este extrem de ascultător. Îndată ce aude că Tolia îi fluieră, își lasă toate „treburile" și coboară în picaj la băiețel.

■ **CENUȘA rezultată din arderea șisturilor poate fi întrebuințată cu succes la asfaltarea drumurilor. Tehnologia construirii șoselelor cu ajutorul acestui material este simplă și a fost pusă la punct de specialiștii din Estonia. Cenușa se amestecă cu pietriș sau nisip și se udă cu apă. Apoi, masa respectivă se presează cu tăvălugul. După două acoperiri cu cenușa astfel preparată, șoseaua poate fi folosită. Calculele au demonstrat că cenușa este liantul cel mai ieftin din toate cîte se întrebuințează în construcția drumurilor.**

■ GUVERNUL SIRIAN a aprobat în principiu un îndrăznet proiect privind aprovizionarea cu apă a insulei Cipru. Proiectul prevede construirea unei conducte submarine lungi de peste 200 km. A și început elaborarea proiectelor respective.

■ **ÎN TIMP CE LUCRA** în atelierul său puțin încăpător, sculptorul londonez Charlie Rink a făcut o mișcare greșită în urma căreia s-a ales cu un cucuj și o mare emoție. Ultima sa lucrare — din metal și piatră — s-a răsturnat și l-a lovit în cap. Cucuiul i-a rămas dar emoția i-a trecut de îndată ce și-a dat seama că opera — intitulată „Echilibru" — a rămas intactă. După ce a ridicat-o de jos i-a dat urgent un alt titlu: „Echilibru perturbat"...

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

Aparat care vindecă nevrozele

Folosirea e simplă. E suficient să te așezi în fața lui pentru o scurtă perioadă de timp.

Vincenzo Jannone este un inginer electronist napolitan care a studiat și psihologia. El a pornit de la ideea că ritmurile de bază la cardiaci, de pildă, sînt de tip bio electrico-cerebrale, fiind selectate de aparatul creat. Jannone a explicat că se reia astfel frecvența lor normală generînd scăderea tensiunii, relaxarea progresivă. Aparatul inventat de el, „Psycotron", tinde să reechilibreze gradual trecerea de la faza de veghe la cea de somn.

Cum a ajuns la această invenție?

— Sînt un electronist. Am studiat însă și psihologia. În 1969 am fost în S.U.A. pentru specializare. Acolo, am început să cunosc disciplina yoga, prin care am ajuns la concepția „Psycotronului". Fiecare ființă are propriul său bioritm cerebral (am observat aceasta și din encefalograme). Dacă ritmul cerebral al unei persoane se alterează, aceasta își pierde cu desăvîrșire echilibrul psihic. Neîndoielnic, orientalii își pot regăsi echilibrul practicînd yoga. Noi, europenii, nu sîntem crescuți în disciplinele orientale. Ne plictisim repede să le practicăm. De aceea, m-am gîndit că pentru europeni se poate recurge la o metodă mecanică, oferită de știință prin „Psycotron". E de ajuns să „alegem" frecvența ritmului cel mai adecvat ochilor noștri. Să ne relaxăm pentru cîteva minute, alternînd punctele luminoase din dreapta și din stînga.

Specialiștii care au experimentat „Psycotronul" s-au declarat satisfăcuți de eficiența aparatului. Dr. Vittorio Anello Ametramo, specialist în maladii nervoase și mentale, a declarat:

— Am tratat cu „Psycotron" mulți bolnavi adulți, avînd între 20 și 60 de ani. De ambele sexe. Cazurile de nevroză și anxietate. Chiar și doi copii între 2 și 6 ani, suferind de „tulburări de comportament".

Neuropsihiatrul dr. Nino Latessa, împreună cu inventatorul; între ei, pe birou, aparatul contra nevrozelor

În toate cazurile, a fost preventiv oferit tratamentul farmacologic. Printre bolnavii cu simptome cardiace — datorită unei stări de angoasă — mai mult sau mai puțin accentuate sau suferind de o intensă tensiune psihică și de chinuitoare insomnii, rezultatele tratamentului s-au dovedit optime. A dispărut tensiunea psihică după un număr de ședințe, oscilînd între 10 și 20. De asemenea, s-a remediat și insomnia. Angoasa s-a „limpezit", bolnavii ajungînd la o stare normală. În ceea ce privește copiii, au devenit mai „docili", mai sensibili la cerințele părinților, dovedind și interes pentru învățătură.

Dr. Nino Latessa, neuropsihiatru, a spus:

— Am experimentat și eu „Psycotronul" cu bolnavi suferind de sindromuri nevrotice, cu simptomatologia caracterizată de stări de anxietate, insomnii și angoasă. Rezultatele au fost satisfăcătoare.

— Cîte ședințe sînt necesare pentru vindecarea nevrozelor sau astheniilor?

— Nu există o regulă generală. Uneori este suficientă o serie de 20 ședințe. Alteori e necesară reluarea celei de a doua serii, după un repaos de 10 zile. Depinde de bolnav... Este recomandabil ca tratamentul să se aplice seara, înainte de culcare. Se poate începe cu o ședință de 5 minute, sporind cu încetul durata; pînă la 20 de minute.

Neîndoielnic că „Psycotronul" nu prezintă nici un pericol, folosindu-l astfel. Poate fi utilizat de oricine. Mai cu seamă și de cei care vor să înfrunte munca cotidiană cu o mai mare eficacitate.

DOI SCHIORI ÎN NOAPTE

Senzaționalul caz al unei tinere fără vedere din Elveția

Doi schiori coboară — unul după celălalt — pista care duce de la Isenau la Diablerets. Un cuplu aparent obișnuit. Dar cei ce au posibilitatea să-i audă discutînd rămîn uimiți. Cel din urmă, bărbatul, îi adresează schiorului care-l precede, o femeie, cuvinte care alcătuiesc, parcă, un joc: „Întoarce la ora 10... O înălțătură la ora 12... Un schior la ora 8...". Abia observînd reacția schioarei, care schimbă direcția după fiecare comunicare, sesizezi că este vorba de un limbaj special, de indicații care au drept cheie cadranul de ceas... Pentru că schioara, Micheline Chuard, în vîrstă de 27 de ani, este oarbă...

Cazul acestei femei tinere, care a reușit să-și învingă infirmitatea într-un domeniu în care lucrul pare imposibil, a stîrnit un interes deosebit în lumea medicală, în cercurile sportive, între militantele organizațiilor de femei din Elveția. Micheline și-a pierdut vederea în urmă cu aproape doi ani, la capătul unui proces destul de rapid de imbolnăvire a ochilor, consecință a unei conjunctivite.

După orbire, Micheline a fost silită să-și abandoneze profesia de croitoreasă, urmînd la Basel cursurile unui centru de readaptare. A învățat să conducă o gospodărie și să se deplaseze singură prin oraș, și-a însușit scrierea Braille, a reușit să se descurce chiar în călătorii interoraşe. Totul în urma unui efort de voință extraodinar. Curînd și-a găsit un serviciu, la o casă de materiale de film, unde a învățat să lipească diferite filme. Cu ajutorul unor prieteni, a reluat vechi indeletniciri sportive. A început să înoate în bazin, să facă gimnastică, să mărșăluiască, pentru ca, în cele din urmă, cu sprijinul unei asociații a schiorilor nevăzători, să revină pe pista de schi...

Asociația schiorilor nevăzători a fost înființată în urmă cu opt ani cuprinzînd 50 de sportivi orbi și toți atîția monitori — benevoli — care-l însoțesc. Monitorul îl urmează întotdeauna pe schiorul fără vedere și îl ghidează verbal, dîndu-i indicații precise la fiecare cîteva secunde. Evident, în prealabil este descris terenul pe care urmează coborîrea și, atunci cînd este posibil, se utilizează și o hartă în relief a regiunii.

Performanța Michelinei — care se dovedește și acum a fi o schioară sigură și suplă — a fost redată într-un film documentar, a doua peliculă realizată de Asociația schiorilor nevăzători. Primul film a fost intitulat în mod sugestiv „Pistă albă în noapte"...

DE PRETUTINDENI

Un leșin în apă... O lovitură violentă, o fractură, o imobilizare parțială în mediul acvatic... Cum să se procedeze pentru ca, în timpul transportului cu barca sau pluta, rănitul să sufere cît mai puțin, dacă se poate chiar deloc? O soluție interesantă au găsit cercetătorii unui laborator din Taren Point, Australia Ei au creat o targă pneumatică ce poate fi trecută ușor pe sub corpul rănitului și care, apoi, la comandă, se umflă automat cu bioxid de carbon. Targa menține deasupra apei chiar și un om foarte gras și poate fi remorcată cu o viteză de zece mile pe oră fără ca victima să fie zdruncinată.

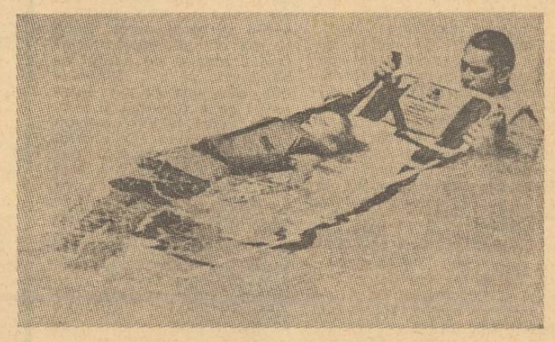

TOTUL DESPRE ORGANISMUL UMAN

Necazurile obezității

DEZBATERE LA CARE PARTICIPĂ

- **prof. dr. docent IANCU GONȚEA** *membru corespondent al Academiei de științe medicale*
- **prof. dr. docent IULIAN MINCU** *directorul Centrului de nutriție și boli metabolice al I.M.F. București*
- **prof. dr. MARCELA PITIȘ** *de la Institutul de endocrinologie dr. C. I. Parhon*
- **dr. CORNEL PARASCAN** *medic primar la policlinica „Alexandru Sahia"*

Cîndva, se spunea despre cineva cu o siluetă mai rubicondă: este gras și frumos. Canoanele esteticii trupului s-au schimbat însă. Se impune moda oamenilor slabi, cu siluetă armonioasă, fără excese de grăsime. Dar nu e vorba numai despre estetică. Cuvîntul obezitate nu poate fi pronunțat fără apel direct la sănătate. Expresia latină: „ob edere", la originea cuvîntului obezitate, înseamnă, ce e drept, sănătate înfloritoare. Și multă vreme, obezitatea era egală cu frumusețea. Astăzi, gras nu mai înseamnă frumos. Glucidele, deci cele care pot fi în primul rînd impricinate în îngrășare, sînt în epoca noastră, cele mai ieftine alimente. Obez înseamnă astăzi bolnav ? Ținînd seama de influența nefastă a grăsimii supraponderale asupra sănătății, de bolile degenerative la care predispune organismul, răspunsul este afirmativ. Dar mai înainte de a intra în amănunte, o informare la zi este absolut necesară.

PRELUDIUL UNEI DRAME...

Deci să cunoaștem mai bine acuzatul. De unde, de la ce limită este prezentă obezitatea ?

„Îngrășarea începe, afirmă prof. dr. docent IANCU GONȚEA, cînd proporția de grăsime depășește 16—18 la sută din greutatea corpului. La femei și la bărbați cu activitate fizică moderată și în special, la persoanele sedentare, această proporție crescînd paralel cu vîrsta — și devenind mai periculoasă — în dauna țesuturilor active, surplusul de grăsime poate apare chiar cînd greutatea raportată la înălțime (obișnuit și cunoscut sistem de apreciere) nu depășește valoarea normală. Se știe că grăsimile sînt mai ușoare decît apa și decît ceilalți constituenți ai organismului. De aceea, proporția lor în corp se poate afla determinînd densitatea printr-o dublă cîntărire, în aer și sub apă.

De asemenea, pornind de la constatarea potrivit căreia valorile găsite cu ajutorul acestui procedeu se corelează cu mărimea stratului de grăsime subcutanată (ce reprezintă jumătate din cantitatea aflată în corp), în unele țări îngrășarea este apreciată prin măsurarea grăsimii unui pliu format pe fața posterioară a jumătatea lungimii brațului lăsat să atîrne liber. Cînd grăsimea acestui pliu depășește 18—20 mm pentru bărbați și 26—28 mm pentru femei, proporția de grăsime din corp variază între 30—38 la sută, adică de două ori mai mult decît normal. Mai există fireste, și alte metode".

Despre una dintre ele, ne vorbește dr. **CORNEL PARASCAN : „Termenul de obezitate nu este valabil pentru toate excesele ponderale. El corespunde, în general, pentru excesele foarte mari, care ajung să depășească 40—50 la sută din greutatea corporală ideală, din fericire, destul de rare. În majoritatea cazurilor, este vorba despre surplusuri de greutate deobicei bine suportate de pacienți și care nu sînt considerate maladii, nici de către aceștia și uneori, nici de către medici. Dar, în vreme ce surplusurile moderate de greutate sînt pentru om doar un element de disconfort și de modificări estetice, pentru medic ele reprezintă un element generator, în timp, de complicații grave și chiar de moarte mai timpurie. Această boală a cărui simptom cardinal este creșterea cantității de grăsimi din organism, este considerată astăzi ca o maladie a țesutului adipos, o inflație a acestuia, prin creșterea în volum a adipocitelor și mai rar prin creșterea numărului lor. Țesutul gras, format din adipocite nu este numai un țesut de rezervă, așa cum s-a crezut multă vreme, ci o veritabilă uzină metabolică care captează grăsimile alimentare, le sintetizează, le stochează și la nevoie, le eliberează".**

GREUTATEA IDEALĂ

„Doresc să fac unele precizări bazate pe date de circulație mondială, intervine prof. dr. docent **IULIAN MINCU : Conform unor date statistice recente ale O.M.S., la ora actuală se pare că doar o mică depășire a greutății ideale duce la scăderea medicei de viață cu 10 la sută, iar o depășire cu 30 la sută determină o creștere cu 40 la sută a riscului de mortalitate. În general, astăzi în practica medicală obezitatea este etichetată ca atare la un plus de 10—15 la sută peste greutatea ideală a omului ! Dar ce este această greutate ideală și cum se calculează?**

Greutatea ideală sau teoretică este o noțiune destul de relativă dar cu semnificație practică importantă, mai ales în problema păstrării constantei ponderale. Ea nu trebuie judecată ca o noțiune fixă, imuabilă, întrucît aprecierea ei este în funcție de foarte mulți parametri : de vîrstă, de talie, de sex, de conformație osoasă.

O formulă mai exactă aplicată de noi în ultimul timp pentru faptul că ține seama de vîrstă, sex și înălțime este următoarea :

$$G = 50 + 0{,}75\ (T - 150) + \frac{V - 20}{4}$$

în care
G = greutatea
T = înălțimea în centimetri
V = vîrsta
La femeie, produsul total se înmulțește cu 0,9.

Menționăm de la bun început că aceste formule se referă numai la greutatea adulților".

CIVILIZAȚIA ARE ȘI EA O VINĂ?

Se pare că termenul de obezitate devine din ce în ce mai pretențios. Acuzatul este mai periculos decît pare. Specialiștii sînt unanimi în catalogarea obezității drept boală a civilizației moderne. Argumente ?

Prof. dr. docent **IULIAN MINCU : „În epoca noastră întîlnim obezitatea în toate țările civilizate cu standard de viață ridicat. Apariția ei este determinată, pe lîngă supraalimentație, de sedentarism. Cîteva date concludente : în Franța, 50 la sută dintre persoanele de peste 40 de ani depășesc greutatea ideală cu 15 la sută, predominînd la femei (patru femei — un bărbat) : în S.U.A., o cincime din populația țării avînd vîrsta de 45—50 de ani suferă de exces de grăsime, în Polonia, 28 la sută din populație depășește cu 10 la sută greutatea ideală etc. În București, procentul de obezitate la adult este de 19 la sută".**

Prof. dr. docent **IANCU GONȚEA : „Este interesantă într-o discuție despre obezitate, aprecierea relației directe dintre alimentație și sănătate. Voi aminti cîteva constatări doar, dintr-un studiu întocmit pe 20 de ani — 1950—1971 — privind urmările dezvoltării social-economice asupra sănătății.**

Pe lîngă majorarea proporției de produse rafinate (grăsime, zahăr, alcool) a crescut consumul de alimente sterilizate (deci, mai sărace în vitamine) de patru ori pentru fructe, de 20 de ori pentru carne și de 25 de ori pentru legume. Omul zilelor noastre dispune de alimente atrăgătoare și de posibilitatea achiziționării lor, căzînd victimă tentațiilor. De aceea, el ingeră frecvent, mai multe calorii decît are nevoie (dezechilibru cantitativ). Preferînd produsele rafinate sau care generează maximum de senzații olfacto-gustative cu minimum de efort masticator, în dauna altora și recurgînd deseori, la stimulente (băuturi alcoolice, cafea etc.) el este expus și la un dezechilibru calitativ, rezultat din abaterile mari în raportul dintre diferite produse alimentare.

Surplusul (absolut sau relativ) de calorii ingerate se tezaurizează sub formă de grăsimi, ceea ce majorează prevalența obezității. Cîteva cercetări făcute la noi pe un grup de 60 000 persoane, din localități și sectoare de activitate diferite, au demonstrat că frecvența obezității variază invers cu cheltuiala de energie din timpul activității profesionale. Ea este de 10—15 la sută în mediul rural, de 19—30 la sută în cel urban și de 47 la sută printre salariații din sectorul finanțe-bănci".

— Care sînt mai exact, factorii pe care-i putem considera vinovați de apariția obezității ? Care o favorizează ? Se poate spune că este ereditară ?

Dr. CORNEL PARASCAN : „Ceea ce mă simt dator să subliniez este că pericolul cel mai mare al acestei maladii grevează asupra acelor persoane care au deja anumite predispoziții genetice pentru ateroscleroză, diabet zaharat, hipertensiune arterială sau alte maladii metabolice. La acestea, excesul ponderal potențează tara genetică, o pune în valoare, o transformă în maladie clinică a cărei evoluție este mai rapidă și mai gravă. Prezența acestor substraturi ereditare ne explică de ce unele persoane tolerează mai bine mai multe kilograme în plus în timp ce altele sînt afectate de maladiile amintite".

OBICEIURILE ALIMENTARE

Prof. dr. docent **IULIAN MINCU : „Obezitatea de natură ereditară este foarte rară. Obezitatea începe adesea, în copilărie, nu datorită transmisiei ereditare ci unor obiceiuri alimentare necorespunzătoare. Un autor suedez a demonstrat că așazisa obezitate ereditară a copilului este de fapt o obezitate provocată încă din faza de sugar printr-o supraalimentație. În familiile de obezi, obiceiurile alimentare sînt cele care se moștenesc. Atunci este de natură endocrină ? Foarte rar. Mai degrabă tulburările endocrine trebuie socotite drept consecințele obezității.**

Obezitatea trebuie considerată o consecință a supraalimentației, a sedentarismului. Uneori, ea este cauzată de tulburări psihice și afective. Supraalimentația, indiferent de aliment, duce la un exces caloric care se depune sub forma stratului adipos. Este adevărat că glucidele predispun la ingrășare prin transformarea lor în grăsimi (mai ales acelea provenite din făinoase și dulciuri). Piinea este și ea un aliment care predispune la îngrășare nu numai prin cantitatea sa ci și prin aceea că servește drept vehicul și pentru alte alimente.

Lipsa de mișcare, sedentarismul, adăugat supraalimentației reprezintă o cauză obișnuită a obezității. Omul modern care circulă cu mașina sau autobuzul, muncește în birou și se odihnește în fața televizorului, este categoric predispus la îngrășare excesivă.

Menopauza, care survine după 40—45 ani la femei, provoacă adesea dereglări psihice în care supraalimentația devine un factor de derivație. Nemulțumirile, suferințele afective pot găsi, la fel, compensarea în supraalimentație.

Dar și succesul favorizează obezitatea. Adesea, cu cît poziția socială este mai înaltă și succesele mai mari cu atît tendința spre obezitate este mai pregnantă. Consumul zilnic de alcool este de asemenea un factor ce predispune, pe lîngă alte boli, la obezitate.

● Pericolul începe de la... 15 la sută ● Gras nu înseamnă frumos ci bolnav! ● Învățați să calculați greutatea ideală ● Boală ereditară? ● Consecință a vieții moderne? ● Un regim de 1200 calorii

CONSECINȚE

Pentru ca acuzatorul principal — sănătatea — să-și poată dezvolta pledoaria se simte nevoia să cunoaștem consecințele acelei stări pe care prof. dr. docent IANCU GONȚEA o denumea „preludiul unei drame a sănătății omului" :

1) Toate statisticile mondiale demonstrează că obezitatea favorizează apariția unor afecțiuni ca ateroscleroza, hipertensiunea arterială, infarctul miocardic, accidentele vasculare cerebrale, trombozele venoase, emboliile, diabetul zaharat, artroza și altele. Destul de alarmante constatările... Iar faptul că un obez trăiește cu 10—15 ani mai puțin decît un individ normoponderal ne îndreptățește să insistăm asupra unui adevăr de necontestat în medicina contemporană. Nu e mai puțin adevărat însă că obezitatea, devenind o problemă a vieții moderne, medicina mai are încă de dat răspunsuri la o seamă de semne de întrebare în ceea ce privește vindecarea ei.

2) Bolile cardio-vasculare au, se pare, întîietate. Hipertensiunea arterială apare mult mai des la cei grași. Mai exact, procentul este de 30—40 la sută pentru obezii tineri, de 50—60 la sută pentru cei de peste 45 ani. Confruntat cu 5—10 la sută, cît este procentul frecvenței hipertensiunii arteriale la cei care se mențin în limitele greutății ideale, apare de-a dreptul îngrijorător. Ateroscleroza se păstrează și ea în rîndul celor mai grave consecințe ale obezității. După o recentă statistică făcută de ASCAR, 31 sută dintre bărbați și 90 la sută dintre femeile cu infarct miocardic erau obezi. Hemoragiile cerebrale sînt legate strîns de excesul de greutate. 55 la sută dintre femei și 45 la sută dintre bărbați care au murit din această cauză erau tot obezi.

3) Obezitatea este prologul diabetului zaharat. 80 la sută dintre cazurile existente dovedesc acest lucru".

Firește, o sentință e necesară ca în orice proces. Pedepsim obezitatea ? De fapt ea este principalul acuzat. Numai că ea se instalează acolo unde întîlnește condiții favorabile. Acolo, unde gustul pentru mîncare multă și bună este foarte accentuat. Acolo, unde comoditatea și lipsa de mișcare fac parte din modul de viață. Acolo unde voința este un lucru rar.

Să fim sinceri, obezitatea este doar o consecință. Trebuie să fie acuzați tocmai lăcomia, lipsa de voință, sedentarismul.

Anchetă-dezbatere realizată de Lucia MANOLESCU

1200 — 1300 CALORII PE ZI

La cererea noastră, **Centrul de nutriție și boli metabolice** ne-a oferit, de pildă, un regim de 1 200 — 1 300 calorii zilnice, recomandabil pentru cei cu un număr de kilograme în plus față de greutatea ideală, regim în care intră 130—140 g glucide, 40—50 gr lipide și 85 g proteine.

DIMINEAȚA : O ceașcă de ceai sau de cafea neagră cu zaharină ; 40 g pîine ; 50 g brînză de vaci sau telemea desărată.

ORA 11,00 : un măr sau un borcan de iaurt ;

PRÎNZ : salată de varză crudă, roșii, salată verde, andive, ardei, castraveți cu oțet sau lămîie (o linguriță ulei) ; 200 g carne slabă de vacă, porc, vițel, pasăre, șalău, știucă etc. sau 200 g brînză de vaci sau telemea desărată cu sote de dovlecei, fasole verde, conopidă, preparată cu o linguriță de unt ; 40 g pîine intermediară ; 300 gr fructe.

ORA 17,00 : un măr sau un borcan de iaurt.

SEARA : salata ca la prînz, cu un ou răscopt tăiat felii sau o felie de șuncă slabă, un fruct.

ÎN CULISELE ȘTIINȚEI

Cum se elaborează buletinul meteorologic ?

Satelitul a transmis o nouă imagine. Părțile albe reprezintă straturi de nori. Meteorologii vor proceda în consecință

Buletinul meteorologic. Nimic mai simplu. Îl citim zilnic în ziare, îl ascultăm de cîteva ori la radio. O informație scurtă, obișnuită, indispensabilă omului modern. V-ați întrebat, însă, vreodată cum se elaborează, cum se ajunge la această informație ? Pentru a răspunde la aceste întrebări, am fost pentru cîteva ore în culisele „buletinului meteorologic", acolo unde se realizează această lapidară informație cotidiană — Institutul de meteorologie și hidrologie din Capitală. Am întîlnit aici matematicieni, geografi, chimiști, electroniști, agronomi, fizicieni, oameni de diferite profesii care sînt acum meteorologi.

„Cerul se va acoperi treptat cu nori, în cea mai mare parte a țării". Am luat la întîmplare o frază din „Barometru". V-ați gîndit cîndva cum s-a ajuns la ea ? Să încercăm să aflăm împreună. Sînt controlate și prelucrate, la început, observațiile meteo transmise de stațiile străine din emisfera nordică. Se alcătuiesc primele hărți ale timpului. Ele cuprind Europa, Asia Mică, nordul Africii, o parte din Oceanul Atlantic și bazinul polar. Se trasează liniile de egală presiune — izobarele. Se evidențiază cîmpurile ciclonice și anticiclonice. Se stabilesc pozițiile diferitelor mase de aer. O primă etapă a fost încheiată. Observațiile meteorologice internaționale au fost inserise. Simultan se iau și se prelucrează datele furnizate de cele 160 de stații meteo din țară. Într-un alt laborator se pregătesc hărțile de altitudine. Aici se interpretează mesajul transmis prin radio, de la mii de metri înălțime, de cele patru radiosonde lansate zilnic din București, Cluj și Constanța.

Radarul funcționează fără întrerupere comunicînd ultimele evenimente : „Ploaia la Constanța, ninge la Omul, cer senin la Timișoara". Într-un alt laborator specialiștii alcătuiesc hărțile probabile pentru nivelul solului, pentru altitudine... Totul pentru o singură frază : „Cerul se acoperă cu nori". Dar meteorologii n-au ajuns încă la ea. Știu că plouă la Paris și la Praga, știu că mercurul a urcat la Madrid pînă la plus 25 grade, că la Roma e cer senin. Cunosc configurația viitoare a curenților de aer la diferite altitudini. O primă concluzie : norii se apropie de țara noastră. Pînă la noi e, însă, drum lung. Relieful, întinderile de apă, pot produce transformări însemnate, pot modifica caracteristicile de bază.

Cum va evolua oare masa de aer în cursul deplasării sale pînă la noi? Este poate momentul cel mai dificil al elaborării prevederii de timp, este poate momentul cheie din activitatea unui meteorolog. Se iau în calcul toate elementele amintite, se fac din nou analize, studii. Acum intră în funcțiune calculatorul electronic. Calculele se efectuează folosind modelări matematice ale atmosferei. Din hărțile meteo se extrag datele și se transmit calculatorului. Pentru a se stabili, de pildă, cum vor circula curenții de aer în următoarele 24 de ore, calculatorul efectuează cîteva milioane de operațiuni. Datele sînt preluate și prelucrate din nou de meteorologi... Telexurile au început să bată: 15 420 1074 97 808... Traducem : „Cerul mai mult acoperit, vînt din est..." Totul, a fost numai pentru o frază. Pentru prognoza următoare istoria buletinului meteorologic se reia de la capăt.

Marius GEORGESCU

● MAGAZIN DE FAMILIE ● MAGAZIN DE FAMILIE ● MAGAZIN DE FAMILIE

DULCIURILE ȘI COPIII

Un desert nu e numai o plăcere sau o recompensă pentru copiii dv. El este și un complement care echilibrează plăcut alimentația lor.

Cremele, bazate pe ou, zahăr, făină, merită toată atenția dv. Din repertoriul bucătăriei clasice am ales cîteva rețete care s-au dovedit întotdeauna pe placul tinerilor mîncăcioși. Ele sînt calculate pentru 6 persoane.

Bulgări de zăpadă

Pentru 12 bulgări : 6 ouă un praf de sare, 250 g zahăr pudră ; 4 dl de lapte, un baton de vanilie, 100 g zahăr tos, 2 linguri de apă, 50 g. miezuri de nuci sau migdale.

Separați albușurile de gălbenușuri. Adăugați în albușuri un praf de sare și bateți-le spumă tare. Încorporați jumătate din zahărul pudră. Compoziția trebuie să devină lucioasă și bine legată. Puneți apă la fiert, într-o cratiță cu gura largă. Ajutîndu-vă de două linguri, faceți bulgări de spumă, pe care îi veți cufunda în apa din vas. Ea trebuie să fiarbă în clocot mic. Țineți bulgării două minute pe o parte, două pe cealaltă. Scoateți-i cu o lingură de luat spuma, lăsați-i să se scurgă și să se răcească pe fundul unei site. Între timp, frecați restul de zahăr pudră cu gălbenușurile, adăugați laptele fiert cu vanilie. (Nu uitați să despicați batonul de-alungul). Îngroșați crema pe foc slab. Luați vasul de pe foc, imediat ce începe să forfotească. Ca să faceți crema ușoară, spumoasă, bateți-o cu un tel.

Separat, stropiți zahărul tos cu două linguri de apă și puneți-l la caramelizat. Cînd a căpătat culoare auriu-cafenie, turnați-l peste bulgării de spumă. Ei au fost mai întîi așezați peste crema de lapte, turnată într-un platou adînc. Fiecare bulgăre a fost presărat cu felioare de miez de nucă. E bine ca nucile să fie ușor rumenite în cuptor. Se sfărîmă peste ele, ca să fie îndepărtată, pe cît se poate, pielița cafenie de deasupra lor.

Tartă cu cremă de lămîie

Aluat fraged : 250 g făină, 50 g de zahăr, un praf de sare, 120 g unt. Cremă : 2 gălbenușuri, un ou întreg, 150 g zahăr, 15 g amidon alimentar, zeama de la 2 lămîi, aceeași cantitate de apă, 2 albușuri, 70 g zahăr pudră

Preparați aluatul. Amestecați făina, zahărul și sarea. Încorporați cu vîrful degetelor untul moale. Adăugați atîta apă cît e necesar ca să adunați aluatul într-o minge. Lăsați-l să se odihnească la rece, cel puțin două ore.

Bateți gălbenușurile, oul întreg și amidonul cu zahărul pudră. Adăugați zeama de lămîie și apa. Îngroșați crema pe foc slab, apoi lăsați-o să se răcească. După ce s-a odihnit suficient, întindeți aluatul pe fundul unei forme de tort demontabile, bine uns cu unt. Înțepați-l cu o furculiță și coaceți-l pînă la alb într-un cuptor fierbinte. Ca aluatul să nu se umfle la copt, puteți pune peste tartă o altă formă mai mică, unsă cu unt pe partea exterioară. În lipsă, ungeți o hîrtie albă, puneți-o pe aluat, presărați deasupra boabe de fasole sau porumb. Într-o formă cu fundul gros pusă pe flăcără mică, bateți albușurile spumă, încorporați zahărul, continuați să bateți pînă ce spuma se desprinde de pereții vasului. Scoateți tarta din cuptor. Ungeți-o cu spuma de albuș și dați-o din nou la cuptor cu foc potrivit timp de cîteva minute, atît doar cît e necesar ca albușul să devină auriu. Serviți tarta de-abia după ce a devenit călduță.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

MODA

Jacheta de sezon

— Jachetă din in sau olandină, cu revere mari și buzunare bine marcate de tighele de culoare contrastantă, la fel cu nasturii.

— În varianta mai lungă, jacheta folosește stofă în dungi, cordon îngust și o bentiță care bordează, de jur împrejur jacheta, mînecile și formează epoleți prelungiți pe umeri.

POȘTA

MEDICALĂ

O. PETRESCU — Aprozi — Ilfov. Ceaiul de care ne întrebați se găsește în comerț sub denumirea de „Ceai antiasmatic" și se întrebuințează sub formă de infuzie, două pînă la trei pahare pe zi, conform instrucțiunilor. Bolnavul de astm bronșic va trebui să se alimenteze mai mult cu lactate, legume, fructe și făinoase și cu mai puțină carne (aceasta să fie slabă și proaspătă). Bolnavul trebuie ferit de aerul viciat de praf și fum.

S. CODRUȚA — Sighet. Este o stare de inhibare care va trece datorită numai voinței dv. Fiți calmă, înțelegătoare, manifestați multă răbdare. Toate acestea vor fi mai eficiente decît orice medicament. Va ajuta „Napoton" drageuri, din care se ia zilnic, unul, seara înainte de culcare.

I. ZAHARIA — Lipia — Jud. Ilfov. O infecție urinară poate avea cauze multiple. Diagnosticul și tratamentul va trebui să-l facă numai medicul specialist urolog din policlinică la care vă veți duce cu bilet de trimitere de la medicul de circumscripție din comună.

V.L. Timișoara. Suferiți de o mastoză chistică. Nu veți continua tratamentul cu Progesteron. Faceți mai întîi o titrare a hormonilor la recomandarea mediculuj endocrinolog. În funcție de rezultat, medicul vă va prescrie tratamentul

C.C. — Orașul Gh. Gheorghiu Dej. Cu radiografia craniului vă veți duce de urgență la medicul specialist neurolog din Bacău, pentru tratament sau, dacă va fi cazul, vi se va face internarea într-o clinică de neurologie din Iași sau București.

Dr. G. ALESSEANU

JURIDICĂ

GABRIELA LOPĂTARU, București : În cazul în care copilul este rezultat din căsătorie, acesta are ca tată pe soțul mamei. Paternitatea putea fi tăgăduită dacă soțul mamei minorului considera că este cu neputință ca el să fie tatăl copilului. Acțiunea în tăgăduirea paternității se prescrie în termen de șase luni de la data cînd tatăl a cunoscut nașterea copilului, așa încît în cazul respectiv nu mai poate fi introdusă o asemenea acțiune.

PETRE DINESCU, Constanța : Faptele la care vă referiți nu mai angajează răspunderea dv. penală, dacă așa cum arătați nu sînteți în niciuna din situațiile exceptate de la beneficiul decretului Consiliului de Stat privind amnistierea unor infracțiuni. Într-adevăr, infracțiunile de insultă și abuz în serviciu contra intereselor persoanelor se sancționează cu pedepse de pînă la 3 luni și respectiv 2 ani închisoare sau cu amendă, așa încît aceste infracțiuni au fost amnistiate.

N. ANGHEL

PRAKTICA

— PRECIZIE + MULTILATERALITATE

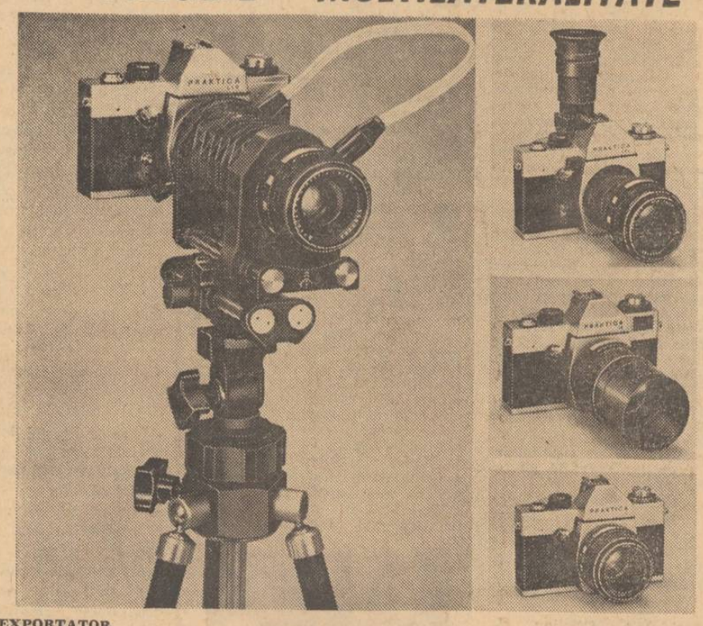

EXPORTATOR

KAMERA FILM Export—Import D.D.R. — 1055 Berlin, Storkower Str. 120, Republica Democrată Germană

Aparatele PRAKTICA tip Spiegelreflex pentru fotografii format mic, au avantaje multiple și permit utilizarea unui număr mare de accesorii.

comun :

- **— Vizor reflex mare și luminos**
- **— Obturator — perdea cu lamele de oțel și timpuri de expunere de 1/1000 secunde pînă la 1 secundă și B.**
- **— Timp minim de expunere pentru fulger electronic 1/125 secunde**
- **— Dispozitiv automat de introducere a filmului PL PENTACON — Loading**
- **— Filet PRAKTICA international M 42 x 1**
- **— Obiective interșanjabile cu distanțe focale de 20 mm pînă la 1 000 mm.**

și special :

PRAKTICA LLC	**măsurări interioare cu vizori reflex de mare claritate prin reglarea electrică a diafragmării**
PRAKTICA LTL	**buton accesibil de măsurare, pentru măsurări interioare la diafragmă**
PRAKTICA LB	**expometru fotoelectric montat în interior**
PRAKTICA L	**model de bază adecvat ca al 2-lea aparat de fotografiat**

PENTACON

Kombinat VEB PENTACON Dresden — DDR, Republica Democrată Germană

Vă rugăm să ne vizitați la TIBCO 74, 12—19 mai. Piața Scînteii — Pavilion D.

(5929)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

VĂ PROPUNEM UN TEST

Completați desenele

De la bun început vă spunem că testul pe care vi-l prezentăm nu are nimic comun cu ilentul dv. la desen. Este test care solicită, în primul rînd, imaginația. Dar să spunem ce aveți de făcut. Adăugați linii la figurile complete, prezentate mai s, astfel încît să puteți schița tablouri cît mai interesante. Încercați să imaginați desene cu totul neobișnuite la care alții nu se pot gîndi. Dați de asemenea un titlu cît mai original fiecărui desen realizat. Cel mai interesant răspuns primit îl vom publica. Așteptăm scrisorile dv. la rubrica „Vă propunem un test".

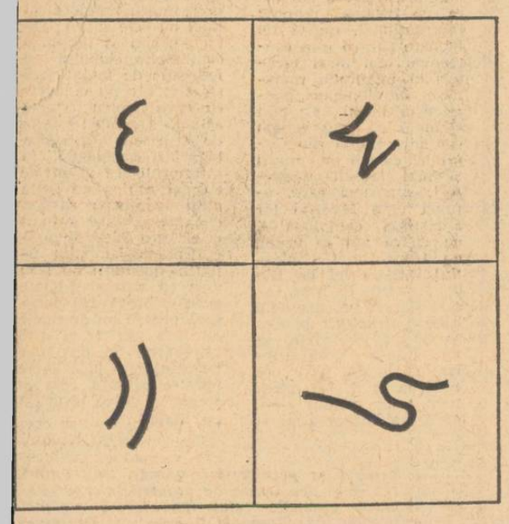

„Stafia" de pe calea ferată

Era o noapte întunecoasă. Fluturi mari străluceau în lumina farurilor. Pe măsură ce trenul gonea, ceața, începea să se adune în jurul trenului. Cu tot farul puternic care spinteca întunericul, mecanicul de locomotivă trebuia să-și încordeze ochii pentru a vedea drumul de fier. Deodată, în ceață, se ivi o siluetă neagră, cu glugă mare, care-și mișca agitat brațele. O stafie, își zise el în gînd și opri brusc trenul. A coborît. Merse cîțiva zeci de metri de-a lungul liniei. Nu era nimeni. A plecat mai departe. Imaginea aceea ciudată îi apăru din nou în față, dar acum nu mai agita brațele. „Misterul" stafiei l-a dezlegat abia cînd trenul a ajuns în prima stație, atunci cînd a șters farurile locomotivei. **Ne puteți spune cine era „stafia". Răspunsul îl vom publica în numărul viitor.**

REBUS • REBUS • REBUS

HOMO COSMICUS

ORIZONTAL : 1) Pionier ... zborurilor cosmice lansat în spațiu la 12 aprilie 1961 — Component al echipajului spațial Apollo 12 prezent în modulul lunar care a aselenizat în Marea Furtunilor : 2) Cosmonaut sovietic, membru al primului echipaj cosmic lansat la 12.X.1964 — Membru al unionistului echipaj de pe Apollo 13 silit, de o defecțiune a navei, să revină pe Terra, fără a reuși aselenizarea : 3) Primul modul senar care a transportat primii oameni pe Lună — Valentin Young — 1, 2, 3 start ! 4) Dare (od) — Cosmonaut american realizator al 15.V.1963 a primului zbor american de durată (34 h. 19 m) ; 5) Desprinderi din Venus ! — Ultima treaptă a rachetei ! — A îmbunătăți calitatea otelului : 6) Pe deasupra — Cosmonaut american, partener al lui James Mc Divitt la bordul navei Gemini 4 autor al unei plimbări de 21 minute în afara navei ; 7) Orbită extremă ! — Membru al echipajului Apollo 14, rămas în cabina de comandă, care a efectuat 34 revoluții în jurul Lunii — Collins și Duke ; 8) Alt membru al echipajului Apollo 14, care împreună cu Edgar Mitchell a aselenizat lîngă craterul Fra Mauro — Spațiu cosmic ; 9) Comandantul echipajului laboratorului spațial Skylab 1, care a evoluat 28 zile în spațiu studiind capacitatea de trai, muncă și odihnă a omului în condiții de imponderabilitate prelungită. — Stringători exagerați : 10) Finalul misiunii „Voshod" ! — Spanioli — Afluent al Dunării ; 11) În aselenizare ! — Nume feminin ; 12) Bătrîna doamnă... — ...și ținta primelor zboruri umane.

VERTICAL : 1) Cunoscută misiune spațială americană — Cosmonaut, care împreună cu Neil Armstrong au realizat prima cuplare spațială cu racheta Agena (16.III.1966) ; 2) Primele trepte ale rachetei Agena ! — Selenomobil sovietic debarcat pe Lună și teleghidat de un echipaj terestru ; 3) A deșerta — Localitate în Franța — Stuart Roosa ; 4) A închide — „Luna IV" (pop.) ; 5) Băutură alcoolică — Localitate în R.P. Ungară ; 6) În priviri ! — Membru al echipajului Apollo 15, rămas în modulul de comandă după aselenizarea lui Scott și Irwin ; 7) Misiunea spațială sovietică cuprinzînd două zboruri la 12.X. 1964 și 18.III.1965 — Acțiune pe față ; 8) Localitate în R.P. Chineză — Misiunea 2, 3 ! — Invitație la drum (pop.) ; 9) Negație — Component al echipajului Soiuz XI — În imponderabilitate ! 10) Prezent la primul zbor uman din ciclul „Apollo" împreună cu Walter Schirra și R. Walter Cunningham — Universul le destăinuie temerarilor fii ai Terrei ; 11) Țința viitoarelor zboruri cosmice — Participant la evoluția lui „Apollo 10", care a coborît pînă la distanța de 9 mile de Lună ; 12) Stelute căzătoare — A făcut, alături de Neil Armstrong, primii pași pe Lună.

Ing. Anton MOREANU

Cuvinte rare : INN, CAEN, RAAB, HYO.

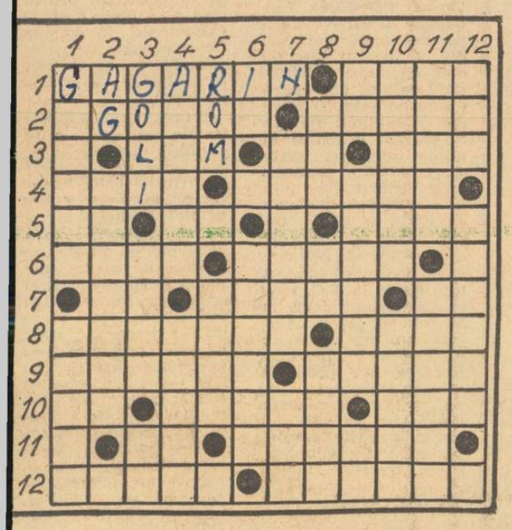

Dezlegarea jocului apărut în numărul trecut

PASĂRILE

ORIZONTUL : Cocosi — Slip — Areti — Gaina — Nagiti — Trap — Atacata — Ara — Ra — Erete — Ig — Inc — I — Udata — IAS — P — Egal — Pitpalaci — I — A — Ausel — Eo — Ne — Necaz — Un — Albé — Aripat.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Întrebări despre inventatori

Unul dintre pionierii radiotehnicii a fost inginerul italian Guglielmo Marconi, născut la Bologna, la 25 aprilie 1874. De la nașterea lui au trecut deci 100 de ani pînă în prezent. Importanța realizărilor sale a făcut ca, pe plan mondial, să se aniverseze împlinirea unui secol, în 1974, de la naștere. El a decedat la Roma, la 20 iulie 1937.

Iată, în continuare, o serie de întrebări în legătură cu activitatea inventatorului :

1. Cînd a solicitat Marconi, în Anglia, primul său brevet pentru telegrafia fără fir, realizată cu ajutorul undelor electromagnetice ?

2. Cînd a reușit Marconi să facă prima sa transmisie peste Atlantic cu ajutorul undelor electromagnetice, și între ce orașe ?

3. Marconi a fost distins cu premiul Nobel pentru fizică, împreună cu savantul german Braun, inventatorul tubului catodic. Cînd ?

4. Cînd a transmis Marconi primele mesaje telegrafice prin unde radio, din Anglia în Australia ?

5. De pe puntea vasului său „Elettra", transformat în laborator, ancorat în portul Genova, Marconi a reușit să comande prin unde radio aprinderea luminii electrice la expoziția din Sidney, în Australia. Știți cînd s-a desfășurat această experiență ?

Grafologia, grafoscopia judiciară etc.

Termenii de mai sus sînt cunoscuți și destul de utilizați în zilele noastre în justiție, dar și în alte domenii de activitate. Grafologia studiază personalitatea indivizilor cu ajutorul caracteristicilor grafice, iar grafoscopia judiciară se ocupă cu stabilirea autenticității unui scris, cu identificarea persoanelor după scris etc. Problema falsurilor nu este de loc nouă, ea manifestîndu-se chiar și în antichitate, o dată cu apariția scrisului. Totuși, ca științe, grafologia și grafoscopia judiciară nu au o vechime prea mare. **Știți cine au fost cei care au făcut primele studii privind scrisul, axate în special pe descoperirea legăturii dintre caracteristicile grafice și personalitatea omului ? Cînd s-au efectuat aceste studii ? Cine a fost creatorul grafologiei moderne ?**

Incursiuni...

Se pot realiza fel de fel de incursiuni dar, astăzi, ne vom rezuma numai la două de natură istorică și una geografică. Cel ce ne propune aceste incursiuni este cititorul nostru **COSTIN MARINESCU**, avocat, din Ploiești. Și acum, să ne referim la primele două incursiuni, sub forma următoarelor întrebări :

1. Cine, și cînd a construit primul submarin ?

2. Riul Ialomița a purtat totdeauna acest nume ?

Iată însă și o întrebare cu caracter geografic :

În țara noastră există o comună care poartă numele unui vestit oraș european, capitală, cunoscut încă din antichitate. **Știți cum se numește comuna și în ce județ se află ?**

Peștera... ?

La noi în țară există diverse peșteri, unele mai mari, altele mai mici, unele descoperite mai de mult, altele mai de curînd etc. O foarte interesantă peșteră se află în depresiunea getică a Olteniei, pe teritoriul comunei Baia de Fier, din județul Gorj, în cheile rîului Galbenul. În legătură cu această peșteră, vă punem cîteva întrebări :

1. Cum se numește ? ; 2. De unde îi provine numele ? 3. De cînd este cunoscută de om ? ; 4. Care a fost cea mai interesantă descoperire făcută în această peșteră, și în ce an, cu privire la oameni ? 5. Ce lungime maximă are ? Așteptăm răspunsurile dv., cu multă curiozitate.

Amintirile străzilor

Lîngă Ateneul Republicii Socialiste România se află o mică stradă, cu un nume care pentru multă lume probabil că nu mai spune nimic astăzi. Este vorba de strada Constantin Esarcu. Denumirea dată străzii în cauză nu este însă întîmplătoare. **Cunoașteți ce legătură există între amplasamentul străzii și numele său ?**

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cît de greu este un kg. de fulgi ?

Cîntăririle obișnuite se efectuează în aer, în mediul ambiant. Volumul ocupat de o greutate metalică, de 1 kg este incomparabil mai mic decît cel ocupat de o cantitate echivalentă în greutate de fulgi, care sînt foarte ușori. Dar, după cum se știe, aerul exercită o anumită presiune asupra tuturor corpurilor aflate pe Pămînt, după cum apa exercită și ea o anumită presiune asupra corpurilor imersate sau cu care este în contact. După cum în apă, conform binecunoscutei legi a lui Arhimede, corpurile devin mai ușoare datorită presiunii hidrostatice, tot astfel și în aer, din cauza presiunii exercitate de gaz, corpurile pot și ele deveni mai ușoare, și aceasta se petrece cu atît mai mult cu cît volumul corpurilor respective este mai mare. Cum volumul ocupat de fulgi este foarte mare în comparație cu cel al greutății metalice, înseamnă că, spre a compensa pierderea lor de greutate va fi necesar să se adauge o oarecare cantitate de fulgi.

Bineînțeles că din punctul de vedere al greutății pe balanță kilogramul de alamă va putea fi echilibrat cu kilogramul de fulgi. În realitate, însă cele două mase nu sînt egale datorită cauzelor expuse mai sus. Verificarea acestei afirmații se poate face foarte ușor în modul următor : se aduce mai întîi la echilibru, o balanță avînd pe un taler o greutate oarecare, de pildă de 1 kg, iar pe celălalt taler cantitatea corespunzătoare de fulgi. Introducînd în întregime balanța echilibrată sub un clopot de sticlă, în interiorul căruia se face apoi vid, se va constata că aceasta se va dezechilibra, înclinîndu-se mai mult talerul cu fulgi. Este și normal să fie așa, întrucît în vid nu va mai exista presiunea exercitată de aer asupra fulgilor ca în cazul cîntăririi obișnuite, exercitate în mediul ambiant.

Buletine de identitate... istorică

Dacă diverșii domnitori români, enumerați în continuare, ar fi trebuit să aibă buletine de identitate, în acestea ar fi fost trecute următoarele nume de familie :

1. Alexandru cel Bun — *Alexandru Mușatin*
2. Mihai Viteazul — *Mihai Petrașcu*
3. Mihnea cel Rău — *Mihnea Basarab*
4. Mihnea Turcitul — *Mihnea Basarab*
5. Mircea cel Bătrîn — *Mircea Basarab*
6. Petru Rareș — *Petru Mușatin*
7. Radu cel Frumos — *Radu Basarab*
8. Ștefan cel Mare — *Ștefan Mușatin*
9. Vlad Dracul — *Vlad Basarab*
10. Vlad Țepeș — *Vlad Basarab*

Numărul 38

Firește că este posibil să se obțină numărul 38 prin adunarea a șapte cifre sau numere întregi impare. Iată aici cîteva soluții diferite, care nu sînt însă singurele :

1 + 3 + 5 + 7 + 9 + 13 + 0 = 38
3 + 3 + 5 + 7 + 7 + 13 + 0 = 38
1 + 3 + 7 + 7 + 9 + 11 + 0 = 38
3 + 3 + 5 + 5 + 9 + 13 + 0 = 38
3 + 3 + 7 + 7 + 9 + 9 + 0 = 38

Poșta cititorilor

La întrebările publicate în rubrica noastră apărută în nr. 860 al revistei din 30.03.74, unii cititori au răspuns, însă numai la o singură întrebare, pe cînd alții, la două întrebări. După cum era și firesc, am ales scrisorile cu cîte două răspunsuri corecte, trăgînd apoi la sorți șapte dintre ele. Rezultatul a fost următorul : **Gabriela Necolaiciuc**, elevă, Liceul „Unirea", Brașov ; **Loreta Sava**, elevă, Iași ; **Mariana Burcovschi**, elevă, Liceul „Alexandru Ioan Cuza", Alexandria, Teleorman ; **Gina Popescu**, București ; **Aurel Birligă**, Cîmpina ; **Petre Crețescu**, elev, Liceul economic, Drobeta-Turnu Severin ; **Ștan Mihai**, elev Școala generală nr. 21, București ; **Călin Blaga**, elev, Liceul de cultură generală, Beclean, jud. Bistrița Năsăud.

Grossu Sorin, elev, Liceul „Vasile Alecsandri", Galați. Șansele de cădere înspre stînga sau înspre dreapta, în cazul unui viraj brusc, la o motocicletă cu ataș, sînt diferite. Astfel, pot exista diverse situații, din care vom enumera cîteva. În primul rînd, căderile la viraje bruște sînt în funcție de viteza de deplasare a vehiculului. La viteze mari, posibilitățile acestea sînt maxime. Pe drumuri cu aderență bună a anvelopelor, prilejurile de răsturnare sînt mai reduse decît în cazul unor drumuri umezite de ploaie, cu noroi, cu zăpadă sau cu gheață. De asemenea, într-un fel se prezintă situația dacă în ataș se mai află cineva decît în cazurile cînd atașul este gol. Contează și greutatea corpului conducătorului motocicletei, precum și a persoanei din ataș, întrucît se pot forma cupluri de răsturnare diferită, în funcție de aceste greutăți etc.

Ținînd seama de situațiile reale posibile, este deci dificil de precizat în ce parte se poate răsturna o motocicletă cu ataș la un viraj brusc. În orice caz, aceste motociclete prezintă o stabilitate mai mare decît cele solo. Tocmai datorită unor asemenea motive, în marile orașe, pe arterele principale, cu circulație intensă, este interzis accesul motocicletelor solo, dar nu și al celor cu ataș.

Kolea Kureliuk, Mărițeia mică, com. Dărmănești, jud. Suceava. De cînd s-a „romanizat" prenumele lui Franklin, inventatorul paratrăznetului? Totdeauna prenumele lui a fost „Benjamin", care în pronunție engleză s-ar citi cam așa : „Bengemin". N-am auzit pe nimeni pînă acum spunînd „Veniamin Franklin", după cum n-am auzit nici de un „Benjamin Costache", în loc de... Veniamin Costache.. Cît privește semnificația literelor „G.M.T.", acestea se referă la oră, reprezentînd inițialele cuvintelor „Greenwich Mean Time", adică „Ora medie Greenwich" sau ora medie după meridianul zero, ce trece prin Greenwich, în Anglia. Între ora medie de la Greenwich și ora oficială a țării noastre există o diferență de două ore.

Ing. Liviu MACOVEANU

Colțul auto

Sfaturi în... doi timpi

• **Clasificarea autoturismelor** în : neutre, supraviratoare și subviratoare pare oarecum... tehnicistă, ermetică, mai ales pentru conducătorii auto mai puțin inițiați în „secretele" comportării autovehiculului în mișcare. De fapt, indiferent de terminologie, lucrurile sînt mai simple decît par, dar nu mai puțin importante ! Este vorba de comportarea autovehiculului în viraj, despre traiectoria pe care o descrie acesta. Însemnătatea cunoașterii acestei comportări, mai ales în condiții dificile de rulare, ne sugerează să oferim următoarele sfaturi :

— În momentul urcării la volanul mașinii edificați-vă în ce categorie trebuie situată ea. Pentru aceasta dispunem de următoarele elemente : de regulă, un automobil cu masa concentrată pe axa din spate (motor și cutie de viteze), are tendința de a efectua un viraj mai strîns decît cel comandat de la volan, sub efectul forței centrifuge, care deplasează spatele spre exteriorul curbei. Adică mașina este **supraviratoare.** Cunoscînd acest lucru, în momentul efectuării unui viraj vom proceda astfel :

— Ne vom înscrie în viraj cu mașina ușor accelerată. Iar dacă vom constata tendința de derapare cu spatele, o vom anihila printr-o manevră combinată : vom corecta ușor din volan traiectoria, reducînd virajul și în același timp vm accelera energic, realizînd o încărcare suplimentară a roților din spate, ceea ce va accentua aderența și va anula derapajul.

Despre subvirare și comportamentul neutru cu altă ocazie.

O normă de circulație, ilustrată

• **Art. 45, pct. 24.** Printre regulile speciale privind circulația pe drumurile publice, sub aspectul unor obligații ale conducătorului auto, cea pe care o ilustrăm aici constă în **păstrarea față de autovehicul dinaintea sa a distanței corespunzătoare pentru a evita lovirea, în cazul cînd acel autovehicul încetineste viteza sau oprește brusc.** Trecînd peste formularea oarecum ambiguă („distanță corespunzătoare" ? !) am socotit util să amintim aici că **nerespectarea acestei prevederi generează frecvente coliziuni și se depășește ca o contravenție,** conf. art. 127 lit. c **cu amendă între 80—300 lei.** Este necesar să facem aici încă o precizare, privind introducerea unui nou indicator de

circulație din categoria „de interzicere și de restricție", care prevede că **„este interzis autovehiculelor în mers de a circula fără a menține între ele un interval de cel puțin... metri".** Acest indicator se instalează pe sectoarele de drum dinafara localităților, pentru a preveni punerea în pericol a altor autovehicule prin derapaj, pierderea direcției la viteze mari sub efectul vîntului, proiectarea gîrbiului în parbrize etc. Pe porțiunile marcate cu acest indicator depășirile, opririle și staționările sînt interzise.

Ce nu prevăd normele legale

• **Viteza cu care pot fi remorcate alte autovehicule** nu este prevăzută, mai ales în cazul tractării unor autovehicule în stare tehnică precară. Așa se face că, uneori, asistăm fie la circulația cu viteză evident excesivă a unor autovehicule (tractate) care nu sînt apte nici pentru viteze normale, fie la circulația „cu viteză de melc" a unor vehicule (tractate) pe benzi de viteză mare, ceea ce determină, cu timpul, formarea unor coloane interminabile, blocarea arterelor de circulație și cresterea pericolelor de accidente. Ar fi util și practic, credem, ca să se elibereze un document de circulație provizorie pentru asemenea autovehicule, în care să se prevadă și viteza maximă admisă în cazul respectiv.

Aflați că...

• **Specialiști** în probleme de siguranță a circulației au stabilit că în anul 1973 numărul celor care și-au pierdut viața în accidente rutiere ar fi fost mai mic cu peste 300, **dacă ar fi purtat centura de siguranță !** Iată o statistică demnă de... o mică investiție. Și cît mai repede !...

I. BUTNARU

JOCURI DISTRACTIVE

CARE-I FEREASTRA ?

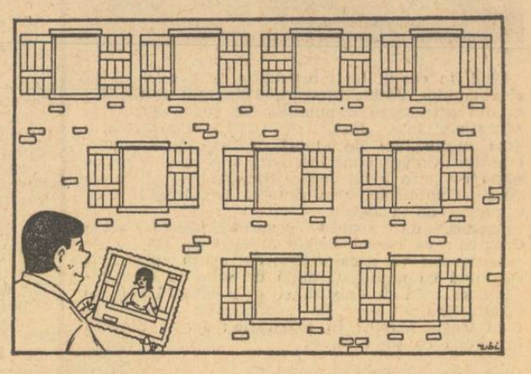

Cetățeanul și-a fotografiat logodnica la una din ferestrele casei de mai sus. Observînd cu atenție fotografia din mîna lui, aflați care a fost fereastra fotografiată ?

(Soluția jocului în numărul viitor)

pharmachim
BULGARIA

CENTRALA ECONOMICĂ DE STAT „PHARMACHIM" — SOFIA

vă invită să vizitați expoziția bulgară de :

„MEDICAMENTE, PARFUMERIE ȘI COSMETICĂ"

— București (Sala Palatului R. S România) : 7—24 mai 1974
— Cluj (Sala de recepție a hotelului Napoca) : 18—22 mai 1974.

Ore de vizitare : 9.00—18.00

(5907)

publicom

În căutarea adevărului

CE S-A ÎNTÎMPLAT CU DUCU ?

În dimineața zilei de 27 martie a.c., mama a plecat la serviciu lăsînd copilul — ca de obicei — în grija Mariei Cîrmaciu, în vîrstă de ani. Revine acasă după seară, nu-i găsește, deși vede că Maria și copilul sînt plecați la plimbare. Speriată și plînsă, Maria își explică apariția abia la 11 noaptea, declarînd că Ducu a fost răpit de un necunoscut, fapt petrecut pe la ora prînzului, că ea bătuse străzile căutîndu-l, că nu a avut curaj să se reîntoarcă acasă fără copil. Așadar, organele de miliție erau încunoștințate cu nouă ore întîrziere. În aceeași noapte, se constituia o echipă de acțiune condusă de lt. col. Chirca Stancu, adjunct al șefului Miliției Capitalei : se multiplică fotografia copilului și se alcătuiește, pe baza semnalmentelor furnizate de Maria C., portretul vorbit al necunoscutului : în următoarele ore, cazul și materialul documentar sînt transmise tuturor unităților de miliție. Copilul Alexandru (Ducu) Marcel, trei ani și jumătate, este căutat în întreaga țară.

Așa a început dialogul...

Stă în picioare pe o canapea, păr zulufat în jurul capului, seamănă mai degrabă cu o fetiță. *„Fiul dumneavoastră ?"* — întreb Lt. col. Chirca Stancu scoate fotografia din propriul său portact și nu spusese decît atît : „Să vă arăt un băiețel..."

Așa a început dialogul despre răpirea acestui copil, „un caz cu urmări tragice" repetă mereu locotenent colonelul, există o undă dramatică în glas, și cînd fotografia reintră în portact, aflu deznodămîntul : „Acest copil a fost ucis mișelește".

Necunoscutul a intrat în pămînt

Maria. C. se plimba cu bătutul prin apropierea casei. Necunoscutul intră în vorbă cu ea, o momește cu un serviciu mai bun și iat-o că îl urmează, fără să ezite, spre Judecătoria sectorului 7 unde — chipurile — trebuie depusă o cerere de angajare. Luîndu-l pe copil de mînă, necunoscutul îi spune Mariei C. : „Așteaptă-ne aici, noi mergem să depunem cererea în biroul acela" și dispare pe o ușă care conduce spre curtea interioară a imobilului. Necunoscutul, escroc notoriu, figurează de mai multă vreme în evidențele miliției. Este prezent printre sutele de fotografii care sînt arătate Mariei C. dar nu îl recunoaște. Și, din păcate, Maria C. rămînea singura persoană care-l văzuse vreodată la chip.

Copilul — recapitulează lt. col. Chirca Stancu — a dispărut miercuri, 27 martie a.c. ; luni, 1 aprilie, aveam recunoașterea răpirii. *Ați reușit deci, să-l descoperiți pe acel individ odios ?* Într-adevăr, odios, dar nu el era autorul crimei și nu am ajuns la el pe calea unei identificări directe, cum, poate, presupuneți. Semnalmentele redate de Maria C. aveau foarte puțin în comun cu portretul real al răpitorului, Preda Gheorghe, 38 de ani.

Au existat, firește, mai multe ipoteze

1. Ipoteza cea mai alarmantă se lega de acțiunea unui psihopat. În consecință, s-a procedat, imediat, la verificarea unui mare număr de bolnavi mintali.

2. Maria C. a declarat adevărul ? Dacă, din neglijența ei, copilul a suferit un accident, căzînd într-o gură de canal, bunăoară, și ea a inventat povestea cu răpirea ca să ascundă faptul ? Se reconstituie, pas cu pas, minut cu minut, toate drumurile pe care afirmă că le-a făcut în acea zi.

3. Există vreo persoană pentru care existența copilului poate fi incomodă ?

Mama copilului e întrebată : „Ar avea cineva interes să dispară acest copil ?" „Cine ? — se miră femeia. Toată lumea îl iubește, chiar și tatăl lui îl iubește, deși sînt despărțiți de el." În linii mari, mama răspunde de fiecare dată la fel, dar întrebarea este de mai multe ori repetată, poate în mintea femeii s-au estompat niște fapte și cînd n-ai nimic de la ce să pornești, orice detaliu contează. Și femeia ajunge să relateze o întîmplare care i se părruse fără însemnătate, n-o spusese nimănui pînă atunci, păstrînd-o doar pentru sine : „Anul trecut, în noiembrie, am primit vizita unei oarecare Mihaela. Mi-a spus că vrea să se căsătorească cu fostul meu soț și că dorește să afle de la mine cum s-a purtat în timpul cînd am fost împreună. Această Mihaela, la un moment dat, și-a înfipt mîinile în gîtul meu voind să mă sugrume. Eu stăteam întinsă în pat, fiind bolnavă, ea stătea pe un scaun, alături. Am reușit să-i desprind mîinile, întrucît sînt mai puternică, după care s-a scuzat că nu știe ce s-a întîmplat cu ea, că nu poate să-și explice, iar eu am iertat-o, uitînd această întîmplare."

Actuala concubină a fostului soț se numește Doina Tronaru, 24 de ani, dar semnalmentele ei coincid cu ale Mihaelei, vizitatoarea din luna noiembrie. Și se confirmă : „Ea este !" — exclamă, la confruntare, mama copilului. Doina T. neagă : n-a fost niciodată în casa aceea. Este o pură invenție, prin care se încearcă o răzbunare sau compromiterea ei. Mai există însă un martor ocular al vizitei din noiembrie : un coleg de-al gazdei pe care numita Mihaela l-a găsit în casă. Omul pleacase după cîteva minute pentru ca cele două femei să poată sta de vorbă. La confruntare, martorul declară și el la fel de ferm : „Ea este !".

Devine limpede că Doina T. ascunde ceva. Nimeni n-a interpelat-o în legătură cu dispariția copilului ci numai cu întîmplarea consumată în noiembrie, dar iat-o dîndu-se în vileag : „Dacă recunosc ceea ce dumneavoastră pretindeți că am făcut atunci, înseamnă că o să-mi puteți pune în circă și alte fapte mai grave".

Copilul a fost răpit, totuși, de un bărbat și noile elemente ale anchetei conduc, logic, spre cercul de apropiați ai Doinei T. Printre ei se află și Preda Gheorghe, individ dubios. Maria C., îngrijitoarea copilului, îl recunoaște instantaneu iar el, pus în fața evidenței, declară adevărul : a acceptat propunerea Doinei T., privind răpirea copilului, contra sumei de 2 000 lei. Nu știe ce s-a întîmplat mai departe, întrucît ieșind din curtea Judecătoriei, Doina T., l-a preluat imediat pe copil.

Unde este, totuși, copilul ?

Lt. col. Chirca Stancu „Am nădăjduit tot timpul că-l voi regăsi pe copil în viață. Confruntată cu Preda Gheorghe, Doina recunoscuse răpirea și ne încurajase speranțele spunînd că îl dusese pe copil la țară, la o mătușă. Căzînd varianta cu mătușa, ne prezintă o altă versiune : imediat după răpire, se urcase în autoturismul unui prieten și plecaseră toți trei la Poiana Brașov. Lăsîndu-l pe copil în seama prietenului, ea se întorsese la București."

Nimeni nu a crezut-o, întrucît în ziua răpirii, la orele 17.30, Doina T. se afla acasă : n-avea cum, în numai cinci ceasuri, să fi făcut dus-întors drumul București-Poiana Brașov. Copilul — se prefigura din ce în ce mai limpede deznodămîntul — dispăruse definitiv, existau destule probe că Doina T. putea fi în stare de așa ceva, dar nimeni în afară de ea nu știa ce se întîmplase, concret, și unde se afla copilul. Cum îl cheamă pe prietenul cu mașina ? De unde este ? Nu știe ! Cu ce tren s-a reîntors în București ? A uitat ! Întrebările se repetă, perseverent, i se demonstrează neadevărul, pentru ca ea însăși să realizeze inconsistența unor astfel de „argumente", pentru ca acel moment psihologic să apară în mod natural, conducînd spre recunoașterea adevărului. „S-o lăsăm pe mamă să-și îngroape copilul și noi să ne vedem de ale noastre" — intervine în acea clipă-cheie lt. col. Stancu, iar criminala, convinsă că se știe totul, relatează spontan mobilul și oribilul faptelor : „L-am omorît fiindcă era un obstacol în calea fericirii mele. Tatăl lui îmi vorbea tot timpul de acest copil, ceea ce mă deranja foarte tare". Descrie, apoi, detaliile omorului comis la numai jumătate de oră de la răpirea copilului, indică cifrul casetei automate pentru bagaje în care va fi găsit". „În timp ce ne îndreptam spre Gara de Nord — mărturisește lt. col. Chirca Stancu — ne gîndeam că poate ne-a mințit și de astădată. N-aveam nici un argument pentru această speranță dar... Nădăjduiserm și făcusem totul ca să-l regăsim pe copil în viață. Din nefericire, adevărul odioaselor fapte s-a confirmat.

Cornelia SIMIONESCU

UN BALON ȘI O MĂNUȘĂ

de Valeriu MIRONESCU

Un stadion de tip craiovean există astăzi într-o parte a Bucureștiului. Nu-i vorba de asemănări de ordin tehnic. Cînd spun despre stadionul din Bulevardul Ghencea că e de „tip craiovean", mă gîndesc la numărul masiv al suporterilor ce se așează pe băncile tribunelor la ora meciurilor, la ambianța înflăcărată, fotbalistică, care se naște în asemenea ocazii. Am fost la trei partide în acest colț al orașului. De fiecare dată numărul spectatorilor s-a aflat între cifrele de 25 și 30 de mii, deși numai unul dintre jocuri fusese oficial. Și pînă în prezent, Steaua avusese mulți susținători, mai ales printre tineri. Îi lipsea însă o tabără proprie. Astăzi Steaua și-a așezat definitiv tabăra în preajma cartierului Drumul Taberei. Iar locuitorii acestui impunător și modern cartier și-au manifestat pe loc disponibilul sufletesc pentru fotbal. Duminică de dimineață, ei au intrat din nou cu miile pe porți ocupînd stadionul, un stadion devenit „al lor". Galeria ce s-a constituit atît de repede nu e numai puternică prin număr și prin ardoarea cu care-și îndeamnă echipa la atac. Ea e, totodată, exigentă, cunoaște fotbalul, cere jucătorilor favoriți să-i răspundă la simpatie prin calitate. Aici e, deocamdată, buba. Dacă Năstase, de pildă, s-a străduit din răsputeri pentru a da publicului ceea ce i se cuvine, în schimb, iarăși ca pildă, însă de-a-ndoaselea, Ion Ion a păcătuit printr-o indolență împinsă pînă la limita lipsei de respect față de proaspetii suporteri. E drept, Steaua putea să cîștige prima partidă oficială pe terenul taberei sale; situațiile prielnice golurilor au fost atît de numeroase încît era posibil ca totul să se arunce pe seama ghinioanelor: însă adevărul gol-golut despre goluri este că ele nu se marchează, în schimb, se primesc, din cauza unora dintre jucători care nu dau echipei ceea ce sînt în stare să dea. Pe de altă parte, e drept, Steagul roșu, echipă meșteră în păcăleli, adoarme jocul cînd se află „în deplasare", apoi ia punctele de la București și Pitești și pleacă liniștită acasă. La începutul returului, scriam despre brașoveni că merită, prin valoarea fotbalului și a formației, un loc mai bun în clasament. De atunci, ei au urcat cîteva trepte, păcat că la Brașov nu există îndrăzneală, acea îndrăzneală care existase cu puțini ani în urmă la U.T.A. și la F.C. Argeș.

★

În august, la Havana, campionate mondiale de box. Primele din istoria acestui sport. Locul mi se pare semnificativ ales, prin ceea ce reprezintă boxul cubanez. Trei titluri olimpice în 1972, un nume — Teophilo Stevenson — desemnat prin sufragiul ziariștilor drept pugilistul nr. 1. Pun în discuția cititorilor amatori de box o chestiune pe care o voi ridica și în fața biroului F.R.B.: Ce fel de intenții trebuie să aibă un boxer român care va participa la campionatul mondial al categoriei sale? Sportivii noștri iau parte de mulți ani la felurite competiții ale lumii, citeodată țintesc direct trofeul, de cele mai multe ori își fixează sau li se fixează drept obiective locuri onorabile în clasamentul respectiv. Deci, avem „o metodologie" cam aceeași pentru o mare varietate de sporturi, pe o asemenea bază rutinieră lucrează toate federațiile, s-ar spune că însăși tema discuției e neavenită. Mă gîndesc să ieșim totuși din rutină. Să profităm de faptul că vom avea de-a face cu primele campionate mondiale ale boxului, pentru a porni la drum cu o nouă părere. Adică: să se înscrie la campionatul mondial al unei categorii numai acel boxer care vrea să cucerească titlul și care, drept consecință, își dedică exclusiv capacitatea și efortul acestui țel ambitios. Logica — plec la campionatul mondial cu intenția să cîștig titlul! — nu e, cum s-ar părea, de natură restrictivă. Desigur, la Havana vor veni mulți pretendenți din alte țări, unii îndreptățiți prin putere și valoare să spere la centurile de campioni. Asta nu înseamnă că tînărului nostru să-i așezăm noi ființe bariere psihologice. Dimpotrivă, propun să-i insuflăm de la bun început ambiții maxime — ambiții de campioni — care să-i determine pregătiri stăruitoare fără rabat, apoi luptă eroică din punct de vedere sportiv pe ring spre a-și vedea realizat visul cu ochii. Cine nu acceptă un asemenea punct de pornire spre campionatele mondiale, să se dea în lături. Fie el conducător, antrenor, boxer! Deocamdată, un singur exemplu, ulterior voi furniza probabil altele din cele trei grupe menționate. După meciul de pomină în care l-a făcut K.O. pe vicecampionul european Weindner, schimb cîteva cuvinte cu Sandu Mihalcea: — Ați văzut cum l-am învins? îmi spunea el cu pieptul bombat. — Am văzut și te felicit, dar știu eu pe unul care te va face K.O. — i-am răspuns. — Cine e? — mi-a zis, de parcă voia să lichideze socotelile pe loc. — Tu însuți!

Și așa s-au și întîmplat lucrurile! Mihalcea, boxerul cu trei feluri de lovituri decisive, s-a învins iremediabil pe sine, și-a dat în petic pentru a nu știu cîta oară. Și a ieșit din rîndurile pentru „mondiale", cum au ieșit definitiv și alții — Györfi, Silberman — cum vor mai ieși cei care își închipuie că talentul le permite să tragă chiulul, să păcălească lumea.

Boxul e la urma urmei un sport foarte sever cu șmecherii. Boxul nu-i larg accesibil, mai degrabă e restrictiv, bun pentru cei absolut sănătoși, puternici, inimoși — „cu inimă de boxer". Cine păcălește boxul, nu-i păcălește numai pe numeroșii săi suporteri ci, în special, pe el însuși.

În ideile de mai înainte, ne-am întîlnit amici ai boxului la Dinamo, ca invitați ai șefului acestui club, colonelul Cosma Liță. Pentru a treia oară împreună, antrenori — maeștrii Nour și Lucian Popescu, medicii I. Iamandi și St. Sihota, Ion Drăgan, șeful Centrului de medicină sportivă și Paul Radovici, doctorul lotului reprezentativ, Tiberiu Pop și Gh. Albulescu, ziariști — Victor Bănciulescu și Mihai Trancă, din partea F.R.B., — secretarul general Cristu Petroșeneanu. În sală, maestrul Titi Dumitrescu ne-a oferit o lecție de antrenament cu tînărul „semigreu" Mircea Simon. Recent cîștigător al turneului de la Timișoara, tînărul Simon, prin talent și seriozitate ne apare drept o mare speranță. Deocamdată, sînt discuții despre înscrierea lui la „mondiale". (Maestrul Nour — „să nu ne grăbim"; maestrul Lucian Popescu — „cînd să mai atace dacă nu acum, la 20 de ani ?").

Apoi s-a alcătuit clasamentul celor mai buni boxeri din luna aprilie. (Paul Ochialbi și Al. Vladar fiind plecați la Congresul Uniunii europene de box amator, lăsaseră liste scrise). Principalele criterii au fost performanțele de la turneele pe categorii de greutate și, în special, cele două meciuri pe echipe din U.R.S.S.

CLASAMENTUL NR. 2
LUNA APRILIE 1974

1. Paul Dobrescu
2. Gheorghe Ciochină
3. Constantin Văran
4. Mircea Simon
5. ex aequo F. Ibrahim, N. Ploieșteanu și Th. Dinu.

În încheiere, doctorul Sihota ne-a dezlănțuit pe pînza ecranului umbra magnificului Joe Louis, pe rînd contra lui Max Baier, Primo Carnera, King Lewinsky...

ȘAH

Vreți să jucați în „consultație" cu Bobby Fischer?

VĂ PROPUNEM SĂ ÎNCERCAȚI

Revista „Europe Echecs" din Paris publică o interesantă rubrică în care oferă șahiștilor posibilitatea să-și testeze forța de joc, „consultîndu-se" cu virfurile elitei mondiale a „arenei 64". În cadrul rubricii este reprodusă cîte o partidă de turneu jucată de diferiți campioni și cititorilor — care trebuie să reproducă mutările descoperind rîndurile unul cîte unul, cu ajutorul unei foi de hîrtie sau a unei linii — li se pun pe parcurs mai multe întrebări, dotate cu puncte. Cititorul răspunde la aceste întrebări și, în funcție de corectitudinea lor, la sfîrșit, calculează cîte puncte a realizat. Vă invităm să încercați și dv.

Alb — FISCHER, negru — EUWE (Leipzig 1960) **1. e4, c6 2. d4, d5 3. e : d5, c : d5 4. c4.**

ÎNTREBARE: **Cum se numește atacul inaugurat cu această mutare? Care sînt ideile sale?**

RĂSPUNSURI: Atacul Panov (5 puncte); de a provoca schimbul d : c4, după care slăbiciunea pionului izolat va fi compensată de avantajul de spațiu (5 p.) sau de a închide nebunul din c8, după e6, în care caz albul poate valorifica majoritatea de pioni pe aripa damei (după înaintarea pionului pe c5 rămîn trei pioni contra doi) (5 p.).

ÎNTREBARE: **În cursul meciului U.R.S.S.—Restul lumii (1970), Fischer a jucat altceva decît 4. c4, plasîndu-și adversarul, pe Petrosian, în fața unei îmbunătățiri teoretice. Indicați mutarea, arătați varianta și îmbunătățirea adusă de campionul mondial.**

RĂSPUNSURI: **4. Nd3** (3 puncte), **Cc6 5. c3!** (3 puncte; obișnuit se joacă 5. Cf3, Ng4!) 5... Cf6 6. Nf4 (1 p.), Ng4 (1 p.) (cu intenția de a egala, prin schimbarea nebunului) 7. Db3, Ca5 8. Da4+, Nd7 9. Dc2, e6 10. Cf3 (1 p.), Db6 (1 p.) 11. a4!: ameliorarea care evită schimbarea pe b5 a nebunului rău d7 contra celui bun d3 (5 puncte).

ÎNTREBARE: **Arătați în această ultimă variantă superioritatea poziției albului în combaterea mutărilor 11... Db3 și 11... Cb3**

RĂSPUNSURI: 11... Db3 12. De2! N: a4? 13. T: a4, D: a4 14. Nb5+ (3 puncte); 11... Cb3 12. Ta2, Tc8 13. 0—0, Ne7 14. Cbd2 și negrul trebuie să evacueze cîmpurile albe (3 p.). În concluzie, 7... Ca5 este slabă, bine este 7... Dc8. (3 p.)

4... Cf6 5. Cc3, Cc6.

ÎNTREBARE: **5... Cc6 este o mutare demodată. Care sînt variantele pe care le întîlnim în prezent? Una din ele aduce un sacrificiu tipic de cal, alta permite recuperarea unui pion.**

RĂSPUNSURI: a) 5... e6 (2 p.) 6. Cf3, Ne7 7. c5 (2 p.), 0—0 8. Nd3, b6 (2 p.) 9. b4, a5 10. Ca4, Cbd7 (2 p.) b) 5... g6 (2 p.) 6. Db3, Ng7 7. c : d5 (1 p.) și negrul va putea relua pionul jucînd Cbd7, Cb6, Dd7, Td8 (5 p.) sau prin b6 Ca6-c7, Nb7 (5 p) **6. Cf3, Ng4**

ÎNTREBARE: **Ce ar fi jucat albul după 6... e6 sau 6... g6?**

RĂSPUNSURI: 6... e6 7. c5! (3 p.), Ce4 8. Nb5, C: c3 9. b: c3, Nd7 10. 0—0, Ne7 11. Nf4 cu avantaj pentru alb (5 p.): 6... g6 7. Ng5! (3 p.), Ce4 8. c: d5, C: c3 9. b: c3, D: d5 10. Db3 cu avantaj pentru alb (5 p.)

Concentrați-vă acum pentru a găsi mutările lui Fischer

7. **c : d5** (3 p.), **C : d5** 8. **Db3** (3 p.), **N : f3** 9. **g : f3, e6**

10. **D : b7** (3 p.), **C : d4**

11. **N : b5+**, (3 p.), **C : b5.**

12. **Dc6+!** (5 p.), **Re7**

13. **D : b5** (5 p.) **C : c3**

14. **b : c3, Dd7**

15. **Tb1!** (10 p.), **Td8**

16. **Ne3** (4 p.) **D : b5**

17. **T : b5, Td7**

18. **Re2** (3 p.), **f6**

19. **Td1** (5 p.), **T : d1**

20. **R : d1, Rd7**

21. **Tb8** (4 p.), **Rc6**

22. **N : a7, g5**

23. **a4** (3 p.), **Ng7**

24. **Tb6+** (3 p.), **Rd5**

ÎNTREBARE: **Fiind în criză de timp, Fischer a efectuat o manevră de așteptare: o puteți găsi?**

RĂSPUNS: **25. Tb7, Nf8**

26. **Tb8, Ng7**

27. **Tb5+, Rc6**

28. **Tb6+, Rd5** (8 p.)

29. **a5** (3 p.), **f5**

30. **Nb8** (5 p.), **Tc8**

31. **a6** (4 p.), **T : c3**

32. **Tb5+** (5 p.), **Rc4**

33. **Tb7** (5 p.), **Nd4**

34. **Tc7+** (5 p.), **Rd3**

35. **T : c3+** (5 p.), **R : c3**

36. **Ne5!** (10 p.) și negrul cedează.

Și acum, calculați. Dacă ați acumulat 230 puncte, aveți forța de joc a unui maestru. 190 puncte — jucător de nivel „național", categoria 1. Categoria a doua: 150 puncte, categoria a treia: 110 puncte, categoria a patra: 70 puncte și categoria a cincea dacă ați obținut 30 de puncte.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• **ÎN ORAȘUL SCOȚIAN** Edinburg, congresul A.E.B.A. care se întrunește din 4 în 4 ani l-a reales pe Gheorghe Guriev, președintele federației noastre, ca vicepreședinte al acestui for. Este desigur o recunoaștere a activității pe care o are în ansamblu federația noastră pe plan internațional. În legătură cu aceste lucruri, Gh. Guriev, vicepreședintele A.E.B.A. a fost reînnoit și cu mandatul de președinte al comisiei europene de tineret.

• **LUNI, PE RINGUL** patinoarului artificial din parcul sportiv „23 August" încep reuniunile celei de a treia ediții a competiției internaționale „Centura de aur". Spectatorii vor putea vedea la lucru nu numai boxerii seniori care se pregătesc în vederea campionatelor mondiale ci și pe cîțiva dintre reprezentanții tinerei generații (Robu Nită, C. Buzduceanu, D. Cimpoeșu, C. Dafinoiu) angajați într-un examen dificil înaintea „europenelor" de la Kiev.

• **ROBERT DURAN,** campionul mondial la categoria „ușoară", a fost desemnat de forurile internaționale cel mai bun boxer din lume pe luna aprilie. El și-a apărat cu succes centura în fața portoricanului Esteban de Jesus.

• **IATĂ CLASAMENTUL** mondial al greilor recent încheiat de „W.B.A." (world boxing association): 1. George Foreman; 2. Cassius Clay; 3. Joe Frezier; 4. Jerry Quarry; 5. Ron Lyle; 6. Ken Norton; 7. Joe Bugner etc.

• **UN ZIAR AUSTRALIAN** anunță reintrarea fostului campion al lumii la „cocoș". Lionel Rose, care se află în criză financiară. Evitînd să declare adevărul, Rose a spus: „La 25 de ani mai sînt capabil să redevin pe primul plan al categoriei".

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

STĂNCULESCU NICOLAE și BÎRLEANU ION, București: „Întreaga noastră scrisoare poate fi sintetizată într-o singură întrebare: ce se întîmplă cu Rapid? Poate că e inutil să mai elogiem aici această echipă de veche tradiție, una dintre cele mai prestigioase din țară, cu frumos renume internațional, rampă de lansare pentru unii dintre cei mai mari jucători ai fotbalului românesc. De asemenea, poate este inutil să mai spunem că este echipa cea mai iubită din Capitală, cu cei mai mulți și mai fanatici suporteri, suporteri care, atunci cînd favorita lor a cîștigat campionatul, cu cîțiva ani în urmă, au transformat Giuleștiul într-un fel de Rio de Janeiro. Ei bine, acest Rapid, pe care abia l-am sărbătorit pentru 50 de ani de viață, se află într-o grea suferință, la doi pași de căderea în B. Ne întrebăm, în primul rînd, dacă va însemna acest fapt bine pentru sportul bucureștean și pentru cel național, deoarece ne e greu să ne-o imaginăm luptîndu-se cu Celuloza Călărași, adică la periferia fotbalului. Sigur că nu putem cere echipelor bucureștene să facă o chetă de puncte pentru a-i ajuta pe giuleșteni sau să le împrumute jucători (nici nu este cazul). Totuși, venim să întrebăm conducerea clubului și federația de fotbal dacă se simt sau nu vinovate cu ceva pentru starea actuală a echipei? Cum de au permis atîtea dezbinări și scandaluri în interiorul ei? Cum de au dat echipa pe mîna unui aventurier ca Tache Macri, care a fugit după ce a dus-o în pragul prăpastiei, știut fiind că jucătorii nu l-au vrut ca antrenor? (Oare avea el pregătirea necesară pentru un antrenor de A?). Ar fi și alte întrebări de pus, dar ne întoarcem la primele noastre cuvinte, cele esențiale: ce se întîmplă cu Rapid?".

Cu Rapidul se petrece, într-adevăr, o dramă. Cine vrea să-și dea seama de proporțiile ei abisale, să citească cronicile celui mai feroce rapidist, Fănuș Neagu, în „România literară", și va plînge în pumni. Fără îndoială, căderea reprezentativei Giuleștiului în B ar fi neplăcută și penibilă. am rămîne fără cuplaje și fără farmecul lui Tamango și Bebe Năsturescu. Dar, dacă stăm să ne gîndim bine, nu e prima oară cînd rapidiștii joacă pe sîrmă în finalele campionatului și nu e prima oară cînd se salvează miraculos. Eu cred că așa se va întîmpla și anul acesta, mai ales că se anunță reintrarea lui Răducanu. Adică nu e totul pierdut.

TELEMAC SIRIOPOL str. Brăilei 6, Galați: „Ca unul ce cochetează de aproape 20 de ani cu publicistica sportivă, nu am rezistat tentației de a așterne pe hîrtie, cîteva observații pe marginea materialului semnat de „un grup de suporteri ai fotbalului gălățean". Numărîndu-mă, deci, printre cei ce cunosc bine problemele sportului gălățean în general și ale fotbalului în special, cu îngăduința dv. voi încerca să arăt adevăratele cauze ale impasului în care s-a aflat fotbalul din bătrînul oraș dunărean.

În primul rînd, o precizare: se vede de la o poștă că semnatarii scrisorii sînt suporteri ai formației studențești (pentru care, personal, am o deosebită stimă) și nu ai fotbalului gălățean. Precizarea se impune deoarece, după părerea mea, una din cauzele pentru care un oraș cu aproape 300 000 de locuitori, cu două stadioane mari și multe alte posibilități nu are în prezent o echipă în prima categorie, este că, așa-zișii suporteri au contribuit din plin la menținerea, pînă nu de mult, a unei fatale stări de discordie între echipele locale.

Nu pentru că au fost transferați la F.C. cîțiva jucători (în fond, nu au fost obligați!), Galațiul nu are echipă în A, mai ales că, prin plecarea lor, potențele echipei studențești nu au fost diminuate. Semnatarii scrisorii nu au avut poate curajul să spună lucrurilor pe nume, pierzînd timpul cu motive puerile, creînd unele confuzii.

Cauzele pentru care fotbalul gălățean bate pasul pe loc, nereușind de aproape zece ani (de cînd a retrogradat echipa Siderurgistul din prima divizie) să se reafirme în soccerul nostru, sînt de altă natură. Iată pe cele mai importante:

1. Politica falimentară a schimbării aproape în fiecare sezon a antrenorilor. Este adevărat, au fost și cîțiva antrenori slab pregătiți, veniți doar pentru căpătuială, dar, nu același lucru se poate spune despre C. Teașcă, P. Rădulescu, D. Cojocaru, V. Neagu etc., antrenori ce nu au fost lăsați să-și finalizeze intențiile.

2. Fluctuațiile jucătorilor. S-a preferat (pînă nu de mult) să fie aduse cu nemiluita „păsările călătoare", jucători plafonați, pentru care s-au investit sume exorbitante, în loc să fie promovate cu curaj elementele locale de care Galațiul nu a dus niciodată lipsă.

3. Imixtiunile și disensiunile existente între conducerile echipelor locale, care au devorat de fiecare dată intenția de afirmare a fotbalului gălățean.

4. Cui folosește oare existența în divizia secundă *a patru formații gălățene?* Prin înființarea unui club specializat, la nivelul întregului oraș, nu era normal ca forțele fotbalistice de cea mai ridicată valoare să fi fost centralizate într-un singur loc? Faptul că fiecare conducere ține cu dinții de jucătorii lor cei mai buni, pentru un interes îngust, nu face, evident, nici un serviciu fotbalului gălățean".

Dacă Galațiul se vrea, într-adevăr, intrat în A, atunci aceasta e singura soluție: unirea celor mai bune forțe din cele patru echipe. Dar va fi posibil?

VASILE TODERIȚA, Galați: „După cum bine știți, la Galați, lotul național de fotbal a susținut un meci de verificare cu speranța noastră. F.C. După cum s-a relatat, a fost un meci gustat, cu multe faze la poarta lui Răducanu și Jivan, rămase fără rezultat și aplaudate de numeroșii spectatori. Doresc să vă relatez un aspect negativ care nu face cinste și n-ar trebui să existe la noi în Galați.

În tribune nu aveai loc să arunci un ac, fiind și cîte doi pe un loc. Cu toate acestea, numărul plătitorilor nu s-a ridicat decît la 20 000 de persoane, în loc de 40 000.

Întrebăm, ca să audă și cei în cauză, de ce se întîmplă așa ceva și cînd va exista și la Galați un control total asupra persoanelor ce intră pe stadion? În partea Țiglinei, pe lungime de circa 200 m, sînt diferiți copaci unul lîngă altul și lîngă gardul stadionului în același timp. De pe fiecare copac sar în incinta stadionului zeci de oameni certați cu disciplina. Oamenii de pază fac mai mult spectacol pentru tribune decît ordine.

De altfel, în fața sutelor de oameni care sar deodată ce pot face 20 de cetățeni care au sarcina pazei?

Aceste șiruri de indisciplinați nu se termină, umplînd tribunele, iar cei care cumpără bilete au șansa să stea și în picioare. De asemenea, se lasă copiii să intre (unul sau doi) cu cetățeanul care și-a cumpărat bilet. Cumpărăm bilete și stăm în picioare, iar cei fără bilete stau jos. Parcă nu sună corect și nu-i normal. Nu-i normal ca din 40 000 de persoane să plătească numai 20 000.

O părere aș avea: ca pomii aproape de gard să fie tăiați pe toată porțiunea stadionului la circa 3 m depărtare de gard. Scuzați scrisul".

Iertați-mă că îndrăznesc să vă pun o întrebare: credeți că merită fotbalul gălățean și chiar cel național să i se sacrifice niște frumoși și falnici pomi?

MOZAIC

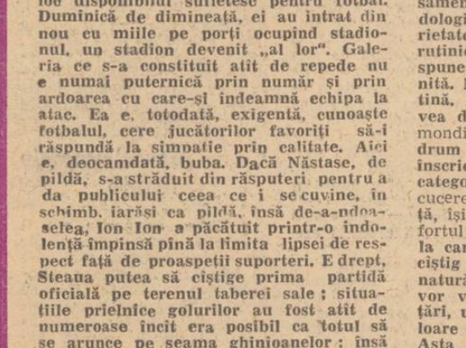

Cînd, în cursul lunii octombrie 1973, celebrul as al volanului, Jackie Stewart, a anunțat retragerea sa din activitatea competițională, știrea a produs senzație. Iată însă, că deși n-au trecut prea multe luni de atunci, presa de specialitate din întreaga lume inserează știri privind o posibilă revenire a lui Jackie Stewart pe pistele de întreceri automobilistice. Sursele acestor știri provin chiar de la Jackie.

Așadar, un subiect generos pentru presa sportivă: va reveni Jackie Stewart pe pistele de concurs sau va avea cîștig de cauză pledoaria susținută cu multă stăruință de soția sa care dorește să trăiască liniștită și să-și crească cei doi băieți, fără a avea în permanență perspectiva unui tragic sfîrșit? **În fotografie:** Jackie Stewart împreună cu soția sa.

Echipa Lazio, fruntașa campionatului italian de fotbal, este antrenată de Maestrelli. Forma excelentă a jucătorilor săi se datorează unui riguros plan de antrenament în care printre altele figurează și acest procedeu ilustrat în fotografia noastră: mușchii abdomenului trebuie să fie atît de puternici încît să poată suporta ușor greutatea unui om.

RUGBI

• **PROGRAMAT INIȚIAL** pe stadionul din „Parcul copilului", transferat apoi pe stadionul „Olimpia", meciul dintre Sportul Studențesc și Gloria s-a disputat în cele din urmă pe terenul Gloria. Rugbiul, chiar și cel din prima divizie, continuă să-și tot caute... terenurile. Pînă cînd?

• **LA MECIUL** dintre Grivița Roșie și Steaua un număr de 12 lovituri libere nu au fost transformate. Printre cei care au ratat se află nume cunoscute: Durbac, Țibuleac, Octavian, Simion, Radu Ionescu etc. Se pare că ceva nu merge ca pe... roate la acest capitol. Nu sînteți de aceeași părere, stimați antrenori și jucători?

• **ECHIPELE** Aeronautica, Oțelul Mașini Grele și Petrolistul Pitești au primit sancțiunea „meci pierdut" pentru următoarele acte de indisciplină: primele două pentru lipsa medicului de la teren, cea de a treia pentru faptul că antrenorul a fost folosit ca jucător. De asemenea, echipa U.R.A.-Tecuci primește un ultim avertisment tot pentru lipsa medicului. Oare nu se poate găsi un leac împotriva maladiilor de acest fel?

M. NICULESCU

VIAȚA STADIONULUI

AȘA A FOST LA SAO PAULO

de Eftimie IONESCU

direct în evenimentele de pe agenda zilei. Joi 18 aprilie a.c. acești invitați se numeau Dinu, căpitanul echipei naționale și Lucescu, alt internațional cunoscut. Pregătirea intervenției celor doi jucători ai noștri s-a făcut prin prezentarea, timp de mai mult de un sfert de oră, a fazelor celor mai calde din întreaga întîlnire. Uneori, emisiunea se întrerupea pentru ca, prin telefon, să se solicite opinia unuia dintre jucătorii brazilieni participanți la fază.

În tumultul din amfiteatru, cu intrări și ieșiri din studio aproape la fiecare minut, cu echipa de transmisie, electricieni, regizori de platou participînd ca din tribune la fiecare moment pasionant. Dinu și Lucescu au aflat cu destulă greutate că sînt invitați în zona puternic luminată — cu un fundal reprezentînd un super-stilizat desen al unui fotbalist în plină cursă, cu mingea la picior — acolo unde se desfășurau evenimentele din scena emisiunii „Arena". Prezentatorii, doi dintre cei mai cunoscuți comentatori de fotbal din Brazilia, și pentru că stația din Sao Paulo e și cea mai puternică, avînd o rază de acțiune de peste 1 800 de kilometri, e vorba de Raul Pereira și Jose Adair, îi înfățișează pe internaționalii noștri telespectatorilor brazilieni. Aceștia vor afla cu o plăcută surprindere că oficiul de translator îl va face chiar Lucescu. Și conversația începe. Foarte repede se solicită o pauză și pe ecran apare faza cu pricina. Ea e redată cu mult înainte de momentul centrării lui Lucescu, e reluată cu încetinitorul, e stopată în clipa cînd balonul, trimis de extremul dreapta al echipei noastre, atinge și umărul lui Leivinha dînd mingii pe care Marcu o va catapulta în plasă, și circumstanța celei venită de la adversar. Apoi se cere lui Zagalo, opinia de la hotelul Danubio. Selecționerul repetă ceea ce spusese și în ajun, la vestiare: „gol valabil..." Răspunde și arbitrul nr. 1 al Braziliei, Armando Marques, avertizat că va fi intervievat la Rio. Și el crede că faza nu e vicioasă dar, firește, din sentiment de colegialitate, încheie spunînd că, totuși, numai din teren se poate judeca așa cum trebuie lucrurile. Gazdele din studio sînt unanime, gol valabil. Telefonul din studio sună și vocea unui spectator de pe Morumbi, trimisă de amplificatoare în imensul amfiteatru răsună: „Un gol foarte frumos. L-am aplaudat întîi și pe urmă am fluierat și eu pe arbitru. Sînt Abilio Ermirio, electrician..." Acestei avalanșe de demonstrații ale unui admirabil spirit de obiectivitate și de pasiune pentru spectaculosul din fotbal, așa cum fusese execuția lui Marcu, îi pune capăt.. cronometrul uriaș, respectînd și el dimensiunile studioului.

Nimeni n-a spus și nu o să spună că România trebuia să bată Brazilia la Sao Paulo în acea zi de 17 aprilie. Dar cine a fost acolo știe că echipa a jucat cît și cum a putut, că a avut unele momente de fotbal așa cum le place brazilienilor, iute, pe poartă, cu abile execuții tehnice. Și că a marcat un gol splendid, din păcate neînregistrat pe foile de arbitraj, dar validat de corectitudinea, competența și avliditatea de frumos fotbalistic ale gazdelor noastre.

5 mai '74

CONCURS SPECIAL— PRONOSPORT

SUPLIMENTAR 300.000 lei DIN FOND SPECIAL (AUTOTURISME „Dacia 1100" „Skoda S.100" — ȘI CÎȘTIGURI ÎN BANI.)

ALTE AMĂNUNTE ÎN PROSPECTELE CONCURSULUI, EXISTENTE ÎN TOATE AGENȚIILE LOTO-PRONOSPORT. SÎMBĂTĂ 4 MAI 1974 ESTE ULTIMA ZI PENTRU DEPUNEREA BULETINELOR PRONOSPORT

(5927)

PRONOSTIC „MAGAZIN"

CONCURSUL „PRONOSPORT" DIN 5 MAI 1974

1. **DINAMO—RAPID.** În mod normal prima șansă aparține echipei Dinamo. Este posibil, însă, un rezultat de egalitate.

2. **STEAUA—SPORTUL STUDENȚESC.** Meciul ni se pare deschis oricărui rezultat, motiv pentru care recomandăm 1. X. 2.

3. **A.S.A. TG. MUREȘ—STEAGUL ROȘU.** Avantajul terenului, și buna sa comportare acasă indică favorită echipa gazdă. Să nu uităm, însă, că brașovenii știu să joace în deplasare, că au o bună apărare.

4. **JIUL—POLITEHNICA TIMIȘOARA.** Știm că Jiul pierde foarte greu puncte pe propriul ei teren. Deci, o vedem învingătoare.

5. **C.F.R. CLUJ—UNIVERSITATEA CLUJ.** Derbiul local avantajează echipa universitară. Dar, așa cum se întîmplă de obicei, nimic nu este sigur.

6. **POLITEHNICA IAȘI—PETROLUL.** În tur echipa ieseană a produs o mare surpriză învingînd la Ploiești pe Petrolul. Acum, misiunea ieșenilor ni se pare mai ușoară.

7. **C.S.M. REȘIȚA—S.C. BACĂU.** În mod sigur echipa din Bacău va lupta pentru cucerirea unui punct. Noi, însă, nu o vedem capabilă de o asemenea performanță.

8. **UNIVERSITATEA CRAIOVA—U.T.A.** Echipa arădeană se pricepe a juca cu aplomb meciurile grele. Ea poate încurca socotelile craiovenilor prin cucerirea unui punct. Totuși șansele de victorie aparțin gazdelor.

9. **F.C. ARGEȘ—F.C. CONSTANȚA.** Ținînd seama de ciudatele comportări ale echipei argeșene pe propriul ei teren sîntem datori a recomanda și un rezultat egal.

10. **GENOA—MILAN.** Greu de avansat un pronostic, dacă ținem seama de evoluțiile contradictorii ale echipei milaneze. Un rezultat egal, sau o victorie a oaspeților ni se par cele mai posibile.

11. **LANEROSSI—CAGLIARI.** Destul de echilibrat acest meci, cu șanse de a se termina la egalitate, rezultat avantajos pentru ambele formații.

12. **ROMA—JUVENTUS.** Foarte greu acest joc pentru echipa locală. Noi credem că prima șansă o are Juventus. Roma nu poate obține mai mult decît o egalitate.

13. **TORINO—LAZIO.** Socotim că acest joc se poate termina cu orice rezultat. Deci, pe buletinele dv., trebuie să figureze toate cele trei semne.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatului Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamente la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. 40 240

Proletari din toate țările, uniți-vă !

12. IUL. 2005

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

97

MAGAZIN

Revistă săptămînală editată de Frontul Unității Socialiste

ANUL XVIII Nr. 866 — SIMBĂTA 11 MAI 1974 — 12 PAGINI 1,50 LEI

OMUL ESTE FIINȚA CARE ȘTIE

Nimic din ceea ce reprezintă astăzi specia gînditoare nu poate fi conceput în afara cantității imense de informații ce solicită omul modern. Acest om modern care, pentru a găsi răspunsuri, nu trebuie să-și refuze întrebările ! Definind aspirația lui de a stăpîni tainele universului și de a le pune în slujba ameliorării vieții, știința a devenit o forță materială și, în același timp, un factor determinant în activitatea cotidiană și în capacitatea de acțiune a omului asupra lui însuși și asupra mediului înconjurător. Nimic nu mai poate fi conceput astăzi în afara cunoașterii științifice.

Un economist estimează de altfel că în orice unealtă minuită de mîna omului este implicat un procent de cel puțin 30 la sută cunoștințe. Omul de astăzi este omul care gîndește în sens activ și creator, efortul său fiind în același timp o formă de demnitate în fața naturii.

Țara noastră traversează o epocă dinamică de creație economică și socială care solicită în cel mai înalt grad capacitatea de gîndire a societății. Și e, desigur, normal ca o asemenea operă de edificare să fie de neconceput fără un cetățean activ și dornic de cunoștințe, capabil de adaptarea permanentă la solicitările producției și economiei moderne. Omul societății socialiste multilateral dezvoltate se realizează în climatul solar al cunoștințelor științifice, fără nimic comun cu gîndirea cețoasă și diversele forme de obscurantism și neîncredere în destinul luminos al speciei noastre. De aceea, o publicație menită să cultive gustul pentru știință este semnificativă pentru bucuria cunoașterii. Putem spune că sarcina noastră este una ce răspunde aspirațiilor adînci ale societății românești contemporane și ale unui timp de progres social. „Formarea unei concepții înaintate despre viață, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu se poate realiza fără cunoașterea cuceririlor științei, începînd cu apariția vieții pe pămînt, întregul proces de formare a omului, de dezvoltare a societății și a diferitelor concepții filozofice și terminînd cu noile descoperiri ale științei moderne". Știința în slujba omului — iată ce-și propune această revistă în pragul unei noi deveniri. Iar aceste cuvinte reprezintă angajamentul nostru în fața cititorilor.

PĂMÎNT ȘI STELE

ADEVĂR ȘI LEGENDĂ

În zilele noastre s-a putut remarca într-o serie de țări occidentale ciudatul fenomen prin care astrologul a ieșit din rezerva sa obișnuită. El nu mai intră pe scara din dos și nu se mai bîțîie, căutînd sensuri incerte, de teama că orice greșeală îl poate costa capul. Dimpotrivă ! Cititul în stele a devenit un business rentabil și există cotidiene de mare tiraj din lume care ar renunța mai degrabă la știrea de ultimă oră, decît la horoscop. De asemenea, posturi de radio iau interviuri și consultă astrologi de tot felul, în probleme de interes major. Cîtă valoare au prezicerile lor, știu și copiii de școală primară. Mai ales că evenimentele curente nu prea confirmă cititul în stele. Urmează atunci scuzele și analiza „eșecului". Dar cîte nu pot

RADU IONESCU

(Continuare în pagina a 10-a)

Lumea văzută la microscop

Datorită acestor mici cristale de carbonat de calciu, corpul omului se menține în echilibru. Ele se numesc otolite, și sînt situate în interiorul sistemului vestibular din partea posterioară a urechii. Orice schimbare de direcție, alergarea sau modificările bruște ale ținutei provoacă mișcarea acestor cristale, care stimulează celulele receptoare și transmit informații la creier.

Timp frumos ? Sau ploaie ?

„Nimeni nu știe prețul apei înainte ca ea să lipsească ". Cu acest proverb spaniol însoțește revista „Le Courrier" (editată de UNESCO), fotografia alăturată care ar putea fi și simbolul unui om descoperindu-și în oglinda apei întrebările și adevărul că este singurul zeu al universului ce-l înconjoară. A-și explica înseamnă sursa puterii lui.

PAGINILE 5–6–7

FORMA MATEMATICĂ A PĂCII

de MIRCEA MALIȚA

A fost atît de cîntată de poeți și dorită de arte, încît nu se știe că pacea a fost descrisă și de matematică. Frecventările matematicii cu războiul sînt mai cunoscute. Monge a creat geometria descriptivă ridicînd forturi acum două secole, iar programarea lineară cu care s-au obișnuit toți economiștii a văzut lumina zilei în grațiile celui de-al doilea război mondial. Lumea e înclinată să asocieze mai mult matematica cu conflictele : e lucru cunoscut că loviturile trebuiesc calculate și că toate strategiile militare apelează în ultimă instanță la calculator. Dar că matematica a devenit în ultimul timp instrument de lucru pentru cercetarea păcii se știe mai puțin. Din cele 150 institute științifice din diferite țări înscrise la O.N.U. ca avînd preocuparea principală de a trata problemele păcii, o bună parte au început să folosească

(Continuare în pagina a 10-a)

20678

Opt personalităţi răspund la întrebarea:

CARE ESTE, DUPĂ PĂREREA DV., CEA MAI IMPORTANTĂ DESCOPERIRE ŞTIINŢIFICĂ A SECOLULUI XX?

Acad. prof. NICOLAE PETRULIAN:

Energia nucleară

„Cred că este **energia nucleară,** pentru gama vastă de aplicaţii paşnice şi pentru elementul de vigilenţă şi solidaritate umană pe care l-a creat datorită primejdiilor implicate de folosirea sa abuzivă".

Acad. prof. MIHAI BENIUC:

Teoria relativităţii

„Eu m-aş referi la o descoperire de ordin teoretic. Este **teoria relativităţii,** a lui Einstein, pentru că a demonstrat posibilitatea de a pune, în anumite condiţii, semnul egalităţii între materie şi energie. Aceasta permite transformarea uneia în alta şi a condus la marile descoperiri actuale din domeniul structurii materiei. Este una din cele mai mari biruinţe ale gîndului uman".

Acad. prof. OCTAVIAN FODOR:

Antibioticele şi energia nucleară

„Dacă este vorba de medicină, cea mai mare descoperire sînt **antibioticele.** Ele au făcut să crească media de viaţă, prin aceea că au redus mortalitatea infantilă şi au înarmat omul cu o armă de luptă împotriva infecţiilor. Dacă ar trebui să aleg un alt domeniu, m-aş referi la **energia nucleară,** o expresie a puterii omului de a investiga natura şi de a stăpîni forţele sale cele mai adînci".

Prof. dr. doc. PETRE VANCEA,
membru corespondent al Academiei:

Dezintegrarea atomului, codul genetic şi mecanismele fiziologice ale ochiului

„Cred că cea mai impresionantă performanţă a omului este **dezintegrarea atomului,** care a ajuns de altfel emblema secolului nostru. În al doilea rînd, voi pomeni **codul genetic,** iar în al treilea mă voi referi la **descoperirea mecanismelor fiziologice,** atît ale procesului vizual, cît şi ale reglării analizorului vizual, fapt care a permis realizarea unor progrese în tratarea glaucomului, miopiei forte, cataractei senile şi a altor maladii".

Prof. dr. doc. ALEXANDRU BALACI:
membru corespondent al Academiei

Cucerirea spaţiului cosmic

„Cucerirea spaţiului cosmic a dat un sens solidarităţii umane şi i-a făcut pe cosmonauţii ajunşi pe un alt corp ceresc să-şi dea seama de frumuseţea pămîntului, ca un mărgăritar albastru. Este imaginea folosită şi de Dante Alighieri, în călătoria lui imaginară. El a văzut pămîntul rotund şi a putut să exclame: „Această brazdă care ne face atît de sălbatici", în contrast cu aspiraţia lui spre armonie şi pace spre solidaritate umană".

Prof. dr. ing. CONSTANTIN IAMANDI:

Sistemele de prelucrare automată a datelor

„Apariţia şi dezvoltarea sistemelor de prelucrare automată a datelor mi se pare cea mai mare realizare a secolului. Datorită lor, omul a putut să-şi creeze ajutoare ale gîndirii, transmiţîndu-le din logica lui şi obligîndu-le să efectueze operaţii extrem de perfecţionate. Mă gîndesc, de pildă, că zborurile cosmice n-ar fi fost cu putinţă fără ele, dar aplicaţiile acestor sisteme nu se mărginesc aici. Voi pomeni doar cele din biologie sau din medicină, unde au ajutat transplanturile".

Prof. dr. ION POPESCU:

Fără îndoială, este laserul

„Fără îndoială, este **laserul,** pentru că el va rezolva două din cele mai importante probleme ale omenirii. În primul rînd, cu ajutorul dispozitivelor laser de mare putere se vor realiza reacţii termonucleare dirijate. În două locuri din lume se lucrează deja masiv în acest sens. În al doilea rînd, se vor transmite informaţii pe bază de raze laser şi se vor ameliora comunicaţiile. Este deajuns să vă spun că numărul de informaţii care poate fi transmis va creşte de 10^5 ori".

Dr. ing. PETRE T. FRANGOPOL:

Structurarea materiei şi codul genetic

„Realizările cele mai semnificative ale secolului privesc **structura materiei** şi **codul genetic.** Ele mărturisesc în egală măsură puterea de investigaţie a minţii omului şi capacitatea lui de a-şi crea instrumente adecvate pentru cercetare".

N. R. Revista „Magazin" a întreprins această anchetă în dorinţa de a consacra un serial de „dosare ştiinţifice" celor mai importante descoperiri ale veacului nostru.

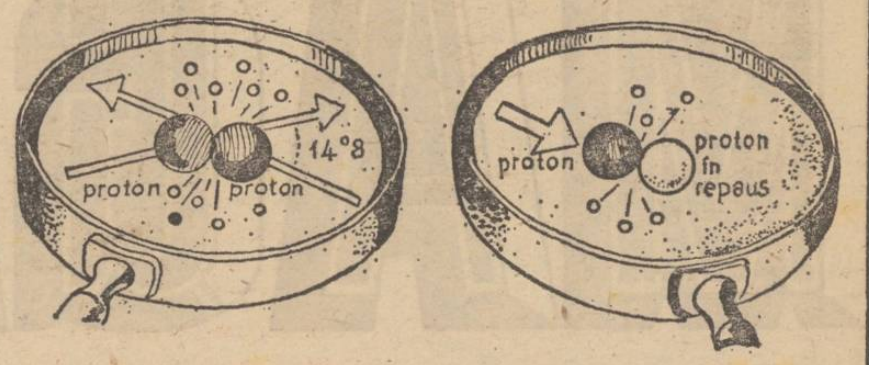

Aceasta este reprezentarea grafică a ipotezei de compunere a particulelor elementare, după modelul unui quark sau parton

Natura mai are secrete?

Între James Joyce şi structura materiei

Într-adevăr, ce legătură poate exista, între scriitorul irlandez, autorul celebrului roman Ulysses, *şi particulele elementare? Desigur că una fundamentală, pentru că altfel nu am fi insistat asupra ei în titlul articolului nostru. În* Finnegan's Wake, *ultima sa carte şi încununare a geniului său lingvistic, Joyce compune adeseori cuvinte prin contracţie, sau prin alte procedee, amalgamînd expresii din diverse limbi. La un moment dat, un grup de pescăruşi folosesc refrenul „Trei quarks, trei quarks, trei Quark", sub formă de ameninţare. Quark este un cuvînt german care semnifică o stupiditate, un lucru inimaginabil, iar în sensul său de bază este* caşcaval *sau lucru care se împarte în felul caşcavalului. Această posibilă asociere l-a convins pe Murray Gell Mann, cunoscutul om de ştiinţă, ca să denumească noua sa ipoteză cu privire la structura materiei prin cuvîntul* quark.

Quark-ul desemnează de fapt trei particule elementare, park-ul, nark-ul şi lark-ul. Se ştie că particulele elementare se găsesc în nucleul atomului şi că la ora actuală se cunosc mai mult de două sute asemenea entităţi infinitezimale, studiate în fizica nucleară. Pentru a vedea caracterul extrem de dificil pe care-l presupune determinarea unei asemenea particule, vom spune doar că mezonul, particula de cîmp care a revoluţionat fizica nucleară după cel de al doilea război mondial, trăieşte o milionime de miliardime de secundă. *Cu atît mai profundă este cercetarea antiparticulelor. Toată această lume infinitezimală scapă însă posibilităţilor de organizare oferite de mintea noastră şi chiar de instrumentul matematic. Lipseşte un model comprehensibil, o formă capabilă să explice* cum *există universul şi care este limita divizibilităţii materiei. Cu atît mai mult, se presupune că particulele elementare sînt şi ele constituite din structuri şi că vom putea în curînd determina elemente şi mai „mici", ca să le spunem aşa. De aceea, ipoteza Gell Mann este prima tentativă de organizare coerentă a lumii nucleului şi un răspuns la întrebările noastre privind structura cea mai intimă a materiei.*

Sarcina electrică a quark-ului este fracţionară, în felul următor: park-ul este 2/3, nark-ul şi lark-ul sînt 1/3. Compoziţia lor, după teoria grupurilor, poate să dea hadronii, *adică particulele elementare cu interacţiune puternică (mezonii şi barionii). Mezonii sînt compuşi dintr-un quark şi un antiquark. Barionii au trei quarkşi. Structura nucleului şi modelul particulelor elementare primeşte o formă logică şi uşor de dedus. Menţionăm doar că unii cercetători au considerat quark-ul sinonim cu noua particulă, numită* parton *şi interpretată pînă acum drept un constituent al neutronului.*

I.V.

AVENTURILE ŞTIINŢEI

Insomniile unui medic

● Văcarii lui John Carter nu se îmbolnăvesc ● De ce nu erau de acord adversarii lui Edward Jenner ● Dar vaccinul antivariolic se impunea şi, la începutul secolului al XIX-lea, se practica în toată Europa.

Vestea nu produse la Londra nici un efect. Cel mult cîteva zîmbete condescendente pe culoarele „Societăţii regale". Nici măcar nu s-a întrebat cine este acest Edward Jenner. Un oarecare doctoraş, bineînţeles dornic să se facă neapărat cunoscut. Doar fostul său maestru, John Hunter, a rămas pe gînduri. Nu cumva Edward găsise într-adevăr ceva în stare să oprească îmbolnăvirile? Răspunsul „Societăţii regale" a fost serios şi scurt: „lucrarea nu se poate publica neavînd nici un temei ştiinţific". Blîndul Jenner a zîmbit, apoi i-a arătat vecinului său, John Carter, scrisoarea: „Ai văzut, John? Domnii de la Londra spun că văcarii dumitale ar trebui să se îmbolnăvească de variolă, chiar dacă s-au molipsit de „buba vacii"!" Carter ridică din umeri sorbindu-şi liniştit berea „Scrie în scrisoare despre văcarii mei, sau mă minţi, doctore?" Jenner începu să rîdă tare, lovind scrisoarea cu palma: „Scrie, John, scrie. Nu chiar aşa, dar tot aia e". S-ar fi părut că medicul este bucuros de răspunsul primit.

Toată istoria pornise de la ursûzul Carter, prin 1794. Fermierul venise să i se plîngă într-o zi că îl părăsesc văcarii. Rămăsese doar cu cîţiva, toţi ceilalţi plecaseră, de teama bubelor pe care le luau de la vacile bolnave. „În rest sînt sănătoşi tun — spuse Carter. Au trecut prin cîteva epidemii de variolă, jumătate din sat s-a îmbolnăvit dar ei, deloc, niciunul". Jenner, devenise deodată atent. „Cum ai spus? Nu s-au îmbolnăvit de variolă?" A doua zi porni prin sat şi făcu o primă anchetă. În satul Berkeley erau vreo 30 de persoane, care se molipsiseră de „buba vacii" — un fel de variolă a animalelor fără alt efect asupra oamenilor în afara bubelor. Ciudat însă, niciunul dintre aceştia nu se îmbolnăvise de variola umană. Jenner îşi pierdu somnul.

Epidemia sosi odată cu primăvara anului 1796 şi începu să secere vieţi omeneşti în toată Anglia. Clopotele de înmormîntare începuseră să se audă tot mai des şi în Berkeley. În dimineaţa zilei de 1 iulie, medicul intră în curtea lui Phipps, un ţăran tăcut şi temător care avea trei copii. Jenner adusese cu el şi pe Sarah Nelmes, o fată care avea „buba vacii". Din cei trei copii ai lui Phipps doar James, băiatul cel mic, nu se îmbolnăvise de variolă. Medicul rîcîi cu o lanţetă „pustulele" de pe mîinile fetei, apoi depuse materialul cules pe o zgîrîietură făcută pe umărul lui James. Din nou, opt zile de nesomn. Întîi a apărut o roşeaţă uşoară care s-a umflat, treptat, s-a acoperit cu coajă şi în cele din urmă s-a vindecat. În primăvara acelui an, aproape toţi copiii din Berkeley s-au îmbolnăvit; mulţi dintre ei şi-au pierdut viaţa. Micul James Phipps a scăpat neatins de boală. Şi totuşi doi ani, Jenner tăcuse refăcînd de zeci de ori, în timpul epidemiei care a urmat, vaccinarea, aşa cum o făcuse prima dată. Toţi cei vaccinaţi nu s-au îmbolnăvit.

...Aşadar, Carter, văcarii tăi ar trebui să se îmbolnăvească totuşi, mîrîi doctorul... Cel puţin aşa cred domnii din Londra... Voi publica lucrarea pe banii mei.

Cînd apăru lucrarea, „furtuna ştiinţifică" se dezlănţui. Pearson şi Wooville, doi medici reputaţi, au repetat experienţa lui Janner dar, din neatenţie sau prostie, au produs infecţii şi accidente. Doctorul Rowley cere guvernului să facă uz de poliţie împotriva lui Jenner. Şi totuşi „doctoraşul" de ţară reuşi în jurul anului 1800 să cîştige adeziunea medicilor şi a opiniei publice. Moraliştii continuau să considere „scîrboasa trecere a bolii vacilor la om, o insultă adusă umanităţii", biserica închidea porţile raiului pentru cei care se vaccinau deoarece „variola omului a fost dată de dumnezeu iar cea a vacilor de diavol". Dar vaccinul antivariolic se impunea şi, la începutul secolului al XIX-lea, se practica în toată Europa. Jenner a cucerit gloria. Şi totuşi el a rămas mai departe în Berkeley continuînd să-şi facă datoria de medic de ţară.

ANTON UNCU

DE CE ESTE CERUL NEGRU NOAPTEA?

MAGAZIN
universul ştiinţific

Scara termodinamică a timpului permite alternanţa dintre zi şi noapte, ritmurile biologice şi însăşi viaţa. Lumina ajunge la noi şi apoi se stinge cu aceiaşi viteză constantă de 300 000 kilometri la secundă.

Fenomenul cel mai dificil de explicat, în ordinea cosmică, este întunericul. Ne aflăm pe un candelabru cu un număr infinit de becuri, o serie nesfîrşită de sori, cum spunea poetul: *„Un cer de stele dedesubt / Deasupră-i cer de stele"*. Oriunde ne-am întoarce privirile, în noaptea cosmică, pîlpîie totuşi Sirius, Aldebaran, Steaua polară şi alte nume de lumini miraculoase. Cum se poate totuşi în oceanul acesta strălucitor, să se nască opacitatea şi tenebrele ? Cea mai comodă atitudine ar fi să credem că noaptea a fost făcută pentru ca noi să putem dormi. Dacă stelele ar fi aliniate, una după alta, în afara direcţiei pe care s-ar afla ele nu am mai găsi nici o sursă luminoasă şi întrebarea din titlu ar fi inutilă. Instrumentele de investigaţie astronomică ne spun însă că orice porţiune de cer am lua în considerare, ea închide în cercul său o infinitate de stele, iar cerul, după spusa aceluiaşi poet, este *„o vatră de jeratec"*. De ce totuşi cerul este negru noaptea ? S-a crezut că lumina este oprită de praful interstelar, pînă la opacitate totală. Un principiu elementar de fizică ne spune însă că energia nu se pierde niciodată şi că, de fapt, lumina absorbită de un obstacol este din nou emisă de el sub formă de rază, chiar dacă are o altă frecvenţă.

Într-un recent număr al său, revista „Science et Vie" analizează ipoteza profesorului Harrison de la Univesitatea Massachussets, care imaginează un model de naştere şi dispariţie a luminii în univers. Să ne imaginăm un observator care asistă la răsăritul stelelor, într-un mod absolut, în momentul cînd toate se aprind, cum s-ar aprinde un candelabru la răsucirea butonului. Nimeni nu ar putea să vadă deodată strălucirea tuturor stelelor. Lumina parcurge o anumită distanţă, iar aceasta se petrece în timp. Lumina stelelor din apropiere va fi observată mai întîi ca o cascadă, apoi lumina braţului următor al candelabrului va fi văzută, după un anumit timp, apoi celălalt braţ, ca un val orbitor ş.a.m.d. Timpul este o formă a sensibilităţii, iar ochiul se supune mai întîi curgerii sale. Densitatea luminoasă va creşte iar cerul va apare tot mai luminat prin scurgerea secolelor şi mileniilor, sub ploaia de cascadă a surselor de lumină. În curînd, observatorul nostru se va afla în centrul unui ocean luminos, copleşit de sfera stelelor care se rotesc în jurul său. După milioane de milenii, lumina astrelor începe totuşi să slăbească, la fel cu becurile arse, iar într-o bună zi se va stinge completamente. Observatorul nostru va constata că astrele din jurul lui se întunecă, iar moartea lor se întinde în spaţiul înconjurător în timp ce la orizont apare o altă coroană de stele, care au început şi ele să se stingă acolo, în lumea lor, dar lumina pe care au emis-o mai înainte se propagă încă în spaţiu. Dincolo de ea se află mulţimea infinită de stele care se nasc, din punct de vedere al luminii, pentru că raza lor nu i-a parvenit încă. De fapt, am presupus că toţi aştrii s-au născut deodată. Înseamnă că şi aceste stele au dispărut în clipa cînd socotim stingerea luminilor din candelabrul universului. Rămîne numai lumina, cu viaţa ei inefabilă, călătorind prin univers: *„La steaua care-a răsărit / E-o cale-atît de lungă, / Că mii de ani i-au trebuit / Luminii să ne-ajungă. / / Poate de mult s-a stins în drum / În depărtări albastre, / Iar raza ei abia acum / Luci vederii noastre. / / Icoana stelei ce-a murit / Încet pe cer se suie: / Era pe cînd nu s-a zărit / Azi o vedem, şi nu e"*.

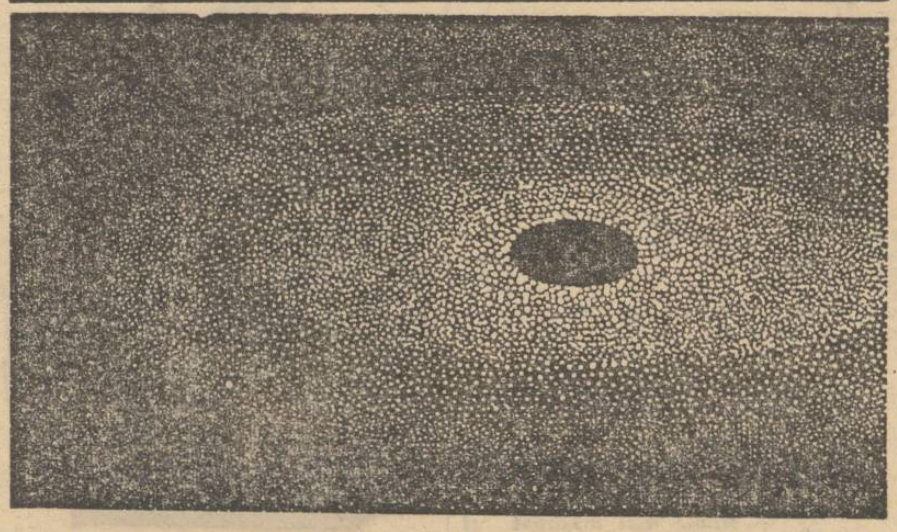

Steaua a murit, iar în inima sa este un gol negru care accentuiază dispersiunea luminii de la margine, menţinînd întunericul.

Această scară temporală a fost numită de către Harrison *scara termodinamică a timpului*. Din punct de vedere matematic, se poate proba că în orice punct al spaţiului există o densitate medie de energie egală cu aceea de pe suprafaţa stelelor. În acest fel, am putea ajunge la concluzia că, în orice punct ne-am afla, bolta cerească este tot atît de strălucitoare ca şi suprafaţa soarelui. Obscuritatea cerului este spartă de o rază densă şi orbitoare. Universul are însă o dimensiune temporală, care este însăşi axa lui ordonatoare. Spaţiul cosmic are dimensiunea timpului. Această formulă abstractă trebuie înţeleasă în modul cel mai simplu. Distanţa se măsoară prin timpul care îi trebuie unei raze luminoase ca să ajungă de la un punct la altul. De aceea, ecuaţia de adineaori trebuie îmbogăţită cu variabila timpului. Lungimea zilei şi a nopţii, care devine element spaţial, va depinde de această dimensiune.

De ce este cerul negru noaptea ? Pentru că între noi şi sursa de lumină există timpul, care este material, adică distanţă fizică. Împingînd paradoxele mai departe, am putea chiar demonstra că, din punct de vedere teoretic, ar trebui să trăim într-o obscuritate totală, chiar dacă oceanul luminos ar fi nesfîrşit în jurul nostru. Se ştie că o distanţă este compusă dintr-o infinitate de puncte, adică între ochiul nostru şi soare, de pildă, lumina trebuie

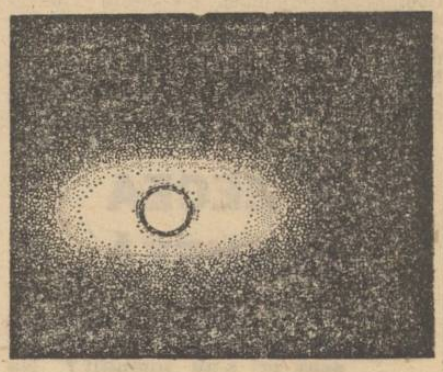

Naşterea stelelor şi propagarea luminii din centrul lor luminos nu a dus încă la spargerea opacităţii nopţii.

să treacă printr-un şir nesfîrşit de momente pe care nu l-ar termina deci niciodată. Conform acestui paradox, o rază de soare n-ar putea ajunge niciodată la noi, pentru că nu ar putea face un salt peste timp. Lăsînd gluma la o parte, lumina ajunge la noi şi apoi se stinge cu aceiaşi viteză constantă de 300 000 de kilometri la secundă. Scara termodinamică a timpului permite alternanţa dintre zi şi noapte, ritmurile biologice şi însăşi viaţa.

D. PÂRVU

Cît soare îi trebuie unui om?

– V-aş ruga să porniţi de la două alternative fanteziste. Ce-ar rezulta, de pildă, dintr-o experienţă fortuită şi absurdă, în care cineva ar fi obligat să se expună în mod permanent la soare, sau în mod permanent la claustrare într-un mediu fără soare, pe o durată de timp mai mare ?

Prof. dr. docent TRAIAN DINCULESCU, directorul Institutului de balneologie şi fizioterapie din Bucureşti, îşi asumă, pentru cititorii revistei noastre, răspunsurile la această întrebare şi la altele care urmează :

— Aşa ceva nu se petrece în natură şi ar fi şi foarte dăunător celui „experimentat" Fiind vorba de extreme absurde, vă pot spune că în cazul de absenţă totală la radiaţii solare, organismul nu s-ar dezvolta. În cel de-al doilea caz, rezultatele ar fi la fel de dezastruoase. Pe glob există ritmul zi-noapte, măcar pînă la Cercul polar, unde există alte ritmuri. Omenirea s-a dezvoltat genetic şi s-a adaptat fiziologic la un anume ritm Populaţiile nordului sînt aclimatizate la frig, iar cele din apropierea ecuatorului sînt aclimatizate la căldură. Să nu uităm că fiinţele care nu s-au adaptat, au dispărut. Radiaţia solară este unul din factorii determinanţi, primordiali ai mediului nostru, pentru că ea condiţionează fenomenele psihice cît şi pe acelea biologice, însăşi viaţa la suprafaţa pămîntului. Fără energia solară, viaţa nu ar fi posibilă în forma în care există ea astăzi, firește este vorba de energia solară aşa cum ne ajunge ea pe suprafaţa pămîntului. Sîntem fiii soarelui, energia solară, în mod direct şi indirect, stă la baza aproape tuturor energiilor care se află pe sol. Plantele se dezvoltă sub influenţa energiei solare, pădurile devin combustibil, cărbunii au la origine energia solară, aceeaşi care în trecutul geologic îadepărtat a făcut posibilă fauna apelor, devenită apoi petrol sau gaze naturale...

— *Există însă şi animale care trăiesc ocolind soarele...*

— Da, animalele de peşteră. Totuşi ele nu se pot lipsi de soare, măcar indirect nu se lipsesc de viaţa de la suprafaţa pămîntului. Ele trăiesc prin soare, „luîndu-l" din plante, din alimente, din apă...

— *Ce înseamnă, aşadar, nevoia de soare, necesitatea raporturilor omului cu energia solară ?*

— Sîntem influenţaţi de soare în două feluri : direct şi indirect. Indirect prin alimentaţie, care este produsă de energia solară, şi direct, din trei puncte de vedere : al energiei calorice, al energiei luminoase, şi radiaţiile ultraviolete cu acţiune fotochimică. Dar să nu uităm că radiaţia solară trebuie să fie în limitele capacităţii noastre de percepţie. Sînt oameni adaptaţi la anumite intensităţi de radiaţie. Se pare că ritmul nostru *lumină-întuneric* este ritmul primar. În funcţie de acest ritm, organismul şi-a format anumite bioritmii. Noaptea este pentru somn, organismul fiind pregătit pentru aceasta, intră în stare specifică ritmului, ziua este pentru muncă, organismul fiind apt pentru aceasta. Omul însă este fiinţă socială, intervin tot felul de factori sociali, cum ar fi munca propriu-zisă, intensitatea muncii şi solicitările. În legătură cu acestea trebuie spus că omul şi-a creat o anume independenţă, el îşi transformă mediul. Cu alte cuvinte, omul este un produs al mediului care însă îşi poate transforma conştient mediul...

— *Aţi avut în vedere, pînă aici, şi nuanţările necesare ?*

— Ştim că omul are nevoie de căldură şi de lumină. Noaptea polară este cel mai elocvent exemplu de ce înseamnă viaţa fără căldură şi fără lumină. Fără a intra însă în termeni medicali, reţineţi că radiaţiile solare au o acţiune complexă, de restructurare şi solicitare a organismului expus la soare, şi, firește, de stimulare : acţiunea antirahitogenă, acţiunea luminii şi stimularea endocrină etc., etc. Este adevărat că radiaţia solară este vitală, dar ritmul ei este diferit de la om la om, în funcţie de aşezarea pe glob. Populaţiile nordice sînt într-o continuă foame de soare, iar cele sudice într-un exces de soare...

— *Se ştie cam cîţi oameni mor anual de prea mult soare, şi cîţi de prea puţin soare ?*

— Ar fi o foarte interesantă statistică. Din păcate n-am aflat nicăieri aşa ceva. Întrebarea este posibilă, răspunsul de asemenea. Cred că este vorba de situaţii fortuite. Soarele ucide doar dacă nu ştim să-l folosim...

ION ŢUGUI

RADIAŢIILE GAMMA OPRESC... TIMPUL

La Centrul de studii nucleare de la Grenoble poate fi văzută o lingură dz lemn, veche de 48 de secole dar e atît de bine conservată încît poate fi încă... folosită, scria recent săptămînalul francez „L'Express". Bineînţeles nu este vorba de o expoziţie de antichităţi pentru care s-a căutat din extravaganţă ca loc de expunere... un laborator nuclear ! Atomiştii demonstrează — pentru a cita oară în ultima vreme ! — cît de utilă este cunoaşterea lor în cele mai diferite domenii. În acest caz, pentru salvgardarea bunurilor culturale ale trecutului de ravagiile timpului. Lingura de lemn care apare acum atît de uimitor de bine păstrată a fost găsită în mîlul lacului de la Charavines şi tratată după o tehnică pusă recent la punct care o prezervă de acţiunea timpului fără să-i altereze întru nimic aspectul. Produsul de bază folosit este un lichid. Lichidul pătrunde în porozităţile lemnului. Pentru a-l solidifica, e polimerizat. Aici chimia colaborează strîns cu tehnica nucleară. Pentru că e nevoie să fie controlată reacţia astfel ca polimerizarea să se facă uniform, încetinind procesul sau oprindu-l temporar dacă temperatura se urcă prea mult. Obiectul este supus unui bombardament cu raze gamma, dar foarte atent dirijat, reglat. Doi ingineri specialişti vor lucra în cadrul planului Nucleart pentru „însănătoşirea" obiectelor vechi de lemn şi de piatră, a pietrelor roase, „mîncate" de vreme, a lemnului în care carii şi-au croit galerii sau în care apa s-a infiltrat într-atît încît părea că nimic nu mai poate fi salvat. Cu un material plastic, întărit şi totuşi invizibil, ameninţatele opere de artă ale trecutului sînt salvate.

MAGAZIN vă răspunde

GENETICA — O MARE RĂSPUNDERE

— Am să vă dau mai întîi un exemplu. În 1972, revista „Entreprise" anunța o întîmplare ce stîrnise panică în tot continentul american. Era vorba de o albină „fabricată" de om printr-o încrucișare, vizînd ameliorarea albinei domestice. Dintr-o greșeală, albinele din noua specie au scăpat și s-au încrucișat cu albinele indigene. Rezultatul : o albină extrem de agresivă dar leneșă. Printre victimele pe care le-a făcut această albină furioasă se numără și zece oameni. Iată ce surprize ne poate oferi uneori genetica. Și nu știu de ce, intru în panică, atunci cînd aud că în viitor va fi posibil să se determine în mod voit caracteristicile genetice ale omului. Ce părere aveți ? (MIHAI APOSTOL — București)

— Într-adevăr, genetica ridică probleme de mare răspundere pentru omenire. Este semnificativ cred faptul că doi celebri geneticieni care ajunseseră foarte departe cu cercetările în domeniul celulei vii, s-au retras din cercetare fără să dea nici-o explicație. Se ridică, așadar, problema dacă noi sîntem suficient de buni, ca să avem dreptul să hotărîm cum să fie urmașii noștri. Complicată problemă. Să lăsăm totuși deoparte aceste temeri și să ne gîndim că există atîtea și atîtea boli cărora geneticienii ar putea să le găsească leacul. Nu e vorba să ne atingem de fondul genetic înainte de a fi pregătiți pentru asta ci să ameliorăm eventualele erori.

A ZECEA PLANETĂ

— Și totuși cîte planete are sistemul solar ? Au rămas tot nouă ori s-au înmulțit ? Nu de alta, dar astronomii promiteau încă acum 2—3 ani că ne vor da răspunsul cert la această întrebare (NICOLAE PARASCHIVA — Dej).

— Eventualitatea existenței celei de a zecea planete din sistemul solar este o idee destul de veche. Ne vom referi la comunicările din ultimii 3 ani.

Astronomul american, prof. Henry Courteen afirma încă din 1971 că a descoperit cea de a zecea planetă, căreia îi dăduse

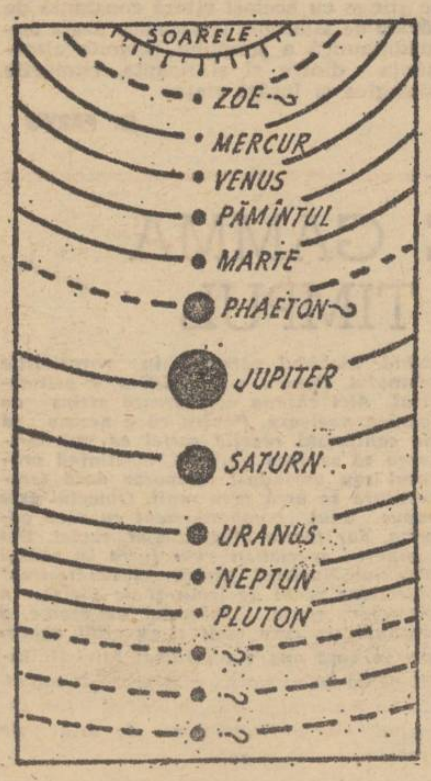

și un nume — „Zoe" (Viață) — situată la 14 milioane km de Soare, deci în interiorul orbitei planetei Mercur. Era vorba doar de niște calcule teoretice, care se cereau confruntate. La sfîrșitul aceluiași an, astronomii englezi și americani de la universitățile Cambridge și Baltimore comunicau că au stabilit prin calcul poziția celei de a zecea planete dar nu în interiorul orbitei lui Mercur, ci dincolo de cea a lui Pluton. Urmau confirmările. Tot în această perioadă „Astronomical Journal", numărul din octombrie 1971, preia comunicarea făcută de P.K. Seidelman care calculase pozițiile a trei planete ipotetice transplutoniene. Urmau confirmările. În sfîrșit la începutul anului trecut, astronomul Brady afirmă că, existența unei planete transplutoniene foarte mari, este posibilă. Dar, deocamdată dovezile lipsesc. Totuși, cea mai disputată ipoteză nu se referă nici la planeta sau planetele transplutoniene, nici la planeta din interiorul orbitei lui Mercur. Acum 200 de ani legea lui Bode permitea stabilirea unei formule empirice care demonstra, cu o precizie de cîteva procente, că cea de a 5-a orbită (între Marte și Jupiter) ar fi liberă, ceea ce ar însemna că acolo a existat o planetă. Se pune întrebarea, unde a dispărut ? Un astronom de la Universitatea Columbia, pe nume M.W. Owenden, reface calculele mai vechi afirmînd că pe orbita a 5-a ar fi existat o planetă cu masa de 90 de ori mai mare decît cea a Pămîntului, care a explodat în urmă cu 12—20 milioane de ani. Și iată din nou în actualitate legenda planetei Phaeton. Să mai așteptăm totuși dovezile certe. Cele de mai sus nu se referă decît la eventualele planete mari. Despre planetele mici, cu alt prilej.

VIN COCORII? CUM? DE CE?

— Nimic mai minunat și mai misterios ca această migrație a păsărilor. Rămîn impresionat cînd aflu ce distanțe uriașe parcurg pentru a se întoarce de fiecare dată în locurile unde s-au născut. Oare vom putea înțelege vreodată această taină ? (CONSTANTIN NICULIN — Ploiești).

— Este într-adevăr miraculoasă viteza cu care se deplasează și distanțele pe care le acoperă păsările. O rață sălbatică atinge 250 km la oră, iar un șoim peste 300 km/h. Berzele pot parcurge zilnic 200 de kilometri, iar becațele 400. Ca să ajungă din Africa pînă la noi, stolurile de berze parcurg 10 000 de kilometri în 60 de zile.

Există o explicație general acceptată : diferitele zone climatice ale pămîntului „au migrat" de-a lungul timpului. Se pare că păsările au urmat această migrație climatică revenind de fiecare dată la locurile de baștină. E drept, explicația e dată numai pe jumătate. De ce se întorc mereu în locurile de baștină ? De ce pleacă știm : le alungă vremea. Subtilul mecanism de orientare este în atenția ornitologilor. Într-o zi vom ști exact.

„ELIXIRUL VIEȚII"

— Am auzit că o vitamină este supranumită „elixirul tinereții" (ALEXANDRU DUMITRU — Iași, pensionar).

— Există într-adevăr, o vitamină care s-ar părea că are calitatea de a încetini procesul de îmbătrînire al celulelor organismului : vitamina E. Ea a fost supranumită metaforic „elixirul vieții". Există și un „pigment al bătrîneții" rezultat al acumulării unei substanțe colorante denumită lipofuscina. Se pare că una din substanțele capabile să întîrzie acumularea lipofuscinei este vitamina E. În văile Adzerbaidjanului, una din zonele vestite pentru numărul mare de longevivi, există o varietate de țiței, „neftalanul", cu calități curative spectaculoase : reumatisme, arterite, boli de piele sînt vindecate prin cure cu naftalan. În sfîrșit, sînt dovezi că acest produs petrolier poate contribui la întinerire și prelungirea vieții.

INVENTATORUL CEASULUI NU ESTE CUNOSCUT

— Cine este inventatorul ceasului ? Dacă se poate, vă rog să ne dați și un istoric al acestei probleme (VALERIU SIMA, pensionar, jud. Cluj).

— Din păcate, nu putem da un răspuns, așa cum îl dorește autorul întrebării. Și asta pentru un motiv foarte întemeiat : nu există un inventator cert al ceasornicului. E drept, cadranul solar este atribuit preotului Berosios. Dar el a trăit în secolul IV î. e. n. iar cadranul solar descoperit de arheologi în Egipt datează din secolul XIII î. e. n. Nici clepsidra nu are un autor cert. Se știe doar că un renumit constructor de clepsidre cu apă a fost Ktesibios din Alexandria (sec. II î. e. n.), iar cea cu nisip aparține probabil tot egiptenilor (sec. V î. e. n.) și nu arabilor (sec. XIII — e. n.) cum s-a crezut multă vreme. Ceasurile „lampă", ceasurile cu spirale de foc de asemenea, nu au un autor cu-

Cel mai vechi ceas solar (sec. XIII î.e.n.) descoperit cu ocazia săpăturilor arheologice, în Egipt

noscut. Se părea, la un moment dat, că Papa Silvestru al V-lea ar fi descoperit, în anul 996, ceasul mecanic cu greutăți și roți dințate dar alte documente dovedesc prioritatea lui Pacificus din Verona (sec. IX) iar prioritatea celui din urmă este contestată de vechile scrieri bizantine care menționează existența unor asemenea ceasuri încă din anul 578. Deci nici de această dată nu putem indica autorul invenției. Mergînd mai departe, **pendulul**, aparține în egală măsură lui Galilei și lui Huygens, deși fiecare l-a gîndit individual iar cel din urmă l-a și aplicat în construcția de ceasuri. În sfîrșit, introducerea rubinelor aparține lui Nicola Facio și de aici încolo ceasurile mecanice nu mai suferă decît modificări mărunte. Ceasurile electrice sînt opera mai multor autori, cunoscuți dar prea numeroși. Ceasurile electronice, ceasurile moleculare, atomice, produc o nouă revoluție a tehnicii domeniului, fiind primele ceasuri fără piese în mișcare. Dar istoria lor e abia la început.

S-A FĂCUT UN HIPNOTIZATOR AUTOMAT

— Mai este hipnoza un fenomen misterios ? (NICOLAE HANGANU — Brăila).

— Hipnotismul nu mai este demult un lucru misterios și inexplicabil. La jumătatea anului trecut, în Uniunea Sovietică s-a realizat chiar un hipnotizator automat, capabil să vindece astenia nervoasă și insomnia.

Cu această ocazie primește răspuns și întrebarea unui alt corespondent, ION P. RUSEN, care ne întreba : „Nehotărîrea este o boală ? Cum se poate vindeca ?..." E greu de spus dacă nehotărîrea e o boală sau o deficiență educativă. Totuși, dacă ea depășește anumite limite socotite normale, specialiștii spun că se poate trata prin hipnoză.

ÎN CULISELE ȘTIINȚEI

Purtătorul stimulatorului cardiac se simte perfect

Realizatori : medic primar Ghiță Bunghez, dr. în științe medicale ; medic primar Dinu Drăghici, dr. în științe medicale ; electronist Ladislau Goldstein ; profesor dr. docent Ioan Pop D. Popa ; medic primar Petronela Vintilă, dr. în științe medicale.

Pe la începutul anului 1969 au avut în mînă un stimulator cardiac. Era unul singur. Practic, o singură viață salvată. Știau că nu există o medicație care să permită supraviețuirea bolnavului. Nimic nu poate înlocui comanda electrică naturală, plasată undeva în inimă, decît acest aparat minuscul, care arată cu o jucărie. S-au uitat la el de o mie de ori. A-l copia era imposibil. Acum parcă le venea chiar mai greu. Bolnavii știau de existența lui. Toți îl voiau. El era, însă, unul singur. Cinci oameni gîndeau același lucru. În patru cabinete medicale de la spitalul clinic ASCAR din Capitală, într-un birou din Tg. Mureș becurile nu s-au stins zeci de nopți de-a rîndul. Totul a început cu pregătirea medicală a electronistului. El era omul care trebuia să înțeleagă principiul medical al sistemului. De aproape 25 de ani făcea electronică medicală, dar chestia asta era cu totul nouă. Da, el a dat verdictul : este posibil să-l realizăm la ASCAR. Au urmat săptămîni, luni, zile și nopți de căutări. Începuse să prindă contur. Trei medici deveniseră și electroniști, fizicieni, matematicieni. S-au făcut calcule, desene, scheme. Experiențele de laborator au fost perfecte. Au urmat cele pe animale. Un cîine trăia cu stimulatorul cardiac realizat de ei. Nu a fost totul. Trebuia, pentru a fi implantat la om, o sursă de energie care să asigure funcționarea aparatului pe o perioadă lungă, doi-trei ani. În plus, trebuia un tranzistor care să furnizeze o energie discontinuă, să creeze un impuls. În țară nu existau asemenea tranzistori. Căutaseră peste tot. La Băneasa, la I.R.U.C., la Brașov. Unii specialiști le spuneau că vorbesc altă limbă, că nu au auzit de așa ceva. Încet, încet li s-au alăturat alți zeci de oameni din industrie. Au fost aceia care înțeleseseră ce înseamnă stimulatorul. Tranzistorii au fost găsiți. În seara aceea au băut o cupă de șampanie. Nu terminaseră, însă. Cum va tolera organismul acest scop străin ? O întrebare grea, la care nu se gîndiseră pînă atunci. Era aproape gata și a intervenit chestia asta. Din nou căutări, experiențe. Nu mai știu azi cine a avut ideea. Au luat niște tuburi din plastic, care, de regulă, se introduc în venă. O rășină sintetică tolerată de organism care putea fi și sterilizată. Un cîine avea să trăiască din nou cu ajutorul stimulatorului. A fost penultima etapă. Iată-i pe toți patru în drum spre Tg. Mureș, ducînd într-o servietă stimulatorul cardiac.

14 noiembrie 1972. În sala de operații patru oameni, trei medici și un electronist urmăresc fascinați mîinile chirurgului, profesorul dr. docent Ioan Pop D. Popa. Inima mecanicului de locomotivă, Alexandru Petrescu, în vîrstă de 73 de ani, avea să primească din acea zi o comandă electrică artificială. Primul stimulator cardiac românesc a fost realizat. Acesta nu e însă finalul. Acești oameni au primit la 14 noiembrie 1973, într-o vizită neobișnuită, pe purtătorul lui. Aparatul funcționează perfect. Starea clinică a bolnavului — excelentă. A fost primul examen.

MARIUS GEORGESCU

TIMP FRUMOS? SAU PLOAIE?

MAGAZIN
enciclopedie

Este foarte posibil ca meteosensibilitatea să permită anumitor animale distingerea variației din atmosferă care precede sosirea unui timp frumos sau unei furtuni. Ce explicații dau oamenii de știință acestor întîmplări?

Se pare, după cum, de altfel, afirma și **Roger Clausse** în revista „Le Courrier", publicație ce apare sub egida U.N.E.S.C.O., (de unde am reprodus de altfel imaginile consacrate meteorologiei în aceste pagini) că înaintea ploii, șoarecii de cîmp aleargă în afara galeriilor lor, intră și ies din vizuine, că lupul urlă, că berbecii și caprele își izbesc coarnele, pe scurt, că animalele simt apropierea timpului rău. Acest comportament agitat s-ar explica dacă senzațiile particulare pe care ele le încearcă ar preceda într-adevăr sosirea furtunii și a ploii. Dar, pentru ca aceste pronosticuri să fie adevărate, ar trebui ca animalele-profeți să se găsească într-o masă de aer cu caracteristicile timpului existent. Or, este bine stabilit de știință că timpul de a doua zi se „fabrică" la sute de kilometri. Fără îndoială, anumiți factori pot să varieze în decurs de 24 de ore, ca, de exemplu, presiunea atmosferică. Dar este destul de puțin probabil ca animalele să fie sensibile la această presiune.

Foarte mulți oameni spun că atunci cînd pisica își strecoară laba sub ureche, anunță ploaie. Pisica practic nu anunță însă nimic. Ea se scarpină pentru că electricitatea atmosferică s-a schimbat, pentru că umiditatea a scăzut, sau pentru că, dintr-un motiv pur și simplu psihologic, a simțit nevoia să facă acest lucru.

Păsările dau un exemplu și mai edificator în aces sens. Fără îndoială marile migrații ale păsărilor și-au cîștigat o reputație în acest sens. Fără a cunoaște foarte bine mecanismul și tehnica acestor deplasări, oamenii de știință remarcă totuși că migrațiile anumitor specii se fac practic la o dată fixă, că aceasta este legată de variațiile locale ale condițiilor atmosferice și mai ales de cele legate de cantitatea de hrană. Deci, hrana disponibilă și nu timpul ce va fi peste cîteva zile, este argumentul hotărîtor al migrației. Pescărușii care fug la apropierea furtunii pot de multe ori să anunțe în aceste regiuni în care ei se refugiază sosirea uraganului, cu condiția, totuși, ca norii să aibă mereu același drum. Celelalte amănunte privind zborul păsărilor în perioada normală, par bazate pe considerente meteorologice mai apropiate. Se spune că atunci cînd zborul rîndunicii este foarte apropiat de pămînt se așteaptă ploaie, iar cînd rîndunica zboară sus, timpul va fi frumos. Cum se explică acest comportament? În perioada cu timp frumos, suprafața solului provoacă mișcări ascendente ale insectelor cu care se hrănesc rîndunelele. Înaintea sosirii ploii, fenomenul de comprimare al masei de aer determină tendința de atragere a insectelor mai aproape de sol, fapt ce determină păsările să zboare la acest nivel.

Coborînd pe scara lumii animale, întîlnim constatări asemănătoare. Racii ies din ascunzișurile lor și din apele rîurilor prevestind, se zice, apropierea timpului urît. Libelulele zboară foarte aproape de luciul apei făcînd aproape contact cu ea, melcii se aventurează pe uscat, păianjenii își țes pînza, peștii refuză să prindă momeala plimbîndu-se însă, foarte aproape de suprafața apei, gata să sară pentru a prinde insectele. Sînt consecințe ale variației presiunii atmosferice sau temperaturii care modifică conținutul în oxigen al mediului lichid, incită fauna acvatică ce se apropie de suprafață cînd scade presiunea sau cînd sosește ploaia.

E drept, omul este destul de lipsit de instincte în domeniul meteorologiei. El dispune, însă, de mijloace moderne de observație și măsură a acestor factori atmosferici la care animalele și plantele reacționează instinctiv, inconștient.

Am cerut și părerea unui cercetător român. Ne-a răspuns **Dumitru Bacinschi**, director adjunct științific al Institutului de meteorologie și hidrologie.

„Desigur că și în meteorologie, ca de altfel și în multe alte științe, s-au descoperit și se vor mai descoperi cauze și consecințe ale comportării mediului atmosferic văzute prin prisma „insectelor" mediului vegetal și animal. Sensibilitatea acestora, ca de altfel și a omului, poate să conducă la un moment dat la o apreciere calitativă, de moment, sau cu anticipație. Dar să nu ne grăbim să tragem concluzia că, la un moment dat, toți indivizii dintr-o aceeași specie reacționează la fel în aceleași condiții de perturbare a mediului ambiant. Spus altfel, strict local ne putem da seama de o anumită situație meteorologică, putem anticipa o eventuală evoluție doar dată fiind comportarea pisicii și a peștilor din baltă? Dar... aceasta nu înseamnă că am dat o prognoză meteorologică.

Putem și trebuie să exlicăm legătura firească dintre comportarea regnului animal și vegetal atunci cînd condițiile meteorologice se schimbă. A centraliza sau interpreta și datele privind comportarea plantelor și animalelor ar constitui o muncă de Sisif și, cred eu, nu întodeauna demnă de generalizat și de luat în seamă.

Cetățeanul aflat în drumeție, ascultînd buletinul meteo la tranzistor ar putea să găsească asemănări sau deosebiri între ce aude și ce vede în jurul său și prin aceasta să se convingă dacă noi sau el a avut dreptate. Oricum însă, nici măcar în glumă nu s-ar putea confunda meteorologia cu ... botanica sau zoologia. Toate sînt științe dar au ca obiect de studiu elemente cu totul diferite și distincte."

A fost odată un zeu...

Zeul fertilității. Zeul ploii. Cel mai vechi zeu precolumbian. Oamenii așa și l-au închipuit cu veacuri în urmă. L-au creat din pămînt și apă și i-au dat un nume, Tlaloc. În mijlocul cîmpiilor arse de soare sau pe malurile apelor secate, oamenii așteptau binefacerile sale, ploaia. El trebuia să asigure fecunditatea pămîntului și viața oamenilor. De cîte ori a făcut-o? Desigur, niciodată. Zeul, această remarcabilă statuetă la care verigile din jurul ochilor reprezintă norii, iar nasul și gura au forma unui șarpe jaguar, simbolul forțelor pămîntului, este expus acum la muzeul din Jelapa, Mexic. Oamenii îl admiră azi ca operă de artă. Nimeni nu mai crede în el. A fost odată un zeu...

GRINDINA ȘI OAMENII

Vechii goți din Europa de nord vedeau în norii negri, care anunțau grindina și furtuna, forțele „rele", amenințînd zeii lor. Pentru a alunga „invadatorii" arcașii trăgeau cu săgețile țintind norii, așa cum arată această gravură din secolul XVI.

Cercetătorii secolului XX au reușit să producă în laborator grindină artificială. Studiul comportamentului grindinei a devenit în ultimii ani o ramură particulară a cercetării. A fost realizată o aparatură modernă, capabilă să reducă ravagiile sau chiar să elimine grindina. Proiectilele meteorologice sînt trase pentru a apăra agricultura.

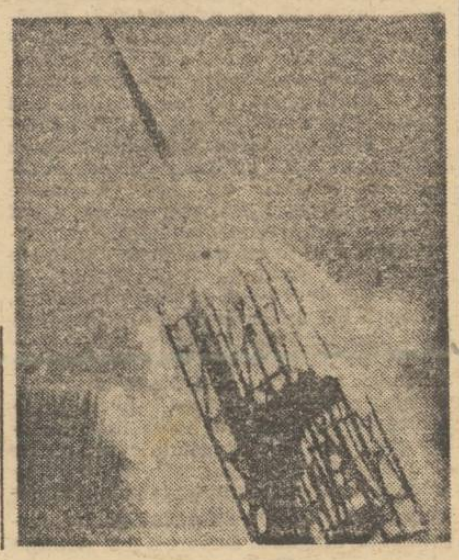

RECORDURI METEOROLOGICE

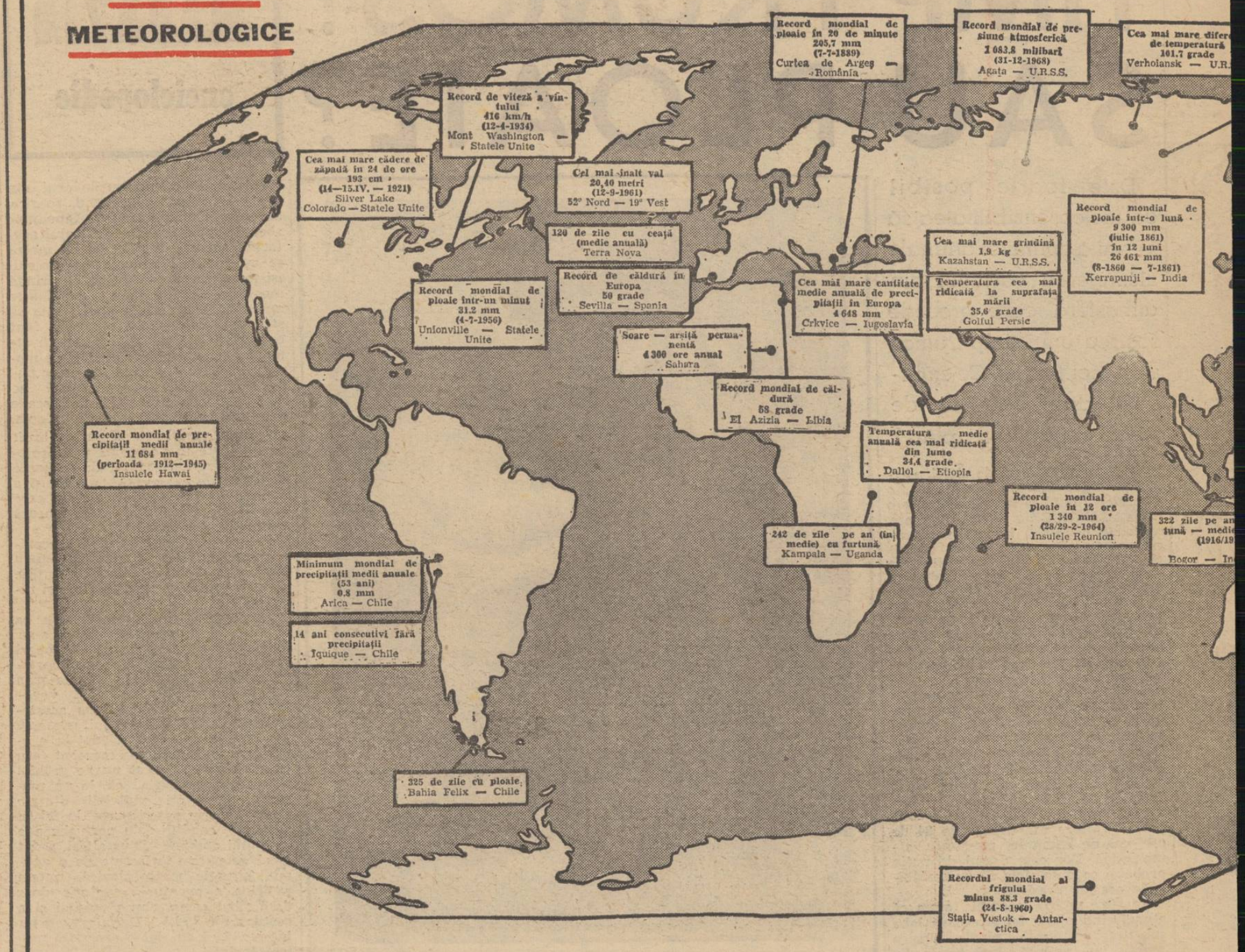

Pe hartă sînt semnalate 25 de recorduri meteorologice din ultimii 100 de ani. 25 de recorduri culese din miile de date strînse zilnic de cele 9 000 de stațiuni meteorologice terestre și de cele 700 de nave de observare aflate în largul mărilor și oceanelor. 25 de recorduri meteo studiate și analizate de peste 10 000 oameni de știință. 25 de recorduri meteorologice nedorite de nimeni.

De la combaterea grindinei la îmblînzirea cicloanelor

Pentru foarte mulți oameni meteorologia înseamnă, în primul rînd, elaborarea buletinului de stare a vremii — cum a fost timpul ieri ; ce va fi mîine. Este numai o parte din activitatea complexă desfășurată de meteorologi. Iată cîteva alte exemple mai puțin cunoscute. ● **Combaterea grindinei.** Pentru protejarea a 2,5 milioane hectare cultivate, în U.R.S.S. au fost elaborate patru programe speciale ce au drept principal scop reducerea efectelor provocate de căderea grindinei. Primele rezultate : reducerea pierderilor în proporție de 50—90 la sută ● În Kenya, datorită măsurilor luate de meteorologi s-au diminuat efectele grindinei în proporție de 58 la sută, într-o regiune ce măsoară 2 080 km. ● **Trăsnetele și fulgerele pot fi controlate.** În Statele Unite cercetătorii au redus în proporție de 90 la sută incendiile provocate de trăsnete, în regiunile pădUroase unde s-au făcut experiențele. ● **Uraganele și cicloanele** au fost îmblînzite. August 1968, uraganul Debbre a fost „tratat" pentru a se reduce forța vîntului. Acest lucru s-a petrecut la o altitudine de circa 15 000 de metri, timp de trei zile. Intensitatea vîntului a fost redusă în medie cu 15—30 la sută. Pagubele provocate pe pămînt au fost reduse considerabil. ● **Zăpadă la comandă sau „însămînțare dinamică".** O cantitate masivă de iodură de argint a fost împrăștiată la baza superioară a unui nor de tip cumulus. Experiența făcută de meteorologii din Florida, Statele Unite, a avut ca efect o cădere masivă de zăpadă. Tratamentul dinamic poate transforma și tipurile de nori. Prin „însămînțare" norii obișnuiți pot deveni nori de ploaie. Un episod al unei **ploi comandate.** Aprilie 1970. Filipine. O secetă care dura de mai multă vreme s-a abătut asupra unor vaste culturi de trestie de zahăr. Întreaga recoltă era pusă sub semnul întrebării. O vastă operație meteorologică de salvare, care a durat două luni și la care au participat numeroși oameni de știință, a readus pe cer, după multă vreme, norii.

NORI „UCIGAȘI"

Greu de presupus ce interpretare s-ar fi dat, în urmă cu șase-șapte secole, acestor fenomene meteorologice pe care vi le prezentăm și care, din cînd în cînd, brăzdează cerul în diverse puncte ale Pămîntului. Forța lor distrugătoare le-a atras denumirea de nori „ucigași". Oamenii de știință i-au numit lapidar vîrtejuri. Un vîrtej de aer violent, poate cel mai violent dintre toate furtunile cunoscute — ciclonul. Se apreciază că în ultimii 100 de ani uraganele și cicloanele tropicale au provocat pagube de peste 1,5 miliarde de dolari, că în fiecare an s-au pierdut peste 5 000 de vieți omenești. În numai cîteva ore în noaptea de 12—13 noiembrie 1970, un ciclon de o forță neînchipuită, cel mai pustietor din istoria planetei, a făcut în Bangladesh peste 300 000 de victime omenești. Viteza vîntului a atins atunci 235 km/oră. Mai priviți odată unul din cele mai violente uragane cunoscute. Cu toate că măsoară numai cîteva sute de metri (în lărgime) și s-a deplasat inițial cu numai 40 km/h, a devastat totul în calea lui. Acolo sus, la 160 km deasupra Atlanculul, acolo de unde a plecat, totul pare a fi relativ calm...
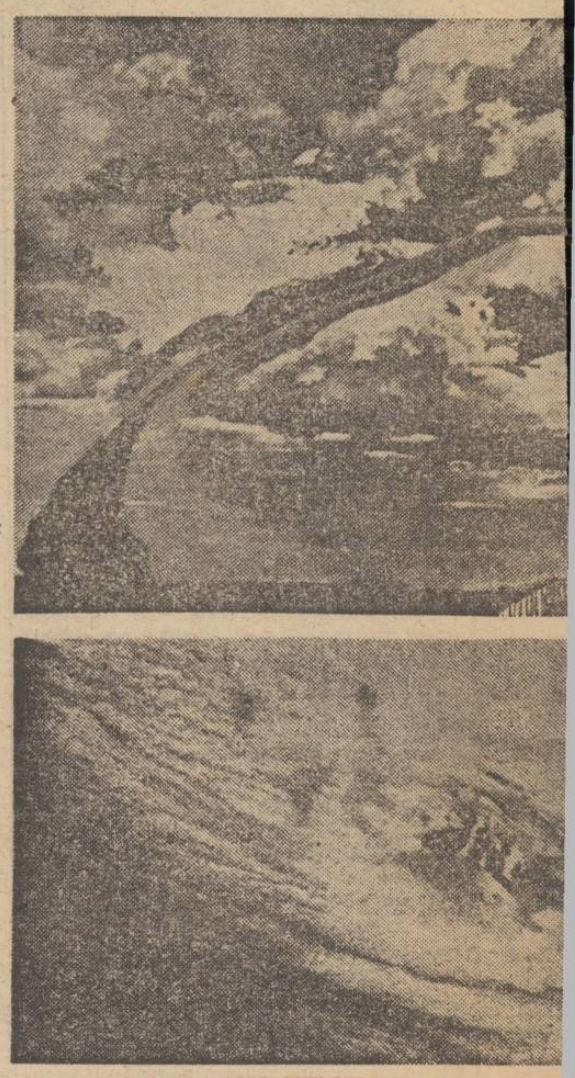
Și totuși uraganele, cicloanele, pot fi înfrînte. Peste 3 500 de oameni de știință, cercetători de diverse naționalități efectuează în prezent, în apele Oceanului Atlantic, un amplu program de observare pentru a studia și preveni fenomenele atmosferice tropicale.